

11-C-37-4

KNIHOVNA
SPOLEČNOSTI PŘÁTEL STAROŽITNOSTÍ ČSL
V PRAZE

Č. 1.

ŘÍDÍ PROF. JOSEF PELIKÁN

1930.

ÚVOD DO ARCHIVNÍ TEORIE I PRAKSE

NAPSAL

DR. VÁCLAV HRUBÝ,

PROFESOR MASARYKOVY UNIVERSITY

V BRNĚ

NÁKLADEM SPOLEČNOSTI PŘÁTEL STAROŽITNOSTÍ ČSL V PRAZE

TISKEM STÁTNÍ TISKÁRNY V PRAZE

PŘEDMLUVA.

Archivní památky na našem venkově nejsou ještě všude dobře opatřeny. Nejen poslední, nepatrné trosky archivů městských, obecních, panských, farních, školních, spolkových a j., nýbrž ani menší či větší zlomky takových archivů nejsou vždy uloženy, jak náleží. Neztrácejí-li se z nich právě listiny, knihy i akta — a i to se snad ještě děje — archivní památky leckde ještě aspoň tlí ve vlhkém sklepe bez okna nebo zacházejí prachem na půdě. Jsou pohozeným, starým brakem, který je přítěží právě těm, kdo by především měli o ně pečovati, přítěží, s níž si nevědí rady. A přece jsou to namnoze jediné památky, které, jsouce přímými svědky naší minulosti, mohou nám po pravdě dosvědčiti, jak žili naši předkové. Hynou-li nám tyto památky, ke cti nám to není. Rádi mluvíme o tom, že hlavně paměť na naši slavnou minulost, jak si nestačíme opakovati, udržovala v nás i v nejhorších dobách aspoň slabý plamének naděje na lepší časy a konečné vítězství a nedala nám zoufati. A přece se nezřídká našim městským, obecním i panským správám, našim venkovským inteligentům oněch památek naší minulosti nezzelí, i přes to, že by majitelé těchto archivů leckdy mohli naléztí mezi nimi důležitá svědectví o svých právech. Mnoho se zajisté v té věci proti nedávnu již zlepšilo a stále lepší zásluhou tří státních archivních inspektorů, kteří jsou orgány ministerstva školství a nár. osvěty s úkolem: „bud' osobně nebo písemně zjišťovati stav městských, obecních, církevních, muzejních a soukromých archivů, starých knihoven téže povahy i jednotlivých písemných památek historických a snažiti se danými dnes prostředky o jich zabezpečení. Konají za tím cílem každoročně inspekční cesty v oblasti jim svěřené, zakročují na místě ve prospěch řádného uložení, inventarisace i správy jednotlivých archivů a podávají o nich zprávy, dobrá zdání, subvenční i jiné návrhy ministerstvu školství. Také jinak nežli soustavnou inspekci získané poznatky

mohou býti jim podnětem, aby zakročili, a jsou tudíž i ve styku s příslušnými musejními, ochranářskými i vlastivědnými ústavy i spolky a s jednotlivými místními odborníky a pracovníky.“ Srv. Čas. arch. školy II (1925) 222. Na ten čas jsou státními archivními inspektory, k nimž se jest obracet o radu: 1. pro Čechy Dr. Václav Vojtíšek, archivář hlav. m. Prahy (Praha, Radnice), 2. pro Moravu a Slezsko Dr. Frant. Hrubý, ředitel zemského archivu moravského (Brno, Nový zemský dům), 3. pro Slovensko Dr. Václav Chaloupecký, profesor Komenského university v Bratislavě. Ale státní archivní inspektori sami na vše nestačí. Mohou pobízeti, raditi a podporovati, ale nemohou vyvolati lidí, kteří by chtěli a dovedli opatřiti archivní památky na našem venkově, jak třeba. A na těch vždy bude v otázce ochrany oněch památek nejvíce záležiti. Nebude jich moci vyvolati ani zákon o ochraně archivních památek, tak toužebně očekávaný. I pak, tuším, bude třeba spoléhati především na lidi dobré vůle, neboť při zlomkovitosti našich venkovských archivů sotva bude možno dosazovati všude odborně vzdělané archiváře — úředníky — „nestálo by to za to“. Budou tedy asi vždy moci nejplatněji prospěti při ochraně našich archivních památek lidé milující naše dějiny, ale historicky dobře připravení, hlavně učitelé škol středních, měšťanských i obecních, pak vůbec venkovští inteligenti, vždy však především lidé dobré vůle. A těm je věnována tato kniha, obsahující v jádře moje seminární kursy, pořádané každoročně na filosofické fakultě Masarykovy university v Brně pro posluchače-historiky prvního roku studijního.

Dělí se ve dvě části, z nichž první, nadepsaná *Archiv vůbec*, obsahuje v šesti kapitolách základní poučení o podstatě archivu, o jeho obsahu, pořádku, inventáři a katalogu a o archivářových povinnostech. Je to, bohužel, poučení převahou obecné, třebaže jsem se vždy snažil doložiti obecný výklad, pokud jen trochu bylo možno, i určitým, konkrétním příkladem. Že zůstává i tak ještě v této části knihy, zvláště v kapitole o obsahu archivu, mnoho obecného, což ovšem znesnadňuje poučení, vysvětluje nemožnost podati v jedné kapitole knihy konkrétnější kompendium všech historických nauk, o něž jde. Měl-li by býti výklad o každé z nich sám o sobě plně poučný, bylo by třeba pro každou nejen zvláštní kapitoly, nýbrž celé knihy, opatřené řadou obrázků nebo albem reprodukcí, značně nákladných. Tedy kniha nechce, poněvadž v daném rámci nemůže poučiti konkrétně o paleografii, diploma-

tice, sfragistice a heraldice, nýbrž chce jen podati podnět a návod, jak by se archivní pracovník, který má v rukou různé archivní památky, sám na těchto památkách o jejich povaze archivářsky poučil. Není a nemůže býti v knize ukázáno jak skutečně přerozmanité památky archivní vypadají, ale porozuměti jim, když je bude míti v rukou, bude moci pozorný čtenář knihy dostatečně. K jakémukoli konkrétnějšímu poučení uvádím na svých místech příručky paleografické, diplomatické, sfragistické a heraldické. Jen v jednom bodě byl jsem nucen učiniti výjimku. Ke stručnému výkladu chronologickému v páté kapitole první části knihy, připojuji ve II. Příloze knihy i nové tabulky chronologické. Ani při tom mi nejde o chronologickou příručku, takovou připravuje prof. dr. Vlad. Klecanda, nýbrž jen o nejnutnější pomůcku archivářovu. Rád bych byl připojil v jiné příloze knihy i nový slovník základních latinských, německých i českých významů a pojmů právních, numismatických a metrologických, v archivních památkách běžných, ale sestaviti jej vyžaduje delšího času než jsem si myslel. Snad bude moci býti vydán samostatně. Ani pomysleti jsem nemohl na seznam úředníků starého státu českého v Čechách a na Moravě. I toho se snad časem dočkáme od prof. dra V. Klecandy, soustavně sbírajícího potřebné údaje již léta.

Abych své obecné výklady první části knihy aspoň poněkud zkonkrétnil, pokusil jsem se ve druhé části knihy, nadepsané *Archiv městský*, vyložití podrobněji o archivě, který jsem měl stále na mysli při své práci — o archivě městském. Co by mohlo archiv městský čtenáři knihy přiblížiti, snažím se zde zhruba shrnouti do čtyř kapitol, jednajících o základech zřízení městského a zřízení vesnického i krajského, o základech správy městské a o městské kanceláři. Vše ovšem v rámci knihy. Tento výklad provázím v I. Příloze knihy řadou ukázek hlavních památek archivu městského, při čemž mi značně prospěla V. Vojtíšková publikace „*Vývoj městských knih v Československé republice ve světlotiskových ukázkách*“, řada I. *Knihy pražských měst sv. 1*, která mi svými reprodukcemi umožnila voliti takové ukázky, že je lze čtenáři sledovati velmi konkrétně: paleograficky i diplomaticky. I zde jsem však byl nucen něco si odříci: bylo mi upustiti od výkladu o katastrových pracích, jak se jeví v jednotlivých písemnostech a knihách katastrových. Nemohl jsem se k tomu odhodlati proto, že by byla kniha při odlišnosti českých a morav-

ských katastrů značně vzrostla nad rozsah, zamýšlený nakladatelem. Jinak mohl jsem i v této druhé části knihy a I. Příloze hlavně jen upozorňovati na základní smysl jednotlivých památek archivních, popisovati a vykládati je diplomaticky nebylo mi ani zde vždy možno. Ostatně to platí zvláště o památkách pozdějších, mladších a ty jsou pravidelně již samy o sobě srozumitelnější, než památky starší, které, pokud patřily do plánu knihy, snažil jsem se osvětliti co nejvíce.

Končím díky Výboru Společnosti přátel starožitností československých v Praze a zvláště jejímu jednateři p. prof. Josefu Pelikánovi za zájem o mou práci, pp. dru F. Hrubému, řediteli i dru J. Šebánkovi, archiváři zem. archivu moravského, a dru J. Dřímaloovi, archiváři města Brna, za pomoc při výběru ukázek archivních památek a pp. J. Černému a K. Dvorskému, mým posluchačům, za zhotovení několika chronologických tabulek.

V Brně dne 12. června 1930.

Prof. dr. Václav Hrubý.

I. ARCHIV VŮBEC.

1. ARCHIV A JEHO ÚKOL.

Podstata archivu. Archivní památky, které zde i dále mám na mysli, jsou památky patřící do archivu. A co je archiv, objasním snad nejspíše výkladem, jak archiv vzniká.

Každý úřad ze své právní moci úřední vydává a přijímá různé písemnosti: rozhoduje, nařizuje, oznamuje, ptá se jiných úřadů a osob a zase sám přijímá rozhodnutí, rozkazy, zprávy a dotazy od nich. Věcná (meritorní) stránka této úřední práce (agendy) je v rukou úředníků konceptních, zvaných souborně *koncept*, s představeným úřadu v čele. Písemnosti, na nichž je práce úřadu založena, opatřuje mu a opatruje *kancelář úřadu*. Aby kancelář mohla úřadovati správně, t. j. přesně a rychle, je jí míti dobrý přehled vší své písemnostní látky. Ten jí opatřují pro látku běžnou, novou a nejnovější, zvláštní oddělení, zvaná *podatelna* a *výpravna*, pro starší látku jiné oddělení, zvané *spisovna*.

Podatelna (protokol) je oddělení kanceláře, které si soustavně zapisuje do knihy, zvané *podací protokol*, kdy od koho a jakou písemnost kancelář pro úřad přijala. *Výpravna* je oddělení kanceláře, které si soustavně zapisuje do knihy, zvané hlavní kniha, kdy komu a jakou písemnost kancelář jménem úřadu vydala. V menších kancelářích splývá *podatelna* s *výpravnou*, *podací protokol* s hlavní knihou, takže písemnosti k úřadu došlé i od něho vyšlé jsou zapisovány v knize jedné: *protokole*. *Spisovna* je oddělení kanceláře, v němž se ukládá k úřední potřebě soustavný soubor písemností, úřadem vyřízených, v pořádku, jehož základem je jednak *hledisko zřízení úřadu*, jednak *hledisko časové*. Klíčem ke spisovně je *index (repertorium)*, v němž si kancelář soustavně zapisuje vyřízené písemnosti v pořádku abecedním buď podle jmen osob nebo podle věcných hesel, jichž se písemnosti týkají. Písemnosti do spisovny ukládané nejsou sice již písemnosti běžné, přece však ještě písemnosti více méně živé, jichž může ještě úřad nezřídka potřebovati. Časem písemnosti spisovnní (registraturní) stárnou, jsou úřadu stále méně potřebny, až asi po 30 letech zastarají skoro úplně. Úřad se k nim vracívá o radu a důkaz jen řídkou výjimkou, písemnosti se stá-

vají písemnými památkami a ze spisovny se stane archiv. V okamžiku přechodu spisovny v archiv bývá spisovna prohlédnuta zkušeným archivářem, historicky dobře vzdělaným, který písemnosti pro úřad i vědu nedůležité vyřadí, aby byly zničeny, provede *skartaci* spisovny. Co ze spisovny po skartaci zbude, je archiv úřadu.

Je tedy *archiv úřadu* soustavný soubor památek psaných, tištěných i obrazových, zachovaných úřadem z jeho organické činnosti k potřebě vlastní i vědecké. Jméno archiv je přejato z latiny, v níž archivum, archivium (z řeckého archeion) znamenalo původně úřadovnu, teprve v prvních dobách po Kristu i to, co my nyní archivem rozumíme. Srv. V. Groh, Archivy u Řeků a Římanů (Čas. arch. školy II (1925), 10 sl. O středověkých archívech viz H. Bresslau, Handbuch d. Urkundenlehre I² (1912), 149 sl. O otázkách, pojících se k podstatě a poslání archivu v moderní organizaci správní a v organizaci historické vědy viz nyní heslo „Archiv“ v Ottově Naučném slovníku nové doby, kde je i literatura. Cenné doplňky a zprávy o našich archívech a archivnictví se naleznou v Časopise archivní školy, vydávaném od roku 1923.

Ale jako se spisovna úřadu povahy veřejnoprávní po třiceti letech změnila v archiv, stane se tak i se spisovny úřadů povahy soukromoprávní, t. j. správ panství a statků nebo podniků (továren, obchodů, dolů, bank) nebo ústavů (škol, nemocnic) nebo spolků (dobročinných, vzdělávacích, podpůrných). I panství, podniky, ústavy a spolky si mohou takto vytvořiti archiv. Dále i rody ať šlechtické, měšťanské či kterékoli jiné, soustavně zachovávajíce psané, tištěné a obrazové památky soustavné, organické životní činnosti jednotlivých členů rodu, pokud se v nich obrazí dějiny rodu, mohou z nich vytvořiti archiv rodový. Konečně nemám za nemožné, aby se nazval archivem i soustavný soubor psaných, tištěných a obrazových památek, vzniklých z organické činnosti významných tvůrčích duchů (umělců, vědců, cestovatelů a p.) nebo významných lidí, veřejně činných. Tyto památky tvořily sice kdysi jen „spisovnu“ jednotlivce, ale tak cenného pro dějiny kultury lidské, že se jeho spisovna historickou cenou vyrovná leckteré spisovně spolkové. „Spisovna“ takového jednotlivce se jeho smrtí stane archivem — a v tomto smysle možno mluvit i o archívech jednotlivcově. I rozšiřuji shora uvedenou definici archivu takto: *archiv úřadu nebo osoby právnícké či fyzické je soustavný soubor památek psaných, tištěných i obrazových, zachovaných oním úřadem nebo osobami z jejich organické činnosti k potřebě vlastní i vědecké.* Tím rozšiřuji i definici

archivu, stanovenou známými archiváři holandskými S. Mulle-rem, J. A. Feithem a R. Fruinem (srv. níže str. 40). Jak a proč, nemohu zde vykládati, učiním tak při vhodné příležitosti. Ostatně je to v jádře patrně srovnáním obou definic a jejich odůvodnění. Není mi archivem nahodilá sbírka archivních památek ani soukromá ani veřejná, i když jsou v ní uloženy památky o sobě sebe-cennější. Jako nepatří do archivu banky obchodní a cenné papíry, jež projdou agendou banky, nýbrž jen písemnosti z této agendy vzešlé, nepatří do archivu sběratele archivních památek tyto památky samy, nýbrž jen písemnosti, jež sběratel vydal a přijal, památky ony sbíraje. Není tedy archivem na př. ani „archiv Národního Musea v Praze“, který obsahuje sebrané památky, patřící do nejrůznějších archivů. Archivem Národního Musea je ve skutečnosti archiv správy musejní, tedy archiv Společnosti Národního Musea a jejích odborných činitelů správních.

Z uvedené definice archivu vyplývá *dvojí úkol archivu*: jednak má býti k právní i jiné potřebě původce archivu, z jehož činnosti vznikl, jednak má býti zdrojem poznání minulosti, neboť se v jeho památkách obrazí větší menší úsek života toho onoho národa v delší kratší době, a to věrně. Má-li však archiv tento svůj dvojí úkol náležitě plniti, je třeba, aby byl v dobrém pořádku, to znamená, aby byl všechn jeho obsah snadno poznatelný a přístupný čili aby byl archiv spořádán, inventován a katalogisován.

Archivář a jeho povinnost. Trojí podmínkou dobrého pořádku archivu je spolu dána i trojí povinnost toho, komu je svěřena péče o archiv, povinnost archivářova. *Archivář* má archiv sobě svěřený spořádati, inventovati a katalogisovati. Této trojí povinnosti může dostáti jen archivář vzdělaný historicky, především diplomaticky, neboť jen on dovede splniti základní podmínku vši řádné práce archivářské: náležitě proniknouti obsah archivu, jímž jsou listiny a příbuzné písemnosti, o nichž poučuje diplomatika a příbuzné vědy. Chci zde tedy nejdříve podati nejnütnější diplomatickou průpravu, potřebnou bezpodmínečně každému, kdo se chce věnovati péči o archivní památky, a pak teprve poučiti, jak archiv pořádati, inventovati a katalogisovati.

2. OBSAH ARCHIVU.

Archivní památky, jež tvoří obsah archivu, možno roztřídit se stanoviska jejich úpravy, t. j. vnější podoby do pěti skupin: 1. písemnosti jednotlivé: listiny, zápisy, listy, 2. svazky písemností: akty, fascikly, konvoluty aktové, 3. rukopisy a knihy, 4. plány, mapy, obrazy, 5. pečetidla.

Základními prvky, základními jednotkami archivu jsou listina, zápis a list. O nich poučuje zvláštní nauka o listině čili *diplomatika* [z řec. diploma = určitý druh listin římských z doby císařství; literatura: H. Bresslau, Handbuch der Urkundenlehre I² (1912) II, I² (1915), 1. vyd. 1889; Thommen, Schmitz-Kallenberg, Steinacker, Urkundenlehre I (Grundbegriffe, Königs- u. Kaiserurkunden), II (Papsturkunden), III (Die Lehre von nicht-königlichen u. nichtpäpstlichen Urkunden) ve sbírce Meister, Grundriß der Geschichtswissenschaft; Erben, Redlich, Urkundenlehre I (Allgemeine Einleitung zur Urkundenlehre + Die Kaiser- u. Königsurkunden d. Mittelalters in Deutschland, Frankreich u. Italien), III (Privaturkunden) ve sbírce Below-Meinecke, Handbuch d. mittelalterlichen u. neueren Geschichte; Heuberger, Allgemeine Urkundenlehre für Deutschland u. Italien ve sbírce Meisterově shora uvedené], užívajíc pomoci nauk příbuzných: 1. *paleografie* [z řec. palaios = starodávny + grafein = psáti; literatura: G. Friedrich, Učebná kniha paleografie latinské; B. Bretholz, Lateinische Paläographie³ (1926); Arndt-Tangl, Schrifttafeln zur Erlernung d. lateinischen Paläographie, 3 sešity; F. Steffens, Lateinische Paläographie, 125 tabulek s ukázkami písma], která učí čísti starodávná písma i určovati čas a místo jejich vzniku, nejsou-li určeny, a sleduje dějiny písma; 2. *chronologie* (z řec. chronos = čas + logia = nauka; literatura: J. Emler, Rukověť chronologie křesťanské; H. Grotefend, Taschenbuch d. Zeitrechnung), která učí znáti starodávné způsoby měření času a časového určování událostí; 3. *sfragistika* (z řec. sfragis = pečeť; literatura: Th. Ilgen, Sphragistik ve sbírce Meister, Grundriß d. Geschichtswissenschaft; W. Ewald, Siegelkunde ve sbírce Below-Meinecke, Handbuch d. mittelalt. u. neueren Geschichte), která učí znáti pečeti a sleduje jejich dějiny; 4. *heraldika* (z germ. herold = posel, hariowaldus byl ten, kdo znal odznaky všech kmenových bohů a rody, kterým ty odznaky příslušely; literatura: Král z Dobré Vody, Heraldika; M. Kolář-A. Sedláček, Českomoravská heraldika I, II), která učí znáti znaky a sleduje jejich dějiny; 5. *genealogie* (z řec. genos = rod + logia = nauka; literatura: Heydenreich, Handbuch der praktischen Genealogie I, II), která učí znáti rozrody rodů a sleduje jejich dějiny. Všechny tyto nauky se obyčejně zahrnují společným názvem pomocné vědy historické, ač by se spíše měly jmenovati základní vědy historické, kdyby vůbec bylo možno dělití vědy na základní a vedlejší. Čemu tedy učí diplomatika s příbuznými naukami o listině, zápise a listě?

Listina. Co je listina, vysvitne z úvahy, k čemu slouží. Pro-

dá-li někdo někomu nějaký majetek, jistě přijde kupujícímu i prodávajícímu vhod, mohou-li míti o prodeji spolehlivé svědectví, které by je a jejich nástupce v držbě majetku uchránilo sporů o něj. Takovým spolehlivým svědectvím je právě listina. *Listina je písemnost, složená a upravená podle určitých pravidel, aby vydala právně platné svědectví o právním počínu.* Název „listina“ je v češtině moderní, nezná jej ještě ani Jungmannův Slovník. Předtím se užívalo ve smyslu listina slova *list*, které původně znamenalo (v. Gebauer, Slovník staročeský, heslo „list“) list, na kterém se píše cedula, pak psaní (litterae, littera, epistola) a konečně i naši listinu. A v tom smyslu je pak doložen ve staré češtině list různého právního obsahu, jako list k dědictví, hlavní (dlužní zápis), kšaftový, kúpenie (liber emptionis, possessionis), láci, lající, na němž se lálo dlužníkovi neplatícímu, mocný, jímž král dával někomu právo odkázati statek, obselací (= obsílka), poselací (posílaný po poslu = dopis), púhonný (= púhon k soudu), rozvodný (libellum repudii), smluvní (instrumentum), zachování (zachovalosti), zatýkačí. Kromě toho se ve staré češtině užívalo pro náš pojem listina (= privilegium) slov: majestát, privilegium, zápis a hanfešt (z německého Handfest). Německé urkunde je odvozeno ze starohornoněm. urchundo = svědek, urchundi = svědectví a znamenalo až na zač. 15. století listinu (nejdříve jen o soudním svědectví a teprve od 16. stol. listinu vůbec), předtím vždy jen svědectví. Před 16. stoletím se užívalo pro náš pojem listiny slova *brief*, což jsme asi napodobili, užívajíce slova *list*. Když němčina v 17. stol. přecházela od slova *brief* ke slovu *urkunde*, byla čeština z právního vývoje vytlačena a bylo nám dodatečně vytvořiti pro německé urkunde slovo zcela moderní: listina. — Latinské názvy pro listinu jsou: litterae, pagina, privilegium, instrumentum.

Právní podstata listiny. Právním počinem rozumím právní čin, skutek, kterým se působí změna v právním stavu dvou právních podmětů (kontrahentů, smluvních stran), z nichž jeden nabývá práva, kterého druhý pozbývá. Podmět práva pozbývající bývá pravidelně právním původcem počínu. Obsah změny v právním stavu obou podmětů, t. j. právní podstata počínu může býti velmi různá, jako dar, koupě, podání léna, splacení dluhu, stvrzení a j. Aby byl právní počín právně zajištěn, vydává se o něm písemné svědectví právně platné: listina — počín se zlistiňuje. Kdo dá popud k zlistinění, je původce listiny. Může jím býti kterýkoli z obou právních podmětů, účastněných právního počínu. V čí jméně je listina vydána, je její vydavatel. Bývá jím pravidelně původce právního počínu; může jím však býti i strana

protivná, podmět práva nabývající, nebo někdo třetí, koho některý z účastněných právních podmětů o zlistinění daného počinu požádá. Komu je listina určena za svědectví, je její příjemce (destinatarius, z lat. destino = určuji); bývá to pravidelně právní podmět práva nabývající.

Je tedy listina svou právní podstatou právně platné svědectví. Aby jí skutečně byla, je třeba, aby byla průkazná a pravá. *Průkaznost listiny*, t. j. její schopnost právně platně prokázat právní počín v ní zlistiněný, může býti různá podle toho, kde, kdy, z jakého právního prostředí vzešla, slovem, kým byla vydána. Podle průkaznosti se rozeznávají hlavně dvojí listiny: 1. *pořizovací* (dispositivní, cartae), které právní počín samy pořizují nebo se aspoň jeho pořizení účastní a tím ovšem jej prokazují; 2. *dosvědčovací* (notitiae), které právní počín, již dříve pořizený bez listiny, prokazují jen na tolik, že dosvědčují, že byl skutečně právně platně pořizen. Stupeň průkaznosti listin pořizovacích může zase býti různý podle času, místa a hlavně práva, z něhož vyšly. Obecně lze říci, že všude, kde se listina nově objevila, byla nejdříve jen listinou dosvědčovací a pak teprve nabyla i povahy listiny pořizovací. Jen notářské instrumenty zůstaly vždy a všude listinami dosvědčovacími. Zde by nemělo smyslu šířiti se o právní podstatě listiny, vyložím věc obšírněji ve svém chystaném Úvodě do diplomatiky. Zde jen připomínám, že na právní podstatu listiny upozornil se stanoviska diplomatického nově H. Steinacker ve svém spise Die antiken Grundlagen der frühmittelalterlichen Privaturkunde. *Pravost listiny*, t. j. její schopnost býti věrohodným svědectvím, je určena její skladbou a úpravou, které rovněž jsou různé podle času, místa a právního prostředí, z něhož listina vyšla, slovem podle toho, kým byla vydána. Je-li určena průkaznost a pravost listiny, t. j. její právní podstata jejím vydavatelem, je možno užiti tohoto hlediska právního k roztržidění listin do šesti skupin podle vydavatele, takto označených: 1. *listiny zeměpanské* (královské, knížecí), založené na právě zeměpanském, počítaje v to i listiny všech úřadů zeměpanských, neboť vycházejí z téhož práva zeměpanského; 2. *listiny papežské*, založené na právě papežském, zase počítaje v to i listiny všech úřadů papežských; 3. *listiny biskupské*, založené na právě biskupském i s listinami úřadů biskupských a ústavů duchovních (kapitol a klášterů) i členů jejich, pokud je vydávali jako členové těchto ústavů; 4. *listiny městské*, založené na právě městském, i s listinami všech úřadů městských a členů městské obce, pokud je vydávali jako členové obce; 5. *listiny soukromé*, založené na soukromém právě vydávati listiny, platné beze vsí

právní podpory druhé právní osoby, listiny osob svobodných, ověřené jen jejich vlastní pečeti nebo podpisem; 6. *listiny notářské*, založené na právě notářském, i s listinami ústavů, založených na právě obdobném (loca credibilia na Slovensku). I toto své roztržidění listin šíře odůvodním v Úvodě do diplomatiky.

Skladba listiny. S věcnou stránkou listiny, s její právní podstatou těsně souvisí, jak řečeno, i její stránka formální: její skladba a úprava. Skladba (formulář) listiny vytváří vnitřní podobu listiny a je buď *subjektivní*, mluví-li v ní vydavatel listiny o sobě v osobě první, nebo *objektivní*, mluví-li se o něm v osobě třetí. Daleká většina listin je složena subjektivně a pak jejich skladba je v základě skladba listová, dopisová. Je určena dvojími formulami: jedny se ve svém souhrnu jmenují *znění* (text, kontext) listiny, druhé *rámec* (protokol) listiny. První hledí více k obsahu listiny, mění se s právním počinem zlistiněným, takže jejich znění je v listinách, zlistinujících různé právní počiny, byť i byly od téhož vydavatele, různé podle různosti zlistiněného právního počinu. Druhé hledí více k formě listiny, mění se s vydavatelem, takže jejich znění je v listinách různých vydavatelů, byť i zlistinovaly stejný právní počín, různé podle různosti pravidel, jichž dbáno při skladbě listin různých vydavatelů. Rámec listiny se zase dělí ve dvě části: rámcové formule na začátku listiny tvoří *úvod* (protokol v užším slova smysle) listiny a rámcové formule na konci listiny tvoří *závěr* (eschatokol) listiny.

K úvodu listiny se počítají tyto formule: 1. *invocatio*, jíž se vyzývá na začátku listiny jméno boží; může býti *symbolická*: kříž, C (= chrismon, začáteční písmeno slova Christus), P (= labarum; XP = chi + ro, zač. písmena slova Christos) a p., nebo *slovná*: in nomine Domini amen („ve jméno boží amen“), in nomine sanctae et individuae trinitatis amen („ve jméno svatě a nerozdílné trojice amen“) a p.: 2. *intitulatio*, jíž se udává jméno a titul vydavatelův, rozšířená obvykle o formulku, zvanou *devotio*, kterou vydavatel naznačuje, že je, čím je, z milosti boží nebo jiné: dei gratia (z boží milosti), divina miseratione (z božího smilování), dei et apostolicae sedis gratia (z milosti boží a apoštolské stolice) a p.: 3. *inscriptio*, jíž se vyznačuje osoba nebo osoby, k nimž se vydavatel v listině obrací; může býti: *zvláštní* (specialis), uvádí-li určitou osobu nebo osoby, nebo *všeobecná* (generalis), uvádí-li obecnou skupinu osob: „universis in Christo fidelibus“ (všem v Kristu věrným). Končívá pak inscriptio formulkou, zvanou *salutatio*, v které vydavatel pozdravuje, ke komu se v inscripci obrátil. Na př. „dilecto in Christo filio salutem et apostolicam benedictionem“ (milému v Kristu synovi pozdrav a

apoštolské požehnání) nebo „všem vůbec i jednomu každému ze všech čtyř stavů a obyvatelův království českého, věrným milým poddaným našim, jakéhožkoliv řádu a povolání jsou, milost naši královskou i jiné všecko dobré vzkazujeme“. Jindy je pozdrav nahrazen slovy „in perpetuum“ nebo „ad perpetuum rei memoriam“.

Ke znění listiny se počítají tyto formule: 4. *arenga*, jíž se všeobecně odůvodňuje, proč byl zlistiněný právní počín porízen nebo zlistiněn. Na př. „Poněvadž nic jistějšího není než čaka smrti a nic nejistějšího než hodina smrti člověku smrtelnému, protož já M. z Ch. obávaje se, aby mne smrt nezastihla, když bych se snad nenadál, a skrze to o mé zboží i o statek, kterýmž mě pán bůh z své štědrosti nadělil, mezi mými přátely anebo kterýmiž jinýmikoli lidmi svárové a nesnáze nevznikly . . .“ 5. *publicatio* (promulgatio, notificatio), jíž se zlistinění právního počínu oznamuje buď všem, kdo poznají obsah listiny, nebo jen tomu, ke komu se vydavatel v inscripci obrátil. Na př. „notum facimus universis praesentes litteras inspecturis“ (známo činíme všem, kdo tuto listinu poznají) nebo „oznamujeme tímto listem všem, kdož jej uzří nebo čtouce slyšeti budou“. 6. *narratio*, jíž se líčí vlastní, určitá příčina, proč byl právní počín porízen a zlistiněn. Narrace bývá často spojena s arengou jako motivace zvláštní, vyplývající z arengy, motivace obecné. Srv. shora příklad u arengy, kde předvětím celého příčinného souvětí je arenga a jeho závětím narrace. Narrace může býti zpřesněna dvěma formulami vedlejšími, s ní splývajícími, z nichž *interventio* označuje osobu nebo osoby, které se přičinily, aby právní počín byl porízen nebo zlistiněn, ač se jich přímo netýká, a *petitio* označuje osobu nebo osoby, které prosily nebo žádaly, aby byl právní počín porízen nebo zlistiněn, poněvadž se právě jich přímo týká. 7. *dispositio*, jíž se vyjadřuje vlastní právní počín nebo jeho zlistinění. V dispositi je jádro listiny. Na př. pokračování poslední vůle, jejíž arenga a narrace uvedeny již shora: „ . . . zdráv jsa na životě i na rozumu, z mého ze všeho zboží . . . způsobuji, činím a zjednávám své . . . poručenství tímto řádem . . . a ty své poručníky a správce činím . . .“ následuje vlastní porízení. Dispositio bývá zpřesněna formulí, zvanou *formula pertinentiarum*, která přesně vymezuje právní příslušenství nemovitých statků, o něž v zlistiněném právním počínu jde. Příklad formule pertinentienční: „ . . . ves se všemi městištěmi v té jisté vsi vysazenými anebožto budoucně posazenými, i dědinami nebožto rolími, pastvinami, cestami, stezkami všemi ke vsi, ze vsi i okolo vsi i k pastvám i od pastev nachylněné ke vsi řečené pří-

ležícími i k ní příslušejícími, krom vinice a zahrady, chmelnice, štěpnic nebožto sadův i krčem i sluhův našich, jenž robotězi slovou“. 8. *Sanctio*, v níž se hrozí trestem každému, kdo by zlistiněný právní počín porušil, a naopak slibuje se odměna všem, kdo by právního stavu listinou určeného dbali nebo chránili. Panovník může pohroziti trestem své nemilosti i pokutou, na př. „Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam . . . infringere aut ei . . . contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem nostram imperialem gravissimam et penam mille marcarum auri puri et optimi . . . se noverit incursum . . .“ 9. *Corroboratio*, jíž se udává, jak a čím je listina utvrzena, ověřena. Na př. „Na potvrzení i budoucí pamět toho pečeť mú vlastní přivěsil jsem k tomuto listu dobrovolně, prosiv urozených pánuov . . ., že jsú své pečeť také podle mne dali na svědomí přivěsiti k témuž listu.“

K závěru listiny se počítají tyto formule: 10. *Subscriptiones*, podpisy, a to a) vydavatele listiny, b) svědků prostých, t. j. osob prostě jen přítomných právnímu počínu nebo jeho zlistinění a svou přítomností je dosvědčujících, c) svědků souhlasících, t. j. osob projevivších právem žádaný souhlas s právním počínem nebo jeho zlistiněním a tímto projevem je dosvědčujících, d) úředníků kanceláře, t. j. osob odpovědných za správné zlistinění právního počínu, t. j. za zlistinění souhlasící přesně s úmyslem, vůlí původce právního počínu nebo vydavatele listiny. Všechny tyto podpisy mohou býti psány buď vlastnoručně nebo nikoli a mohou to býti buď slova: jen vlastní jméno nebo jméno doplněné údajem, jak se podepsaná osoba právně účastnila právního počínu nebo jeho zlistinění (Vidit Adam de Nova domo s. cancellarius regni B. manu propria) nebo jiná slova (starobylý vlastnoruční podpis papežův: Bene valete) nebo jen znamení (kříž, monogram, rota a p.). 11. *Datování*, jímž se udává, kde a kdy byla listina vydána nebo psána, někdy i za jakých okolností. Jindy se také ještě udává, kde a kdy byl zlistiněný právní počín porízen. První údaje jsou shrnuty slovem *datum*, druhé slovem *actum*. 12. *Apprecatio*, kratičká závěrná modlitba nebo prosba, aby zlistiněný právní počín dosáhl cíle, jež měl jeho původce nebo vydavatel listiny na mysli. Na př. „in nomine dei feliciter amen“. Zajisté, že každá listina neměla vždy všech těchto dvanáct formulí, hned byla listina chudší, hned bohatší skladby a ani v listině nejbohatší skladby nenalezneme všech dvanáct formulí theoretického schematu. Také se neobjeví jednotlivé formule vždy v témže pořadí, jak shora naznačeno. V tom, jakož i v tom, že jednotlivé formule, rámcové i znění, jsou v listi-

nách různých vydavatelů různě složeny, se jeví *sloh* listin (dikce, diktát). Dlouho do středověku byly listiny skládány jen latinsky. Od poloviny 13. století se u nás objevují i listiny německé a teprve od 2. poloviny 14. století listiny české. Časnějšímu pronikání jazyků národních do listin bránila konservativnost práva, jeho formalismus. Skladba listiny, její sloh a řeč, v níž je složena, určují *vnitřní podobu listiny*.

Úprava listiny. Vnější podobu listiny vytváří úprava listiny, která je určena 1. látkou, na níž je listina psána, 2. písmem, jímž je psána, 3. grafickými značkami, které na ní nalezneme, 4. pečetí, na níž je připevněna, 5. složením listiny.

Látka listiny. Nejstarší psací látky listinné, již se v obvodu kultury evropské užívalo, papyrusu (látky připravované v Egyptě z oddenku bahenní rostliny, pěstované hlavně v deltě nilské), v našich archivech nenalezneme, poněvadž se u nás objevují listiny teprve dávno po tom, co se papyrusu přestalo užívat. Naše archivní památky jsou psány na pergameně, pozdější na papíře. *Pergamenem* se nazývaly kůže ovčí, kozí nebo telecí, zvláště upravené ke psaní. Nazývaly se tak po maloasijském městě Pergamu, kde pravděpodobně dovedli kůžu ke psaní zvláště dobře připravovat a kde asi bylo středisko obchodu s pergamenem (membrana Pergamena). Nejstarším známým (ale nezachovaným) rukopisem pergamenovým je právní rukopis Codex Gregorianus (kol 295 po Kr.). Teprve ve 4. století po Kr. se začíná častěji užívat pergamenu, látky do té doby asi velmi řídké, poněvadž vzácnější, dražší než papyrus, nejprve pro rukopisy, poněvadž byl mnohem trvanlivější než křehký papyrus a mohl býti popisován po obou stranách, kdežto papyrus jen po jedné, což bylo velmi výhodné při drahotě látek psacích, a teprve v 7.—8. století i pro listiny. Od 8. století pergamen v obvodu kultury evropské převládl a ovládal až do 13. století. Je rozeznávati silnější, hrubší, po obou stranách stejně zpracovaný pergamen *středoevropský* (německý) a tenčí, jemnější, jen po jedné straně, ale zato neobyčejně pečlivě zpracovaný pergamen *italský*.

Pergamen byl vystřídán *papírem*, který byl vyráběn v Číně nejméně již od 4. století po Kr.: nejdříve z morušového lýka, později z hadrů. Z Číny bylo přeneseno umění vyráběti papír do Arabie v polovině 8. století a poněvadž Arabové neměli oněch látek rostlinných jako Číňané, zdokonalili výrobu papíru z hadrů. Již ke konci 8. stol. byla v Bagdadě státní papírna. S mocí arabskou se rozšířila znalost papíru do Syrie, Egypta, severní Afriky a Španělska, kde je papír znám již v polovině 9. století, třebaže první papírna až v polovině 12. století. Arabský název pro papír:

kaghad, kaghid, wárah se v Evropě neujal, nýbrž na novou látku psací prostě přeneseno jméno staré látky, papíru velmi podobné, papyrusu, proto papír. Ze Španěl přešla znalost výroby papíru do Francie a Italie, kde byly papírny od konce 12. století. Hojně bylo užíváno papíru již v sicilské kanceláři krále Fridricha II., až to bylo r. 1231 zakázáno pro malou trvanlivost papíru. Začátkem 14. století se již objevuje papír hojněji i v Německu, kde kolem Kolína a Mohuče jsou doloženy papírny již z doby kol 1320. Většinou se však papír do Německa v té době ještě dováží z Francie a Italie, až ke konci 14. a od začátku 15. století jsou zakládány papírny v Norimberce, Ravensburku, Lehnici, Basi-leji, Augšpurku a j. Nejstarším známým dokladem užití papíru u nás je nejstarší kniha města Prahy z r. 1310. A pak se u nás papír rychle šířil, takže již Karel IV. byl nucen zakázati, aby notáři pražští psali své listiny na papíře. Od poloviny 14. století je již běžnou psací látkou naší kanceláře královské i arcibiskupské pražské, jak svědčí jejich registra. Od konce 13. století se objevují na papírech průsvitné značky, t. zv. filigrány, jimiž jednotlivé papírny označovaly své výrobky jako známkami továrními, ochrannými. Sbírkou jich od r. 1282 do 1600 přináší C. M. Briquet, *Les filigranes*, 2. vyd. 1923, neboť tyto značky mají jistou cenu pro časové určení písemností nedatovaných, užívá-li se jich opatrně. — O látkách psacích vykládají podrobněji příručky paleografie, Friedrichova i Bretholzova.

Pergamen i papír byly přikrajovány pro listiny do listů různých rozměrů podle potřeby, podle vkusu a okázalosti kanceláře vydavatelovy nebo podle přání (a ovšem peněz) příjemce listiny. Lidé prostí, kterým šlo jen o věc, spokojili se kusem pergamenu, na němž se znění listiny jen tak mohlo vepsati. Ostatně ve starších dobách a v krajinách, kde písemná kultura a s ní i pergamen byly vzácnější, se vůbec pergamenu šetřilo. Teprve, kde se písemná kultura rozvila a tím i pergamen (papír) zobečněl, objeví se listiny se širokými, prázdnými okraji. V tom kráčela vždy Italie před ostatní Evropou, hlavně střední Evropou, která ji pomalu v jejím vkusu následovala. Někdy ovšem nebylo možno vepsati dlouhé znění listiny na jeden list pergamenový. Pak se užilo buď svitku pergamenového nebo sešitu. *Svítek* (rotulus) pergamenový vznikl tak, že se ke spodnímu okraji pergamenového listu určitých rozměrů připevnil podobný list a k němu zase třeba i třetí a další podle potřeby. Tak vznikl kratší delší pergamenový pruh, který se svíjel ve svítek. Ve svítcích nalezneme často dlouhé notářské instrumenty. Aby se zabránilo možnosti padělati listinu tím, že by některý list byl ze svitku vyňat a nahrazen jiným,

bývaly spoje listů zvláště ověřovány buď pečetí vydavatele listiny nebo notářovým znamením nebo i jinak a tím listy sjednoceny v jedinou listinu. Obdobou svitku byl *sešit*, jehož mohlo být užito i při papíře. I sešit byl jedinou listinou tím, že všemi jeho listy byla protažena ve hřbetě jediná hedvábná šňůra, na níž přivěšena pečeť, a tím znemožněno nějaký list ze sešitu vyjmouti a vložit jiný. Těto sešitové úpravy listiny se užívalo později velmi často pro šlechtické diplomy. Bývaly vázány nejprve jen do tužšího papíru, pak i do desek plyšem či hedvábím potažených a nadto někdy i ukládány do zvláštních ozdobných skřínek (kaset).

Při bedlivější přípravě pergamenu a papíru pro listinu bývaly na nich vyznačeny linie buď jen ryté (tažené rylcem, olůvkem) nebo později barevné (inkoustem či barvou). Někdy bývalo vyznačeno celé liniaturní schema i s okrajovými liniemi svislými.

Písmo listiny se ovšem v jádře shoduje s běžným kursivním písmem doby a krajiny, slovem prostředí, z něhož listina vzešla. Již ve starší době středověké, kdy ještě psátí bylo uměním, psávaly se listiny královské a papežské a podle nich i jiné písmem zvláštním, sice rovněž minuskulou (t. zv. karlovsou, poněvadž vznikající v době Karla Velikého), jako knihy, ale s ozdobným zkracovacím znaménkem, ozdobnými dřiky dlouhých písmen (dlouhého *s, f, b, d, l*) a ozdobnými spřežkami *ct* a *st*, takže se minuskula v listinách lišila od minuskuly v knihách a nazývá se *minuskulou listinnou* (diplomatickou). A jak se písmo rozšiřovalo, odlišovalo se písmo knižní od listinného stále více, až se dospělo k dnešnímu rozdílu mezi písmem tiskacím a psacím. Se znalostí písma vzrůstala potřeba písma plynulejšího než byla minuskula, písma skutečně psaného, ne již kresleného. A tak se začátkem 13. století objeví a vyvíjí vedle nového písma stále ještě kresleného, umělého, užívaného v knihách: gotické minuskuly i nové písmo již skutečně psané, běžné, užívané v písemnostech všední potřeby, tedy i v listinách: *gotická kursiva*. Tato dvě písma se již od sebe liší velmi jasně a rozdíl mezi nimi se udržel i když se od začátku 15. století vývoj písma vlivem humanistických studií rozešel dvěma směry. I moderní písmo gotické, přetvářející dále gotickou minuskulu, proto písmo ostřejší i písmo humanistické, obnovující starou minuskulu karlovsou, proto kulatější, vytváří si svou odrůdu knižní i listinnou (kursivní). Z gotické kursivy se vyvíjelo *moderní písmo gotické* v různých kulturních oblastech evropských různě, takže lze rozeznávat moderní gotické písmo francouzské, anglické a německé, z nichž je pro nás nejdůležitější poslední, *německé písmo kurrentní*, které

se vyvinulo na rozhraní 15. a 16. století. Toto písmo bylo v některých kancelářích středoevropských obměněno, a to tím, že se přiblížilo písmu knihovému (fraktuře) a vzniklo zvláštní písmo kancelářské, zvané *Kanzlei*. Humanistická kursiva, později známá jako *latinka*, vznikla v 15. století v Itálii kursivní obměnou staré minuskuly karlovské, písma to jen knihového, pomocí kursivy gotické, v Itálii vždy kulatější než jinde, proto karlovské minuskule bližší. Tato běžná, obyčejná humanistická kursiva se vyvinula v 16. stol. v italských kancelářích ve zvláštní *kancelářskou kursivu* různých odstínů podle kancelářů. Nalezne se na př. v korespondenci papežského státního sekretariátu, ve zprávách nunciů papežských, v papežských brevech. Jak humanistická kursiva, tak různé kancelářské kursivy italské se rozšířily i mimo Itálii v různých obměnách. U nás se hlavně ujala humanistická kursiva sama, která i v našich velikých kancelářích byla různě odstíněna.

Od 16. století se užívá v listinách, vydávaných v desítkách exemplářů i *tisku*. Obecná nařízení, t. zv. patenty, bývala velmi často tištěna již od začátku 16. století a pak stále častěji.

Grafická výzdoba listiny. Od dob velmi dávných bývalo záhlaví listiny, obyčejně její intitulace, graficky vyznačováno buď jen zvětšenými tvary písma, jímž listina psána, nebo zcela jiným písmem. Velmi dlouho se k tomu ve středověku užívalo t. zv. prodlouženého písma (*litterae elongatae*), v němž byly obyčejné tvary minuskulní znetvořeny tak, že byly osmkrát a víckrát vyšší než široké. Objevuje se nejprve v listinách králů římsko-německých, kde se ho užívalo i v podpisových formulích vydavatelových a rekognoscentových, uvádějících monogram a rekogniční znamení, a, přejato do listin papežských, bylo v nich zušlechtěno — jako vždy byla Itálie v tvarech daleko ušlechtilejší než Zaalpí — a ještě přizdobováno tím, že první písmena významných slov záhlaví byla proměněna v chudší či bohatší iniciálky, jejichž grafickým základem byly kapitální nebo unciální majuskuly. S rozvojem uměleckého vkusu přibývalo těmto iniciálkám ozdobnosti, byly vyplňovány perokresbami až někdy, třeba zřídka, i iluminovány (na př. supliky k papeži). Tento původně italský obyčej grafické výzdoby listinné přešel časem i do listin mimoitalských (na př. již listiny našeho krále Václava II., pak Karla IV., jsou vyzdobeny řadou pěkných iniciálek v záhlaví i znění) a v pozdějších kancelářských písmech gotických se uplatnil oněmi krásně psanými iniciálkami záhlavními i drobnějšími, pravými skvosty písařského umění 18. století, dnes budícími náš div.

Grafické značky na listině. Na listinách, ovšem hlavně starších, se naleznou mimo jejich psané znění i různé značky grafické. V čele znění bývá symbolická invokace, t. j. kříž (různě zdobený) nebo chrismon (také ozdobené písmeno C). Pod psaným zněním bývají různé podpisové monogramy. Ve starší době středověké, kdy se ani králové nedovedli podepsati, byly nahrazovány podpisy vydavatelů listin *monogramy*, t. j. grafickými figurami, sestavenými z písmen jména vydavatelova nebo celé jeho intitulace. Do takového monogramu nakresleného písařem listiny vpisoval pak vydavatel sám vlastnoručně jen nějaký tah a tím monogram doplňoval, ověřoval, tak se podepisoval. Jindy se vydavatel listiny nebo svědek, neumějící psát, podpisoval jen znamením kříže, ale ani ten nebyl vždy psán vlastnoručně. Papežové se až do poloviny 11. století podepisovali na svých listinách slovy *Bene vale* (vzale), t. j. Bud' zdrav (buďte zdraví), psanými vlastnoručně majuskulami, položenými mezi dvěma kříži. Od té doby (od Lva IX.) je tento podpis proměněn v monogram, psaný písařem, a papež se podpisuje tak, že do mezikruží *roty*, t. j. jiné grafické značky, nově uvedené do papežských listin, vytvořené mezikružím, jehož vnitřní kruh je rozdělen dvěma na sebe kolmými čarami v kvadranty, vpisuje vlastnoručně svoje heslo (devisu). Jinou podpisovou značkou je *rekogniční znamení*, které na konec svého podpisu kladli ve starších listinách králů římskoněmeckých *rekognoscenti*, t. j. úředníci kanceláře královské, odpovědní za vyhotovení listiny. Znamení to, vzniklé ze dvou zvětšených a spojených minuskulních „s“, jimiž bylo zkráceno poslední slovo podpisu „subscripti“, vyplněných kličkami a háčky, které právě podpis individualisovaly, nebo tironskými notami, nabylo časem podobu úlu. Zvláště důležitými grafickými značkami listinnými jsou značky chirografní a notářská znamení. *Chirografní znamení* je řada majuskulních písmen (buď abeceda nebo její část nebo slovo „chirographum“ nebo j.), vložená mezi dvojí doslova shodné znění téže listiny, napsané proti sobě na jednom kusu pergamenu, a rovným nebo klikatým stříhem pergamenu rozříznatá ve dvě tak, že částky písmen, byly-li obě části pergamenové blány zase přiloženy k sobě, přesně k sobě přilehly a vytvořily původní chirografní znamení. V této přesné přiléhavosti obou částí, z nichž každá nesla totéž znění listinné, byl právě důkaz pravosti onoho znění listinného čili chirografním znamením se listina ověřovala na místě pečeti. Listiny takto ověřené (způsob původu anglického, avšak již ke konci 10. století se šířící i do střední Evropy) se nazývaly *chirografy* (cartae abecedariae,

bipartitae) a užívala jich ve 12. století i naše knížata. Pozdější (od 15. století) naše *cedule řezané* jsou jen jejich obměnou. *Notářské znamení* (signum notariatus, notarile) je grafická značka, charakterisující podpis notářův na jeho listinách (instrumentech). Tento podpis, ověřující listinu na místě pečeti, byl sice vždy vlastnoruční, ale notářské znamení, individuálně sestavená grafická figura velmi často monogramatické povahy, byla od 14. století podstatnou součástí notářského podpisu, která jej teprve náležitě individualisovala.

Pečeť na listině. Pečeť (lat. sigillum = zdrobnělé signum, z toho něm. Siegel) je odznak práva osoby fyzické nebo právní. Je to prastarý prvek kultury lidské, kterého se již ve 3. tisíciletí př. Kr. užívalo k týmž dvěma účelům jako v antice, ve středověku i dnes: k *zapečetění*, t. j. k označení vlastnictví a k *zpečetění*, t. j. k ověření právního počínu, tedy pak i listiny.

Látka pečeti. Pečeti středověké v obvodu naší kultury západoevropské byly zhotovovány buď z kovu nebo vosku. Kovové pečeti, zvané *bully* byly buď *olověné* (masivní), jakých užívali vlivem byzantským hlavně papežové, koncil kostnický a basiilejský, řád Johannitů (maltez.), někteří králové a císařové římskoněmečtí (Ota III.) a někteří němečtí biskupové 11. století, nebo *zlaté* (plechové), jakých užívali vlivem byzantským hlavně králové a císařové římskoněmečtí, počínaje Karlovcem až do Františka I., a také náš král Přemysl I. Veliká většina pečeti však byla *vosková*. Vosku se užívalo původně čistého, pak míseného se smolou, aby byl tvrdší. Od 12. století se objevují pečeti z vosku barveného pomocí rumělky (řídčeji minia) na červeno nebo pomocí měděnky na zeleno nebo značnou přísadou smoly na hnědo až černo. Barva vosku byla původně náhodná, teprve od 15. století se spojuje s barvou vosku určité právo, takže právo pečeti červeným nebo zeleným voskem je zvláštní výsada, udělovaná císařem, později i králi českými, polskými a uherskými hlavně městům a městečkům. Od 16. století se vyskytují stále častěji pečeti z *vosku pečetního*, t. j. tvrdšího, zvláště k pečetění upraveného do tyčinek, zv. cera di Spagna, hispanisch wax, tedy asi původu španělského nebo nizozemského. Současně se v 16. století objevují i pečeti *oplatkové*, přitiskované hlavně na papírové písemnosti. Raženy byly pečeti železným, bronzovým, mosazným, velmi zřídka zlatým *pečetidlem* (typářem), nesoucím negativ pečeti. Ve starších dobách býval vytištěn pečetní obraz do kusu vosku stačícího právě jen na přijetí obrazu. Později byla vlastní pečeť podkládána větším kusem vosku, obyčejně tvrdšího, aby byla odolnější. Asi od 12. století býval tento podklad zhněten

v *misku*, která nejprve připevněna na listinu, pak do ní nalito jemnějšího vosku a do něho teprve pečeť vytištěna. Tento způsob ochrany pečeti se časem zdokonaloval a již v 15. století se naleznou dřevěné, zanedlouho i kovové *krabičky* (capsulae), do nichž se pečeť uzavřela a byla úplně chráněna. Pečetí přitiskované na papír se chránily *papírovou clonou*, t. j. kouskem papíru, někdy velmi ozdobně vystříhaným, který se při pečetění položil přes vosk ještě tvárný a přes něj se pečeť vytiskla.

Podoba pečeti. Kovové pečeti, bully, byly vždycky *kulaté*, také voskové pečeti byly až asi do poloviny 12. století jen *kulaté* s výjimkou *oválných* pečeti *gemmových*. Teprve od té doby se objevují *špičaté oválné* pečeti biskupů, opatů, prelátů a abatyšů, ale i knížat, hrabat, pokud jsou obrazení stojící, a světských dam (královen, kněžen). O něco později se vlivem rozvoje znaků objevují i pečeti *štítové*. Kromě toho se občas naleznou i jiné tvary pečetní: *čtvercový*, *obdélníkový*, *routový*, *trojúhelníkový*, *hruškovitý*, *troj-* i *čtyřlístkový*, *srdčitý* a j. Raženy byly pečeti buď po jedné straně — *pečeti jednostranné* — nebo po obou stranách — *pečeti dvojstranné*. Kovové pečeti pravidelně bývaly dvojstranné, jen papežská „*bullae dimidia*“, t. j. *bullae* užívaná papežem mezi volbou a korunováním, byla jednostranná. Voskové pečeti byly až do 11. stol. jednostranné, od té doby se vedle většiny jednostranných pečeti objevují i dvojstranné pečeti voskové. Je-li otisk na obou stranách pečeti stejně veliký, nazývají se pečetmi *mincovními*; je-li otisk na zadní straně pečeti menší, jmenuje se tento otisk pečeti *zadní* nebo *rubní* (contrasigillum, Rücksigel). Je to obyčejně vedlejší *osobní*, *soukromá pečeť* (sigillum secretum) pečetitelova vedle pečeti hlavní, úřední, otištěné na přední straně pečeti. Jindy je zadní pečeť úřední pečeť osoby, která jí ověřuje užití pečeti přední, jako když na př. kancléř otiskuje svou úřední pečeť na zadní straně pečeti královny. Jindy znamená zadní pečeť souhlas s právním počinem zlistiněným a ověřeným pečetí přední, jako když na př. konventy cisterckých klášterů otiskují své pečeti na rubu pečeti opatských nebo purkmistři na rubu pečeti městských. U osob s rozsáhlou veřejnou mocí právní, jejichž kanceláře vydávaly sta a tisíce písemností do roka, nalézáme několik druhů pečeti, jichž se pak užívalo podle důležitosti písemností. Na př. císařové a králové římskoněmečtí užívali od konce 13. století dvojích pečeti: majestátní (s. maiestatis) a menší (s. minus). K nim v 15. stol. přibyla třetí pečeť střední: královská (s. regale). Podobně papežové užívali od začátku 15. století vedle bully i pečeti prstenu rybářského.

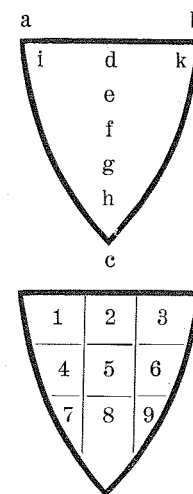
Obsah pečeti, t. j. právo, jehož jest pečeť odznakem, je vy-

značeno pečetním obrazem. *Pečetní obraz* se skládá ze znamení a legendy. *Znamení*, které může být symbolické nebo portretní, majitele pečeti představuje, *legenda* jej jmenuje. Legenda může jít po obvodu pečeti kolem znamení, pak je to *opis* (circumscriptio), nebo může být položena blíže ke znamení, pak je to *nápis* (inscriptio). Lze tedy rozeznávat *pečeti se znaméním*, buď symbolické nebo portretní, které pravidelně mívají i legendu (opis, málokdy nápis), a *pečeti bez znamení* jen s nápisem. Pečetí jen se znaméním bez legendy se nazývají *němé*, jsou však řídké. Pravidelný zjev je pečeť se znaméním a legendou. Symbolickým znaméním pečetním bývají velmi často znak nebo znakové znamení.

Znak. Znakové znamení. Znak (erb) je odznak původně rytířské a pak i právní povýšenosti osoby fyzické nebo právní. Skládá se ze *štítu* (spodního erbu) a *helmu* (helmy, přilbice) s *klenotem*. Nejstarší štíty mají čistý tvar *trojúhelníka*, obráceného základnou vzhůru, nebo stejného trojúhelníka, ale s rameny ven prohnutými, nebo tvar omezený písmenem velikým U, kterýžto tvar se asi od r. 1350 dole zaostřuje ve špičku. Od téže doby se také objevuje tvar *tarčovitý*, t. j. tvar obdélníka se stranami mírně ven prohnutými a zaoblenými rohy, postaveného na kratší stranu. Při tomto tvaru se pak často vyskytuje výkroj pro kopí.

U štítu je rozeznávati: *ac* = pravý bok, *bc* = levý bok, *ab* = vrch, *d* = hlava. *e* = prsa, *f* = srdce, *g* = pupek, *h* = pata (u kulatého štítu), spodek, špička (u špičatého štítu), *i* = pravý, přední vrchní roh, *k* = levý, zadní vrchní roh. Pravý bok a horní okraj štítu jsou heraldicky čestnější místa znaku než levý bok a pata (špička). Je-li štít rozdělen na několik částí, jmenují se tyto části *pole*. 1. pole = pravá nebo přední strana, 3. pole = levá nebo zadní strana, první tři pole = vrch štítu, horní místo, 4. pole = pravý bok, 5. pole = srdce, střed, 6. pole = levý bok, 4., 5. a 6. pole = prostřední místo, 7., 8. a 9. pole = spodek štítu, spodní místo, 2., 5. a 8. pole = místo kolu. Malý štít, umístěný ve středu štítu je štítek.

Štíty bývaly pomalovány, k tomu se užívalo jen šesti, t. zv. heraldických barev: černé, bílé, červené, modré, žluté, zelené. Bílá a žlutá nahrazovány kovy: stříbrem a zlatem. Platila pak zásada, že se může položit jen barva na kov a kov na barvu.

Barvy se v heraldice naznačovaly: *stříbrná* čistým polem, *zlatá* polem tečkovaným, *červená* polem svisle šrafovaným, *modrá* polem vodorovně šrafovaným, *černá* polem mřížovaným, *zelená* polem šikmo (od levé k pravé) šrafovaným.

Štít je heraldicky určen *znakovým (erbovním) znamením*, které původně vznikalo dělením a různým obarvením částí štítu a nazývalo se *znamením heroltským*. K těm patří na př. štít rozdělený na poli čarou svislou čili *štít štípený*, pravá polovice je třeba stříbrná, levá černá; štít rozdělený na poli čarou vodorovnou čili *štít dělený*; svislý pruh určité šířky uprostřed štítu čili *kůl*; vodorovný pruh uprostřed štítu čili *břevno*; štít rozdělený na čtyři části čili *čtvrcený* a p. Kromě heroltských znamení kladla se později na štíty i *obecná znamení znaková* a to *přirozená*, vzatá z přírody: 1. člověk (rytíř, zbrojnoš, muž, horník, svatí, světice), hlava, ruka ozbrojená, noha ozbrojená. 2. čtvernohá zvířata (lev, levhart), 3. ptáci, 4. ryby, obojživelníci, hmyz, 5. rostliny, 6. tělesa nebeská, nebo *fantastická*, melusina, centaur, kohout s mužskou hlavou, sokol s panenskou hlavou, bazilišek, mužská hlava s oslíma ušima, pegasus, jednorožec, liška s parohy, drak, saň, pard, gryf, dvojhlavý orel, okřídlená ryba, nebo *umělá*: 1. nástroje, nářadí, náčiní, nábytek, 2. stavby a jejich části, 3. šaty, ozdoby a odznaky, 4. zbraně a jejich části, 5. kříže, znamení, písmena.

Helm (přílbice) se vyskytuje na znacích později. Nejstarší tvar je *kbelíkový*, hrncovitý. Koncem 14. století se objevuje při znaku helm *kolčí*, užívaný v turnajových kláních. Helm *otevřený* se vyvinul z helmu kolčího tak, že okénko hledí rozšířeno, ale přepaženo několika obroučkami. Konečně pozdější je helm *zavřítý* s hledím pohyblivým.

Klenot je heraldická ozdoba helmu. Bývají jí: 1. rohy (obvykle dva: býčí, bůvolí, jelení, kozorožcovy, kamzičí), 2. křídla (složená, rozepiatá), 3. desky = prkénka kruhovitá nebo do půlkruhu, postavená za helm, 4. klobouky a kloboučky, 5. péra (supí, kohoutí, paví, pštrosí). Spojen bývá klenot s helmem buď *korunou* (heraldickou, která není odznakem důstojnosti), *točenicí* (stočeným kusem látky různých barev), *polštářem* nebo *pokryvadly*, *fafnochy* (po helmu rozestřeným kusem látky, jejíž barva, svrchu a zespod jiná, souhlasí s barvami štítu), kterými se původně helm chránil před prachem a vlhkem.

Ozdobnými kusy heraldickými jsou 1. *štítonoši*, t. j. lidé či zvířata, kteří nesou nebo drží štít nebo stojí u něho jako strážci, 2. *stany*, pláště znakové (draperie), často u knížecích a vyšších znaků, 3. *hesla* (devisy): obrazná (číše u znaku pánů z Vartm-

berka, dědičných číšníků českého krále) slovná, poletující v pás-kách kolem helmu.

Popsati znak podle heraldických pravidel, t. j. popsati štít i jeho barvu, a znamení s klenotem i jejich barvy znamená znak *blasonovati*, při čemž je dbáti, aby složený štít byl popsán heraldicky správně, zvláště aby jeho pole byla popsána v pořadí heraldickém. Připomínám, že v heraldice je naše levá strana pravou a pravá levou, poněvadž se znak popisuje se stanoviska jeho nositele.

Přípevnění pečeti. Přípevněna může býti pečeť na listinu buď přitíštěním nebo přivěšením. *Přitíštěním* voskových pečeti je starší způsob, užívaný skoro výhradně až asi do poloviny 12. století a potom zase asi od poloviny 14. století stále častěji při pečeti menších a středních, přitiskovaných na písemnosti papírové. *Přivěšována* byla pečeť na listinu buď na pergamenovém proužku nebo na nitích či šňůře hedvábných nebo i konopných nebo na provázku. Bully byly ovšem vždy jen přivěšeny. Aby spodní okraje listiny těžkými pečeti (zvláště bylo-li jich více) trpěly co nejméně, ohýbal se pravidelně spodní okraj trochu zpět, takže byl zdvojen a tím pečeti snáze nesl. Tento ohyb na listině se nazývá *plika*. Od 12. století bývaly také pečeti na listiny *zavěšované*, t. j. připevňovány na pergamenový proužek, který nebyl úplně odříznut od pergamenové blány listiny, takže nebylo třeba protahovati jej řezy do pergamenu a tím s blanou spojovati. I ve středním věku, tím spíše v novém věku se užívalo pečeti jednak k ověření listin, jednak k uzávěru listů.

Vznik listiny. Z naší definice listiny vyplývá, že listina vznikne ze dvou po sobě následujících dějů: prvním dějem se vytvoří obsah právního počinu, o nějž v listině jde, a tím obsah listiny; druhým dějem se vytvořený obsah právního počinu uvede v podobu listiny. První děj se jmenuje *jednání*, druhý *zlistinění*. Časovým mezníkem mezi oběma ději je projev vůle vydavatele listiny právní počín, o nějž jde, zlistiněti. Myšlenkovým původcem právního počinu je pravidelně příjemce listiny, neboť pravidelně je popudem k jednání o právním počinu *žádost* (petitio) nebo *prosba* (supplicatio) příjemce listiny k právnímu původci počinu, aby tento počín pořídil. Tato žádost nebo prosba, která je začátkem jednání, může býti přednesena původci počinu buď ústně, jako se dalo na starých dvorech královských a knížecích, nebo písemně, jak bylo po vzoru císařů římských zvykem u kurie papežské a podle ní pak i na pozdějších dvorech královských a knížecích. Přednesenou nebo podanou žádost nebo prosbu právní původce počinu zkoumá, t. j. vyšetřuje a uvažuje všechny

věcné i formální podmínky žádaného právního počinu nebo je dá vyšetřiti někomu druhému. Právní podměty (panovníci), které by byly nuceny prováděti takováto vyšetřování a úvahy často, přenášejí tuto obtížnou práci soustavně jednak na *rádce*, jednak na *úředníky*, jinak by nemohly dostáti své základní povinnosti úřední: býti náležitě zpravenu o všech právních počinech, zlistiněných ve stech a tisících jejich listin. *Rádci* (radové, consiliiarii, ráte) prokazují své služby buď *dobrovolně*, jak byli panovníkem o to příležitostně žádáni, nebo později, kdy moc panovnická byla právě takovýmito rádci více a více omezována, *ze svého práva* býti rádcem panovníkovým. *Úředníci* či služebníci panovníkovi jsou *povinni* prokazovati mu služby poradné. Sbory jak rádců, zvané *rada* (consilium, rat), tak úředníků, zvané *úřady*, vytvořily se časem v různých obměnách všude, kde se objevil právní podmět s rozsáhlou právní mocí, jednak aby její výkony byly jejímu majiteli usnadňovány, jednak aby byly i řízeny určitým směrem. Aby žadatel nebo prosebník, t. j. pravidelně, jak víme, příjemce listiny, dosáhl snáze svého cíle, aby jednání o právním počinu bylo provedeno podle jeho přání, může užiti služeb nebo ochoty jiné osoby nebo osob, které na původce počinu nebo jeho rádce a úředníky působí podle žadatelova přání. Služeb takovýchto *prostředníků, přímlovčích* (intervenientes) se užívalo ode dávna všude.

Jednání diplomatické a právní. Jednání, kterým se právní počin jen připravuje, lze nazvati *jednáním přípravným* (diplomatickým). Je u různých právních počinů různě složité. Když bylo ukončeno, když byly vyšetřeny všechny věcné i formální podmínky právního počinu, pořizovaného listinou pořizovací, projeví vydavatel listiny vůli příslušnou listinu vydati a rozkáže sjednaný počin zlistiniti. Jde-li však o právní počin, pořizovaný zvláštním právním, konstitutivním jednáním bez listiny, je ovšem třeba, aby po přípravném jednání, ale před rozkazem k zlistinění bylo provedeno ono *právní jednání*. Teprve, když se tak stalo, může se právní počin zlistiniti — ovšem jen listinou dosvědčovací. Tedy u listin dosvědčovacích se vsouvá mezi přípravné jednání a zlistinění zvláštní jednání právní, které je od vlastního jednání přípravného přesně odlišovati. Ovšem, je-li diplomatovi přípravné jednání předpokladem zlistinění, patří do přípravného jednání i jednání právní, které je jen součástí jednání v diplomatickém slova smysle, *jednání diplomatického*, či prostě *jednání*.

List. Vyšetření a uvážení všech podmínek právního počinu vyžaduje někdy i *jednání písemného*. Strany, počinu účast-

něné, zkoumají jeho podmínky buď samy nebo prostřednictvím svých rádců či úředníků vzájemnými listy (litterae, littera, brief). Takové dopisy obsahují pak ovšem různé zprávy o jednotlivých podmínkách počinu nebo o postupu jednání o něj a patří do okruhu zájmu diplomatikova, neboť mu přinášejí velmi mnoho cenného poznání z přípravy zlistiněného právního počinu. Jsou to pozdější *listy posélačí* (litterae missivae), vedle listů otevřených druhá podstatná část písemností velikých kancelářů od 16. století. Jsou druhou základní jednotkou archivní. Ale jen takové listy, nikoli listy všechny.

Záznam. *Úřední kniha správní.* Kromě listů, psaných s úmyslem připraviti právní počin, mohou býti zaznamenávány hned při jednání jednotlivé formální i věcné podmínky počinu, jak byly sjednány, s úmyslem zachovati paměť na jejich obsah či znění nebo na jednání o ně a tím připravovati a sloužiti příštímu zlistinění právního počinu. Na př. se přesně zaznamenávají jména (i s tituly) účastných osob: stran i svědků, jméno a poloha i všechno právní příslušenství nemovitého majetku, o němž jde, dále i práva druhých, třetích osob, jichž se právní počin dotýká a p. Tyto *záznamy* lze nazvati *konceptními*, poněvadž jednak samy jsou povahy konceptní, jednak přímo z nich vzniká koncept listiny. A stejné povahy jsou i záznamy o změnách v politické, soudní, hospodářské, finanční i jiné správě práv a majetku určitého právního podmětu, které mu zachovávají spolehlivou paměť na různé jeho právní počiny, z nichž ony změny vznikly, a tak mu umožňují opatřiti si podle potřeby o nich právně platné svědectví. Kde je písemné jednání prováděno soustavně, v úřadech, jsou ovšem i takovéto záznamy zaznamenávány soustavně do zvláštních knih, které lze nazvati *úředními knihami správními*. Jsou to na př. různé rejstříky soudní, berní, počtů, urbánní, katastrové a p. Jejich záznamy, psané jen k soukromé potřebě právního podmětu a jeho úřadů, nemají veřejné právní platnosti. Ale dlouhým vývojem nabude většina úředních knih správních, jakožto starobylých svědků, i povahy úředních knih právních, takže jejich záznamy se stanou zápisy, které mají touž veřejnou platnost právní jako listina (srv. níže str. 35.).

Koncept, vzor, čistopis, originál listiny. Registra. Vyhotoviti listinu o právním počinu může po skončeném jednání buď právní původce počinu sám svým jménem nebo požádá někoho třetího (na př. veřejného notáře), aby tak učinil. *Vyhotoviti listinu* znamená: *složiti, napsati a ověřiti ji*.

Kdo listinu *skládá*, koncipuje, je její *skladatel* (konicipient), *dictator*, poněvadž skládati listinu znamenalo pozdním Římanům

a pak celému středověku dictare. O právním obsahu listiny zpravuje jejího skladatele jednak *konceptní záznam* (srv. str. 29), jednak písemnosti, týkající se jednotlivých podmínek právního počínání, z nichž nejdůležitější jsou starší listiny, které právně souvisí buď s celým počínáním nebo s některými jeho částkami. Starší listiny, zlistňující přesně týž právní počínání nebo jemu blízký, mohou ovšem mít značný vliv i na skladbu nové listiny, ano někdy jsou do ní přejímány doslova buď v celku nebo v částech a pak se jmenují jejími *listinami předchozími*. Vší této pomocné látky věcné užije skladatel ke skladbě listiny. Ale nejen to. Zřídka kdy ji skládá z hlavy, hlavně ve starším středověku nikoli, nýbrž pravidelně užívá k tomu za předlohu buď jedné nebo více skutečných listin, které se mu hodí pro věcnou nebo formální příbuznost s daným právním počínáním nebo přímo za předlohy upravených *vzorů listinných, formulářů*. Tyto vzory jsou dvojí: buď jsou to vzory *volně skládané* (dictamina) s věcným obsahem více méně vymyšleným nebo *upravené opisí* listin skutečně vydaných, z nichž byly více méně vyhlazeny původní znaky individuální (datum a jména vlastní: osobní i místní), takže zbylo jen formulářové schema. Vzory listinné bývají sestavovány ve zvláštní sbírky vzorů zv. *sbírky formulářové*, jichž se nám zachovala hlavně ze středověku veliká řada. Jsou to namnoze velmi cenné dějepisné prameny, jen když se o každé z nich zvlášť zjistí, obsahuje-li vzory volně skládané nebo čerpala-li z listin skutečných, a pak ovšem, mnoho-li je měnila a v čem. Tedy pomocí konceptních záznamů, předchozích listin a vzorů listinných složí skladatel listiny *koncept listiny* (notula, minuta), což jest sice slovné, ale jen *předběžné znění* listiny, které může býti i neúplné: buď že jsou v něm stereotypní formule, snadno doplnitelné, jen naznačovány, což bývá v konceptě pravidlem, nebo nadto i některé individuální částky listiny prozatím úplně vynechány, buď že jich skladatel zatím neznal nebo že nebylo o nich do té doby ještě rozhodnuto (na př. datum bývá vynecháváno). Koncepty je předpokládati u všech listin, zlistňujících složitější právní počínání, ba lze říci, že jen velmi málo listin bylo složeno bez konceptu. Složený koncept listiny je prohlédnut vydavatelem nebo komu on to svěří a schválen nebo opraven nebo zamítnut. Podle schváleného konceptu se napíše listina na čisto.

Kdo listinu píše na čisto, je její *písař*, ingrossator, poněvadž psáti na čisto znamenalo grossare, ingrossare podle toho, že se k tomu užívalo větších písmen (litterae grossae), nikoli obyčejné kursivy, jíž se psal koncept. Jindy se označuje psaní na čisto slovem mundare (mundus=čistý). O písmě listin srv. shora str. 20.

Někdy se příjemce (řídčeji vydavatel) nespokojí listinou prostě psanou a vyžádá si od vydavatele nebo spíše zaplatí si u něho listinu zvlášť upravenou, vyzdobenou buď jen iniciálkami nebo i perokresbami a miniaturami (pak bývá někdy i zpečetění listiny slavnostnější). Děje se tak pro vzájemnou poctu obou účastných stran: vydavatel listiny vydává ji v krásné úpravě, aby poctil jejího příjemce a tím konečně i sebe, a příjemce listiny si vyžádá její krásné úpravy, za kterou obyčejně hodně zaplatí, aby projevil, jak si váží listiny a s ní jejího vydavatele a tím i sebe. Čistopis (mundum) listiny je srovnán s konceptem buď vydavatelem listiny nebo komu on to uloží,

a schválený čistopis se *ověřuje* jednak *podpisy*: vydavatelovým, svědků a vydavatelových úředníků, jednak *pečetí* vydavatelovou, svědků nebo i jiných osob, k tomu dožádaných, nebo *chirografním znamením* (srv. shora str. 22.). Někdy (hlavně ve starším středověku) přistupuje k tomuto základnímu ověření i ověření pomocné: listina se veřejně přečte nebo se aspoň její obsah veřejně prohlásí v nějakém zvláštním, slavnostním sboru (v kostele, na kolloquiu) a někdy se ještě při tom zvlášť pohrozí trestem (biskupskou klatbou a j.) za každý přestupek proti zlistněnému právnímu počínání a listině samé. Takto je již listina vyhotovena, nabyla podoby *originálu* (originale, autographum, authenticum), t. j. podoby, v níž její vydavatel zamýšlel daný právní počínání zlistniti, a je připravena naplniti svůj úkol, vrátiti se k příjemci, od něhož původně v podobě myšlenky vyšla, a sloužiti mu za právně platné svědectví o zlistněném právním počínání. Originál může býti *skutečný*, nepochybný nebo *zdánlivý*, pochybný. Nelze však mluvit o originálu pravém nebo nepravém, neboť označení „pravý originál“ je pleonasmus (originál je eo ipso pravý) a označení „nepravý originál“ je contradictio in adiecto, poněvadž originál je jen pravý. Není-li pravý, je to *padělek* nebo není-li si diplomatik jist, že je to padělek, je to originál *podezřelý*. Ovšem stávalo se, že byla vydána příjemci listina, aby mu sloužila za svědectví, tedy originál, a byla padělaná. To bylo možno tím, že kancelář svého pána, majitele kanceláře oklamala, vydavši příjemci originál listiny bez vydavatelova vědomí. Zde by se snad mohlo mluvit o padělaném originále, ale lépe bude označiti takto podvrženou písemnost jako *padělek kancelářský*. Není-li padělána písemnost celá, nýbrž jen její některá část, mluví se o *písemnosti zpadělané*. Zpadělány bývají písemnosti pravidelně podvrženými *vsuvkami* (interpolacemi) do původního znění.

Dříve však, než vydavatel vydá originál listiny do rukou pří-

jemcových, postará se, aby i sám měl pro budoucno přesné její znění nebo aspoň výtah z něho, kdyby snad mu bylo v budoucnu třeba dovolati se listiny ve prospěch svůj, příjemcův či kohokoli jiného. Opíše si proto znění listiny nebo výtah z něho do zvláštní knihy k tomu určené, zvané *registra*, kam si pak takto své listiny soustavně opisuje, *registruje*. Zřídka se to děje podle originálu, obyčejně podle konceptu nebo čistopisu listiny, což je třeba předem dobře zjistiti při užívání register. *Registrový opis* nemá sice samostatné právní platnosti, ale, poněvadž může býti znova vyhotovena podle něho na přání příjemcovy a z vůle vydavatelovy listina, aniž by se o zlistiněném počínu znova jednalo, má registrový opis přece jen určitou právní cenu.

Originál vyhotovené listiny *vydá* vydavatel do rukou příjemcových a teprve v jeho rukou se stává skutečně *listinou*, t. j. písemným, právně platným svědectvím o daném právním počínu a přejímá svůj právní a společenský úkol.

Notář. Zřídka kdy vydavatel listiny sám ji zhotovuje, obyčejně užívá k tomu služeb osob zvláště k tomu školených, *notářů* či *písařů*, kteří jsou buď jeho služebníky nebo mu poslouží podle potřeby za zvláštní odměnu. Název *notarius* (ve staré češtině *písař*, na př. *notarius civitatis* = písař městský, *summus notarius terrae* = nejvyšší písař zemský) je odvozen z lat. *nota* rozuměj *tironiana*, t. j. značka tachygrafická, rychlopisecká, takže *notarius* je původně, ve starší době římské, písař rychlopisec vůbec. Toto umění však nabylo pomalu značné váhy a v 1. pol. 3. století po Kr. je již *notarius* tajný písař císařův. A s tímto úkolem služebníka či úředníka, majícího na péči písemnou stránku správní agendy, nalezneme pak ve středověku i později *notáře* na všech dvorech: papežském, královských, biskupských, knížecích, při správě městské i jinde v různých obměnách, jak o tom učí diplomatika zvláštní. *Notáře* lze rozlišovati na *soukromé* a *veřejné*. První jsou něčí služebníci či úředníci, jimž on uložil zhotovovati listiny jeho jménem vydávané nebo šíře: jimž uložil zlistinovati jeho jménem právní počiny podle potřeby. *Veřejní notáři* jsou veřejní úředníci, ustanovení zvláštním právem k tomu, aby za odměnu zlistinovali komukoli právní počín svým jménem.

Pisárna. Vydává-li určitý vydavatel listin více, nabude časem jeho *notář* určité zručnosti ve svých pracích *notářských*, listiny jím zhotovené nabývají účelné stejnosti, která však ještě není tak důslednou, aby mohla býti pokládána za jednu z podmínek pravosti listiny. V tomto stavu je možno, aby vedle jistého počtu listin určitého vydavatele, zhotovených jeho *notářem*, byl vydán stejný, ne-li větší, počet listin téhož vydavatele, zhotove-

ných *příjemcovým notářem* nebo prostě u příjemce a jen ověřených *notářem vydavatelovým*, který přivěsí k nim jen vydavatelovu pečet. V tomto stavu vývoje listiny ještě nijak nezáleží na tom, kým, kde je listina zhotovena, takže se objeví vydavatelův úřad nebo spíše jen zárodek úřadu, v němž pracuje jen jediný *notář*, který, i kdyby chtěl, celé listinění vydavatelovo ovládnouti nemůže, poněvadž na to nestačí. Úřad ten se v diplomatice jmenuje *pisárna*.

Kancelář. Teprve delším vývojem *pisárny* se pozná, jaké výhody každému vydavatelovi, vydávajícímu množství listin, skýtá *jednotné listinění* všech jeho listin, svěřené ve svém celku jediné osobě, vydavatelovi odpovědné, jeho *notáři*, který ovládá celou jeho látku listinnou, takže stále přesně přehlídí celý právní stav vydavatelův, všechna jeho práva, právní závazky i poměry ke všem osobám, s nimiž se vydavatel stýká. Proto se pokročí k organizační práci s listiněním spojené, tím spíše, že množství listin vydavatelem vydávaných časem jen vzrůstá. *Notář* si přibere ke skládání a psaní listin jednu nebo více pomocných sil: *písařů* a *notářů*, kteří mu pomáhají zhotovovati listiny podle jeho návodu a za jeho dozoru, jsouce mu odpovědni a podřízeni. Tak vznikne úřad, který zhotovuje listiny určitého vydavatele stejně podle určitých pravidel, která si vytvoří, hledě k účelnosti své práce. Tento již přesněji zřízený úřad se jmenuje *kancelář*.

Je jasno, že se v *kanceláři* soustřeďuje nejen všechna práce, spojená s listiněním právních počínů majitele *kanceláře*, nýbrž i všechno jednání, především písemné jednání o ony právní počiny, vyjma ovšem právní jednání při listinách dosvědčovacích, které bylo na *kanceláři* nezávislé. *Kancelář* tím nabývá veliké váhy ve zřízení celé správy (administrativy) vydavatelovy, stává se její páteří, neboť *kanceláři* prochází všechno písemné jednání, jehož si správa vyžádá. A i když se správa časem rozvine a vzniknou nové úřady vydavatelovy: soudní, hospodářské, vojenské a j., zůstává *kancelář* vydavatelova ohniskem celé správy, v němž se sbíhají všechny její hlavní paprsky, i když si tyto druhé úřady časem zřídí své vlastní, dílčí *kanceláře*. Tyto *kanceláře* zůstanou vždy jen doplňkem *kanceláře* hlavní, nazývané později *praesidiem*.

Kancléř. *Protonotář*. *Sekretář*. *Relator*. Osoba, jíž je takovýto odpovědný úřad svěřen, je ovšem velmi důležitá, majíc veliký vliv u majitele *kanceláře*, jehož je hlavním rádcem, a velikou váhu v celé jeho správě i všude jinde, kam sahá právo, moc a vliv jeho. Tato osoba, odpovědná majiteli *kanceláře* za její správnou práci, je představený *kanceláře*, nazývaný nejčastěji *kancléřem* (*cancellarius*). Nenazýval se tak vždy, hlavně ve starších dobách

(v říši římské to byl magister officiorum, u Langobardů a Franků referendarius, u kurie papežské bibliothecarius a p.) nikoli, lze však slova cancellarius užítí pregnantně, aby se jím označil typický diplomatický úkol: býti představeným kanceláře. Slovo *cancellarius* nemělo totiž vždy téhož významu. Pokud je známe, t. j. z římské státní správy 5. a 6. století (i v říši ostrogotské), znamenalo původně úředníka hlavně u soudů, který byl spojovacím článkem mezi podřízeným úřednictvem (*officiales*) a vlastními úředníky. Jméno cancellarius je vzato od *cancelli* = pažení, jímž byly v úřadovně odděleny strany od úředníků. Cancellarii přijímali od stran stížnosti i žádosti a podávali je úředníkům, doprovázejíce je ústním výkladem, jak byli stranami poučeni. I v 6. a 7. století jsou ještě cancellarii podřízení úředníci kancelářští asi stejné povahy jako notarii, takže táž osoba se jmenuje jednou cancellarius, podruhé notarius. Teprve na zač. 9. století se ustaluje u Franků po některém kolísání název cancellarius pro odpovědného představeného kanceláře. Kancléřem se pak stávala osoba vynikající, zvláště k úřadu tomu povoláná. Ve starším středověku se k tomuto povolání hodily především či pouze osoby stavu duchovního: arcibiskupové, biskupové, probošti (kancléřem našel kanceláře královské byl až do válek husitských probošt vyšehradský). Později, když se kultura vlivem humanismu laicisovala, byli k úřadu kancléřskému voláni laici literárně a hlavně právně dobře vzdělaní, ze stavu šlechtického (u nás byl prvním kancléřem laikem Jan Pluh z Rabštejna, jmenovaný králem Ladislavem Pohr. z návodu Jiřího z Poděbrad). Poněvadž je úřad kancléřský tak odpovědný a pro rozlehlost úřední agendy nesnadný, soustřeďuje se v jeho rukou jen vlastní jednání o právní počiny a jejich zlistinění, ale hotovení písemností: listů i listin a zápisů je úkolem ostatních členů kanceláře: notářů, kteří skládají koncepty, písařů, kteří koncepty píší na čisto, a registratorů, kteří zapisují do register. Kancléř sám se prací kancelářských neúčastní, leda neobyčejně řídkou výjimkou, je však odpovědný majiteli kanceláře za její přesné výkony. V dobře zřízené kanceláři přijímá některý z jejích notářů od kancléře rozkazy k pracím kancelářským za celou kancelář a je zase kancléři odpověden za přesnou práci celé kanceláře — nazývá se *protonotář*. K němu se v pozdější době přidruží *sekretář*, který ve starší době býval jen osobním, důvěrným notářem majitele kanceláře, nikoli však členem této. Je-li kancelář větší, bývá v ní protonotářů několik, z nichž každý je pak odpovědný za správnou práci sobě přidělených notářů a písařů. Někdy uděluje majitel kanceláře rozkazy kanceláři sám nebo ze své rady (*consilium*) skrze svého *posla* čili *relátora*, t. j. buď některého úředníka nebo důvěrníka pro daný

právní počín. O způsobu, jak rozkaz k zlistinění vydán, jakož i o způsobu, jak se kteří členové kanceláře zhotovení listiny účastnili, zpravují *kancelářské poznámky*, které na listinách nalézáme. V pozdější době je práce ve velikých kancelářích upravována zvláštními *kancelářskými řády*, které však nebývaly vždy přesně plněny.

Listiny z kanceláří dobře zřízených mají svérázné známky ve své skladbě i úpravě, které jsou stopami pravidel, jimiž se kancelář řídí. Jsou to *listiny kancelářské* na rozdíl od listin téhož vydavatele, vzniklých mimo jeho kancelář, nekancelářských. Skladba i úprava listin kancelářských jsou již samy o sobě známkami jejich pravosti, k nimž někdy přistoupí i *kancelářský regist*, na rubu originálu, připsaný kanceláří vydavatelovou.

Rozkaz. List otevřený. Zvláštní druh listin jsou rozkazy (*mandata*), kterými jejich vydavatel nařizuje někomu poříditi nebo aspoň dovršiti jeho právní počín, týkající se někoho třetího. Na př. daruje-li král někomu částku městské berně královské, vydá mu na to listinu, ale spolu i rozkaz příslušnému městu, aby mu darovanou částku ze své berně vyplatilo. Jiný příklad srv. níže v Příloze I. u čís. 2. Rozkazy se také nazývaly *litterae patentes*, užívalo se jich od 14. století stále častěji, až se i u nás vytvořil zvláštní název *listy otevřené*, které od 16. století tvoří podstatnou část písemností velikých kanceláří.

Zápis, vklad. Úřední kniha právní. Ale právní počín se nedosvědčoval a nepoživoval jen listinou, nýbrž i zápisem. Zápis je jen formální obdobou listiny, neboť svou právní podstatou se jí úplně rovná. I on je veřejně právně platným svědectvím o právním počínu a liší se od listiny jen svou skladbou a úpravou. Je-li listina samostatný list (pergamenu, papíru), ověřený sám pro sebe pečeti nebo podpisem, a tedy sám o sobě, samostatně právně platný, lze říci právně soběstačný, zápis nabývá právní platnosti zapsáním, vkladem do určité knihy, která jej teprve ověřuje a dodává mu právní platnosti. Místo co by určitý právní podmět (na př. městská rada), kdykoli by měl zlistiniti nějaký právní počín, vydal o něm zvláštní listinu ze své právní moci, vydá jednou provždy jakousi souhrnnou listinu, zařídí si z téže právní moci zvláštní *úřední knihu právní*, za jejíž zápisy převezme touž právní odpovědnost jako za kteroukoli listinu, vydanou svým jménem. Stane se tak formálně fiktivním vydavatelem všech listin, které by mohly býti vydány jeho jménem o právních počinech, obsažených v jednotlivých zápisech knihy. V prvních dobách vývoje zapisování do úředních knih právních, ve 12. století, kdy ani listina sama neměla ještě plně veřejně právní platnosti,

hlavně ne platnosti pořizovací, neměly ani zápisy v oněch knihách veřejné právní platnosti, nýbrž byly jen svědectvím pomocným jako listina, ano namnoze byly jen jakoby konceptem listiny ještě nevydané. Nezřídka se stávalo, že současně se zápisem právního počinu do své knihy vydal právní podmět i listinu o témže počinu nebo ji vydal dodatečně, dříve či později, právě podle onoho zápisu. Teprve později, když právní podměty, v jejichž kancelářích se takové úřední knihy právní psaly, nabyly povahy činitelů veřejné právně plně věrohodných, staly se i zápisy jejich knih právně úplně rovnocennými listině, takže se zápisy do knih právních počiny i pořizovaly (srv. níže str. 132).

Kancelářské písemnosti. Činností kanceláře se v ní hromadí písemnosti. Jsou to jednak *koncepty* písemností kancelářů vyhotovených, z ní vyšlých, jednak *originály* nebo *opisy* písemností do kanceláře došlých, stručně: *písemnosti vyšlé a došlé*. Koncepty písemností kancelářů vyhotovených bývají buď *volné*, psané každý na zvláštní kus pergamentu nebo papíru a někdy dodatečně svazované do svazků nebo také bývají — ovšem až později a jen v kancelářích dobře zřízených — zapisovány (nikoli opisovány) do *konceptářů*, knih konceptů, notulářů. Kromě toho bývaly koncepty opisovány do *register* (srv. shora str. 32), jimiž si kancelář opatřovala přehled o písemnostech jí vyhotovených. Do register se původně zapisovaly jen písemnosti důležitější, především listiny, s rozvojem písemného jednání a tím i kanceláře se dospělo k potřebě registrovat i listy. Proto se ve velikých kancelářích objevují zvláštní *registra listů* vedle *register listin*, která se leckdy zase ještě dělí na skupiny podle obsahu listin. Kromě register hlavních: register listin a listů píše si kancelář ke své úřední potřebě ještě různé rejstříky berní, počtů, urbární a p., *úřední knihy správní* (srv. shora str. 29), a konečně ovšem zapisuje i do *úředních knih právních* (srv. shora str. 35), pokud je má. Registra, knihy správní i právní mají povahu písemností vyšlých.

Písemnosti do kanceláře došlé jsou buď *originály* (srv. shora str. 31) nebo jejich *opisy*. V originále dojdou do kanceláře písemnosti, jichž je majitel kanceláře příjemcem. Aby je mohla kancelář snáze přehlédnouti, označuje je na rubu (in dorso) heslovitými registry (indorsaty), vyznačujícími právo v listině zlistiněné, ať už právo majetkové nebo výsadní, ukládá je do registratury či archivu po skupinách podle těchto práv (listiny týkající se téhož majetku pohromadě), připisujíc k indorsatům značky registraturního uložení: *registraturní signatury*, zapisuje je do *inventářů* podle uložení v registratuře i s registraturními signaturami a pro větší bezpečnost opisuje je do knih, zvaných *kopíáře*

(copiarium, cartularium, diplomatarium). Kromě toho však dochází do kanceláře i písemnosti, jejichž příjemcem není majitel kanceláře, nýbrž někdo jiný. Tyto písemnosti, zlistinující nějaká práva (listiny) nebo zpravující o nějakých právech (listy), jsou přikládány k žádostem nebo stížnostem, podaným majiteli kanceláře, aby pomocí nich mohl ony žádosti a stížnosti snáze a správněji vyřídit. To jsou *právní přílohy*, doklady. Přílohou může být originál písemnosti nebo jen jeho *opis* (copia, apographum, exemplum), a to prostý nebo ověřený. *Opis ověřený* se liší od prostého tím, že má samostatnou právní platnost, které opis prostý nemá. Právní platnosti nabývá ověřený opis tím, že osoba jej ověřující opatří jej svou pečeti nebo jej podepíše, takže vznikne vlastně nová listina, zvaná *vidimus* (od dispozičního slovesa jejího: vidimus litteras talis tenoris), do níž je opis vlastní písemnosti, nazývaný *transumptum*, vepsán. Poněvadž jde při ověřeném opise hlavně o opsanou písemnost, nazývá se i celý ověřený opis sám také transumptum. Od transumptu je odlišovati *insertum*, vložku, t. j. opis listiny, vložený do listiny jiné, kterou se právní obsah vložené listiny nově potvrzuje a tím znova zlistinuje, takže se vytváří nové právo, kdežto transumptem se jen dosvědčuje právní platnost opsané listiny, tedy určité staré právo. Opisem se zachycuje jen skladba písemností. Je však možno zachytiti více méně přesně i úpravu písemnosti a pak vznikne *obraz* (facsimile) písemnosti, ať již jen kreslený nebo fotografický a j., nebo dokonce *napodobenina* (copia imitativa), pokoušející se podati písemnost věrně v celé úpravě, trojzoměrně.

Mezi právními přílohami písemností nalezneme často ještě jiné pomůcky, jimiž má být majiteli kanceláře usnadněno, aby mohl žádosti a stížnosti vyřídit po právu. K těmto *pomocným přílohám* je čítati *plány a mapy*, jimiž se znázorňuje sporný stav právní, a konečně i *obrazy*, sloužící témuž účelu.

Soubor písemností a knih, uložených v kanceláři v účelném pořádku k úřední potřebě, se nazývá *spisovnou* (registratura). Podstata spisovny: být účelně spořádaným skladem písemností určité kanceláře se dobou nemění, zato její náplň a složení. Jestliže ve starších dobách, středního věku, kdy se jednání o právní počiny dělo většinou, ba skoro veskrze ústně, tvořilo „registraturu“ jen několik listin a listů došlých a koncepty několika listin i listů vyšlých, jestliže od konce 13. století, kdy se písemné jednání vžívá, přibývají k oněm jednotlivým písemnostem, jichž počet vzrůstá, různá registra, kopíáře knihy správní i právní, od 16. století, od kdy se snad ani jediný právní počín neobejde bez

jednání písemného, mění se podstatně náplň a složení registratury, neboť se objeví nová kancelářská jednotka: *akt*, který si časem vyžádá zvláštního způsobu kancelářské manipulace, aby se kanceláři a pak i registratuře neztratil z dohledu. Slouží jim k tomu jednak různé *poznámky (aktové)*, které si kancelář i registratura na akt kladou a které vlastně akt spolu vytváří, jednak *pomocné (manipulační) knihy*, které svými soustavnými záznamy oněch aktových poznámek udržují akt v dohledu kanceláře i registratury a umožňují přesné úřadování.

Akt vzniká takto: Kdo o něco majitele kanceláře, řekněme úřad, žádá nebo si mu stěžuje, podá úřadu v jeho kanceláři písemnou žádost (stížnost) se všemi přílohami, doklady, žádost (stížnost) podporujícími. Kancelář opatří tuto žádost (stížnost) nyní již úřední kus, *podání (exhibitum)*, poznámkou, zvanou *praesentatum*, t. j. datem, kdy kus k úřadu došel, a *jednacím číslem*, označujícím kolikátým je daný kus v řadě úředních kusů od 1. ledna běžného roku, a představený úřadu přikáže *kus* některému konceptnímu úředníku, referentu, k vyřízení. Nato je podání zapsáno do *podacího protokolu (protocollum exhibiturum)*, který má pravidelně pět rubrik. V *prvním sloupci* je udáno jednacím číslem kusu, v *druhém datum*, kdy kus k úřadu došel, ve *třetím* jméno referenta, ve *čtvrtém* obsah kusu, v *pátém* počet příloh kusu nebo, je-li jich více, jeho váha, což obojí se připiše i na kus sám k *praesentatu* a číslu jednacím. Takto je kus opatřen v kancelářském oddělení, zvaném *podatelna (protokol)* podle podacího protokolu. Kus v protokole zapsaný je odevzdán příslušnému referentu, aby byl úředně projednán. Toto jednání vyžaduje si obvykle různých nových písemných zpráv od jednotlivců i úřadů, mezi tím i starších aktů téhož úřadu, s daným právním počinem souvisících, zvaných *priora* (akty předchozí), čímž přibývá příloh k původnímu kusu. Referentem projednaný kus, provázený jeho konceptem, jak kus vyřídit, se předkládá představenému úřadu a, když tento koncept referentův schválí (approbuje), odevzdá se celý kus, *nyní již akt*, jinému oddělení kanceláře *výpravně (expeditu)*, aby se zde vyhotovil čistopis (*mundum*) konceptu, který když byl srovnán (kollaciován) s konceptem, je předložen představenému úřadu k podpisu. Čistopis i s příslušnými přílohami, jak je referent vyznačil, se vydává (expeduje) příjemci, tedy žadateli nebo stěžovateli. O mundaci, kollaci i expedici jsou na aktě zvláštní poznámky, k nimž se na konec připojí poznámka o rozsahu aktu: mnoho-li je archů konceptu, mnoho-li příloh a prior obsahuje. I výpravna si píše o své úřední činnosti zvláštní knihu, zvanou pravidelně

hlavní knihou, v níž si již předem podle protokolu poznamená jednacím číslem, *praesentatum*, referenta i obsah aktu a v ostatních rubrikách pak připiše další poznámky: kdy schválen koncept, kdy čistopis expedován a komu a v jakém stavu (rozsah konceptu, počet příloh a prior) akt odevzdán třetímu oddělení kancelářskému, *spisovně (registratuře)*. Tato, akt přijímajíc, poznamená si na něm obvykle červeně své *praesentatum* (na př. ad R. 9/11 1832 = ad registraturam 9. listopadu 1832) a vedle něho rovněž červeně poznámkou o obsahu aktu: kolik je archů referatu a kolik příloh vedle exhibitu vlastního, kteréžto písemnosti všechny jsou rovněž červeně poznamenány jednacím číslem aktu. Nato se akt zapíše do *registraturního elenchu*, a to u data, kdy byl odevzdán spisovně. Pak se z aktu vyjmou priora, jsou-li jaká, uloží na svá místa ve spisovně nebo odevzdají cizím spisovně, z nichž byla vypůjčena. Nato se zapíše akt do *registraturního indexu (repertoria)*, vznikajícího obvykle po arších, které se teprve na konci roku svazují v knihu. Do indexu se zapisují akty v pořadí abecedním jednak podle jmen osobních, jednak podle věcí tak, že v prvním sloupci je jméno osoby nebo věcné heslo, ve druhém stručný regest aktu, ve třetím pak číslo aktu. Akty týkající se jedné osoby nebo jedné věci jsou zapisovány pohromadě. Akt do indexu zapsaný se opatří indexní poznámkou a uloží do *fasciklu (svazku)*. Svazky hrubší, obsahující písemnosti, které se pro své rozměry nebo jinak nemohly vřadit do souvislé řady ostatních fasciklů, t. zv. *konvoluty* se oddělí od svého aktu a uloží mimo vlastní řadu fasciklů, ale poznamená se na nich číslo aktu, k němuž patří. Takto byl akt opatřován („manipulován“) ve velikých kancelářích, v menších byl celý pochod jednodušší, ale v podstatě týž.

3. POŘÁDEK ARCHIVU.

Pořádati archiv. Spisovna je, jak patrně, věrným obrazem činnosti úřadu, z jehož kanceláře vzešla. Ovšem jen, pokud je ve svém původním pořádku, t. j. v pořádku, v jakém byly ukládány do ní písemnosti z kanceláře. Asi po 30 letech bývá zkartována a přechází v archiv (srv. shora str. 9), aniž by byl její pořádek porušen. Pořádek spisovny stane se tak i *původním pořádkem* archivu, takže se archiv stane věrným obrazem činnosti úřadu v minulosti — pokud je v něm původní pořádek neporušen. To se však stává zřídka kdy. Čím dále jdeme do minulosti, tím více věrnosti ztrácí obraz činnosti úřadu, podávaný archivem, jednak že ani spisovna již nevystihovala této činnosti, poněvadž se mnoho úřadovalo bez písemností, jednak že byl původní pořádek archivu

porušen. Má-li však archiv plnit svůj dvojitý úkol: úřední i vědecký (srv. shora str. 11), je třeba aby v něm byl obnoven původní pořádek, aby byl spořádán. *Pořádati archiv znamená obnoviti v něm původní pořádek*, t. j. pořádek, v němž archiv byl, vycházející ze spisovny. Tato zásada původního pořádku, základní zásada vši pořádací práce archivní, vychází ze *zásady původu*, principu provenienčního (provenire = pocházeti odněkud), zvaného také „respect des fonds“, vidoucího a hledajícího v archivě celek, daný shora uvedenou definicí archivu, nebo sklad takových celků. Zásada původu byla zvláště pečlivě propracována a odůvodněna třemi *holandskými archiváři*: S. Mullerem, J. A. Feithem a R. Fruinem v knize vydané r. 1898, jejíž německý překlad pořídil r. 1905 H. Kaiser s názvem „Anleitung zum Ordnen und Beschreiben von Archiven“. V této knize je také vyložena moderní definice archivu (srv. shora str. 11), z níž právě ona zásada původu a s ní zásada původního pořádku je vyvozena, takže soubor moderních thesís archivních, v knize obsažených, se nazývá *holandskou teorií archivní*. Poučuje o ní pěkně článek V. Kratochvílův „Holandská theorie archivní a reforma archivnictví u nás“ (Čes. čas. hist. 1907).

Ve skutečnosti se nikdy nesetkáme s archivem, v němž by nebyl původní pořádek porušen. I když je archiv nejvíce ušetřen, je aspoň zpřeházen buď celý nebo částečně. Vedle toho se však pravidelně z něho něco ztratilo a něco do něho přibýlo, co v něm hned původně nebylo. Archiv pravidelně neobsahuje jen zbytky původního hlavního archivu, třebaže tento zůstává základem archivu, nýbrž i zbytky jiného nebo jiných archivů, a to: 1. archiv úřadu téhož právního podmětu, jemuž patří archiv hlavní, který se buď od ústředního, hlavního úřadu onoho právního podmětu časem oddělí jako jeho úřad dílčí, podružný nebo je k onomu hlavnímu úřadu přičleněn tím, že na právní podmět jsou přenesena nová práva a s nimi správa nového úřadu, již dávno zřízeného, tedy i jeho archiv — archiv obsahující tak několik archivů téhož právního podmětu se jmenuje *archivní sklad* (depôt), 2. archivu, který časem právní podmět získá koupí nějakého rozsáhlého nemovitého majetku, jehož správa měla i svůj archiv, který ovšem koupí majetku přechází na nového majitele, 3. archivu, který si do hlavního archivu právního podmětu uloží (deponuje, depositum) nějaký jiný právní podmět, aby si jej zabezpečil před škodou, aniž se zřekne vlastnického práva k němu, 4. konečně archivu, který nějaký jiný právní podmět do hlavního archivu uloží darem na paměť, jsa na př. posledním členem rodu a p. Časem se pravidelně tyto různé archivy pomísí z různých pří-

čin tak, že splynou v jednu archivní změť a uspořádati takový archiv podle zásady původu znamená: 1. *vyhledati* v něm písemnosti, které původně byly součástkami jednoho archivu, vlastně již jedné registratury, sestaviti z archivní změti skupiny, z nichž každá obsahuje jen písemnosti jednoho archivu, 2. *srovnati* pak písemnosti každé skupiny do původního pořádku, v němž byly v archivě, z něhož pocházejí, 3. *vyřaditi* všechny písemnosti, takto do archivu nezařaditelné, do skupiny zvláštní. Tuto základní pořádací práci archivní je vykonati pomocí starých indorsatů, registraturních signatur, inventářů, kopiářů, aktových poznámek, elenchů, repertorií a indexů. Pokud tyto nejbezpečnější pomůcky pořádací selhávají, je se obrátiti k poslednímu prostředku: k obsahu písemnosti a pokusiti se z něho dohadnouti, do které asi skupiny, do kterého archivu asi patří. Nelze-li věc rozhodnouti, uloží se písemnost do jednoho archivu a do druhého se vloží *odkaz*. K této práci třídící, jakož vůbec ke vši pořádací práci archivní, je především třeba dobře se obeznámiti se zřízením a dějinami úřadu, jehož archiv je pořádati. To je *conditio sine qua non*. Poněvadž na našem venkově jde především o archivy městské a panské, pokusím se níže v druhém oddíle své knihy zhruba načrtnouti vývoj našeho zřízení městského, ovšem jen pro potřebu jejího čtenáře, tedy jen se zřetelem k písemným památkám, které se nám z činnosti úřadů městských zachovaly. Na vhodných místech doplním pak črtu poznámkami o úřadech panských (patrimoniálních), které se ostatně ve svých archivních památkách mnoho neliší od současných úřadů městských.

Je-li archiv značně zlomkovitý, takže jeho původní pořádek je málo zřetelný nebo nezřetelný, nebo, je-li to již jen malý zbytek archivu, nezbude, než seřaditi všechny písemnosti do jedné *řady chronologické*, vyjma kusy pergamenové, které se nesnadno ukládají s kusy papírovými, zvláště mají-li přivěšené pečeti, a ovšem knihy archivní. I při tomto pořádku chronologickém je však vždy *přísně dbáti pravidla*, které se při pořádku podle zásady původního pořádku rozumí samo sebou: *žádný původní fascikl ani žádný akt nesmí býti rozložen* ve své jednotlivé písemnosti, aby tyto mohly býti zařaděny chronologicky. Fascikl se zařadí ke svému roku (nebo prvnímu ze svých let) a akt ke svému datu. O pravidlech chronologického řadění srv. níže str. 47.

Konečně je možno, že se nalezne již archiv spořádaný, nikoli však podle zásady původu nebo chronologicky. Již od 18. století a pak v 19. století se pořádaly archivy podle různých hledisek: buď chronologicky nebo abecedně nebo podle věcných hesel. A ještě na počátku 20. století byl srovnán jeden rozsáhlý archiv

českého města do 13 věcných rubrik, obsahujících: 1. věci veřejné správy, 2. věci právní, 3. věci vojenské, 4. věci kulturní, 5. věci jezuitské, 6. věci cechovní, 7. věci finanční, 8. věci duchovenské, 9. věci poddanské, 10. korespondence, 11. vysvědčení, 12. věci různé, 13. nejdůležitější listiny různé většího formátu. A na tom nebylo dosti. První rubrika ještě rozdrobena dále na věci zemské, krajské, podkomořské a místní a druhá na věci nesporné, sporné, různé, pomocné, ubrmanské a trestní. Konečně samy o sobě tyto rubriky (až ovšem na třináctou) nejsou jako věcná hesla tak zcela bezcenné, ale pořádati podle nich archiv městský s myšlenkou, posloužití tím vědecké práci, je omyl. Je-li však již jednou archiv takto „spořádán“ (vlastně rozházen), doporučuje se ponechatí jej v tomto pořádku (vlastně nepořádku), ale rozhodně opatřití jej vedle inventáře i katalogem chronologickým (srv. níže str. 51) a pokud možno i inventářem, sepsaným podle zásady původního pořádku, neboť přerovnatí archiv je vždycky veliká a odpovědná práce, která rozhodně nebudíž podnikána, pokud se nemůže hotový již „pořádek“ nahradití pořádkem původním.

Uložiti archiv. Pravidla pořádací, právě uvedená, jsou vůdčí myšlenkou, theoretickým předpokladem činnosti praktické: uložení archivu, které, třebaže je důsledkem spořádání archivu, děje se s ním současně. Má tedy býti archiv uložen podle svého původního pořádku nebo v pořádku chronologickém. Někdy však to není možno provéstí důsledně z důvodů technických (vadí rozměry skříní, místností a p.); pak pořádek původní nebo chronologický, poručený uložením, se zajistí inventářem archivním. Pro uložení archivu je naléztí *místnost* suchou, světlou, nikoli slunnou, vždy vzdušnou, nevytápěnou ani uměle neosvětlenou, zajištěnou co nejlépe před ohněm, tedy rozhodně zděnou, možno-li klenutou. Vlhko a plísň v něm se rodící, stejně prach a vůbec všeliká nečistota jsou nejhorším nepřítelem písemných památek. Při suchém, teplém počasí je dobře archivní místnost důkladně provětratí, při čemž lze i skříně pootvíratí, neboť ani tma a nedostatek vzduchu písemným památkám neprospívá.

Přenášejí-li se archivní památky k pořádaní, ať již odkudkoli, vždy je třeba zachovatí v nich pořádek, v němž byly nalezeny. To platí zvláště o památkách aktových, při nichž nikdy nelze předem říci, není-li třeba i v nepořádku, v němž jsou, aspoň kousek původního pořádku archivního. Je tedy ukládatí památky k pořádaní volně po stolech nebo na zemi přesně tak, jak ležely na starém místě — asi jako když přenášíme knihovnu, v níž nemáme signatur, a chceme ji postaviti v pořádku, v němž byla. Při pořá-

dací práci je památky dobře vysušiti a vyprášiti. Jednotlivé písemnosti se vysuší, rozloží-li se delší čas volně po stole, nebo spíše, rozloží-li se po silném, měkkém pijavém papíře (t. zv. filtračním), který je ovšem časem měnití. I akty a původní fascikly se tak vysuší: rozváží se, rozeberou a písemnosti z nich se rozloží po stole, vždy však tak, aby se určitě našel původní pořádek v aktě či ve fasciklu, neboť nejen akt a původní fascikl sám, nýbrž ani původní pořádek v nich nesmí býti porušen. Proto je rozkládatí vždy jen jeden akt nebo jeden fascikl, očíslovati v něm písemnosti, jak jdou za sebou, vysušiti a složití a pak teprve druhý. Podobně je si počínati, chceme-li zbavití písemnosti prachu, sazí, vůbec vnější nečistoty. Památky je prášiti opatrně, aby se nepoškodily, aby se prach a hlavně saze na nich nerozmazaly a aby se nerozbily pečeti. Pečeti, nekryté papírovou clonou, tedy hlavně pečeti přivěšené, se nejlépe vyčistí kartáčkem na zuby a zabalí do silné vrstvy hedvábného papíru nebo lépe do kožených váčků, stahovaných na okraji stužkou. Jsou-li památky nějak porušeny ať již jsou poškrvněny mastnotou nebo jinými látkami nebo pomačkány, slepeny nebo dokonce plísni rozežrány nebo více méně zetlelé nebo vybledlé nebo pečeti na nich poškozené či rozbité, je ovšem třeba je ošetřiti, *konservovatí*. Mnohou dobrou radu v té věci lze naléztí v knížce *A. Stockého*, *Konservace musejních předmětů* (1927) na str. 60 a d., kde mluví o konservaci pergamenu, papíru a pečeti, zvláště však připomíná, že menší archivy se mají v té věci obracetí o radu k archivu hlav. města Prahy, který má zařízenu laboratoř pro konservaci archivních památek, „poněvadž snadno lze listinu zkazití, ale velmi těžko chybu napravití“ (str. 61). Upozornuji také, jak Stocký (68) důtklivě poukazuje na škody, které trpí jasným světlem a zvláště slunečními paprsky předměty vystavované ve vitrinách, především písemnosti, jejichž písmo po nějakém čase silně vybledá nebo se i ztrácí.

Aktové památky, vysušené a vyčistěné se zase skládají do původních fasciklů, které se pak stavějí (nikoli ukládají) s ostatními památkami, knihami a pergameny, do suchých pevných skříní, jejichž dvěře co nejlépe přiléhají, aby se zabránilo přístupu prachu. Původní fascikly, tvořící archivní jednotky, se ukládají samostatně. Památky aktové, nedochované v původních fasciklech, se ukládají nejdříve do *krytých kartonů*, aby byly ještě lépe chráněny před prachem. Ovšem i původní fascikly se mohou ukládatí do krytých kartonů, ale jen jako celky. Do kartonů se památky ukládají volně, aby nebyly příliš stlačeny. Kde není krytých kartonů, nechť se *papírové památky* vloží aspoň do desek z tuhé lepenky, svazovaných tkanicí, která se nesmí při-

liš utahovati, aby se nepoškodily pečeti na písemnostech, vytvoří se *fascikly nové*, nepůvodní. Kartony a nové fascikly, které samy o sobě nejsou ještě archivními jednotkami, mohou se jimi jaksi dodatečně státi tím, že se naplní písemnostmi, obsahově nebo aspoň formálně si blízkými. Na př. poselací listy došlé do města v těch a těch létech. *Pergamenové památky*, pravidelně velmi důležité listiny na základní práva a ještě k tomu obyčejně z doby starší, z níž není v archivě zachováno skoro nic nebo velmi málo, takže jsou v archivě již samy o sobě jako osamoceny, se ukládají, pokud nejsou organickou součástí původního fasciklu, zvláště do obálek ze silného papíru, také i pro visuté pečeti, které se do desek svázati nemohou, a s obálkami do kartonů nebo spíše dřevěných skříněk. Ale i pergamenové památky, které jsou organickou součástí původního fasciklu, vyjímají se z něho, mají-li visuté pečeti, a ukládají zvláště do obálek k druhým pergamenovým listinám, do fasciklu se však na jejich místo vloží odkaz, t. j. lístek s regestem památky a poznámkou, kde památka sama je uložena, a obráceně u památky, takto vyňaté, se poznamená, odkud je vyňata. *Knihy*, t. j. rukopisy archivní se ovšem rovněž ukládají zvláště jak pro svůj zvláštní obsah, tak i pro svůj tvar, ale jejich přímá souvislost s ostatními památkami, je-li jaká, se vyznačí odkazem, jako u listin pergamenových, vyňatých z původních fasciklů. Ostatně listiny pergamenové, knihy a akta tvoří již samy o sobě vždy v archivě zvláštní skupiny, jsouce typickými památkami staré, střední a nové doby vývoje kancelářů, a pak i archivů. Objeví se tedy i podle uložení v archivě celkem tři skupiny: listiny pergamenové, knihy a akta. Jsou-li zachována v archivě nějaká *pečetidla*, i ta se ovšem nejdříve očistí (srv. Stocky I. c.), než se uloží.

4. INVENTÁŘ ARCHIVU.

Inventovati archiv. Pořádek, získaný v archivě uspořádáním, je ovšem bedlivě strážiti. K tomu slouží inventář a, pokud jsou, i pomůcky registraturní: indexy, repertoria a elenchy (srv. shora str. 39).

Inventář archivu je základní soupis všech jeho jednotek v pořadí původního pořádku (nelze-li jej zjistiti, v pořadí chronologickém), pořízený pro kontrolu, tedy k potřebě úřední. Má přesně zachytiti obsah archivu i jeho uložení a tím umožniti dozor, aby se z archivu nic neztratilo. *Každý archiv musí míti svůj inventář.* Inventář archivu, jako každý inventář, je napsán jednou pro vždy (s přírůstky archivu bude ovšem doplňován i jeho inventář),

proto je to vždy kniha, přesně ostránkovaná, v níž nesmí chyběti ani jeden list. Nesmí se v něm vůbec škrabat, leda v nepatrnostech, a všechny opravy, jichž má býti co nejméně, se dějí škrtem nebo přípiskem, které je vždy datovati a vlastnoručně podepsati. Pro uvarování oprav, vzniklých z nových poznatků, k nimž se časem dospěje při pořádání, doporučuje se psáti inventář na volné archy, které se skládají do složek po čtyřech či pěti, a složky se dodatečně svazují v knihu, když je inventarisace skončena. Archy, v nichž je mnoho oprav, se při konečné úpravě inventáře nahrazují jinými bez oprav. Pro inventář je voliti dobrý papír formátu velikého folia s předtištěnou rubrikaturou o těchto sedmi rubrikách: 1. pořadové číslo každé inventární jednotky, 2. značka (signatura) uložení jejího, 3. datum inventární jednotky, 4. stručný popis její, 5. způsob, jak *dochována*, 6. odkaz na *staré inventáře, repertoria* a na *moderní katalog archivní*, 7. *poznámky*. Slova zde vytištěná kursivou mohou býti hesly rubrik. Příčné rubrikatury, rozdělující stránku inventáře ve stejné oddíly pro každé inventární číslo, při inventáři archivním není, poněvadž rozsah rubriky čtvrté bývá velmi různý. Není ovšem nikterak nutno, aby inventární rubrikatura byla tištěna.

Jako se při pořádání a uložení archivu, ať podle původního pořádku či chronologickém, objeví v něm pravidelně tři skupiny památek, tak i v inventáři jsou pravidelně tři oddíly: zvláště se inventují listiny pergamenové, zvláště knihy a zvláště akta. *Inventární jednotku* tvoří buď listina pergamenová nebo kniha nebo akt nebo původní fascikl akt obsahově souvislých. Při inventování je označiti jasně (nikoli hrubě) každou inventární jednotku *razítkem archivu*, knihu dokonce na několika listech a původní fascikl na každém aktě. *Pořadové číslo* inventární jednotky se nebude vždy kryti s jejím pořadím v uložení. Pořadí v inventáři totiž souhlasí s pořadím původního pořádku archivního a nelze-li jej zjistiti, s pořadím pořádku chronologického. Pokud je tedy archiv uspořádán podle původního pořádku nebo chronologicky, kryje se pořadí inventární s pořadím uložení archivu. Je-li však archiv uspořádán podle věcných hesel, bude pořadí v uložení archivu jiné než v inventáři. Také se leckdy z technických důvodů nepodaří uložiti celý archiv podle původního pořádku, takže se rovněž pořadí inventární s pořadím uložení rozejde.

Pořadí uložení, pro hledání v archivě zvláště důležité, je hledati v rubrice druhé, obsahující *značku* (signaturu) uložení, která se může skládati ze čtyř údajů: označení místnosti (*I*), skříně (*A*), paprsku (*a*) a místa (*1*) v něm, tedy *IA a 1* nebo jednodušeji a vhodněji: poněvadž jsou pravidelně zvláště uloženy perga-

menové listiny (A), zvláště knihy (B) a zvláště fascikly (kartony) aktové (C), může zníti prostě A 1, B 1, C 1, t. j. pořadové číslo v každé skupině. Fascikly (kartony) aktů nikoli původní, nýbrž při pořádání nově utvořené z aktů samostatných, nejsou zvláštními jednotkami inventárními (těmi jsou ony samostatné akty), nýbrž obsahují několik jednotek inventárních. Značky je vyznačiti zřetelně (ne však hrubě) na všech inventárních jednotkách samých i na jejich obalech: na obálcích listin pergamenových, na hřbetech knih a fasciklů (kartonů). Jsou-li na památkách starší značky, kterých se v novém pořádku archivním již neuzívá, poznamenají se přece v šesté rubrice výslovně (srv. níže str. 50). Je to nutno, zvláště bylo-li užito již oněch starých značek v literatuře. Aby pak mohly býti památky v archivě nalezeny i podle starých značek, je sestaviti srovnávací (konkordanční) tabulky starých i nových značek. Je-li dokonce zachován i *starý inventář* archivní, který se nesmí nikdy zničiti, je sestaviti srovnávací tabulku celého inventáře starého s novým nebo aspoň vepsati do starého inventáře značky nové.

Třetí rubrika inventární vyznačuje *datum* inventární jednotky. Chronologická řada, jako všude v historické práci, je páteří i archivního inventáře. I když je archiv uložen podle původního pořádku, nikoli chronologicky, přece vystupuje v jeho uložení chronologická řada zcela jasně, vždyť vzrůstal časem. Je proto třetí rubrika podstatnou součástí i archivního inventáře. Jen že naléztí přesné datum inventární jednotky není vždy stejně snadné. *Originály* listin jsou ovšem pravidelně datovány přesně, t. j. místem, rokem, měsícem a dnem, takže při nich může jíti někdy jen o obtíže technické, plynoucí z neznalosti způsobu, podle něhož byly datovány. O různých způsobech datovacích srv. níže str. 52. Větší nesnáze, historicky-kritické, mohou vzniknouti při datování *listů*. Ty bývají velmi často datovány jen místem, měsícem a dnem, nebo jen měsícem a dnem — bez roku; pak je ovšem třeba zjistiti rok historickým rozborem listu. Je-li list organickou součástí nějakého aktu, v němž jsou některé písemnosti datovány přesně, lze to učiniti snáze podle nich. Je-li však list zachován samostatně, nezbyvá než datovati jej více méně přibližně podle vydavatele, příjemce a jiných osob v něm uvedených, známe-li jejich dobu života odjinud, nebo podle známých odjinud událostí, v něm zmíněných. Selže-li i to, můžeme list velmi přibližně datovati podle písma, jímž je psán; je-li však takový neurčitelný list zachován jen v opise, nezbyvá, než jeho datum jen odhadnouti. Co právě řečeno o listě, platí i o *konceptě* jakékoli písemnosti. I ten bývá — a ještě spíše než list — místně a časově

jen nedostatečně určen, ano pravidelně vůbec neurčen, a je možno jej přibližně určití nebo jeho datum odhadnouti jako u listu. Někdy bývá i opis listiny podobně časově a místně nejistý, je-li datum její vynecháno, ať již z jakéhokoli důvodu. *Ověřený opis* písemnosti se v archivě uloží k datu písemnosti, nikoli k datu ověření, tedy v inventáři se zapíše s datem opsané listiny, nikoli s datem ověření, které se však připisuje do závorky k datu hlavnímu. *Akt* se datuje podle data svého praesentata a vedle toho do závorky se poznamenává časové rozpětí jeho písemnosti. *Původní fascikl* se datuje krajními lety dat aktů v něm obsažených. Podobně *knihy* se datují podle data svého vzniku, ať přesného, uvedeného v knize samé, nebo přibližného, zjištěného rozborem knihy, a k němu, jako k datu hlavnímu, se do závorky poznamenají i krajní léta opisů nebo zápisů v knize obsažených. Data přibližná se kladou do hranatých závorek a řadí se — tedy i památky jimi opatřené se ukládají — v pořadí, v němž se postupuje od neurčitého k ještě neurčitějšímu. Je-li přesně znám rok a měsíc a přibližně jen den, zní datum 1432 květen [3] nebo, je-li den ještě méně jistý, 1432 květen [kol 3] a památka se zařadí za 3. květen 1432. Je-li přesně znám jen rok, ale měsíc a den přibližně, bude zníti datum 1432 [květen 3] a památka se zařadí k onomu datu, ale za datum 1432 květen [kol 3]; je-li přibližně znám den, měsíc i rok, zní datum [1432 květen 3] a památka bude zařadena za ono datum. Je-li přibližně znám jen měsíc a rok, zní datum [1432 květen] a památka se zařadí na konec května 1432. Je-li přibližně znám jen rok, zní datum [1432] a památka se zařadí na konec roku 1432. Není-li ani rok znám přibližně, zní datum [kol 1432] a památka se zařadí za datum [1432]. Je-li přibližné datum památky širší než rok, zní datum na př. [1429—1432] a památka se zařadí k roku 1432, ale až za datum [kol 1432]. Tedy chronologické pořadí uvedených dat je: 1432 květen 3, 1432 květen [3], 1432 květen [kol 3], 1432 [květen 3], [1432 květen 3], 1432 květen 31, [1432 květen] ... 1432 prosinec 31, 1432, [1432], [kol 1432] [1429—1432], [1410 až 1432]. Obojí data: přesná i přibližná se tužkou připisují na archivní památky.

Ve čtvrté rubrice inventární se *popíše* inventární jednotka *stručným* nebo *heslovým registrem*. Na př. u *listiny*: Císař Ferdinand I. na věky zůstává Starému městu Pražskému statky a důchody, již r. 1549 městu puštěné ze statků kdysi mu postoupených, zůstává Pražany všech tří měst při gruntech zbořených klášterů pražských: kartouzského a plasského za Újezdem, povoluje obci Staroměstské vinný sklep cizích vín a solní sklad,

aby všeho s jistými závazky užívali na opravu mostu a jeho bran, cest a dlažby (regist heslový viz v Příloze I. č. 1); nebo u *listů*: Král Ferdinand I. obsílá Českobudějovické, aby před ním 23. října 1528 odpovídali Václavovi z Velhartic doktoru, místokancléři království českého (srv. zase Přílohu I. č. 3); nebo u *aktů*: Spor mezi Starým a Novým městem Pražským o šenk vín hostinských a cizích; nebo u *původního fasciklu*: v archivě rakouského říš. sněmu z r. 1848—9 je i několik fasciklů, obsahujících protokoly sedění tohoto sněmu, které se v inventáři archivu prostě vyznačují heslem: Protokoly sedění fasc. 79 (k tomu v rubrice data je udáno z které doby), Protokoly sedění fasc. 80 (a zase ve třetí rubrice krajní data protokolů) atd.; nebo u *knihy*: Registra německých listů otevřených české kanceláře královské sv. 2 (k tomu ve třetí rubrice jsou udána léta, z kterých jsou ve svazku opisy). Jsou-li na původních fasciklech nebo na knihách původní nápisy, poznamenají se do čtvrté rubriky za nový popis inventární, tedy na př. „Sitzungsprotocolle“ nebo: „vom Jahre 1545—1547, Kaiserliche Befehle, 28 Band“ (u fasciklu a knihy shora uvedených). Je-li původní nápis dosti srozumitelný, t. j. srozumitelně a ovšem správně vystihující obsah původního fasciklu nebo knihy, může, ano má být vzat i za inventární popis. Vždy jest se však dobře přesvědčiti, shoduje-li se se skutečným obsahem fasciklu nebo knihy. Není-li starého nápisu nebo není-li dost srozumitelný, je inventární popis získati pečlivým rozborem fasciklu či knihy. Skládá-li se původní fascikl z několika aktů či skupin aktů (t. zv. rubrik), třebaže obsahově (se stanoviska majitele archivu) souvislých, vyznačí se tyto akty či rubriky stručně i v inventárním popise. Na př. ve zmíněném již archivě rakouského sněmu z r. 1848 až 49 má fasc. 115 původní nápis: Interpellationen und Ministerial-Vorlagen, který bude základem inventárního popisu. Ale ve fasciklu jsou tyto rubriky s původními nápisy: „1. Presse. 2. Proteste. 3. Dalmatiner Deputirte. 4. Justizwesen. 5. Rekrutirung. 6. Abreise des Kaisers. 7. Ungarn u. Kroatien. 8. Deputirte nach Szegedin. 9. Exzesse in Bródy etc. 10. Lemberger Konvikt. 11. Galizien. 12. Nationalgarde u. Bürgerwehr. 13. Expropriation. 14. Industrie u. Gewerbe. 15. Dalmatien. 16. Staatsschulden. 17. Riesengebirgsbewohner (Unterstützungsgelder). 18. Grenzberichtigung in Böhmen. 19. Fromme Stiftungen. 20. Italien. 21. Unterricht. 22. Grundentlastung. 23. Finanzen. 24. Moratorium. 25. Verlassenschaften. 26. Jagd u. Fischerei. 27. Prager Juniereignisse (Untersuchungsakten). 28. Gebrüder Klein. 29. Deputirter Geyer. Besprechung mit den Wahlmännern. 30. Kataster. 31. Konsulate. 32. Steuern. 33. Deutsche Angelegenheiten.

34. Propinationsrecht in Galizien. 35. Vorskpann u. Einquartirung. 36. Russische Intervention. 37. Salzpreise“ [srv. čas. archivní školy II (1925) 93]. Tyto rubriky se uvedou u inventárního popisu onoho fasciklu ve čtvrté rubrice inventární, kde je také na vhodném místě připomenouti obsahovou souvislost inventární jednotky s jinou inventární jednotkou. Na př. v inventárním registě potvrzující listiny je odkaz na listinu potvrzovanou, je-li v inventáři již zapsána. Konečně je na konci popisu inventární jednotky aktové či fasciklové výslovně poznamenati, jsou-li v ní přílohou písemnosti značně starší a z kterých let.

V páté rubrice inventární se poznamená, jak je inventární jednotka *dochována*. Při originále *listiny a listu* se vyznačí, z jaké je látky (perg., pap.), v jaké je řeči (čes., lat., něm.) a kolik bylo a kolik se zachovalo na něm pečetí a jak připevněných. Na př. orig. perg., čes., s 9 peč. (2.—5., 7., 8.) na perg. pr. v dřev. krab. = originál pergamenový, český s 9 pečetmi, z nichž se zachovaly 2.—5., pak sedmá a osmá, přivěšenými na perg. prouzcích. Jsou-li všechny (na př. tři) pečeti utrženy, poznamená se to slovy: „bez tří pečetí.“ Stejně se vyznačí, je-li listina chirograf nebo notářský instrument nebo je-li to svitek či sešit nebo kniha a v jaké vazbě (zvláště, je-li ozdobná). Také ozdobnost pečetních krabic, dřevěných i kovových, se zvláště vyznačí, jakož i nápadný znak písemnosti, na př. je-li mřežována nebo prostráhnuta a p. U popisu prostého se vyznačí, jak je asi starý. U *knihy* se v páté inventární rubrice poznamená v jaké je řeči, z jaké je látky, o kolika listech, v jaké vazbě. Na př. rkps (rukopis) čes.-lat.-něm. [znamená: se zápisy (opisy) čes., lat. a něm.], pap., o 360 l. v původní (nové, jak staré?) vazbě dřev., koží potažené, s mosaz. puklami. U *fasciklu* se poznamená o kolika je listech. U všech inventárních jednotek se v této rubrice zvláště připomene, v jakém stavu byly nalezeny. Nevytkne-li se nic, znamená to, že inventární jednotka je ve stavu dobrém. Jinak se poznamená, je-li originál (nebo i opis) nečitelný, zvětšely, plesnivý, potrhaný a p. nebo je-li ho jen část a která, jsou-li jeho pečeti porušeny nebo ulomeny (která část se zachovala), je-li kniha či vazba její nebo fascikulatura fasciklu porušena. Na př. shora uvedený popis originálu bylo by možno obměniti: Orig. perg. čes. plísni porušeny, s 9 peč. [2. (hor. pol.), 3., 4. (levá pol.), 5., 7. (nečit.), 8.] na perg. pr., což znamená: originál pergamenový, český, plísni porušeny, s 9 pečetmi, z nichž se zachovaly: horní polovina druhé, třetí, levá polovina čtvrté, pátá, sedmá nečitelná a osmá, na perg. prouzcích. Nebo horní popis knihy mohl by třeba zníti i takto: rkps čes.-lat.-něm., pap. o 360 listech, značně potrhaných a plísni

vybledlých, v původní dřevěné vazbě (přední desky jen polovina), ve hřbetě puclé, s mosaz. puclami, až na jedinou, ztracenými.

V šesté rubrice inventární jsou odkazy na staré inventáře, repertoria a moderní archivní katalog, pokud pomáhají inventární jednotku heuristicky zpřesnit.

Konečně v sedmé rubrice se připsují poznámky, byla-li inventární jednotka poškozena nebo dokonce ztracena nebo byla-li nově získána a jak. Tyto poznámky, datované a opatřené podpisem archivářovým, slouží především kontrole a pak ovšem i dějinám archivu.

Archivní sklad (depôt) — a tím je, jak řečeno, pravidelně každý archiv — se inventuje jako skupina archivů; to znamená každý zjištěný archiv archivního skladu se inventuje pro sebe, jak vyplývá z podstaty archivního inventáře, který je soupisem archiválií v pořadí původního pořádku. I když se na př. archivní sklad z technických důvodů uloží tak, že se uloží pergamenové listiny všech jeho archivů pohromadě v jedné řadě, rovněž knihy všech jeho archivů pohromadě i akta všech jeho archivů pohromadě, v inventáři archivního skladu budou tvořiti vždy pergamenové listiny, knihy a akta jednoho archivu vlastní skupinu pro sebe, věrný obraz archivu. Podle značek uložení v inventáři vyznačených lze kdykoli kterýkoli z oněch dílčích archivů sestrojiti hmotně, in natura.

Na konci každého inventáře archivního jsou inventována i pečetidla v archivě zachovaná. Inventují se v pořadí chronologickém do sedmi shora popsaných rubrik, a to vždy pečetidla téhož právního podmětu pohromadě v jedné skupině, i když jsou pečetidla různých právních podmětů, v archivě zachovaná, uložena pohromadě v jedné řadě.

Přírůstky archivu, jichž se mu časem dostane ať již z rozhodnutí příslušných úřadů nebo darem či koupí (srv. níže str. 69) se ovšem inventují dodatečně v *Doplňcích* inventáře, při čemž se již záhlavím označí jako *Doplňky za rok ten* neb onen a nadto se v sedmé rubrice poznamená, jakým způsobem nové archivní jednotky bylo nabyto. Patří-li tato jednotka do řady archivních jednotek již inventovaných, připomene se to výslovně ve druhé inventární rubrice. Přibývá-li nově do archivu celá nová skupina památek, která snad dokonce tvoří i souvislou organickou skupinu, na př. odevzdá-li kancelář úřadu do archivu novou mladší část své registratury, označí se tento nový přírůstek hned v čele příslušným heslem: *Registratura z let těch a těch* a pak se ovšem inventuje každá registraturní jednotka zvlášť.

5. KATALOG ARCHIVU.

Katalogisovati archiv. Každý archiv, řádně spravovaný, musí býti přesně inventován. Kromě toho má býti každý archiv i katalogisován. Slouží-li archivní inventář především potřebě úřední, katalog archivní slouží především potřebě vědecké. *Katalog archivu* je totiž soupis všech jeho jednotek i jejich písemností v pořadí chronologickém, pořízený k potřebě vědecké. Historik, vstupující do archivu s vědeckou otázkou, která mu neoznačuje již sama o sobě přesně, které památky má v něm žádati, ptá se, promítaje svou otázku do určité doby, jsou-li v archivě vůbec nějaké písemnosti z této doby. A s takovými jen časově vymezenými otázkami přichází historik do archivu velmi často. Pak mu ovšem přijde velmi vhod chronologický soupis všech písemností daného archivu. Chronologický katalog archivní se stává základem vědecké práce v archivě a měl by býti pořízen v každém archivě, zvláště je-li tento uspořádán podle různých „věcných“ hesel (srv. shora str. 41) nebo podle původního pořádku. Poněvadž je katalog určen především k potřebě vědecké, přináší o archivních jednotkách mnohem přesnější zprávy než inventář archivní, popisuje jejich obsah i úpravu daleko podrobněji než inventář, a nadto, popisuje podrobně nejen archivní jednotky, nýbrž všechny archivní písemnosti, obsažené v těchto jednotkách ať v originále či v opise, zachycuje archivní látku daného archivu daleko úplněji než inventář. Nejen každá jednotlivá listina nebo list, nýbrž i každá kniha a každá její samostatná částka, každý akt a každá jeho písemnost, mají v katalogu archivním své místo. Kopíáře, konceptáře, registra je do katalogu *rozepsati*, t. j. každou opsanou (zapsanou) písemnost katalogisovati zvlášť. Konečně je ideálním požadavkem, aby i staré knihy právní (městské knihy na př.) a jim podobné knihy registrové z doby starší (až asi do r. 1526, je-li archiv chudší, ještě dále) byly do katalogu rozepsány. A stejně, ba ještě více ideálním požadavkem je rozepsati do katalogu i všechny aktové písemnosti archivu. To již v malých archivech znamená velikou práci, ve větších to nelze provésti pro veliké množství aktů. A katalogisují se ovšem i *pečetidla*.

Základem katalogu archivního je *katalogový ústek*, který obsahuje *podrobný regist*, popis obsahu archivní jednotky nebo písemnosti, *podrobný popis úpravy* její, *poznámky k dějinám* archivní jednotky [indorsaty, odkazy na jiné exempláře její (na př. opisy na různých místech archivu uložené) nebo na jednotky či písemnosti s ní obsahově souvisící, ex libris a jiné přípisky na knihách a p.], dále zprávy o *otisku* jednotky či písemnosti a o li-

teraturě o ní, především však v čele v levém horním rohu *datum* a v pravém horním rohu *značku* (signaturu) *archivní*, dvě základní pomůcky vši vědecké práce historické v archivě. Vypadne tedy katalogový lístek archivní takto:

datum	značka
Regest arch. jednotky	
Popis arch. jednotky	
Poznámky k dějinám arch. jednotky	
Otisk a literatura.	

Tyto katalogové lístky jsou pak řaděny chronologicky podle pravidla, uvedeného shora na str. 47 a tvoří archivní katalog: jedinou chronologickou řadu všech archivních jednotek i jejich písemností, uložených v archivním skladě.

Datum. Nejdůležitější součástí katalogového lístku je *datum*. Dříve se v různých dobách a na různých místech datovaly písemnosti různě a namnoze jinak než datujeme nyní my. Základními jednotkami chronologickými byly odedávna až podnes den, měsíc a rok, ale různé byly v různých dobách a na různých místech způsoby, jak se těchto jednotek užívalo a jak se označovaly.

Rok juliánský. Základem všeho pozdějšího měření času až na naše dny se stal *rok juliánský*, t. j. tropický rok (= doba, rovnající se 365 dním, 5 hod., 48 min., 46.08 vt., za niž se slunce na své zdánlivé dráze kolem země vrátí k témuž obratníku (tropé) nebo k témuž bodu rovnodennímu), který, zaokrouhliv jej na 365 dní a 6 hodin, vzal za základ své kalendářní opravy C. Julius Caesar. Caesar r. 46. př. Kr. podle egyptského a řeckého vzoru ustanovil, aby tři léta po sobě byla o 365 dnech (léta obyčejná) a do každého čtvrtého roku (přestupného), aby byl vkládan na víc jeden den, kterým se nahradily $4 \times 6 = 24$ hodiny (tedy den), které by se jinak ve čtyřech letech po 365 dnech vynechaly. Tento juliánský rok, rozdělený na 12 měsíců a o něco později vlivem židovským i na týdny, nemohla pominouti ani církev křesťanská, která svůj kalendář církevní přijala na rok juliánský.

Církevní rok křesťanský. Tomu je základem památka na život Kristův: na jeho vtělení, smrt a oslavení a jádrem roku je památka smrti a oslavení Kristova, hlavní svátek křesťanský, *Velikonoce* (Pascha, Ostern). Poněvadž utrpení Kristovo,

největší památka křesťanstva, připadlo na židovský svátek Passah, byly slaveny Velikonoce současně se svátkem Passah. Tento svátek začínal zabitím obětního beránka (Pesach) 14. dne měsíce Nisanu, v den jarního úplňku, čtrnáctý den po jarním novu. Podle toho křesťané ze židů vzešli slavili Velikonoce v den jarního úplňku, ale křesťané z pohanů vzešli v neděli po jarním úplňku. Církev alexandriinská (Alexandria v Egyptě), které se časem dostalo práva určovati celému křesťanstvu velikonoční termín, původně hodně sporný, ustanovila, že Velikonoce je slaviti v celém křesťanstvu v neděli po úplňku, jehož nov je první po začátku jara, položeném na 21. března. Stanovením velikonočních termínů se zabývali zvláštní učenci (computatores), kteří své výpočty sestavovali do zvláštních *tabulek velikonočních*, obsahujících velikonoční termíny pro celou řadu let v cyklické soustavě. Z tabulek velikonočních se staly nejdůležitějšími tabulky římského opata Dionysia exiguua, sestavené jím na léta 532—626, a tabulky známého učence Bedy. V tabulkách Dionysiových připadají termíny velikonočních nedělí (t. j. nedělí po prvním jarním úplňku) na 35 různých kalendářních dní od 22. března do 25. dubna. A poněvadž Velikonoce jsou hlavním bodem církevního roku křesťanského, je možno 35 různých církevních roků, církevních kalendářů. V nich připadají Velikonoce a podle nich *pohyblivé svátky církevní* na různé kalendářní dny, kdežto *stálé svátky církevní* se slaví každého roku v též kalendářní den. Těchto 35 kalendářů je sestaveno na konci přílohy II.

Církevní rok křesťanský začíná *Adventem* (Adventus Domini), t. j. postní dobou, předcházející svátek Narození Páně, který byl položen na 25. prosinec. Čtyři neděle tuto dobu ohraničující, se jmenují: první, druhá, třetí, čtvrtá neděle adventní nebo podle *introitů*, t. j. začátků mešních oficií, na ten den čtených při mši, vzatých ze žalmů nebo z proroků: Ad te levavi, Populus Syon, Gaudete, Memento nostri. Mezi 3. a 4. neděli adventní připadají *suché dny adventní* [před vánocemi, po sv. Lucii (13. pros.), quatuor tempora Adventus nebo post Luciae].

Suchými dny se označuje období čtyř dní, na něž církev určila zvlášť přísný půst, související se slavností svěcení kněží. Právě pro tento přísný půst se vryly tyto suché dny v paměť i obyčejných křesťanů, nekňeží. A poněvadž se vracely pravidelně čtyřikrát do roka, třebaže nikoli ve zcela stejných čtvrtletích, staly se i chronologickými termíny pro slavnosti nebo události, opakující se pravidelně čtyřikrát do roka. Na př. cechové se scházeli čtyřikrát do roka o suchých dnech, vlastně v neděli po

nich; o těchto dnech zasedal u nás zemský soud větší i menší a soud dvorský.

Hod boží vánoční, Vánoce, svátek Narození Páně (festum Nativitatis Domini) je důležitý bod církevního roku, má ovšem i svou oktávu (srv. níže 56) a na 1. leden položila církev, nemožnou hned zatlačit význam tohoto dne, jako začátku roku římského, i svůj zvláštní svátek: *obřezání Páně* (Circumcisio Domini). Významný svátek církevní je také *Zjevení* (Epiphania) sv. tří králů či den Křtění božího (Baptisma Christi), položený na 6. leden, uzavírající období vánoční. Další důležitý bod církevního roku je neděle *devítník* (septuagesima), t. j. devátá neděle před Velikonocemi, podle introitu zvaná i *Circumdederunt*, o níž začínal ve staré církvi půst. Připadala podle různého termínu velikonočního na různá data kalendářní od 18. ledna do 21. února, takže byla mezi ní a Třemi králi buď jedna nebo až šest nedělí, které se označovaly jako první, druhá, třetí až šestá neděle po Třech králich nebo podle svých introitů nebo podle introitu první z nich: Adorate deum, jako Adorate I, Adorate II atd. Osmá neděle před Velikonocemi je *neděle po devítníku* (sexagesima), podle introitu *Exsurge*, sedmá neděle před Velikonocemi je masopustní (quingagesima) nebo *Esto mihi*, šestá neděle před Velikonocemi je *první neděle postní* (quadragesima) nebo *Invocavit*. Většinou se však slovem *quadragesima* označuje celé šestinedělní období postní od *popelční středy* (středy před 1. nedělí postní), zvané také *popelce* (caput ieiunii). Pátá neděle před Velikonocemi je *druhá neděle postní* nebo *Reminiscere*. Mezi první a druhou nedělí postní připadají čtyři *suché dny postní* (v postě, quatuor tempora quadragesima, quartale cinerum). Čtvrtá neděle před Velikonocemi je třetí neděle postní, zvaná *kýchavá* nebo *Oculi mei*; třetí neděle před Velikonocemi je čtvrtá neděle postní, zvaná *družebná* nebo *Laetare*; druhá neděle před Velikonocemi je pátá neděle postní, zvaná *černá*, *smrtná* nebo *Judica* a první neděle před Velikonocemi je šestá neděle postní, zvaná *květná* (květnice, na květy, palmarum, in palmis nebo Ossana et olivarum).

Následuje *neděle velikonoční*, Velikonoce, Veliká noc (Pascha, Ostertag) a po ní šest nedělí, zvaných první (*bílá*, *průvodní*, *Quasi modo*), druhá (*Misericordia*), třetí (*Jubilate*), čtvrtá (*Cantate*), pátá (*křížová* nebo *prosebná*, *Rogate*), šestá (*Exaudi*) neděle po Velikonocích. Sedmá neděle po Velikonocích jsou *Letnice*, svatodušní svátky (Pentecoste, Pfingsten). A pak celá doba mezi Letnicemi a Adventem je vyznačována nedělmi po Letnicích, jichž je nejvýš 28, nejméně 23 podle toho, jsou-li Velikonoce

dříve či později. První neděle po Letnicích je neděle *sv. Trojice* (Trinitatis nebo Benedicta), od níž se počítaly neděle předadventní ve středověku. Čtvrtek po Trojici je svátek *Božího Těla*. Mezi nedělí letniční a sv. Trojice jsou čtyři *suché dny letniční* (ten týden po sv. Duše, quatuor tempora Pentecostes) a v září jsou čtyři *suché dny podzimní* (po Povýšení sv. Kříže, o sv. Lidmile, před sv. Václavem, quatuor tempora Crucis).

Řehořská oprava kalendáře. Chronologické základy roku juliánského i církevního nebyly původně propočítány přesně, takže v 2. polovině 16. století nastávala jarní rovnodennost již o 10 dní a jarní úplňk o 4 dni dříve, než podle tabulek velikonočních měly. První neshoda byla odstraněna nařízením papeže Řehoře XIII. z r. 1582, aby se deset dní v kalendáři vynechalo tak, že by se po 4. říjnu 1582 psalo 15. října 1582. Aby k takové neshodě zase nedošlo, nařízeno také, aby se na příště vždy ve 400 letech vypouštěly tři přestupné dny, a to o plných stoletích, nedělitelných 400. Současně druhá neshoda, důležitá jen pro určování termínu velikonočního, byla odstraněna epaktami Liliiovými (A. Lilius, lékař a hvězdář římský, byl vlastní oprávec kalendáře). Řehořská oprava kalendáře nebyla provedena ve všech zemích ve stejném čase. Itálie, Španělsko a Portugalsko poslechly nařízení papežova, ale katolické státy německé teprve během roku 1583, Čechy přešly až ze 6. ledna na 17. leden 1584, Slezsko z 12. ledna na 23. leden 1584, Morava ze 3. října na 14. říjen 1584 a Uhry z 22. ledna na 2. únor 1584. Německo protestantské a Dánsko se dokonce přizpůsobily až r. 1700 přechodem z 1. na 12. prosince. Pokud se užívalo obojího způsobu datování vedle sebe, označovaly se jako *starý počet* (stilus vetus, antiquus, altes calendarium) a *nový počet* (stilus novus, correctus, secundum novum calendarium, neues calendarium) a v datech se kladly vedle sebe v podobě zlomku, na př. 1675 květen 9/19 znamená: r. 1675 9. května podle starého počtu a 19. května podle nového počtu.

Označení dne v týdnu (hebdomada, septimana). Římané označovali den v týdnu jmény svých bohů: neděle=dies Solis, pondělí=dies Lunae, dies Martis, dies Mercurii, Jovis, Veneris a sobota = dies Saturni. Toto označení, které se později rozšířilo studii humanistickými (od 15. stol.), přejali i Němci v této podobě: Sonntag, Montag, Eritag=Dienstag (Zinstag, Aftermontag), Wodenstag=Mittwoch (Mittich), Donnerstag=Pfinztag, Freitag (Frô Venustag), Satertag=Samstag (Sabbatag)=Sonnabend. Církev označovala dny v týdnu po způsobu židovském, jen je počítala, ale začínala nedělí, nikoli sobotou jako židé — a my jsme přejali způsob církevní: feria I. (feria domi-

nica, dominica) = neděle (nic se nedělalo, den Páně), feria II. = pondělí (po neděli), feria III. = úterý (den vterý, druhý po neděli), feria IV. (media septimana) = středa (uprostřed týdne), feria V. = čtvrtek (den čtvrtý po neděli), feria VI. = pátek (den pátý po neděli), feria VII. (sabbatum, z židov. sabbat) = sobota.

Označení dne v měsíci. Ještě velmi dlouho ve středověku byl den v měsíci označován podle *kalendáře římského*. Ten si rozdělil měsíc na tři části: první den v měsíci označil slovem *Kalendae*, pátý den v měsíci (sedmý den v březnu, květnu, červenci a říjnu) slovem *Nonae*, třináctý den v měsíci (patnáctý den v březnu, květnu, červenci a říjnu) slovem *Idus*. A den v měsíci označil tím, že označil, kolikátý den to je před Kalendami, Nonami nebo Idami. Na př. VII. (die, ante) Kalendas Julii. Den před Kalendami označil slovem *pridie Kalendas*, což ve středověku řídké. Převádí se pak datování římské na naše takto: VII. Kalendas Julii = 30 (počet dní měsíce, o nějž jde) + 2 = 32 — 7 = 25. červen; III. Nonas Aprilis = 5 (den Non v dubnu) + 1 — 3 = 3. duben; V. Idus Octobris = 15 (den Id v říjnu) + 1 — 5 = 11. říjen (římský kalendář je otištěn níže v příloze II. u čís. 1. Římané však již také podle způsobu orientálního označovali den číslem pořadí dne v počtu dní měsíce, jako my nyní, a nalezneme toto označování i ve středověku, ač poměrně méně často. Přichází v Kosmově kronice, zřídka v našich listinách 13. století a od 14. stol. skoro pravidelně v listech naší kanceláře královské.

V pozdějším středověku se den nejčastěji označuje podle svátků roku církevního: podle hodů božích, nedělí a svátků jednotlivých svatých. A označuje se buď přímo, jménem svátku, na př. *v ten den, v den* nebo jen *den sv. Václava* (in die, festo, festivitate s. Venceslai, an, auf sant Wenzelstag) nebo nepřímo, vztahem ke svátku, totiž buď *před* (ante, vor) *sv. Janem* nebo *po* (post, nach) *sv. Anežce*. Kromě toho se užívá ještě jiných výrazů, označujících vztah dne ke svátku: *předvečer*, večer, u večer, bdění, vigilie (vigilia, pervigilium, dies profestus, dies profesto, profestum, abend, vorabend, bannfasten, vorfest) znamená v církevním roce původně večer, potom celý den před velikými svátky, v datování však den před každým svátkem, i když svátek připadl na pondělí, jehož vigilie slavila církev hned v sobotu; *předpředvečer* (vigilia vigiliae, praevigilia, pridie, vorfirabend, an dem avende des avendes) je den před vigilií, druhý den před svátkem; *zejtří*, na zejtří (die crastino, crastino, cras festi, sequenti die, proximo, proxime venturo die, feria proxima, am nächsten tage, des andern tages, morgens) je den následující po svátku. *Ochtáb* (octava, der achte tag) je osmý den po svátku včetně den svátku,

ale také celá doba od svátku až do oktávy, do osmého dne po něm, tedy všech osm dní. Datovalo-li se podle ochtábu, řeklo se na př. v úterý *v ochtábu*, oktávě (in octava, infra octavam, octavas, sub octava, in dem achten tage, zwischen dem achten tage) sv. Vavřince. Někdy je datováno jen *infra octavam*, aniž udán den, pak je možno určit datum jen celou oktávou. *Post octavam* jsou dni po oktávě. Zřídka se datovává podle druhé oktávy svátku (quindena). Zvláště je připomenouti: 1. feria IV. post Ambrosii 1502 = středa (nikoli čtvrtý den) po Ambroži 1502, naproti tomu IV. die post Ambrosii 1502 = čtvrtý den (nikoli středa) po Ambroži 1502. 2. často se vynechává v datování slůvko post na př. feria IV Ambrosii 1502 = středa po Ambroži, neboť sv. Ambrože nebylo r. 1502 ve středu (feria IV.), nýbrž v pondělí (feria II).

Od 2. pol. 14. století a pak hlavně v 15. století se vyskytuje u nás, v Německu a Polsku dosti často označení dne v měsíci podle *cisiojánu*. Cisioján je skupina 24 veršů (pro každý měsíc dva) složených ze začáteční slabiky nebo slabik jmen hlavních svátků na daný měsíc připadajících. Nebylo-li vhodného svátku, vložily se na prázdná místa buď jména měsíců nebo části těchto jmen nebo vůbec slabiky více méně vhodné, jen aby se docílilo spojení mezi slabikami ze jmen svátků vzatými, které vždy byly základem. Tyto verše v celku neznamenalý souvislé věty, myšlenky, nýbrž byla to jen nesouvislá skupina slabik, sestavená do verše, aby se snadněji pamatovala. Každý den v měsíci měl svou slabiku. Celá skupina těchto 24 veršů nazvána cisiojánem podle prvních pěti slabik lednového verše latinského cisiojánu. Známe cisiojány české, latinské i německé, k datování se užívalo jen českých a latinských, pro německé není dokladů. Na př. 31 slabikové dvojverší pro leden zní česky: Ochtáb (2. leden = oktáva sv. Štěpána) dal prvý křest, tu se nám všem stala chvála i čest (13. led. = oktáva Zjevení, Křtění božího) Anton (17. led.) a Šeb (20. led.) s Nětú (Anežka 21. led.) vrtie Pavlem (obrácení sv. Pavla 25. led.) pod boží přetú; latinsky: Cisio (circumcisio Domini 1. led.) Janus (Januarius, měsíc Janův) Epi (Epiphania 6. led.) sibi vendicat oc (octava Epiph. 13. led.) Feli (Felicis 14. led.) Mar (Marcelli 16. led.) Ant (Antonii 17. led.) Prisca (18. led.) Fab (20. led.) Agn (Agnētis 21. led.) Vincen (Vincentii 22. led.) Tim (Timothei 24. led.) Paul (Conversio Pauli 25. led.) Po (Polycarpi 26. led.) nobile lumen. České cisiojány vydal V. Hanka v Pojed. kr. čes. spol. nauk V, 2, str. 186. Nejběžnější cisioján latinský a český je rozepsán abecedně za Seznamem svátků níže v Příloze II. u čís. 4.

Zvláštním způsobem byl určován den v měsíci v 11. století v Bologni. Každý měsíc se rozdělil na dvě poloviny; první polovina, *mensis intrans*, introitus mensis má 15 nebo 16 nebo 14 (únor) dní, a počítají se v ní dny: 1., 2., 3. die mense intrante (ingehenden monats), druhá polovina *mensis exiens*, stans, restans, astans, exitus mensis začíná 16. nebo 17. nebo 15. dnem a počítají se v ní dny nazpět: 15, 14, 13 atd., die mense exeunte (ausgehenden monats). Při tom se užívá i označení dies ultimus, penultimus, antepenultimus. Tento způsob, nazývaný *consuetudo Bononiensis*, rozšířil se hlavně v Itálii, ale pronikl i za Alpy, především do Francie, ale i do Německa, a nalezneme jej občas i u nás.

Dělení dne. Římané a po nich středověk začínali den o půlnoci (středověk někdy se západem slunce podle národů východních) a dělili jej na *hodiny nerovné* (inaequales): půlnoc (media nox), po půlnoci (de media nocte), kuropění (gallicinium), před svítáním, za s. (conticinium, ante lucem, diluculum), časně ráno (primo mane), ráno (mane), k poledni (ad meridiem), poledne (meridies), po poledni (de meridie), západ slunce (solis occasus), navečer, stmívání (vespera, crepusculum), když se rozsvítilo (prima face, luminibus accensis), v prvním spánku (concupium), k půlnoci, pozdě v noci (intempesta nocte, ad mediam noctem).

Ale již Římané dělili den, přesněji světlý den, na 12 stejných dílů, hodin, a noc také na 12 hodin, které nazývali *horae temporales*. Tyto hodiny byly podle ročních počasí různě dlouhé: v létě byly denní hodiny delší, noční kratší, v zimě obráceně. O rovnodennosti se délka denních a nočních hodin vyrovnávala a tehdy se hodiny stejné jmenovaly *horae aequinoctiales*. Hodiny se počítaly od východu slunce do západu od 1 do 12 a od západu do východu zase od 1 do 12. Poledne bylo vždy o 6. hodině, západ o 12. hodině denní. Tak se počítalo až do 13. a 14. století.

Církev křesťanská dělila noc na vigilie a hodinky. *Vigilie* byly, jako u Římanů, čtyři a ve stejné době: 6—9, 9—12, 12—3, 3—6, snad že to byly hlídky, které oznamovaly čas k modlitbám. *Hodinky* (horae canonicae) byly ve středověku důležitým dělitkem dne: začínaly asi 3. hodinou ranní a končily asi o 6. nebo 7. hodině večer. Jmenovaly se: *matutina* (jitřní, mette) původně o 3. hodině ranní (hlavně v kláštorech, u kněží světských až ráno nebo ve dne před tím), *prima* (zur preim, primsang, erste weihung) původně začínající před východem slunce, později obyčejně o 5. až 6. hodině, *tertia* (doba snídání, zu terczen zit, under-sang) od 8. nebo 9. hodiny, *sexta* (poledne, zu sexten zit), od 11. nebo 12. hodiny, *nona* (zu nonenzit) od 2. nebo 3. hodiny, *vespera*

(nešpory, hora vesperarum, vespertina) od 4.—5. hodiny, *completorium* (hora completa) první hodina večerní, hned po západu slunce.

Ve 14. století se objevuje dělení času podle hodin mechanických, a to buď *podle celého orloje* (z lat. horologium, hora = hodina), t. j. od 1 do 24 se začátkem od západu slunce, nebo *podle půlorloje* (na půl orloji), t. j. od 1 do 12 od půlnoci a od 1 do 12 od poledne. První způsob, podle celého orloje, se nazýval *hodinami českými* nebo *vlašskými* a udržel se u nás velmi dlouho (nejdéle ze všech krajin předalpských), druhý způsob, podle půlorloje, se nazýval *hodinami německými*, podle nichž se začlo u nás počítati až za Ferdinanda I. Ale až do poloviny 17. století platily u nás více hodiny české, ano ještě v 18. století byly oblíbenější. Orloj český začínal, t. j. první jeho hodina začínala západem slunce. Tím se během roku měnil začátek celého orloje podle různé doby roční, kdy slunce zapadalo. Proto je velmi obtížno převáděti hodiny české na hodiny naše, neboť je vždy dříve třeba věděti, kdy toho dne, o nějž jde, slunce zapadalo. V Emlerově Rukověti (str. XXVI—XXVII) je seznam začátků první hodiny české, jak se v roce měnily. Ten zde přetiskuji a připomínám: daná hodina česká se převede na naši tím, že se k ní přičte začátek první hodiny české, patřící k ní podle data denního, a od součtu se odečte 12 nebo, je-li možno, 24. Je-li možno odečísti jen 12, dá zbytek hodinu po půlnoci, je-li možno odečísti 24, dá zbytek hodinu po poledni.

První hodina česká přibližně začínala:

Led.	1. — 10. led. o 4	hod. odpol.	Čc.	17. — 26 čc. o 7 ³ / ₄	hod. odpol.
	10. — 24. „ „ 4 ¹ / ₄	„	„	26. — 6. srp. „ 7 ¹ / ₂	„
„	25. — 5. ún. „ 4 ¹ / ₂	„	Srp.	7. — 14. „ „ 7 ¹ / ₄	„
„	6. — 13. „ 4 ³ / ₄	„	„	14. — 24. „ „ 7	„
„	14. — 21. „ 5	„	„	25. — 31. „ „ 6 ³ / ₄	„
„	22. — 28. „ 5 ¹ / ₄	„	Zř.	1. — 9. zř. „ 6 ¹ / ₂	„
Bř.	1. — 8. bř. „ 5 ¹ / ₂	„	„	10. — 17. „ „ 6 ¹ / ₄	„
„	9. — 16. „ 5 ³ / ₄	„	„	18. — 27. „ „ 6	„
„	17. — 23. „ 6	„	„	28. — 5. říj. „ 5 ³ / ₄	„
„	24. — 2. dub. „ 6 ¹ / ₄	„	Říj.	6. — 14. „ „ 5 ¹ / ₂	„
Dub.	2. — 9. „ „ 6 ¹ / ₂	„	„	15. — 22. „ „ 5 ¹ / ₄	„
„	10. — 18. „ „ 6 ³ / ₄	„	„	23. — 29. „ „ 5	„
„	19. — 27. „ „ 7	„	„	30. — 5. li. „ 4 ³ / ₄	„
„	28. — 6. kv. „ 7 ¹ / ₄	„	Li.	5. — 11. „ „ 4 ¹ / ₂	„
Kv.	7. — 16. „ „ 7 ¹ / ₂	„	„	18. — 30. „ „ 4 ¹ / ₄	„
„	17. — 31. „ „ 7 ³ / ₄	„	Pr.	1. — 31. pr. „ 4	„
Čv.	1. — 13. čc. „ 8	„			

Označení roku. Rok se označuje údajem, kolikátým je v určité smluvené řadě let, zvané *era*. V době klasické byly takovými érami: u Řeků olympiady, u Římanů léta od založení města (t. j. Říma) a podle konsulů. Později se objevují era španělská, mohamedánská (hedžra), pak *světové ery* (anni ab origine mundi, a creatione mundi): byzantská a židovská. O těch všech poučuje Emlerova Rukověť. Zde upozorňuji jen na indikci a eru křesťanskou.

Indikce (indictio, římský počet, kaiserliche Zahl, Römer zinszahl) je číslo, které udává, na kolikátém místě v určité řadě patnácti let je daný rok. Toto počítání, asi původu egyptského, bylo přejato Římany a užíváno ho hojně ve správě fiskální. S naším letopočtem křesťanským souvisí tak, že 3. rok před narozením Kristovým byl vzat za základ, takže 2. rok př. Kr. měl 2. indikci, rok narození Kristova 3. indikci atd. až 12. rok po Kr. měl indikci 15. a 13. rok po Kr. zase indikci 1. atd. Tato patnáctiletá období (cykly) procházejí pak celým křesťanským letopočtem ve středním věku a daleko do nového věku, aniž by se při datování udávala pořadová čísla těchto cyklů. To znamená, že se indikcí nikdy nemůže určit rok přesně, jednoznačně. Indikce se užívalo jako chronologického údaje spíše jen z konservativnosti, kterou značně podporovala především církev, důsledně kladouc indikci po starém zvyku ve svých tabulkách velikonočních. Jinak má indikce určitou cenu jen pro kritiku historických pramenů. Nebývá v nich totiž vždy správně počítána. A chyba datování ve výpočtu indikce vybízí historiká k opatrnosti při užívání pramene, neboť pravidelně nalezneme chybnou indikci v prameni i jinak podezřelém. Ovšem jsou chybné indikce i v pramenech bezpečně pravých, takže chyba v indikci sama o sobě nestačí, aby byl pramen prohlášen za nespolehlivý. O správnosti indikce se lze přesvědčiti tímto výpočtem: k letopočtu se přičtou tři, součet se dělí 15 a co zbude je číslo indikce, nezbude-li nic, je indikce 15. Indikce se neměnila vždy a všude se začátkem roku, takže podle jejího začátku lze rozeznávat indikci trojí: *indikce římská* čili papežská začínala 25. prosince nebo 1. ledna a užívalo se jí nejvíce v pozdním středním věku; *indikce císařská* či Bedova začínala 24. září a *indikce byzantská*, cařihradská, řecká začínala 1. září. U nás se užívalo časem všech těchto indikcí a při výpočtu indikcí je s tím počítati.

Era křesťanská je však hlavním naším letopočtem. Za císaře Diokleciána se začlo počítati podle jeho let vlády, tedy od nastoupení na trůn 29. srpna r. 284 po Kr. Tento letopočet (anni Diocletiani) byl oblíben i po smrti Diokleciánově a v Egyptě dokonce

zaveden jako letopočet úřední. Poněvadž křesťané byli za vlády Diokleciánovy zle pronásledováni, přejali i oni tento letopočet na památku svých mučedníků a přezvali jej na *era martirum*. Dionysius Exiguus však památku na pronásledovníka křesťanů vůbec zamítl, vypočítal, jak dovedl, rok narození Kristova a položil jej (začínající 25. prosince před naším letopočtem) ve své tabulce velikonoční na místě let Diokleciánových. Stal se tak původcem našeho letopočtu od narození Kristova, který se po nějakém začátečním kolísání vžil hlavně vlivem Dionysiových tabulek velikonočních i tabulek Bedových, s Dionysiovými souhlasících. Léta našeho letopočtu se označují jako léta Páně, po narození Pána a spasitele našeho, Pána našeho, od narození syna Božího, od vtělení Krista Pána [anni Domini, ab incarnatione (nativitate) Domini, anni gratiae, Christi gratiae, salutis, verbi incarnati, orbis redempti, reparatae salutis, virginiei partus, jahre nach Christi geburt, unsers seligmachers u. heilands] a pod. Od 15. století se udávají někdy jen století, desítky a jednotky letopočtu (der mindren, wenigern zal) na př. léta Páně etc. CCCXLVIII = I. P. 1448 nebo dokonce jen desítky a jednotky, na př. I. P. etc. LVII, pak je století doplniti podle písma neb rozborem pramene. Někdy se udává letopočet chronostichem nebo chronogramem. *Chronostich* je verš, v němž jsou některá písmena význačně psána majuskulami, které dohromady dají letopočet události, o níž je ve verši zpráva. Podobný účel má i *chronogram*, to jest nápis podobně upravený.

Velmi často se udávala v listinách a listech vedle let Kristových i *léta panování* buď krále (císaře) nebo papeže. Na př. království (císařství) našeho léta prvního [regni (imperii) nostri anno primo, unsers reiches (Kaisertums) im ersten jahr] nebo u papeže: pontificatus nostri anno primo a podle toho i u biskupů. Tato léta panování se pravidelně počítala od korunování (posvěcení), zřídka a teprve později od zvolení a naleznou se sestavena níže v příloze II. u čís. 5. a dalších.

U některých letopočtů, hlavně u roku 1350, se nalezne zvláštní přídavek: *annus jubilaeus* nebo a. jubilaei (jubilaeum), který má tento význam. Papež Bonifác VIII. ustanovil, aby se poslední rok 13. století zvláště oslavil (plnými odpůstkami za 14denní návštěvu kostela sv. Petra v Římě) a tak měl býti slaven každý stý rok. Kliment VI. však ustanovil, aby se tak podle Starého zákona slavil každý padesátý rok — a rok 1350 se tedy tak oslavil. Papež Urban VI. nařídil, aby se tak slavil každý 33. rok, tedy papež Bonifác IX. jej oslavil r. 1390, ale r. 1400 slaven zase podle naří-

zení Klimentova, pak až r. 1450, až konečně papež Pavel II. nařídil, aby se jubilejní rok slavil každého 25. roku, a při tom zůstalo.

Dělení roku. Na různé dni byl kladen začátek roku. Rok juliánský začínal 1. lednem. Církev byla původně proti tomu, poněvadž se konec starého a začátek nového roku oslavoval po starém římském způsobu velmi horlivě. Konečně však ustoupila, neboť den ten byl velmi oblíben, a položila na 1. leden i svůj církevní svátek: obřezání Páně, takže zůstal 1. leden začátkem roku i v křesťanském světě středního věku. Později sice od něho upouštěno, ale v 16. a 17. století se zase ujal všeobecně. 1. březnem začínal rok před Caesarem a křesťané v Galii 5.—8. století se k němu vrátili, jakožto k prvnímu dni nejdůležitějšího měsíce pro celý křesťanský kalendář, měsíce, do něhož připadají první novy velikonočních úplňků. 1. březnem začínali rok Rusové až do poloviny 13. století a republika benátská (*mos Venetus*) až do svého konce r. 1797. 25. březnem začínal se rok proto, že se toho dne slaví Zvěstování P. Marie (Annunciatio b. Mariae) a zvěstování, početí P. Marie pokládáno za počátek Kristova pozemského života. U nás se užívalo tohoto začátku velmi málo, spíše již v Němcích, hlavně v diecési Trevírské, takže se v listinách zvláště poznamenává: *more Treverensi, iuxta stilum Treverensem*. Hlavně však byl oblíben tento začátek v Itálii, kde nalezneme dokonce dva jeho způsoby: *calculus Florentinus* začíná rok 25. březnem roku pravidelného, tedy o 2 měsíce a 25 dní později než rok začínající 1. lednem, a *calculus Pisanus* začíná rok 25. březnem předešlého roku, tedy o 9 měsíců a 7 dní dříve než rok začínající 1. lednem. *Velikonocemi* začínali rok ve Francii a přilehlých krajích rýnských (*stilus Francicus, mos Gallicanus*) od 12. století až do r. 1563, kdy byl tento způsob zakázán královským ediktem. Byl to způsob velmi nevhodný, poněvadž každý rok připadají Velikonoce na jiný den, takže jeden rok je pak delší, druhý kratší. 1. zářím začínali rok v Byzanci, poněvadž tam odedávna měnili i indikci 1. září. Tento začátek se rozšířil všude, kam pronikl a kde trval byzantský vliv: v jižní Itálii, v Rusku od poloviny 13. století. 25. prosincem začínati rok byl důsledek křesťanského počítání let od narození Kristova, proto také byl tento začátek roku velmi oblíben. V papežské kanceláři od 2. pol. 13. století až do zač. 15. století (*stilus curiae Romanae, mos Romanus*), hlavně v Německu (mimo Trevír a Kolín) až do poloviny 15. někde až do 16. století. Také u nás ho bylo dlouho užíváno, v kanceláři královské ještě za Václava IV. a pak od 2. pol. 15. století až do Ferdinanda I., v arcibiskupské do r. 1365, pak

se přešlo k 1. lednu a během 1. poloviny 16. století se u nás ujal začátek roku 1. lednem všeobecně.

Ve středním věku se dělil rok *na dvě poloviny*: léto a zimu. Léto začínalo 1. květnem (s. Walpurgis), zima 11. listopadu (s. Martini) nebo léto začínalo o velikonocích, zima 29. září (s. Michaelis). U nás léto začínalo buď 24. února (s. Matěje), 12. března (s. Řehoře), o Velikonocích nebo 23. dubna (s. Jiří). Zima u nás začínala 28. září (s. Václava), 29. září (s. Michala), 16. října (s. Havla) nebo 11. listopadu (s. Martina). Nejdůležitějšími daty byly v té věci dny sv. Jiří a sv. Havla, neboť to pravidelně byly splatné termíny (roky) úroční a dlužní (*úrok svatojirský, svatohavelský*). Jindy se dělil rok *na čtyři části* (quaternus anni): jaro (ver, lenz, auswärts), léto (aestas, sommer), podzim (autumnus, herbst, laubrise, einwärts), zima (hiems, winter). *Podle počasí* začínala tato období: 22. února (stolování s. Petra) nebo 24. února (s. Matěje), 25. května (s. Urbana), 24. srpna (s. Bartoloměje), 22. listopadu (s. Klimenta), více *podle astronomie*: 25. března (Zvěst. P. Marie), 24. června (s. Jana Křtitele), 28. září (s. Václava) nebo 29. září (s. Michala), o Vánocích. Také podle čtvera suchých dnů se dělival často rok (srv. shora str. 53). Nejdůležitější je ovšem rozdělení roku na dvanáct měsíců, známé již Římanům.

Popis obsahu listiny a listu. Regest. Druhou nejdůležitější součástí katalogového lístku je *popis obsahu* archivní jednotky. U písemností, hlavně listin a listů, je to regest, udávající přesně a stručně obsah písemnosti, pokud možno jednou větou nebo aspoň jedním souvětím, nic věcného z listiny nevynechajíc a nic do ní nevkládajíc. Požadavek vystihnouti obsah písemnosti jednou větou má při práci regestové velikou cenu metodickou, poněvadž nutí obsah listiny přesně promyslet. Někdy se zajisté nepodaří vystihnouti písemnost jednou větou, poněvadž se její obsah skládá z několika odstavců, z nichž každý znamená zvláštní právo nebo zvláštní zprávu. Hlavně u listů to nebude vždy možno, poněvadž ty pravidelně zpravují o několika různých úmyslech či počinech. V *regestě složitých listin a listů* se tedy obyčejně řadí k sobě jednotlivé zprávy souřadně a oddělují od sebe středníky. Pokud není zvláštních důvodů, je výhodnější jak pro historickou práci, tak pro samotného skladatele regestu, aby byl regest vypracován v řeči předlohy: z latinské písemnosti latinsky atd. Regest může býti dvojí: *záhlavní*, kladený do záhlaví, v čelo otisku listiny, aby jen naznačil obsah otištěné písemnosti, někdy dokonce jen heslem (na př. smírčí smlouva mezi tím a tím), poněvadž za ním následuje znění písemnosti samo, nebo *po-*

drobný, nahrazující, pokud možno, tedy ve věci, otisk listiny, takže podrobně vyznačuje obsah listiny, při čemž se nesmí z něho vynechat ani jedno jméno vlastní, ať osobní či místní, ani jediný údaj věcný, ale také se nesmí do něho nic přidati, leda v poznámce.

Podmětem registové věty je vydavatel písemnosti, jehož jméno je přesně vytknuto celým *určením jmenným*: jménem křestním, příjmením i jeho titulem právním. Na př. v registě rozsudku, vydaného biskupem ze soudcovské moci, svěřené mu pro daný případ papežem, je výslovně uvést: N. biskup takový, soudce ve při té a té ustanovený mocí apoštolskou, sedě na soudě tam a tam. *Česká (německá) vlastní jména*, osobní i místní, se převádějí na moderní tvary české (německé), i když je regist v řeči předlohy (latinský, německý). Jen v registech latinských je ponechati stará, vžilá jména latinská: Brunensis nikoli Brnensis, ale Břevnovensis, Vyšehradensis, Domažlicensis (místo Tustensis); jindy je si pomoci opisem: místo Chuttensis (bez toho ne dost jasného) možno říci: de, in Kutná Hora. V podrobných registech se za převedenými moderními jmény českými (německými) položí do závorky i *původní tvary*, a to i v registech z písemností českých (německých), neboť je důležité znáti staré tvary české (německé), ať již pro místopis či jen pro filologii. V registech českých z písemností latinských a německých se jména vlastní rovněž převádějí na moderní tvary české (pokud takové tvary jsou) a za ně do závorky se kladou tvary původní. V záhlavních registech se ovšem původní tvary neuvádějí.

Přísudek má přesně vystihnouti základní smysl písemnosti, u listiny především její podstatu právní. Proto je voliti za přísudkové sloveso registové věty *disposiční sloveso* listiny. Je-li v listině vedle sebe více disposičních sloves významem si blízkých, je bedlivě uvážiti, které se má podle správného právního výkladu listiny voliti. Jen u písemností obsahu mnohotvárného, hlavně u listů, je možno užití nějakého jiného slovesa, které vyznačuje obsah písemnosti souhrnně. Ale i pak je třeba dobře je voliti, aby skutečně pregnantně vystihlo celý smysl a účel listu.

Ostatní části registové věty, doplňující ji na celek, přesně vystihují právní podstatu listiny, proto je každému skladateli registu dobře si ujasniti základní právní poměr mezi vydavatelem a příjemcem listiny a neopomenouti v registě ani jediného určení onoho poměru, jak je listina podává. Celkem nejen pro obsah, nýbrž i pro pojetí registu je se především přidržeti osnovy a stavby listiny samé a, pokud možno, i jejích vlastních slov. V podrobném registě je uvést za jeho zněním charakteristický začá-

tek (incipit) původního znění písemnosti a charakteristický *konec (explicit)* jeho, aby bylo možno podle nich písemnost snadno rozoznati od jiných listin příbuzných nebo podobných.

Datum je podstatná součástka registu, nesmí v něm nikdy chyběti. Datum písemnosti je vždy převést na moderní kalendář a v podrobném registě původní datum položit za převedené datum do závorky. Je-li převedené datum položeno jinam než na konec registu, poznamená se původní datum za explicitem písemnosti.

Na konci registu se za původním datem uvedou všechny *podpisy a kancelářské poznámky* v původním znění.

Na katalogový lístek listiny se položí její podrobný regist, nebyla-li ještě listina otištěna, byla-li již otištěna, katalogový regist se účelně zkrátí.

Jak bude zníti *podrobný* regist na př. privilegia císaře Ferdinanda I., daného Starému městu pražskému 22. září 1562, a jak bude zníti *katalogový* regist tohoto privilegia, ukazuje níže Příloha I. č. 1.

Popis obsahu knihy a aktu. Obdobou registu písemnosti je u *knihy (rukopisu)* popis obsahu jejího, její stránky vnitřní. Po té stránce může býti *knihou jednotná* (sourodá, homogenní), obsahuje-li záznamy téhož původu, učiněné k témuž cíli, na př. kniha gruntovní, kniha kšaftů, protokol radní, kopiář privilegií a p., nebo *složitá* (různorodá, heterogenní), jsou-li v ní záznamy nebo zápisy různého původu za různými cíli. Na př. knihy bylo nejdříve užíváno jako knihy gruntovní, pak založena jiná gruntovní kniha a do staré se zapisovaly různé paměti, a to nikoli tu a tam, nýbrž od určitého listu dále. Hlavně ve starší době se objevují takovéto knihy složité, neboť při poměrně malém rozšíření písemného jednání, kdy bývalo různorodých záznamů jen málo, zapisovaly se všechny do jedné knihy, do různých však odstavců. Jindy složité kniha vznikla svázáním několika obsahově samostatných sešitů (kvaternů) v jedno.

Popis obsahu jednotné knihy je ovšem jednoduchý. Stačí, abychom si přesně uvědomili obsah jednoho záznamu nebo zápisu. Pomáhají také původní nápisy, ať na desce, hřbetě nebo uvnitř knihy. Je však je vždy bedlivě srovnati se skutečným obsahem knihy, neboť mohou býti z různých důvodů mylné. *Popis obsahu složité knihy* vyžaduje, aby byly přesně popsány všechny její samostatné částky (kusy), každá z nich podobně přesně jako jednotná kniha sama. Má-li částka svůj nadpis (rubriku), uveďte se v popise ona. Není-li rubrika výstižná, vyznačí se obsah částky

vedle rubriky stručným nadpisem, obsah přesně udávajícím. Opis listiny a listu, pokud jsou určité a datovány, se vyznačí regestem, opis formuláře nebo podobných kusů, obsahově nesnadno určitelných začátkem a koncem jejich znění. Důležitou součástí popisu obsahu knihy je *určení časové*, t. j. určení doby, ze které kniha obsahuje záznamy nebo zápisy. Popis obsahu knihy ovšem těsně souvisí s popisem úpravy knihy, neboť oba jsou výsledkem téhož rozboru knihy a jeden je na druhém závislý. Zvláště je při popisu obsahu třeba vytknouti u jednotlivých částek knihy písáře, jimiž jsou psány, jak o nich souhrnně zpravuje popis úpravy knihy, označuje jednotlivé písáře siglami (srv. níže), na něž je se pak v popise obsahu knihy odvolávati.

Podobně jako kniha, je v katalogu popsán obsahově i fascikl a jeho součástka, akt, i se svými přílohami, také obrazovými.

Popis úpravy listiny a listu. Třetí nejdůležitější součástí katalogového lístku je *popis úpravy* archivní jednotky. I zde zase je vyjítí od nejjednodušších archivních jednotek: listiny a listu. O mnohém jsem se již zmínil shora: o látce (pergamenu a papíru), na níž jsou písemnosti psány i o pečetech, jimiž jsou ověřeny. K *popisu pečeti* je se mi však ještě vrátiti. Při něm se poznamená tvar pečeti, její rozměry, jakého je vosku či jiné látky, jaké je její znamení, jaký opis (nápis), jak je zachována a připevněna. Pečetní znamení se popíše přesně, ale stručně. Opis pečeti se přepisuje v majuskulách nebo minuskulách, jak je ve skutečnosti na pečetí; písmena v něm chybějící se naznačují šikmými čárkami. Schemata katalogových popisů úpravy originálů listin a listů s pečetí jsou asi tato: Orig. perg. lat. s (olámanou, nečitelnou, horní polovinou, levo spodní čtvrtinou) peč. kul. (8 cm = průměr), špič. ovál. (3 × 6 cm), štít. (3 × 6 cm) z obyč. (červ., zel., čern.) vosku, přitištěnou nebo přivěš. (zavěš.) na perg. pr. (červ. a zel. nitích hedv., žluté a červ. šňůře, zel. prov.): znamení (postava sedící na stolci s mitrou na hlavě s biskup. berlou v pravici a knihou v levici nebo: P. Maria s Jež. na pravé ruce, sedící na gotic. trůně pod gotic. architekturou nebo: štít s dvojocasým lvem) s opisem (+ S. JOHIS DEI GRACIA SCE PRAGEN ECCLIE EPI nebo: s. rectoratus . pragensis . universitatis nebo: + SIGILLVM * CIVI // TIS * IN * VZK). — Orig. perg. něm. se sedmi peč.: 1. kul. (6 cm) z červ. vos. na žluté a zel. šňůře hedv. v dřev. krab.: znamení a opis, 2. otlučenou, špič. ovál. (2,5 × 5 cm) z obyč. vos. na perg. pr.: znamení, 4. nečiteln., štít. (2,5 × 5 cm) na perg. pr., 7. kul. (3 cm) z čer. vos. na perg. pr.: znamení a nečit. opis. — Orig. pap. (značka filigránu) s přitištěnou peč. (uzavírající) z červ. vos., krytou pap.: znamení a opis.

Schemata katalogových popisů úpravy opisu jsou ovšem jednoduchá, asi tato: opis souč. (17. století, 2. pol. 18. stol., psaný rukou toho a toho), jde-li o opis prostý; jde-li o opis ověřený: opis ověř. notářem Janem Michalovým z Prachatic z toho a toho data, nebo, jde-li o *výpis* z desk zemských, což je vlastně také ověřený opis: výpis z trhového kvaternu zeleného desk zemských z l. 1560—72 l. 53, vydaný toho a toho dne těmi a těmi dvěma úředníky zemských desk pod jejich pečeti.

Popis úpravy knihy. Katalogový popis *úpravy knihy* (rukopisu) obsahuje 1. podrobný popis jeho vazby (zde daleko podrobnější než v inventáři), zvláště jde-li o vazbu starší a vzácnější, 2. přesný údaj o počtu listů popsaných a nepopsaných, 3. přesný údaj jejich velikosti a složení do složek, 4. údaj o písáři (či písářiích), jímž kniha psána, a 5. přesný údaj o grafické a illuminační výzdobě knihy, takže schema katalogového popisu úpravy knihy je asi toto: kniha o 112 popsaných, pap. listech (21 × 30 cm) ve složení: 8 (orlice nebo čís. 762, což znamená: osmilistová složka s filigránem orlice nebo s filigránem č. 762 z Briqueta, Les Filigranes) + 12 (orlice) + 12 (volská hlava) + 12 (volská hlava) + 12 (orlice) . . . v současné (nebo jak staré) vazbě dřevěné, koží potažené, s puklami, sponkami (a jakou jinou výzdobou) nebo v převazbě (ze 16. st.) kožené, s tlačnou výzdobou (jakou), psaná písáři: A. (2. pol. 14. stol.), B (2. pol. 14. stol.), C (1. čtvrt 15. stol.), vyzdobená obyčejnými iniciálkami, červenými a modrými, nebo s illuminačními na l. 17: (popsati illuminační), 23: (popis) a 74: (popis). Katalogový popis úpravy fasciklu je ovšem zcela jednoduchý.

Poznámky k dějinám archivní jednotky. I ty jsou důležitou součástí katalogového lístku. Na rubu písemnosti, především listin, ale i listů nalezneme různé poznámky, nazývané *dorsuální* nebo *indorsaty*, poněvadž jsou na zadní straně písemnosti. Někdy jsou to jen stručné registry písemnosti nebo dokonce jen registrová hesla, na př. ad capellam b. Mariae V. in Thin (dopln pertinet nebo spectat). Pravidelně se objevují na písemnosti hned, jak ji příjemce obdrží, jsou tedy současné. Ale bývají časem rozšiřovány a doplňovány archivními signaturami. Nepřinášejí sice obyčejně nic nového k právnímu obsahu listiny, ale jsou velmi cenné pro poznání archivu, z něhož pocházejí, podávají zprávy o jeho bývalém uspořádání. Proto jsou velmi důležité pro rekonstrukci archivu, t. j. pro zjištění jeho původního pořádku. Někdy bývají na rubu písemností ještě důležitější poznámky. I když pomínu časté doklady ze starší doby, kdy se nezdá, že objeví na rubu listiny koncept nebo aspoň konceptní zá-

znam listiny, o niž jde, nalezneme na rubu listiny i poznámky, hledící k pozdějšímu osudu práva v listině zlistiněného. Na př. objeví se na rubu dlužního úpisu záznamy, jak byl dluh splácen nebo poznámka „census translatus est ad vilam N.“, to znamená, že úrok darovaný ke kostelu tím a tím, jak se o tom v listině mluví, byl časem přenesen na jinou nemovitost, než o které mluví listina, a p. Nebo se na rubu listiny poznamená, že byla tehdy a tehdy vložena do toho a toho kvaternu desk zemských. Všechny takovéto poznámky se v katalogovém lístku pečlivě seznamenají, ze starších spíše archivních poznámek a signatur jen ty, kterým dobře rozumíme, t. j. které jsou pro nás bezpečnou stopou určitého stavu archivu, o nějž jde. Není třeba psáti na katalogový lístek dorsuální registry, neříkající více než je v listině, a značky nahodilé, nesrozumitelné. K těmto poznámkám dorsuálním se pak připisují na katalogový lístek i zprávy, kde v archivě (či kde jinde) je uložen opis písemnosti, jak se postupem katalogizační práce zjistí.

Jako se na rubu listin a listů objeví poznámky hledící k dějinám těchto písemností, nalezneme je stejně často i v *knihách*. Především jsou to různé staré nápisy na deskách knih a staré archivní značky, pak poznámky uvnitř knihy na přídeštích nebo kdekoli jinde v knize o tom, kdy, kde, od koho, kým a zač byla kniha koupena nebo získána nebo darována, pak různá ex libris a konečně i poznámky, jak a kdy a kým bylo knihy užito. K těmto přímým poznámkám o dějinách knihy se přidruží na katalogovém lístku i kritické poznámky, čerpané ze studia obsahu knihy, dojde-li se k jakým. Na př. v knize, obsahující formulářovou sbírku, vzniklou v kanceláři arcibiskupa pražského Arnošta, jsou bezpečné stopy, že jí bylo užíváno ještě v 2. pol. 15. století pražskou konsistoří pod jednou. Ovšem nelze klásti katalogisujícímu archiváři za úkol, aby snad každou knihu rozebíral co nejpodrobněji i po stránce obsahové, mám zde na mysli především knihy vzácné. Konečně výslovně připomínám, že zprávy pamětní, které snad v knize porůznu nalezneme, nepoznamenávají se k poznámkám, hledícím k dějinám knihy, nýbrž buď souhrnně (je-li jich více) nebo jednotlivě na konci popisu obsahu knihy.

Je-li archivní jednotka někde *uveřejněna* nebo je-li o ní již ve vědecké *literatuře* psáno, poznamená se to pod poznámkami o dějinách jednotky.

Katalogy zvláštní. Vedle základního katalogu chronologického může si archiv opatřiti podle potřeby i různé katalogy zvláštní, *věcné*, seznamenávající památky s různých hledisek věcných. Na př. památky, týkající se dějin jednotlivých měst, ves-

nic nebo osob nebo v městském archivě památky, týkající se kostela, školství, berní, pivovaru a p., je-li totiž takových památek větší řada. Jinak stačí poříditi ke hlavnímu katalogu chronologickému ukazatele (indexy): jmen osobních, jmen místních a věcný. Konečně, neshoduje-li se pořadí inventární s pořadím uložení archivu, je dobře míti po ruce *lokační konkordanci*, t. j. tabulku, v jejíž první rubrice jsou seznamenány archivní značky v pořadí uložení archivu, v druhé rubrice příslušná k nim inventární čísla.

Zvlášť je katalogisovati pečetidla, v archivě uložená. Třebaže je jinak *katalog pečetidel* podobně zařízen jako hlavní archivní katalog chronologický, udává se na lístku katalogu pečetidel v levém rohu horním *majitel pečeti*, poněvadž katalog pečetidel není chronologický, nýbrž abecední podle majitele pečeti. Teprve za jménem majitele se položí buď přibližné nebo přesné datum vzniku pečetidla, určené podle možnosti, a v pravém rohu horním *značka* uložení, pod nimi *popis obsahu* pečetidla: znamení a nápis, *popis úpravy pečetidla*: tvar, rozměry, látka a jak zachováno, dále jak dlouho ho užíváno (pokud možno zjistiti) a konečně, kde v literatuře o pečetidle psáno a kde uveřejněno.

6. ARCHIVÁŘOVY POVINNOSTI.

Úřední a ochranná činnost archivářova. Jestliže archivář svůj archiv spořádá, zinventuje, zkatalogisuje a opatruje pro úřad i vědu, učiní v jádře plně zadost své archivářské povinnosti. Ale již při těchto pracích se mu naskytne mnoho podnětů k jiným ještě úkolům. Především má pečovati, aby kancelářské spisovny úřadů majitele archivu, jemu svěřeného (na př. města), byly včas a správně ukládány do tohoto archivu, vlastně do archivního skladu, jímž je každý městský archiv, jak již řečeno. Kromě toho jistě archivář nalezne při své práci řadu stop, ukazujících, že v jiných archivech jsou snad uloženy památky, které s památkami jeho archivu obsahově souvisí. Je jeho povinností, přesvědčiti se o správnosti těchto stop a najde-li skutečně takové památky, má je pro svůj archiv opsati nebo ofotografovati. Jsou-li to však dokonce památky, které vlastně patří do jeho archivu, má nad to i všemožně usilovati, aby je pro svůj archiv získal. Další povinností archivářovou je, aby hleděl zachrániti od zkázy jakékoli — i docela cizí jeho archivu — archivní památky, o nichž se doví, že jsou ohroženy nedostatečnou péčí. Nemůže-li jich získati darem nebo jako deposit, má je zachrániti koupí pomocí státního archivního inspektora a uložiti ve svém archivě

nebo na jiném místě bezpečném. Archivář městský na př. má především dbáti, aby byly takto bezpečně opatřeny památky místního archivu farního, městských spolků kulturních i sociálních a p. Ale nad to se má přesvědčiti, zda v okolních vesnicích na obecních úřadech, farách, školách, zámcích i statcích nehynou archivní památky. Zjistí-li takové případy, má vlídnou řečí přiměti majitele těchto památek, aby je choval bezpečně nebo, aby mu je postoupil pro jeho archiv. Vždy však je městský archivář povinen především takové nově nalezené archivní památky podrobně sepsati a ohrožené i opsati a soupis i opisy uložit ve svém archivě. Jinak má nedostatečnou péči o archivní památky ihned oznámiti jednomu ze tří státních inspektorů archivních, v Předmluvě jmenovaných. Upozorňuji konečně, aby nebyly pomíjeny ani hudební památky, jejichž nálezy buďtež oznamovány zvláště „Hudebnímu archivu moravského zemského musea v Brně, Zelný trh 8“, který se zajímá o noty psané, zpěvníky psané, noty tištěné do r. 1870, dopisy a písemnosti, týkající se hudebníků a hudby, divadelní cedule, koncertní programy, texty oper a oratorií, psané katalogy hudebnin i podobizny hudebníků. Archivář, zvláště je-li hotov s vlastní prací pořádací, inventarisační a katalogisační, má si všimati vůbec všech památek k dějinám majitele archivu (na př. města): hledati je, opisovati a fotografovati a v té podobě ukládati ve svém archivě ve zvláště katalogisovaných sbírkách opisů a fotografií. Takové památky tištěné (knihy, časopisy, vyhlášky, letáky a p.) má ukládati ve svém archivě v úplných exemplářích.

Vědecká činnost archivářova. Vědeckou je ovšem celá práce archivářova, je-li konána po přípravě a podle pravidel shora uvedených, ale archivářovi se při jeho pracích archivních mnohokrát naskytne příležitost, aby se pokusil literárně zpracovati leckterou dějepisnou otázku, k níž nalezne ve svém archivě nové prameny. I je, myslím, povinností archivářovou tak učiniti. Nemůže-li k tomu dospěti, ať z jakékoli příčiny, má aspoň dbáti, aby nově nalezené prameny uveřejnil buď v plném znění nebo aspoň v regestech. Ale hlavní a základní povinností archivářovou v té věci je vydati tiskem inventář svého archivu.

Vydávati dějepisné prameny. Moderní vydání dějepisného pramene vyžaduje nejen kritického důvtipu, nýbrž i dobré kombináční schopnosti a, pokud jde o vydání celé sbírky pramenů více méně různorodých, i velmi značného smyslu konstruktivního. Doby, kdy se dějepisné prameny vydávaly tak, že se prostě pořídil jen více méně přesný otisk pramene, jsou ty tam. Dnes je

úkolem vydavatelovým, aby připravil používateli dějepisný pramen tak, že se mu dostane nejen přesného znění pramene, což je bezpodmínečně nutno, nýbrž i co nejpřesnějšího obrazu o spolehlivosti pramene. To znamená: vydavateli je vyšetřiti *původ* pramene, t. j. zjistiti pokud možno autora pramene nebo aspoň čas a místo, kde a kdy pramen vznikl, *spolehlivost* pramene, způsob, jak je pramen pracován, t. j. jeho prameny a předlohy a tendence, a *znění* pramene, které je původnímu znění pramene co nejbližší. Tento trojí požadavek znamená vlastně ve svém souhrnu provésti historickou nebo i diplomatickou kritiku pramene. O těch zde vykládati nemohu, zde bych chtěl jen zhruba naznačiti, jak vydání dějepisného pramene uspořádati, aby v něm byly všechny poznatky, z kritiky pramenů vzešlé, účelně zhodnoceny a upraveny. Hlavní zásadou i práce vydavatelské, jako každé práce vědecké, je přesnost.

Než se odhodláme dějepisný pramen vydati, je nám zjistiti, není-li již vydán nebo jak je vydán. Není-li ještě vydán nebo vydán špatně, můžeme jej vydati.

Nejdříve je přesně zjistiti a pak ve vydání neméně přesně vyznačiti *uložení pramene* v archivě nebo knihovně, aby každý, kdo jej bude i po vydání hledati, nalezl jej bez nesnází svých i archivářových či knihovnickových. Ostatně všichni badatelé jsou povinni sobě i druhým, vědě vůbec, udávati co nejpřesněji signatury archivních pramenů, jimi užitých. Především je uvésti správně oficiální, *úřední tituly* archivů a knihoven, v nichž se prameny naleznou; zvláště je toho dbáti při ústavech cizích, aby se zabránilo zbytečnému hledání pramene na nesprávném místě. Stejně je uvésti správně *signaturu uložení* pramene v archivě či knihovně. Nestačí na př. říci, že pramen je z genealogických sbírek zemského archivu v Praze, je udati, z které z nich je vzat, zda z Wunschwitzovy, Doerrovoy či Ubelliho. Na knihách (rukopisech) je leckdy několik signatur z různých dob. Na př. registra komorního soudu království českého a registra soudu nejvyššího purkrabství pražského, uložená nyní v archivu Národního Musea v Praze, byla kdysi u zemského soudu v Praze, kde měla signatury z písmen a čísel: registra půhonů a obeslání soudu komorního byla označena písmenem *F*, táž registra soudu nejvyš. purkrabství písmeny *FF*, registra svědectví prvního soudu písmenem *G*, druhého písmeny *GG*, registra nálezů prvního soudu písmenem *J*, druhého písmeny *JJ*, a jednotlivé svazky těchto šesti řad register byly pak číslovány v pořadí zhruba chronologickém, tedy

F 7, F 8, nebo JJ 2, JJ 3. V 2. pol. 19. století byla tato registra darována do Národního Musea, kde obdržela nové signatury,

23

tohoto schematu H. Ke konci 19. století byla pak odevzdána

11

z knihovny Národního Musea do jeho archivu, kde se jim dostalo nových signatur a hned dvojích: jednak označena běžným číslem pořadí rukopisné sbírky archivní, jednak značkou podle uložení, takže nyní mají jednotlivé svazky register čtyřnásobnou signaturu a ve vědecké literatuře se objevují se signaturou tou nebo onou. Z toho vznikají nesnáze, poněvadž badatel, neznající právě zmíněné historie register, nemůže hned poznati, že svazek register, uvedený značkou FF 11, je rukopis archivu Národního Musea b. č. 475 nebo VI C 7. Je tedy třeba, aby se signatury těchto register ustálily. Proto, je-li na knize více signatur, je se ptáti archiváře, podle které je knihu uváděti. Totéž ovšem platí o každé archivní jednotce, která byla časem označena několika signaturami. Je-li pramen součástí knihy nebo fasciklu, je přesně udati jeho místo v ní nebo v něm. Proto je každou knihu i fascikl ostránkovati lehce tužkou.

Hlavním úkolem vydavatelovým je připraviti *kritické znění pramene*. Jde-li o pramen zachovaný v originále nebo v jediném opise skoro současném nebo ještě pocházejícím z doby, z níž máme málo písemných památek (na př. u českých památek až asi do r. 1400), otiskneme jej do písmene věrně.

V *latinských pramenech* není pravopisných nesnází, poněvadž latina užívá své vlastní latinské abecedy, takže v jádře každá hláska má své písmeno. Proto v latinských pramenech jen rozvedeme všechny zkratky, píšeme veliká písmena jen na začátku vět a ve vlastních jménech, rozlišujeme *u*, *v* a *w* tak, že píšeme *u*, kde značí samohlásku, ať stojí v předloze cokoli, a, kde značí souhlásku, píšeme *v* s výjimkou českých a německých jmen vlastních (nikoli latinských, takže píšeme „Urbanus“, nikoli podle předlohy „Vrbanus“) a zavádíme do znění logickou, moderní interpunkci podle smyslu, užívajíce interpunkčních znamení moderních.

Prameny české a německé však působí pravopisné potíže, poněvadž užívají abecedy latinské, češtině a němčině úplně cizí. Pro *přepis starých textů českých* není ještě jednotných pravidel. Aby se staročeské prameny historické vydávaly podle pravidel filologických, žádajících přepis do písmene, i když jde o největší nepravidelnosti, je nemožno. Lze uznati, že se filologové nemohou spokojiti přepisem historikům vyhovujícím, potřebují jistě mnohem přesnější reprodukce staročeských památek, ale nelze pocho-

piti, proč nerozepisují zkratky, jinde v textě dokonce rozepsané, proč tisknou dlouhá *s* a jdou tak daleko, že tisknou jednu *Gesüffa*, a po druhé *Geüffs* zcela věrně podle písaře, písčícího, jak patrně, zcela nedůsledně, proč vůbec zachovávají všechny nedůslednosti písařské, jako *kartago*, *cyrus* (jména vlastní!), proč tisknou *i* nebo *í* přesně podle předlohy, ať je dlouhé nebo krátké, proč dokonce tisknou *í*, užívané písařem za krátké *i*, nelze pochopiti, proč zachovávají do tečky a čárky interpunkci zcela nedůslednou a veliká písmena, kladená rovněž zcela nedůsledně. To jsou, zdá se, přece jen superflua, quae nocent. Pro *historická vydání starých českých památek* lze snad přijmouti tato pravidla, hledící i k základní potřebě filologické: 1. Rozvádíme všechny zkratky bez výjimky, 2. zavádíme logickou, dnešní interpunkci podle smyslu, užívajíce interpunkčních znamení dnešních, 3. píšeme veliká písmena jako v dnešních textech, 4. rozlišujeme *u*, *v*, *w* tak, že kde značí samohlásku, píšeme *u*, ať stojí v textě cokoli, a kde značí souhlásku, píšeme *v*, ať stojí v textě cokoli, 5. stejně rozlišujeme *i*, *j* a *y* tak, že píšeme *i* nebo *j* nebo *y* jako v nynějším pravopise, ať stojí v textě cokoli, 6. dvě dlouhá *s* || přepisujeme na *s* nebo *š* podle nynější výslovnosti, poněvadž neznamenaají vždy jen *š* ani u téhož písaře, 7. délku samohlásek, i když není v textě zvlášť naznačována, označujeme čárkou, 8. *ie* ponecháváme, kde stojí za naše dlouhé *í*, ale přepisujeme na *ě*, kde stojí za naše *ě*, 9. klade-li písař *uo*, *ó*, *ú* nedůsledně, hledíme k této nedůslednosti, poněvadž jednotná správná úprava vyžaduje dobré filologické školenosti, 10. souhlásky psané spřežkami se přepisují písmeny *s* háčky jako v nynějším pravopise, 11. diakritická znamení se nad souhláskami ponechávají, i když nejsou kladena důsledně. Tato pravidla platí pro přepis originálů písemností, jejich opisů současných nebo málo mladších až asi do r. 1600. Originály asi do r. 1400 se mohou přepisovati do písmene věrně, nikoli však paleograficky, takže se rozvedou zkratky, vloží moderní interpunkce a vlastní jména se píšou velikými písmeny. Při písemnostech mladších r. 1600, které ostatně již samy budou našemu pravopisu bližší, je si možno počínati svobodněji, ovšem šmahem je zmodernisovati také nelze. A známe-li *autora písemnosti*, zvláště je-li to autor literárně významný, nebo, jde-li o *text dialektický*, budeme tím spíše dbáti jeho pravopisu.

Pro *historická vydání starých německých památek* lze užiti obdobných pravidel: 1. rozvádíme všechny zkratky, 2. zavádíme dnešní interpunkci, 3. píšeme veliká písmena jen ve vlastních jménech a na začátku věty (nikoli u všech substantiv jako dnes), 4. rozlišujeme podle dnešní výslovnosti *u* a *v*, ať je v předloze

cokoli, 5. rozlišujeme *i (y)* a *j (y)* podle dnešní výslovnosti, ale píšeme *ieder*, 6. náslovné *ff* zjednodušíme. Tato pravidla platí pro přepis originálů písemnosti, jejich opisů současných nebo málo mladších až asi do doby císaře Zikmunda. Pro přepis opisu pozdějšího platí tato pravidla: 1. Ruší se zdvojení souhlásky a) na počátku slova nebo slabiky, b) na konci slabiky po dlouhé samohláске nebo dvojhhláске; zdlužující *h* se vynechává jako v dnešním pravopise, c) na konci jednoslabičných, nepřízvučných slov, d) před jinou souhláskou, 2. zůstává *ss*, kde je ve významu *sz*, 6. zůstává *dt*, *gk* jen jako v dnešním pravopise (není-li pochybností), 7. nadepsané nebo vedle samohlásky položené *e* přehláskové se ponechává, jinak tečkami, čárkami označená přehláska se přepisuje tečkami.

Poznámky textové (abecední) a *věcné* (číselné). K objasnění vydaného pramene se užívá dvojích poznámek pod zněním pramene. Jedny hledí ke kritice znění pramene, nazývají se proto textovými a označují se písmeny (poznámky abecední). Druhé hledí ke kritice obsahu pramene, nazývají se proto věcnými a označují se číslicemi (poznámky číselné). Jak se obojích poznámek užívá, uvádím níže.

Nejen opisy, nýbrž i originály písemností jsou leckdy chybné nebo aspoň opravované. Pokud jsou chyby hned původně nebo dodatečně opraveny v prameni samém, poznamená se ve vydání, co opraveno, z čeho a jak, pod zněním pramene v *poznámkách abecedních*, v nichž se upozorní i na každé škrabané místo v originále (a zda zase bylo popsáno touž rukou a inkoustem), na každé místo psané jinou rukou nebo jiným inkoustem, na každé prázdné místo v textu, slovem na každou nepravidelnost v originále, ovšem jen u památek velmi starobylých, kde takovéto nepravidelnosti mají kritickou cenu. Pokud mají kritickou cenu, určuje vydavatelova vědecká příprava a takt. Chyby pramene, neopravené, se u starobylých památek opravují v abecedních poznámkách, ve znění pramene zůstávají neopraveny. Jinak je možno opravit neopravenou chybu originálu nebo opisu, zvláště je-li zřejmá, ve znění pramene samém, ale vysadit je kursivou, aby hned bylo patrné, že jde o opravu vydavatelovu; v abecední poznámce je pak upozornit, z čeho a proč opraveno. Chyby opisů mladších lze vesměs takto opravovat i jsou-li nepatrné či zcela zřejmé, lze je opravovat ve znění pramene mlčky, bez poznámky.

Je-li pramen zachován jen v opise, je vydavateli dobře uvážiti, nebylo-li by možno nalézt ještě jiný opis pramene, a domnívá-li se, že ano, je se mu pokusit methodickým výzkumem archivů a knihoven o nález onoho opisu. Podnikati takový výzkum

nazdařbůh ovšem nikdo od něho žádati nemůže. Najde-li pak vydavatel několik opisů pramene, je mu zjistiti pečlivým srovnáním všech opisů původnímu znění pramene nejbližší, tento položit za základ vydání a uvést odchylky z ostatních opisů v abecedních poznámkách pod zněním pramene. Je-li pramen zachován v originále i v opisech, při úpravě znění jeho se k opisům nehledí.

Dnešní vydání dějepisného pramene podává však dějepisci ještě více z rozboru pramene. Dějepisné prameny nejsou vždy zcela původní v našem slova smyslu. Opírají se o vhodné nebo i nevhodné předlohy, které přejímají více méně doslova, ovšem neudávající těchto předloh výslovně. Tuto obecnou ve středověku slohovou nesamostatnost, nepůvodnost dějepisných pramenů, kterou je míti dobře na mysli i při jejich vydávání, nalezneme v pramenech výpravných i v listinách. A v těchto nalezneme i právní nepůvodnost (nikoli jen věcně právní, nýbrž i a častěji formálně právní), vysvětlitelnou tím, že určité právo jednou již listinou přesně formulované, mělo-li býti jinou listinou potvrzeno nebo obnoveno, bylo v nové listině vyjádřeno zněním doslova shodným se zněním listiny první, předchozí. A ve vydání pramene je takovéto nepůvodnosti přesně a podrobně vyznačiti tak, že místa přejatá z předlohy se tisknou menšími typy (petitem) než znění původní. Bylo-li něco z předlohy vynecháno, naznačí se na příslušném místě hvězdičkou, a slova nahrazující synonymně slova předlohy nebo slova podle potřeby upravující slova předlohy jen gramaticky, vyznačí se menšími typy proloženými buď cele nebo (v druhém případě) částečně. Na místa přejatá z předloh se ovšem upozorní buď v *číselných poznámkách*, pod zněním pramene nebo na okraji nebo v úvodní poznámce k vydání pramene.

Kromě takovýchto *vypůjček vědomých* nalezneme v dějepisných pramenech i *vypůjčky bezděčné*, plynoucí ze středověké slohové, literární práce, ze středověkého vzdělání. Středověký spisovatel byl již ve škole učen jisté nesamostatnosti. Byl učen skládati latině a latině byl učen na klassických spisovatelích, většinou však jen pomocí školních anthologií. Talentovaný žák ovládl brzy takovéto *anthologie klasických spisovatelů* tak dokonale, že dovedl velmi obratně užívati citátů z klasických spisovatelů, ať již jen pro ozdobu svého slohu nebo mnohdy i aby přesněji vystihl svou myšlenku. Druhým pramenem takovýchto bezděčných vypůjček bylo *Písmo svaté* starého i nového Zákona. A výsledek je že dějepisné prameny vypadají nezřídka jako mosaika. I je povinností vydavatelovou, aby pokud možno všechny tyto citáty zjistil a pak je vyznačil v *číselných poznámkách* pod zněním pramene.

Dále má vydavatel objasniti dějepisci co nejlépe i sám obsah dějepisného pramene, srovnaje v číselných poznámkách jeho znění s příbuznými prameny, souvisícími s vydávaným pramenem obsahově, a uveda v těchže poznámkách všechna mínění, která se již v literatuře objevila o té neb oné události či osobě, ve vydávaném prameni zmíněné.

Další povinností vydavatele je *popsati vydávaný pramen* po stránce vnější i vnitřní. Jde-li o souvislý pramen delší, učiní tak v úvodě k vydání, kde pečlivě popíše předlohu nebo předlohy pramenné, z nichž vydání sestrojil, i stručně naznačí obsah vydaného pramene i vytkne jeho význam pro dějepisnou práci. Jde-li o soubor pramenů, na př. listin a listů, popíše vydavatel příslušné předlohy pramenné, z nichž vydává, rovněž v úvodě, ale kromě toho udá u každého čísla souboru zvláště, z které předlohy je vydává, i naznačí stručně obsah každého čísla souboru zvlášť, takže u každého čísla v čele bude záhlavní regist (srv. shora str. 63), pod ním menšími typy (petitem) údaj o jeho předloze (srv. shora str. 66, 71), za tím udáno, kde listina neb list již otištěn, nebo kde o něm zmínka, dále kritické poznámky o vědecké ceně písemnosti a konečně znění písemnosti samo, upravené, jak shora vyloženo. Vydávají-li se listiny a listy jen v regestech, poněvadž již byly jednou dobře vydány, položí se místo záhlavního registu regist podrobný (viz shora str. 64) a ostatní zůstane jako při otisku písemnosti. Stejně možno užití podrobného registu místo otisku písemnosti i pro vydání písemností dosud nevydaných, když totiž je vydati veliké množství písemností, zvláště takových, jejichž přesná skladba dovoluje zachytiti jejich obsah podrobným regestem velmi dokonale. Tyto regesty z netištěných písemností je ovšem vypracovati zvláště bedlivě, poněvadž, nemůže-li je badatel srovnati s otiskem, je odpovědnost vydavatelova zvláště veliká. Takovýchto podrobných regist místo otisků písemností bude stále přibývati, poněvadž není dobře možno ani není třeba vydati v plném znění všechno ono stále rostoucí množství písemností od začátku 15. století. Podrobné regesty ovšem plného znění písemnosti nikdy nenahradí — a také nechtějí nahraditi —, ale pracovány přesně: nevynechávajíce z písemnosti nic věcného a nic do ní nevkládající než co vskutku obsahuje, poslouží vědecké práci zcela dobře.

Posledním podstatným úkolem vydavatelovým je opatřiti své vydání přesnými *rejstříky: jmenným*, v němž jsou abecedně seznámenána všechna jména vlastní, osobní i místní, a *věcným*, v němž jsou rovněž abecedně seznámenány názvy věcí a pojmů

právních, sociálních, literárních atd. v účelném výběru, jak jej stanoví vědecká pohotovost vydavatelova.

Pokud jde o typografickou úpravu vydavatelské práce platí běžná základní věta: co je vlastní znění pramene nebo poznámek v něm či na něm, tiskne se písmem stojatým (antikvou), co je do vydání přidáno vydavatelem, tiskne se písmem ležatým (kursivou).

Tištěný inventář archivu. Znova připomínám, že ze všech prací vydavatelských je pro archiváře nejdůležitější, hlavní jeho povinností: *vydati tiskem inventář svého archivu.* V inventáři každého archivu se objeví, jak víme, tři skupiny podle trojích hlavních jednotek archivních: listiny pergamenové, knihy a akta. Budou tedy i v tištěném inventáři archivním tři oddíly. V inventáři malého archivu budou všechny pohromadě, inventář většího archivu se může uveřejňovati po částech: nejdříve inventář listin pergamenových, pak inventář knih a konečně inventář akt. Jak upravit inventáře archivní do tisku co nejvhodněji, pozná snadno každý archivář, který tyto inventáře vypracoval, sám a zhruba je to naznačeno v předchozích výkladech. *Tištěný inventář pergamenových listin, knih a akt, je vlastně soupis katalogových regestů listin a popisů obsahu knih a akt v pořadí archivního inventáře listin, knih a akt (myslím ovšem inventáře podle původního pořádku nebo, není-li ho, podle pořádku chronologického) s popisem úpravy a vši literaturou listin, knih a akt, jak to nalezneme v archivním katalogu. Je tedy tištěný inventář archivní účelným sloučením archivního inventáře s archivním katalogem, jak o něm rozhodne archivářova zkušenost a jeho vědecká pohotovost.*

II. ARCHIV MĚSTSKÝ.

Má-li archivář svůj archiv dobře opatřiti, je nezbytně třeba, aby jej dobře poznal, především aby náležitě vnikl do způsobu, jak archiv vznikl. V té věci poraditi tak, aby rady byly obecně platné, je velmi nesnadno, vlastně nemožno, poněvadž každý archiv je právě svým vznikem zvláštní jednotka, která vyžaduje zvláštních rad. Přece však je možno přispěti aspoň základními radami k poznání archivu typického, jakým je náš archiv městský.

Jak vznikl náš archiv městský? Náš archiv městský je soubor písemných památek po úřední činnosti správy našeho (t. j. se stanoviska právního vývoje evropského města vůbec střeoevropského) města, opírající se časem stále více a více o písemnost: listiny, knihy i akta. Abychom tedy těmto památkám, t. j. archivu městskému správně porozuměli, je nám dříve poznati správu našeho města ve věku středním i pak novém. Poněvadž však správa města je jen funkcí zřízení městského, je si nám všimnouti nejdříve zřízení městského samého a pak teprve městské správy a jejích písemností.

1. ZÁKLADY ZŘÍZENÍ MĚSTSKÉHO.

Výklad o zřízení našeho města (= středověkého města střeoevropského) je založiti na stručném výkladě o právních základech města.

Právní základy středověkého města střeoevropského. Před 12. stoletím nalezneme ve střední Evropě, tedy i u nás vesnice (villae), otevřené, nechráněné tržní osady (fora) a opevněná místa (civitates, urbes, burgi), ať již jsou to stará římská města (civitates, municipia) nebo nová hradiště a hrady. Od 12. století, u nás od 30. let 13. století, se objevují města, t. j. osady svobodných usedlíků s tržním právem (ius fori), t. j. právem pořádati trhy, jejichž návštěvníci jsou chráněni zvláštní péčí pána osady nebo veřejnou, s jistou imunitou, t. j. osvobozením z právní moci některých úředníků veřejných a s jistou politickou samosprávou, z toho plynoucí, obehnané dříve či později *zdi*. Německá, stejně i francouzská města jsou dílem středního věku, ani staré germán-

ské ani franské státní právo jich neznalo. Římské civitates, municipia a kastely na západ od Rýna a na jih od Dunaje, které podržely své zdi i v době franské a dále, mohou býti pokládány v době franské za města jen ve smyslu hospodářském a sociálním, nikdy ve smyslu právním. Právně se rovnají vesnicím. Jejich pozdější městské zřízení nijak nesouvisí s jejich bývalým municipálním zřízením římským.

Dospělo-li se k poznání, že se středověké město středoevropské nevyvinulo z města římského, různě se odpovídalo na otázku: z čeho tedy a jak se vyvinulo. Někteří (Nitzsch, Ministerialität u. Bürgertum, 1859) se domnívali, že se městské zřízení středověké vyvinulo ze zřízení dvorcového*) (Fronhofverfassung) a právo městské že je zmírněné právo dvorské (Hofrecht). Ale městské obce vznikly ze svobodných členů městského obyvatelstva, kdežto dvorské družiny byly nevolné. Ovšem nelze popřít, že družiny řemeslníků, sedící na právě dvorském, měly vliv na městské cechy, a že se dvorské úřady, osazené dvorskými služebníky, staly popudem ke zřízení úřadů městských.

Jiní (Arnold, Verfassungsgesch. d. deutschen Freistädte, 1854, Heusler, Ursprung d. deutschen Stadtverfassung, 1872) měli zato, že se středověké zřízení městské vyvinulo zavedením veřejného úřednictva a zřízením konšelského do měst privilegií ottonskými, t. j. císařů Otů. Ale sotva to bude správné, neboť vynětí ze soudu hrabského, které bylo jádrem privilegií ottonských, nebylo podstatným znakem města, poněvadž nebylo vyňato každé město ze soudu hrabského a vynětím jen z nižšího soudu se nestalo ještě z vesnice město.

Ani z hradů se města nevyvinula, jak se někteří dohadovali (Keutgen, Untersuchungen über den Ursprung d. deutschen Stadtverfassung, 1895, Hegel, Entstehung d. deutschen Städtewesens, 1898), neboť většina hradů zůstala mimo městské právo a zase mnohá města byla ohrazena teprve v pozdním středním věku.

*) Fronhof, salhof (mansus indomunicatus), dvorec panský, jehož jádrem byla terra salica, indomunicata, t. j. půda, na níž hospodařil sám pán, její majitel (protiklad je terra beneficiata, t. j. půda pronajatá pánem jiným lidem k hospodaření). Ovšem pravidelně hospodařil na místě pánově jeho správce (maior, villicus), který také vybíral úroky a dávky z bývalé půdy panské, ke dvorci patřící, nyní pronajaté, a dohlížel na práce, konané k potřebě pánově na dvorci a ke dvorci sborem nevolných řemeslníků, u dvorce usazených. Správcem větších dvorců bývali pánovi ministeriálové, přímí služebníci dvorští, kterým svěřována byla správa dvorců lénem.

Jiní (Maurer, Städteverfassung in Deutschland, 1869—71, Below, Entstehung d. deutschen Stadtverfassung a jiné práce, Philippi, Varges) se domnívali, že se města vyvinula z obcí vesnických a z obcí markových*), ale, třebaže se zřízení radní v mnohých městech podobalo spolkovému zřízení obcí markových, politická práva těchto obcí byla přece jen malá a byla včleněna do veřejného práva poměrně značně pozdě, když již celá řada nejstarších měst měla své zřízení městské. Spíše naopak je pravděpodobno, že vyvinutější samospráva některých venkovských obcí, zvláště tržních osad, vznikla podle vzoru městského.

Nejpravděpodobnější je, že se nejstarší města středověka vyvinula z kupeckých osad, vzniklých při tržištích, z osad trhových, že základem práva městského je právo trhových osad. Již Waitz (Deutsche Verfassungsgesch. VII, 1877) náležitě zdůraznil význam tržiště pro vznik města. Po něm Richthofen, Riezler (Gesch. Bayern I), Baumann, Schröder, Schulte, Sohm, Gothein a zvláště Rietschel (Markt u. Stadt in ihrem rechtl. Verhältnisse, 1897) a Beyerle (Städtegründungen im Bodenseegebiet). Již ve městech, vzniklých z římských municipií, bylo patrně tržiště podstatnou částí městského života, neboť ve většině z nich bylo uvnitř starých římských zdí. A jen v městech, vzniklých z římských kastelů a vojenských stanic, nalezneme tržiště mimo staré římské hradby, poněvadž uvnitř nich nebylo na tržiště dost místa.

*) Obec marková (Markgenossenschaft) byl právní a hospodářský svazek usedlíků na území určité marky (almend, gemein, communitas), k němuž patřila jedna nebo více vsí. U nás se marce asi rovnala osada (vicinatus, vicinia, circuitus), sousedství, okolí, okolina, honitba. Členové obce markové (Markgenossen, Märker, Miterben, Ganerben, Holzgenossen, Geweidegenossen, commarchiones, confines, coheredes, vicini) se zabývali v obec markovou, aby mohli lépe využítí obecné půdy, občiny: lesa a pastvy a aby mohli lépe hájití svých práv k této půdě. Členem obce markové byl každý usedlík v obvodu marky, který měl svou domácnost a pocházel z rodu v marce usedlého nebo byl přijat za člena marky obcí. Obec marková byla spravována shromážděnou obcí svých členů na markových soudech, kde soudně rozhodováno o věcech sporných a trestních a ustanovování úředníci markoví. U nás obyvatelé okoliny ručili společnou rukou neboi společnou porukou za mír ve svém území a že zemské a hradské povinnosti jsou řádně konány. Byli povinni přispěti napadenému a pátratí po vinníku, stal-li se zločin v jejich území, byli povinni jej honiti, odtud honitba, a vydati jej na hrad k popravě. Neučinili-li tak, podléhali pokutám: hlavě, svodu a j. Za svého člena, provinivšího se, mohli zaplatiti pokutu a tak jej uchrániti trestu. K úradám, jak udržovati mír, jak rozvrhnouti pokuty a dávky, okolně uložené úředníky hradskými, scházeli se všichni svéprávní členové sousedstva k hromadám. Okoliny se účastnily ochozů mezi (circuitus), neboť jejich členům společně patřily pastviny a lesy. Nelze se tedy diviti, že tak vážní badatelé, jako Maurer a zvláště Below, odvozovali vznik měst z markových obcí.

Ještě zřetelnější je souvislost města s trhovou osadou ve střední Evropě, ve vnitřním Německu, kde nebylo žádných římských osad. Zde všechna města, jejichž počátky můžeme historicky zjišťovat, pocházejí z trhových osad, byla založena na trhových osadách. Tyto trhové osady, pocházející většinou z doby před 12. stol., byly založeny buď králem samým na království, t. j. na půdě patřící králi nebo pánem duchovním či světským na jeho půdě, když obdržel k tomu od krále povolení zvláštním trhovým privilegiem (*privilegium fori*). Takového privilegia se nikdy nedostalo nějaké svobodné obci, t. j. obci svobodných lidí, proto nebylo původně ani svobodných měst, nýbrž jen města královská nebo poddanská, totiž založená na půdě královské nebo poddanské. Poněvadž půda, na níž trhová osada vznikla, patřila pánu této osady, byla osada sama vyňata z právní moci nižších soudů veřejných, nezřídká i soudů hrabských (vyšších) a požívala imunity, t. j. veřejní úředníci správní nesměli vykonávat v ní svých úředních povinností.

Obyčejně vznikla trhová osada u nějaké starší osady, u vsi, hradu nebo kláštera. Nebývala vkládána do starší již osady ani nebývala zakládána osamoceně v krajině ještě neosídlené, nýbrž pravidelně se přidružovala jako samostatná osada k osadě starší. Trhová osada totiž byla skutečně *koufstat*, byla osídlena svobodnými živnostníky: kupci, židy a řemeslníky, označovanými ve svém souboru jmény: *mercatores*, *negotiatores*, *koufliute*. Tito kupci musili mít možnost někomu prodávat a řemeslníci musili mít možnost pro někoho vyrábět. Proto se trhová osada hospodářsky opřela o starší osadu, vytvořenou, osídlenou pánovým služebnictvem a pánovými poddanými, většinou zemědělci, kterým prodávala, pro něž vyráběla. A obráceně trhová osada hospodářsky prospívala osadě zemědělské, zbavujíc ji starostí o různé zboží a výrobky, jež si osada zemědělská nedovedla vůbec opatřit nebo aspoň ne tak snadno. Jsou tedy původně pravidelně vedle sebe dvě osady, každá se svým vlastním zřízením, až po čase, někdy po dlouhém čase splynou obě v jedno tak, že osada trhová, někdy zatím již v město rozkvetlá, pojme do sebe i starší osadu zemědělskou, poněvadž má zřízení svobodnější než ona, jako pak z téhož důvodu vstřebává i nejbližší vsi. Osadníci obdrželi od pána trhové osady stavební místo dědičně, z něhož platili domovní daň a které mohli prodati. Kromě toho obdrželi právo užívat obcíny spolu s osadníky starší osady, u níž trhová osada vznikla, nebo se jim dostalo jiné obcíny jen pro ně. Pánu osady se zato zavázali k jistým dávkám, kromě nichž byli vázáni i určitými povinnostmi zemskými.

Podstatným, základním činitelem trhové osady byly ovšem trhy, které bývaly trojí: roční, týdenní a denní; v nich bylo jádro hospodářského významu osady a tím i významu právního a politického, neboť trhy byly základem trhového práva, které především znamenalo ochranu pro všechny, kdo do osady přišli na trh, ochranu na cestě na trh, v osadě na trhu samém a na cestě z trhu. S trhovým právem, uděleným osadě královským privilegiem, bývalo jí pravidelně uděleno i clo, mince, totiž výtěžek ze směny peněz, patřící jinak králi, a trhová ochrana (*Bann*), t. j. právo trestati porušení míru v osadě a nedodržení předpisů celních a mincovních. To je zhruba právní podstata trhové osady a na tomto právním základě se vyvinulo středověké město středoevropské.

Zakládání měst. Právo zakládati města ať již na místě trhové osady nebo od kořene (na zeleném drně) bylo až do 13. století právem královským, neboť jedině král mohl udílet právo trhové a právo na opevnění, jedině král mohl vyjímat z řádné právní moci soudní (*exemtio*). Teprve když císař Fridrich II. i knížatům dovolil udílet právo na opevnění a přiznal jim právo odporovati zřízení trhových osad, jim nepohodlných, začali i knížata zakládati města na svůj vrub. Osoby neknížecí zůstaly i nadále vyloučeny z práva zakládati města. Žádné město nebylo pánem sama sebe, každé patřilo tomu, na čí půdě stálo. Jako v Němcích nejstaršími městy královskými (říšskými) byla města vzniklá na půdě starých falcí královských, i u nás vznikala od 30. let 13. století první města *královská* z trhových osad u sídelních hradů knížat českých i moravských: Prahy, Brna, Olomouce a Znojma. Po nich pak z trhových osad vznikají královská města buď na podhradí hradů krajských (Plzeň, Chrudim) nebo při důležitých celních stanicích obchodních cest (Litoměřice) nebo na místech horních (Jihlava) buď z potřeby hospodářské nebo k obraně proti nepříteli domácímu i cizímu, pravidelně z obou těchto důvodů. Z doby krále Přemysla II., kdy se u nás německý proud kolonizační neobyčejně vzmohl, jsou již i doklady zvláštních smluv panovníkových se zakladateli (lokatory) města, pravidelně bohatými cizinci, kteří na sebe vzali úkol zřídit město na půdě královskými úředníky určené a vyměřené na náměstí, ulice a městiště. Naše města královská se také nazývala podkomořskými, poněvadž byla podřízena královskému podkomoří. Z právní moci podkomořské byla vyňata již ve 14. století města Pražská a Kutná Hora, podřízená přímo králi a nazvaná proto privilegovanými. Královským městům byla blízká města horní a města komorní, spravovaná komorou královskou, ale osazená

lidmi poddanými, užívajícími jen některých výsad městských. Některá královská města česká byla zapisována královnám českým věnem: od r. 1307 Hradec n. Lab. (Králové), Chrudim, Mýto, Polička, Jaroměř, za Karla IV. i Mělník a r. 1399 Trutnov a Dvůr Králové — nazývala se *městy věnnými*; po smrti královny vdovy se zase stávala královskými. Na Moravě byla čtyři města královská označována za města přední (civitates maiores): Brno, Jihlava, Znojmo a Olomouc, ostatní byla města menší. Král mohl některá města královská i s důchody zapsati, zastaviti nebo dáti do ochrany soukromé vrchnosti — taková města se nazývala *zástavními, ochrannými*, pokud zástava či ochrana trvala. Jako v Němcích, i u nás vznikla vedle měst královských města biskupská (Příbram, Pelhřimov, Horšovský Týn), založená na půdě biskupské, královským městům blízká, neboť jako v Němcích duchovní knížetství dlouho stála pod ochranou říše a říše pokládala církevní statky za své příslušenství, bylo tomu tak i u nás. Jinak byla i města biskupská *městy poddanskými*, k nimž patřila i města panská a duchovenská, t. j. založená na půdě panské nebo duchovenské (klášterní, kapitulní) s povolením královským a obdařená od krále na prosbu zakladatelovu výsadami městskými. Města naše, vznikající kolonizací německou, zakládána byla na cizích právních podkladech: jednak na městském právě severoněmeckém = magdeburském (Menší město pražské, Litoměřice, N. Bydžov, Olomouc), jednak na městském právě jihoněmeckém = norimberském (Starší město Pražské; Brno a Znojmo na babenberském, rakouském, období jihoněmeckého). Později zakládána města obdržela právo podle starších měst domácích obyčejně z nejbližšího sousedství (Chrudim z Jihlavy).

Základy zřízení města. Obyvatelstvo města nebylo jednotné. Jádro jeho tvořili měšťané (burgenses, cives), t. j. ti, kdo měli v městě nemovitý majetek a jichž soudnou stolicí byl městský soud. Vedle měšťanů obývali město usedlíci na panských dvorcích (curia), dvorcích pána města, ležících v městě, kteří patřili na soud dvorský, dále hosté (hospites), k nimž patřili svobodní nájemci drobnějších nemovitostí, drobní domkáři a svobodná čeleď. Kromě toho sídlili v městě úředníci městští, dosazení pánem města, a duchovní, patřící na soud duchovní. Ani usedlíci na panských dvorcích, ani hosté, ani úředníci pánovi, ani duchovní nebyli měšťany, nýbrž jen obyvateli města. Teprve časem bylo přiznáno právo státi na soudě městském všem obyvatelům města, kteří byli kupci, ale jen ve věcech obchodních nebo pokud šlo o jejich městský nemovitý majetek. Tím se umožňovalo, aby se dalším vývojem stali měšťany všichni obyvatelé města.

Měšťanům byla městiště, stavební místa (areae), propůjčována dědičně sice, ale za úrok (census arealis, wurtzins, freizins), pravidelně velmi malý, nezřídka jen uznávací (census recognitionis). Své právo k městišti mohl měšťan prodati, ale vlastním majetkem měšťanovým byly jen budovy na městišti vystavené. Tento právní základ měšťanských usedlostí se označuje slovem weichbildrecht, burgrecht; později byly pronajímány na tomto právě úročném, na „purkrechtě“, i pozemky na venkově. Měšťané také dědičně pronajímali své domy, tržní krámy i stánky a vinice, ale to byly jen nájmy soukromoprávní, jimiž se nijak neměnil osobní právní stav nájemcův. Vedle soukromoprávního úroku z městiště byli měšťané povinni svému pánu ještě službami veřejnoprávními, jakými byli povinni usedlíci na venkově, t. zv. povinnostmi zemskými: pracemi o stavbě a opravě hradů, silnic a jinými službami k potřebám vojenské hotovosti zemské, dále noclehem, t. j. povinností poskytnouti noclehu pánovi a jeho družině, a podobnými službami k osobní potřebě pánově a jeho družiny. Byl však rozdíl mezi městem a venkovem, pokud šlo o vojenskou službu v zemské hotovosti a o berně. Kdežto venkovské svobodné obyvatelstvo, ovšem nerytířské, když zaplatilo zvláštní dávku, zvanou mír, bylo vojenské povinnosti prosto, města, jako celky, nikoli jednotliví měšťané sami o sobě, byla vojenskou službou zemskou povinna. Příslušníci měšťanských rodů sloužili na koni a s rytířským životem navykli i rytířským mravům a pýše a výtvařela se městská šlechta, hledící se ostatní šlechtě vyrovnati. Jádro vojenské hotovosti městské však tvořily cechy, každý ve svém oddíle a výzbroji vedený cechmistrem. Poněvadž však nebylo městským živnostem k prospěchu, byli-li měšťané dlouho z domů, a poněvadž město samo, opevněné místo, potřebovalo dostatečné posádky, byla města buď vůbec vojenské povinnosti zbavována zvláštním privilegiem nebo si svou vojenskou povinnost vykupovala zvláštním vojenskou daní. Vedle vojenské daně platila ovšem města svému pánu i řádné a mimořádné daně, t. zv. berně (bede), a to jako celek, t. j. město jako celek odvádělo určité, předem stanovené, pánem města uložené částky, které rozvrhovalo na své měšťany podle určitého berního klíče. Podobně město vybíralo i dávky, které pán města dovolil vybírat k potřebě města. Vedle daní přímých dostávalo se městu k jeho potřebě i daní nepřímých: ungeltu, t. j. cla z ochrany zboží v městském tržním skladišti, a akcizu, daně potravní. Později se města snažila nabývat ke své komoře i svobodných nebo lenních statků a vsí.

Jako v Němcích i u nás bylo město původně spravováno

jménem pána města zvláštním pánovým úředníkem, zvaným u nás iudex, richter, *rychtář*, advocatus, voigt, fojt, který byl vázán přísahou pánu města a ve správě soudní podléhal jeho úředníku — v městech královských královskému podkomoří. Úřad mu byl pronajímán pánem města buď dědičně nebo na rok. Rychtář byl původně úředník správní, soudní, finanční i vojenský; ale hlavní jeho povinností úřední bylo spravovati městský soud, před který patřily věci civilní i trestní, v tom i hrdelní, pokud nebyly vyhrazeny pánu města a souzeny jeho úředníkem (na př. král. podkomořím). Na soudě měl rychtář k ruce sbor kmetů (scabini, schöffen), volených z předních měšťanů, ale pánem města jmenovaných, jemu přísahou zavázaných. Takový rychtář, úředník panský, býval ovšem již i v trhových osadách a je patrné, že se východiskem samosprávného (autonomního) zřízení městského nikdy nemohl státi úřad rychtářský.

Městská samospráva u nás, jako všude jinde, se vyvinula z jiného jádra — z péče o tepnu života městského, o trh. Městské obce, složitě zjevy sociální, nabývaly časem stále více povinností a s nimi i práv veřejné povahy, takže se jevila stále naléhavěji potřeba orgánu, který by tato práva a povinnosti v zájmu obce městské ovládal. Proto počínajíc polovinou 12. století, ba dříve pokoušely se městské obce v Němcích o *městskou radu* (consilium, rat), kterou si zřizovaly ze sebe pro sebe, ke své potřebě, v určité protivě proti dosavadním úředníkům městským, především rychtáři, ustanovenými pánem města, tedy v protivě proti pánu města samému. Ten, třebaže se zásadně tomu vzpíral, takže mnohde došlo k těžkým svárům mezi oběma stranami, nemohl nakonec neuznati, že klid v městě, který byl základní podmínkou hospodářského rozkvětu města, tedy prospěchu pánova, nelze udržeti bez pomoci měšťanů samých, neřku-li snad proti nim. A páni měst po marných pokusech o odpor pomalu jim povolovali zříditi si městské rady. Koncem 13. století je již rada samozřejmým článkem městského zřízení, takže se v privilegiích nově zakládaných měst výslovně povoluje. Cesta k městské radě nebyla asi ve všech městech stejná, poněvadž různé městské obce vycházely při tom od svých různých právních podmínek. Zdá se však, že většinou byla východiskem k radě chudička původně samospráva obecní 1. v dohledu na míry a váhy, příznávaná pravidelně již obcím trhovým, 2. v policejním dohledu na jakost potraviny, na trhu nabízených, spojená s policejním soudnictvím a právem trestati viny, objevivší se při obchodu v malém. K těmto původně drobným samosprávným úkolům hospodářským si vyvolila obec z měšťanů zvláštní obecní výbory a od těch pak již

k radě městské nebylo daleko. Hospodářským a sociálním rozvojem města rostla potřeba, aby obec městská dostala do svých rukou vedle oněch původních menších úkolů hospodářských i důležitější úkoly hospodářské, s těmi přišly i úkoly právní a vývoj k městské radě začal. Byli-li původně úředníci městští jmenováni pánem města, třebaže částečně po volbě a na návrh městské obce, byla rada městská obcí volena pravidelně na jeden rok a pánem města schvalována, obnovována. A tato městská rada se stala základem městské samosprávy jak v Němcích, tak i u nás.

I u nás nalezneme v městech nejprve *přísežné* (iurati, geschworne, consules, scabini, schöffen), volené z měšťanů obcí městskou, ale jmenované pánem města, králem, kteří spravují obecní věci tržní a hospodářské a věci policejní, z obojího vyplývající, ovšem za dozoru královského podkomoří nebo jiného úředníka královského, ale správy soudní se podle všeho neúčastní. Tito přísežní, přenesení k nám pravděpodobně ze sousedního Německa, jsou zárodkem samosprávy městské u nás — a v tom je hlavní zásluha kolonisačního proudu německého, začínajícího 13. stoletím, o naše města. Ze sboru těchto přísežných se patrně vyvinula městská rada tím, že se právní moc přísežných časem upevňovala a rozšiřovala do oblasti správy soudní na úkor rychtářův. Nesporné doklady městské rady u nás máme až z poslední čtvrti 13. století, ale nevznikla náhle, sotva k nám byla zanesena přímo z Němec, nýbrž vyvinula se asi již u nás podle potřeb našich měst, třebaže nikoli bez cizích podnětů. Ve městech starších (přibližně do zakladatelské činnosti kr. Přemysla II.), která se asi vyvíjela delší dobu, připravovala se i městská rada delší čas; ve městech pozdějších, zakládaných již od kořene jako města, byla asi povolena městská rada novým městům hned se založením nebo brzy po ustavení správy městské. Koncem 13. století je však již městská rada ve všech našich městech pevně ustavena a je základem jejich samosprávy.

V městě byly různé *zvláštní obce*, z nichž nejstarší a nej-důležitější byly *gildy* nebo *cechy* (confraternitates, officia, zünfte, innungen). Gildy kupecké jsou starší, cechy řemeslné se objevují teprve od 12. století. Jako kupecké gildy měly kupecký monopol z rukou pána města, i řemeslné cechy měly právo přimusu (zunftzwang), základ své existence, od pána města. Později vznikající cechy byly již dovolovány městskou radou, která na cechy dohlížela a rozhodovala spory mezi nimi. Jinak měly cechy, spravované voleným cechmistrem se zvláštním výborem starších cechu, značnou samosprávu, v tom i svůj cechovní soud (morgensprache). Jinými zvláštními obcemi v obvodu weichbildu (práva

městského) byly: *obec* nebo *obce farní*, *obec židovská* a jednotlivé *obce venkovské* z nejbližšího sousedství města, které se k městu přidružily, vstoupivše do jeho weichbildu. I tyto všechny obce zvláštní měly určitou samosprávu, ovšem vždy jen v rámci městského práva příslušného města.

Z toho, že město patřilo pod vlastní soud, ze zvláštních potřeb a výsad trhových, ze samosprávných zařízení a ze zvláštních svobod měšťanů a jejich majetku se brzy vytvořil soubor, pojem zvláštního práva, lišícího se od práva zemského i dvorského, pojem *práva městského*, *ius civile*, *burgrecht*, v sev. Německu *weichbild*; *weichbild* znamenalo v přeneseném smysle i okrsek, území, na němž platí právo městské, takže se právo městské jmenuje i *weichbildrecht*.

Vývoj zřízení měst královských ve středním věku. Od začátku 14. století je správa našich měst, především královských, učleněna do dvou základních úradů: *městského soudu*, řízeného královským rychtářem, zastupujícím pána města, a *městské rady*, složené z měšťanů, zastupující městskou samosprávu. Tyto dva základní články zřízení městského stojí v městě zprvu vedle sebe, brzo však proti sobě, třebaže jsou osazeny týmiž osobami, totiž rychtářem a dvanácti přísežnými, kteří, sejdou-li se na soudě městském, jsou jiný právní podmět, jiný úřad, než sejdou-li se v městské radě.

První článek zřízení městského, *rychtář královský*, ustanovovaný králem, zastával ovšem zájmů královských a hájil svých práv, jakožto úředníka královského, a to nejen na soudě, nýbrž i v obci vůbec, tedy i v městské radě, jejíhož jednání se účastnil jakožto čelný úředník městský. Právní představenstvo městské obce je určeno intitulací: *nos iudex et iurati civitatis talis*. Proto se každá obec městská snaží, aby její rychtář byl králem vybrán z jejího měšťanstva nebo aspoň aby v městě trvale přebýval, aby proto vývoji městské samosprávy co nejméně překážel. Podařilo se to původně jen několika městům: Praze, Kutné Hoře, Jihlavě, Brnu, Litoměřicím, v jiných městech (Plzni, Berouně, Žatci, Písku) byly rychty původně králem pronajímány cizím měšťanům, v městě neusedlým, a teprve časem se tato města domohla, že i jejich rychty byly osazovány měšťany domácími. Rychtářové cizího původu hleděli si zajisté více prospěchu svého než obce a ještě hůře bylo městu, jehož rychta byla rychtářem zase dále pronajata někomu třetímu, kdo teprve usiloval vyzískati z ní co nejvíce. Ale v žádném městě se rychtář netěšil veliké oblibě měšťanstva a jeho zástupce městské rady, i když byl vybírán z domácího měšťanstva, vždy byl pokládán — a právem — za cizo-

rodý prvek v samosprávném zřízení městském. Proto se každá obec městská snažila rychtáře získati pro své samosprávné zájmy a nebylo-li to možno, což se stávalo pravidelně, neboť rychtář stál ústavně právně vlastně zcela mimo samosprávu městskou — snažila se aspoň rychtářovu právní moc co nejvíce omezovati.

Základnou rychtářovy právní moci v městě byl *městský soud* (*iudicium, gericht*), na nějž patřilo tehdy již všechno obyvatelstvo města i předměstí, jak měšťané, tak podruzi (*inquilini*) i lid poddaný, usedlí ve weichbildu městském nebo v šosovních vesnicích, t. j. ve vesnicích platících městu schoz, zvláštní dávku, původně placencu městu z usedlostí městských a pak i z jiných, k městu patřících. I šlechta patřila na soud městský svými nemovitými statky, v městě ležícími, a i židé, pokud se nespravovali ve věcech práva soukromého právem svým. Věcně patřily k městskému soudu všechny věci civilní, sporné i nesporné, a věci trestní, pokud nebyly vyhrazeny soudu podkomožskému. Soud městský zasedal v rychtě (*domus iudicis, iudicii, dinghaus, gerichtshaus*), úředním domě rychtářově, v němž rychtář bydlil a byl právně chráněn. Jen výjimkou se konal soud městský i v kostelích, nebylo-li dost prostranné rychty nebo vyhýbali-li se přísežní rychtě úmyslně. *Soud denní* zasedal asi pravidelně v některé dny týdenní nebo denně, zvláště včas trhů. Rozhodoval na něm rychtář alespoň se dvěma přísežnými drobnější věci do desíti kop, přestupky policejní a věci řemesel a tržní. Hlavním soudem však byl *soud zahájený* (*iudicium bannitum, contestatum, magnum, vigorosum, gehegtes ding*). Zasedání soudu bylo veřejné. Předsedal mu rychtář, který také vykonával jeho nálezy, přísežními soudu byli přísežní, kmeti (*iurati, schöffen*), kteří seděli ve čtyřech lavicích [*inter 4 scampna (sedilia, banca) iudicii, iudiciaria, in den vier penken*]. Pomocníky rychtářovými na soudě byli písař soudní, služebník rychtářův, který zaznamenával soudní jednání, a biřic nebo posel (*praeco, nuntius, bedel*), který strany poháněl a provolával jejich věci a nálezy soudu. Třetina poplatků patřila rychtáři, třetina přísežným, třetina písaři a biřici. Třetina pokut patřila králi, třetina rychtáři, třetina přísežným. Soud zahájený byl v městě místo neobyčejné váhy, neboť to bylo místo „*ubi acta et robur et vigorem habere dinoscuntur*“ či „*da alle dink kraft und macht haben*“. Byl otvírán rychtářem zvláštním slavnostním obřadem, přejatým asi ze starobylých soudních obyčejů germánských, kterýmžto obřadem právě soudní místo nabylo plné vážnosti. Toto zahájení soudu se označovalo slovy: „*iudicium stabilitum (impositum et bannitum) est*“ nebo „*celebratum (protestatum et contestatum) est*“. Otvírán byl soud

obyčejně o polednách a uzavírán o slunce západu, později zahájován ráno a končen o polednách. Soud zahájený zasedal buď v určitý den v týdnu nebo podle potřeby. V městech, řídicích se právem pražským, byly soudy hlavní čtyřikrát do roka, v městech s právem brněnským jen dva soudy ročně pevného data a jiné podle potřeby, v městech práva magdeburského býval počet hlavních soudů daleko větší. Konečně, bylo-li třeba, zasedal soud zahájený i mimořádně nad zločinem těžkým nebo důležitým sporem. Byl-li dopaden zločinec in flagranti nebo bylo-li periculum in mora, scházely se soudy náhlé. Třebaže hlavní soudy konány zprvu dosti často a trvaly někdy i několik dní, byly ve větších městech přetíženy, nestačily, a mnoho odkládáno do soudů vedlejších či posudků (subiudicia, iudicia peremptoria, nachricht, caudae iudicii), které zasedaly určitou dobu po soudě hlavním. Tyto soudy vedlejší, na nichž byly původně projednávány věci z hlavního soudu odložené buď pro nedostatek času nebo že se strany nedostavily včas, staly se časem soudy samostatnými vedle soudů hlavních. Od soudu zahájeného bylo možno se odvolati k soudu města mateřského, jehož právem se město spravovalo. Původně šla odvolání našich městských soudů do měst zahraničních (Magdeburka), později to zakázáno a nařízeno odvolávati se do Prahy, Litoměřic, Jihlavy, Brna, Olomouce nebo k soudu podkomořskému nebo konečně k samému králi. Soud podkomořský býval konán při obnově městské rady nebo podle potřeby, aby soudil viny královské. Předsedal mu královský podkomoří s hofrychtéřem nebo hofrychtéř sám na jeho místě s písařem podkomořským a písařem komory královské. Pokuty z vin královských připadaly dvěma třetinami komoře královské, jednou třetinou městskému rychtáři.

Druhý článek zřízení městského, *městská rada*, byl sbor obyčejně dvanácti přísežných, volených na rok z měšťanů, schvalovaných pánem města, tedy králem či jeho jménem královským podkomořím, čemuž se říkalo *obnoviti městskou radu*. Původně byla rada volena nikoli celou obcí měšťanů, ba ani ne její většinou, nýbrž právo voliti radu zůstalo nejdříve v rukou těch, kdo se přičinili, aby rada byla obcí městské pánem města povolena. Byli to tedy pravidelně bohatší měšťané: kupci, velkostatkáři, a z těchto zase největší vliv na volbu rady měli obyčejně ti, kteří již předtím v radě seděli. Tak se vyvinula zvláštní městská aristokracie, tvořená měšťanskými rody patricijskými, z nichž pravidelně voleni členové rady. Někde došlo i k tomu, že se městská rada obnovovala kooptací, nikoli volbou a pak ovládalo město několik patricijských rodů. Vývoj, který vedl k rozdělení měšťanstva

na vrstvu vládnoucích rodů a vrstvu ostatních, nemajících na správu města vlivu, byl ovšem v různých městech různý, ale objevil se všude. A všude se objevil proti patricijské samovládě odpor se strany městského řemeslnictva, které ji nejtíže neslo, poněvadž jí nejvíce trpělo a nejspíše bylo schopno postaviti se jí na odpor. Dopracovalo se totiž časem rovněž značného blahobytu, bylo početné a dobře organizované v cechy. Skutečně tedy dochází ve 14. a 15. století ve všech městech ke srážce řemeslných cechů s kupeckými patricii, která končí slabším či pronikavějším vítězstvím cechů. Výsledek tohoto opravného hnutí byl zase v různých městech různý a někde bylo rozhodnuto dříve, někde později. Celkem však bylo vyhověno základnímu požadavku cechů, aby byly účastny správy města aktivní i pasivní volbou svých členů do městské rady, trojím způsobem: buď stará městská rada byla organizována čistě podle cechů, takže patriciové se dostali do rady jen, byli-li organizováni v cechu, nebo byl rozmnožen počet členů rady městské a nová místa vyhrazena cechům nebo bylo zrušeno právo kooptace městské rady a tato vždycky v plném počtu, t. j. celá nově volena a cechům přiznáno aktivní i pasivní právo volební do ní. Vedle toho se však pravidelně objevila vedle starší, užší rady městské, nová širší rada, která ovšem znamenala širší zastoupení obce městské — tedy pokrok demokracie, ovšem jen pokud šlo o cechovní mistry. Tovaryši, nádeníci, dělníci a poddaní, stejně i židé, stále ještě neměli ani práva voliti do rady, tím méně v radě seděti.

Městská rada spravovala původně město po stránce politické, finanční, trhové a řemeslné. Zastupovala obec městskou jako právní podmět, proto opatrovala a užívala pečeti městské. V celém městě měla policejní správu, opatrovala městskou zeď nebo bylo její povinností opatřiti ji městu. Další její povinností bylo odváděti berně a plniti ostatní veřejné povinnosti městu uložené, proto měla právo rozepisovati tyto berně v městě, z kteréhožto práva se pak vyvinulo její právo vypsati v městě i dávky k potřebám městským. Proto městská rada stanovila pro berně odhady majetků měšťanských a volila berníky (collectores). Spravovala skrze svého prvního člena (primas) jmění obecní a zádušní jmění kostelů, jejichž podací (patronát) městu patřilo, proto schvalovala počty kostelní; stejně dohlížela i na špitály a školy, majíc na péči i sirotky, odkazy a milosrdné skutky. Dále ustanovovala městské úředníky (městského písaře, biřice a. j.), dohlížela na cechy, jejichž cechmistry volila. Konečně propouštěla z obce a přijímala nové měšťany do obce městské, kteří skládali zvláštní přísahu měšťanskou. Měšťanské právo bylo

často udělováno i lidem v městě neusedlým, aby město mělo více obránců, a této výhody využívali velmi často poddaní, kteří se přihlásili za měšťany, byli přijati a pak se teprve hleděli zbýti svých povinností poddanských ke svým pánům. Proti těmto nepravým měšťanům (pfalburger) bylo zemskými zákony přísně vystupováno a nařizováno, že za venkovské měšťany se smějí přijímati jen osoby stavu rytířského a duchovního, nesporně svobodné.

Na základnu právní moci rychtářovy útočiti se ovšem městská rada hned neodvážila, nýbrž nejdříve se pokusila omeziti rychtářovu moc v okruhu své vlastní právní moci, v radě samé, ve které měla od začátku i ústavně právní převahu, provázenou jejím právem vydávati *statuty*, nařízení, upravující městský život po různých stránkách hospodářských i policejních. K tomu cíli se především sama pevně zřídila. Postavila si v čelo *purkmistra* (magister civium, burgermeister) voleného vždy na čtyři neděle, takže se do roka vystřídalo všech 12 členů rady v úřadě purkmistrovském, a první purkmistr úřadoval dvakrát, totiž i poslední čtyři neděle v roce. Ke konci 14. století je již právním představenstvem obce: „magister civium et iurati“ nebo „magister civium, consilium et iurati“, nikoli již „iudex et iurati“ ze začátku 14. století nebo „iudex, magister civium et iurati“ z poloviny 14. stol. Purkmistr stojící v městě vedle rychtáře, nikoli nad ním, ale nikoli také pod ním, brzy soustředil ve svých rukou značnou právní moc, kterou mu městská rada ochotně svěřila, neboť se jen tak mohl státi spolehlivou oporou jejího postupu proti městskému rychtáři — purkmistr se stal ohniskem a představitelům odporu městské rady proti městskému rychtáři. Purkmistr připravoval schůze městské rady, zvané *schůzky ranní* (maniloquia, morgensprache), předsedal jim a učiněná rozhodnutí vykonával; časem některé věci vyřizoval sám. Měl v rukou pečeť městskou a klíče od bran městských a spravoval počty obecní. Ale snaha městské rady o pevné vlastní zřízení s vyloučením rychtáře se projevila ještě jinak. Měl-li k ruce rychtář na soudě městském zvláštního písaře, který původně patrně sloužil i potřebám městské rady, obce vůbec, snažila se městská rada, aby měla svého vlastního *písaře městského* (notarius civitatis, stadtschreiber). A nejen to, měl-li rychtář svou rychtu, toužila městská rada po *radnici* (domus consilium et maniloquii, praetorium, rathaus), kde by trvale konala své schůze a nebyla nucena scházeti se nahodile pokaždé u jiného měšťana. Písaře i radnice mohla dosáhnouti jen od pána města a obyčejně písaře dosahovala dříve než radnice, která zajisté byla význam-

nějším úspěchem. K radnici dospívala městská rada leckde okolkem: získala nejdříve svolení, aby si mohla zříditi obchodní, kupecký dům a z něho si zanedlouho vytvořila radnici, která se pak také označovala slovy consistorium, theatrum, mercatorium, domus negotiationum, kaufhaus.

Snad již ke konci 14. století soustředila městská rada správu města ve svých rukou tak, že, měla-li dostáti svým povinnostem, byla nucena svěřovati jednotlivé své úřední úkoly zvláštním komisím nebo i zvláštním svým úředníkům. K hospodářskému a policejnímu dohledu v městě si přibírala *obecní starší* (seniores communitatis, gemeinelteste), k dohledu na trh a řemesla starší cechovní. Ne-li ve 14., jistě v 15. století ustanovovala již městská rada *čtvrtní dozorce* v městě i předměstích, hejtmany, setníky a desátníky, kteří jí pomáhali ve věcech vojenské hotovosti a v bernictví. Aby omezila policejní moc rychtářovu, volila si každoročně *podrychátře* (subiudex), sice, jak ze jména již patrně, rychtáři podřízeného, ale opírajícího se proti němu o radu. Na rozhraní 14. a 15. století spravuje již městská rada město politicky a hospodářsky úplně. A když v 15. století města královská získala od krále výkupem zbytky finančních práv královských na městech ještě vážnější, takže královské komoře přispívala jen dobrovolnými pomocemi a půjčkami, a když v bouřích husitských se obohatila mnohými statky svobodnými a lenními a i nadále nepřestala takové statky přikupovati, není divu, že se stala mocným politickým činitelem, vedle stavu panského a rytířského třetím stavem zemským — pak moc městské rady teprve vzrostla.

Zatím se k úsilí městské rady, aby měla v rukou politickou a hospodářskou správu města, přidružila usilovná snaha zmocniti se i městského soudu. Zápas městské rady s rychtářem, vlastně s pánem města, králem, o městský soud byl ovšem nesnadnější. V tomto zápase využila městská rada oné slavnostní těžkopádnosti hlavních soudů městských, která nemálo přispívala k tomu, že tyto soudy byly konány méně často než bylo potřeba, a pak složitého formalismu hlavních soudů. Z těchto dvou důvodů se často stávalo, že složitější případy soudní byly odkládány do schůzek městské rady, ve kterých projednávány často až tak, že byl připraven rozsudek. A odtud nastoupila městská rada výboj proti městskému soudu. Snažila se o to, aby rozhodnutí povahy soudní, takto jí připravená, aspoň v některých věcech měla již sama o sobě plnou právní platnost, aby tím aspoň některé věci byly vyňaty z právní moci soudní. Byly-li zprvu žaloby a spory, které bylo možno odkliditi přátelskou smlouvou, narovnáním nebo výpovědí ubrmanskou, do městské rady od soudu jen odkládány,

došlo se časem k tomu, že takové žaloby a spory byly radě městské předkládány přímo a v ní rozhodovány a na soudě městském pak již jen ohlašováno, jak městská rada rozhodla, čehož ovšem bylo bezpodmínečně potřebí, mělo-li nabýti takové rozhodnutí moci práva. Vedle takovýchto žalob a sporů, které bylo možno urovnati smírem, byly v městské radě rozhodovány i sporné věci sirotčí, poněvadž byla městská rada ochráncem sirotků.

Ale nejvíce právní moci ve věcech až dosud soudních získala městská rada na jiném poli. Na městský soud patřily i civilní věci nesporné: trhy, vzdání (se určitého práva), závazky, zápisy dluhů, přípovědi (ohlášení právního nároku), zvody (uvedení v držbu majetku nemovitého), zmocnění (plná moc), kšafy, věna, rozdíly (rozdělení majetku) atd. A právě při těchto věcech, které často bylo třeba vyřizovati co nejrychleji, soud městský, jednající s obtížnými formalitami a zasedající v dlouhých lhůtách, nevyhovoval. Rada městská naproti tomu zasedala pravidelně několikrát týdně a řízení před ní bylo mnohem jednodušší než na soudě městském. Proto se měšťané sami začli uchylovati k městské radě o opatření v těchto věcech nesporných a právě v těchto nejvíce. I když je městská rada mohla projednávat i rozhodovati jen prozatímně a tak, že teprve svoláním na soudě městském nabývaly moci práva, bylo projednání věci v městské radě nesporným časovým ziskem a pro první chvíli jejím dostatečným právním zajištěním. Ostatně řízení soudu městského mělo ještě jednu slabinu. Bylo sice předepsáno, že důležité právní počiny musí býti svolány několikráte (trhy a vzdání pozemků či úroků čtyřikrát), ale právní skutečnost, že právní počín, neozval-li se po prvním jeho svolání do dne a do roka odpor proti němu, nabýval moci právní, nebyla na soudě zvláště zjišťována. Proto se měšťané i v této věci často obraceli na městskou radu, aby jim, vyslechnouc jejich právně hodnověrné přiznání, svou pečeti jejich nabytá práva utvrzovala. To se stávalo stále častěji a brzy nebylo právního počínu, kterého by si měšťané neutvrzovali před městskou radou, neboť pečeť městská nabývala stále většího významu právního a časem byla ceněna více než pečeť soudní. Odtud se pomalu vyvíjel obyčej, že městská rada některé věci i sama začala rozhodovati, zvláště když se k ní odvolávaly soudy vesnic šosovních. Tím ovšem byla právní moc městského soudu velmi omezována a soud se bránil. Ale lepší pohotovost městské rady a stejná, ano větší vážnost její mezi měšťany přece jen vítězily, třebaže soud měl na své straně zvyk a právo. A městský soud byl zatlačován ještě více, jakmile se stalo pravidlem, že rada projednávala všechny soudní věci jen v plné radě (consilium ple-

num, vigorosum, der ganze, volle rat), svěřující purkmistru s několika (obyčejně dvěma) přísěznými jen věci předběžné a drobnější. Zasedal-li od poloviny 14. století na soudě městském vedle rychtáře sbor přísězných s purkmistrem v čele, tedy městská rada in pleno corpore, ztrácel se i ústavně právní rozdíl mezi oběma funkcemi tohoto sboru, t. j. mezi jeho funkcí jako městského soudu a funkcí jako městské rady a oba sbory se zdály měšťanstvu totožnými, zvláště, když i na městském soudě již zapisoval písař městský, nikoli písař rychtářský, služebník rychtářův, omezený nyní již jen na činnost v rychtářových soudech denních. Když pak sporné strany na městském soudě nadto viděly vážnost purkmistrovu, který jako zástupce a vůdce celé obce nezřídká rychtáře zastíňoval, zastáváje se vždy a všude především zájmů obce a měšťanů, uchylovaly se tím raději před pohotovější a jednodušší městskou radou, zvláště když i ona, nucena potřebou, začala svá jednání zapisovati do knih, jako soud městský již dříve činil.

Vývoj městského zřízení od městského soudu, svou tradiční slavnostností a formálností zastaralého, k městské radě, novému právnímu činiteli, vyrůstajícímu logicky, organicky ze skutečného života v městě, proto mu a jeho potřebám lépe vyhovujícímu, vývoj určený samým životem, byl nadto ještě podporován, urychlován tím, že jeho zásady, směrnice i cíle byly zachycovány v právnických sbírkách a knihách, které se v opisech šířily po našich městech a zanašely do nich nové podněty. Přišly-li k nám první takové sbírky z Němec, které ovšem vždy byly ve vývoji zřízení městského před námi, brzy se i u nás sepisovaly podobné sbírky nálezů (rozsudků), statutů a právních naučení našich měst, především hlavních měst (statuty přísězných pražských, nálezy brněnské, naučení jihlavská a litoměřická). Kromě toho byly i u nás rozšířeny sborníky právní, obsahující jednotlivá práva městská, jimiž se naše města řídila. Především sborník *městského práva magdeburského*, vzniklého úpravou zemského práva severoněmeckého, saského (Sachsenspiegel) k potřebě zřízení městského, a sborník *práva norimberského*, vzniklého úpravou zemského práva jihoněmeckého, švábského (Schwabenspiegel) k potřebě zřízení městského. A tyto sborníky cizí byly u nás již koncem 13. století upravovány podle domácích potřeb. Nejdříve jsou to práce soukromé: Staropražské právo Otakarovské (rozhraní 13. a 14. stol.), právo norimberské, zpracované před r. 1337 ve Star. městě Pražském, a nový právní sborník, sestavený asi 1341 rovněž ve St. městě Pražském, které nebyly bez významu a vlivu, poněvadž zachycovaly platné právo pražské, podle

něhož se pak řídila nebo o něž usilovala i ostatní naše města. Oficiální knihou městského zřízení pražského byla *Statuta consilii* či Práva konšelská, sepsaná německy kol 1380, ale brzy přeložená do češtiny, v nichž je již stanoven pevný jednací řád městské rady, z něhož je patrné, že rychtář pozbyl v radě vsí moci a vlivu, že ji řídí purkmistr. A v knize nálezů města Něm. Brodu z r. 1415 je již otevřeně řečeno: „iustitia in eorum (iuratorum) consistit auctoritate et non iudicis, qui solum debet esse minister iustitiae exequendae“, kteroužto větou je naznačen další vývoj. Nyní již nepůjde o městský soud — ten je v rukou městské rady, — nýbrž o to, aby soud městský se svými soudy zahájenými byl co nejvíce zbaven všeho významu a rychtář převeden do područí městské rady.

Již švábské zrcadlo vyslovilo větu, že každé světské rychtářství vychází z volby, a že páni nemají dávat lidem jiných rychtářů, než které oni sami chtějí. Tato věta, v níž jde o svobodnou volbu rychtáře, vyjadřuje snahy německých měst již koncem 13. století. A některá přední města německá se skutečně brzy zmocnila své rychty, z rychtáře učinila úředníka svého, ustanovovaného na rok radou městskou, placeného obcí, částečně ze zvláštních rychtářských poplatků. Tyto snahy o svobodnou volbu rychtáře a jejich úspěchy v Německu nezůstaly v našich městech neznámy a ve 14. století se některá z nich skutečně domohla své rychty, ale, až na Brno, jen přechodně. Teprve v husitské revoluci přešly rychty ve veliké většině měst českých do rukou obce, kdežto na Moravě zůstalo Brno i potom se svou volbou rychtáře osamoceno. Ale moc královská neustoupila všude bez zápasu o rychtu. Zdá se, že sám Jiří z Poděbrad usiloval o sesílení upadlé moci královské právě i tím, že hleděl udržeti města královská v rukou královských co nejvíce. Proto vystupoval velmi energicky hlavně v městech, která se mu nezdála dost spolehlivými, na př. v Plzni. Jinak však v městech českých i moravských šel vývoj od 2. pol. 15. století k téměř cíli: rychta městská patří obci městské.

Kde dostaly obce do rukou svého rychtáře, snažily se snížit význam městského soudu zahájeného. V neklidných dobách bouří husitských nebylo radno konati veřejná shromáždění soudní a městské soudy zahájené začaly upadat. Po bouřích husitských, když se zase pomalu upevňoval řád v zemi, byly i soudy zahájené opět obnoveny, ale konány daleko řídčeji než dříve a zbavovány svých svérázných formalit. V městech, spravujících se právem magdeburským, zahájený soud městský trval vedle rady městské, třebaže nezasedal tak často a byl jednodušší. Rychleji upadal soud

městský v městech práva pražského, brněnského a jihlavského. V těchto městech buď vůbec některá léta nezasedal nebo jen jednou, dvakrát do roka nebo sešel-li se častěji, seděl na něm jen purkmistr se dvěma konšely. Právní příslušnost tohoto soudu se po husitské revoluci velmi zmenšila. Patřily pak před něj jen trhy a vzdání, zvody, základu (zástavy) ukazování a dání za právo, a i z toho nakonec zbyly jen trhy a vzdání, které však byly dříve ohlašovány v městské radě a tam platně vyřizovány a na soudě jen dodatečně provolávány. Na konci 15. století je zahájený soud městský v našich městech v úpadku, zvláště v těch, jež se řídila právem pražským, a v 16. století již zanikal docela, někde dříve, jinde později, jen města práva magdeburského jej jakž takž udržovala, až, když právo magdeburské bylo r. 1610 císařem zrušeno a stavy zakázáno, jako hostinské, zmizel zahájený soud i v těchto městech. V novém zákonníku městského práva, sepsaném staroměstským kancléřem M. Pavlem Kristiánem z Koldína, r. 1610 císařem a stavy schváleném, není již o soudu zahájeném ani slova.

Vývoj zřízení měst královských v novém věku. Hospodářský i politický vzrůst měst královských od bouří husitských nebyl ovšem vhod stavu panskému a rytířskému, které upíraly městům právo sněmovní, omezovaly je v samosprávě soudní, popíraly jejich výsady o výhradním provozování živností městských, znemožňovaly měšťanům nabývati svobodných statků a p. Až smlouvou svatováclavskou z r. 1517 uznáno, že městům patří právo sněmovní a samospráva soudní tak, že obyvatelé městští se svými spory patří na soud městský s výjimkou sporů o svobodné statky, o zběhlé lidi ze vsí, o dluhy listem zapsané s pokutami a částečně o nářek cti a trestní činy obyvatelů městských na svobodném zboží. Zato se města vzdala některých výsad na př. o výhradním provozování živností. Ale pohroma přišla na královská města za kr. Ferdinanda I., který zkrušiv stavovský odboj r. 1547, potrestal především města královská. Těmto bylo vydati všechna privilegia městská i cechovní, z nichž později některá méněcenná z vůle královské vrácena, postoupiti obecní důchody a statky, vydati všechny zbraně a zavázati se, že budou věčně platiti ze sudu piva groš posudného do komory královské, vše to s cílem uskutečnití myšlenku, že města královská patří prostě ke komoře královské. Proto „jako komoře své“ ponechal Ferdinand městům právo sněmovní. Do zřízení městského včleněn staronový činitel, *královský rychtář*, dosazovaný komorou královskou, který, zasedaje na soudě městském i v radě jako zástupce zájmů králových, prokurátor, měl dohlížeti na správu městskou a státi se novým

opěrným bodem moci královské proti samosprávě městské. Rady městské měly být nadále obnovovány, aniž by se hledělo k návrhům rady odstupující, obce i rady se směly svolávat jen se svolením a v přítomnosti rychtáře. Radám také znemožněno vydávat obecní statuty, na místě nichž měly být králem vydávány řády policejní a řemeslnické. Současně zřízen královský soud apelační na hradě pražském (města měla v něm jen čtyři zástupce vedle šesti šlechticův a čtyř doktorů práv), k němuž mělo napříště jíti odvolání od soudů městských, končící až do té doby buď u práva pražského nebo litoměřického. Později král Ferdinand vrátil městům některé statky a důchody za náhradu, ale důležitějších svobod jim nevrátil.

Až za císaře Rudolfa II. samospráva městská se zase pomalu upevňovala, ale Bílá Hora slibný vývoj zarazila. Radám městským, jimž stáli v čele primas a purkmistr, byla sice vrácena r. 1628 správa důchodů a statkův obecních a potvrzeny výsady a práva, ponechané jim Ferdinandem I., platné nyní ovšem jen pro katolíky, ale vliv úřadů a soudů panovníkových (místodržitelství, české komory, apelačního soudu, úřadů podkomořských a krajských) na správu městskou měnil povolenou samosprávu městskou v papírovou. Při tehdejší ubohosti městského obyvatelstva byli královští rychtáři jako vrchnostmi městskými, neustávající vydávat nová a nová nařízení v nejrůznějších potřebách, znechutili obyvatelstvu městskému jakoukoli účast městské správy.

K *hospodářské správě* města byli zřízeni z nařízení komory královské zvláštní úředníci městští, kteří uřadující s dohledem rychtáře, primasa a jednoho obecního staršího, skládali účty úřadu podkomořskému nebo komoře královské, bez jejíhož svolení nesměli na účet města vypůjčovat. Města, která kdysi měla značný nemovitý majetek, jednak svobodný a lenní, jednak šosovní (městské mlýny, krémy, pivovary, řeky, rybníky, platy i poddané statky, zvláště rychty) se těžce zotavovala ze škod válečných a jen pomalu po částech získávala zpět svůj zastavený majetek. Aby města lépe hospodařila, byl r. 1706 hospodářským řádem vládním dosazen do každého města zvláštní *hospodářský inspektor*, jen vládě odpovědný, který přejal celou hospodářskou správu města, již se zástupci městští nadále účastnili jen dozorem v *hospodářské konferenci*. Rada městská jen volila přehlížeatele účtův obecních i berničních, které pak přehlížela *účetárna* při úřadě podkomořském. V privilegovaných městech (Praze, Kutné Hoře, Plzni, Budějovicích, později Hradčanech a Chebu) dohlíželo na obecní hospodářství od r. 1739 vrchní ředitelství hospodářské při místodržitelství.

Politická a soudní činnost, městské radě zbylá, byla rovněž postupně omezována úřady a soudy panovníckými. Měla-li rada městská podle obnoveného zřízení zemského hledati naučení u soudu apelačního ve všech pochybných případech trestních, byly od pol. 17. stol. pokládány za pochybné všechny případy trestní, takže rozsudky městské rady potřebují potvrzení soudu apelačního. A v 2. pol. 17. století za Leopolda I. byli královští podkomoři odmítnuti se snahami souditi sami v královských městech venkovských některé případy trestní a sporné a omezení na dozor na věci veřejné, politické a hospodářské a na právo srovnávat spory po dobrém. Nejdůležitějším jejich právem bylo obnovovati rady městské. Poněvadž se poznalo, že není prospěšno měniti městskou radu každým rokem, obnovovala se městská rada tak, že se písemně z Prahy vlastně potvrzovala stará rada a obsazovala v ní místa uprázdněná. Na tato místa i k jiným úřadům městským byli již od dob císaře Karla VI., hlavně však od císařky Marie Terezie dosazovány osoby práv aspoň poněkud znalé: staří syndikové, advokáti a důstojníci ve výslužbě a p., nikoli již jen usedlí měšťané. Od pol. 18. století podléhala královská města úřadu podkomořskému již jen po stránce hospodářské, po stránce politické však úřadům krajským a místodržitelství a po stránce soudní povolena hrdelní právní moc jen 24 městům většinou královským. Od té doby také měli městští čili magistrátní radové a městští úředníci stálé platy.

Převrat ve zřízení městském byl způsoben dvorským dekretem ze 14. dubna 1783, vyhlášujícím „jednotné zřízení soudní pro království české“. Podle něho městská správa politická i soudní (v první instanci) měla být konána zkoušenými *magistráty* o nestejném počtu osob podle potřeb města a všechny ostatní úřady městské se měly zrušiti. A dvorským dekretem z 12. února 1784 skutečně zrušeny i úřady král. rychtářů a primasů a nově dosazení placení magistrátové (pět nebo sedm) spravovali město politicky a soudně. O členství magistrátu se mohl ucházeti jen právník, který vykonal zvláštní zkoušku a prokázal způsobilost k úřadu. Měšťanské výbory z uchazečů volily, zvolení potvrzování guberniem. Hospodářská správa města byla svěřena jednomu z magistrátních radů. R. 1786 byly magistráty znovu upraveny. Všechna města (královská, privilegovaná, horní i poddaná) byla zařaděna podle velikosti agendy a příjmů do tří tříd. V městech první třídy byl zřízen sbor placených radů a vedle něho několik zástupců měšťanských, volených měšťanským výborem na dvě léta. V městech druhé třídy se syndikem, kancelistou a sluhou byl zřízen purkmistr, tři bezplatní radní, voleni obcí na 3 léta, a

dva bezplatní starší pro věci berní, politické a hospodářské, volení obci na dvě léta. V městech třetí třídy nebylo magistrátu, takže politickou, berní a hospodářskou správu řídil purkmistr a dva obecní starší a správu soudní vykonávalo nejbližší město nebo vrchnostenský justiciar. R. 1787 povoleno císařem Josefem II., aby měšťanské výbory volily i tři obecní representanty do hospodářské konference, podřízené úřadu podkomořskému. Císař František však měšťanské výbory zrušil a prohlásil všechna místa magistrátních radů i obecních zástupců za trvalá. Kdyby někdo z nich zemřel nebo odstoupil, měly cechy zvoliti volební výbor, který se měl po vykonané volbě zase rozejíti. Kdo se chtěl volby účastniti, musil býti členem cechu. Zvoleného potvrzovalo gubernium se soudem apelačním. Konečně byla i volba magistrátních radů cechy zrušena, magistrát sám měl navrhovati guberniu a apelačnímu soudu obsazení uprázdněných míst, které samy místo obsadily, a jen obecní representanti voleni cechy. Tak tomu bylo až do r. 1848, kdy ve smyslu slibů císaře Ferdinanda byly zvoleny v každém městě: *užší výbor měšťanský*, ke správě jmění obecního a udržení pořádku v městě a *větší výbor měšťanský* k volbě purkmistra a užšího výboru. Z těchto dvou samosprávných sborů se vyvinuly jednak *městská rada* (výbor obecní), jednak *zastupitelstvo obecní*, základní články nové samosprávy obecní, z níž ovšem vyňata správa politická a soudní, přenesená na činitele státní, zřízené na nových základech. Úřad podkomořský i účetárna privilegovaných měst byly zrušeny, neboť svobodná obec se stala základem svobodného státu.

Zřízení měst poddaných se původně v jádře podobalo zřízení měst královských, pokud šlo o města větší, menší města se spíše podobala vsím. I tato města se zmocnila v 15. a 16. století svých rychet. Městská rada obnovována buď po návrhu rady odstupující nebo i bez něho vrchností nebo jejím *úředníkem* (zv. někdy purkrabí, hejtman), který dohlížel na městskou správu i cechy a přehlížel roční účty městské. Později ve stol. 16. byla dvojí města vrchnostenská: *města ochranná*, jejichž měšťané byli lidé svobodní jen s určitými povinnostmi k vrchnosti, a *města dědičně poddaná*, jejichž měšťané byli poddaní své vrchnosti, jako kteříkoli jiní, jen s některými výsadami. Vrchnostenská města podléhala správě krajské, ochranná přímo, dědičně poddaná skrze svou vrchnost. Tato města podléhala své vrchnosti úplně, města ochranná po stránce hospodářské; teprve od poloviny 18. století byl zřízen určitý dohled úřadů panovnických.

O literatuře k této kapitole srv. níže konec kapitoly druhé.

2. ZÁKLADY ZŘÍZENÍ VESNICKÉHO A KRAJSKÉHO.

Zřízení vesnické. Města naše zajisté žila v stálém styku se svým sousedstvím. Je tedy nám poznati aspoň zhruba i toto sousedství. Ke starším vesnicím *na českém či dědinném právé*, zakládajícím právo usedlosti na nepamětné držbě a kolektivním spoluvlastnictvím dědin v oddělených rodinách, ale právo proti vrchnostem a úředníkům hradeckým nezabezpečené, přistoupily během 13. století četné nové vesnice, založené *na právé německém* (zákupném, emfyteutickém), v nichž usedlíci, vyňatí z právní moci úředníků krajských, drželi půdu individuálně a měli poměr k vrchnosti přesně určen a listinou zajištěn. Pro zřejmou výhodnost práva německého měnily se i staré osady na právé českém na osady na právé německém a na místě starých kmetů vesnických, zastupujících obecní a hospodářský svazek, se objevili *vrchnostenští rychtáři* (šoltysové, fojtové), kteří soudili, majíce nižší soudní moc, na obecných, zahájených soudech nebo na hromadách vesnických před zástupcem vrchnosti a obce s několika vesnickými kmety (konšely). Vyšší soudní moc patřila původně králi, později vrchnostem, které ji vykonávaly buď samy nebo svými úředníky: purkrabími, hejtmany nebo soudem svého poddaného města. Karel IV. se pokusil znovu získati stará práva královská nad lidem poddaným, ale nepodařilo se mu a, když se za Václava IV. šlechta přechodně zmocnila správy zemské, utužila vládu nad poddanými svými tak, že revoluce husitská byla o to prudší, třebaže uvolnití lidu poddanému nebylo jejím úmyslem. Po bouřích husitských zůstalo celkem při starém, jen vrchnosti se částečně změnily: na místo duchovních přišly šlechtické a městské. Ovšem dlouhými válkami lid zchudl a zřídil, takže hospodářsky mu bylo spíše hůře než před tím. Ale sociálně se mu asi uvolnilo, takže v 15. i 16. století měl ještě dosti samosprávy a mohl se na př. i vykoupiti z človecenství, státi se svobodným pod ochranou své bývalé vrchnosti. Tak vznikala na př. mnohá ochranná města. Leč vše záleželo na vrchnosti. Leckteré poddané město bylo svobodnější než města královská, ale jinde zase vrchnosti zle přitěžovaly svým poddaným svými hospodářskými řády a jinak. Po Bílé Hoře ovšem útlak poddaného lidu vrchnostmi značně vzrostl, neboť práva vrchnostenská byla téměř neomezená. „Rychtáři a konšelé vesničtí, dosazovaní vrchností, byli spíše orgány vrchnostenskými než obecními“ (Čelakovský). *Rychtář*, jmenovaný ročně nebo dědičně, býval osvobozen od roboty a měl i jiné výhody. Stál v čele vsi, svolával obec a předsedal jí, přijímal týdenní rozvrh roboty a oznamoval ji sousedům.

Od pol. 18. stol. na menších panstvích rozvrhoval a vybíral berní, kterou odváděl do krajské kasy, na větších panstvích vrchnostenskému úřadu kontribučenskému. Psal smlouvy, testamenty, spravoval obecní truhlu a písemnosti. Odznakem rychtářovým bylo *rychtářské právo* (žila, palice, palcát, žezlo a p.), na které se na soudě rychtářském přísahal, a *ruka* nebo palice obecní, kterou rychtář svolával sousedy do obce nebo oznamoval jim vyhlášky, připevnil je na palici (Kapras). I *konšelé* (kmeti) byli většinou ročně obnovováni vrchností. Rychtář s konšely spravovali majetek obecní, vykonávali vrchnostenská nařízení, působili při soudnictví, policii i správě berní. Jednou v roce a podle potřeby konali *obecní hromady* nebo soudy (účastníci se jich bylo povinností každého souseda), na nichž se také a především schvalovaly roční počty z obecního jmění a přehlížela *pozemková gruntovní kniha*, do níž se zapisovaly právně platné změny v držbě vesnických pozemků, usedlostí (gruntů). Kromě obecních hromad konaly se na panství i *větší hromady* nebo soudy (někdy *purkrecht* zvané) buď pro celé panství nebo pro několik vsí, jen zvláště veliké vsi měly i své větší hromady samy. Bývaly konány jednou v roce, výjimečně za delší dobu a řízeny za účasti samého pána nebo jeho úředníka *vrchním rychtářem*, jímž byl některý schopnější rychtář vesnický, a konšely bývali ostatní rychtáři. Na purkrechtech obnovovala vrchnost správu vsí, vyřizovány spory a stížnosti poddaných, vyhlašovány vrchnostenské řády, dohlíženo na správu obcí, vyřizovány věci sirotčí a selské věci nesporné (trhy, postupy a p.), pro něž psána *purkrechtní registra* (Kapras).

Královská moc, třeba ústavně neomezená, nedovedla a ani nechtěla poddaného lidu ochránit před šlechtickými vrchnostmi, poněvadž byla vykonávána úředníky-šlechtici, a zanedlouho byly vesnice včleněny do panství tak, že byly spíše článkem zřízení vrchnostenského. *Správu panství* řídil podle zvláštních vrchnostenských instrukcí direktor nebo inspektor (někde jen hejtman nebo správce), stojící v čele *hospodářského úřadu* (Wirtschaftsamt), jehož členy byli důchodní, purkrabí, forstmistr, porybný, poklasný, písař. V rukou hospodářského úřadu byla nejen hospodářská správa, nýbrž i péče o veřejné povinnosti vrchnostem patřící: nejnižší správa, soudnictví, věci berní, neboť vrchnosti měly právo rozvrhnouti kontribuci na poddané, vybírat ji a odvádět, věci vojenské a ovšem dohled na poddané. Proto měl sepsány povinnosti, roboty a dávky poddaných v *panských urbářích*, proto měl seznamy sirotků a dětí, povinných dvorskou službou, dával poddaným svolení ke sňatku, půjčkám, řemeslům. Něco z povin-

ností a práv hospodářského úřadu bývalo přenášeno na obecní hromady, vždy však podle vůle vrchnosti a proto na různých panstvích různě mnoho. Celkem však byl lid poddaný po Bílé Hoře úplně v rukou své vrchnosti, dohledu úřadů veřejných, především krajských, na poměry poddanské skoro nebylo. Teprve když si státní správa uvědomila nesmírné škody, působené státnímu hospodářství vrchnostenským útlakem poddaného lidu, začala si bedlivěji všimati poměrů poddanských, hledíc obnovovati samosprávu obecní. Nejprve byla pomalu omezována vrchnostenská *soudní moc* nad lidem poddaným, především ve věcech trestních, až byl r. 1765 výkon trestního práva i s trestem smrti vrchnostem odňat (odevzdán magistrátům královských měst), takže jim zbyla jen civilní soudní moc ve věcech sporných a nesporných, reální soudní moc nad domy a pozemky, zapsanými v panském urbáři nebo pozemkové knize, a povinnost spolupůsobiti při honbě zločinců. A císař Josef II. šel ještě dále: ponechal hospodářským úřadům vrchnostenským jen věci nesporné i s knihami a ze sporných souditi jen věci dlužní a urážky na cti, kdežto ostatní civilní soudní moc nad poddanými měl konati ve službě vrchnostenské zvláštní, právně vzdělaný *justiciár*, placený vrchností nebo vrchnostmi, byl-li pro několik panství společný, nebo vrchnost mohla k tomu delegovati magistrát sousedního města, osazený nejméně třemi zkušenými rady, na něž vrchnost byla nucena přispívati. Také *berní správa* panství byla upravována vládou stále více k prospěchu poddaného lidu. Na ten vrchnost, majíc *dominikál*, t. j. půdu, obdělávanou ve vlastní režii, osvobozenou od daní, přenášela tíhu *kontribucí* (berní) po Bílé Hoře úplně libovolně. Teprve od pol. 17. stol. prvním českým katastrem z r. 1654, *berní rullou*, sepisující *rustikál*, t. j. půdu poddanskou (sice také panskou, ale poddaným za různých podmínek popuštěnou k obdělání), dána byla základna ke všemu dalšímu úsilí vládnímu vybaviti rustikál z libovůle panské a zatěžovati jej kontribucí spravedlivěji. K tomu měl sloužiti další *katastr* revisitační *tereziánský* (Marie Terezie) a hlavně *katastr josefský* (císař Josefa II.) z r. 1789, vytvářející k tomu cíli zvláštní *katastrální (berní) obce*, skládající se z poměrně stejného rustikálu jako dominikálu, zatěžující kontribucí rustikál i dominikál. Tím současně byla odňata vrchnostem správa berní. Katastrální obec, volící si rychtáře a konšely, spravovala obecní věci, účastnila se prací katastrálních, vybírala berně podle nového katastru (rychtář je odváděl vrchnostenskému výběřčí), k nimž mohla vybírat i obecní přírážku k obecní potřebě: na faráře, učitele, rychtáře a konšely, ponocné, pasáky, opravu obecního majetku, cest, mostů

a p. Rozpočet obecní schvalován krajským úřadem, na němž byl rychtář, obec katastrální spravující, daleko více závislý než na vrchnosti. Ale císař Leopold II. r. 1790 toto katastrální zřízení berní zrušil a vrchnostem právo vybírat daň vrátil, třebaže se krajské úřady již přísnějšího dohledu nevzdaly. Již za Marie Terezie a Josefa II. dohlížely krajské úřady na vrchnostenské úředníky přísněji, hlavně na úředníky kontribučenské. K tomu cíli bylo již r. 1783 nařízeno ustavit zvláštní *hospodářskou společnost*, spolek poloúřední, v jehož matrice musili býti zapsáni všichni panští úředníci. Nepoctiví výmazem z matriky pozbývali způsobilosti k úřadu. Za císaře Josefa II. tato nařízení zostřena. Konečně zřízením zeměpanských soudů byly vesnické obce vybaveny ze soudní právní moci vrchnostenské a nabyly, jakožto *obce politické a místní* stejné samosprávy jako obce městské.

Zřízení krajské. Země naše se odedávna dělily na větší obvod správní zvané *kraje*. O jejich zřízení starším není třeba se zde zmiňovati, jen o funkci hejtmanů krajských, jako úředníků správních několik slov. Od doby habsburské se stávali náčelníci krajů, zvaní *hejtmani krajští*, i úředníky královskými, jsouce až do té doby stavovskými náčelníky. Byli každoročně jmenováni králem, a to v každém kraji dva: pán a rytíř v kraji usedlí, a kráľi (nebo, nebyl-li král v zemi, zemskému hejtmanu či místodržícímu) podřízení. Měli obhajovati právo ve svém kraji, třeba i brannou mocí, dohlížeti na hrdelní soudy a vězení, ovládati kraj policejně, ohlašovati nařízení vládní a bdíti nad tím, aby se prováděla, vykonávati soudní moc podle příkazů, účastniti se výběru daní a sbírání vojenské hotovosti krajské. Řídili se při tom zřízením zemským a usneseními sněmovními, takže po té stránce byli služebníky stavovskými, ale od Ferdinanda I. nabýval jejich úřad i povahy úřadu královského, když Ferdinand stále častěji užíval svého práva nařizovacího. Tím spíše se stávali úředníky královskými po Bílé Hoře a kraje okrsky správními. „Krajské hejtmanství bylo dlouho úřadem čestným, bezplatným“ a „vrchnostenská kancelář krajského hejtmana ze stavu panského obyčejně úřadovnou krajského úřadu“ (Čelakovský). Ale v 17. století bývali již hejtmani placeni, jako hejtmani moravští, setrvali v úřadě svém déle a kanceláře hejtmanské, rozmnožené o krajského sekretáře a písaře, skutečné úředníky, bývaly v krajských městech. Zároveň se okruh působnosti krajských hejtmanů zvětšoval. Spravovali krajské bernictví a vojenství, dohlíželi na hrdelní soudy vrchností a měst, pečovali všestranně o bezpečnost v kraji, nad to však i o katolickou reformaci, dobré mravy a zdravotnictví a dohlíželi na správu hospodářskou. Robotními pa-

tenty pak jim svěřován i dohled na poddanské poměry a o ně opřítí se vláda rozhodla, když se ustanovila poddaný lid vybavit z všemocných rukou vrchností. Ovšem trvalo dosti dlouho, než se hejtmani, sami šlechtici, tedy vrchnosti, této své úlohy podjali — až když r. 1751 byly krajské úřady postátněny. Krajský úřad od té doby spravoval jediný krajský hejtman, vyplácený komorní pokladnou, máje k ruce krajské adjunktů, krajské komisaře a krajské sekretáře, vše rovněž placené úředníky státní. Stavovskými zůstávali ještě jen krajští kasíři s kontrolory a krajští fysikové a chirurgové. Úředníci krajští na svůj úkol, ostatně stále vzrůstající, nestačili, proto za Josefa II. byl stav rozmnožen. V každém kraji zřízení tři placení a jeden bezplatný komisař, jimž přikázány visitační okresy k dohledu na vrchnostenskou správu. Všechno úřednictvo krajské (adjunkti odstraněni) bylo placeno státem. Později i krajští lékaři a kasíři připoutáni více k úřadu krajskému a zřízení komisaři školní a okresní berní, kteří za Františka I. zase zanikli. Krajské úřady samy byly „visitovány“ rady úřadu zemského hlavně za Josefa II. S přechodem krajských úřadů do správy státní vzrostla ovšem možnost dohledu těchto úřadů na vrchnosti ve věcech kontribučních a poddanských. A byly-li úřady krajské ještě za Marie Terezie jen orgány výkonnými, dohlédacími a zpravodajskými, za Josefa II. nabyly značné rozhodovací a jednacímoci, čímž se mělo ulehčiti přetíženému úřadu zemskému. Tehdy úkoly krajských úřadů značně vzrostly nařízenou péčí o poddané, omezováním správní i soudní moci vrchnostenské, účastí prací katastrálních, novou úpravou berní a urbánní a novým zřízením obecním.

Je jasno, že v předešlých dvou kapitolách mohl jsem naznačiti jen obrysy zřízení městského, vesnického a krajského u nás. Poučení podrobnější se nalezne v těchto knihách a studiích, z nichž jsem sám čerpal: *R. Schröder*, Lehrbuch der deutschen Rechtsgeschichte, 6. vyd. (doplňené E. sv. p. z. Künßbergu), § 51: Die Städte, str. 672—706 a porůznu. — *J. Čelakovský*, Povšechné české dějiny právní, § 32 a 41: Zřízení krajské, § 33 a 42: Zřízení městské, § 34 a 43: Zřízení vesnické. — *J. Kapras*, Právní dějiny země koruny české, II., § 33 a 61: Kraje, § 34 a 62: Města, § 35 a 63: Vsi a panství a III., § 20: Kraje, § 21: Města, § 22: Panství a vsi; v knize Kaprasově je pečlivě sepsána všechna příslušná literatura monografická. — *K. Krofta*, Přehled dějin selského stavu v Čechách a na Moravě; zvláště *V. Vojtíšek*, Soud a rada v královských městech českých (Sborník věd práv. a stát. 1921, 40 sl.) a *V. Vojtíšek*, Soud zahájený v Plzni za století XV. a právo na něm platné (Sborník Hist. musea v Plzni, 1921).

3. ZÁKLADY SPRÁVY MĚSTSKÉ.

Město, obec městská, byla, jak jsme viděli, složitá společnost lidí, majících určitá společná práva a určité společné povinnosti, byl to právní podmět s právy a povinnostmi. Tato práva a povinnosti vyplývaly z právního poměru obce k jiným právním podmínkám, z nichž některé byly obci ústavně právně nadřaděny, jiné podřaděny. Nadřadění byli městské obci její zakladatel (pán či vrchnost) se svým právem pána města a země se svým právem zemským. Podřadění byli obci městské měšťané, lidé šosovní, hosté (kupci) a časem všichni obyvatelé města, třebaže jejich podřaděnost byla různá podle jejich různých práv osobních. K pánu svému měla obec různá práva a povinnosti jako on zase k ní. Také k zemi a jejímu řádu měla práva a povinnosti, mimo to i k vrchnosti duchovní, pokud obec byla patronem kostelů ve svém městě. Dále měla obec městská práva a povinnosti ke svým obyvatelům a oni zase k ní. Kromě toho měli obyvatelé města různá práva a povinnosti k sobě navzájem a konečně osobní svá práva i povinnosti soukromé. Soubor všech těchto práv a povinností byl městským právem, základem právního stavu města a jeho správy. Tohoto základu právního se obci dostávalo v jádře *městskými privilegii*, z nichž privilegium zakládací tvořilo základnu, na níž spočívala dlouhá řada ostatních privilegii městských, později *patentů*, doplňujících a upravujících privilegium zakládací. Na tomto základě právním se obec městská ustavila a upravovala svou správu, kterou časem opřela o svou kancelář.

Privilegia městská. Zakládací privilegium (výsada) městské pravidelně obsahovalo jen určitý základní rámec právního stavu města. Jen některá nejstarší města, na př. z královských Brno, Jihlava, z poddanských Německý Brod obdržela od svého zakladatele obširná privilegia zakládací, v nichž je právní stav města podrobně stanoven celou řadou článků. Nebývají sice ani taková privilegia úplná, jak bychom si přáli, nebývají nám také ve všem jasná, ale přece je patrné, že byla sama o sobě dostatečným právním základem města. Jiná města naše obdržela při svém založení jen privilegia rámcová, odkazující nové město, že se má řídit „právem“, jakého již užívá to neb ono město starší. A u některých měst zakládacích privilegii snad vůbec nebylo. Ale ať již byla zakládací privilegia městská jakákoli, časem zastarávala. S rostoucí rozmanitostí života městského, s rostoucím hospodářským a politickým významem měst v zemi vzrůstala potřeba přidávati ke starým privilegii městským, podle potřeby ovšem potvrzovaným, privilegia nová, jimiž byla stará práva doplño-

vána a tím právní stav města i formálně vyrovnáván s potřebami a zájmy městského života. Je jasno, že soubor privilegii městských byl základem každé správy městské a jádrem každého městského archivu. Již pro tento základní význam pro správu městskou, tedy pro svůj obsah, byla privilegia městská v archivě městském zvlášť pečlivě chována, ale byla ukládána zvlášť i pro svou úpravu, která vždy souhlasila s důležitostí obsahu. Byly to pravidelně listiny pergamenové, v pozdější době upravované do sešitů pro rozsáhlost, namnoze výrazně psané i graficky pěkně vyzdobené, s těžkými visutými pečetmi v dřevěných či kovových krabičkách. Již proto nemohly býti ukládány do papírové látky áktové a odedávna měly své zvláštní místo v archivě městském, jehož ani dnes nepozbyly, takže v něm obyčejně tvoří podstatnou část zvláštní skupiny listin pergamenových, kterou je také inventovati a katalogisovati zvlášť.

Nemohu zde soustavně psáti o obsahu městských privilegii, znamenalo by to psáti o vývoji městských práv u nás, tedy veliký úkol sám o sobě, dosud skoro netknutý. Pro tuto poslední příčinu nemohu zde onen vývoj ani ve zkratce naznačiti. Ostatně účelu, jemuž je kniha věnována, poslouží spíše pokyny, jak porozuměti úpravě městských privilegii, a to zase nikoli privilegii od nejstarších dob, nýbrž až pozdějších, jejichž úprava je poněkud složitější — ovšem jen u privilegii měst královských. K tomu připojím pro logickou souvislost hned zde stručný výklad i o jiných písemnostech (listech otevřených a poselcích) do měst docházejících z téže kanceláře královské, jako privilegia. Není snad třeba připomínati, že následující stručné výklady diplomatické a sfragistické chtějí jen na několika konkrétních dokladech ukázati, čeho si a jak všímati při památkách archivu městského. Nějakého soustavnějšího poučení diplomatického a sfragistického neměl jsem, nemohl jsem míti na mysli.

Česká kancelář královská. Privilegia měst královských byla zajisté udělována či potvrzována samým králem, který se radil o obsahu privilegii se svou *radou královskou* (consilium, rat), z níž některý její člen donášel do kanceláře královské rozkaz královský příslušné privilegium vyhotoviti. Tomuto úřednímu posláni se říkalo *relatio*. Privilegia sama byla pak vydávána královskou kanceláří, která, jako každá dobře zřízená kancelář, označovala své písemnosti určitými charakteristickými znaky, podle nichž je poznávala a uznávala za své. Česká kancelář královská byla obnovena po válkách husitských králem Ladislavem z popudu samého Jiřího z Poděbrad. Jejím představeným byl *kancelář* (cancellarius), učený laik — nikoli již jako dříve duchovní —

vladyka Prokop z Rabštejna, třebaže se současně ještě jmenuje probošt vyšehradský nejvyšším kancléřem království českého, jak tomu bývalo odedávna. Po něm se stal r. 1471 kancléřem Ctibor Tovačovský z Cimburka stavu panského, znamenitý právník i důkladně obeznalý ve správě zemské, s titulem *kancléř království českého* (cancellarius regni Bohemiae), který jeho nástupce (od r. 1480) Jan Šelmerka a na Kostí rovněž stavu panského, muž neobyčejně vzdělaný, někdy po r. 1491 zaměnil za titul *nejvyšší kancléř království českého* (supremus nebo summus regni Bohemiae cancellarius). Zákonem z r. 1497 o rozdělení nejvyšších úřadů zemských mezi stavy bylo přiřčeno nejvyšší kancléřství království českého, které se zatím stalo z úřadu dvorského úřadem zemským, stavu panskému, v jehož rukou pak setrvalo. Kancléř byl představeným kanceláře, odpovídal, maje v rukou pečeti královské, králi i stavům z její činnosti, sám však práci v kanceláři neřídil, tím méně se jí účastnil. Práci kanceláře řídil *nejvyšší písař kanceláře* (protonotarius), maje k ruce řadu *notářů*. Kromě toho sloužili králi jmenovitě svou radou právní a v posláních diplomatických královi *sekretáři*, osobní služebníci královi, pravidelně jeho radové, kteří nebyli členy kanceláře královské, ale neustále se s ní stýkali při společné práci ve službách královských. Tak tomu bylo až do Ferdinanda I., za něhož se projevila ještě citelněji nesnáze, která již za králů Vladislava a Ludvíka způsobila mnoho nejistoty v kanceláři královské, nesnáze plynoucí z toho, že panovník nesídlil stále v Praze, nýbrž častěji mimo Prahu. Za Jagailovců, byl-li dvůr královský v Budíně, měl král u sebe některé české rady a českého protonotáře a sekretáře, řídící odbočku, exposituru české kanceláře v Budíně, která však mohla vydávati jen listy otevřené a poselací s menší pečeti královskou, nikoli listiny s pečeti královskou a majestátní, které mohly býti vydávány jen z české kanceláře v Praze úřadující, poněvadž pečet královská i majestátní byly v rukou nejvyššího kancléře království českého, sídlícího v Praze. Při tom zůstalo i za Ferdinanda I., jen že se nesnáze kanceláře české, především samého kancléře o to zvětšily, že Ferdinand nesl onu vázanost kancelářů českou mnohem tíže než Jagailovci a hleděl se jí zbýti zřízením zvláštní *kanceláře české komory*, která by vydávala listy otevřené a poselací s pečeti menší sama a listiny pečetila v české expedici kanceláře dvorské, jejímž řediteli, českému sekretáři, který byl podřízený českého kancléře, nařízeno poslouchati i kancléře dvorského. Na odpor stavů i kancléře však od toho upuštěno, v čelo české expedice dvorské kanceláře postaven *místokancléř*, podřízený českému kancléři, který měl sám k ruce *druhého místokanc-*

léře. Nebyl-li král v zemi, sloužila česká kancelář královským místodržícím (nejvyšším úředníkům a soudcům zemským s nejvyš. purkrabím pražským v čele). Za Maximiliána II., který sídlil v Praze déle, upevnila se česká kancelář a nabyla veliké váhy (zvláště kancléř český). Za Matyáše byla při ní zřízena pro Slezsko a Lužici německá expedice, řízená německým místokancléřem. Ale s přesídlením Matyášovým r. 1612 do Vídně se začala zase kancelář česká kolísati, když většina jejího úřednictva i s kancléřem odešla do Vídně, kam se po Bílé Hoře přesunulo těžiště státní správy, takže zde vznikla *česká rada dvorská*, jejímž orgánem byla *česká dvorská kancelář*. V Praze vznikla při místodržitelství *česká rada místodržitelská s českou královskou kanceláří místodržitelskou*, v níž byly česká a německá expedice. Úřady vídeňské nabývaly stále větší převahy nad úřady pražskými až do r. 1749, kdy česká dvorská kancelář zrušena a její agenda přidělena directoriu in publico-politicis et camerilibus, které od r. 1762 nazýváno cí. kr. spojenou českou a rakouskou dvorskou kanceláří, když od něho odděleny věci komorní.

Písemnosti české kanceláře královské. Česká kancelář královská vydávala od 15. století dvojí listiny: 1. *privilegia*, ověřená podle důležitosti obsahu buď majestátem nebo pečeti královskou, 2. *listy otevřené* (patentes, mandáty, rozkazy), ověřené pečeti královskou nebo menší, přitištěnou pod zněním nebo v zadu, a *listy poselací* (missivae), pečeti menší uzavřené. Listy poselací měly stručnější intitulaci ve dvou řádcích nad zněním a adresu na rubu. Listiny a zvláště listy byly od doby krále Ladislava vlastnoručně podpisovány samým panovníkem vlevo pod zněním. Ladislav, Vladislav a Ludvík se podpisovali: *Ladislavus, W. R(ex), L. R(ex) manu propria*, Habsburkové jen svým jménem: *Ferdinandus*. Kromě toho si kancelář na těchto písemnostech podle potřeby rukou protonotářovou poznamenávala, od koho obdržela rozkaz je vyhotoviti. Činila tak ve zvláštní kancelářské poznámce, kterou nalezneme v pravo pod zněním písemnosti nebo vpravo na plíce. Jestliže sám král rozkázal vyhotoviti písemnost, napsala do poznámky: *ad mandatum domini regis* (nebo *regie maiestatis proprium* nebo *ex mandato proprio regie maiestatis*). Kdo rozkaz králův kanceláři donesl, relátor, se někdy uvedl slovy: *ad relacionem illius* nebo *illo referente* nebo prostě *relator ille* nebo se neuvedl. Relátorem býval ovšem nejčastěji kancléř, méně často hofmistr a kromě toho občas i jiní úředníci královského dvora nebo zemští. Uvedené kancelářské poznámky se shodují ve svém znění se starodávnými poznámkami české kanceláře královské. Vedle nich však byly psány

na písemnostech této kanceláře v 15. století i kancelářské poznámky podle vzoru uherské kanceláře královské (hned za císaře Zikmunda), tedy *ex commissione propria maiestatis regie* nebo prostě *commissio propria d. regis*. Za Habsburků byla tato soustava kancelářských poznámek nahrazena řadou vlastnoručních jmenných podpisů úředníků. Ještě první dva nejvyšší kancléři za Ferdinanda I. se podpisovali *Vidit ille s (supremus) cancellarius regni B (ohemie) manu propria*, ale další již jen *ille supremus regni Bohemiae cancellarius*, až po Bílé Hoře konečně počínajíc (1628) kancléřem Vilémem Slavatou *regis Bohemiae supremus cancellarius*, a to vždy vlevo pod podpisem panovníkovým. Kromě toho se vpravo pod zněním podepisovali místokancléř a sekretář. Po Bílé Hoře za Ferdinanda II. se zase objevila napravo pod zněním anonymní poznámka, ale vlastnoruční protonotářova: *ad mandatum sacrae regiae* (nebo *cesareae* nebo *cesareoregiae*) *maiestatis proprium* a pod ní vlastnoruční podpis českého dvorního sekretáře. Od Ferdinanda III. byl nad tento podpis často kladen podpis kancléře českého, od Josefa I. i českého dvorského rady a za Karla VI. nalezneme na listinách vedle podpisu panovníkova vlastnoruční podpisy čtyř úředníků: nejvyššího kancléře krále českého (vlevo pod podpisem panovníkovým), kancléře v království českém, místokancléře v království českém, českého dvorského rady nebo českého dvorského sekretáře (vpravo pod poznámkou protonotářovou). Za Marie Terezie se od r. 1762 podepisoval na prvním místě pod podpisem panovníkovým *reginae (regis) Bohemiae supremus et archiducissae (-ducis) Austriae primus cancellarius*, pod ním český kancléř, napravo pod poznámkou protonotářovou místokancléř a dvorský rada. Kromě těchto poznámek a podpisů pod zněním písemností poznamenávala si kancelář na rubu jejich, byla-li písemnost registrována a kým, neboť se všechny písemnosti z kanceláře vydávané opisovaly (pravidelně podle konceptu) do register, a to privilegia zvláště, listy otevřené české zvláště i německé zvláště a listy posílací rovněž zvláště české a zvláště německé. Všechny kancelářské poznámky a zvláště kancelářské podpisy je při katalogisaci bedlivě poznamenávat (nejsou-li dost čitelné, buďtež opausovány nebo aspoň okresleny), neboť jsou velmi důležité pro poznání české královské kanceláře. — Srv. J. Čelakovský: O domácích a cizích registrech zvláště o registrech české a jiných rakouských dvorských kancelářích. — V. Letošník, Registra otevřených listů české kanceláře (Čas. archivní školy, III. a IV.). — Z. Kristen, Listy posílací a jejich registra v král. kanceláři české až do Bílé Hory (Čas. archivní školy, V.).

Pečeti českých králů. Pečeti, jimiž česká kancelář královská od poloviny 15. století ověřovala své písemnosti, byly trojí: pečeti majestátní, královské a menší (sekrety). *Pečetmi majestátními* (*sigillum maiestatis nostrae, unser küniglicher maiestät insigel*) užívanými až od korunovace panovníkovy, se pečtila jen privilegia, a to ještě zvláště důležitá, takže jsou majestátní pečeti velmi řídké, a od Ferdinanda I. se jich již neužívalo. Králové, Ladislav, Jiří, Vladislav a Ludvík užívali majestátní pečeti dvojsstranné, již vzorem byla majestátní pečeť králů uherských. Na pečeti Ladislavově je na líci král v majestátě, vpravo od něho anděl drží nový znak uherský, máje u nohou znak rakouský, nalevo podobný anděl drží znak český, máje u nohou znak moravský; pod trůnem je znak lucemburský. Opis ve dvou pásech: *Ladislaus dei gracia Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croatiae etc. rex, Austriae et Lucemburgen. dux ac Moraviae marchio. 1456.* Na rubu pečeti tři andělé (shora, sprava a leva) drží veliký znak český, kolem něhož do kruhu jsou v obloucích napravo shora dolů: znak moravský, slezský, dolnolužický, dole: hornolužický, nalevo shora dolů: lucemburský, slezský (po druhé) a zhořelecký. Opis ve dvou pásech: + *Ladislaus dei gracia Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croatiae etc. rex, Austriae et Lucemburgen. dux ac Moraviae marchio. 1456.* Obdobné majestátní pečeti měli králové Jiří, Vladislav i Ludvík.

Daleko častější, možno říci vlastní pečeti královských listin a listů otevřených byla *pečeť královská* (*sigillum regale, das künigliche insigel*), na níž byl zobrazen uprostřed znak základní državy panovníkovy a kolem něho rozloženy znaky ostatních držav. Takto upravená pečeť královská zůstala od Ferdinanda I. hlavní pečeti králů českých až do konce. *První královská pečeť* Ladislavova nesla uprostřed znak rakouský, držžený andělem, vedle znaku vpravo starý znak uherský, pod ním znak moravský, vlevo znak český, pod ním znak hornorakouský, všechny znaky svázány řetězem, který je uzamčen pod znakem rakouským na zámek, a opis + *S. Ladislai dei gra Hungarie, Bohemie etc. regis nec non ducis Austriae et marchionis Moraviae.* Na *druhé královské pečeti* Ladislavově (asi od konce 1453) je veliký, korunovaný štít, štípený: s uherskými břevny a českým lvem, držžený na pravé i levé straně zobákem sedícího orla se složenými křídly, a kolem štítu na obvodě pečeti jsou položeny čtyři znaky: rakouský (nahore), moravský (vpravo), slezský (vlevo), lucemburský (dole), přerušující opis: *Ladislaus dei gracia Hungarie et Bohemie etc. rex.* *Třetí pečeti královské* užíval Ladislav asi od korunovace: veliký klečící anděl, mírně obrácený do prava, drží před sebou

veliký štít, čtvrcený, na němž se střídá starý znak uherský s českým; nad štítem je na gotické pásce nápis: Ladislaus rex a nad páskou koruna. Královská pečeť *Jiřího z Poděbrad* nesla uprostřed veliký korunovaný znak český, u něhož sedí na pravé i levé straně orel složených křídel, jako strážce, kolem znaku na obvodě pečeti čtyři znaky: moravský (nahore), slezský (vpravo), lucemburský (vlevo), dolnolužický (dole), přerušující opis: Georgius dei gracia rex Bohemie etc. *Matyášova* pečeť královská měla kolem velikého korunovaného znaku uherskočeského šest znaků, vpravo: starý uherský, haličský, korvínský, vlevo: moravský, slezský, dolnolužický a opis: S. Mathie dei gracia Ungarie, Bohemie etc. regis, marchionis Moravie, ducis Slezie etc. *Vladislavova* pečeť královská: kol korunovaného znaku českého čtyři znaky: moravský (nahore), lucemburský (vpravo), slezský (vlevo), dolnolužický (dole) a opis Wladislaus dei gra rex Bohemie, marchio Moravie, dux Lucenbürgen et Slesie Lusacieque marchio. Když se stal Vladislav i králem uherským, změnila se jeho pečeť královská mimo opis tak, že doprostřed položen korunovaný štít čtvrcený: uherská břevna a český lev, nesoucí na prsou polskou orlici.

Česká pečeť královská se udržela ve svém základním schématě i za Habsburků až do Josefa II. A základního tvaru se jí dostalo hned *Ferdinandem I.*: doprostřed pečeti položen veliký korunovaný štít čtvrcený s uherskými břevny a českým lvem, na nějž položen štít střední, rovněž čtvrcený (1. pole štípené: rakouské břevno a staroburgundské pruhy šikmé, 2. pole čtvrcené: kastilská věž a leonský lev, 3. pole štípené: aragonské pruhy a sicilské pruhy s orly, 4. pole dělené: lilie novoburgundské a brabantský lev; mezi 3. a 4. polem dole skrojeným je granadský rytíř), nesoucí na prsou štítek štípený s habsburským lvem a tyrolskou orlicí, a kolem hlavního štítu položeno šest znaků zemí koruny české: vpravo moravský, lucemburský, hornolužický, vlevo slezský, dolnolužický a zhořelecký. Po volbě krále českého za krále (či císaře) římského změnila se královská pečeť česká jen potud, že celé znamení pečetní bylo položeno na jednohlavého (či dvojhavého) orla. Tak tomu bylo až do Josefa I. *Karel VI.* užíval sice podobné české pečeti královské, ale hlavní štít její byl upraven tak, že byl rozčtvrcen (1. pole: kastilská věž, 2. pole: uherská břevna, 3. pole štípené: aragonské pruhy a sicilské pruhy s orly, 4. pole štípené: rakouské břevno a burgundské pruhy šikmé) a do jeho středu položen štítek s českým lvem. *Marie Terezie* změnila českou pečeť královskou více: doprostřed pečeti byl položen veliký štít čtvrcený (1. pole: uherská břevna, 2. pole

štípené: rakouské břevno a burgundské pruhy šikmé, 3. pole: moravská orlice, 4. pole: slezská orlice), nesoucí na prsou štít s českým lvem, ozdoben českou korunou královskou a kolem něho rozloženy znak lucemburský a hornolužický s pravé strany a dolnolužický a zhořelecký s levé strany. Později však Marie Terezie od zvláštní české pečeti královské upustila a po smrti svého manžela císaře Františka vložila znaky skupiny zemí koruny české i do své pečeti císařské na štít čtvrcený (1. pole: moravská orlice, 2. pole: slezská orlice, 3. pole: hornolužická zeď, 4. pole: dolnolužický vůl) se štítkem českého lva na prsou, korunovaný českou korunou královskou, umístěný v levém horním rohu. A v této podobě byly pak představovány země koruny české na císařských pečetech Josefa II. a Františka II. i na středním štítě velikého znaku mocnářství rakouského v levém horním rohu za zeměmi uherskými a rakouskými, jen že mezi znak hornolužický a dolnolužický ještě položena těšínská orlice a česká koruna královská položena na náprsní štít českého lva.

Většina královských listů otevřených a listy poselací byly ověřeny *pečetí menší* (sekretem), která pravidelně bývala zmenšenou a zjednodušenou pečeti královskou, z níž zůstal jen základní znak. Za Ladislava, Jiřího, Matyáše a Jagailovců, uzavíraly se ještě listy poselací dosti často i pečeti královskou, ale počínajíc *Ferdinandem I.* byla tato pečeť vyhrazena privilegiím a částečně i listům otevřeným, a listy poselací se ověřovaly pečeti menší. Za Ferdinanda I. nesla ještě menší pečeť jen zmenšený základní znak pečeti královské, počínajíc Maximiliánem II. byla již více zjednodušená: na čtvrcený štít s uherskými břevny a českým lvem byl vložen štítek štípený s rakouským břevnem a burgundskými pruhy a po volbě Maximiliánově císařem římským vše položeno na prsa dvojhavého orla. Při tom zůstalo až do Josefa I. *Karel VI.* s českou pečeti královskou změnil i pečeť menší: čtvrcený štít (1. pole: kastilská věž, 2. pole: uherská břevna, 3. pole štípené: aragonské pruhy a sicilské pruhy s orly, 4. pole štípené: rakouské břevno a burgundské pruhy), nesoucí štítek s českým lvem, položen na prsa dvouhlavého orla. *Marie Terezie* nově upravila svou menší pečeť ve shodě s novou svou českou pečeti královskou tak, že veliký štít čtvrcený (1. pole: uherská břevna, 2. pole štípené: rakouské břevno a burgundské pruhy, 3. pole: moravská orlice, 4. pole: slezská orlice), nesoucí na prsou znak českého lva, je korunován českou korunou královskou. Důkladněji byla změněna menší císařská pečeť Marie Terezie po nové úpravě její pečeti císařské po smrti císaře Františka, zbyl na ní jen znak čes-

kého lva v levém horním rohu základního velmi složitého štítu, ozdobeného na levém rohu královskou korunou českou. A při tom pak již zůstalo. Složitě štítů císařských pečeti Marie Terezie, Josefa II., Františka II., Ferdinanda V. a Františka Josefa I. nemohu zde heraldicky popisovat, jen pro všechno připomínám znaky zemí koruny české: *Čech* = stříbrný dvojocasý lev v červeném poli, *Moravy* = červeně a bíle šachovaná orlice v modrém poli, *Slezska* = černá orlice ve zlatém poli, *Těšínska* = zlatá orlice v modrém poli, *Horní Lužice* = zlatá zeď o 3 zubech v modrém poli, *Dolní Lužice* = červený vůl ve stříbrném poli, *Lucembursko* = červený jednoocasý lev na poli bíle a modře vodorovně pruhovaném, *Zhořelecka* = štít půlený: nahoře stříbrný dvojocasý lev v červeném poli, dole pole zlaté. K tomu je přidati zmínku, že *rakouské* (babenberské) břevno je stříbrné v červeném poli, *burgundské* šikmé pruhy jsou červené ve stříbrném poli, *uherská* břevna (starý znak uherský), jsou stříbrná v červeném poli, dvojitý kříž *uherský* (nový znak uherský) je stříbrný v červeném poli na zeleném trojvrší, *habsburský* lev je červený ve zlatém poli, *lotrinští* tři orlice jsou stříbrné v červeném šikmém pruhu na zlatém poli. Nemohu zde také uváděti pečeti všech úřadů zeměpanských, zemských a krajských, jak se u nás a pro nás za Habsburků časem vytvořily, doufám, že k jejich poznání postačí předchozí poznámky o vlastních pečetech panovnických, jejichž jsou všechny ostatní pečeti úřední jen zmenšenou a zjednodušenou odlikou.

Konečně ve zvláštních případech pečetovali králové čeští své listy *pečetmi prstennými* neboli signety.

Privilegia měst poddanských, vydávaná jim jejich vrchnostmi, byly ovšem velmi jednoduché listiny pergamenové, později, hlavně pokud šlo jen o potvrzování starých privilegií, i papírové, ověřované větší pečeti vydavatelovou (pokud ji měl). Jen občas se vyskytly listiny graficky ozdobné, ano někdy velmi ozdobně vypravené.

Patenty. Městská privilegia byla ovšem základem právního stavu města, ale časem s rostoucí rozmanitostí života městského vzrůstala potřeba městská privilegia, ony základní zákony městské správy, měly-li účelně sloužiti skutečnému životu, vykládati, doplňovat, novelisovat drobnými nařízeními v podobě listů otevřených (patentů). A vzrůstem kultury písemné a zpřesňováním správy, byrokratisací, množily se takové patenty, zvláště od té doby, co bylo právo městské včleněno do práva zemského, zřízení městské do zřízení zemského a nalezen poměr měst ke zřízení krajskému. Jako článek širší obce krajské a zemské nevyhnula

se města mnohonásobným stykům s krajem a zemí, s jejich zájmy a správou, jimž nakonec podřízena a odtud onen začátkem 18. století stále rostoucí počet *patentů guberniálních*, vydávaných do měst vládou zemskou (guberniem), a *patentů krajských*, vydávaných úřady krajskými. Bývaly-li u nás již počátkem 16. století mnohé obecné patenty, vydávané v desítkách exemplářů, tištěny, tím spíše nalezneme tištěné patenty ve století 17. a následujících, kdy guberniálních i krajských patentů přibývalo, ať již byly vydávány přímo do měst královských i jiných, či se jen zájmů městských dotýkaly nepřímě. Takové patenty byly chovány v kanceláři městské a s její registraturou ukládány do městského archivu.

Listiny na nemovitý majetek a důchody městské obce. Městské obci býval darován jejím zakladatelem různý nemovitý majetek (krámy masné, lavice chlebné, kotce, půda vzdělaná i nevzdělaná, les, rybník a j.) a důchody (cla, mýta, tržné a j.). Tento majetek a důchody byly časem rozmnožovány novými dary vrchnosti městské. Kromě toho nabývala městská obec nového majetku koupí nebo odkazem svých členů nebo jiných. Všechny tyto převody nemovitěho majetku a důchodů byly provázeny nebo později přímo prováděny listinami darovacími či kupními smlouvami, které zajišťující značná práva, byly rovněž psány na pergameni a ověřovány visutými pečeti, jako privilegia městská. Ale těm se podobaly nejen svou úpravou, nýbrž i svým obsahem, neboť ve svém souhrnu tvořily — hlavně později — hospodářský základ města, jako privilegia tvořila základ právní. Proto byly listiny na nemovitý majetek a důchody městské obce přiřadovány k městským privilegiím, tvoříce s nimi v městském archivu zvláštní skupinu listin pergamenových, privilegií v širším slova smysle.

Ověřené opisy privilegií. Výpisy z desk. Knihy privilegií a patentů. Je jasno, že privilegia městská byla pro svou důležitost velmi pečlivě chována v městském archivu nebo, nebylo-li ho, v některém klášteře městském či cizím nebo v archivu sousedního města většího. Bylo-li třeba prokázat se některým z nich před soudem, dokázati dobré právo městské obce, užívalo se k tomu raději ověřeného opisu privilegia než samého originálu. Opis městské obce ověřovala svou pečeti obyčejně některá druhá, vyšší obec městská nebo jiná veřejně právně hodnověrná osoba právnická či fysická, někdy i veřejný notář, zvláště pokud šlo o práva fora církevního.

Pokud městské obce nabývaly *statků pozemských*, t. j. svobodných statků zemských, bylo ovšem jejich povinností zapsati je

do desk zemských. Trvalo dosti dlouho, než vůbec královská města naše nabyla práva kupovati pozemské statky, a i pak se to dalo pravidelně jen se zvláštním povolením panovníkovým, t. zv. *relací královskou*. Teprve v 16. století se dostalo některým předním městům výsady, že si mohla klásti statky pozemské do desk bez relace královské. Zápisem čili *vkladem do desk zemských*, do nichž se soustavně zapisovaly všechny převody svobodných statků zemských, zajišťovala si městská obec právo k nově nabytému statku pozemskému. Potřebovala-li právního svědectví o svém právě, vyžádala si od úřadu desk zemských, t. zv. *výpis z desk*, to jest opis příslušného deskového vkladu, ověřený zvláštní klauzulí: „Tento výpis dán jest z desk zemských s povolením . . . nejvyššího písaře království českého pod pečeti . . . místosudího a . . . místopísaře téhož král. čes. v sobotu . . . léta . . .“ zpečetěný pečeti dvou úředníků desk zemských a podpisem aspoň jednoho z nich.

Pro přehled a částečně i pro jistotu opisovala si městská obec svá privilegia městská i jiné právní tituly do zvláštních *knih privilegií* a později i patenty do zvláštních *knih patentů*, do nichž však bývaly patenty častěji přímo svazovány.

Právní sborníky. Městská privilegia vlastně hned od začátku nestačila právní potřebě, byla zajisté základem právního stavu města, ale nezřídka to byly jen holé věty právní, které nabývaly pravého, praktického významu teprve správným výkladem podle různých zřízení či práv městských, brzy již sestavovaných ve zvláštní sborníky právní. Právo městské u nás bylo až do Koldínových Práv městských právo nalézané, t. j. o každém případě právním se rozhodovalo samostatně, nebylo zákonníku, t. j. soustavného souboru určitých právních předpisů, paragrafů, nemohl tedy býti daný právní případ pod některý paragraf subsumován a podle něho rozhodnut. Přece se však i při tomto nalézání práva v případech právně totožných pomalu ustalovala určitá pravidla (normy), která byla zaznamenávána a pak opisována. A časem se vytvářely sbírky takových právních pravidel stále soustavnější, vznikaly sborníky městského práva, *městské sborníky právní*, pravidelně z popudu a prací soukromou, nikoli z nařízení úředního. I u nás se brzy objevily takové sborníky právní. Nejdříve byly k nám doneseny *sborníky cizí* ze starších měst německých, jak a pokud byla našim městům městy mateřskými, a na nich budovala právní prakse našich měst dále. I když se v nich poučovala, nemohla vždy rozhodovati přímo podle nich, nýbrž bylo jí leckdy dbáti i domácího práva zemského. Tak vznikaly u nás domácí *sborníky právní*.

K nejdůležitějším takovým sborníkům, vzniklým u nás v okruhu práva jihoněmeckého, patří sborník brněnského písaře městského Jana z r. 1353, zvaný Schöffenchuch nebo *Brněnský Municipál* (srv. M. Boháček, Římské právní prvky v knize brněnského písaře Jana, 1924 a Ještě k římskoprávnímu obsahu brněnského právní knihy ve Sborníku prací z dějin práva československého, 1930). Sestavuje v jádře rozhodnutí kmetského soudu brněnského v abecední soustavu podle látky, ale vedle toho i jiná ustanovení a předpisy práva římského a kanonického. Později byl sborník Janův označen jako Manipulus vel directorium iuris civilis et collectus per necessaria, quae in ipso iure sunt contenta. Od konce 14. stol. byl na Moravě velmi rozšířen, ke konci 15. stol. byl již v Brně vytištěn a platil až do r. 1680, kdy byla i na Moravu zavedena Práva Koldínova. Koncem 14. stol. byl Brněnský municipál upraven v Jihlavě, t. j. zkrácen na 287 článků a v této podobě se rozšířil i v Čechách jako velmi dobrá právní příručka s názvem *Liber sententiarum* nebo *Cursus civilium sententiarum*, užívaná zvláště v Kutné Hoře, ale i v Praze. *Knihy práv městských Brikcího z Lička* z r. 1536 jsou vlastně jen opravený a rozšířený překlad Brněnského Municipálu do češtiny od Víta Tasovského (1468). A v této podobě bylo pak Municipálu užíváno i v Čechách až do zavedení Práv Koldínových. V Praze vznikl právní sborník již ve 13. století (srv. shora str. 97), t. zv. *Právo pražské* nebo *Otakarovo*. Pozdější jsou *Práva konšelská pražská* asi z r. 1380, pak t. zv. *Práva Soběslavská* a *Staropražská* z doby po válkách husitských. Kromě toho sentence jihlavské, brněnské a jiné a v městech práva magdeburského sbírky naučení litoměřických, olomouckých. A je příznačné, že k těmto sbírkám vlastního práva městského jsou často připojovány i sbírky práva zemského samého: kniha starého pána z Rožmberka, Řád práva zemského, Ondřeje z Dubé, Výklad na právo zemské české, Registrum na dávná zřízení zemská, královské právo hornické Václava II. z r. 1300, Maiestas Carolina, Zřízení zemské z r. 1500 i pozdější a Viktorina Kornela ze Všehrd O právech země české knihy devatery (srv. J. Kapras, Právní dějiny země koruny české I, § 6, 7). Zemské právo české bylo, jak patrně, i pro právní praksi našich měst velice důležité. A právě vlivem českého práva zemského se tato právní prakse, původně dvojí: jihoněmecká a severoněmecká pomalu vyrovnávala a tvořila se zvláštní domácí právní prakse, zvláštní domácí právo městské, které nakonec dosahuje kodifikace v Koldínových Právech městských. Toto vyrovnávání se obojího práva městského u nás vlivem a pod ochranou práva zemského bylo značně podporováno právě tím, že

právní sborníky obojího práva byly v našich městech v nejrůznějších sestavách (ne již magdeburské v jedněch městech a norimberské v druhých) opisovány, glosovány, komentovány, vzájemně srovnávány, do zvláštních právnických konkordancí sestavovány, prokládány právem zemským a zpracovávány až se pomalu vytvořilo zvláštní jednotné právo městské, které pak již mohl mistr *Pavel Kristián z Koldína* zachytiti ve svých *Právech městských království českého z r. 1579*, znamenajících v celku právo užívané na právě pražském, založené zase na brněnském *Liber sententiarum*, na nálezech konšelů pražských, na zřízení českém z r. 1564 a jiných menších pramenech (srv. J. Kapras, *Práv. děj. zemí kor. čes. I, § 11*). Nemohu ovšem zde, než naznačovat, proto jen připomínám, že i další úpravy zřízení zemského vždy se dotýkaly i zřízení městského, takže i pozdější zřízení zemská (na př. obnovená zřízení, Ferdinand II.) měla základní význam pro správu městskou. Tyto sborníky právní, normující právní základy zřízení městského, byly zajisté podstatnou pomůckou správy města a její kanceláře. Proto je často nalézáme v archivech městských, kde je je přiřaditi k městským privilegiím a jejich kopiářům, k nimž patří svým obsahem i podobou diplomatickou.

Městská správa a její kancelář. Jakmile se obec městská ustavila na podkladě svého zakládacího privilegia, byla zřízena i její správa, která měla pečovat, aby všechna práva obci daná byla vykonávána i všechny povinnosti jí uložené plněny, jak v privilegiu ustanoveno. Správa městská byla proti starobylé, tradiční správě zemské něčím novým, moderním, jako se vůbec moderní pojem veřejné správy s právy i povinnostmi nejdříve ohlašuje ve správě městské. Jádrem městské správy, základním jejím článkem byl původně *městský soud*, na němž se soustřeďovala všechna *soudní správa* obce městské ve věcech trestních i občanských (sporných i nesporných). Soud byl dán hned našim nejstarším městům do vínku, jak víme. Ale vedle něho se v nich brzy vytvářel druhý článek městské správy, *městská rada*, která se původně starala jen o *hospodářskou a politickou správu* města, časem však se zmocnila i soudní správy městské na městském soudě. A mladší naše města, vznikající v době, kdy již městská rada je podstatným článkem správy městské, dosahovala městské rady již při svém založení. Městská rada, sjednotivši ve svých rukou celou správu města: politickou, soudní i hospodářskou, byla za čas nucena svěřovati větší nebo menší část správy jednotlivým svým členům nebo starším obce na kratší nebo delší čas. Nemohla zajisté sama ovládnouti všechny tři složky správy městské,

zvláště když se stávaly vzrůstem obce složitější a složitější. A dalším vývojem se z těchto dočasných „komisí“ vyvinuly zvláštní vedlejší úřady městské, ovšem jen u obcí větších. Všechna trojí správa městská si časem, ne-li hned, vyžádala aspoň písemných záznamů, i když soustavné písemné jednání původně zásadně odmítala. Bylo jí jich nevyhnutelně třeba pro paměť o vykonaných právních i správních jejich činech. Se vzrůstem znalosti písma a vlivu práva římskokanonického, hlavně jeho procesu, šířilo se písemné jednání i do správy městské, která si časem vyžádala i zvláštní *městské kanceláře*, upevňující se a vyvíjející souběžně s upevněním a vývojem městské rady, jejímž orgánem městská kancelář byla. A byla to v městské správě především městská kancelář, která svým zřízením a zvláště svými knihami znamenala pokrok, zárodek moderní byrokratické správy.

4. MĚSTSKÁ KANCELÁŘ.

Jestliže starší správa našich měst vystačila s jedním *písařem městským* (notarius civitatis), který dobře stačil *zapisovati* několikrát do roka *na městském soudě*, agendou nijak nepřetíženo, *napsati* do roka několik městských *statutů* a něco *listin* o právních počinech měšťanů, *sepisovati* berni městskou a něco málo *listů*, v nichž obec městská za něco žádala nebo na žádosti odpovídala, vzrostla tato písemná agenda městského písaře již koncem 13. století tak, že ve větších obcích (Praha) měl k ruce písaře pomocné. Větší města naše měla tedy již začátkem 14. století svou *kancelář* — a po nich podle potřeby i města ostatní. Byl-li již písař městský, pravidelně právně dobře vzdělaný (jmenoval se často *mistrem*), osobnost v městě velmi vážená a důležitá (svědčí o tom známý statut Starého města Pražského z roku 1226, Čelakovský, *Privilegia měst Pražských č. 7*), byla vážnost a důležitost kanceláře tím větší a rostla, až se jako orgán městské rady stala páteří vši správy městské. S rozvojem právní moci městské rady a tím i její agendy přibývalo v městské kanceláři větších obcí úředníků, z nichž první: *písař vyšší* (protonotarius), později i *kanceléřem* zvaný, řídil kancelář a sám zapisoval rozsudky, spisoval kšafy a listy poselací, druhý: *písař menší* (notarius, subnotarius) zapisoval trhy domové a viničné, dluhy, listy na zdi, okna, světla, vody a smlouvy o meze. Kromě nich byl v kanceláři *ingrosátor*, který přepisoval konceptní záznamy manuálové načisto do příslušných knih městských a snad psal i čistopisy listin městských. Konečně i berni sepisoval později zvláštní *písař berní* (notarius collectarum), mající k ruce *menšího písaře*

berního (subnotarius collectarum) a sám podléhající vyššímu písaři městskému. Takto (rozumí se nikoli ve všech městech stejně) vybavená kancelář městská nezadala v ničem kancelářím úřadů zemských, ano ve mnohém je i předčila. Jaký význam měla kancelář městská již v polovině 15. století, zvláště její úřední technika a praxe, nejen pro správu města samu, nýbrž i pro širší kruhy právní, dokazuje *Praxis et cursus cancellarie civilis*, universitní to čtení Prokopa, vyššího písaře Nového města Pražského, z r. 1452 (vydané F. Marešem jako č. 32 Historického archivu České akademie věda a umění). Dokazuje to již tím, že bylo na Karlově universitě připuštěno, ač Prokop nebyl mistr, a zvláště svým obsahem. Ovšem v městech menších se při zjednodušené agendě zjednodušila i kancelář, třebaže technika agendy zůstávala v jádře táž, jako byla ve všech městech téměř shodná technika správy městské, daná shodným zřízením městským.

Písemnosti městské kanceláře. Městská kancelář psala především *listiny*, vydané samou obcí městskou či jejími zástupci: rychtářem (purkmistrem) a konšely ve věcech vlastních i cizích (cechů, měšťanů a p.) nebo aspoň ověřené pečeti městskou či pečeti jejich zástupců. Jakého obsahu to listiny byly, zmíním se níže na svých místech. Zde se zmiňuji jen o úpravě jejich. Byly to skoro veskrze listiny pergamenové, teprve později některé z nich na př. kvitance a p. byly papírové a časem ovšem papírových listin přibývalo. O *pečetech* našich listin městských lze se dobře poučiti prací F. Čády „Pečetidla českých měst a obcí v archivu Nár. Musea v Praze“ (Časopis Společnosti přátel starož. čes. v Praze, r. 34 (1926) a zvláště důkladou prací V. Vojtiška „O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých (1928)“, která, bohužel, časově sahá jen do začátku 15. století. Pečet městská byla asi hned původně pečeti autentickou, t. j. pečeti, která právně platně ověřovala i listiny vydané jinými podmínkami. Některá naše města mívala jen jednu pečet, jiná však, obvykle města větší užívala současně dvou pečeti: pečeti hlavní, která se někdy i v opise svém výslovně označuje jako *větší pečet* (sigillum maius), a pečeti vedlejší, která se výslovně označuje jako *pečet menší* (sigillum minus) nebo *sekretní* (s. secretum). Pečet větší se přikládala k písemnostem důležitějším, pečet menší k písemnostem méně důležitým, zvláště listům. Bývaly to pravidelně pečeti kulaté, jejichž znamením bývala jednak *městská zeď* s branou, věží chráněnou, uprostřed, opřená na svých dvou koncích o věž, pravidelně provázená nějakým znakem nebo znakovým znamením, jednak *znak* sám nebo znakové znamení samo. Tato pečetní znamení se asi již od začátku 14. století pokládala i za znaky městské (V.

Hrubý, K otázce znaků českých měst, Časopis Matice moravské 54, 1930), které nejméně od 1. pol. 14. století byly asi městům udělovány spolu s pečetmi. Při popise pečetního znamení, představujícího hradbu městskou, je se přidržeti základní myšlenky znamení samého, takže na př. popis znamení pečeti města Kamenice n. Lipou (Čáda l. c., tab. I., č. 1) bude zníti: kvádrová zeď, lomená do pětiúhelníku, s cimbuřím o 3 + 3 + 8 + 3 + 3 zubech, s branou o vytažené mříži uprostřed, opřená vzadu na každém ze dvou konců o vysokou kvádrovou věž čtyřhrannou s volným okénkem obloukovým níže a zamřežovaným okénkem čtyřhranným výše pod čtyřzubým cimbuřím, krytou sedlovou střechou se dvěma makovicemi. Po vnějším boku každé věže je štít s pětilistou růží. Nebo znamení pečeti sušické (Čáda, l. c. tab. I., č. 2) lze popsati takto: na damaskovaném poli kvádrová zeď s cimbuřím, stavěná do kruhu, se zavřenou branou gotického oblouku, k níž vede příkopní můstek, chráněnou volnou kvádrovou věží čtyřhrannou s velikým gotickým oknem a čtyřzubým cimbuřím, krytou jehlanovou střechou s makovicí, chráněná na bocích menší volnou kvádrovou věží čtyřhrannou s oknem lomeného oblouku a trojzubým cimbuřím, rovněž krytou jehlanovou střechou s makovicí. Od nejstarších dob až do 15. století se pečetily listiny městské voskem obyčejným, v 15. století se začlo rozlišovati právo pečeti voskem zeleným a právo pečeti voskem červeným. Prvého se dostávalo městečkům, druhého jako zvláštní výsady, městům. Přivěšeny bývaly pečeti městské obvykle na pergamenovém proužku, zřídka na hedvábných nitích nebo šňůrách, které teprve v pozdější době bývaly barev souhlasných s barvami městského znaku. Od století 17. nabývaly nového a stále většího významu pečeti rychtářské, jejichž znamení se nezřídka podstatně lišila od znamení starších pečeti městských, tedy i znamení znakových.

Kromě listin psala městská kancelář i *listy*, zvané *listy poselací* (byly posílány po poslech) nebo *missivy*, kterými obec městská něco oznamovala, za něco žádala nebo odpovídala na žádosti. Byly pravidelně psány na papíře, a, majíce adresu na rubu, byly uzavírány menší pečeti městskou. Nebyly-li listy určeny určitému příjemci, nýbrž více jich nebo dokonce obecně všem, zůstávaly otevřeny, majíce pečet přivěšenu nebo přitíštěnu pod zněním či vzadu. Nazývaly se pak *listy otevřené* (litterae apertae). Svě listiny a listy si kancelář městská, jakmile byla dobře zřízena, opisovala pro paměť a jistotu do *knih registrových* buď podle čistopisu nebo, a to později pravidelně, podle konceptu; někdy psala koncepty přímo do knih konceptních nebo svazovala volně

koncepty dodatečně do knih. O různých knihách registrových, jak se v městské kanceláři objevily podle obsahu opisovaných písemností, vyložím na svých místech.

Dalším důležitým úkolem městské kanceláře bylo zapisovati všechna jednání na městském soudě a později i před městskou radou nejdříve do *protokolů*, psaných přímo na soudě nebo v radě, a potom v přesném právním formuláři do příslušných *knih právních*, nazývaných *městskými knihami*, které jsou nejkrásnějšími památkami městské kanceláře.

Konečně nemenším úkolem městské kanceláře bylo opatřiti různé písemnosti, jichž bylo třeba při výběru městské berně, o nichž se rovněž zmíním na svém místě.

Všechny písemnosti městskou kanceláří psané lze celkem roztržiti do tří skupin podle trojí správy městské: politické, soudní a hospodářské, jimž všem kancelář městská měla sloužiti. A podle těchto tří skupin je založen další výklad o písemnostech kanceláře městské.

Politické písemnosti kanceláře městské. Politickými písemnostmi zde rozumím písemnosti, provázející politickou správu města, jejímž úkolem bylo spravovati a řídití jednak *veřejný život členů obce* městské, pokud se týkal společných zájmů všeho obyvatelstva městského a tím zájmů celé obce (*πολις*), jednak *styků městské obce s jinými právními podmínkami*. K písemnostem, vyplývajícím z prvního úkolu městské správy politické, patří především *městské statuty* (statutum, nařízení), kterými obec městská upravovala společné náklady obce na obecní podniky: hradby, dlažbu, most a p. nebo cla, mýta a poplatky tržní nebo konečně společenské i hospodářské zájmy cechovní (na př. stanovila nebo potvrdzovala cechovní řády). Statuty byly vydávány představenstvem obce městské v podobě listin, ověřených větší později i menší pečeti městskou, a pro svou základní důležitost opisovány do zvláštní *knihy statutů* nebo do *knihy pamětní*, kam byly opisovány i jiné „věci pamětní“, tedy i pamětihodné zápisy z jiných městských knih, pak i městská privilegia a nařízení (mandáty, patenty) vrchnostenská, ano i zprávy kronikářské, týkající se obce. Ukázkou městského statutu a způsob jeho opisu do knihy pamětní přináší V. Vojtíšek v práci „Vývoj městských knih v Československé republice ve světlotiskových ukázkách, Řada I. Knihy pražských měst, sv. 1.“, tab. III. Později, když sociální i hospodářský život města mohutněl, bylo třeba stále častějších a drobnějších nařízení představenstva obce městské, *dekretů* nebo *ediktů* (edicta, dicta, consulta), které zase opisovány buď do knihy pamětní nebo do *knihy dekretů* či *ediktů*. Časem, pravděpodobně

vlivem vlastních právních knih městských, jejichž zápisy (nikoli opisy!) měly, jak níže vyložím, samostatnou cenu právní, přestávaly se vydávati statuty a dekreta důsledně jen v podobě listin, které se do městské knihy jen opisovaly, a začaly býti zapisovány, zvláště pokud časem nabyly povahy *nálezů rady městské*, přímo do městských knih a tím nabývaly závazné právní platnosti. Tak se objevila vedle původní registrové knihy statutů i *právní kniha nálezů a statutů*, jejíž zápisy měly samostatnou cenu právní. A tuto povahu právní měly později i jiné podobné knihy městské správy politické. K pamětihodným politickým událostem městské obce patřilo zajisté i obnovování městské rady. I byly tedy skutečně v městské kanceláři psány záznamy o obnovách městské rady buď do knihy pamětní nebo do zvláštní *knihy obnov městské rady*, jejichž zápisy nebyly již psány jen pro paměť, nýbrž měly povahu zápisů úředních. K těmto zápisům přibývaly časem podobné, obsahující *seznamy úředníků městských a přísahy* jejich, pro které se časem objevila i zvláštní *knihy přísah úředníků městských*. Dále patřilo do politické správy městské i přijímání nových měšťanů do obce, i objevily se v městské knize pamětní velmi brzo zápisy o přijetí nových měšťanů, které se časem samostatnily do zvláštní *knihy práv měšťanských* (liber personarum) (srv. Přílohu I., č. 4.). Všechny tyto knihy politické správy městské, počnouc knihou nálezů, nebyly již registrovými knihami kanceláře městské, nýbrž právními knihami městskými, takže jejich zápisy (nikoli opisy!) měly samostatnou platnost právní.

K písemnostem politické správy městské patřily ovšem i všechny *posélačí listy* městské rady, jimiž se v zájmu obce i jejich členů stýkala s jinými právními podmínkami, ať již od nich jménem obce něco žádala nebo sama jménem obce na žádost odpovídala. Zajisté všechna trojí správa městská: politická, soudní i hospodářská vyžadovala takových písemných styků, ale základní povaha těchto styků byla politická, zájmů obce jako celku se dotýkající, proto je počítati městské listy k politickým písemnostem městské kanceláře. Pro přehled opisovala si městská kancelář své listy posélačí (missivy) do *knihy notulí* (notula = koncept) nebo do *knihy missiv* pravidelně podle konceptů. Obojí tyto knihy byly knihy registrové, nikoli právní. Obsahu mohly býti posélačí listy městské velmi rozmanitého. Některé formuláře listů, vracejících se v praxi pravidelněji a proto majících i formulář pravidelnější, uvádí Prokop písař Nového města Pražského ve své již zmíněné příručce *Praxis et cursus cancellarie civilis* za nadpisem „*Sequitur de formis litterarum a civibus ad cives*“ (vyd. Marešova, str. 49 až 52). V nich žádají purkmistr a konšelé jednoho

města purkmistra a konšely druhého města, aby dopomohli jejich měšťanu, věřiteli, ke dluhu, který má u jejich měšťana, dlužníka, nebo k výplatě dědického či otcovského podílu či peněz za koně, nebo aby podporovali jejich měšťanku, vdovu, přicházející k nim shledávati dluhy, které nebožtík její muž mezi jejich měšťany měl, nebo aby jejich měšťan nahradil jejich měšťanu částku, kterou byl nucen zaplatiti za něj jako rukojmí. Podobného obsahu byly psány posélačí listy městské i k jiným právním podmínkám než k městům. Dotýkal-li se obsah takových a podobných listů širšího okruhu právního než jen určitého města, nevystačila městská kancelář s individuálním zavřeným listem posélačím, určeným jedinému příjemci, a vydávala obecný *list otevřený*, určený skupině příjemců nebo obecně všem. I takových listů uvádí Prokop několik formulářů (vyd. Marešovo, str. 53 až 70). Jsou to *moniciones generales*, v nichž purkmistr a konšelé žádají, aby bylo dopomoženo k různým spravedlnostem, hlavně dlužním pohledávkám, které mají různí jejich měšťané u osob toho času nezvěstných, nebo *litterae promotoriae* (listy přímluvné), nebo *litterae conservatoriae* (listy zachovací), v nichž vydávají svědectví o zachovalosti obyvatel svého města. Jsou-li ostatní otevřené listy spíše ještě listy, třebaže již s mocným právním účinem, jsou listy zachovací již skutečné listiny. Tím spíše jsou listinami otevřené listy, v nichž purkmistr a konšelé, dosvědčují, že ten neb onen jejich obyvatel se očistil z nářku cti (*litterae expurgatoriae*), nebo *litterae conductus* (listy průvodní, glejty), v nichž purkmistr a konšelé zaručují určité osobě bezpečný průvod, nebo konečně *litterae credentiales*, v nichž ověřují někoho v určitém svém poslání k příjemci listu. Vedle takovýchto listů zavřených i otevřených psala zajisté kancelář městská množství jiných listů, z nichž hlavně listy zavřené byly nejrozmanitějšího obsahu.

Soudní písemnosti kanceláře městské. Městský soud je, jak víme, nejstarším právním představitelem města, proto také z jeho činnosti jsou nám doloženy nejstarší písemnosti správy městské. O právní podstatě městského soudu i o jeho úkolu jsem se již dříve zmínil. Zde nás zajímá jiná otázka: zda a od kdy městský soud prováděl svá jednání písemně a jaké písemnosti jeho jednání provázely. První povinností soudu městského byla jeho vlastní funkce soudní, t. j. povinnost rozhodovati o všech činech trestných a sporech, ohrožujících mír v městě, pokud nebyly vyhrazeny pánu města. Lze již předem souditi, že si soudní jednání brzy vyžádalo písemných záznamů, i když městské právo písemné jednání soudní zásadně odmítalo. Soudu bylo zajisté znáti jména žalobců a obviněných, proč jsou obviněni i roky,

t. j. termíny, ke kterým jsou poháněni. Stejně bylo mu znáti i jména svědků a jejich výpovědi, dále jednotlivé roky odkladů pře a jejich důvody, konečně i rozsudky pře nebo aspoň, komu dáno za právo. To vše si soud zajisté odedávna zaznamenával, jak ostatně je přesně dosvědčeno téměř hned ze samého začátku městského života u nás. V jihlavském právě městském z r. 1249 se praví: „Item quilibet iuratus notarius civitatis, quidquid in *tabulis suis* collegerit sive sit iuramentum sive proscriptio alicuius vel aliquis incusatus pro vulneribus vel pro aliis causis, interrogatus de his, testimonium perhibere poterit, sicut alter iuratus, nisi tunc ab aliquo iuratum suum testimonium cassum et vanum comprobetur.“ Ještě podrobněji se vyjadřuje královské právo horní z r. 1300, kde čteme: „Et sententia sic scripta diligenter in *tabulis* dicti notarii reservetur, ne aliqua dubitatio, sicut pluries accidit, ex eo in posterum oriatur. Item debet esse cautus iudex, ut omnia, que coram eo aguntur, in *actis* de verbo ad verbum sub bono testimonio iuratorum presentium per notarium redigantur, et precipue sententias, que ad iuratorum maniloquium prorogantur, conscribi faciant diligenter. Statimque nuntius citans executionem citationis notario dicat iudicis, ut ipsam sic ponat in *tabulis vel in actis*, scilicet quod talis ad mandatum iudicis per talem iuratum nuntium ponendo diem et horam ut iudicio compareret tali die, ad domum suam fuerit publice citatus audientibus transeuntibus et vicinis. Sed tamen, cum circa maiora cautius sit agendum, nobis visum est, ut in causis maioribus testes secrete deponant coram iudice, notario iudicii et uno iurato, per partes communiter ad hec electo.“ Byly tedy psány u městských soudů již ve 13. století *protokoly* (acta) o jednotlivých seděních soudních hned na soudě s platností prozatímní a hlavní výkony soudní, důležité pro přehled případů právních, projednávaných v několika seděních soudních, byly přesně zapisovány soudním písařem do *knihy* (tabulae) až po soudě, ale s platností konečnou. Později při přesnějším písemném jednání soudním se tyto zápisy soudní rozlišily do věcných skupin: půhonů, svědectví a rozsudků, které tvořily tři oddíly *soudní knihy věcí sporných*, která se nakonec rozdělila na *knihu půhonů a obslání, knihu svědectví a knihu nálezů*. Základní účel těchto zápisů soudních původně byl zachovati soudu potřebná svědectví o jeho jednání, nebyly činěny k potřebě sporných stran, nýbrž k potřebě soudu samého. Ale, když již byly učiněny, mohly posloužiti i stranám, které v nich měly cenná svědectví o svých právech rozsudkem nabytých. A odtud byl již jen krok k myšlence zajišťovati soudním svědectvím i věci nesporné. Strany, aby tohoto svědectví

o svém nesporném právním počínu (koupí, směně, odkazu a p.) a zápisu jeho v soudní knize dosáhly, projednaly jej nebo aspoň prohlásily jej před soudem a soud si učinil o tom zápis ve své knize, jako o kterémkoli jiném svém jednání, kterýmžto zápisem se právní počín do budoucna právně zajišťoval. A z těchto zápisů o věcech nesporných, které se asi také brzy zapisovaly pohromadě ve zvláštním oddíle soudní knihy, se časem vyvinula *soudní kniha věcí nesporných*, která se nazývá vlastní knihou městskou nebo jen městskou knihou (myšleno katexochen).

Svědectví soudní. Myšlenka, zajišťovati právní počiny svědectvím soudním, je daleko starší než naše města, než města evropská vůbec, ale ujala se především v městech, v nichž se stal právní obyčej, prováděti převody majetku nemovitého před soudem, již ve 12. století povinným. To souviselo s rozvojem měst. Jejich hospodářský život, stále živější, potřeboval pružnějších a jistějších právních forem než bylo svědectví ústní, zvláště když nemovitý majetek měnil v městech svého majitele častěji než kde jinde, poněvadž se v městech scházelo více lidí, lákaných jejich výhodami. Kromě toho i obchod, soustřeďující se v městech, vyžadoval pro svá rozmanitá právní jednání právních záruk co nejlepších. A městský soud se stal střediskem, na němž všechny právní potřeby měšťanů byly projednávány a právně bezpečně zajišťovány. Původně se majetkové převody projednávaly a zajišťovaly na městském soudě jen ústně. Strany prohlásily před rychtářem a kmety svůj právní počín, na př. prodej, rychtář se přítomných zeptal, namítají-li něco, a když nikoli, vyhlásil nad prodaným majetkem mír pod královskou ochranou. Když pak ani do dne a do roka nikdo nic proti prodeji nenamítal, nabýval kupující plného práva k prodanému majetku a jakýkoli další jeho náрек (impetio) byl vyloučen. Původně trojdílné právní jednání, složené z prohlášení (publicatio), vzdání (resignatio) a zvodu (inductio in realem possessionem), se časem zjednodušilo v prosté prohlášení a podání rukou, při čemž vzdání nabylo převahy, takže se celé jednání o převod nemovitého majetku před soudem označuje jako vzdání. Soudní vzdání bylo výhodným proto, že bylo veřejné a formálně zajištěné, poněvadž mohlo býti dosvědčeno a dokázáno soudem samým. A aby se tohoto tak cenného svědectví soudního mohlo v právní praxi co nejvíce využítí, hledaly se prostředky, jak je zajistiti písemně. Znám je posud (srv. O. Redlich Die Privaturkunden s. 183 sl.) trojí způsob, jak byla svědectví soudů městských zajišťována písemně. V severní Francii a přilehlých krajinách byla chirografována. Na dolním Rýně a zvláště v oblasti práva saského (i pokud se rozšířilo v se-

verovýchodním a jihovýchodním území kolonizačním) vznikly pro ona svědectví městské knihy. Na jihu Německa, v obvodu práva švábského, se rozšířil způsob zajišťovati svědectví městských soudů listinou buď rychtáře a kmetů nebo rady městské, později rovněž knihami městskými. Chirografy severofrancouzské nemají pro nás významu, neobjevuje se v našich městech jejich vliv; tím více pozornosti je nám věnovati městské knize a městské listině, jichž obojích se u nás pravidelně užívalo.

Městská kniha (věci nesporných). Ta byla, zdá se, vymyšlena v dolním Porýní (v oblasti práva ripuarského) a v oblasti práva saského, aspoň se tam objevuje nejdříve a v jistém zárodečném tvaru. Právo ripuarské velmi časně požadovalo, aby se prováděly převody nemovitostí před soudem, a stejně i právo saské si velice cenilo soudního svědectví při sporech o věcná práva a proto vyžadovalo soudního vzdání. Poněvadž pak listina do území práva saského vnikala velmi nesnadno, zvláště mezi laiky, bylo potřebí písemně zajišťovati soudní svědectví jinak. V Kolíně n. Rýnem si začali v 1. pol. 12. stol. zapisovati kratší, delší, subjektivní, většinou objektivní nedatované zprávy o právních počinech, uvádějící výslovně, že o příslušných počinech vyjadřují svědectví rychtář a měšťané. Záписы byly činěny na pergaménovém *listě*, označeném jako carta (pagina), který býval svinut nebo složen a ukládán ve zvláštních skříňkách, takže se označuje jako *list skříňový*. Účel a podstata skříňového listu jsou správně naznačeny jeho záhlavím: „Notum sit tam posteris, quam modernis: quicquid presens pagina continet, racionabiliter terminata sunt coram iudicibus et scabinis et civibus et nos officiales testamur esse verum.“ Skříňové listy se v Kolíně ujaly (do zač. 13. stol. je jich zachováno 51) a od 80. let 12. století přešly z rukou vrchnostenského rychtáře do rukou měšťanstva. Byly napodobeny v Andernachu a Metách. Časem se přešlo od skříňových listů (obyčejně svitků) ke skříňovým sešitům, *skříňovým knihám*, aniž by se právní podstata a forma zápisů změnila.

Pravděpodobně současně se skříňovými knihami kolínskými vyvíjely se v městech dolnoněmeckých obdobné knihy se stejným účelem právním: zapisovaly se do nich úřední záписы o právních počinech měšťanů, pořizovaných nebo aspoň prohlášených před rychtářem a kmety nebo před městskou radou nebo před obecními úředníky, zvláště k tomu určenými (podle různých způsobů v různých městech). Kmeti nebo rada nebo ustanovení správci městské knihy zapisovali pomocí městského písaře do městské knihy z moci úřední a z téže moci městskou knihu opatrovali. Měli povinnost vydati pomocí městské knihy svědectví o práv-

ních počinech v ní zapsaných, takže zápis do městské knihy zprostředkuje, usnadňuje svědectví soudní či úřední. Co městská kniha obsahuje, bylo právně platně pořízeno před rychtářem nebo radou, což dosvědčují zvláštní úřední svědkové: obyčejně dva z kmetů nebo přísežných, zvláště k tomu určení. Tedy právní podstata a účel městské knihy dolnoněmecké v jejích začátcích se shoduje s právní podstatou a účelem skříňového listu, takže městská kniha je jen obdobou knihy skříňové. Ale právní význam městské knihy se začal ještě ve 13. století měnit, stupňoval se. Zase především v Kolíně n. R. jsou toho jasné doklady. Jestliže starší zápisy skříňové knihy zní: „Scriptus fuit idem H. et uxor sua E. in carta officialium ita, quod iure et sine contradictione dictam domum officiales obtinebunt,“ objevují se od 13. století zápisy: „Scriptus ... ita, quod ... obtinebit.“ Zápis do skříňové knihy se stává sám o sobě právně platným svědectvím, neboť úředníci městští dosvědčují zápis do knihy, nikoli právní počín sám nebo jeho prohlášení. Tedy městská kniha skříňová se svou právní cenou vyrovnává listině. Jako pečet ověřovala listinu a činila z ní samostatný prostředek právní tím, že se listina stávala pečetí samostatným právně platným svědectvím, stal se i zápis do městské knihy samostatným právně platným svědectvím tím, že byl úředně zapsán do úřední knihy, chované úřadem městským právně bezpečně, a tím právně ověřen. Zápis do městské knihy nabyt veřejné právní platnosti, o čemž se již městská práva 14. století pravidelně zmiňují. Tuto právní cenu měla městská kniha především v obvodu městského práva lübeckého a magdeburského, s nímž se však rozšířila v této právní ceně i na východ a jih, tedy i k nám, kde rovněž již ve 14. století, v některém městě dříve, v jiném později, kniha městská nahrazuje listinu buď úplně nebo aspoň částečně, dočasně. U nás totiž, zdá se, současně se objevil i vliv městského práva středoněmeckého, jihoněmeckého, zvláště norimberkého, v němž městská kniha, pokud se vůbec ujala, byla jen průvodním právním prostředkem vedle listiny, která byla prostředkem hlavním. Zápisy do městské knihy měly zde povahu buď jakýchsi konceptů k listinám nebo výtahů z nich, takže městská kniha byla svědectvím druhořadým. Zato v obvodu městského práva magdeburského nabyt městská kniha počínajíc 15. stoletím ještě větší ceny právní. Byl-li až dotud zápis do městské knihy jen svědectvím o pořízeném právním počínu, pokročilo se od konce 14. století k tomu, že se právní počín zápisem do městské knihy pořizoval. Vyvinulo se to asi z toho, že se v severním Německu (Bremách, Hamburku, Lübecku, Rostoku) té doby zapisovaly právní počiny do městské knihy,

až když bylo zjištěno, že proti nim není námitek, tedy někdy značně později. Tím se stávalo, že hlavní zajištění právního počínu nebylo spatřováno ve vzdání na městském soudě nebo před městskou radou, nýbrž až v zápise o tomto vzdání, učiněném do městské knihy, což pak vedlo k tomu, že se vidělo zajištění právního počínu jen v zápise do městské knihy, a zápis sám se stal pořizovacím prostředkem právním. V městských knihách lübeckých jsou již od 14. století doklady, že rozkaz městské rady k zápisu právního počínu do městské knihy plně nahradil jakékoli formální jednání o tento právní počín před městskou radou. Tak se zápis do městské knihy úplně vyrovnal pořizovací listině, neboť se jím právní počín nejen dosvědčoval, nýbrž i pořizoval a dosvědčoval. To je zhruba vývoj městské knihy v její mateřské oblasti, v původní oblasti práva magdeburského. Její vývoj u nás byl asi podobný, jenže, zdá se, vlivem práva jihoněmeckého, dávajícího přednost městské listině před městskou knihou, poněkud zpozděnější.

Městská listina. Zmínil jsem se již, že se ve městech středního a jižního Německa převody nemovitostí, pořízené před městským soudem, zajišťovaly soudním svědectvím v podobě listiny, vydané rychtářem a kmety nebo městskou radou. Je sice pravda, že soudní svědectví nikdy nenabývalo v jihoněmeckých právech městských významu, který mělo v městských právech severoněmeckých, ale i na jihu Německa se objevila běžná zkušenost právní, že svědectví prostých, libovolných svědků není s dostatek spolehlivé, a proto i snaha zajistiti si svědectví spolehlivé. Ta vedla v jihoněmeckých městech ke zřízení *kvalifikovaných svědků*. Ve Štrasburce (zač. 13. st.) byli voleni zachovalí věrohodní muži, kteří měli býti svědky všech právních počínů, měšťany pořizovaných, a zapřísáhnouti se, že jako zákonní, úřední svědci budou svědčiti pravdě. Ve Vídni (rovněž zač. 13. st.) se ustanovilo 100 kvalifikovaných svědků pro všechny právní počiny měšťanské, v nichž šlo o více než tři libry, nazvaných *denominati (genanten)*, kteří byli povinni vydati svědectví. Ale celkem se zřízení kvalifikovaných svědků neosvědčilo. Ve Štrasburce zaniklo brzy a ani ve Vídni se přes veliký počet denominatů neudrželo. Jen v Norimberce a Praze se udrželi denominati déle. Většinou však ustoupili brzy listině. *Listina*, ověřená pečetí soudu městského nebo rady městské, prostě pečetí městskou, byla ovšem podle právního názoru o sigillum autenticum, ve 13. stol. již vítězně pronikajícího, znamenitým svědectvím o právních počinech, pořizovaných měšťany. Listinu vydala buď městská rada svým jménem nebo ověřila svou městskou pečetí listinu, vydanou

pořizujícím měšťanem nebo někým jiným. Vznik a vývoj listiny městské i její poměr k městské knize byl v různých městech různý. Ani u nás tomu nebylo jinak (srv. V. Vojtíšek, O studiu městských knih českých, Věstník čes. akad. věd a umění 24, 1916). Bohužel nemáme ještě soustavně zpracovanou otázku, jak různé se v našich městech pokoušeli písemně zajišťovati svědectví soudní a vůbec právní počiny měšťanské. Nemohu tedy zde říci o tom nic určitějšího než, že starší byla asi u nás listina městská, k níž teprve v 1. polovině 14. století (v některých městech dříve, v jiných později) přistoupila i městská kniha věcí nesporných. Poměr listiny ke knize, t. j. mnoho-li právně platila listina, mnoho-li zápis o témže právním počinu, byl asi rovněž v různých dobách různý a měnil se. Prozatím lze snad říci, že až do 2. poloviny 14. století byla listina aspoň v našich městech práva jiho-německého, později pražského, jediným právně platným svědectvím, vedle něhož zápis do knihy byl jen věcným konceptem listiny. Jen v městech práva magdeburského měla, zdá se, i u nás městská kniha hned od počátku větší význam. Ale ještě do počátku 15. století stala se asi i u nás městská kniha samostatným prostředkem právním a od 15. století nabýval její zápis asi současně s městskou listinou povahy pořizovací, takže i u nás se pořizovaly v 15. století právní počiny zápisem do knihy městské, z níž a podle níž se mohla vydati na odůvodněnou právní žádost příslušná listina, ověřená pečeti městskou, listina městská.

Soustava naší soudní a radní knihy městské. Víme již, že se hned původně na městském soudě psaly jednak protokoly (*acta*) s platností prozatímní, písemnosti povahy konceptové, jednak kniha (*tabulae*) s platností konečnou, písemnosti povahy čistopisové. Tato podvojnost soudních záznamů se zajisté udržela u městského soudu a pak městské rady vřady, jen že souhlasí s prozatímností soudních protokolů, že se nám zachovaly až z dob pozdějších v podobě písařských manuálů věcí sporných i nesporných. Hlavní úřední pomůckou písemnou měl soud městský ve své knize [tabulae, množné číslo asi odtud, že původně bylo zapisováno na volných kvaternech (tabula), které teprve dodatečně byly svazovány v knihu]. Původně nejspíše stačila v té věci městskému soudu asi taková kniha, jaká se nám zachovala ze začátku 14. stol. od českého soudu zemského (vyd. F. Dvorský a J. Emler, Reliquiae tabularum terrae citationum vetustissimae a J. Emler Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae). Tedy v základě kniha půhonná, v níž jsou zapisovány půhony abecedně podle jména strany pohánějící. K půhonům vlastním jsou pak poznamenávány i úřední zprávy o vývoji pře až do rozsudku, takže jde o víc

než o knihu půhonnou, spíše o knihu soudní. Taková kniha soudní byla asi původně základem soudní činnosti každého městského soudu. Teprve, když soudní agenda vzrůstala a bylo častěji třeba zapisovati zprávy obsahově nebo formálně právně stejné, objevilo se vhodným tříditi zápisy i podle obsahu a stejně zapisovati pohromadě do skupin. Tak se objevily v soudní knize oddíly věcné. Na př. v soudní knize Starého města Pražského z l. 1351 až 1367 (Čelakovský J., Soupis rukopisů chovaných v archivu hl. města Prahy č. 32) jsou mimo jiné drobnější skupiny tyto hlavní oddíly, označené slovem „liber“: *Primus liber*: de venditionibus hereditatum, domorum et censuum. *Secundus liber*: de homicidiis, de vulneribus et oppressionibus virginum et viduarum. *Liber* de hereditatibus et appropriatione eorumdem. *Quartus liber*, cum aliquis super dampnum alterius vult aliquid recipere apud Christianos vel Judeos. Pro *pátou* knihu je místo prázdné. *Sextus* et ultimus liber proscriptorum. A takové oddíly se pak při vzrůstu agendy u soudů velikých měst třibením zápisové techniky osamostatnily a proměnily ve zvláštní knihy. U soudů měst menších se vystačilo i nadále a vřady s knihou jedinou, do níž se zapisovalo vše potřebné podle věcných skupin anebo u soudů měst ještě menších ani to nikoli, nýbrž jen podle sedění soudu městského. Ale s podvojným vývojem městského zřízení a správy: městského soudu a městské rady i jejich vzájemného poměru se od 2. poloviny 14. století rozdvajil i vývoj městské knihy. Od té doby a zvláště od 15. století, kdy rady našich měst, především pražských a za nimi i ostatních, upevňující své zisky z doby revoluční, získaly konečně rozhodnou převahu ve správě městské, dospělo se i k novému rozkvětu naší knihy městské. Městská kancelář, orgán rady městské, přiřadivši k dosavadní knize soudní i knihu radní, počala zdokonalovati právě v této knize a skrze ni vůbec zápisovou techniku naší městské knihy. Vycházejíc od městské knihy radní, psané v městské radě, a opírajíc se o ni, vytvořila brzy podle své potřeby podivuhodnou soustavu knih radních pro věci sporné i nesporné, do níž zanedlouho včlenila i knihy soudní, psané na soudě městském. Jak klesal význam městského soudu, upadala i městská kniha soudní, takže v 16. století ovládla i soudní správu městskou kniha radní.

Ke stručnému, účelu knihy přiměřenému výkladu o soustavě našich knih městských je mi voliti knihy měst pražských, poněvadž zde se ona soustava vyvinula pro rozsáhlost agendy nejdokonaleji, zde se také nejvíce památek z ní zachovalo a zde bylo také nejvíce o našich městských knihách pracováno. Základy položil J. Čelakovský svým „Soupisem rukopisů chovaných v ar-

chivu kr. hlav. města Prahy“ (část I, 1907) a značně k poznání knih pražských přispěl V. Vojtíšek svými pracemi „Manuály radní Nového města Pražského z let 1548—1553“ (Čas. spol. přátel starož. čes. 18, 1910), „Písaři manuálů radních Nového města Pražského z let 1548—1553“ (tamže 19, 1911) a pěkně reprodukcemi znázornil diplomatické jádro pražských knih ve svém „Vývoji městských knih v Československé republice ve světlotiskových ukázkách“, řada I: Knihy pražských měst sv. 1, 1928. O tyto práce (ve všem se s nimi neshodují), zvláště o poslední a o Prokopovu „Praxis et cursus cancellariae civilis“ (vyd. Marešovo) opírám zde svůj stručný výklad o naší městské knize věcí sporných a věcí nesporných.

Naše městská kniha věcí sporných. K soudním knihám věcí sporných, jak se od 2. poloviny 14. století rozlišily v oddíly věcné a pak i ve zvláštní knihy (na př. knihu přiznání a práva vedení pro dluhy větší 10 kop a podobnou knihu pro dluhy menší 10 kop) přistoupily na rozhraní 14. a 15. století knihy radní věcí sporných. Všechna jednání městské rady o věcech sporných zaznamenával si písař městský hned při sedění městské rady do svého písařského manuálu věcí sporných v pořádku, jak za sebou následovala v sedění samém. Byl tedy psán písařský manuál chronologicky podle sedění městské rady. Zachoval se na Starém i Novém městě pražském až od poloviny 16. století (srv. Přílohu I č. 5), ale je velmi pravděpodobno, ba jisto, že byl asi psán již odedávna i na soudě městském, neboť ho písař, maje skládati nálezy při, opakující ve svém odůvodnění vývoj pře v hlavních rysech, potřeboval. Vedle písařského manuálu povahy konceptové, psaného jen pro potřebu písaře a tedy beze vší platnosti právní byla psána městskou kanceláří i řada vlastních knih věcí sporných se zápisy o plné moci právní. Z těchto knih *knihá pühonná*, která byla pravděpodobně také psána jako dříve aspoň v podobě stručného rejstříku, nebyla pro svou pomíjivou cenu uchovávána. Spíše se již zachovala *knihá svědomí* (liber testimoniorum), do níž se zapisovala seznání svědků ke každé při pohromadě, a to nikoli přímo při výsledku, nýbrž dodatečně podle manuálu písařského nebo jiného výsledkového protokolu (srv. Přílohu I, č. 6). Kromě toho byly zapisovány podle písařského manuálu do zvláštní knihy *rukojemství a glejtů* i zprávy o tom, na jaké rukojmí byli dáni obvinění nebo na jaký glejt byli propuštěni z vězení vězňové, a do zvláštní knihy zprávy o jmenování poručníků k vedení pře, kterou jim kdo ostavil k zisku i ztrátě. Největší péče ovšem byla věnována nálezům, které byly nejdříve (v 15. století) zapisovány do manuálu radního (viz níže) a

odtud přepisovány ve výběru do knihy pamětní (viz níže) a později (od 16. stol.) zapisovány soustavně a přímo do zvláštní knihy *nálezů* (liber sententiarum), podle konceptů zaznamenaných v písařově manuálu nálezů (manuale sententiarum; srv. Přílohu I, č. 7). V městech vyššího práva (na př. ve Starém městě pražském) byla psána i zvláštní *knihá nálezů vyššího práva* (srv. Přílohu I, č. 8), do níž se zapisovaly schválené nebo napravené nálezy z jiných měst, od jejichž práva se odsouzení odvolali k právu vyššímu. Konečně byla psána na právě městském i *knihá psanců* (liber criminalis, proscriptorum; srv. Přílohu I, č. 9), do níž se zapisovali psanci, a *knihá práva útrpného* (srv. Přílohu I, č. 10), do níž zaznamenávána vyznání mučených, s kterýmižto dvojími knihami však písaři městští nechtěli nic mítí (srv. úvodní poznámku u č. 9 v Příloze I.).

Naše městská kniha věcí nesporných. Soudní knihy věcí nesporných, jak se na městském soudě v 2. polovině 14. století odlišily od knih věcí sporných, trvaly ve svém významu i v 15. století dále, neboť vzdání, koupě a prodeje se stále ještě provolávaly na městském soudě, měly-li nabýti plné moci právní. Ale ke knihám soudním přibýly od 15. století radní knihy věcí nesporných. Také všechna jednání městské rady o věcech nesporných zaznamenával si městský písař hned při sedění městské rady do svého písařského manuálu věcí nesporných (srv. Přílohu I, č. 11), psaného podobně chronologicky podle sedění městské rady, jako obdobný manuál věcí sporných. I tento písařský manuál věcí nesporných se zachoval až ze 16. století, ale rovněž byl psán asi již odedávna. Z tohoto konceptového manuálu písařského, psaného jen k potřebě písařově přepisovaly se záznamy v podobě zápisů s plnou mocí právní buď přímo do radní knihy pamětní nebo do knihy soudní, byly-li právě přístupny, nebo, a to se podle všeho dalo daleko častěji, nejdříve do radního manuálu a z něho teprve ve výběru do radní knihy pamětní a vedle toho podle potřeby i do knihy soudní. Tento *radní manuál* byl z nejdůležitějších městských knih 15. století. O něm lze sotva co stručněji a při tom přesněji říci než co praví Prokop ve své „Praxis“ (6) latinsky: „Kniha příruční čili manuál (obojí rovně) se nazývá ona kniha, v níž se zaznamenávají nerozdílně jednání před konšely. A tento manuál může napřed obsáhnouti jednání všech knih městských. Důvod či příčina, proč byla tato kniha zřízena, jest tato: nejsou totiž vždy přítomni všichni konšelé, kteří mají klíče od knihy pamětní či autentické, kniha soudní pak se předkládá jen, když se konají soudy obecné. Aby tedy nepřítomností klíče či klíčů nebo knihy soudní věci a smlouvy nebyly zameškávány, stalo se

zvykem zapisovati taková jednání a věci nejdříve do manuálu, potom však poznamenati je ve vhodném čase do knih městských, podle rozličnosti věcí do určitých knih. Na př. jestliže někdo... chtěje se vypraviti přes pole, ustanoví poručníka všeho svého statku a ochránce svých dětí..., zapíše se to nejdříve do manuálu, potom do autentika nebo knihy pamětní. Jestliže pak někdo vzdá nebo zastaví svůj dům, ať to nejdříve zapíše písař do manuálu, potom, až bude zahájen soud, ať se to zapíše do knihy soudní podle práva příslušného města. Vzdání totiž, koupě a prodeje projednávají se podle obyčeje měst královských toliko na zahájených soudech, a takové věci se provolávají na soudech nebo posudcích.“ O zápisech do manuálu se praví (7): „Věz, že zápisy do manuálu se psávají dvojako, buď úhrnně a krátce toliko v částech podstatných, takže se v zápise nic nevynechá, čeho je nutně potřebí, někdy však se vypisují podle obyčeje užívaného v knize autentické, soudní a jiných. První způsob však je chvalitebnější, poněvadž manuál je, aby se konšelé upamatovali na to, co je v budoucnu řádně zapsati do určitých knih.“ A dále se praví (14): „Manuál se shoduje s jinými knihami v tom, že jako ostatní knihy městské i on má průkaznou moc, liší se však ve dvou věcech: především v podobě zápisů, neboť zápisy v manuálu se píší zkráceně, skládají se jen z částí nutných a podstatných, v jiných, jako v knize autentické a soudní se vypisují; po druhé se liší tím, že zápis v knihách městských se vypisuje do listiny zpečetěné pečeti městskou, z manuálu se však nepřepisuje.“ Konečně o právní platnosti manuálu se praví (15): „A tato kniha se střeže a chová v obecné truhle, od níž mívá klíč purkmistr; někdy bývá však zvláštní truhla, kam se ukládá manuál s rejstříkem (berním). V městech však pražských jsou manuály v moci písařů. Má pak manuál podle práva takovou (právní) moc, jako i jiné knihy, a to jediné za úřadování těch konšelů, za nichž je zřízen; je však obyčej přemnohých měst, že manuál má touž váhu jako jiné knihy.“ Tedy radní manuál (srv. Přílohu I, č. 12), do něhož se podle Prokopa zapisovaly prodeje, kvitance, poručnictva, věna, úmluvy, věci sirotčí, vzdání, ale i nálezy s platností prozatímní, dokud nebudou řádně zapsány s plnou mocí právní buď do knihy pamětní, až budou projednány v plné městské radě, nebo do knihy soudní, bude-li ještě třeba provolati je i na městském soudě, byl velikou úlevou obyvatelstvu městskému, neboť chován v ruce purkmistrových nebo dokonce jen písařových, byl stranám kdykoli k službám, takže nebylo jim čekati do sedění plné rady nebo soudu, na nichž jediné byly přístupny vlastní knihy úřední: radní kniha pamětní a kniha soudní.

Radní kniha pamětní (srv. Přílohu I, č. 13) se nazývá pamětní (memorialis) podle Prokopa (15) proto, že se v ní zvláště zapisují na věčnou paměť jednání o některých věcech provedených před konšely. Nazývá prý se také *autenticum*,“ poněvadž její zápisy mají plnější právní moc před zápisy všech ostatních knih. Do radní knihy pamětní se prý zapisují v přítomnosti všech nebo většiny konšelů úmluvy, vzdání, zástavy, kvitance, poslední vůle, věna a jiné věci, buď v abecedním pořádku podle jmen aktivní strany nebo podle pořádku konšelů. A chová se prý (25) s větší pečeti městskou v truhle na tři zámky, od nichž mají klíče purkmistr úřadující, purkmistr, který je po něm na řadě a písař, nebo v některých královských městech v truhle na sedm zámků, od nichž má klíče sedm konšelů, kteří tvoří většinu a tedy plnou radu, před níž jediné lze zapisovati do radní knihy pamětní. Některé právní počiny, jako vzdání, prodeje a koupě, i když byly projednány před městskou radou, musily býti ještě čtyřikrát provolány na městském soudě, aby nabyly plné moci právní, a tak se objevily zapsány jednak v radním manuálu, jednak v *soudní knize trhově*, (srv. Přílohu I, č. 14), do níž se zapisovaly prodeje, vzdání (resignatio), zvody (inductio, investitura), odpory (proti prodeji či zvodu) čili obiecta, okazování základu (zástavy) čili hastilatio a obdržení za právo čili obtenta (srv. Přílohu I, č. 15). Po řádném čtyřnásobném zápise do knihy soudní, mohly býti podle ní vydány stranám městské listiny na ony počiny. S úpadkem městského soudu v 15. století se upouštělo od provolávání na něm a když v 1. polovině 16. století zahájený soud městský zanikl, vydával listiny městské i na takové právní počiny sám purkmistr podle *radní knihy trhově*, která se vyvinula z radního manuálu tím, že jeho zápisům byla přiznána platnost konečná. Zatím se však od 2. poloviny 15. století přetvářela i pamětní kniha radní tak, že místo pořádku podle konšelů, při němž byly pohromadě zapisovány všechny právní počiny za těchž konšelů projednané, ať byly jakéhokoli obsahu, nastoupil pořádek podle věcí, takže se počiny téhož obsahu zapisovaly pohromadě. Tak se časem objevily vedle radní knihy trhově i *radní kniha zástav, kniha kvitancí, kniha přípovědí a zvodů*, a pak i *knihy svatebních smluv a zvláště kniha testamentů*. O testamentě i Prokop vykládá výslovně (19 sl.), jak je to důležitý právní počín, jeho podstatu právní a jeho způsob podle obyčeje českých měst. V některých městech prý se dostaví na žádost rychtář a dva nebo tři konšelé s písařem k nemocnému a písař sepíše testament „in scedula“. Po smrti testátorově předloží poručníci onu „ceduli“ konšelům, kteří ji dají po měsíci, neodporoval-li jí nikdo, vepsati do knihy

pamětní. Ve městech, kde konšelé mají své pečeti, jako v městech pražských, určí purkmistr na žádost přátel nemocného podle jejich přání dva konšele, před nimiž se poslední pořizení učiní a přítomný písař je zapíše do svého manuálu. Nechť se posledního pořizení rychtář účastní nebo neúčastní, vždy má býti přiložena k testamentu jeho pečet vedle pečeti konšelských. V jiných městech prý se konečně testamenty píše v podobě listin, ověřených menší pečeti městskou. Zapisovaly (nikoli opisovaly!) -li se původně testamenty do radní knihy pamětní zápisem objektivním, později se rovněž z ní vydělily do knihy zvláštní, v níž obyčejně nabyly podoby opisu testamentu samého (srv. Přílohu I, č. 16). Podobně se asi vyvíjel způsob, jak byly zajišťovány svatební smlouvy měšťanské.

Kromě testamentů a svatebních smluv byly vyhotovovány v městské kanceláři ještě jiné listiny na soukromá práva měšťanů, především na smlouvy o změnách v držbě nemovitého majetku, které jak víme (srv. shora str. 136) byly projednávány nebo aspoň prohlašovány na městském soudě nebo v městské radě a zapisovány do knihy soudní nebo radní. Byly to zvláště listiny na prodeje domů a jiných nemovitostí, úroků a p., na přiznání k úroku a p., které byly buď přímo vydávány obcí městskou (= listiny městské) nebo aspoň ověřovány pečeti městskou nebo pečeti rychtáře (či purkmistra) a dvou konšelů. Podobně byly městskou listinou zajišťovány i jiné právní počiny měšťanů i když se netýkaly nemovitého majetku přímo v městě ležícího, ohlášené však na větší jistotu v městské radě, na př. vysazení dědin právem zákupným. Konečně není vyloučeno, že v městské kanceláři vznikaly velmi často i všelijaké jiné listiny měšťanů, třeba i na právě zemském či jiném založené, zvláště takové, v nichž měšťané byli příjemci nebo stranou třetí, ovšem ty pak nebyly ověřovány pečeti městskou, neboť nevycházely z práva městského. Zhotoviti takové listiny bylo jen soukromou službou městské kanceláře, vlastně městského písaře členům městské obce, měšťanům.

Hospodářské písemnosti kanceláře městské. Hospodářství města bylo ovšem podstatnou součástí správy městské a podstatnou součástí městského hospodářství byla *berně* (berna, collecta, losunga), kterou obec městská platila svému pánu: královské obce králi, poddanské obce vrchnosti. Vedle *berně zemské* (berna generalis), placené z pozemků mimo město, platila obec města královského i *berni královskou* (berna specialis, regalis) z majetku městského, nejdříve mimořádnou, t. j. vybíranou podle potřeby a rozkazu krále v částce, jak králem uložena, od 2. pol.

14. století proměněnou v řádnou roční berni v určité částce, nemluvě o různých menších, větších dávkách (iuvamina, adiutoria) králi podle potřeby. Podobně platila obec města poddanského své vrchnosti. Ale obci městské bylo třeba peněz k její vlastní potřebě. Pán města tedy dovoloval, aby si městská obec vybrala určitou částku v podobě *berně městské* (losunga), která se stala brzo jedinou berní městskou, neboť z ní byly hrazeny i částky berně odváděné vrchnosti. O výběru a odvodu berně bylo ovšem městské správě třeba míti dobrý přehled. K tomu jí sloužily zvláštní *berní knihy*, psané městským písařem v městské kanceláři. Berni, vypsanou v určité částce, vybírala obec od jednotlivých obyvatel města, na něž byla rozvrhována podle určitého klíče, založeného na odhadu jejich majetku, který byl sepisován do zvláštního *odhadního rejstříku berního* (registrum, liber hereditatum, reg. taxae, taxationis hereditatum nebo prostě taxa hereditatum). Jádrem jeho byl *odhad* nemovitého majetku, *dědin* (hereditates): jednak domů v městě s jejich nemovitým příslušenstvím (sladovnamy, pivovary, krámy masnými, lavicemi chlebnými, zahradami, vinicemi, chmelnicemi, dvory, poli, lesy), jednak usedlostí ve vsích šosovních s jejich nemovitým příslušenstvím. Kromě toho se odhadoval i výnos řemesl a úroků (úročních platů) a majetek movitý. U každé „dědiny“, zapsané v odhadním rejstříku jménem majitele, bylo poznamenáno na kolik kop grošů byl odhadnut dům a jeho příslušenství nemovitě i movitě. Podle tohoto rejstříku odhadního, sepisujícího dědiny buď v pořadí abecedním podle jmen jejich majitelů nebo podle čtvrtí městských, v nichž dědiny ležely (srv. Příloha I, č. 17), se berně, jak byla vypsána „po jednom (dvou, třech) groši z každé kopy“ (rozuměj odhadnuté) vybírala a výběr zaznamenával do *výběrčího rejstříku berního* (registrum, liber bernarum), v němž se k jednotlivým jménům majitelů dědin, sepsaných v témž pořadí, jako v rejstříku odhadním, zapisovalo, byla-li berně odvedena či nikoli. V druhé části výběrčího rejstříku se poznamenávaly všechny výdaje, učiněné z vybrané berně, a srovnáním celého příjmu (percepta) berně s celým vydáním (distributa) se výběrčí rejstřík uzavíral (srv. Příloha I, č. 18). Podobně jako výběrčí rejstřík berní byl zařízen i *úroční rejstřík* (liber censuum), v němž byl zaznamenáván výběr úroků (úročních platů) královských či městských (census regius, census civitatis), placených především z pozemků, ale i z městského majetku (srv. Příloha I, č. 19). Srv. K. Beer, Über Losungsbücher u. Losungswesen böhmischer Städte im Mittelalter (Mitteil. d. Instituts für österreich. Geschichtsforsch. 36 (1915), 31 sl.).

Časem se městská obec domohla vedle příjmů z berně i jiných příjmů. Jednak jí byly darovány pánem města nebo na jeho přímluvu pánem země různé poplatky celní, mýtní a tržní, plynoucí z obchodního ruchu městského, jednak jí byly darovány nebo prodány různé nemovitosti a práva (dvory, rybníky, pivovary, sladovny, cihelny, vápenice, městská váha a p.), podací (patronátní právo) se statky zádušními a p., které buď sama spravovala nebo jejich správu pronajímala jiným. Pokud je spravovala sama, měla o správě každého takového podniku zvláštní *registra (počty) příjmů a vydání* (registra rybničná, zádušní, špitálská atd.). Správa vsí šosovních, t. j. k městu patřících, jako všech vsí, byla založena hned ve starší době na urbářích, které byly od 13. století základní pomůckou hospodářské správy každé složitější hospodářské jednotky. *Urbář* byl soustavný soupis všeho nemovitého majetku určitého pána (vrchnosti), pronajátého poddaným, t. zv. rustikálu, a příjmů, které pánu v podobě úroků (ročních dávek peněžních), dávek naturálních a robot podle práva z tohoto majetku rustikálního náležely, soupis sestavený se stanoviska a především k potřebě pánově (srv. Přílohu I, č. 20). Urbáři byly tedy stanoveny i právní poměry usedlostí (gruntů) obcí vesnických. Časem se ukázalo prospěšným a potřebným zaznamenávat i změny v držbě jednotlivých usedlostí ať již šlo o jejich hospodáře nebo o jejich nemovité příslušenství. Tak vznikla od 15. století po vzoru městských knih (odhadního rejstříku berního a knihy trhové) zvláštní *knihy gruntovní*, v níž byly sepsány všechny usedlosti (gruntů) vesnické podle hospodářů a k základnímu zápisu byly postupem času soustavně připsovány zprávy o koupi, prodeji, vzdání, odkazu určité usedlosti, pak zprávy o splácení kupní ceny i o jednotlivých nově přistupujících závazcích (břemenech) na ní, jako úroku, zástavě, věně, dědickém podíle a p., takže gruntovní kniha podávala přesnou zprávu o každém gruntě a jeho právní a hospodářské situaci v kterémkoli čase. Proto se ve zřízení knihy gruntovní brzy dospělo k tomu, že každý grunt měl své vlastní „folio“ = list v knize (t. zv. reální folio, které podle potřeby obsahovalo několik skutečných listů knihy), aby se mohly všechny změny a závazky na gruntě připsovati (srv. Přílohu I, č. 21). Kniha gruntovní zvaná také *registra purkrechtní*, poněvadž sepisovala grunty založené na purkrechtě (právě purkrechtním, městském), byla psána nejen k potřebě správy panské, nýbrž i obecní (purkrechtu), zastupovala základní knihu městskou nejen ve vesnicích, nýbrž i v poddanských městečkách.

Zde jest se mi zmíniti ještě o jedné archivní památce, kterou

často nalezneme v našich venkovských archivech, o výpise z berní rully nebo z katastru. *Berní rulla (rolle)* vznikla r. 1654 z potřeby správy zemské, aby se zjistilo, mnoho-li je kterému panství uložiti berně zemské, která se ukládala podle počtu poddaných na panství usedlých. I bylo třeba zjistiti tento počet poddaných a mnoho-li jim náleží půdy. Je tedy berní rulla soupis (katastr) selské půdy (třebaže obsahuje i královská města a svobodníky), v němž je u jména každého sedláka, chalupníka i domkáře poznamenáno, kolik má polí [jakost (bonita) půdy udávána povšechně u celé vsi slovy: pšeničná, prostřední, špatná a p.], kolik osívá na zimu, kolik na jaro, kolik má dobytka (zvláště kolik koní) a mimo to, provozuje-li nějaké řemeslo nebo jinou živnost. Z této rully si pořizovala jednotlivá panství ke své potřebě výpisy, týkající se jich — to jsou *výpisy z rully*.

Podobné výpisy si panství pořizovala i z pozdějších katastrů: tereziánského, josefského a stabilního. *Katastr tereziánský* (čili revisitační hledě k berní rulli), který měl nahraditi nedostatečný katastr z r. 1654, vznikl v první polovině 18. století. Přípravován již od r. 1713 příznáními (fassemi) poddaných i vrchností — měl totiž sepsati k potřebě berní nejen půdu poddanskou (rustikál), nýbrž i půdu panskou (dominikál) —, která byla přehlížena zvláštními komisemi na místě samém, t. zv. okulárními visitacemi v l. 1717—29, r. 1748 byl hotov. Byl úplnější než berní rulla, neboť sepisoval všechnu půdu poddanskou: pole orná, jejichž hodnotu určuje třemi stupni, lada (pole oraná jednou za 4—6 let), pole zarostlá a pustá, zahrady, lesy i luka. Zvláštní cenu historickou mají přípravné záznamy tohoto katastru, poněvadž neudávají množství půdy u gruntu celkově, nýbrž sepisují každý větší kus (parcelu) zvlášť a nadto uvádějí i jeho polohu jménem polní trati, takže zachovaly veliké množství místopisné látky. Kromě toho je v tereziánském katastru i mnoho zpráv o hospodářském (robotách), náboženském i církevním životě lidu.

Za 40 let již katastr tereziánský nevyhovoval. Jeho nástupce, *katastr josefský z r. 1789*, sepisoval jednotně půdu panskou i selskou v každé *berní (katastrální) obci* (vzniklé sloučením dvou, tří i více starých osad) pohromadě, a to jen půdu plodnou, jejíž výnosnost zjišťována přesněji než kdy před tím. Pro jednotlivá panství byla sestavena přehledná *summaria*, v nichž rozlišen souhrn půdy panské od souhrnu půdy poddanské a půdy zádušní i duchovenské.

Ale i josefský katastr měl ještě nedostatky. Již r. 1817 bylo nařízeno zhotoviti katastr nový, nazvaný *stabilní katastr*, poně-

vadž měl již býti konečný. V něm je výměra půdy zjišťována trigonometrickým měřením a také její jakost vyhledávána co nejpřesněji. Tento katastr vyžádal si ovšem velmi mnoho práce, takže v našich zemích byl dohotoven až v letech 60. minulého století. Srv. Pekař J., *Kniha o Kosti II.*

A vracím se k hospodářské správě městské. Všechny příjmy obce městské plynuly do *komory městské*, k jejíž potřebě byla psána *kniha počtů* (liber rationum), v níž dvanáct přísežných v pořadí svého úřadu purkmistrovského skládalo účty z příjmů a vydání obce za své úřední období, proto někdy zvaná *rejstříkem purkmistrovským*. Tato kniha, chovaná pravidelně v rukou purkmistrových, v některých městech v rukou písaře městského, bývala rozdělena ve dvě části, z nichž první obsahovala vlastní počty, druhá seznamenávala dluhy obecní a měla na paměti jejich stav. Zápisy knihy počtů měly veřejnou právní platnost.

Kromě toho ovšem hospodářská správa města vyžadovala na kanceláři městské řady listin, zvláště *kvitancí* a listů.

Soubor politických, soudních a hospodářských písemností kanceláře městské, z nichž listiny pergamenové spolu s privilegii městskými a základní knihy právní, jako na př. manuál radní, trhová kniha s knihami ji doplňujícími, odhadní rejstřík berní, kniha počtů obecních, byly chovány v zamčených truhlách a ostatní písemnosti aktové ukládány do svazků (fasciklů) v organickém pořádku podle způsobu úřadování (agendy) městské správy a její kanceláře, vytvořil po čase *registraturu městské kanceláře*. I v této registratuře, jako ve všech registraturách, od poloviny 16. století nabývala stále větší převahy látka aktová, neboť i úřadování městské správy, jako všech úřadů u nás (ano u městské správy ještě více a dříve než u jiných), bylo stále písemnější. Pořádek této aktové látky registratury městské se řídil pořádkem kanceláře městské, který zase byl dán zřízením městské správy. I byly tedy dlouho páteří pořádku registratury městské schůze městské rady a třináct purkmistrských úředních období dvanácti přísežných, konšelů městských (každý z přísežných byl purkmistrem čtyři neděle, poněvadž však má rok 52 neděle, byl poslední čtyři neděle v roce první přísežný znova purkmistrem) a klíčem k registraturní látce aktové byly protokoly radní (protokoly radních schůzí a protokoly purkmistrovské). Asi od 2. pol. 18. století, hlavně od doby císaře Josefa II. vystupují v aktové látce registratury městské stále zřetelněji skupiny, dané jednotlivými veřejněprávními povinnostmi, které byly městským obcím státní správou ponechány. I objeví se v městské registratuře, podobně jako v registratuře vrchnostenské, oddíly: věci

politických (Politica), soudních (Iudicialia) a hospodářských (Oeconomica) s podřazenými rubrikami, individualisovanými podle způsobu úřadování jednotlivých měst, pak oddíly věcí kontribučních (Contributionalia), vojenských (Militaria), patronátních a školských.

Registratura kanceláře městské časem přešla v *archiv městský*, kde s ní splynuly i registratury kancelářů vedlejších úřadů městských, pokud si jich složitá městská správa vyžádala. Tím se městský archiv, chovaje registratury několika úřadů, třeba téhož právního podmětu, města, stával archivním skladem (depótem). Stával se jím tím spíše, že do něho byly časem ukládány i registratury jednotlivých cechů (pořádků) městských a bratrstev. I v registraturách či archivech těchto právních podmětů se objevily: privilegia ustavující, knihy [protokoly schůzí, registratur mistrů, tovaryšů, registra (počty) příjmů a vydání a p.] a látka aktová. I byl tedy městský archiv věrným zrcadlem a strážcem dějin života městského, života národního. Rušil-li jej někdo, prohřešoval se těžce na naši kulturu a ruší-li jej ještě nyní někdo, neváží-li si ani nyní ještě archivních památek na našem venkově, prohřešuje se na ní dvojnásob.

Nakonec uvádím výběr knih, jichž archivář městský (obecní) při své činnosti nezbytně potřebuje ve své *příruční knihovně*. Mimo spisy, týkající se přímo místa archivářovy působnosti, o nichž zde ovšem nemluví, jsou to tyto (dosud dosažitelné):

Brandl V., Glossarium illustrans bohemicomoravicae historiae fontes, 1876.

Čáda F., Pečetidla českých měst a obcí v archivu Národního Musea v Praze, (zvl. otisk z Časopisu Společnosti přátel starož. čsl v Praze 34, 1926).

Čelakovský J., Povšechné české dějiny právní 1900.

Ewald W., Siegelkunde (ve sbírce Below-Meinecke, Handbuch der mittelalterlichen u. neueren Geschichte, 1914).

Friedrich G., Učebná kniha paleografie latinské, 1898.

Kaprás J., Právní dějiny zemí koruny české, 1913—1920.

Král V. z Dobré Vody, Heraldika, 1901.

Krofta K., Přehled dějin selského stavu v Čechách a na Moravě, 1922.

Pekař J., *Kniha o Kosti II.*, 1912.

Sedláček A., (*M. Kolář*), Českomoravská heraldika I (1902), II (1925).

Paměti a doklady o staročeských mírách a vahách, 1923.

Steffens F., Lateinische Paläographie (1928), nejvhodnější sbírka paleografických ukázek, pokud nebudeme mít své vlastní.

Winter Z., Kulturní obraz českých měst I (1890), II (1892).

Život církevní v Čechách I (1895), II (1896).

Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století, 1901.

Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a XV. století, 1906.

Řemeslnictvo a živnostnictvo XVI. věku v Čechách (1526 až 1620), 1909.

Český průmysl a obchod v XVI. věku, 1913.

Vojtíšek V., O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých, 1928.

Vývoj městských knih v Československé republice ve světlostiskových ukázkách, řada I. Knihy pražských měst sv. 1. (1928).

O archivech městských a obecních a jejich správě, 1924.

Zíbrt Č., Bibliografie české historie I (1900), II (1902), III (1906), IV (1909), V (1912); zvláště díl první, kde se naleznou pomůcky (již nedosažitelné) k určování historických jmen místních a osobních v zemích českých a jiná důležitá literatura pro archivní praxi.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. I. Čechy (1923), II. Morava a Slezsko (1924), III. Slovensko (1927), IV. Podkarpatská Rus (1928).

Zvláště však upozorňuji na spis nedávno vydaný: *V. Černého*, Hospodářské instrukce (1930), v němž IV. kapitola, napsaná „Správa panství“ (str. 40—100) velmi pěkně poučuje o obsahu panských registratur a archivů. Tím se vhodně doplní mezera této knihy, vzniklá z jejího úmyslného se omezení na výklad o archívě městském.

PŘÍLOHA I.

PRIVILEGIUM MĚSTSKÉ.

Ke stránce 65. Především zde podávám podrobný regist ze složitého privilegia císaře Ferdinanda I., daného Starému městu Pražskému na hradě Pražském 22. září 1562, aby bylo patrné, že i z tak složitých listin lze upravit podrobný regist, který podává stručně, ale přesně obsah listiny, má samostatnou cenu vědeckou. Tím spíše a snáze lze podati s plným prospěchem vědecké práce podrobné registry listin jednodušších. Kdyby nebylo privilegium Ferdinandovo otištěno v J. Čelakovského „Privilegiích měst Pražských“ (Sbírka pramenů práva městského království českého I) č. 256, byl by podrobný regist z něho, uvedený níže u a) spolu i registem katalogovým, takto však bude regist katalogový povšechnější, jak následuje u b). U c) je regist inventární. Pro účel knížky mám za nutné nejprve uvést zde i dále celé znění registované písemnosti, abych čtenáři umožnil sledovati registovou práci, jejíž znalost pokládám za velmi důležitou pro praxi archivní. Co je ve znění písemnosti proloženo, vrací se v podrobném registě.

My Ferdinand z boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožitel říše a uherský, český, dalmatský, charvatský etc. král, infant v Hispanii, arcikníže rakouské, margrabie moravský, lucemburské, slezské kníže a lužický margrabie etc., oznamujem tímto listem všem, že jsou před osobu a velebnost naší císařskou předstoupili purgmistr, konšeléina místě starších obecních a vši obce Starého města Pražského, věrní naši milí, s někderými jistými artykulí těžkostí svých a toho města, při tom nás, jakožto krále a pána svého dědičného poníženě prosíce, abychom to město, jakožto stolicí naši v království našem českém, a obyvatele v něm poddané, věrné naše milé, nynější i budoucí, v těch artykulích nám předložených milostivě opatřili a nad to vejše z středoty naši to město Staré Pražské tak aby k vzdělání přícházeti mohlo, zvláště pak pro splacení dluhuov, v kterýchž sou od předkuov svých zanechání a věc jsou se sami z potřeby vdlužiti musili, někderými duochody a milostmi opatřiti a obdařiti ráčili, připovídajíce, že se nám toho jako věrní poddaní nyní i napotom věrně, poddané a poníženě chtějí za to odsluhovati. Kdež my slyšíce milostivě všechny artykule a to všecko k srdci svému, jakožto milostivý král a pán jich, připustivše i také s raddami, věrnými našimi milými, bedlivě uváživše, tyto jsme níže položené milosti jmenovaným purgmistru, konšeluom, starším obecním i vši obci Starého města Pražského, nynějším i budoucím, učinili a tímto listem naším z moc-

nosti naší královské v Čechách činíme a na budoucí a věčné časy dariti ráčíme, předkem a nejprve: jakož jsme dotčeným Pražanům Staroměstským létha jminulého čtyřicátého devátého z statkuov a důchoduov, nám postoupených, pro obecné toho města potřeby a opravy postoupiti a k užívání a opatrování jejich pustiti ráčili: dvouor poplužní, řečený Strašnice, se vsí, s dědinami, lukami, lidmi a s platy, s jeho příslušenstvím, clo na mostě pražském s domy celnými po obou stranách mostu pražského ležícími, též z Poříčké a z Horské brány a ze tří bran v Menším městě Pražském, řečených Strahovská, Kartouzská a Písecká, porybné nebolizto clo z ryb, jakž se od starodávna dávalo, mlejny s šlejfernami a s pilami na řece Vltavě, řekou Vltavou s přívozy, váhu kořennú, rychtu, platy z kotcuov, z krámuov, jarmarky, jarmareční v ungelto v Tejně, tržní, trhy ovocný a mléčný za kotci i jiné všecky městské případní duochody a platy od starodávna bejvalé, též platy z vostrovuov, polovici ostrovu nad mostem s vostrovy proti Bubnuom, z kderýchž se platí k špitálu sv. Pavla, z zahrad, z chmelnic a z břehuov, počnúc nad mostem od strouhy proti Písané lázni až k strouze, kderá jest mezi zdmi městskými a lázni Jelenovou, s platem z pil, mlejna Severinovského a z domu pod mostem Pražským na ostrůvku krom zahrad někdy Jana Kolského a k tomu ještě ze všech cizích vín od Svátostí až do sv. Havla do Starého města přivezených a vyšenkovaných kromě malvazí, ryvolí a jiných sladkých vlaských vín aby z každého žejdliku po malém pernízi ungelto sobě bráti a na obecné dobré obraceti mohli, dadouc z toho pergmistru našemu hor viničných každého roku patnácte kop grošuov českých, však s takovými při tom vejminkami: aby oni Pražané, nynější i budoucí, z takových duochoduov od nás sobě postoupených most Pražský a brány při něm každého času, jakž toho potřeba ukazovati bude, též silnice a cesty, kudy se k městu jezdí, opravovali a dláždili a každého roku purgmistru a konšeluom Menšího města Pražského na pomoc k dláždění téhož Menšího města třidceti kop grošuov českých vydávali, však sobě duom pustý, řečený Saský, vedle mostu v Menším městě Pražském ležící, pokudž se od domu celného zdí příční odděluje, v mocnosti naší pozustavovati ráčíme, item z porybného bratřím do klášteruov sv. Jakuba v Starém městě a k Matce boží na Písku v Novém městě Pražském každého pátku k sv. Jakubu po dvou kapřích a k Matce boží jeden kapr aneb za kapr po dvou groších českých aby vydávali, a břehy u téhož města k vaření sanetru a plavením dříví a s jinými potřebami skrze jezy aby nám každého času svobodné bylo. I při těch při všech nahoře pořád jmenovaných důchodích, platech a oužitcích my častopšané Pražany Staroměstské, nynější i budoucí, aby jich bez naší, dědicuov

a budoucích našich králuov českých i všech jiných lidí, duochovných i světských, všelijaké překážky k obecnímu dobrému vybírajíc užívali a rozšafně vynakládali, osoby zvláštní aby jich sobě nepřivlastňovaly než na obecné dobré obracely, na budoucí a věčné časy milostivé a konečně zuostavujeme a zanecháváme. A my, dědicové a budoucí naši, králové čeští, pod žádným vymyšleným způsobem a obyčejem těch duochoduov a platuov všech ani nadřle jiným dávati ani od toho města a obce Starého města Pražského odcizovati ani jim v ně vkráčovati a sahati nemáme na časy budoucí a věčné. Dále, jakož často jmenovaní Pražané Starého, Nového i Menšího měst Pražských a obyvatelé jich od někdy klášteruov Kartouzského a Plaského za Oujezdem ležících, obou pobořených, zahrady, štěpnice, vinice, chmelnice, dědiny, louky, mlejny, domy, chalupy a jiné grunty drží a jedni druhým je sobě prodávají a do kněh pergmistrských a městských, též v celnici zapisují, avšak před někderými lethy někderým osobám na těch někderých gruntech vejplatu jsme dali a milosti činili, nad čímž lidé, nemohouce mnozí pro zastaralost a potracené paměti a v hromadu spojení a rozdělení těch gruntuov, kderé duchovní neb dědičné sou, věděti, stížnost mají, i poněvadž ti klášterové Kartouzský i Plaskej za Oujezdem pod Petřínem ležící do gruntu zboření a vyvrácení jsou tak, že při nich žádná služba boží se neděje, taktó v tom artykuli dotčené Pražany všech tří měst a obyvatele jich, kdeříž ty grunty kartouzský neb plaský, rozdělaný neb nerozdělaný, drží, nynější i budoucí, opatrovati ráčíme, že všichni i jeden každý zvlášť při pokojném držení a užívání týchž gruntuov zuostati má, a my, dědicové naši, ani budoucí králové čeští nemáme a nemají na týchž gruntech žádnému žádných vejplat, dědictví ani jiného žádného obdarování dávati nebo my i za naše dědice a budoucí krále české od vejplat a ode všech těch gruntuov kartouzskéjch i plazskéjch na časy budoucí a věčné pouštěti ráčíme, však, jestliže by kdy ti klášterové tu a v těch místech, kdež jsou předešle stáli, za se na způsob předešlých vystaveni byli a tolik osob té řeholy a zákona kartúzkého a cistercienského že by do nich bylo uvedeno a oni službu boží a řád svojo jako prve v nich vedli, ty duchovní osoby toliko k svému vlastnímu držení a požívání ty grunty budou moci vyplatiti v summách, což by kdo spravedlivě ukázal, aneb se s držiteli o ně umluviti a srovnati, a jináče pod žádným vymyšleným způsobem takoví gruntové z moci týchž Pražan vyňati býti nemají; než perkrechty a platy, nám neb jiným lidem náležitě, kderěz jsou až posavad z těch gruntuov dávali a platili, bez zadržování dávati a platiti povinni budou. Také aby Staré město naše Pražské pro rozdělení a rozšíření obecního dobrého tím lepší duochody obecní míti mohlo, zvláště pak aby vždycky a přes celý rok pro dvořany naše, pro přespolní a z jiných zemí legáty, posly, nemocné i jiné lidi dobrá z cizích zemí vína v čas potřeby v městě Starém Pražském nalezena býti mohla, protož často řečeným purgmistru a konšeluom na místě vši obce Starého města Pražského, nynějším i budoucím, toho milostivé dopouštěti ráčíme, aby tu, kdež se jim nejlípe a nejpriležitěji zdá, obecní sklep svůj míti a uherská, rejnská, rakouská, moravská i jiná cizí vína přes celý rok k užitku obecnímu v slušných penězích, při čemž by lidé zuostati mohli, šenkovati dáti aneb se o to s někderými osobami urovnati mohli, však

to tak mají opatrovati, aby vína dobrá, příhodná mívali a žádných vín neopravovali, nefalšovali ani s jinými lehčejšími nemíchali, aby lidé skrze to k nezdraví nepřicházeli, ale v tom se spravedlivě a náležitě chovali, k tomu také mají s pergmistrem našim přihlídati, aby vína domácí pražská také v slušnosti a mírnosti se šenkovala podle jednoho každého roku ourody. Avšak nicméně města Pražská při privilegiích a svobodách svých předešlých s strany vinic a vín cizích bez porušení zuostati mají. I aby častopsani měšťané Starého města Pražského, nynější i budoucí, lásku a péči naši o jejich, jakožto věrných našich milých, dobré a užitečné znáti a též město Staré Pražské k zvelebení přijíti mohlo, protož sme jim Staroměstským samejm ku obci sklad solní z mocnosti naší královské v Čechách dáti ráčili a tímto listem našim na budoucí časy dáváme tak, aby předkem všecku suol naši, kderouž po řece Vltavě doluov k městu Pražskému plaviti dáti ráčíme, v těch penězích, jakž s nimi každého času se urovnati poručíme, a potom všecku jinou suol, prostičnou i jinou, co se jí odkudžkoli k městuom Pražským vozí, jakž se s lidmi o to srovnati budou moci, skupovati a zase obyvateluum týchž měst Pražských, formanuum i jiným lidem v slušnosti a mírnosti tak, aby sobě lidé neměli spravedlivě co stěžovati, prodávati a odbejvati mohli, a kromě týchž Pražan a ouředníkuov jejich aby žádnéj forman ani jiný člověk v žádným městě Pražském jinde soli skládati ani prodávati nesměl a nemohl pod propadením té soli, nežli v domu obecním solním, kderežž dotčení Pražané Starého města Pražského k tomu ustanoví a nařídí; však toho šetřiti a tak to naříditi mají, aby předně suol naše, pokudž muože postačiti, a potom teprv odjinud přivezená a skoupená se odbejvala. I poněvadž tato všecka svrchu oznámená obdarování a milosti častopsaným Pražanuum Staroměstským proto dávati ráčíme, a by, majíce obecní důchody, dobré obecní téhož města všelijak bez vejmluvy opatrovati mohli, protož mezi jinými věcmi potřebnými tomu konečně chceme, aby cesty a silnice, jim náležité za branami, tolikéž i za městem Menším Pražským, poněvadž ta cla vybírají, tolikéž ulice a dláždění v městě vybité a sešlé dlážditi, opravovati a město tím častěji čistiti dali, a zvláště pak při branách též i v Menším městě Pražském to dostatečně a s pilností nařídili, aby se ty brány nočního času zavíraly, známí a pokojní lidé skrze ně aby se ven i zase do města nočního času pouštěli, ale osoby neznámé, kdeří by dobré zprávy dáti neuměli, vně zanechávali, kdeří by pak podezřelí nebo škodní lidé byli, ti aby do vězení bráni a k trestání přivozování bejvali, a skrze to aby ty noční mordy, loupeže a překážky škodné přetrhovány byly a pomínouti mohly a nad tím nade vším, udělajíc v tom i v jiným dobrý řád, aby ruku drželi a tím častěji k tomu přihlíдали, jakož pak jim toho všeho, že se tak a nejinač zachovají a s těmi se všemi důchody tak nakládati budou, aby se to, že sou na obecné dobré a vzdělání té obce vynaloženy, znáti mohlo, milostivě duověrovati ráčíme. A protož poručíme vyšším i menším ouředníkuom desk zemských i jiným všem obyvateluum a poddaným našim království českého, abyste častopsané Pražany Starého města, nynější i budoucí, při těchto při všech milostech

jměli, drželi a neporušitelně zachovali, žádných jim v tom překážek nečiníce ani činiti dopouštějíce pod uvarováním něvu a nemilosti naší, dědicuov i budoucích našich králuov českých. Zvláště pak ouředníkuom menším Pražským desk zemských poručíme, abyste tento list náš, když by toho častopsaní Pražané Starého města, nynější neb budoucí, požádali, do desk zemských království českého vložití a vepsati rozkázali, věduoc, že na tom jistou vuoli naši císařskou naplníte. Tomu na svědomí pečet naši císařskou k tomuto listu přivěsiti jsme rozkázali. Dán na hradě našem Pražském v outerej po sv. Matouši apoštolu Páně, po korunování syna našeho nejmilejšího krále Maximiliána a králové Marie, Jeho Lásky manželky, dcery naší nejmilejší, letha od narození syna božího tisícího pětistého šedesátého druhého, císařství a království našich, římského třicátého druhého a jiných třicátého šestého. *V levo: Ferdinandus. Joachim de Nova domo supremus regni Bohemie cancellarius. Volf z Vřesovic. V pravo: Hanš z Renšperku. V pravo na plíce: Kašpar z Granova secretarius.*

a) Podrobný regist: Na hradě Pražském 1562 září 22. Ferdinand I., vol. císař římský, uherský, český a j. král, infant hispanský, arcikníže rakouský, kníže lucemburský atd., činí z moci královské v Čechách purkmistru, konšelům, starším obecním i vši obci Starého města Pražského, stolice své v království Českém, na jejich stížnost a prosbu a přitpověď, že se mu toho chtějí věrně za to odslukovati, pro splacení dluhů tyto milosti: 1) zůstavuje je na věčné časy při statech a důchodech, puštěných jim pro obecné města potřeby a opravy již r. 1549 ze statkův a důchodů jimi jemu postoupených, totiž: při dvoru popl. Strašnicích se vsí a přisl., při clu na mostě pražském s domy celními po obou stranách mostu a clu ze bran: Poříčské, Horské a tři bran v Menším městě Pražském: Strahovské, Kartouzské a Pisecké, při porybném nebolížto clu z ryb, při mlýnech se šlejfernamí a pilami na Vltavě, řekou Vltavou s přívozy, při váze kořenné, rychtě, při platech z kotců a krámů, při jarmarcích, jarmarečném v ungeltu v Týně, při tržném a tržích ovocném a mléčném za kotci i jiných všech městských případných důchodech a platech, při platech z ostrovů, při polo-vici ostrova nad mostem s ostrovy proti Bubnům, z kterýchž se platí ke špitálu s. Pavla, při platech ze zahrad, chmelnic a břehů, počnouc nad mostem od struky proti Písané lázni až ke struze, která jest mezi zdmi městskými a lázni Jelenovou, s platem z pil, mlýna Severínovského a z domu pod mostem na ostrůvku kromě zahrad někdy Jana Kolského, konečně při tom, aby z každého žejdlíku cizích vín, od Svátosti (druhý pátek po Velikonocích) do sv. Havla (říjen 16) do Starého města přivezených a vyšenkovaných, kromě malvazi, ryvolí a jiných sladkých vín vlašských po malém pen-nízi ungeltu brali, dadouce z toho každoročně král. pergmistru hor viníč-ní 15 kop groš. čes., však s těmito výminkami: aby z těch důchodů opravovali most a jeho brány a dláždili cesty a silnice, kudy se k městu jezdí, aby Menšímu městu Pražskému vydávali ročně 30 kop gr. č. na pomoc na dlažbu města, v němž si vymínuje dům pustý, řečený Saský, vedle mostu ležící, pokud se od domu celního odděluje příčnī zdí, aby bratřím do klášterů sv. Jakuba v Starém městě vydávali z porybného každý pátek po dvou kapřích a k Matee boží na Pisku v Novém městě jeden kapr nebo za kapr po 2 groš. č., a aby byly králi svobodně jednak břehy u města k vaření sanytru, jednak k plavení dříví a s jinými potřebami skrze jezy 2) zůstavuje Pražany všech tří měst a obyvatele jich při pokojném držení zahrad, štěpnic, vinic, chmelnic, dědin, luk, mlýnů, domů, chalup a jiných gruntů zbořených klášterů pražských: Kartouzského a Plas-

ského, za Újezdem pod Petřínem ležících, od kterýchžto gruntův a výplat na nich za sebe i budoucí krále české upouští s tou výminkou, že mohou býti v spravedlivých částkách vyplaceny od řeholníků obou klášterů k jejich toliko potřebě, kdyby byly tyto znova vystavěny a osobami řehole kartouzské a cistercké osazeny, 3) dopouští, aby purkmistr a konšel na místě vsí obce Starého města Pražského měli obecní sklep, v němž by uherská, rýnská, rakouská, moravská i jiná cizí vína, ale nefalšovaná, po celý rok k obecnímu užítku šenkovati dáti mohli, při čemž však mají s král. perkmistrem hleděti, aby se i domácí vína pražská v slušné míře podle úrody šenkovala, neboť jinak města Pražská mají zůstatí při svých privilegích a svobodách s strany vinic a cizích vín, 4) dává z moci královské v Čechách Staroměstským k obci sklad solní s tím, aby především všecku sůl královskou, plavenou po Vltavě k městu Pražskému, která především se má odbývati, pak i všecku jinou sůl prostičnou i jinou odkudkoli přivezenou, skupovali a zase prodávali a aby nikdo kromě nich a úředníkův jejich v městech Pražských nesměl sůl skládati a prodávati jinde než v obecním domě solním; milosti činí Staroměstským Pražanům pro obecní dobro, jmenovitě, aby cesty a silnice, jim náležíté za branami i za Menším městem Pražským, dále ulice a dláždění ve městě vybité opravovali a město častěji čistiti dali, zvláště aby při branách i v Menším městě Pražském nařídili, aby se náležitě střežily. Rozkaz obecný a zvláště úředníkům menším Pražských desk zemských. — oznamujeme —, že jsou před osobu . . naši předstoupili . . s některými jistými artikuly . . X . . milostivě důvěřovati ráčíme. Dán viz dále doslova znění původní, shora uvedené, až do konce.

b) Katalogový regist: Císař Ferdinand I., král uherský a český, zůstává na věky Staré město Pražské při statech a důchodech, puštěných jim městu již r. 1549 ze statků městem mu postoupených: dvoru popl. ve Strašnicích s přísl., chu na mostě a ze bran Poříčské, Horské, Stražovské, Kartouzské a Pisecké, při porybném, mlýnech na Vltavě, řece Vltavě, váze kořenné, rychtě, platech z kotečů a krámů, jarmarcích, jarmarčném v ungeltě v Týně, tržném, tržích ovocném a mléčném a jiných platech, při polovici ostrova nad mostem s ostrovy proti Bubnům, při platech ze zahrad, chmelnic a břehů v určitých mezích, z pil, mlýna Severinovského a domu pod mostem na ostrůvku, při malém penízi ungeltu z každého žejdlíku cizích vín, kromě malvazí, ryvolů a jiných sladkých vín vlašských, vyšenkovaných v městě od Svátosti do sv. Havla, však vše s určitými výminkami, zůstává Pražany všech tří měst při pokojném držení gruntů zbořených klášterů pražských: Kartouzského a Plasského, s určitou výminkou, dopouští obci pražské obecní sklep pro uherská, rýnská, rakouská, moravská i jiná cizí vína, s určitou výminkou, dává Staroměstským k obci sklad solní s určitou výminkou, vše na opravu cest a silnic za branami, ulic, dláždění a čistění města a střežení bran i v Menším městě Pražském. — Dán na hradě Pražském v úterý po s. Matouši 1562, čís. řím. 32, jiných král. 36. Ferdinandus a všechny ostatní podpisy, jako shora.

c) Inventární regist: Privilegium cis. Ferdinanda I. Starému městu Pražskému na statky a důchody, puštěné městu císařem již r. 1549 ze statků a důchodů městem mu kdysi postoupených a nyní mu na věčné časy zůstavené, na pokojné držení gruntů zbořených klášterů pražských: Kartouzského a Plasského, v rukou Pražanů všech tří měst, na obecní sklep cizích vín a na obecní sklad solní.

PRIVILEGIUM. ROZKAZ. LIST OTEVŘENÝ.

Ke stránce 35. Zde podávám znění a registry privilegia krále Ladislava, daného Janu Moravovi a jeho ženě Dorotě v Praze 27. ledna 1454, a za tím souvislý s ním rozkaz královský, obojí z městského archivu brněnského. Z rozkazů, provázejících privilegia, se vyvinuly listy otevřené, které se časem staly listinami samostatnými, na jiné listiny, privilegia, nevázanými.

Wir Lasslaw von gots gnaden zu Ungern, zu Behem etc. kunig, herczog ze Osterreich und marggraf ze Merhern etc., bekennen und thun kundt offentlich mit diesem brief, das wir an-gesehen haben die willigen und getrewen dienst, die unser getrewer Jan Morava, unser diener, gesessen in unser stat ze Brun, weilent dem allerdurchleuchtigsten fursten, kunig Albrechten, Romischen, zu Ungern, ze Behem etc. kunig, herczogen ze Osterreich, unserm lieben herren und vater seligen, getan hat und uns die noch hinfur tun sol und mag, und in und die erbern Dorothen, sein hausfrawn, von sundern gnad und furstlicher macht, als markgraf ze Merhern, gefreit haben wissentlich in kraft des briefs, daz sie in unser egenannten stat ze Brun mit irm gut alle die freiheit, gerechtikait und burgerrecht haben, niessen und geprau-chen sullen und mugen, die ander unser burger daselbs zu Brunn haben und niessent, also, das si beide mitenander oder welches das ander uberlebt, ir lebteg ains ieden jars fur die gewondliche losung, fur wachen, czirken, torhutzen und vor all ander vordrung zehen hung-risch gulden adir ducaten oder so vil phenning dafur, als dann ie zu zeiten der gulden gelten wirt, funf zu sand Gorgen tag und funf gulden zu sand Michaels tag oder so vil phenning dafur, als oben gemelt ist, geben sullen; und was daz mer uber die obgemelten zehen gulden derselben losung und ander mitleiden bringt, die dieselb Morava und sein hausfrau phlichtig wern ze geben, haben wir in die gnad getan, das wir dieselb ubermass den vogenannten unsern burgern ains ieden jars an unserm kammerczins, den si uns jerlich geben sullen, gnediclich abziehen und abgeen lassen wellen angeverde. Dorvon gepiten wir den erbern, weisen unsern lieben getrewn, dem burgermaister, richter, rate, und den bur-gern gemeinlich zu Brun, gegenwirtigen und kunftigen bei unsern genad und hulden ernstlich und wellen, daz si die bemelten kaufleut bei disen unsern gnaden und freiheiten ir lebtege auf die obgemelt ir verwilligung genczlich beleiben lassen, wann wir in die ubermass an unserm kammerczins jerlich obziehen wellen, als vor bewert ist, und si dawider nicht besuern, noch bekomern in dhain weg ungerverlich. Mit urkund des briefs, der geben ist zu Prag am suntag nach sand Pauls tag con-versionis, nach Cristi gepurd tausend vier hundert und in dem vier und funfzigisten jar, unser reich, des Ungrischen etc. in vierzehenden und des Bemischen im ersten jare. Ad mandatum domini regis domino Proczkone de Kunstat referente.

K tomu příslušný rozkaz královský. Wir Lasslaw atd. jako shora, embieten den erbem, weisen, unsern lieben getrewn, . . dem burgermeister, richter, rat und den burgern gemainlich ze Brunn unser gnad und alles gut. Wir lassen ew wissen, daz wir unsern getrewn Jan Morava, gesessen daselbs ze Brünn, unsern diener, und Dorothen, sein hausfrawn, gefreit haben, daz si in unserer egenanten stat Brünn mit irem gut burgerrecht haben, niessen und geprauchten sullen und mugen, als ander unser burger daselbs habent und niessent, dach daz si baid miteinander oder velichs das ander uberlebt ir lebteg ains ieden jars fur die gewondleich lösung fur wach, czirken, torhütten und fur all ander vordrung zehen ungrisch guldein oder ducaten oder sovil phenning fur ieden guldein, als der gelten wirt, geben sullen nach ausweisung unserr brief, darumb von uns ausgegangen, davon emphen wir ew allen oder ewr iedem ernstlich und wellen, daz ir den genannten Morava und dieselb sein hausfrau bei disen unsern gnaden und freiheiten nach inhalt desselben unsers briefs ir lebteg auf dieselb ir verwilligung genczlich beleiben lasset, auch von in uber solh zehen guldin, was in zu sant Jorgen tag und sant Michels tag nachstn vergangen hiet gepüret ze geben, an si nicht ervordret, wan wir ew dieselb ubermass auch die kunftig an unsern kamerzinsen jerlich abziehen wellen, und tut in darin khain beswernüs, nach des iemant andern ze tun gestattet in khain weg. Daran tut ir genczlich unser mainung. Geben ze Prag an suntag nach sant Pauls tag conversionis anno etc. LIIII, unserr reich, des Ungrischen etc. im vierzehenden und des Behmischen im ersten jare. Ladislaus rex manu propria. Ad mandatum domini regis domino Proczkone de Kunstat referente.

a) *Podrobný regest: Prag 1454 Jän. 27. Ladislaus (Lasslaw), könig zu Ungarn, Böhmen u. s. w., herzog zu Österreich, befreit, als margraf zu Mähren, seinen diener Jan Morava, gesessen in der stadt zu Brünn (Brun), und seine frau Dorothea, in ansehung der dienste, die derselbe Jan seinem vater sel. Albrecht Römischen, zu Ungarn, Böhmen u. s. w. könig, getan hat und ihm selben noch tun sol, also, dass sie in der genannten stadt mit ihrem gut freiheit, gerechtigkeit und burgerrecht, wie andere burger daselbst, haben und beide miteinander oder welches das den anderen überlebt ihre lebtege für gewöhnliche losung, wachen, zirken, torhütten und andere forderung 10 ungrischen gulden o. dukaten jährlich, 5 gl. zu s. Georgen tag, 5 gl. zu s. Michaels tag geben sollen; was der losung und anderer mitteleiden über 10 gulden jährlich mehr wäre, das will er den bürgern an seinem kammerzins jährlich abziehen lassen. Befehl an den burgermeister, richter, rat u. die burger zu Brünn. — bekennen . . .*, das wir angesehen haben die . . dienst X und si dawider nicht besweren, noch bekomern. geben atd. jako shora v původním znění až do konce.

Prag 1454 Jän. 27. Ladislaus (Lasslaw) könig atd. jako shora befiehlt dem burgermeister, richter, rat und den bürgern zu Brünn (Brunn, Brünn), dass sie den Jan Morava, gesessen daselbst, seinen diener, und seine frau Dorothea, die er beide als margraf zu Mähren gefreit habe, dass sie mit ihrem gut daselbst burgerrecht und beide miteinander oder welches das ander überlebt ihre lebtege für gewöhnliche losung, wachen, zirken, torhütten und andere forderung 10 ungr. gulden o. dukaten jährlich

geben sollen, bei diesen freiheiten nach inhalt seines briefes ihr lebtege bleiben lassen und von ihnen über 10 gulden nicht fordern, wenn er ihnen die übermass an seinen kammerzinsen abziehen will. — Wir lassen ew wissen X ze tun gestattet in khain weg. Geben atd. jako shora v původním znění.

b) *katalogový regest, kdyby byly listiny otištěny: Ladislaus atd. jako shora befreit, als markgraf zu Mähren, seinen diener Jan Morawa, gesessen in der stadt zu Brünn, u. seine frau Dorothea also, dass sie beide daselbst ihre lebtege das burgerrecht haben und für losung u. andere forderung jährlich nicht mehr als 10 ungr. gulden oder dukaten geben sollen; was über 10 gl. mehr wäre, das will er den bürgern an seinem kammerzins abziehen lassen. Befehl an den burgerm., richter, rat u. burger zu Brünn. Geben zu Prag am sonntag nach s. Pauls conversionis 1454, Ungr. 14, Böhm. 1. Ladislaus — referente, jako shora.*

Lasslaw atd., jako shora befiehlt dem burgermeister, richter, rat u. den bürgern der stadt zu Brünn, dass sie den Jan Morava, gesessen daselbst, seinen diener, und seine frau Dorothea, denen er beiden auf die lebenszeit das burgerrecht daselbst gegönnt habe, wofür sie an losung und anderer forderung nicht mehr als 10 ungr. gulden jährlich ze geben haben, bei diesen freiheiten bleiben lassen. Geben zu Prag atd. jako v předešlém.

c) *Inventární regest: Das burgerrecht in der stadt Brünn und befreiung daselbst vom könig Ladislaus für den Jan Morawa u. seine frau Dorothea.*

Der befehl könig Ladislaus' an die stadt Brünn betreffs des burgerrechtes u. befreiung des Jan Morawa u. seiner frau Dorothea.

Čís. 3.

LIST ZAVŘENÝ, POSÉLACÍ.

Ke stránce 29. Zde podávám znění a registry zavřeného listu krále Ferdinanda I. Českobudějovickým ze 17. září 1528 (z archivu Národního Musea v Praze).

Ferdinand z boží milosti uherský, český etc. král, infanth v Hispanii, arcikníže rakúzké a markrabie moravský etc. Opatrní věrní naši milí! Oznamujem vám, že jest nás žádal statečný Václav z Velhartic doctor, místokancléř království českého, věrný náš milý, abychom vás před osobu naší obeslati ráčili. Vinniti vás chce z toho: kdež jest týž doctor Václav na právě vašem postihl a do vězení dal zloděje a škůdci svého, trubače vašeho, kterýž jest témuž doctorovi státek jeho v Budíně pobral a pokradl i jiné škůdce do jeho příbytku tu v Budíně vpustil a bráti jim rozkázal, a vy téhož trubače, zloděje z práva svého ste pustili, kdež pro takové vaše téhož trubače z práva puštění jmenovaný doctor Václav kvám o tu škodu, kteráž se jemu skrze téhož trubače stala hleděti chce, kteréžto škody a krádeže často psaný doctor Václav dva tisíce kop grošuv českých sobě pokládá. I protož my vám toho rok a den jmenovati ráčíme

v pátek po svatým Lukáši evangelistu najprv příští, abyste na týž den před námi aneb radami našimi na hradě Pražském stáli a témuž doctorovi Václavovi z jeho obvinění právi byli. I znajíc v tom býti vuoli naši, tak se zachovajte. Dán na hradě Pražském ve čtvrtek po svatě Ludmile lethá etc. XXVIII° a království našich druhého. — Ferdinandus. Vidit Adam de Nova domo, supremus cancellarius regni Bohemie, manu propria. S. v. Laxau.

V zadu: Opatrným purkmistru a konšelům města Budějovic Českých, věrným našim milým.

a) *Podrobný regist:* Na hradě Pražském 1528 září 17. Ferdinand uherský, český a j. král, infant v Hispanii, arcikníže rakouský, jmenuje purkmistru a radě města Českých Budějovic na žádost Václava z Velhartic doktora, místokancléře království českého, rok a den na 23. října 1528 (v pátek po s. Lukáši ev. nejprv příští), aby před ním aneb radami jeho na hradě Pražském stáli a právi byli řečenému doktoru Václavovi, který je chce vinit, že s práva svého pustili svého trubače, zloděje, který mu v Budíně s jinými škůdci pobral statku za 2000 kop gr. čes. a jím byl na právé jejich postižen a do vězení dán, pro kterouž škodu chce k ním hleděti. — oznamujem vám, že jest nás žádal X z jeho obvinění právi byli. Dán atd., jako shora v původním znění až do konce.

b) *Katalogový regist,* kdyby byl list otisk: Ferdinand atd. jako shora jmenuje purkmistru a radě města Čes. Budějovic rok a den 23. října 1528, aby před ním nebo jeho radami na hradě Pražském právi byli doktoru Václavovi z Velhartic, místokancléři království českého, z toho, že s práva svého pustili svého trubače, zloděje a škůdce jeho. Dán na hradě Pražském ve čtvrtek po s. Ludmile etc. 23. král, druhého. Ferdinandus. — Laxau, jako v původním znění.

c) *Inventární regist:* Obsílka Českobudějovických králem Ferdinandem I. na 23. říjen 1528 na žádost žalobce jejich doktora Václava z Velhartic, místokancléře království českého.

Čís. 4.

KNIHA PRÁV MĚŠŤANSKÝCH.

Ke stránce 125. O knize práv měšťanských pravi Prokop ve své Praxis (vyd. Marešovo s. 30 sl.), že má býti na deskách nápis: „Liber personarum huius civitatis“ a uvnitř záhlaví: „Anno domini etc. LI feria IIII, die s. Pancracii, per . . d. Georgium de Cunstat alias de Podiebrad, gubernatorem unionis regni Bohemie, subscripti consules sunt electi (quorum nomina sequuntur per ordinem: W. D magister civium, D., E., F. etc. ponendo 12 consules ex nomine), qui sunt testes eorum, qui ad participationem civitatis Pragensis sunt recepti.“ A za tímto záhlavím mají následovati jednotlivé zápisy přijatých měšťanů, z nichž prý jedni, majíce list zachovalosti a list zhostný, dosvědčující, že byli řádně propuštěni s práva jiné obce měšťské nebo z něčí poddanství, jsou přijímáni do obce ihned, druzí, nemajíce takových dokladů, mají složit záruku, že do roka prokáží svou zachovalost, a do té doby užívati jen práva hostinského. Uvádím příkladem tři ukázky zápisů o přijetí práva měšťanského v Praze.

Vojtíšek, Vývoj tab. V: „Item a. D. M CCC XXVI feria secunda proxima post Invocavit (10. února) Conradus Stadler de Eylow factus est

civis Pragensis et dedit 32 grossos promisitque ea, que alii promiserunt, manere in civitate in omnem eventum tribus annis et tribus diebus in prosperis successibus et adversis“.

Jiný zápis hned za předešlým: „Item a. D. M CCC XXVII feria quarta quatuor temporum in Quadragesima (4. března) Nycolaus de Potzkal recepit purchrecht et factus est civis Pragensis et atd. jako shora až po diebus.“

Vojtíšek, Vývoj tab. XXVIII, b; Jan Pernikář přijal měšťské právo; rukojmí zaň Jiřík Pernštajnský a Martin Čížek kloboučník. Actum in consilio feria VI ante Translationem Venceslai (3. březen) anno 1536, magistro civium domino Petro Magno.“

Čís. 5.

PÍSAŘSKÝ MANUÁL VĚCÍ SPORNÝCH.

Ke stránce 134. Uvádím příkladem zápisů písařského manuálu věci sporných ukázky z manuálu Nového města Pražského (Vojtíšek, Vývoj tab. XXIX, b):

Feria III Go. ri (= 1548 březen 13; datum dne, které je nad zápisy dole uvedenými, udává se zde podle cisiojánu (srv. sh. str. 57), datum roku je vyznačeno číslicí v horním rohu každého listu manuálu zvlášť). Alžběta z Klatov učinila poručníky mocné proti Janovi Prčickému s strany mordu syna svého Jana Donáta a Stanislava Zvonaře bratra svého, aby jeho mohli obsléati a všecko vedle práva učiniti, a to k zisku a ztrátě.

Janovi Zajekavému stavuňk propuštěn pro nedopomožení dluhuov na lidi pana Smiřického.

Páni starší sladovníci s Zacharyašem: že se k nim neuctivě zachoval, protivných slov jim podáváje. I poněvadž jsou od stolice této usazeni a přísahu těžkú učinili, žádali, aby nad nimi ruku svú držěli. A když jemu oznámili, že to panu hejtmanu oznámí, a on dal odpověď: „Co mi hrozíte?“

Václav tesař s Petrem vinařem: že uňho (= u něho) tento vinař byl a klíč falešný měl a, věděl-li jest, čí jest, proč ho nevrátil. Zase (zde je výpověď Petrova, proto je v rukopise slovo „zase“ odsazeno od slova „nevrátil“), že s klíčem tím děti hrály a na to nemyslí, aby škodu komu činil a on (výpověď Václavova) v tom tak jeho nenaříká, aby jemu co pobral. Dictum (= rozsudek) per Pamphilum, že slyšeli vznesení tvé i také promluvení vinaře, i poněvadž ty podáváš na Holinku a on se k tomu zná i pro jiné, abyste vy se ani jiný s takovými věcmi podezřelými neobírali, vás páni ve své trestání bráti ráčí.

Čís. 6.

KNIHA SVĚDOMÍ.

Ke stránce 134. Z knihy svědomí Nového města Pražského z let 1490—1518 (Vojtíšek, Vývoj tab. XXV, b) podávám ukázky: zápisu svědectví písemného, zápisu latinského o svědectví vydaném v radě a zápisu českého o svědectví, vydaném před nejvyšším písařem měšťským, jak za sebou v knize následují. Každý zápis má v čele původní nadpis (rubriku).

Pro testimonio Marci carnificis et Katherina (tak místo Katherine) conthorali sua hec scedula presentata est de verbo ad verbum: Pane purk-

mistře i všickni páni, račte toto viděti o tom sirotku, kterýž onehda umřel. Přišel k nám do domu kněžského včera mistr Michal lékař, ješto toho sirotka ještě živého opatřil a pilně vohledal, a takto vyznal, že to děvče bylo se někde zbiló, a potom dávali jemu lékařství nějaké a to lékařství v něm zuostalo a neproskočilo i zuostala v něm krev sražená, a přišel votok do játry a plíce i nadulo se a tuďy přišlo k smrti. Toto dále vyznal, že žádného trávení v tom děvčeti nebylo, a bylo-li by potřebie toho proti těm, ktož praví, že by bylo tráveno, že chce přísahu učiniti aneb cožkoli by jiného bylo vedle vašich práv etc. Dále pověděl, že by před milostí vaší osobně státi chtěl, ale pro znamenité pány, kteréž na svú práci vzal, pana Krušinu i jiné pány, tomu dosti učiniti nemuož, však času jiného chce oustně vyznati. A že toho vyznal a pověděl, že to učinil pro buoh k žádosti těm, ktož ho prosili, ne pro dary ani pro které jiné věci. Při tomto vyznání byly tyto osoby: kněz Jan farář sv. Štěpána, kněz Václav a kněz Jíra od téhož kostela, pan Jan, kostelník z Jirovského domu, pan Jan Dčber, pan Mikuláš klobučník. Actum ut supra (*datum, k němuž odkázáno, není z reprodukce patrnó.*)

V knize následuje český zápis s nadpisem Testimonium Johannis Bečka contra Katherinam a datem Actum feria II. post Viti (17. červen) anno etc. XCIII., který vynechávám, a uvádím až zápis další.

Testimonium Anne de Montibus contra Elsskam sororem ipsius: Martinus faber, Jacobus Sstietkarz, Mates Winopal, personaliter in consilio constituti, protestati sunt se affuisse, quando Elizabet de fossato restituēbat clenodia Anne de Montibus Cuthnensibus, sorori sue, omirale novum de margaritis et argentea clenodia. Inter cetera fuerat questio inter eas de nodulis duobus et cistula, demum et de domo. Aiens Anna: „Scis, quod tibi, soror, domum proscripti ad manus fideles?“ Respondit: „Scio, quod michi proscriptisti, dedisti, est meum“. Deinde recessimus. — Mates vero Winopal ibidem protestatus est, aliquando tempore priori eadem sorores ad se venisse et ibi affuisse Matheum Tatrman et Matheum a campanis rubeis et Matheum Waldowec, iam defunctos, quorum in presencia Anna de Montibus Cuthnensibus Elsskam sororem suam fecit domus sue supremam commissariam ad manus fideles loco sui, ut ipsa Elsska possit vendere, commutare, attamen ad manus Anne prescripte. — Item Tomek faber ex ea querens, si domus ipsius est, respondit Elsska: „Est mea, cum sorore habemus eam simul“. — Item Johannes Zeman cutellifaber, cum erga Elsskam in inquilinatu fuerat, tempore aliquo habuit dicere: „Emerem michi domum, sicubi michi contingere possit“. Elsska habuit dicere: „Eme erga sororem meam!“ Respondit: „Fortasse eius est vel non?“ Respondit Elsska: „Et cuius esset, nisi ipsius? Tantum michi ad manus fideles proscripti, ut sim hic pro hospita.“ Actum feria V. die Arnolfi anno, quo supra (1493 červenec 18).

Testimonium fabrorum contra Johannem faretratorem: Anna Barchovská seznání jest učinila pod závazkem, k svědomí hodnověrnému příležícím, těmito slovy, že když jest Janova tůlařka jie za šlojieře platila, tak okolo 22 kop grošů míš. neb 21 kop gr. míš., toho tak nemohúc v jistotě pamatovati, při tom jsa Jan kovář Moravec, k též tůlařece mluvě, aby jeho peněz nedávala nebolito neutrácela, a tůlařka že by řekla: „Co se staráš, však já tobě jiné dám“. Při kterémžto seznání z rozkázání páně purkmistrova Matheus prothonotarius fuit. Actum feria II. die Ludmille anno etc. XCIII.

Čís. 7.

KNIHA NÁLEZŮ.

Ke stránce 135. Do knihy nálezů (*liber sententiarum*) se záhlavím, jmenujícím všech 12 konšelů na daný rok svědky zapsaných rozsudků, se opisují podle Prokopa (s. 39) rozsudky konšelů, stranami přijaté. Kniha tato je prý řídká, poněvadž vůbec není zvykem rozsudky opisovati, když mohou býti vyšším právem změněny. Někde prý opisují rozsudky do manúlu nebo autentiku (*srv. níže*) a jen u měst vyššího práva („*in quibus est iuris fundamentum*“) se vyskytuje kniha nálezů. Uvádím příkladem ukázkou z knihy nálezů Starého města Pražského z l. 1479—1518. (Vojtíšek, *Vývoj tab. XXVI, a*), z níž je patrnó, jak rozsudek shrnoval celé pře líčení:

Když jest byla różnice a nesnáz mezi Janem synem nebožtíka Martina od sovy s strany jedné a mezi Alžbětú macechú téhož Jana s strany druhé o statek po nadepsaném Martinovi od sovy zuostalý, na kterýžto statek vešken svrchupsaný Jan táhl se kšaftem, otcem jeho zřízeným a způsobeným, žádaje pánuov, aby při tom kšaftu otce svého zuostaven mohl býti, proti tomu Alžběta macecha jeho odpor učinila jest, pravieci, že by ten kšaft otce jeho její spravedlnosti nic neškodil ani na překážku byl; dále tak pověděla, že by jí předeepsaný Martin od sovy statek vešken knihami měšckými před několikó lety zapsal a vzdal, prosěci pánuov, aby jí při tom zápisu zuostaviti ráčiii, páni, pan purgmistr se pány žalobu i odpor vyslyševše, kšaftu Martinova od sovy i zápisu v knihách s pilností pováživše, orteleem svým takto jsú vypověděli: poněvadž nadepsaný Martin od sovy statek vešken, kterýž měl nebo budoucně měl by, Alžbětě manželce své a nadepsaného Jana maceše knihami měšckými beze všie výmienky zapsal a mocně vzdal a při tom zápisu že jest sobě žádné moci nepozuostavil, že týž Martin toho statku tak vzdaného a zapsaného jinému žádnému ani Janovi synu svému kšaftem ani kterýmkoli obyčejem odkázati práva ani moci jest neměl. Actum et diffinitum feria V. die Agathe anno etc. LXXXIX (1489 únor 5) domino Adam magistro civium existente.

Čís. 8.

KNIHA NÁLEZŮ VYŠŠÍHO PRÁVA.

Ke stránce 135. Příkladem zápisu knihy nálezů vyššího práva uvádím ukázkou z knihy nálezů Starého města Pražského, daných do města žatce v l. 1510—1544 (Vojtíšek, *Vývoj tab. XXVI, b*):

Mezi služebníkem z Aušpurku nějakého kupce a měščením žateckým o dluh pozuostalý (*nadpis*). Jeden dobrý člověk, kupec z Aušpurku poslal k nám na místě svém služebníka svého, kterýžto obvinil jest před námi jednoho spoloměščenína našeho, že by pánu jeho povinnovat byl a zuostal ještě dlužen 67 zlatých rýnských vedle toho listu německého, kterýž Vaším Milostem odsíláme, ač jest toho dluhu více bylo, a smlouvu že by o to jměli před některými dobrými lidmi, že by toho dvě stě zlatých minus 2 zlaté býti jmělo, jakož ten list ukazuje etc. Kdežto my těm všem řečem na obě straně vyrozuměvše, list, registra i svědomí všecko pilně rozváživše, takto jim ve jméno boží amen za právo jsme našli tak, jakož prvě těmuž měščenínu bylo nalezeno: aby to, což mluví pokazoval

a že toto jeho pokázání dostatečné k tomu, aby tiem toho odbyti mohl, není, aby prouvodu a svědomí polepšil. Ten pak měštěnin, toho našeho nálezu a vyřčení neštrafuje, přijíti jest nechtěl, ale na vás, učitele práva a pány, s svú pří se jest odvolal. Protož, což v tom jest pravého a spravedlivého, za naučení listem vašim prosíme. Datum feria V. post Blasii (4. únor) a. D. 1518. Tu my z plnosti práva ortel váš takto napravujeme: poněvadž váš spoluměštěnin registr zprávných a svědomí podle práva nepokázal a neodvedl, aby na těch 67 zlatých, z kterýchž od služebníka toho kupce z Aušpurku jest obviněn, těch 13 zlatých, kterýmž se zná, toliko dlužen zuostal, i z té příčiny toho se z práva naléztí nemělo, aby svědomí polepšil, ale upřímo dluh podle svého zapsání svému věřiteli aby vyplnil a těch 67 zlatých aby zaplatil, a to od přčtení tohoto ortele do třetího dne pořád zběhlého má učiniti, jakož na hosti sluší. Actum feria III post Reminiscere (2. březen) anno etc. 1518 magistro civium existente Zigmundo Holecz.

Čís. 9.

KNIHA PSANCŮ.

Ke stránce 135. V knize psanců (liber proscriptorum sive criminalis) se zapisovali podle Prokopa (s. 45) vinníci a zločinci, hodní trestu smrti. Psancem městským mohl býti prohlášen někdo tím, že byl obviněn ze zločinu, na nějž je trest smrti, neočistil se a dobrovolně opustil svůj statek nebo že byl králem či pánem prohlášen za psance pro těžký zločin nebo na seznaní vyšetřujících nebo že byl vyhostěn nebo na zprávu jiné obce městské. Prokop výslovně upozorňuje (s. 47 sl.), že písaři, kteří zamýšlejí nabýti svěcení a zachovati si čest a dobré jméno, všemožně se mají varovati, aby se neúčastnili proliti krve, a proto se mají vyhýbati zapisování do knihy psanců. A skutečně v Praze nalezneme v těch dobách zvláštního písaře psanců (notarius proscriptorum). Příkladem uvádím několik zápisů z knihy psanců Nového města Pražského z let 1377—1427 (Vojtíšek, Vývoj tab. XIV, a):

Barton frater Byczkonis banitus et proscriptus est per Sedlaczkonem carnificem pro 2 sexagenis grossorum, quas sibi furtive asportavit, et omnia iura sunt sibi denegata. Actum feria IIII proxima ante festum sancti Galli anno LXXX nono (13. říjen 1389).

Další zápis nejsou datovány každý zvlášť, nýbrž záhlavním datem soudního zasedání, totiž: Iudicium feria IIII in vigilia s. Symonis et Jude (27. říjen 1389) presentibus iuratis, quibus supra. A pod tím zápis: Wenczeslaus Gyssola banitus est et prescriptus (!) per Bohunconem pictorem pro vigolencia sibi facta in domo sua propria et pro duabus vulneribus, una aperta et alia flavia et omnia iura sunt sibi denegata. Tento zápis je škrtnut, snad se vinník očistil?

Judicium feria IIII post Lucie (15. prosinec 1389). Symon braseator dictus Nemicz banitus et proscriptus est pro capite Hawlikonis braseatoris retro Sderas per Petram uxorem Hawlikonis et omnia iura sunt sibi denegata. — A pod tím druhý zápis: Mathias Durass et Panik praxator et braseator Drobnikonis cum aliis duobus sociis, cuius nomina ignoramus, sunt baniti et proscripti pro adiutorio capitis predicti Hawlikonis et omnia iura sunt eis denegata.

Čís. 10.

KNIHA PRÁVA ÚTRPNÉHO.

Ke stránce 135. Příkladem zápisů knihy práva útrpného uvádím ukázkou z knihy útrpných vyznání Nového města Pražského z let 1400—1421 (Vojtíšek, Vývoj tab. XIV, b):

Pod nadpisem Recongniciones in tormentis a. D. M CCC II, prout infra notatur in hoc volumine jsou tyto zápisů: Henricus dictus Zeleny de Sternberg recongnovit in tortura, quia Dobessek de Bor precepit ipsi Henrico cum sociis istis, videlicet Kunath Hrzycz, Sczahalawecz de Sczahalawicz, Tycz de Brty, man domini Borssonis, Wenczeslaus de Telecz, Robenek de Beczowonis, Kabat de Brzyeznicz, qui ceperunt quendam hominem cum pecoribus et pecudibus et mortificaverunt eum in captivitate. — Item recongnovit, quod Kunath prefatus cum sociis predictis et cum sociis domini Borssonis invaserunt castrum domini Kolmanni dictum (!) Krzykawa sine contradiccione et sine omni culpa et devastaverunt illam municionem. — Item recongnovit, quod, quando fuit in Lopata castro, tunc cum sociis de ibidem receperunt domino Hermannu pecora et pecudes et ibi eciam Hroch presens fuit pro capitaneo. — Item recongnovit, quod Raczko Hrzycz subtraxit equos domini Skopkonis dicti Alssonis. — Item in Lopata interfuerunt omnes tres Winiczkonis et receperunt, ubi quid potuerunt, et depopulaverunt spiritualia cum ipso Henrico. — Item miserunt ad stratam publicam istos socios: Petrum dicto (!) Korytho de Brzyeznicz, Johannem dictum Strzyelecz, Wilhelmum de Domaslawecz, Wenczeslaum dictum Bor, Makess fabrum de Brzieznicz et prefatus Henricus omnibus particeps fuit. — Item fassus est, quia Wenczeslaus rex Bohemie debuit intoxicari per quendam vetulam per Nicolaum clientem subcamerarii, qui hoc ipsum facere debuit, et ille Nicolaus est filius Bohuslai prope Brzieznicz. Ipse eciam Nicolaus debuit tradere castrum Orlyk domino Henrico de Brzieznicz, qui ipsum ad hoc induxit. A následují další podobné zápisů.

Čís. 11.

PÍSAŘSKÝ MANUÁL VĚCÍ NESPORNÝCH.

Ke stránce 135. Příkladem zápisů písařského manuálu věcí nesporných uvádím ukázkou z manuálu Starého města Pražského z let 1564—1566 (Vojtíšek, Vývoj tab. XXX, a):

Na záhlavním datem Feria IIII pridie Ascensionis Domini (10. květen 1564; rok je udán v manuálu tak, že na horním okraji první stránky listu jsou číslice 1 a 5 hezky daleko od sebe a na horním okraji druhé stránky listu číslice 6 a 4) jsou tyto zápisů: Šalomaun Šultis z Čimic etc. přijal městské právo a živnosti mu dopřáno od pánuov, když jest ukázal list (a vysvědčení = na okraji) svého pořádného na svět zplození pod pečeti visutú od práva města Frankenštejna v Slezích, jehož datum v sobotu po Nanebevstoupení Krista Pána, jinak 21. dne měsíce máje lethá etc. LVIII. Rukojmie za něho šalomouna a za městské právo Ruprecht kožišník, Urban Netter. Zápis škrtnut, když byl přepsán s konečnou platností do knihy městských práv nebo jinam. Na okraji poznamenán značkou 6 g (= šest grošů) kancelářský poplatek (tava) městskému písaři za konečný zápis zaplacený. Další zápis zní:

Pan Jan Balbín z Vorličné sekretář při appellacích a Ursíla z Soběnice, manželka jeho, stojíce osobně v radě před pány, přiznali se, že jsou přijali sto kop grošů českých, vostatních podle zápisu vrchního a odezdání polovice domu řečeného od starodávna Peczoltovského, jakž výše poznamenáno stojí, od pana mistra Matěje Bydžovského z Aventyna, z těch jeho kvitují, prázdna činí a všeliké spravedlnosti na témž domu se odříkají, nic sobě tu dále nepozuostavují. Zápis škrtnut a na okraji poznamenáno, že poplatek 6 grošů zaplacen.

Šalomún Šultys z Čimic, registrátor desk zemských, (koupil = škrtnuto) sobě dědicuom a budícím svým duom (du = škrtnuto) blíž mostu (ležící = škrtnuto) vedle domu Jana Rotha z Pístova (ležící = nadepsáno), (od starodávna řečený Danělovský = na okraji) (i s těmi svršky, kteříž jsou v pivováře při témž domu, a to = na konci zápisu připsáno) od urozených pana Jana staršího z Hodějova a na Řepici a (poručníkuov pana Vilíma z Hradešína etc., od Jeho Milosti císařské zřízených nad jeho osobou i nad statkem, totiž od = na okraji) pana Vilíma Čejky z Volbramovic a na Lešanech, též pana Fridricha Zásmuckého z Zásmuk, koupil za šest set kop grošů českých k jmění etc. Jimžto zavdal sto 25 kop g. č. a téhož závdavku při času s. Havla doložiti má též sto 25 kop g. č. a potom platiti má počna při času s. Jiří nejprve příští po padesáti kop (!) g. č. a tak vždycky při každém s. Jiří až do vyplnění vši summy klásti má, za kterůž jest týž duom prodán. A peníze penězuom rukojmie jsou. Zápis škrtnut a na okraji poznamenáno, že poplatek 24 grošů zaplacen.

Anna Pecárková, stojící osobně v radě před pány oznámila (a přiznala se = nadepsáno), že jest všechny svršky a všelijaké nábytky podle spopisu od ní Anny do rady podaného (též i vejpovědi předešle na to učiněné a přísahy vykonané = na okraji) přijala zúplna od (pana = škrtnuto) Jana Jandy a z toho tak ze všeho zúplna a docela již přijatého jej (pana = škrtnuto) Jana Jandu kvituje, propouští, prázdna, svobodna činí (nyní, na časy věčné = nadepsáno), přiřekši táž Anna za sebe i budoucí své již dále a více pro nic (se toho = nadepsáno) nenavracovati (aniž z čeho dále = na okraji) (jeho Jana Jandu = nadepsáno) upomínati (chce = nadepsáno). Relátorové z rady pan Lukáš z Perefflu a pan Jiřík Žamberský. Zápis škrtnut a na okraji poznamenáno, že poplatek 4 grošů zaplacen.

Čís. 12.

MANUÁL RADNÍ.

Ke stránce 136. Příkladem zápisů manuálu radního uvádím ukázkou z manuálu Starého města Pražského z let 1437—1451 (Vojtišek, Vývoj tab. XXII, a):

Johannes sartor emit pro se, Katherina conthorali sua, heredibus et successoribus ipsorum domum suam, sitam in acie ex opposito fontis circa sanctum Nicolaum et penes domum Johannis Klika, erga Margaretham, relictam Machonis molendinatoris pro triginta sexagenis grossorum ad habendum, tenendum et heretarie possidendum eo omni iure, prout sola eandem domum habuit, tenuit et possedit, quam domum ipsa vendens promisit disbrigare secundum ius civitatis et specialiter cum domo sua circa sanctum Valentinum, sita inter domos ad tres episcopos ex una et Petri Causidici parte ab altera, cui subarravit viginti sexagenas grossorum,

decem autem sexagenas grossorum pecunie finalis tenetur atque debet dare in festo Nativitatis Cristi proxime venturo dilacione absque omni; et pecunia pecunie erit caucio fideiussoria. Actum feria quinta ipso die Decolacionis sancti Johannis Baptiste (29. srpen 1437; rok je udáván na každém listě manuálu zvlášť) presentibus Mathia Poribny et Johanne Wolf consulibus, Pessicone a stella pro tunc magistro civium existente. Za tímto slovem je jinou rukou připsáno „iudicio I., II.“, což znamená, že zapsaný trh byl svolán na soudě městském dvakráte, pak — anebo až po třetím svolání, které již nezaznamenáno — byl zápis přepsán do soudní knihy trhové, kde nabyt konečné platnosti, k zápisu v manuálu připsáno na okraji R = rescriptum nebo registratum a zápis sám přeškrtán.

Zatím následuje zápis: Gira Wachacz emit pro se, Margaretha conthorali sua, heredibus et successoribus ipsorum domum, que sita est inter domos relicte Johannis Jandro ex una et Margarethe Przesmakonisse parte ab altera, erga Wenceslaum de Stankowicz, olim dominorum de Nova domo domesticum, pro quindecim sexagenis grossorum ad habendum, tenendum et hereditarie possidendum eo omni iure, prout solus eandem habuit, tenuit et possedit, quam promisit disbrigare secundum ius civitatis; cui debet subarrare quinque sexagenas grossorum in festo s. Galli, nunc proxime advenienti, et decem sexagenas gros. in revoluzione anni in festo s. Galli pecunie finalis. Et pecunia pecunie erit pignus. Actum feria sexta proxima ante festum Exaltacionis s. crucis (18. září 1437) presentibus Sigismundo Slama et Bernardo a Samsone consulibus, ad hoc de pleno consilio evocatis. — K tomu je připsáno touž rukou, ale později: Wenceslaus de Stankowicz fassus est se percepisse quinque sexagenas gros. pro termino s. Galli, nunc proxime advenienti, a Gira Wachacz dimittendo ipsum pro dicta pecunia quittum, liberum et solutum nunc et eviterne. Actum in pleno consilio feria secunda proxima ante Galli (15. říjen) domino Johanne Reczek, protunc magistro civium existente, a. D etc. XXXVII (1437). — A znova touž rukou, ale později připsáno (částečně již na okraji): Wenceslaus de Stankowicz, olim de Nova domo dominorum domesticus, fassus est se a Gira dicto Wachacz et Margaretha conthorali sua tres sexagenas gros. pecunie finalis pro domo supradicta percepisse pecunia cum parata dimisitque prefatus Wenceslaus suo et heredum suorum nomine prefatos coniuges de predicta pecunia finali et sic et de omni alia prius percepta presentibus quittos, liberos pariter et solutos. Actum feria quinta ipso die s. Briccii (13. list.) Sigismundo Chanie, protunc magistro civium existente, Petro aurifabro, consulibus anno etc. XXXVIII (1438). Když byla celá kupní částka zaplacená, jak svědčí tyto dva přípisky k zápisu hlavnímu, byl zápis sám přepsán s platností konečnou do knihy pamětní a v manuálu k němu na okraji poznamenáno R = rescriptum, registratum na svědectví onoho přepsání. Podobně se stalo i s následujícím zápisem v manuálu o koupi jistého domu, i on byl po přepisu do knihy pamětní v manuálu přeškrtán.

Čís. 13.

RADNÍ KNIHA PAMĚTNÍ.

Ke stránce 137. Příkladem zápisů do radní knihy pamětní uvádím ukázkou z pamětní knihy Nového města Pražského z l. 1432—1440 (Vojtišek, Vývoj tab. XIX):

Nadpis zápisu: Bona conspecta in domo olim domine Biethcze Hannusii perzinecznik, relicte olim Wenceslai linicide, feria secunda ante diem s. Georgii anno quo supra (20. duben 1434; rok se dosadí z předcházejícího zápisu datovaného rokem) presentibus (jména neuvedena): Primum duo plumalia bona. Item novem plumalia exiliora, maiora et minora. Item duo pulvinaria superducta alias povleczena et tria non superducta, omnia linea. Item pulvinar unum cuteum. Item quatuor tege alias truhly, una armaria et una mensa. Item tres canthari stannei novi et duo veteres. Item una pulvis magna et sex minores. Item duo mortaria. Item linthramina 12. Item due tecture de pulvinaribus. Item quinque tecture varie alias pruhaté de plumalibus. Item unus ciphus argenteus, deauratus cum caractere alias s. czaychem. Item unum culcitrum album. Item palium nigrum subductum cum paldigyn. Item clauris flaveus alias klok flaveus obligatus. Tunica nigra. Item tunica nigra subducta krzeczkonibus. Item tunica (následuje prázdné místo pro jedno slovo) subducta alba tela. Item pelles reguline, palliolum de haras, duo caldaria parva. Item penne sive plume in saccis et per se in cumulis; nescitur, quante sunt. To je příklad zápisu inventáře, pro kteréžto inventáře byly později určeny zvláštní oddíly knih nebo dokonce zvláštní knihy.

Zatím následuje zápis český: Stala se přátelská a konečná úmluva skrze opatrné lidi Beneše Lichvu ševce a Řehoře Větrovského s strany panie Aničky vdovy, někdy manželky Jakubovy z Šešovic a skrze Duška z Nedovařilova domu a Havlíka zeti Janova z hofrichteřova domu s strany Mathějovy bratra předepsaného Jakuba, strýce sirotčieho téhož Jakuba, o všecky nechuti a nesnáze, kteréž sú se mezi nimi dály o statek, po smrti téhož Jakuba z Šešovic poostalý, a zvláště o ječmen a o peniez, o kteréžto jsú sobě s obú stranú vinu dávali až do se chvíle, aby ty všecky věci mezi nimi pomínuly a aby byli svoji dobří přátelé, všeho dobrého sobě nákladni jsúce, a tak aby z toho ze všeho statku nebožce Jakubova napředpsaného a panie Anička (místo Aničky) svrchupsané někdy ženy jeho bylo vyňato napřed pět kop gr. Duoře a Katrušce, sirotkóm téhož Jakuba, a potom dále aby se Anička předepsaná s těmi jistými sirotky, dětmi svými, dělila o ten statek vedle rozkázanie listu kšaftovnieho Jakuba někdy muže svého svrchupsaného. To se stalo v radě ve čtvrtek před sv. Jiřím léta narození božieho M CCCC XXX IIII (22. duben 1434). Při tom jsú byli Thomášek z Svinské ulice purgmistr, Jíra rukavičník, Šimon Bielý, Řehoř stolař, Prokop řezník a jiní konšelé.

Další zápis zní: Famosus Ulricus de Rziczano, generosi domini Johannis Rohacz purggravius in Tehow, reposuit coram dominis in consilio die proscipcionis huius pro termino s. Georgii quinque sexagenas gros. nomine dicti domini Johannis Rohacz pro domo olim hofrichterii (před tím škrtnuto Johannis) sita in foro equorum; de quibus quinque sexagenis gr. prescriptis, ut prefetur, iam solutis, dictus dominus Johannes Rohacz dimissus est liber, quittus perpetue et solutus. Actum in consilio feria sexta die s. Georgii anno quo supra (23. dubna 1434) presentibus Thomasskone magistro civium, Gira cirothecario, Wenceslao de domo Trubacz, Daniele de foro equorum, Jankone a nigra rosa etc.

Čís. 14.

MANUÁL RADNÍ A SOUDNÍ KNIHA TRHOVÁ.

Ke stránce 137. Uvádím zde ukázkou poměru zápisu manuálu radního k zápisu soudní knihy trhové, jak se vyvinul v kanceláři Starého

města Pražského, souvislé dva zápisy, otiské již v J. Čelakovského „Soupis rukopisů chovaných v archivu k. h. města Prahy“ s. 10—11:

Zápis radního manuálu zní: Johannes Gebharth de Cadana mercator emit pro se, heredibus et successoribus suis domum cum ipsius area et pertinenciis, que sita est in plathea czaltneriorum inter domos Jacobi loricis ex una et olim Wenceslai Prepositi parte ex altera, erga Sigismundum de Jablona pro viginti octo sexagenis gros. ad habendum, tenendum et hereditarie possidendum eo omni iure, prout solus habuit ac tenendo possedit et prout ad eandem prefatus Sigismundus ex mandato dominorum consulum propter non persolucionem ultime pecunie, per Roprecht emptorem ab eo iuxta contractum empcionis non solute, est investitus et introductus, quam quidem domum prefatus Sigismundus et cum eo Jaksso carnifex promiserunt disbrigare secundum ius civitatis; cui subarravit 10 sexagenas gros. et residuum summe tenetur persolvere in terminis subscriptis, videlicet in festo s. Georgii nunc proxime venturo 10 sexagenas gros., Sigismundo prefato sex et domino Pessiconi magistro civium 4 sexagenas gros., et in festo s. Galli tandem secuturo iterum domino Pessiconi prefato 8 sexagenas gros. residuas iuxta proscipciones, a prefacto Roprecht super obligacionem dicte domus habitas, ad quam vendicionem antedictus dominus Pessico suum plenum assensum prebuit et consensus. Et pecunia pecunie erit caucio fideiussoria. Actum in consilio sabbato post festum s. Wenceslai a. D. M CCCC XLV (2. říjen 1445).

A zápis do soudní knihy trhové o témže trhu zní: Johannes Gebharth de Cadana mercator emit atd. jako shora až po secundum ius civitatis. Na to následuje: Et publicavit iudicio I^o, II°, III°, IV°, místo cui subarravit až do konce v zápise manuálním.

Čís. 15.

SOUDNÍ KNIHA TRHOVÁ.

Ke stránce 137. O soudní knize trhové praví výslovně sám Prokop ve své Praxi (s. 32), že nemá jména od soudního jednání (a iudicando), že by se v ní totiž zapisovaly pŕihony (citatio), žaloby (libellus), zahájení pře (litis contestatio) a pod., nýbrž že obsahuje některé právní počiny (negotia) měšťanské, které se nemají pořizovati jinde než na městském soudě; jsou to prodej (venditio), vzdání (resignatio), zvod (investitura, inductio), odpor (obiecta, contradictio venditionis vel resignationis sive interdictum), základu okázání (hastilatio) a obdržení za právo (obtentum). Všechny tyto právní počiny byly pořizovány prohlášením na soudě (publicatio, pronuntiatio voce preconica).

Do soudní knihy trhové se zapisovalo podle jednotlivých sedění soudu, takže jednotlivé počiny byly zapisovány pod záhlavím každého sedění pravidelně tohoto znění: „Iudicium bannitum anno Domini milesimo quadringentesimo tricesimo octavo, feria tertia ante diem s. Bartholomei (1438 srp. 19) iudex Procopius Machkonis, consules vero Pessiko ab argentea stella, Jo-

hannes Reczek, Sigismundus Slama, Sigismundus Chanie, Mathias Krtko etc.“ (*Soudní kniha Star. m. Praž. z l. 1413—1445, Vojtíšek, Vývoj tab. XX.*)

Zápis prodeje či trhu (tamže): „Sigismundus Chanie emit pro se, Margaretha conthorali sua et ipsorum heredibus domum dictam ad Etniopes, que sita est in foro fructuum inter domos Johannis appathecarii ex una et Wenceslai Hedwika sartoris parte ab altera, erga Mathiam dictum Smolarz pro centum sexagenis grossorum ad habendum, tenendum et hereditarie possidendum eo omni iure, prout ipse solus eandem domum habuit, tenuit et possedit. Quam promisit disbrigare secundum ius civitatis. Publicavit iudicio primo, secundo, tercio, quarto (*poslední tři slova přepisována dodatečně v různých dobách.*)“

Zápis vzdání (tamže): „Anniczka nata olim Laurencii dicti Kropacz resignavit atque presentibus condescendo resignat domum suam dictam ad manum in ferrea platea, sitam inter domos Margarethe matris Petrmanni ex una et Simonis Mudry parte ab altera, Katherine conthorali Johannis saponiste, matertere sue, ad habendum, tenendum, commutandum, alienandum, obligandum et cum ea agendum et faciendum tamquam cum sua propria et hereditaria, quidquid placuerit ipsius voluntati, eo omni iure, prout sola habuit, tenuit et possedit, impedimento quorumlibet hominum penitus segregato. Si quis in oppositum vult loqui, prefata Anniczka parata est disbrigare secundum ius civitatis. Publicavit iudicio primo, II°, III°, IIII° (*poslední tři číslice přepisovány dodatečně v různých dobách.*)

Formulář zápisu odporu (podle Prokopa s. 34): „A. funifex (predictam) resignationem (dicte) domine Katherine, voce preconica irritam fore et iniustam asserens, impedivit nec non retractavit et intendit in termino sibi a consulibus prefixo ius melius et efficacius ad dictam domum probare competere testimonio autentico ac fide digno.“ *Nebo se prostě k zápisu trhu či vzdání připsalo:* „A. funifex interdixit iudicio primo vel secundo etc.“

Formulář zápisu okázání základu (Prokop s. 35): „In hoc iudicio Johannes arcufex loricam vel galeam in duabus sexagenis gros. sibi obligatam publicavit, petens sibi super hoc a iudice et consulibus ferre sententiam iusticia mediante, super quo domini consules, de iure respondentes, decreverunt, ut predictam loricam vel galeam cum testimonio vendat fide digno et, si precium lorice sortem principalem debiti excreverit, reddat debitori, sin autem non suffecerit, faciat sibi cum adiutorio iudicis residuum persolvere ad integrum.“

Formulář zápisu zvodu (Prokop s. 36): Anno quo supra, feria II. post Sophie, die tali ex sententia consulum in hoc iudicio lata A. iudex cum B. et C. iuratis consulibus occassione 40 sexag. gros. Johannem in domum P., sitam etc., per clavem domus ostii antedicti investiverunt et introduxerunt, dantes sibi predictae domus hereditariam possessionem, secundum quod requirit ius civitatis.“

Formulář zápisu obdržení za právo (Prokop s. 36): „In hoc iudicio Johannes obtinuit 10 sexagenas in Petro carnifice per sententiam consulum vel ex propria confessione ipsius Petri. Testes sunt istius B. et C. iurati consules.“ *Nebo:* „Petrus auriga obtinuit ius in et super Gallo bombardista pretextu 10 sexagenarum gros. Publicavit iudicio primo et secundo etc.“

Čís. 16.

KNIHA KŠAFTŮ.

K stránce 138. Příkladem zápisu do knihy kšaftů uvádím zde ukázkou z knihy Starého města Pražského z l. 1448—1484 (Vojtíšek, Vývoj tab. XXV):

„Ve jméno božie amen. Já Martha, slovutného někdy Sigmunda z Bytešky měšťtěnína Starého města Pražského od osluov manželka, vyznávám tiemto listem etc., že ačkoli zdráva jsem, pánu bohu děkujíc, na těle etc. toto mé poslednie poručenství etc., tak že domy mé, vinice, všeckeren jiný statek muoj, movitý i nemovitý, buď zde v městě nebo kdežkoli jinde, na čem by koli ten záležal, buďto na dluziech neb na jiných věcech kterýchžkoli a jmenovitě ty dluchy za Košieře, za Hovorčovice a za duom ten u fortny proti domu Magerovu, kterýž jsem prodala, i všecko jiné, k čemuž bych koli já po již jmenovaném Sigmundovi manželu mém buďto kšaftem jeho nebo jinak kterakkoli právo měla, nic nevymieniujíc ani pozuostavujíc, dala sem dobrovolně i mocí tohoto kšaftu a posledního poručenství mého po mé smrti mocně se vším právem mým dědicky a k věčnosti otdávám Václavovi synu mému a jeho dětem ke jmění, držení a požívání i s tiem se vším společně neb rozdielně, když a což se jim líbí nebo líbiti bude, jakžto s jich vlastním k učinění bez všelikých lidí po mně jakéžkoli právo mieti chtějících odporu a překážky, tak však, aby týž Václav, syn muoj, dluchy již jmenovaného Sigmunda manžela mého i mé, komuž bychom koli co povinni zuostali a kteříž by řádem města tohoto byli okázáni, každému z statku po mně zuostalého zaplatie i také věci, častopsanému Sigmundovi manželu mému svěřené a k věrné ruce k schování dané, každému tak, jakž kšaft jeho ukazuje, navrátie, potom také každý rok na den svatého Bartholoméje vždy po kopě grošuv až do vyplnění desíti kop grošuv kostelníkom s. Michala aby dával a oni je žákóm do školy těžoží kostela na jich potřebách dále bez zmatku a všelikého jinam obracování vydávajíte. Na potvrzenie i budúci pamět toho etc. Sigillum Johannis Slepice iudicis, consulum vero domini Samuel et Pauli Czipsler. Datum feria V post Valentini anno Domini etc. LXIII°. (1463 únor 17).“

Čís. 17.

ODHADNÍ REJSTRÍK BERNÍ.

Ke stránce 139. Příkladem zápisu do odhadního rejstříku berního uvádím ukázkou z rejstříku města Plzně, obnoveného r. 1418.

- Mathias pellifex (*tato slova škrtnuta a nadepsáno: Wenceslaus Homole*)
domus de 7 sexagenis.
- Item de braxatorio a Clara matre ipsius 6 sexagene (*celá položka škrtnuta*).
- Item de hereditate a Johanne Kbelec 4 sexagene (*celá položka škrtnuta a připsáno: Istud Jan Czermenski de Lobecz 4 sexagene*).
- Item de curia et orto a Czrmensky 2 sexagene (*celá položka škrtnuta a připsáno: Hoc habet Odranko coqus retro hospitale*).
- Item de artificio de 3 sexagenis (*poslední dvě slova škrtnuta a připsáno: 1 sexagena*).

K těmto pěti původním položkám, opraveným asi, když dům Matěje kožišníka přešel do rukou Václava Homole, připsáno bylo postupně v různých dobách těchto osm nových položek:

- Item de hereditate Zebniczky quondam Meyndlyni 3½ sexagena (odhad dědiny a platil z ní) 1½ halenses.
 Item de humuleto in Dudleuecz 1 sexagena.
 Item de uno quartali lanei a Kozlikonissa quondam Mathei Sskwarek 5 sexagene.
 Item ab eadem Kozlikonissa de hereditate quondam Jehlini de Dobrzana 8 halenses.
 Item habet unum quartale lanei ab eadem Kozlikonissa quondam Przedboronis 5 sexagene.
 Item habet a Bernhardo Tocznik quondam Kathrussie Protiwe 1½ quartale lanei 7½ sexagena.
 Item habet hereditatem a Dorothea uxore Ursini quondam Pabiankonis 2½ sexagena (a z toho platil) 2 halenses.
 Item habet a Jaross stabulum 1 sexagena.

Čís. 18.

VÝBĚRČÍ REJSTRÍK BERNÍ.

Ke stránce 139. Příkladem zápisů do výběrčího rejstríku berního uvádím ukázkou z rejstríku Starého města Pražského z l. 1427—1434 (Vojtíšek, Vývoj tab. XVIII):

Relicta Johannis Czely 250 sexagene (= odhad); k tomu připsáno v levé rubrice: 30 grossos dedit a pod tím: 30 grossos dedit per Simonem Wizrzywen et 2½ grosu dedit a v pravé rubrice: de novo 2 sexagenas grossorum dedit pro duabus collectis.

Johannes Leonis 100 sexagene; k tomu v vlevo: 25 grossos dedit, v pravo: de novo Johannes Klika (nad tím Andreas Krayša) 50 grossos dedit pro duabus collectis. A později připsáno: Item relictá Andree Krayša pro omnibus retentis collectis 3½ sexagenam gros. dedit super labore telorum iuxta gráciam officialium.

Na konci tohoto Staroměstského rejstríku se poznamenávaly výdaje ze sebrané berně za tímto záhlavím:

Secuntur distributa predictorum perceptorum:

Sabbato dominice Justus es, ipso die b. Lamperti (1429 září 17.).

- Ad officium sex dominorum per collectas Petri Skrziczka et Martini fratris Wostnik et pro novem nunciis, tubicena et duobus pixidariis 3 sex. 16 gros.
 Item Andree notario 8 gros.
 Item Mathie Friška nuncio 5 gros.
 Item fratri bibales 1 gros.

Secunda feria (září 19.).

- Item Nehode cursori in legacione ad Zmrzlikonem et Klenowsky et ad Rzitkam in Domazlicz 16 gros.

- Item arbitris balneales 10 gros.
 Item Skere in Hradisko ad Bishanus 1 gros.
 Item pro papiro ad registrum et litteras 2 gros.
 Item pro fusoriis vulgariter strzielisscze pro telis inponendis 4 gros.
 Item pro bursulis ad pecunias 3 nummi.
 Item officialibus pro Swidnicensi cerevisia 1 gr. 1 num.
 Item Johanni Reczek pro asseribus ad pavimenta in turris Stephani et ad taras per collectas suas et orphanorum Kukla 51½ gros.
 Item ad consilium dominis pro Swidnicensi 2 gr. 2 num.

Tercia feria vigilia Mathei (září 20.).

De mandato magistri civium Sigismundo capitaneo et stipendiariis et aliis adherentibus eis tempore disturbii et gwerre cum Nova civitate balneales 40 gr.

Tak pokračují zápisy položek v časovém pořadí podle dne výdaje; je v nich, jak patrno, mnoho cenných dokladů pro poznání života městského a dějin města. Položky, psané do sloupců, byly v každém sloupci dole sečteny takto: Summa columpne 15 sex. 42 gr. 11 halenses.

Čís. 19.

ÚROČNÍ REJSTRÍK.

Ke stránce 139. Příkladem zápisů do úročního rejstríku uvádím ukázkou z rejstríku města Plzně, současného s odhadním rejstríkem berním, zmíněným shora u čís. 17.

Za záhlavím Census civitatis následují zápisy, mezi nimi i tento:

Mathias pelfifex habet a Hanussio Kbelec 1 quartale lanei 2½ iugerum 8 grossos 8 halenses (celá položka škrtnuta a připsáno: Istud habet Jan Czermenski de Lobeč).

Dům Matěje kožišníka přešel pak do rukou Václava Homole (proto první položka celá škrtnuta) a ke jménu jeho připsány položky nové:

- Wenceslaus Homole habet hereditatem Zebniczky quondam Meyndlyni 9 iugera et quartale iug. 6 grossos et 2 halenses.
 Item de humuleto in Dudleuecz 1 grossum 6 halenses.
 Item habet a Kozlikonissa unum quartale lanei quondam Mathie Sskwarikonis 7 grossos.
 Item habet ab eadem Kozlikonissa de hereditate quondam Jehlini de Dobrzana 10 halenses.
 Item habet ab eadem Kozlikonissa unum quartale lanei quondam Przedboronis 7 grossos.
 Item habet a Bernhardo Tocznik quondam Katherine Protiwe 1½ quartale lanei 11 grossos.
 Item habet a Dorothea uxore Ursini quondam Pabiankonis supra Diwokého dolu medium quartale lanei minus quartale iugeri 3 gros. 4 halenses.

Čís. 20.
URBÁŘ.

Ke stránce 140. Uvádím zde příkladem stručný popis urbáře panství pardubického a kunětickohorského z konce 15. století (otištěného v Archivě českém XVII, 375 sl.).

V urbáři jsou nejdříve sepsány nemovitosti poddaných s příslušnými úroky, dárkami a robotami ve skupinách podle měst, městeček a vsí panských. Každá skupina je označena v čele jménem obce, za tímto nadpisem je všeobecně vyznačena povaha poddanských povinností v obci, za tím vypsání jednotliví poddaní svými jmény, k nimž připsána výměra poddané půdy a druh a výše povinností z ní, dále zaznamenány společné povinnosti obce a konečně součet všech poddanských povinností v obci číselně.

Urbář začíná zápisem týkajícím se města Pardubic, a zní takto:

„Město Pardubice. Tu platí úrok svatohavelský s domuov jednu v rok na české groše. Též mají robotu žennú a dávají všickni po slepici, jakž kto sedie. Následují jednotlivé zápisy: Jakub platí o s. Havle ½ gr., slepici 1. — Jana barvířka platí o s. H. ½ gr., žní 2 dni, slepici 1. — Šnajder platí o s. H. 9 haléřů, žní 3 dni, slepici 1. . . . Kohout švec z domku o s. H. 1 gr., slepici 1. Zatím následují povinnosti z luk a rolí, označené nadpisem: V témž městě úrok peněžitý na české groše z luk a z rolí, též jest robota ženná: Jakub švec z louky platí o s. Jiří 12 gr., o sv. H. též. — Habuška ze 2 jiter platí o s. J. 8 gr., o s. H. též. — Štepek z louky Jakubovské každého úroku 8 gr. — Jakoubková z ½ lánu rolie platí o s. J. 16 gr., o s. H. též, žní 5 dní. . . . Kačice ze 3 jiter platí o s. J. 12 gr., o s. H. též. Pak následují společné povinnosti měšťanů: Pardubští měšťané z 5 lánuov, které jsu ode pána J Mti ze spolka za 100 kop gr. koupili, platí o s. Jiří 3 kopy gr. 10 gr., o s. Havle též, i se všemi robotami; ženné i orné na peníze v tom platu položeno. Tíž platí z pastviště jednu v rok o s. Havle peněžitý plat a vaje; to se z zadu najde mezi jinými pastvišti. Za robotu hrabnú, chmele česání a vina tažení, jakž kdo sedí v městě i v předměstí, dávati mají jednu v rok při s. Havle po 2½ gr. Konečně následuje součet všech povinností: Summa úroku svatojirského z domuov 1 kopa 15½ gr. Summa svatohavelského úroku 2 kopy 8½ gr. Summa ženné roboty 186 dní. Summa slepic 1 kopa 2 slepice. Obec ze 3 lánuov platí o s. Jiří 3 kopy 10 gr., o s. Havle též. Summa úroku svatojirského z rolie 6½ kopy 9½ gr. 3 haléře. Summa svatohavelského úroku tolikéž. Summa roboty ženné 19½ dne. Summa vlačby 1 den.“

Obdobně zní zápis, týkající se vsí, na př.: „Ves Počaply. V tej vsi jest úrok peněžitý, obilí osepnie, žito, pšenice, ječmen, oves, robota ženná, orníe, slepice, vaje. — Ješek Drahorád 2 lány, platí o s. J. 30 gr. 5 hal., o s. H. též; vobilí po 2½ korci, roboty ženné 12 dní, roboty orné 6 dní, slepic 12, vajec 72. Tíž z rolí od Vašíka z 3 honů z Sezemic každého úroku 4 gr., slepic 1. — Vach 1 lán a loučku, platí o s. J. 18 gr. 2 denáry, o s. H. též, žita 1½ korce, pšenice 1½ korce, ječmene 1½ korce 1 věrtel, ovsu 1½ korce 1 věrtel, roboty ženné 6 dní, roboty orné 3 dni, slepic 7, vajec 24. . . . Summa úroku svatojirského 1 kopa 8½ gr. 1 den. — Summa vajec 1½ kop 18 vajec.

Pod soupise a výčtu poddanské půdy a povinností v jednotlivých obcích panství následuje soupis mlýnů za nadpisem: Znamenají se mlýnové po zbuoží kunětického a pardubského panství s takovými zápisy: Mlýn ne-

mošický. Mlýnář se mlýnu platí o s. J. 1 kopy 4 gr., o s. H. též. Týž s 1 prutu příkúpeného platí o s. J. 5 gr., o s. H. též. Týž s prutu v Kopaninách platí o s. J. 5 g., o s. H. též. Týž s vostrovu v Kozlovce platí o s. J. 6 g., o s. H. též. Týž s zahrady má dáti o Veliké noci beránc dobrý jednu v roce. . . . Summa úroku svatojirského 1½ kopy, summa svatohavelského tolikéž. Summa beránc o Velice noci 1, slepice 2.

Za mlýny jsou sepsána podací (patronáty) panská za nadpisem: „Podací kostelnie s takovými zápisy na př.: Ves Roveň. V tý vsi jest kostel a podací panské, k tomu jest poplužie a něco luk; toho kněz užívá. A když kněze nenie, tehdy sousedé a na to kostel opravují. K tomu záduší jest člověk u Čeradic Roprecht, platí úroku o s. J. 15 gr., o s. H. též. Ten plat sousedé vybírají.

Po podacích jsou seznamenány panské hony za nadpisem. Znamenají se honové na zboží Kunětické Huory i Pardubském zaječí s takovými zápisy: „Najprve hon v tom boru za Pardubicemi od Jesenc, tu jest s 1 den honu. Podruhé na Trávnice za Vosici, tu jest se 2 dni honu.“

Po honech jsou sepsány lesy, každý se zvláštním nadpisem a takovými zápisy: „Lesové na Polabí u Opatovic; těch hájí hajní z Pohřebačky a z Libišan. Na ty lesy jest položeno 60 kop gr., sumu tu mohou vynášeti, když zima tvrdá bude, aby lidé mohli s vozy na bahna. A přes tu sumu se ještě můž vajíš prodati. Na těch lesích je nájem na pastvy z koní a z krav: z každého koně 1 věrtel ovsu a slepici a z krávy též. Z těch lesů, když se žalud obrodí, přichází oves pánu J Mti a také z čihadl čizebníci dávají.“

Dále jsou seznamenány pustiny za nadpisem: Znamenají se pustiny po zboží Kunětické Huory a Pardubského panství, kde která jest a kdo které v čem drží aneb které se jak užívá s takovými zápisy: Městečko Sezemice. Hovorkovská pustina, k ní nic není, žádné dědiny. Z té bylo úroku ½ gr., ženné roboty 3 dni, slepice 1. To schází. . . . Václav Pavelkuov syn drží Panenské městiště pusté ve 2 kopách, z toho úroku ½ gr., ženného 2 dni, slepice 2. To nyní přibylo.“

Pak je odstavec věnován Labi a řekám, nadepsán: Znamená se Labe a řky na kusy rozdělené na zbuoží kunětickohorském a pardubském; kto s kterého kusu co platí, zvláštně sepsáno bude s takovými zápisy: První kus Labe od hradecké meze až do Draha vysokých. Druhý kus Labe od Draha vysokých až do stavu opatovského. . . . Na to je zaznamenán úrok s Labe a řek za nadpisem: Znamená se úrok s Labe a s řek na groše české: polovici úroku platí na s. Jana a druhú polovici na s. Ondřeje; a někteří při s. Havle a při s. Jiří.

Konečně jsou v urbáři sepsány louky i úroky s nich a pastviny i úroky s nich.

Čís. 21.

KNIHA GRUNTOVNÍ.

Ke stránce 140. Příkladem zápisů do knihy gruntovní uvádím ukázkou z purkrechtních register dědiny Moravských Prus (orig. v zem. arch. moravském) obnovených r. 1598 s tímto titulním zápisem, který poslouží za katalogový regist register: „Léta Páně 1598 ve štvrtek po sv. Pavlu na víru křesťanskou obráčení (26. ledna) s poručením urozeného pana Hanuše Petřvaldského z Petřvaldu na Račicích a Petřvaldě, pána našeho milostivého, přepsány a obnoveny jsou tato registra purkrechtní Pruská ode mne

Václava Břevnovského, ty časy písaře Račického, kdo co, jak mnoho spravedlnosti své na kterým gruntě má. Toho času byl rychtářem Vávra Klečka a (!) starších Říhy Ježíška, Gregara Zeytara, Jarolím Zubalův, Bláha Obořilův, Tomáš Kaupený, Matouš Čermák. Stalo se léta a dne svrchupsaného. *Inventární regist register bude zníti: „Purkrechtní registra dědiny Moravských Prus, obnovena r. 1598, se zápisy až do r. 1626.“ Jednotlivá reální folia register jsou vyznačena jmény držitelů gruntů, za nimiž následuje hlavní zápis o změně hospodáře gruntu (koupil grunt, přiznal se naň a p.) a za jakých se to stalo podmínek a závazků. Nato následují zápisy o tom, jak nový hospodář své závazky plnil. Podobně je postupně přepisována každá následující změna hospodáře gruntu, tak že reální folio jednoho gruntu vypadá asi takto:*

Grunt Říhy Propejchala od Matěje Havrlínového.

Léta Páně 1590 v outerý po neděli Invocavit (9. března) s dovolením uroz. p. Jetřicha Petřvaldského z Petřvaldu na Račicích a Petřvaldě za rychtáře Vavřince Klečky a starších Jarolíma Zubala, Vaňka Formana, Harašty, Jiříka Škrobového, Jana Vynosilového koupil jest grunt Říha Propejchal od Matěje Havrlínového s jedním lánem rolí, se dvěma koňmi, s vozem, pluhem, branami a se všeckým, úplným hospodářstvím jmenovitě za summu 440 hřiven vídeň. bez závdavku. Než platiti má rok po roku, počna při Vánocích nejprv příštích, po 6 hřivnách víd. až do summy vyplnění. Rukojmí za grunt opravení a peněz vánočních pokládání: Tomáš Koupený, Jan Skyvka, Jan Vynosilův, Matouš Čermák, Jan Charabinův, Jura Vynosilův rukou společní a nerozdílnou. *Zatím následují nejprve starší pohledávky (= spravedlnosti) na gruntě. Především spravedlnosti dvou srotočků, syna a dcery po předešlém majiteli gruntu Václava a Kateřiny.*

Item: jakož jest na Václava syna nebožtíka Prokše Havlíčkového počala spravedlnost z tohoto gruntu, na kterýmž nyní Říha Propejchal jest, od l. 1574 až do l. 1588, totižto za 15 let po 1 hřivně víd. 4½ gr. jíti, i přišlo na téhož Václava 15 hřiven víd. 1 zl. 7½ gr., z klisen prodaných 9 zl., z obilí prodaného 1 zl. 15 g., z peněz hotových 4 zl. 1½ g. — L. P. 1589 za fojtstství Vavřince Klečky a starších Říhy Ježíška ... s dovolením uroz. p. Jetřicha ... koupili jsme peněz od Jana Skyvky na gruntě Propejchalovým 63 hř. víd. 26 gr. 2½ den. Václavovi Prokše Havlíčkového. Dáno jemu za ně peněz hotových z Václavového dílu 17 zl. a tak na téhož Václava od l. 1589 až do l. 1590 ze dvou veruňků (= splátek), tím že se peníze povýšily, přišlo 6 hřiv. víd. Zůstávají v truhle (= obeční). Co na něj dále přicházeti má, v položených veruňkách od Propejchala se nejde (= najde).

Item Kateřině dceři n. Prokše Havlíčkového počala jí nejprve spravedlnost jíti, zkurvila se, J Mti pánu náleží. Od l. 1574 z gruntu Propejchalového až do l. 1588 totižto za 15 let, každý rok po 1 hř. 4½ g činí 15 hř. 1 zl. 7½ g., z obilí prodaného 1 zl. 15 g., z peněz hotových 4 zl. 1½ g. — Od l. P. 1589 až do l. 1590 ze dvou veruňků, tím že se peníze povýšily, každý rok po 1½ hř. činí 3 hř. Jsou v truhle. Tež Kateřině má vydati Matěj Havrlínův z Boskúvek z hodných lúže šatů a jednu krávu. *K tomu je dodatečně připsáno: 1605 v outerý po Novým Lítě (3. ledna) jest Matěj Havrlín z Boskúvek za to lúže šatů a jednu krávu, která náležela Kateřině dceři n. Prokše Havlíčka J Mti panu Hanušovi Petřvaldskému z Petřvaldu 14 zl., jakožto po zdopuštělej a nad příkázáním božím zapomenutý, dal. Toho pro pamět jest se to zápisem opatřilo.*

Souhrn spravedlností, které r. 1591 na gruntě Přepejchalově ještě vázly, vyznačují další zápisy: Jan Skyvka a Jurka Coufalů, což na ně každý rok po letech přicházelo, sami sou své podíly brali a vyzdvihli. — Pro další pak toho omyly a ublížení někomu tito ještě na tomž gruntě Propejchalovým od l. P. 1591 jdoucí spravedlnost mají, jakž každá osoba obzvláště svou summu položenou má: 1. Václav syn n. Prokše Havlíčkového i s tím dílem skoupeným od Jana Skyvky 127 hř. v. 10 g. 1 den. 2. Na Kateřinu též Prokše Havlíčkového 63 hř. 26 g. 2½ d. Ty náleží J Mti pánu. 3. Na Jurku Coufalového po manželce jeho 63 hř. 26 g. 2½ d. Ty peníze mají jíti rok po roku po 6 hř., až vejdou (= vyjdou). — Na tom gruntě mají sirotci n. Jury Sedlákovi: 1. Na Macka i po sestře zmlře přijde 115 hř. 28 g. 4 d. 2. Na Annu matku téhož Macka 57 hř. 21 g. Půjdou jim ty peníze, když vyberou nápadníci a sirotci nebožtíka Prokše Havlíčkového, po 6 hřiv., až vejdou (= vyjdou). 1. Matěj Havrlínův z Boskúvek 12 hř. víd. Půjdou na něj na posledních penězích po 6 hřivnách.

Nato teprve následuje: Kladení peněz od Říhy Propejchala (= nového hospodáře). L. P. 1591 položil Říha Propejchal peněz první veruňk 6 hř. v. A naložilo se s nimi takto: Dáno z toho do truhly na Václava i s dílem skoupeným od Jana Skyvky 3 hř., na Kateřinu n. Prokše Zavřelového (!) do truhly 1½ hř., Jurkovi Coufalovému dáno po manželce jeho 1½ hř. — A pak následují podobné zápisy až do r. 1597, kdy poznamenáno: P. P. 1597 položil Propejchal 6 hř.; dáno Jurkovi hejnému po manželce 1½ hř., na Václava n. Havlíčka starší Prusští přijali do truhly s dílem skoupeným 3 hř., na Kateřinu Prokše Havlíčka přišlo 1½ hř., ty jest pan přijíti ráčil.

Až potud bylo vše přepsáno při obnově register z register starých, teprve potom následují nově přepisované zápisy obdobné, počnouce rokem 1598, kdy registra obnovena. Ale připsány jen zápisy dva z r. 1598 a 1599, neboť r. 1600 byl grunt znova prodán. Zápis z r. 1599 zní: L. P. 1599 položil Propejchal 6 hř. v. Dáno z toho Jurkovi hajnému po manželce 1½ hř. v., na Václava n. Prokše Havlíčkového starší do truhly i s dílem koupeným přijali 3 hř. v., J. Mti pánu po Kateřině Prokše Havlíčkového dáno 1½ hř. v.

Nato následuje obdobný zápis o novém kupu gruntu r. 1600 Janem Propejchalem na místo sirotka po n. Říhovi Propejchalovi, jako shora na začátku, s tímto závěrem: Kdo na tom gruntu spravedlnost svou z nápadníků má, to se v zapsání kupu n. Říhy Propejchala všechno pořádně nejde (= najde). Budouc na tom gruntě n. Říha a Propejchal devatery peníze, každý rok po 6 hř. v. vyplnil (!), činí 54 hř. v. Po vyjití předních nápadníků půjdou po 6 hř. v. do summy vyplnění. A na to následují zápisy o splácení kupních peněz (veruňků) novým hospodářem Janem Propejchalem za nadpisem Kladení peněz od Jana Propejchala, pak zápis o dalším kupu gruntu r. 1602 Matějem Hračanským zase s odstavcem: Kladení peněz a konečně zápis o koupi gruntu Šimonem Doleželem r. 1616 s novým přehledem spravedlností, na gruntě váznoucích, a se zápisy o splácení veruňků až do r. 1622, kdy registra v jádře dosloužila.

~

PŘÍLOHA II.

K následujícím chronologickým tabulkám připomínám:

1. První tabulka „*Rímský kalendář*“ (str. 181) přináší tento kalendář ve známé úpravě Grotefendově.

2. Druhá tabulka „*Letopočty 900 — 2000*“ (str. 182 — 214) přináší:

a) pro každý rok z doby 900 — 1250 (str. 182 — 185) pět chronologických údajů: *Kal* = číslo kalendáře církevního (srv. str. 53), *Vel* = datum velikonoční, *Kon* = konkurenty, *Ep* = epakty a *Ind* = indikci.

b) pro každý rok z doby 1251 — 1650 (str. 186 — 211) dvacetdva chronologické údaje, a to vedle čísla kalendáře církevního a data velikonočního v prvních dvou rubrikách a indikce v poslední rubrice i devatenáct termínů pohyblivých svátků církevních v abecední řadě: *BT* = Božího těla, *Cant* = Cantate (4. neděle po Vel), *Circ* = Circumdederunt (4. neděle před Vel, Septuagesima, Devítník), *Esto* = Esto mihi (7. neděle po Vel), *Exau* = Exaudi (6. neděle po Vel), *Exs* = Exsurge (8. neděle před Vel, Sexagesima), *Inv* = Invocavit (6. neděle před Vel, 1. neděle postní), *Jub* = Jubilate (3. neděle před Vel), *Květ* = Květná (1. neděle před Vel), *Laet* = Laetare (3. neděle před Vel, 4. neděle postní), *Let* = Letnice (svátky svatodušní), *Mis* = Misericordia Domini (2. neděle po Vel), *Oc* = Oculi (4. neděle před Vel, 3. neděle postní), *Quas* = Quasi modo geniti (1. neděle po Vel), *Rem* = Reminiscere (5. neděle před Vel, 2. neděle postní), *Rog* = Rogate (5. neděle po Vel), *Svat* = Svátostí den (pátek po neděli Quasi modo geniti), *Troj* = Trojice (neděle po Letnicích).

c) pro každý rok z doby 1651 — 2000 (str. 212 — 214) dva chronologické údaje: číslo kalendáře církevního a datum velikonoční.

Léta, označená hvězdičkou, jsou léta přestupná.

Pro každý rok z doby 1583 — 1700 jsou v tabulce údaje dvojí: *horní* pro starý počet, *dolní* pro nový počet (srv. str. 55).

Rozdíly těchto tří oddílů v počtu chronologických údajů jsou dány rozdílem ve způsobu datování. Až asi do poloviny 13. století je občas užíváno k datování i konkurent a epakt, méně, ba málo ještě církevních svátků. Od poloviny 13. století se datuje stále častěji podle církevních svátků až asi do poloviny 17. století. Proto jsou v tabulce uvedeny termíny hlavních pohyblivých svátků církevních, takže lze převést chronologická data podle pohyblivých svátků na naše data přímo bez pomoci tabulek měsíčních na konci této knihy. Na př. datum „feria V. post Letare 1483“ se převede tak, že se přičtou k termínu neděle Laetare r. 1483 t. j. 9. březnu 4 dny (neděle Laetare sama je den pátý), čímž se dospěje k datu: 13. březen 1483. Data podle stálých svátků církevních (hlavně svátků svatých) bude třeba převáděti pomocí tabulky třetí (srv. následující bod třetí) a tabulek měsíčních na konci knihy.

3. Třetí tabulka „*Seznam svátků*“ (str. 215 — 253) přináší abecední seznam pohyblivých i stálých svátků církevních s jejich kalendářními daty. Seznam slučuje údaje Emlerovy (Rukověť) s Grotefendovými (Taschenbuch der Zeitrechnung). Liší-li se oba prameny v údajích kalendářního data svátku, přidržuje se Seznam Emlera, poněvadž nebylo možno rozhodnouti, neměl-li Emler pro naše diecese lepší prameny. K rozdílům v kalendářních datech svátků stálých, vyplývající z rozdílnosti kalendářů diecesních (skoro každá diecese měla svůj zvláštní kalendář svátků stálých, který se v datech některých svátků odchyloval od kalendářů jiných diecesí), nebylo možno hleděti (k tomu slouží Grotefendův Taschenbuch der Zeitrechnung a zvláště jeho Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit díl II. a III.), až na několik málo výjimek ze sousedních diecesí. Vůbec nemohlo býti úkolem Seznamu podati nový, úplně spolehlivý seznam svátků podle všech dostupných pramenů, k tomu by bylo třeba dlouhých heuristických příprav, slušících nové příruče chronologie, ne této chronologické Příloze, hledící prozatím pomoci tomu, kdo si již nemůže opatřiti Rukověť Emlerovu.

Pomocí třetí tabulky se převádějí data podle stálých i pohyblivých svátku církevních tak, že se v ní nalezne kalendářní den svátku a v příslušné měsíční tabulce na konci knihy se pak nalezne týdenní den svátku. Na př. datum: ve středu po sv. Blažejí 1542 se převede tak, že se nalezne kalendářní den svátku sv. Blažejí, t. j. 3. únor, pak se v tabulce druhé zjistí číslo kalendáře roku 1542, t. j. 19 a konečně vzadu v měsíční tabulce měsíce února se nalezne, že sv. Blažejí (= 3. února) v létech s 19. kalendářem církevním připadá v obyčejném roce na pátek, v přestupném roce na čtvrtek. Je tedy datum „ve středu po sv. Blažejí 1542“ rovno našemu 8. únoru 1542.

4. Čtvrtá tabulka „*Cisiojány*“ (str. 254 — 263) přináší abecední seznam všech slabik a) běžného u nás cisiojánu latinského (i odchylky nejběžnějšího cisiojánu latinského, v Němcích užívaného) a b) hlavního cisiojánu českého ve dvou řadách s příslušnými daty. Oba cisiojány (i s odchylkami) jsou otiskány v čele každé abecední řady. Vrací-li se některá slabika v cisiojánu několikrát, jsou různé její polohy kalendářní vyznačeny v seznamu příslušnými slabikami předcházejícími i následujícími.

5. Pátá tabulka „*Čeští knížata a králové. 894 — 1918*“ (str. 264 — 266) přináší chronologický seznam knížat a králů českých z Emlerovy Rukověti, opravený ve starší části podle V. Novotného „Českých dějin“ a i jinak nově přehlednutý.

6. Šestá tabulka „*Římští králové a císařové. 911 — 1806*“ (str. 267 — 269) opakuje seznam let panování těchto panovníků z Grotefendova Taschenbuch d. Zeitrechnung.

7. Sedmá tabulka „*Uherští králové. 972 — 1918*“ (str. 270 — 271) přináší seznam panovníků uherských.

8. Osmá tabulka „*Papežové. 965 — 1930*“ (str. 272 — 278) přináší doplněný seznam papežů z Grotefendova Taschenbuch d. Zeitrechnung.

9. Devátá tabulka „*Brněnští biskupové (Olomouc)*“ (str. 279) přináší doplněný seznam biskupů brněnských arcidiecese olomoucké z Emlerovy Rukověti.

10. Desátá tabulka „*Budějovičtí biskupové (Praha)*“ (str. 279) přináší doplněný seznam biskupů českobudějovických arcidiecese pražské z Emlerovy Rukověti.

11. Jedenáctá tabulka „*Hradečtí biskupové (Praha)*“ (str. 280) přináší doplněný seznam biskupů královéhradeckých arcidiecese pražské z Emlerovy Rukověti.

12. Dvanáctá tabulka „*Jagerští biskupové a arcibiskupové*“ (str. 281 až 283) přináší seznam biskupů (arcibiskupů) jagerských v Uhrách, do jejichž správy patřilo východní Slovensko a Podkarpatská Rus.

13. Třináctá tabulka „*Košičtí biskupové (Jager)*“ (str. 284) přináší seznam biskupů košických arcidiecese jagerské.

14. Čtrnáctá tabulka „*Litoměřičtí biskupové (Praha)*“ (str. 284 — 285) přináší doplněný seznam biskupů litoměřických arcidiecese pražské z Emlerovy Rukověti.

15. Patnáctá tabulka „*Litomyšlští biskupové (Praha)*“ (str. 285) přináší seznam biskupů litomyšlských arcidiecese pražské z Emlerovy Rukověti, opravený podle Z. Nejedlého „Dějin m. Litomyše“.

16. Šestnáctá tabulka „*Nitranskí biskupové (Ostřihom)*“ (str. 286 — 288) přináší seznam biskupů nitranských arcidiecese ostřihomské.

17. Sedmnáctá tabulka „*Olomoučtí biskupové a arcibiskupové*“ (str. 289 — 291) přináší doplněný seznam z Emlerovy Rukověti, opravený ve starší části podle V. Novotného „Českých dějin“ a pak podle Eubelovy „Hierarchia catholica“.

18. Osmnáctá tabulka „*Ostřihomští arcibiskupové*“ (str. 292 — 294) přináší seznam arcibiskupů ostřihomských, jejichž arcidiecese byla vlastně západní a střední Slovensko.

19. Devatenáctá tabulka „*Pražští biskupové a arcibiskupové*“ (str. 295 — 300) přináší doplněný seznam z Emlerovy Rukověti, opravený ve starší části podle V. Novotného „Českých dějin“ a pak podle Eubelovy „Hierarchia catholica“, dále seznam administrátorů strany pod jednou i pod obojí (podle V. V. Tomka Dějepisu města Prahy, díl X a F. Hrejsovy České konfese).

20. Dvacátá tabulka „*Rožňavští biskupové (od 1776 břez. 13, Jager)*“ (str. 301) přináší seznam biskupů rožňavských arcidiecese jagerské.

21. Dvacátá první tabulka „*Spišští biskupové (od 1776 břez. 13, Jager)*“ (str. 301) přináší seznam biskupů spišských arcidiecese jagerské.

22. Dvacátá druhá tabulka „*Vratislavští biskupové*“ (str. 302 — 304) přináší seznam biskupů vratislavských, do jejichž diecese patřilo Slezsko.

Seznamy biskupů na území slovenském jsou sestaveny podle Gamsovy „Series episcoporum“ a Eubelovy „Hierarchia catholica“, doplňky pro dobu nejnovější, pokud jsou získány osobními dotazy.

Na konec knihy je položeno čtrnáct tabulek měsíčních, přinášejících přehled kalendářních dat jednotlivých měsíců ve všech 35 církevních kalendářích. Základem přehledu jsou jednotlivé měsíce, takže března až prosince mají po jedné tabulce, leden a únor, jejichž kalendářní data se

v přestupných letech mění, po dvou tabulkách. První rubrika tabulek udává kalendářní den měsíce. Druhá rubrika udává termíny hlavních (v datování nejběžnějších) církevních svátků stálých. Následujících 35 rubrik pak udává pořad týdenních dní a hlavních pohyblivých svátků církevních v 35 církevních kalendářích. U měsíců ledna a února se hledí k rozdílům v kalendářních datech let obyčejných a přestupných, jež jsou sestavena jednak v první řadě pod heslem *O* (= obyčejný rok), jednak v druhé řadě pod heslem *P* (= přestupný rok); proto je u obou měsíců po dvou tabulkách.

Pomocí těchto tabulek měsíčních, nahrazujících 35 tabulek církevních kalendářů Emlerovy Rukověti (i Grotefendova Taschenbuch d. Zeitrechnung a Zeitrechnung), lze převést každé datum podle církevních svátků stálých i pohyblivých. Na př. datum: „v neděli po sv. Tomáši biskupu 1497“ se převede tak, že se nalezne ve 3. tabulce kalendářní den svátku sv. Tomáše bisk. cant., t. j. 29. prosínce, pak ve 2. tabulce číslo kalendáře k r. 1497, t. j. 5 a na tabulce měsíce prosince v páté rubrice týdenní den 29. prosince v pátém církevním kalendáři, t. j. pátek. I je tedy datum „v neděli po sv. Tomáši 1497“ = 31. prosince 1497. Termíny církevních svátků pohyblivých jsou v měsíčních tabulkách výrazněji vyznačeny polotučnými typy, takže ani převod dat podle nich nečiní nesnázi. Na př. datum: „feria tertia post Misericordia Domini 1375“ se převede tak, že se nalezne ve 3. tabulce termín pohyblivého svátku neděle Misericordia Domini t. j. 2. neděle po Velikonocích, pak číslo církevního kalendáře k r. 1375, t. j. 32, podle tohoto čísla poměrně vysokého lze soudit, že Velikonoční svátky byly r. 1375 až v dubnu, nalezne se tedy na dubnové tabulce termín Velikonoc v roce s 32. kalendářem, t. j. 22. duben a podle něho druhá neděle po Velikonocích se nalezne v tabulce květnové u 6. května. A „feria III. post Misericordia Domini 1375“ = 8. května 1375. Ovšem datum podle pohyblivého svátku církevního se převede snáze v tabulce druhé, kde u r. 1375 se přímo nalezne termín neděle Misericordia (6. květen) a podle něho pak feria III. po ní snadno se určí jako 8. květen 1375.

Znova zde srdečně děkuji p. prof. Jos. Pelikánovi za mnohou a vždy ochotnou pomoc v nesnázích, vzniklých z toho, že kniha není tištěna v místě mého pobytu. Také Státní tiskárna v Praze náleží můj upřímný dík za ochotu a porozumění, s nimiž mi vyšla vstříc při nesnadné úpravě a sazbě chronologických tabulek.

2

1. ŘÍMSKÝ KALENDÁŘ.

Dies mensis	Martii Mai Julii Octobris	Januarii Augusti Decembris	Aprilis Junii Septembris Novembris	Februarii	Dies mensis
1	Kalendis	Kalendis	Kalendis	Kalendis	1
2	VI Nonas	IV Nonas	IV Nonas	IV Nonas	2
3	V	III	III	III	3
4	IV	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas	4
5	III	Nonis	Nonis	Nonis	5
6	Pridie Nonas	VIII Idus	VIII Idus	VIII Idus	6
7	Nonis	VII	VII	VII	7
8	VIII Idus	VI	VI	VI	8
9	VII	V	V	V	9
10	VI	IV	IV	IV	10
11	V	III	III	III	11
12	IV	Pridie Idus	Pridie Idus	Pridie Idus	12
13	III	Idibus	Idibus	Idibus	13
14	Pridie Idus	XIX Kalendas	XVIII Kalendas	XVI Kalendas	14
15	Idibus	XVIII	XVII	XV	15
16	XVII Kalendas	XVII	XVI	XIV	16
17	XVI	XVI	XV	XIII	17
18	XV	XV	XIV	XII	18
19	XIV	XIV	XIII	XI	19
20	XIII	XIII	XII	X	20
21	XII	XII	XI	IX	21
22	XI	XI	X	VIII	22
23	X	X	IX	VII	23
24	IX	IX	VIII	VI	24
25	VIII	VIII	VII	V (bis VI)	25
26	VII	VII	VI	IV (V)	26
27	VI	VI	V	III (IV)	27
28	V	V	IV	Pridie Kal. (III)	28
29	IV	IV	III	(Prid)	29
30	III	III	Pridie Kalendas		30
31	Pridie Kalendas	Pridie Kalendas			31
	Aprilis Junii Augusti Novembris	Februarii Septembris Januarii	Maii Julii Octobris Decembris	Martii	

2. LETOPOČTY. 900-989.

Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind
900*	30	D 20	2	17	3	930	28	D 18	4	18	3	960*	32	D 22	7	20	3
901	22	D 12	3	28	4	931	20	D 10	5	0	4	961	17	D 7	1	1	4
902	7	B 28	4	9	5	932*	11	D 1	7	11	5	962	9	B 30	2	12	5
903	27	D 17	5	20	6	933	24	D 14	1	22	6	963	29	D 19	3	23	6
904*	18	D 8	7	1	7	934	16	D 6	2	3	7	964*	13	D 3	5	4	7
905	10	B 31	1	12	8	935	8	B 29	3	14	8	965	5	B 26	6	15	8
906	23	D 13	2	23	9	936*	27	D 17	5	25	9	966	25	D 15	7	26	9
907	15	D 5	3	4	10	937	12	D 2	6	6	10	967	10	B 31	1	7	10
908*	6	B 27	5	15	11	938	32	D 22	7	17	11	968*	29	D 19	3	18	11
909	26	D 16	3	26	12	939	24	D 14	1	28	12	969	21	D 11	4	0	12
910	11	D 1	7	7	13	940*	8	B 29	3	9	13	970	6	B 27	5	11	13
911	31	D 21	1	18	14	941	28	D 18	4	20	14	971	26	D 16	6	22	14
912*	22	D 12	3	0	15	942	20	D 10	5	1	15	972*	17	D 7	1	3	15
913	7	B 28	4	11	1	943	5	B 26	6	12	1	973	2	B 23	2	14	1
914	27	D 17	5	22	2	944*	24	D 14	1	23	2	974	22	D 12	3	25	2
915	19	D 9	6	3	3	945	16	D 6	2	4	3	975	14	D 4	4	6	3
916*	3	B 24	1	14	4	946	1	B 22	3	15	4	976*	33	D 23	6	17	4
917	23	D 13	2	25	5	947	21	D 11	4	26	5	977	18	D 8	7	28	5
918	15	D 5	3	6	6	948*	12	D 2	6	7	6	978	10	B 31	1	9	6
919	35	D 25	4	17	7	949	32	D 22	7	18	7	979	30	D 20	2	20	7
920*	19	D 9	6	28	8	950	17	D 7	1	0	8	980*	21	D 11	4	1	8
921	11	D 1	7	9	9	951	9	B 30	2	11	9	981	6	B 27	5	12	9
922	31	D 21	1	20	10	952*	28	D 18	4	22	10	982	26	D 16	6	23	10
923	16	D 6	2	1	11	953	13	D 3	5	3	11	983	18	D 8	7	4	11
924*	7	B 28	4	12	12	954	5	B 26	6	14	12	984*	2	B 23	2	15	12
925	27	D 17	5	23	13	955	25	D 15	7	25	13	985	22	D 12	3	26	13
926	12	D 2	6	4	14	956*	16	D 6	2	6	14	986	14	D 4	4	7	14
927	4	B 25	7	15	15	957	29	D 19	3	17	15	987	34	D 24	5	18	15
928*	23	D 13	2	26	1	958	21	D 11	4	28	1	988*	18	D 8	7	0	1
929	15	D 5	3	7	2	959	13	D 3	5	9	2	989	10	B 31	1	11	2

2. LETOPOČTY. 990-1079.

Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind
990	30	D 20	2	22	3	1020*	27	D 17	5	23	3	1050	25	D 15	7	25	3
991	15	D 5	3	3	4	1021	12	D 2	6	4	4	1051	10	B 31	1	6	4
992*	6	B 27	5	14	5	1022	4	B 25	7	15	5	1052*	29	D 19	3	17	5
993	26	D 16	6	25	6	1023	24	D 14	1	26	6	1053	21	D 11	4	28	6
994	11	D 1	7	6	7	1024*	15	D 5	3	7	7	1054	13	D 3	5	9	7
995	31	D 21	1	17	8	1025	28	D 18	4	18	8	1055	26	D 16	6	20	8
996*	22	D 12	3	28	9	1026	20	D 10	5	0	9	1056*	17	D 7	1	1	9
997	7	B 28	4	9	10	1027	5	B 26	6	11	10	1057	9	B 30	2	12	10
998	27	D 17	5	20	11	1028*	24	D 14	1	22	11	1058	29	D 19	3	23	11
999	19	D 9	6	1	12	1029	16	D 6	2	3	12	1059	14	D 4	4	4	12
1000*	10	B 31	1	12	13	1030	8	B 29	3	14	13	1060*	5	B 26	6	15	13
1001	23	D 13	2	23	14	1031	21	D 11	4	25	14	1061	25	D 15	7	26	14
1002	15	D 5	3	4	15	1032*	12	D 2	6	6	15	1062	10	B 31	1	7	15
1003	7	B 28	4	15	1	1033	32	D 22	7	17	1	1063	30	D 20	2	18	1
1004*	26	D 16	6	26	2	1034	24	D 14	1	28	2	1064*	21	D 11	4	0	2
1005	11	D 1	7	7	3	1035	9	B 30	2	9	3	1065	6	B 27	5	11	3
1006	31	D 21	1	18	4	1036*	28	D 18	4	20	4	1066	26	D 16	6	22	4
1007	16	D 6	2	0	5	1037	20	D 10	5	1	5	1067	18	D 8	7	3	5
1008*	7	B 28	4	11	6	1038	5	B 26	6	12	6	1068*	2	B 23	2	14	6
1009	27	D 17	5	22	7	1039	25	D 15	7	23	7	1069	22	D 12	3	25	7
1010	19	D 9	6	3	8	1040*	16	D 6	2	4	8	1070	14	D 4	4	6	8
1011	4	B 25	7	14	9	1041	1	B 22	3	15	9	1071	34	D 24	5	17	9
1012*	23	D 13	2	25	10	1042	21	D 11	4	26	10	1072*	18	D 8	7	28	10
1013	15	D 5	3	6	11	1043	13	D 3	5	7	11	1073	10	B 31	1	9	11
1014	35	D 25	4	17	12	1044*	32	D 22	7	18	12	1074	30	D 20	2	20	12
1015	20	D 10	5	28	13	1045	17	D 7	1	0	13	1075	15	D 5	3	1	13
1016*	11	D 1	7	9	14	1046	9	B 30	2	11	14	1076*	6	B 27	5	12	14
1017	31	D 21	1	20	15	1047	29	D 19	3	22	15	1077	26	D 16	6	23	15
1018	16	D 6	2	1	1	1048*	13	D 3	5	3	1	1078	18	D 8	7	4	1
1019	8	B 29	3	12	2	1049	5	B 26	6	14	2	1079	3	B 24	1	15	2

2. LETOPOČTY. 1080-1169.

Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind
1080*	22	D 12	3	26	3	1110	20	D 10	5	28	3	1140*	17	D 7	1	0	3
1081	14	D 4	4	7	4	1111	12	D 2	6	9	4	1141	9	B 30	2	11	4
1082	34	D 24	5	18	5	1112*	31	D 21	1	20	5	1142	29	D 19	3	22	5
1083	19	D 9	6	0	6	1113	16	D 6	2	1	6	1143	14	D 4	4	3	6
1084*	10	B 31	1	11	7	1114	8	B 29	3	12	7	1144*	5	B 26	6	14	7
1085	30	D 20	2	22	8	1115	28	D 18	4	23	8	1145	25	D 15	7	25	8
1086	15	D 5	3	3	9	1116*	12	D 2	6	4	9	1146	10	B 31	1	6	9
1087	7	B 28	4	14	10	1117	4	B 25	7	15	10	1147	30	D 20	2	17	10
1088*	23	D 16	6	25	11	1118	24	D 14	1	26	11	1148*	21	D 11	4	28	11
1089	11	D 1	7	6	12	1119	9	B 30	2	7	12	1149	13	D 3	5	9	12
1090	31	D 21	1	17	13	1120*	28	D 18	4	18	13	1150	26	D 16	6	20	13
1091	23	D 13	2	28	14	1121	20	D 10	5	0	14	1151	18	D 8	7	1	14
1092*	7	B 28	4	9	15	1122	5	B 26	6	11	15	1152*	9	B 30	2	12	15
1093	27	D 17	5	20	1	1123	25	D 15	7	22	1	1153	29	D 19	3	23	1
1094	19	D 9	6	1	2	1124*	16	D 6	2	3	2	1154	14	D 4	4	4	2
1095	4	B 25	7	12	3	1125	8	B 29	3	14	3	1155	6	B 27	5	15	3
1096*	23	D 13	2	23	4	1126	21	D 11	4	25	4	1156*	25	D 15	7	26	4
1097	15	D 5	3	4	5	1127	13	D 3	5	6	5	1157	10	B 31	1	7	5
1098	7	B 28	4	15	6	1128*	32	D 22	7	17	6	1158	30	D 20	2	18	6
1099	20	D 10	5	26	7	1129	24	D 14	1	28	7	1159	22	D 12	3	0	7
1100*	11	D 1	7	7	8	1130	9	B 30	2	9	8	1160*	6	B 27	5	11	8
1101	31	D 21	1	18	9	1131	29	D 19	3	20	9	1161	26	D 16	6	22	9
1102	16	D 6	2	0	10	1132*	20	D 10	5	1	10	1162	13	D 8	7	3	10
1103	8	B 29	3	11	11	1133	5	B 26	6	12	11	1163	3	B 24	1	14	11
1104*	27	D 17	5	22	12	1134	25	D 15	7	23	12	1164*	22	D 12	3	25	12
1105	19	D 9	6	3	13	1135	17	D 7	1	4	13	1165	14	D 4	4	6	13
1106	4	B 25	7	14	14	1136*	1	B 22	3	15	14	1166	34	D 24	5	17	14
1107	24	D 14	1	25	15	1137	21	D 11	4	26	15	1167	19	D 9	6	28	15
1108*	15	D 5	3	6	1	1138	13	D 3	5	7	1	1168*	10	B 31	1	9	1
1109	35	D 25	4	17	2	1139	33	D 23	6	18	2	1169	30	D 20	2	20	2

2. LETOPOČTY. 1170-1250.

Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind	Rok	Kal	Vel	Kon	Ep	Ind
1170	15	D 5	3	1	3	1197	16	D 6	2	0	15	1224*	24	D 14	1	28	12
1171	7	B 28	4	12	4	1198	8	B 29	3	11	1	1225	9	B 30	2	9	13
1172*	26	D 16	6	23	5	1199	28	D 18	4	22	2	1226	29	D 19	3	20	14
1173	18	D 8	7	4	6	1200*	19	D 9	6	3	3	1227	21	D 11	4	1	15
1174	3	B 24	1	15	7	1201	4	B 25	7	14	4	1228*	5	B 26	6	12	1
1175	23	D 13	2	26	8	1202	24	D 14	1	25	5	1229	25	D 15	7	23	2
1176*	14	D 4	4	7	9	1203	16	D 6	2	6	6	1230	17	D 7	1	4	3
1177	34	D 24	5	18	10	1204*	35	D 25	4	17	7	1231	2	B 23	2	15	4
1178	19	D 9	6	0	11	1205	20	D 10	5	28	8	1232*	21	D 11	4	26	5
1179	11	D 1	7	11	12	1206	12	D 2	6	9	9	1233	13	D 3	5	7	6
1180*	30	D 20	2	22	13	1207	32	D 22	7	20	10	1234	33	D 23	6	18	7
1181	15	D 5	3	3	14	1208*	16	D 6	2	1	11	1235	18	D 8	7	0	8
1182	7	B 28	4	14	15	1209	8	B 29	3	12	12	1236*	9	B 30	2	11	9
1183	27	D 17	5	25	1	1210	28	D 18	4	23	13	1237	29	D 19	3	22	10
1184*	11	D 1	7	6	2	1211	13	D 3	5	4	14	1238	14	D 4	4	3	11
1185	31	D 21	1	17	3	1212*	4	B 25	7	15	15	1239	6	B 27	5	14	12
1186	23	D 13	2	28	4	1213	24	D 14	1	26	1	1240*	25	D 15	7	25	13
1187	8	B 29	3	9	5	1214	9	B 30	2	7	2	1241	10	B 31	1	6	14
1188*	27	D 17	5	20	6	1215	29	D 19	3	18	3	1242	30	D 20	2	17	15
1189	19	D 9	6	1	7	1216*	20	D 10	5	0	4	1243	22	D 12	3	28	1
1190	4	B 25	7	12	8	1217	5	B 26	6	11	5	1244*	13	D 3	5	9	2
1191	24	D 14	1	23	9	1218	25	D 15	7	22	6	1245	26	D 16	6	20	3
1192*	15	D 5	3	4	10	1219	17	D 7	1	3	7	1246	18	D 8	7	1	4
1193	7	B 28	4	15	11	1220*	8	B 29	3	14	8	1247	10	B 31	1	12	5
1194	20	D 10	5	26	12	1221	21	D 11	4	25	9	1248*	29	D 19	3	23	6
1195	12	D 2	6	7	13	1222	13	D 3	5	6	10	1249	14	D 4	4	4	7
1196*	31	D 21	1	18	14	1223	33	D 23	6	17	11	1250	6	B 27	5	15	8

2. LETOPOČTY. 1251-1286.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1251	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1252*	10	B 31	K 30	D 28	L 28	Ú 11	K 12	Ú 4	Ú 18	D 21	B 17
1253	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1254	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1255	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1256*	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 13	Ú 27	K 28	Ú 20	B 5	K 7	D 2
1257	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1258	3	B 24	K 23	D 21	L 20	Ú 3	K 5	L 27	Ú 10	D 14	B 10
1259	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1260*	14	D 4	Č 3	K 2	Ú 1	Ú 15	K 16	Ú 8	Ú 22	D 25	B 21
1261	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 20	B 6	Č 5	Ú 27	B 13	K 15	D 10
1262	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1263	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1264*	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 17	B 2	Č 1	Ú 24	B 9	K 11	D 6
1265	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1266	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1267	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1268*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1269	3	B 24	K 23	D 21	L 20	Ú 3	K 5	L 27	Ú 10	D 14	B 10
1270	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1271	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1272*	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 21	B 6	Č 5	Ú 28	B 13	K 15	D 10
1273	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1274	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1275	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1276*	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 2	Ú 16	K 17	Ú 9	Ú 23	D 26	B 22
1277	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1278	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1279	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1280*	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 18	B 3	Č 2	Ú 25	B 10	K 12	D 7
1281	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1282	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1283	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1284*	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 6	Ú 20	K 21	Ú 13	Ú 27	D 30	B 26
1285	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1286	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31

2. LETOPOČTY. 1251-1286.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	9	1251
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 25	K 5	D 12	K 26	10	1252*
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	11	1253
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	11	1254
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	13	1255
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	14	1256*
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	15	1257
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 24	B 31	Ú 17	D 28	D 5	K 19	1	1258
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	2	1259
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 29	K 9	D 16	K 30	3	1260*
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	4	1261
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	5	1262
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	6	1263
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	7	1264*
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	8	1265
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	9	1266
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	10	1267
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	11	1268*
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 24	B 31	Ú 17	D 28	D 5	K 19	12	1269
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	13	1270
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	14	1271
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	15	1272*
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	1	1273
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	2	1274
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	3	1275
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	4	1276*
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	5	1277
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	6	1278
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	7	1279
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	8	1280*
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	9	1281
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	10	1282
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	11	1283
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	12	1284*
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	13	1285
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	14	1286

2. LETOPOČTY. 1287-1322.

R o k	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1287	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1288*	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 8	K 9	Ú 1	Ú 15	D 18	B 14
1289	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1290	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1291	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1292*	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 3	Ú 17	K 18	Ú 10	Ú 24	D 27	B 23
1293	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1294	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1295	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1296*	4	B 25	K 24	D 22	L 22	Ú 5	K 6	L 29	Ú 12	D 15	B 11
1297	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1298	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1299	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1300*	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 7	Ú 21	K 22	Ú 14	Ú 28	K 1	B 27
1301	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1302	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1303	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 23	B 24
1304*	8	B 29	K 28	D 26	L 26	Ú 9	K 10	Ú 2	Ú 16	D 19	B 15
1305	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1306	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1307	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1308*	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 11	Ú 25	K 26	Ú 18	B 3	K 5	B 31
1309	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1310	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1311	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 23
1312*	5	B 26	K 25	D 23	L 23	Ú 6	K 7	L 30	Ú 13	D 16	B 12
1313	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1314	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 23	B 24
1315	2	B 23	K 22	D 20	L 19	Ú 2	K 4	L 26	Ú 9	D 13	B 9
1316*	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 8	Ú 22	K 23	Ú 15	Ú 29	K 2	B 23
1317	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1318	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 19	B 5	Č 4	Ú 26	B 12	K 14	D 9
1319	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1320*	9	B 30	K 29	D 27	L 27	Ú 10	K 11	Ú 3	Ú 17	D 20	B 16
1321	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1322	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 23

2. LETOPOČTY. 1287-1322.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	R o k
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	15	1287
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 29	D 4	Ú 22	K 2	D 9	K 23	1	1288*
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	2	1289
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	3	1290
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	4	1291
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	5	1292*
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	6	1293
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	7	1294
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	8	1295
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 26	D 1	Ú 19	D 29	D 6	K 20	9	1296*
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	10	1297
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	11	1298
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	12	1299
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	13	1300*
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	14	1301
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	15	1302
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	1	1303
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 23	K 3	D 10	K 24	2	1304*
D 11	B 23	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	3	1305
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	4	1306
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	5	1307
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	6	1308*
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	7	1309
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	8	1310
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	9	1311
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 27	D 2	Ú 20	D 30	D 7	K 21	10	1312*
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	11	1313
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	12	1314
B 16	D 2	K 11	D 6	Ú 23	B 30	Ú 16	D 27	D 4	K 18	13	1315
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	14	1316*
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	15	1317
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 26	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	1	1318
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	2	1319
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 24	K 4	D 11	K 25	3	1320*
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	4	1321
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	5	1322

2. LETOPOČTY. 1323-1358.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Cire	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1323	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1324*	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 12	Ú 26	K 27	Ú 19	B 4	K 6	D 1
1325	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1326	2	B 23	K 22	D 20	L 19	Ú 2	K 4	L 26	Ú 9	D 13	B 9
1327	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1328*	13	D 3	Č 2	K 1	L 31	Ú 14	K 15	Ú 7	Ú 21	D 24	B 20
1329	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 19	B 5	Č 4	Ú 26	B 12	K 14	D 9
1330	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1331	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1332*	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 16	B 1	K 31	Ú 23	B 8	K 10	D 5
1333	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1334	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1335	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1336*	10	B 31	K 30	D 28	L 28	Ú 11	K 12	Ú 4	Ú 18	D 21	B 17
1337	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1338	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1339	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1340*	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 13	Ú 27	K 28	Ú 20	B 5	K 7	D 2
1341	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1342	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1343	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1344*	14	D 4	Č 3	K 2	Ú 1	Ú 15	K 16	Ú 8	Ú 22	D 25	B 21
1345	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1346	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1347	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1348*	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 17	B 2	Č 1	Ú 24	B 9	K 11	D 6
1349	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1350	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1351	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1352*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1353	3	B 24	K 23	D 21	L 20	Ú 3	K 5	L 27	Ú 10	D 14	B 10
1354	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1355	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1356*	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 21	B 6	Č 5	Ú 28	B 13	K 15	D 10
1357	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1358	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18

2. LETOPOČTY. 1323-1358.

Kvěť	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	6	1323
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	7	1324*
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	8	1325
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 23	B 30	Ú 16	D 27	D 4	K 18	9	1326
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	10	1327
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 28	K 8	D 15	K 29	11	1328*
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 23	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	12	1329
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	13	1330
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 23	14	1331
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	15	1332*
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	1	1333
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	2	1334
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	3	1335
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 25	K 5	D 12	K 26	4	1336*
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	5	1337
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	6	1338
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	7	1339
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	8	1340*
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	9	1341
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	10	1342
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	11	1343
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 29	K 9	D 16	K 30	12	1344*
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	13	1345
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	14	1346
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	15	1347
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	1	1348*
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	2	1349
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	3	1350
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	4	1351
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	5	1352*
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 24	B 31	Ú 17	D 28	D 5	K 19	6	1353
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	7	1354
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	8	1355
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	9	1356*
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	10	1357
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	11	1358

2. LETOPOČTY. 1359-1394.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1359	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1360*	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 2	Ú 16	K 17	Ú 9	Ú 23	D 26	B 22
1361	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1362	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1363	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1364*	3	B 24	K 23	D 21	L 21	Ú 4	K 5	L 28	Ú 11	D 14	B 10
1365	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1366	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1367	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1368*	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 6	Ú 20	K 21	Ú 13	Ú 27	D 30	B 26
1369	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1370	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1371	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1372*	7	B 28	K 27	D 25	L 25	Ú 8	K 9	Ú 1	Ú 15	D 18	B 14
1373	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1374	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1375	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1376*	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 10	Ú 24	K 25	Ú 17	B 2	K 4	B 30
1377	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1378	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1379	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1380*	4	B 25	K 24	D 22	L 22	Ú 5	K 6	L 29	Ú 12	D 15	B 11
1381	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1382	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1383	1	B 22	K 21	D 19	L 18	Ú 1	K 3	L 25	Ú 8	D 12	B 8
1384*	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 7	Ú 21	K 22	Ú 14	Ú 28	K 1	B 27
1385	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1386	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1387	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1388*	8	B 29	K 28	D 26	L 26	Ú 9	K 10	Ú 2	Ú 16	D 19	B 15
1389	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1390	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1391	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1392*	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 11	Ú 25	K 26	Ú 18	B 3	K 5	B 31
1393	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1394	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 51	Ú 22	B 8	K 10	D 5

2. LETOPOČTY. 1359-1394.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	12	1359
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	13	1360*
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	14	1361
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	15	1362
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	1	1363
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 25	B 31	Ú 18	D 28	D 5	K 19	2	1364*
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	3	1365
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	4	1366
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	5	1367
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	6	1368*
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	7	1369
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	8	1370
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	9	1371
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 29	D 4	Ú 22	K 2	D 9	K 23	10	1872*
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	11	1373
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	12	1374
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	13	1375
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	14	1376*
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	15	1377
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	1	1378
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	2	1379
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 26	D 1	Ú 19	D 29	D 6	K 20	3	1380*
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	4	1381
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	5	1382
B 15	B 1	K 10	D 5	Ú 22	B 29	Ú 15	D 26	D 3	K 17	6	1383
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	7	1384*
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	8	1385
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	9	1386
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	10	1387
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 23	K 3	D 10	K 24	11	1388*
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	12	1389
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	13	1390
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	14	1391
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	15	1392*
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	1	1393
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	2	1394

2. LETOPOČTY. 1395-1430.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1395	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1396*	12	D 2	Č 1	D 30	L 30	Ú 13	K 14	Ú 6	Ú 20	D 23	B 19
1397	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1398	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1399	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1400*	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 15	Ú 29	K 30	Ú 22	B 7	K 9	D 4
1401	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1402	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1403	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1404*	9	B 30	K 29	D 27	L 27	Ú 10	K 11	Ú 3	Ú 17	D 20	B 16
1405	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1406	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1407	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1408*	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 12	Ú 26	K 27	Ú 19	B 4	K 6	D 1
1409	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1410	2	B 23	K 22	D 20	L 19	Ú 2	K 4	L 26	Ú 9	D 13	B 9
1411	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1412*	13	D 3	Č 2	K 1	L 31	Ú 14	K 15	Ú 7	Ú 21	D 24	B 20
1413	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 19	B 5	Č 4	Ú 26	B 12	K 14	D 9
1414	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1415	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1416*	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 16	B 1	K 31	Ú 23	B 8	K 10	D 5
1417	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1418	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1419	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1420*	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 4	Ú 18	K 19	Ú 11	Ú 25	D 28	B 24
1421	2	B 23	K 22	D 20	L 19	Ú 2	K 4	L 26	Ú 9	D 13	B 9
1422	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1423	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1424*	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 20	B 5	Č 4	Ú 27	B 12	K 14	D 9
1425	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1426	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1427	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1428*	14	D 4	Č 3	K 2	Ú 1	Ú 15	K 16	Ú 8	Ú 22	D 25	B 21
1429	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1430	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2

2. LETOPOČTY. 1395-1430.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	3	1395
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 27	K 7	D 14	K 28	4	1396*
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	5	1397
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	6	1398
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	7	1399
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	8	1400*
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	9	1401
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	10	1402
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	11	1403
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 24	K 4	D 11	K 25	12	1404*
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	13	1405
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	14	1406
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	15	1407
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	C 10	1	1408*
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	2	1409
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 23	B 30	Ú 16	D 27	D 4	K 18	3	1410
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	4	1411
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 28	K 8	D 15	K 29	5	1412*
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 23	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	6	1413
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	7	1414
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	8	1415
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	9	1416*
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	10	1417
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	11	1418
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	12	1419
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	13	1420*
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 23	B 30	Ú 16	D 27	D 4	K 18	14	1421
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	15	1422
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	1	1423
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 26	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	2	1424*
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	3	1425
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	4	1426
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	5	1427
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 29	K 9	D 16	K 30	6	1428*
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	7	1429
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	8	1430

2. LETOPOČTY. 1431-1466.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Cire	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1431	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1432*	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 17	B 2	Č 1	Ú 24	B 9	K 11	D 6
1433	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1434	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1435	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1436*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1437	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1438	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1439	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1440*	6	B 27	K 26	D 24	L 24	Ú 7	K 8	L 31	Ú 14	D 17	B 13
1441	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1442	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1443	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1444*	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 9	Ú 23	K 24	Ú 16	B 1	K 3	B 29
1445	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1446	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1447	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1448*	3	B 24	K 23	D 21	L 21	Ú 4	K 5	L 28	Ú 11	D 14	B 10
1449	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1450	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1451	35	D 25	Č 24	K 23	Ú 21	B 7	Č 6	Ú 28	B 14	K 16	D 11
1452*	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 6	Ú 20	K 21	Ú 13	Ú 27	D 30	B 26
1453	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1454	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1455	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1456*	7	B 28	K 27	D 25	L 25	Ú 8	K 9	Ú 1	Ú 15	D 18	B 14
1457	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1458	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1459	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1460*	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 10	Ú 24	K 25	Ú 17	B 2	K 4	B 30
1461	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1462	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	U 21	B 7	K 9	D 4
1463	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1464*	11	D 1	K 31	D 29	L 29	Ú 12	K 13	Ú 5	Ú 19	D 22	B 18
1465	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1466	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23

2. LETOPOČTY. 1431-1466.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	9	1431
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	10	1432*
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	11	1433
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	12	1434
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	13	1435
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	14	1436*
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	15	1437
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	1	1438
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	2	1439
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 28	D 3	Ú 21	K 1	D 8	K 22	3	1440*
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	4	1441
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	5	1442
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	6	1443
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	7	1444*
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	8	1445
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	9	1446
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	10	1447
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 25	B 31	Ú 18	D 28	D 5	K 19	11	1448*
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	12	1449
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	13	1450
D 18	D 4	Č 13	K 9	B 28	K 2	B 21	K 30	K 7	Č 20	14	1451
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	15	1452*
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	1	1453
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	2	1454
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	3	1455
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 29	D 4	Ú 22	K 2	D 9	K 23	4	1456*
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	5	1457
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	6	1458
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	7	1459
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	8	1460*
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	9	1461
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	10	1462
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	11	1463
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 26	K 6	D 13	K 27	12	1464*
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	13	1465
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	14	1466

2. LETOPOČTY. 1467-1502.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1467	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1468*	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 14	Ú 28	K 29	Ú 21	B 6	K 8	D 3
1469	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1470	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1471	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1472*	8	B 29	K 28	D 26	L 26	Ú 9	K 10	Ú 2	Ú 16	D 19	B 15
1473	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1474	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1475	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1476*	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 11	Ú 25	K 26	Ú 18	B 3	K 5	B 31
1477	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1478	1	B 22	K 21	D 19	L 18	Ú 1	K 3	L 25	Ú 8	D 12	B 8
1479	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1480*	12	D 2	Č 1	D 30	L 30	Ú 13	K 14	Ú 6	Ú 20	D 23	B 19
1481	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1482	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1483	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1484*	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 15	Ú 29	K 30	Ú 22	B 7	K 9	D 4
1485	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1486	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1487	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1488*	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 3	Ú 17	K 18	Ú 10	Ú 24	D 27	B 23
1489	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1490	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 22	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1491	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1492*	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 19	B 4	Č 3	Ú 26	B 11	K 13	D 8
1493	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1494	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1495	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1496*	13	D 3	Č 2	K 1	L 31	Ú 14	K 15	Ú 7	Ú 21	D 24	B 20
1497	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1498	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1499	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1500*	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 16	B 1	K 31	Ú 23	B 8	K 10	D 5
1501	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1502	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13

2. LETOPOČTY. 1467-1502.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	15	1467
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	1	1468*
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	2	1469
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	3	1470
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	4	1471
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 23	K 3	D 10	K 24	5	1472*
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	6	1473
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	7	1474
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	8	1475
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	9	1476*
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	10	1477
B 15	B 1	K 10	D 5	Ú 22	B 29	Ú 15	D 26	D 3	K 17	11	1478
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	12	1479
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 27	K 7	D 14	K 28	13	1480*
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	14	1481
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	15	1482
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	1	1483
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	2	1484*
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	3	1485
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	4	1486
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	5	1487
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	6	1488*
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	7	1489
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	8	1490
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	9	1491
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	10	1492*
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	11	1493
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	12	1494
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	13	1495
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 28	K 8	D 15	K 29	14	1496*
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	15	1497
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	1	1498
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	2	1499
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	3	1500*
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	4	1501
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	5	1502

2. LETOPOČTY. 1503-1538.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1503	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1504*	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 4	Ú 18	K 19	Ú 11	Ú 25	D 28	B 24
1505	2	B 23	K 22	D 20	L 19	Ú 2	K 4	L 26	Ú 9	D 13	B 9
1506	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1507	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1508*	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 20	B 5	Č 4	Ú 27	B 12	K 14	D 9
1509	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1510	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1511	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1512*	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 8	Ú 22	K 23	Ú 15	Ú 29	K 2	B 28
1513	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1514	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1515	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1516*	2	B 23	K 22	D 20	L 20	Ú 3	K 4	L 27	Ú 10	D 13	B 9
1517	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1518	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1519	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 20	B 6	Č 5	Ú 27	B 13	K 15	D 10
1520*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1521	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1522	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1523	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1524*	6	B 27	K 26	D 24	L 24	Ú 7	K 8	L 31	Ú 14	D 17	B 13
1525	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1526	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1527	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1528*	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 9	Ú 23	K 24	Ú 16	B 1	K 3	B 29
1529	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1530	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1531	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1532*	10	B 31	K 30	D 28	L 28	Ú 11	K 12	Ú 4	Ú 18	D 21	B 17
1533	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1534	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1535	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1536*	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 13	Ú 27	K 28	Ú 20	B 5	K 7	D 2
1537	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1538	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7

2. LETOPOČTY. 1503-1538.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	6	1503
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	7	1504*
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 23	B 30	Ú 16	D 27	D 4	K 18	8	1505
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	9	1506
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	10	1507
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 26	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	11	1508*
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	12	1509
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	13	1510
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	14	1511
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	15	1512*
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	1	1513
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	2	1514
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	3	1515
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 24	B 30	Ú 17	D 27	D 4	K 18	4	1516*
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	5	1517
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	6	1518
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	7	1519
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	8	1520*
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	9	1521
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	10	1522
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	11	1523
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 28	D 3	Ú 21	K 1	D 8	K 22	12	1524*
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	13	1525
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	14	1526
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	15	1527
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	1	1528*
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	2	1529
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	3	1530
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	4	1531
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 25	K 5	D 12	K 26	5	1532*
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	6	1533
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	7	1534
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	8	1535
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	9	1536*
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	10	1537
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	11	1538

2. LETOPOČTY. 1539-1574.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1539	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1540*	7	B 28	K 27	D 25	L 25	Ú 8	K 9	Ú 1	Ú 15	D 18	B 14
1541	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1542	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1543	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1544*	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 10	Ú 24	K 25	Ú 17	B 2	K 4	B 30
1545	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1546	35	D 25	Č 24	K 23	Ú 21	B 7	Č 6	Ú 28	B 14	K 16	D 11
1547	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1548*	11	D 1	K 31	D 29	L 29	Ú 12	K 13	Ú 5	Ú 19	D 22	B 18
1549	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1550	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1551	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1552*	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 14	Ú 28	K 29	Ú 21	B 6	K 8	D 3
1553	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1554	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1555	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1556*	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 2	Ú 16	K 17	Ú 9	Ú 23	D 26	B 22
1557	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1558	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1559	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1560*	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 11	Ú 25	K 26	Ú 18	B 3	K 5	B 31
1561	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1562	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1563	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1564*	12	D 2	Č 1	D 30	L 30	Ú 13	K 14	Ú 6	Ú 20	D 23	B 19
1565	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1566	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1567	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1568*	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 15	Ú 29	K 30	Ú 22	B 7	K 9	D 4
1569	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1570	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1571	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1572*	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 3	Ú 17	K 18	Ú 10	Ú 24	D 27	B 23
1573	1	B 22	K 21	D 19	L 18	Ú 1	K 3	L 25	Ú 8	D 12	B 8
1574	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28

2. LETOPOČTY. 1539-1574.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	12	1539
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 29	D 4	Ú 22	K 2	D 9	K 23	13	1540*
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	14	1541
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	15	1542
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	1	1543
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	2	1544*
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	3	1545
D 18	D 4	Č 13	K 9	B 28	K 2	B 21	K 30	K 7	Č 20	4	1546
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	5	1547
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 26	K 6	D 13	K 27	6	1548*
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	7	1549
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	8	1550
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	9	1551
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	10	1552*
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	11	1553
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	12	1554
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	13	1555
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	14	1556*
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	15	1557
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	1	1558
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	2	1559
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	3	1560*
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	4	1561
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	5	1562
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	6	1563
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 27	K 7	D 14	K 28	7	1564*
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	8	1565
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	9	1566
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	10	1567
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	11	1568*
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	12	1569
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	13	1570
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	14	1571
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	15	1572*
B 15	B 1	K 10	D 5	Ú 22	B 29	Ú 15	D 26	D 3	K 17	1	1573
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	2	1574

2. LETOPOČTY. 1575-1596.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1575	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1576*	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 19	B 4	Č 3	Ú 26	B 11	K 13	D 8
1577	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1578	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1579	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1580*	13	D 3	Č 2	K 1	L 31	Ú 14	K 15	Ú 7	Ú 21	D 24	B 20
1581	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1582	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1583	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1583	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1584*	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 16	B 1	K 31	Ú 23	B 8	K 10	D 5
1584*	11	D 1	K 31	D 29	L 29	Ú 12	K 13	Ú 5	Ú 19	D 22	B 18
1585	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1585	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1586	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1586	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1587	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1587	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1588*	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 4	Ú 18	K 19	Ú 11	Ú 25	D 28	B 24
1588*	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 14	Ú 28	K 29	Ú 21	B 6	K 8	D 3
1589	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1589	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1590	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1590	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1591	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1591	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 26	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1592*	5	B 26	K 25	D 23	L 23	Ú 6	K 7	L 30	Ú 13	D 16	B 12
1592*	8	B 29	K 28	D 26	L 26	Ú 9	K 10	Ú 2	Ú 16	D 19	B 15
1593	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1593	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1594	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1594	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1595	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1595	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 17	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1596*	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 8	Ú 22	K 23	Ú 15	Ú 29	K 2	B 28
1596*	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 11	Ú 25	K 26	Ú 18	B 3	K 5	B 31

2. LETOPOČTY. 1575-1596.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	3	1575
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	4	1576*
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	5	1577
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	6	1578
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	7	1579
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 28	K 8	D 15	K 29	8	1580*
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	9	1581
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	10	1582
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	11	1583
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	11	1583
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	12	1584*
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 26	K 6	D 13	K 27	12	1584*
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	13	1585
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	13	1585
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	14	1586
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	14	1586
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	15	1587
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	15	1587
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	1	1588*
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	1	1588*
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	2	1589
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	2	1589
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	3	1590
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	3	1590
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	4	1591
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	4	1591
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 27	D 2	Ú 20	D 30	D 7	K 21	5	1592*
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 23	K 3	D 10	K 24	5	1592*
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	6	1593
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	6	1593
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	7	1594
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	7	1594
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	8	1595
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	8	1595
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	9	1596*
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	9	1596*

2. LETOPOČTY. 1597-1614.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1597	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1597	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1598	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1598	1	B 22	K 21	D 19	L 18	Ú 1	K 3	L 25	Ú 8	D 12	B 8
1599	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1599	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1600*	2	B 23	K 22	D 20	L 20	Ú 3	K 4	L 27	Ú 10	D 13	B 9
1600*	12	D 2	Č 1	D 30	L 30	Ú 13	K 14	Ú 6	Ú 20	D 23	B 19
1601	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1601	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 18	B 4	Č 3	Ú 25	B 11	K 13	D 8
1602	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1602	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1603	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 20	B 6	Č 5	Ú 27	B 13	K 15	D 10
1603	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1604*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1604*	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 15	Ú 29	K 30	Ú 22	B 7	K 9	D 4
1605	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1605	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1606	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1606	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1607	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1607	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1608*	6	B 27	K 26	D 24	L 24	Ú 7	K 8	L 31	Ú 14	D 17	B 13
1608*	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 3	Ú 17	K 18	Ú 10	Ú 24	D 27	B 23
1609	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1609	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1610	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1610	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1611	3	B 24	K 23	D 21	L 20	Ú 3	K 5	L 27	Ú 10	D 14	B 10
1611	13	D 3	Č 2	K 1	L 30	Ú 13	K 15	Ú 6	Ú 20	D 24	B 20
1612*	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 9	Ú 23	K 24	Ú 16	B 1	K 3	B 29
1612*	32	D 22	Č 21	K 20	Ú 19	B 4	Č 3	Ú 26	B 11	K 13	D 8
1613	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1613	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 3	Ú 17	K 19	Ú 10	Ú 24	D 28	B 24
1614	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 20	B 6	Č 5	Ú 27	B 13	K 15	D 10
1614	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16

2. LETOPOČTY. 1597-1614.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	10	1597
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	10	1597
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	11	1598
B 15	B 1	K 10	D 15	Ú 22	B 29	Ú 15	D 23	D 3	K 17	11	1598
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	12	1599
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	12	1599
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 24	B 30	Ú 17	D 27	D 4	K 18	13	1600*
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 27	K 7	D 14	K 28	13	1600*
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	14	1601
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	14	1601
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	15	1602
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	15	1602
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	1	1603
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	1	1603
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	2	1604*
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	2	1604*
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	3	1605
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	3	1605
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	4	1606
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	4	1606
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	5	1607
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	5	1607
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 28	D 3	Ú 21	K 1	D 8	K 22	6	1608*
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	6	1608*
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	7	1609
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	7	1609
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	8	1610
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	8	1610
B 17	B 3	K 12	D 7	Ú 24	B 31	Ú 17	D 28	D 5	K 19	9	1611
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 27	K 8	D 15	K 29	9	1611
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	10	1612*
D 15	D 1	Č 10	K 6	B 25	D 29	B 18	K 27	K 4	Č 17	10	1612*
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	11	1613
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	11	1613
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	12	1614
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	12	1614

2. LETOPOČTY. 1615-1632.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1615	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1615	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 15	B 1	K 31	Ú 22	B 8	K 10	D 5
1616*	10	B 31	K 30	D 28	L 28	Ú 11	K 12	Ú 4	Ú 18	D 21	B 17
1616*	13	D 3	Č 2	K 1	L 31	Ú 14	K 15	Ú 7	Ú 21	D 24	B 20
1617	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1617	5	B 26	K 25	D 23	L 22	Ú 5	K 7	L 29	Ú 12	D 16	B 12
1618	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1618	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1619	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1619	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1620*	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 13	Ú 27	K 28	Ú 20	B 5	K 7	D 2
1620*	29	D 19	Č 18	K 17	Ú 16	B 1	K 31	Ú 23	B 8	K 10	D 5
1621	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1621	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 7	Ú 21	K 23	Ú 14	Ú 28	K 2	B 28
1622	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1622	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1623	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 9	Ú 23	K 25	Ú 16	B 2	K 4	B 30
1623	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1624*	7	B 28	K 27	D 25	L 25	Ú 8	K 9	Ú 1	Ú 15	D 18	B 14
1624*	17	D 7	Č 6	K 5	Ú 4	Ú 18	K 19	Ú 11	Ú 25	D 28	B 24
1625	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3
1625	9	B 30	K 29	D 27	L 26	Ú 9	K 11	Ú 2	Ú 16	D 20	B 16
1626	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1626	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1627	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1627	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1628*	23	D 13	Č 12	K 11	Ú 10	Ú 24	K 25	Ú 17	B 2	K 4	B 30
1628*	33	D 23	Č 22	K 21	Ú 20	B 5	Č 4	Ú 27	B 12	K 14	D 9
1629	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 26	B 22
1629	25	D 15	Č 14	K 13	Ú 11	Ú 25	K 27	Ú 18	B 4	K 6	D 1
1630	7	B 28	K 27	D 25	L 24	Ú 7	K 9	L 31	Ú 14	D 18	B 14
1630	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1631	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1631	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1632*	11	D 1	K 31	D 29	L 29	Ú 12	K 13	Ú 5	Ú 19	D 22	B 18
1632*	21	D 11	Č 10	K 9	Ú 8	Ú 22	K 23	Ú 15	Ú 29	K 2	B 28

2. LETOPOČTY. 1615-1632.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svat	Troj	Ind	Rok
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	13	1615
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	13	1615
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 25	K 5	D 12	K 26	14	1616*
B 27	B 13	K 22	D 17	B 6	D 10	Ú 28	K 8	D 15	K 29	14	1616*
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	15	1617
B 19	B 5	K 14	D 9	Ú 26	D 2	Ú 19	D 30	D 7	K 21	15	1617
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	1	1618
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	1	1618
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	2	1619
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	2	1619
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	3	1620*
D 12	B 29	Č 7	K 3	B 22	D 26	B 15	K 24	K 1	Č 14	3	1620*
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	4	1621
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	4	1621
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	5	1622
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	5	1622
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	6	1623
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	6	1623
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 29	D 4	Ú 22	K 2	D 9	K 23	7	1624*
B 31	B 17	K 26	D 21	B 10	D 14	B 3	K 12	D 19	Č 2	7	1624*
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	8	1625
B 23	B 9	K 18	D 13	B 2	D 6	Ú 23	K 4	D 11	K 25	8	1625
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	9	1626
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	9	1626
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	10	1627
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	10	1627
D 6	B 23	Č 1	D 27	B 16	D 20	B 9	K 18	D 25	Č 8	11	1628*
D 16	D 2	Č 11	K 7	B 26	D 30	B 19	K 28	K 5	Č 18	11	1628*
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	12	1629
D 8	B 25	Č 3	D 29	B 18	D 22	B 11	K 20	D 27	Č 10	12	1629
B 21	B 7	K 16	D 11	Ú 28	D 4	Ú 21	K 2	D 9	K 23	13	1630
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	13	1630
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	14	1631
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	14	1631
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 26	K 6	D 13	K 27	15	1632*
D 4	B 21	K 30	D 25	B 14	D 18	B 7	K 16	D 23	Č 6	15	1632*

2. LETOPOČTY. 1633-1650.

Rok	Kal	Vel	BT	Cant	Circ	Esto	Exau	Exs	Inv	Jub	Jud
1633	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1633	6	B 27	K 26	D 24	L 23	Ú 6	K 8	L 30	Ú 13	D 17	B 13
1634	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1634	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1635	8	B 29	K 28	D 23	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1635	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 4	Ú 18	K 20	Ú 11	Ú 25	D 29	B 25
1636*	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 14	Ú 28	K 29	Ú 21	B 6	K 8	D 3
1636*	2	B 23	K 22	D 20	L 20	Ú 3	K 4	L 27	Ú 10	D 13	B 9
1637	19	D 9	Č 8	K 7	Ú 5	Ú 19	K 21	Ú 12	Ú 26	D 30	B 26
1637	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 8	Ú 22	K 24	Ú 15	B 1	K 3	B 29
1638	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1638	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1639	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 23	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1639	34	D 24	Č 23	K 22	Ú 20	B 6	Č 5	Ú 27	B 13	K 15	D 10
1640*	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 2	Ú 16	K 17	Ú 9	Ú 23	D 26	B 22
1640*	18	D 8	Č 7	K 6	Ú 5	Ú 19	K 20	Ú 12	Ú 26	D 29	B 25
1641	35	D 25	Č 24	K 23	Ú 21	B 7	Č 6	Ú 28	B 14	K 16	D 11
1641	10	B 31	K 30	D 28	L 27	Ú 10	K 12	Ú 3	Ú 17	D 21	B 17
1642	20	D 10	Č 9	K 8	Ú 6	Ú 20	K 22	Ú 13	Ú 27	K 1	B 27
1642	30	D 20	Č 19	K 18	Ú 16	B 2	Č 1	Ú 23	B 9	K 11	D 6
1643	12	D 2	Č 1	D 30	L 29	Ú 12	K 14	Ú 5	Ú 19	D 23	B 19
1643	15	D 5	Č 4	K 3	Ú 1	Ú 15	K 17	Ú 8	Ú 22	D 23	B 22
1644*	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 18	B 3	Č 2	Ú 25	B 10	K 12	D 7
1644*	6	B 27	K 26	D 24	L 24	Ú 7	K 8	L 31	Ú 14	D 17	B 13
1645	16	D 6	Č 5	K 4	Ú 2	Ú 16	K 18	Ú 9	Ú 23	D 27	B 23
1645	26	D 16	Č 15	K 14	Ú 12	Ú 26	K 28	Ú 19	B 5	K 7	D 2
1646	8	B 29	K 28	D 26	L 25	Ú 8	K 10	Ú 1	Ú 15	D 19	B 15
1646	11	D 1	K 31	D 29	L 28	Ú 11	K 13	Ú 4	Ú 18	D 22	B 18
1647	28	D 18	Č 17	K 16	Ú 14	Ú 28	K 30	Ú 21	B 7	K 9	D 4
1647	31	D 21	Č 20	K 19	Ú 17	B 3	Č 2	Ú 24	B 10	K 12	D 7
1648*	12	D 2	Č 1	D 30	L 30	Ú 13	K 14	Ú 6	Ú 20	D 23	B 19
1648*	22	D 12	Č 11	K 10	Ú 9	Ú 23	K 24	Ú 16	B 1	K 3	B 29
1649	4	B 25	K 24	D 22	L 21	Ú 4	K 6	L 28	Ú 11	D 15	B 11
1649	14	D 4	Č 3	K 2	L 31	Ú 14	K 16	Ú 7	Ú 21	D 25	B 21
1650	24	D 14	Č 13	K 12	Ú 10	Ú 24	K 23	Ú 17	B 3	K 5	B 31
1650	27	D 17	Č 16	K 15	Ú 13	Ú 27	K 29	Ú 20	B 6	K 8	D 3

2. LETOPOČTY. 1633-1650.

Květ	Laet	Let	Mis	Oc	Quas	Rem	Rog	Svát	Troj	Ind	Rok
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	1	1633
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 27	D 3	Ú 20	K 1	D 8	K 22	1	1633
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	2	1634
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	2	1634
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	3	1635
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	3	1635
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	4	1636*
B 16	B 2	K 11	D 6	Ú 24	B 30	Ú 17	D 27	D 4	K 18	4	1636*
D 2	B 19	K 28	D 23	B 12	D 16	B 5	K 14	D 21	Č 4	5	1637
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	5	1637
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	6	1638
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	6	1638
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 26	Č 9	7	1639
D 17	D 3	Č 12	K 8	B 27	K 1	B 20	K 29	K 6	Č 19	7	1639
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	8	1640*
D 1	B 18	K 27	D 22	B 11	D 15	B 4	K 13	D 20	Č 3	8	1640*
D 18	D 4	Č 13	K 9	B 28	K 2	B 21	K 30	K 7	Č 20	9	1641
B 24	B 10	K 19	D 14	B 3	D 7	Ú 24	K 5	D 12	K 26	9	1641
D 3	B 20	K 29	D 24	B 13	D 17	B 6	K 15	D 22	Č 5	10	1642
D 13	B 30	Č 8	K 4	B 23	D 27	B 16	K 25	K 2	Č 15	10	1642
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 26	K 7	D 14	K 28	11	1643
B 29	B 15	K 24	D 19	B 8	D 12	B 1	K 10	D 17	K 31	11	1643
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	12	1644*
B 20	B 6	K 15	D 10	Ú 28	D 3	Ú 21	K 1	D 8	K 22	12	1644*
B 30	B 16	K 25	D 20	B 9	D 13	B 2	K 11	D 18	Č 1	13	1645
D 9	B 26	Č 4	D 30	B 19	D 23	B 12	K 21	D 28	Č 11	13	1645
B 22	B 8	K 17	D 12	B 1	D 5	Ú 22	K 3	D 10	K 24	14	1646
B 25	B 11	K 20	D 15	B 4	D 8	Ú 25	K 6	D 13	K 27	14	1646
D 11	B 28	Č 6	K 2	B 21	D 25	B 14	K 23	D 30	Č 13	15	1647
D 14	B 31	Č 9	K 5	B 24	D 28	B 17	K 26	K 3	Č 16	15	1647
B 26	B 12	K 21	D 16	B 5	D 9	Ú 27	K 7	D 14	K 28	1	1648*
D 5	B 22	K 31	D 26	B 15	D 19	B 8	K 17	D 24	Č 7	1	1648*
B 18	B 4	K 13	D 8	Ú 25	D 1	Ú 18	D 29	D 6	K 20	2	1649
B 28	B 14	K 23	D 18	B 7	D 11	Ú 28	K 9	D 16	K 30	2	1649
D 7	B 24	Č 2	D 28	B 17	D 21	B 10	K 19	D 25	Č 9	3	1650
D 10	B 27	Č 5	K 1	B 20	D 24	B 13	K 22	D 29	Č 12	3	1650

2. LETOPOČTY. 1651-1740.

Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel
1651	9	B 30	1668*	11	D 1	1686	14	D 4	1706	14	D 4
1651	19	D 9	1669	21	D 11	1686	24	D 14	1707	34	D 24
1652*	28	D 18	1669	31	D 21	1687	6	B 27	1708*	18	D 8
1652*	10	B 31	1670	13	D 3	1687	9	B 30	1709	10	B 31
1653	20	D 10	1670	16	D 6	1688*	25	D 15	1710	30	D 20
1653	23	D 13	1671	33	D 23	1688*	28	D 18	1711	15	D 5
1654	5	B 26	1671	8	B 29	1689	10	B 31	1712*	6	B 27
1654	15	D 5	1672*	17	D 7	1689	20	D 10	1713	26	D 16
1655	25	D 15	1672*	27	D 17	1690	30	D 20	1714	11	D 1
1655	7	B 28	1673	9	B 30	1690	5	B 26	1715	31	D 21
1656*	16	D 6	1673	12	D 2	1691	22	D 12	1716*	22	D 12
1656*	26	D 16	1674	29	D 19	1691	25	D 15	1717	7	B 28
1657	8	B 29	1674	4	B 25	1692*	6	B 27	1718	27	D 17
1657	11	D 1	1675	14	D 4	1692*	16	D 6	1719	19	D 9
1658	21	D 11	1675	24	D 14	1693	26	D 16	1720*	10	B 31
1658	31	D 21	1676*	5	B 26	1693	1	B 22	1721	23	D 13
1659	13	D 3	1676*	15	D 5	1694	18	D 8	1722	15	D 5
1659	23	D 13	1677	25	D 15	1694	21	D 11	1723	7	B 28
1660*	32	D 22	1677	28	D 18	1695	3	B 24	1724*	26	D 16
1660*	7	B 28	1678	10	B 31	1695	13	D 3	1725	11	D 1
1661	24	D 14	1678	20	D 10	1696*	22	D 12	1726	31	D 21
1661	27	D 17	1679	30	D 20	1696*	32	D 22	1727	23	D 13
1662	9	B 30	1679	12	D 2	1697	14	D 4	1728*	7	B 28
1662	19	D 9	1680*	21	D 11	1697	17	D 7	1729	27	D 17
1663	29	D 19	1680*	31	D 21	1698	34	D 24	1730	19	D 9
1663	4	B 25	1681	13	D 3	1698	9	B 30	1731	4	B 25
1664*	20	D 10	1681	16	D 6	1699	19	D 9	1732*	23	D 13
1664*	23	D 13	1682	26	D 16	1699	29	D 19	1733	15	D 5
1665	5	B 26	1682	8	B 29	1700*	10	B 31	1734	35	D 25
1665	15	D 5	1683	18	D 8	1700	21	D 11	1735	20	D 10
1666	25	D 15	1683	28	D 18	1701	6	B 27	1736*	11	D 1
1666	35	D 25	1684*	9	B 30	1702	26	D 16	1737	31	D 21
1667	17	D 7	1684*	12	D 2	1703	18	D 8	1738	16	D 6
1667	20	D 10	1685	29	D 19	1704*	2	B 23	1739	8	B 29
1668*	1	B 22	1685	32	D 22	1705	22	D 12	1740*	27	D 17

2. LETOPOČTY. 1741-1880.

Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel
1741	12	D 2	1776*	17	D 7	1811	24	D 14	1846	22	D 12
1742	4	B 25	1777	9	B 30	1812*	8	B 29	1847	14	D 4
1743	24	D 14	1778	29	D 19	1813	28	D 18	1848*	33	D 23
1744*	15	D 5	1779	14	D 4	1814	20	D 10	1849	18	D 8
1745	28	D 18	1780*	5	B 26	1815	5	B 26	1850	10	B 31
1746	20	D 10	1781	25	D 15	1816*	24	D 14	1851	30	D 20
1747	12	D 2	1782	10	B 31	1817	16	D 6	1852*	21	D 11
1748*	24	D 14	1783	30	D 20	1818	1	B 22	1853	6	B 27
1749	16	D 6	1784*	21	D 11	1819	21	D 11	1854	26	D 16
1750	8	B 29	1785	6	B 27	1820*	12	D 2	1855	18	D 8
1751	21	D 11	1786	26	D 16	1821	32	D 22	1856*	2	B 23
1752*	12	D 2	1787	18	D 8	1822	17	D 7	1857	22	D 12
1753	32	D 22	1788*	2	B 23	1823	9	B 30	1858	14	D 4
1754	24	D 14	1789	22	D 12	1824*	28	D 18	1859	34	D 24
1755	9	B 30	1790	14	D 4	1825	13	D 3	1860*	18	D 8
1756*	28	D 18	1791	34	D 24	1826	5	D 26	1861	10	B 31
1757	20	D 10	1792*	18	D 8	1827	25	D 15	1862	30	D 20
1758	5	B 26	1793	10	B 31	1828*	16	D 6	1863	15	D 5
1759	25	D 15	1794	30	D 20	1829	29	D 19	1864*	6	B 27
1760*	16	D 6	1795	15	D 5	1830	21	D 11	1865	26	D 16
1761	1	B 22	1796*	6	B 27	1831	13	D 3	1866	11	D 1
1762	21	D 11	1797	26	D 16	1832*	32	D 22	1867	31	D 21
1763	13	D 3	1798	18	D 8	1833	17	D 7	1868*	22	D 12
1764*	32	D 22	1799	3	B 24	1834	9	B 30	1869	7	B 28
1765	17	D 7	1800	23	D 13	1835	29	D 19	1870	27	D 17
1766	9	B 30	1801	15	D 5	1836*	13	D 3	1871	19	D 9
1767	29	D 19	1802	28	D 18	1837	5	B 26	1872*	10	B 31
1768*	13	D 3	1803	20	D 10	1838	25	D 15	1873	23	D 13
1769	5	B 26	1804*	11	D 1	1839	10	B 31	1874	15	D 5
1770	25	D 15	1805	24	D 14	1840*	29	D 19	1875	7	B 28
1771	10	B 31	1806	16	D 6	1841	21	D 11	1876*	26	D 16
1772*	29	D 19	1807	8	B 29	1842	6	B 27	1877	11	D 1
1773	21	D 11	1808*	27	D 17	1843	26	D 16	1878	31	D 21
1774	13	D 3	1809	12	D 2	1844*	17	D 7	1879	23	D 13
1775	26	D 16	1810	32	D 22	1845	2	B 23	1880*	7	B 28

2. LETOPOČTY. 1881–2000.

Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel	Rok	Kal	Vel
1881	27	D 17	1911	26	D 16	1941	23	D 13	1971	21	D 11
1882	19	D 9	1912*	17	D 7	1942	15	D 5	1972*	12	D 2
1883	4	B 25	1913	2	B 23	1943	35	D 25	1973	32	D 22
1884*	23	D 13	1914	22	D 12	1944*	19	D 9	1974	24	D 14
1885	15	D 5	1915	14	D 4	1945	11	D 1	1975	9	B 30
1886	35	D 25	1916*	33	D 23	1946	31	D 21	1976*	28	D 18
1887	20	D 10	1917	18	D 8	1947	16	D 6	1977	20	D 10
1888*	11	D 1	1918	10	B 31	1948*	7	B 28	1978	5	B 26
1889	31	D 21	1919	30	D 20	1949	27	D 17	1979	25	D 15
1890	16	D 6	1920*	14	D 4	1950	19	D 9	1980*	16	D 6
1891	8	B 29	1921	6	B 27	1951	4	B 25	1981	29	D 19
1892*	27	D 17	1922	26	D 16	1952*	23	D 13	1982	21	D 11
1893	12	D 2	1923	11	D 1	1953	15	D 5	1983	13	D 3
1894	4	B 25	1924*	30	D 20	1954	28	D 18	1984*	32	D 22
1895	24	D 14	1925	22	D 12	1955	20	D 10	1985	17	D 7
1896*	15	D 5	1926	14	D 4	1956*	11	D 1	1986	9	B 30
1897	28	D 18	1927	27	D 17	1957	31	D 21	1987	29	D 19
1898	20	D 10	1928*	18	D 8	1958	16	D 6	1988*	13	D 3
1899	12	D 2	1929	10	B 31	1959	8	B 29	1989	5	B 26
1900*	25	D 15	1930	30	D 20	1960*	27	D 17	1990	25	D 15
1901	17	D 7	1931	15	D 5	1961	12	D 2	1991	10	B 31
1902	9	B 30	1932*	6	B 27	1962	32	D 22	1992*	29	D 19
1903	22	D 12	1933	26	D 16	1963	24	D 14	1993	21	D 11
1904*	13	D 3	1934	11	D 1	1964*	8	B 29	1994	13	D 3
1905	33	D 23	1935	31	D 21	1965	28	D 18	1995	26	D 16
1906	25	D 15	1936*	22	D 12	1966	20	D 10	1996*	17	D 7
1907	10	B 31	1937	7	B 28	1967	5	B 26	1997	9	B 30
1908*	29	D 19	1938	27	D 17	1968*	24	D 14	1998	22	D 12
1909	21	D 11	1939	19	D 9	1969	16	D 6	1999	14	D 4
1910	6	B 27	1940*	3	B 24	1970	8	B 29	2000*	33	D 23

3. SEZNAM SVÁTKŮ.

ab. = abatyše, adv. = adventní, ap. = apoštol, arch. = archanděl, bisk. = biskup, cí. = císař, -ovna, diec. = diecése, ep. = episcopus, imp. = imperator, jáh. = jáhen, kn. = kněz, kr. = král, m., mm. = mučedník, -íci, ml. = mládenec, n., ned. = neděle, obrác. = obrácení, op. = opat, p. = panna, pap. = papež, patr. = patriarcha, post. = postní, pr. = prorok, přenes. = přenesení, s. = svatý, spol. = společník, tov. = tovaryš, transl. = translatio, v. = viz, vd. = vdova.

1. A, 2. A = 1., 2. ned. adventní, BT = Božího Těla, čtvrtek po Troj., Cant = Cantate, 4. ned. po Vel., Circ = Circumdedeunt, 9. ned. před Vel., Esto = Estomihi, 3. ned. post., Exau = Exaudi, 6. ned. po Vel., Exs = Exsurge, 8. ned. před Vel., Inv = Invocavit, 1. ned. post., Jub = Jubilate, 3. ned. po Vel., Jud. = Judice, 5. ned. post., 1 K, 2 K.. = 1., 2... ned. po 3 Králich, Květ = Květná, ned. před Vel., Laet = Laetare, 4. ned. post., Let = Letnice, 7. ned. po Vel., 1. Let., 2. Let. n. = 1., 2. ned. po Let., Mis = Misericordia Domini, 2. ned. po Vel., Oc = Oculi, 3. ned. post., Quas = Quasimodogeniti, 1. ned. po Vel., Rem = Reminiscere, 2. ned. post., Rog = Rogate, 5. ned. po Vel., Svát = Svátostí, pátek po 1. ned. po Vel., 1. T, 2. T.. = 1., 2... ned. po Trojici, Troj = Trojice, 1. ned. po Let., Ván = Vánoce, Vel = Velikonoce, Vs. P = Vstoupení Páně.

B = březen, Č = červen, Čc = červenec, D = Duben, K = květen, Le = leden, Li = listopad, P = prosince, Ř = říjen, S = srpen, Ů = únor, Z = září.

Různé svátky (slavnosti) téhož svatého jsou abecedně seznámenány u jeho jména.

U zčeštěných cizích jmen svatých jsou původní jména v závorce.

U zkomolených cizích jmen svatých jsou vysvětlující jména česká, u nichž se pak nalezne původní jméno nezkomolené.

Neděle mezi Letnicemi a Adventem jsou v Seznamu svátků i vzadu v tabulkách měsíčních počítány a podle introitů označovány jako ve středověku až do 16. století, tedy od první neděle po Trojici. Teprve od konce 16. stol. katolická církev posunula všechny introity o jednu neděli dopředu a počítá až dodnes ony neděle od první neděle po Letnicích (tak u Emlera). Církev protestantská zůstala při způsobu středověkém. Podle toho jsou označovány ony neděle v Seznamu svátků slovy 1. (první), 2. (druhá) neděle po Troj (Let).

Introity (a pod. označení) nedělí jsou na svých místech v pořadí abecedním, nikoli u hesla „Dominica“ (jako u Emlera).

Datum na konci řádku znamená svátek v diecési pražské, jsou-li rozdíly v diecésních kalendářích, jinak běžné datum svátku.

A	
Abdon a Sennen m.	Čc 30.
abend, předvečer.	
abend heiliger, štědrý den (večer).	
abendsabend, předpředvečer.	
aberest, aberol, duben.	
Abitus ad patrem, 4. ned. po Vel.	Cant.
Ablass v. Antlass.	
Abraham, Isáka a Jakuba patr.	Ř 6.
abrelle, abrulle, duben.	
Abrenuntiatio, 3. ned. post.	Oc.
Accensio cerei paschalis, na bílou sobotu.	
Accipite iocunditatem, úterý po Let.	
ackermund, březén.	
Actentag, Achtentag, Háty	Ú 5.
Adalberti, ep. Prag. m., Vojtěcha	D 23.
Adama a Evy	P 24.
Adamstag, popeleční středa.	
Ad angelum, středa zimních suchých dnů.	
Adaukta a Felixe m.	S 30
Adelgundy p.	Le 30
Adelheidis imp., Adlety	P 16.
Adiutorium nostrum in nomine Domini, středa po n. Estomihi.	
Adlety (Adelheidis) cis.	P 16.
Adolfa (Adelfa) bisk.	S 29.
Adorate Dominum (deum) omnes angeli, 3. ned. po 3 králích	3. K.
Adorate secundum, tertium, quartum, 4., 5., 6. ned. po 3 králích až po ned. Circumdederunt.	
Adriana m.	B 4.
Adriana a spol., diec. branib. Z 18,	Z 8.
Ad te levavi animam meam, 1. ned. adv.	1. A.
Adventus Domini I, II, III, IV, čtyři neděle před Ván.	
Adventus spiritus sancti, ned. Letnice, ale v některých starších kalendářích K 15.	
Aegidii, Jiljího	Z 1.
aestas media	Č. 24.
Actentag, Háty	Ú 5.
afent, předvečer.	
Afern-, Afruntag, Afry	S 7.
Afferts-, Affterstag, Nanebevstoup. Páně, někdy i Nanebevzetí p. Marie	Vs P.
Aflat der barvoten, der broder, 4. ned. po Vel.	Cant.
A. stolter, středa po Let.	
Afry p. m., obrác. Ř 26,	S 7.
aftermontag, úterý.	
aftersonntag, pondělí.	
afterwinter, od vánoc do Invocavit.	
Agapita m.	S 18.
Agaty, Háty	Ú 5.
agest, srpen.	
Agetentag, Agthentag, Háty	Ú 5.
Agneten-, Angnesen-, Angnetentag, Anežky	Le 21.
Agnētis, Anežky	Le 21.
Agnētis secundo, octava Agnetis	Le 28.
Agnētis de Bohemia	B 3 (6).
Agrikoly a Vitalise, diec. aquil. Li 4,	Li 27.
agst, srpen.	
Achacia a spol.	Čc 22.
Achillea	K 12.
achte-, actentag, achtistetag, achter, achtet, achtete, oktáva.	
Achte tag unsers Hern, a. t. zu wyhenachten, někdy jen achte tag	Le 1.
Achtet des heil. blutes, ochtáb Božího těla.	
achtodentag, ochtáb.	
Achtzehnte tag unsers Hern, a. t. zu wyhenachten	Le 13.
Aindlef tausend maid tag	Ř 21.
Aindlefte tag	Le 6.
Aishtag, středa před Invocavit.	
Aitentag, Háty	Ú 5.
Akacia kn. a m.	Li 27.
alba paschalia, albae paschales, týden po Vel.	
albaria, týden po Vel.	
Albana m.	Č 21.
Albina bisk., diec. míšeň. Z 6,	B 1.
Albini in Brit., v diec. praž.	B 23.
Aldegundy, Adelgundy	Le 30.
Aleizentag, Alžběty	Li 19.
Aleke, Adlety	P 16.
Alexandra bisk. alex.	Ú 26.
Alexandra a Kaja m.	B 10.
Alexandra bisk. jerus. a m.	B 18.
Alexandra pap.	K 3.
Alechsntag, Alexia	Čc 17.
Alexia vyzn.	Čc 17.
Alheide, Adlety	P 16.

Allatio reliquiarum Pragam (prima)	Le 2.	post Luciae, s. d. postní, letniční, podzimní, adventní.	Le 1.
A. r. s. Thomae et aliorum (secunda)	Le 8.	angehendes jahr	K 1.
Allelujah claudere, dimittere, hinlegen, niederlegen, ned. Circumdederunt nebo sobota před ní.	Circ.	angehender mai	Z 29.
Aller apostel tag, Rozeslání apoštolů	Čc 15.	Angelorum (festum)	
Aller glaeubigen (Christen) seelen tag, Dušiček	Li 2.	Angnesen-, Angneten-, Anglesentag, Anežky	Le 21.
Aller (gots) heiligen tag, Vsech svatých	Li 1.	Aniana bisk. a vyzn.	Li 17.
allerheiligenmond, listopad.		Aniceta pap.	D 17.
Aller kindlein tag, Mladátek	P 23.	Animarum (omnium) commemoratio, Dušiček; v sev. Nēm. pondělí týden před nebo po s. Michalu,	Li 2.
Aller manne fastnacht, fastchingtag, 1. ned. post.	Inv.	Anny vd.	Čc 26.
Aller seelen tag	Li 2.	Anselma, Anzelma	B 18.
Aller zwölf apostel (zwölfboten) tag	Čc 15.	Ansara bisk.	Ú 3.
Aloizia	Č 21.	Answera bisk.	Čc 17 (18).
alte fassnacht, 1. ned. post.	Inv.	antdag, andaeagh, oktáva.	
alte mainacht	D 30.	antelucanum, anteluculum, 4. vigilie před východ. slunce.	
Alžběty, Elišky (Elisabeth) vd., přenes. K 2,	Li 19.	ante profesto, druhý den před (svátkem).	
Alžběty navštívení	Čc 2.	Anthima bisk. muč.	D 27.
Amalberg vd., diec. branib. Čc 10,	Z 26.	Antipascha, neděle po Vel.	Quas.
Amancia bisk. rusín. a vyzn.	Li 4.	Antlasstag, zelený čtvrték.	
Amanda bisk., přenes. Ř 26,	Ú 6.	Antlasswoche, Antlass, týden před Vel.	
Ambrosientag, Ambrosistag, Ambrože.	D 4.	Antonia op., des h. vaters (kluseners), vor lichtmesse, nach Obersten	Le 17.
Ambrosii, Ambrože	D 4.	Antonii de Padua, Antonína, Antoše Pad.	Č 13.
Ambrože bisk. a vyzn., přenes. (ordinatio) P 7,	D 4.	Antonini, Antoše	Z 2.
Ammona jah. a 40 p. muč.	Z 1.	Antoše (Antonii) Pad.; přenes. Ú 15,	Č 13.
Anakleta pap. (i D 27)	Čc 13.	Antoše (Antonini) m.	Z 2.
Ananiáš, Azariáš a Misaela ml.	P 16.	Anzelma bisk.	B 18.
Anastasia pap.	D 27.	Apoleny p.	Ú 9.
Anastasia bisk. a m.	S 26.	Apolinařiše, Appolinaris m.	Čc 23.
Anastasia se 70 tov. mm.	Le 22.	Appolloniae, Apoleny	Ú 9.
Le 15,	P 25.	Apostolorum dies (festum), Aposteltag, Petra a Pavla	Č 29.
andag, andach, andais, oktáva.		Apostolorum duodecim (omnium) festum	Čc 15.
Anděla strážného, nyní 1. ned. v říjnu,	Ř 2.	Apostolorum dimissio, disgregatio, dispersio, divisio, visitatio, Apostelteilung, Apostelscheidung,	
ander augst, září,		Aller aposteltag	Čc 15.
ander herbst, říjen.		A. octava	Čc 6.
Andreae, Ondřeje	Li 30.	A. vigilia	Č 28.
Andreae et Benedicti Poloni	Čc 16.	A. visitatio	Čc 15.
Andreis, Andres, Andris tag, Ondřeje	Li 30.	Apoštolů rozeslání	Čc 15.
Andresmond, prosinec.		Apparuit stella	Le 6.
Anežky (Agnētis) ab.	B 3 (6).	Apuleje v. Marka	Ř 7.
Anežky, Netiš, p.	Le 21.	Aqua sapientiae, úterý po Vel.	
angaria, suché dny; a. cinerum, Pentecostes, Crucis,		Architriclinus, 2. ned. po 3 král.	2. K.

arne, aren, žně.
arnemonat, srpen.
Armorum Christi festum, pátek po n. Quasimodo
Arnolfa bisk. a vyzn. *Svát. Čc 18.*
Arnolfa bisk. metského a vyzn. *S 16.*
Arsenia op. a vyzn. *Čc 19.*
Ars orandi, 5. ned. po Vel. *Rog.*
Artzetag, drei artzetag *Čc 28.*
Ascendente Jesu in navi, 4. ned. po 3 král. *4. K.*
Ascentientag, Nanebevstoup. Páně.
aschtag, aschertag, aschermittwoch, popeleční středa, s. před n. Invocavit.
Aspiciens a longe, 1. ned. adv. *1. A.*
Assumptio samo, Nanebevzetí P. Marie *S 15.*
Aswolcztag, Osvalda *S 5.*
Ataly op. *B 10.*
Atanasia bisk. a vyzn. *K 2.*
ater dies, popeleční středa.
aubend, aubund, aubet, předvečer.
Audivit Dominus, pátek a sobota před n. Invocavit.
Auffartstag unsers Hern, Nanebevstoup. Páně.
Aufrentag, Afry *S 7.*
Augenstanstag, Augustina *S 28.*
augst, der erste, červenec; a. d. zweite, srpen; augst d. dritte, září.
augstin, září.
augst, srpen. *Ú 5.*
Augtentag, Háty *Ú 5.*
Augustina bisk. a vyzn., obrác. K 5, přenes. Ř 11, *S 28.*
Augustina bisk. Anglův a vyzn. *K 26.*
Aurea a Justiny mm. *Č 16.*
ausgehende osterwoche, pfingstwoche, týden začínající nedělí vel., letniční.
Austeilung der zwölfpoten, Rozeslání apoštolů *Čc 15.*
Austern, Velikonoce.
auwest, srpen.
Ave praeclara, oktáva Nanebevzetí P. M. *S 22.*
avent, avont, předvečer.
Aytentag, Háty *Ú 5.*
Azariáše v. Ananiáše *P 16.*
azyma, týden před Vel.
azymorum festum, velikonoční týden, zvláště zelený čtvrtek.

B

Babí léto, září a poč. října, *Ř 7.*
Bacha a Sergia mm. v. Marka
bacchanalia, masopustní úterý po n. Estomihi; b. clericorum, dominorum, sacerdotum, ned. masopustní *Esto.*
Balbiny p. *B 31.*
Balntag, ned. květná *Květ.*
bannfasten, půst vůbec, ale zvláště před velikými svátky.
Banvirdach, pondělí po n. Misericordia.
Baptismus Christi *Le 6 (13).*
Baptistae, Jana Křtitele *Č 24.*
Baptista necatus, stětí sv. Jana Kř. *S 29.*
Barbory p. *P 4.*
Barmherzigkeit des Hern, 2. ned. po Vel. *Mis.*
Barnabáše ap. *Č 11.*
Bartilmis, Barthel, Bartoloměje *S 24.*
Bartoloměje ap. *S 24.*
Barvotenaflat v. Aflat.
Basilia bisk. a vyzn. *Č 14.*
Basilida, Cirina, Nabora a Nazaria mm. *Č 12.*
Bastianstag, Šebestiána *Le 20.*
Baulstag v. Paulstag.
bdění, předvečer. *B 25.*
bedeldage v. dny křížové.
Bedy kn. a vyzn. *K 26.*
Befana, Epiphania *Le 6.*
Benedicta sit sancta Trinitas, ned. s. Troj. *Troj.*
Benedikta op., přenes. Čc 11, *B 21.*
Benedikta a spol., Pěti bratří *Li 12.*
benedictio aquae, baptismatis, fontium, bílá sobota.
b. cineris, popeleční středa, před n. Inv. *Ú 2.*
b. luminum, candelarum, Hromnice *Květ.*
b. palmarum, květná neděle *Li 1.*
Benigna op. *Ú 13.*
Benigny p., Dobrotivé *Č 16.*
Bennona b. *Le 6.*
Berch-, Berchtentag
Bernarda op. a vyzn., přenes. Li 14, *S 20.*
Bernardina kn. a vyzn., přenes. K 17, *K 20.*
Bertelmees, Berthel, Bartoloměje *S 24.*
Beschneidung unsers Hern, Obřezání Páně *Le 1.*

bet-, beffartswoche behtage v. dny křížové, týden křížový.
bewerunge, canonisatio. *P 2.*
Bibiány p.
biduana, veliký pátek a bílá sobota. *Li 27.*
Bilhildy ab. *Z 10.*
Bilientag, Sibylly *K 28.*
Birgittae, Brigity
bisemonat, srpen.
bittwoche v. dny křížové.
Blasentag, Blažeje *Ú 3.*
Blasii, Blažeje *Ú 3.*
Blažeje (Blasii) bisk. a m. *Ú 3.*
Blažený m. v. Simplicia *Čc 29.*
Blesentag, Blažeje *Ú 3.*
Blindgeborene, středa po n. Laetare.
Blumostertag, blumostern, květná neděle *Květ.*
Blutstag, Božího Těla *B. T.*
Bohumila *Č 10.*
Bohuslava *D 17.*
Bolaigentag, Pelagia *S 28.*
Bolaristag, Apolinariše *Čc 23.*
bona quinta feria, zelený čtvrtek.
bona sexta feria, veliký pátek.
Bonaventury bisk. a vyzn., přenes. B 14, *Čc 14.*
Bonifáce bisk., přenes. Li 1, *Č. 5.*
Bonifáce m. *K 14.*
Bort Marien, bortfest d. junc-frauen Marien, Narození p. M. *Z 8.*
Bonosa v. Eutropia *Čc 15.*
Božího křtění *Le 6.*
Boží moudrosti *P 17.*
Božího Těla, čtvrtek po Troj. *B T.*
brachmonat, brachet, brache, braimaint, braemaend, červen.
bratesonntag, neděle masopustní *Esto.*
brauchmonat, červen. *Čc 21.*
Braxedis, Praxedy *Li 12.*
Bratří pěti *Čc 10.*
Bratří sedmi *Le 6.*
Brehen-, Brechen-, Brechttag *Ú 1.*
Breiden-, Bridentag, Brigity *Li 13.*
Brets-, Bretzgesdach, Brikciho *Li 13.*
Bricen-, Bricken-, Brizentag, Brikciho *Li 13.*
Brictii, Brikciho *Li 13.*
Brigity p. *Ú 1.*
Brigity vd. *K 28.*
Brikciho bisk. a vyzn. *Li 13.*

Briveine, Epiphania *Le 6.*
Broder aflat, 4. ned. po Vel. *Cant.*
Brosek, Brosi, Ambrože *D 4.*
Bruder kirchweih, portiu-cula *S 2.*
Bruna arcib. kolín. *Ř 11.*
Bruna vyzn., zakl. řádu kart. *Ř 6.*
Burcharda bisk. a vyzn.; jin-de R 14., mohuč. Ř 11, *Ř 3.*
Burthemin, Bartoloměje *S 24.*

C Č

Calicis dies natalis, festum, zelený čtvrtek. *Ř 14.*
Calixti, Kalixta
Cananea, čtvrtek po n. Invocavit nebo ned. Reminiscere.
Candele, Candelaria, Candelosa, Hromnice *Ú 2.*
Candelmes, Hromnice *Ú 2.*
Candentag, Kandida *P 1.*
Candidi, Kandida *P 1.*
Canite tuba, 4. ned. adv. *4. A.*
Cantate Domino (deo), 4. ned. po Vel. *Cant.*
cantus pullorum, gallorum, čas po půlnoci.
Capitilavium, ned. květná *Květ.*
caput calendarum, Kalendy.
c. ieiunii, ned. Invocavit nebo středa před ní.
c. nonarum, nony.
c. Quadragesimae, ned. Invocavit nebo středa před ní.
c. vigiliarum, začátek noci. *Ú 22.*
Cara cognatio
Carena, půst, Quadragesima.
Caritas dei, sobota suchých dní letničních.
carnisprivium, carnis levamen, carnevarium, carnis laxatio, carnivola, dni od soboty před n. Esto mihi až úterý po ní, zvláště neděle ta sama; inter duo carnisprivia, čas mezi n. Esto mihi a Invocavit.
carnisprivium clericorum, dominorum, ned. masopustní *Esto.*
c. laicorum, úterý po n. Esto mihi.
c. minus, čtvrtek před. n. Estomihi.
c. novum, úterý po n. Esto mihi.
c. sacerdotum, ned. masopustní *Esto.*

carnisprivium vetus, 1. ned. postní	<i>Inv.</i>	Conductus Paschae, ned. po Vel. a čas před ní, počnouc Velikonocemi.	
carnivola v. carnisprivium.		Conductus Pentecostes, ned. s. Trojice a čas před ní, počnouc Letnicemi	<i>Troj.</i>
Castuli, Haštala.	<i>B 26.</i>	Confessio et pulchritudo, čtvrtek po n. Invocavit.	
Catena Petri, Petra v okovech Catharinae, Kateřiny	<i>S 1. Li 25.</i>	Consilium Judaorum, pátek před n. květnou.	
Cathedra Petri, Stolování s. Petra	<i>Ú 22. Li 22.</i>	conticinium, začátek noci.	
Cecilie p.	<i>D 6.</i>	Conversatio = conversio.	
Celestina pap.	<i>Ú 23.</i>	Corpus Christi (vivificum), Božího těla	<i>B T.</i>
Celsa vyzn.	<i>Ř 10.</i>	Correctio fraterna, úterý po n. Oculi.	
Cerbonia bisk.		crepusculum, večerní soumrak, řídkěji svítání.	
cereum consecratum, cerei benedictio, bílá sobota; cerea consecrata, snad Hromnice.		Crhy, Cyrilla	<i>B 9.</i>
Cervais, Servácia	<i>K 13.</i>	crucis, crucevke, křížové dny od 5. n. po Vel. až do středy (soboty) po ní.	
červen, ještě v 15. stol. měs. Julius.		Crucis samo, spíše Exaltatio než Inventio.	
červenec, ještě v 15. stol. měs. Junius.	<i>Ř 22.</i>	C. adoratio, na veliký pátek.	
Cevrstag, Severa		C. exaltatio, altatio	<i>Z 14.</i>
Cibavit eos, pondělí po Let. a den Bož. Těla.		C. inventio	<i>K 3. S 8.</i>
Ciliacusdag, Cyriaka	<i>B 16.</i>	čtrnácti pomocníků	
Cirbis, Servácia	<i>K 13.</i>	čtvrtek tučný, čtvrtek před n. Esto mihi.	
Circumdedeunt me gemitus mortis, ned. devítník, Septuagesima, 9. ned. před Vel.	<i>Circ.</i>	čtyř korunovaných	<i>Li 3.</i>
Ciriaci, Cyriaka	<i>B 16.</i>	čtyřiceti rytířů mm., někde B 9.	<i>B 11. Ř 12.</i>
Cirvais, Servácia	<i>K 13.</i>	čtyř tisíc mučedníků	
cistag, úterý.		Cum clamarem ad Dominum, 10. ned. po Troj (Let) nebo čtvrtek po Popelci	<i>10. T.</i>
Clausum Paschae, 1. ned. po Vel.	<i>Quas.</i>	Cum sanctificatus fuero, středa po n. Laetare.	
Clausum Pentecostes, 1. ned. po Let.	<i>Troj.</i>	Cypriána a Justiny m.	<i>Z 26.</i>
Clawesdach, Mikuláše	<i>P 6.</i>	Cyriaka bisk. a m.	<i>B 16.</i>
Clementini m.	<i>Li 14.</i>	Cyrila a Metoděje, Crhy a Strachoty	<i>B 9.</i>
Clementis, Klimenta	<i>Li 23.</i>	Cyrina, Basilida, Nabora a Nazaria	<i>Č 12.</i>
Cleophae, Kleofáše	<i>Z 25.</i>		
Cleti, Kleta	<i>D 26.</i>		
Clibelmess	<i>B 25.</i>		
Cocus natus, středa po ned. Laetare.			
Coena Domini, Dominica, heroica, puřa, sacratissima, zelený čtvrtek.			
Coena magna, 2. ned. po Troj. commemoratio, památka.	<i>2. T.</i>		
Commemoratio allationis s. Viti, s. Adalberti	<i>S 25.</i>		
Commovisti Domine terram, ned. Sexagesima	<i>Exs.</i>		
communes feriae, communis septimana, týden po s. Michalu.			
concubium, čas před půlnocí.			

D

Daciána s tov.	<i>Le 16.</i>
Daemon mutus, 3. ned. post. dageringe, daget, dageraet, svítání.	<i>Oc.</i>
Dalmacia bis. a m.	<i>P 5.</i>
Damasa pap. a vyzn.	<i>P 11.</i>
Damiána v. Kosmy	<i>Z 27.</i>
Daneistag, Diviše	<i>Ř 9.</i>
Daniela pror.	<i>Č 21.</i>
Da pacem Domine, 18. ned. po Troj (Let)	<i>18. T.</i>

Darathentag, Doroty dartiens-, dartiendetag, 13. den od Naroz. Páně	<i>Ú 6. Le 6. P 30. Č 22.</i>	Dies absolutiois, absolutus, zelený čtvrtek.	
Dauida kr.		D. adoratus (Veneris), veliký pátek.	
Decem milia militum		d. advesperascens, večer.	
Dedicatio basilicae b. Mariae de Portiuncula	<i>S 2.</i>	D. albus Jovis, zelený čtvrtek.	
Dedicatio basilicae s. Petri et Pauli	<i>Li 18.</i>	d. Animarum (fidelium), v Uhrách	<i>Z 30.</i>
Dedicatio capellae s. Venceslai	<i>Z 10.</i>	d. Apostolorum	<i>Č 29.</i>
Dedicatio ecclesiae (basilicae, templi), posvěcení chrámu.		D. (Omnium) apostolorum	<i>Č 15.</i>
D. e. s. Michaelis in monte Gargano	<i>Z 29.</i>	d. Azymorum, týden, zvláště čtvrtek před Vel.	
D. e. Olomucensis, neděle po oktávě Božího těla.		d. bordarum, 1. ned. post.	<i>Inv.</i>
D. e. Pragensis 1143—1385	<i>Ř 1. Li 9. Li 2. Č 15. P 21. B T. Ř 8. Le 6. B 25. P 24.</i>	d. ies brandonum, 1. ned. post.	<i>Inv.</i>
Z 30, od r. 1385		d. burdilini, dvě první neděle po n. Invocavit.	
D. e. s. Salvatoris		d. burarum, 1. ned. post.	<i>Inv.</i>
Defunctorum fidelium		d. canicularis v. dny psí.	
Delinge aller apostel		d. carnisprivii, obyč. ned. masopustní	<i>Esto.</i>
Demaestag, Tomáše	<i>B T. Ř 8. Le 6. B 25. P 24.</i>	d. carnisprivii ultima, úterý po n. Esto mihi.	
dei festum, Božího těla.		d. Cinerum, Cineris et cilicii, popeleční středa, před n. Invocavit.	
Demetria m.; v Uhrách Ř 26,		d. Dominicus, Dominicalis, neděle, zvláště velikonoční.	
Den svíceň		D. duodecimus	<i>Le 6.</i>
Den Vtělení Krista pána		D. felicissimus, ned. Vel.	
Den Štědrý		D. ies florum et ramorum, ned. květná	<i>Květ. Inv. Květ.</i>
De necessitatibus meis eripe me, pátek po Invocavit.	<i>Ř 9. Č 20. Č 7.</i>	d. focorum, 1. ned. post.	
Denistag, Diviše		d. Hossana, ned. květná	
Deodata bisk.		d. illucescens, svítání.	
Deokara op.		d. Incarnationis, Vtělení Páně B 25 nebo P 25.	
depositio, den úmrtí světce nebo blahoslaveného.	<i>K 23. Č 22. Ř 23.</i>	D. indulgentiae, zelený čtvrtek.	
Desideria bisk., přenes. Ú 11,		d. Jovis, čtvrtek.	
Desettisic rytířů		d. Jovis absolutus, albus, bonus, magnus, sanctus, a mandato, zelený čtvrtek.	
Dětricha (Theoderici) kn. a m.		d. lamentationum, 3 dni před n. Vel., zvláště veliký pátek.	
Deus cum (dum) egredieris, středa suchých dnů letních.		d. lavationis, bílá sobota.	
Deus in adiutorium meum intende 12. ned. po Troj (Let) nebo čtvrtek po n. Reminiscere	<i>12. T.</i>	d. ies litaniarum, dny křížové.	
Deus in loco sancto, 11. ned. po Troj (Let)	<i>11. T.</i>	d. lucescens, svítání.	
Deus in nomine tuo, pondělí po n. Laetare.		d. Lunae, pondělí.	
Devítník, ned. Septuagesima.	<i>Esto.</i>	D. Lunae salax, pondělí po n. Esto mihi.	
Deus omnium exauditor, neděle po oktávě Božího Těla.		d. magnae Dominae, Nanebevzetí P. M.	<i>S 15.</i>
Dicit Dominus ego cogito, poslední neděle po Troj (Let); opakuje-li se introt. naznačuje se: D. d. primum. secundum atd.		D. magnae festivitatis, zelený čtvrtek.	
dienstag blauer, úterý před Vel.		D. magni scrutinii, středa po n. Laetare.	
d. schiefer, úterý před Vel.		D. magnus, velikonoční týden.	
		d. Maialis, Maii	<i>K 1.</i>
		D. mandati, zelený čtvrtek.	

dominica nigra, 5. ned. post.	Jud.	d. Transfigurationis, 2. ned. post.	Rem.
d. nulla v. d. vacat.		d. vacat, vacans, neděle od 25. pros. do 6. ledna, pokud nemají introitu Dum medium.	
d. olivarum, Ossana et olivarum, ned. květná	Květ.	Dominicus (dies), neděle.	S 5.
d. palmarum, ned. květná	Květ.	Dominika vyzn., přenes. K 24.	
d. Paschae, ned. velikonoční	Vel.	Dominike, neděle.	Z 22.
dominica Paschae floridae, ned. květná	Květ.	Dominorum festum, Mauricia	
d. passionis, 5. ned. post.	Jud.	Dominus dixit ad me, 1. mše o Vánocích.	
d. Pentecostes, Letnice	Let.	Dominus fortitudo plebis	
d. pinguis, neděle masopustní	Esto.	suae, 6. ned. po Troj (Let)	6. T.
d. poenosa, ned. květná	Květ.	Dominus illuminatio mea, 4. ned. po Troj (Let)	4. T.
d. post albas, 1. ned. po Vel.	Quas.	Donaciána a Rogaciána mm.	K 24.
d. secunda post albas, 2. ned. po Vel.	Mis.	Donata bis. a Hilária m.	S 7.
d. post focos, ignes, 2. ned. post.	Rem.	Donata a Polyeceuta	K 21.
d. post. strenas, ned. mezi 1. a 6. lednem.		donnerstag fetter, čtvrtek před n. Esto mihi	
d. prima passionis, 5. ned. post.	Jud.	d. groner, zelený čtvrtek.	
dominica prima quae est caput ieiuniorum, 1. ned. post.	Inv.	d. grosser, grüner, guter, zel, čtvrtek.	
d. prima Septuagesimae, ned. devítník	Circ.	d. hoher, zelený čtvrtek.	
d. privilegiata, 1. ned. post.	Inv.	d. gumpete, tučný čtvrtek před n. Esto.	
d. Protector noster, 14. ned. po Troj (Let)	14. T.	d. Passionis, čtvrtek po n. Judica.	
d. qua Allelujah clauditur, dimittitur, ned. devítník	Circ.	d. schwerer, čtvrtek před n. Esto mihi.	
d. Quadragesimae, 1. ned. post., stojí-li sama o sobě, jinak některá neděle postní	Inv.	d. unsinniger, tučný čtvrtek.	
d. quadragesimalis, některá z neděl postních.		d. weisser, zelený čtvrtek, čtvrtek před n. Esto mihi.	
d. Quadragesimae media, 4. ned. post.	Laet.	d. wuetig, čtvrtek před n. Estomihi.	
d. Quinquagesimae, ned. masopustní	Esto.	donrtag, čtvrtek.	
d. quinque panum, 4. ned. post.	Laet.	donstag, čtvrtek.	
dominica quintana, ned. masopustní	Esto.	donstag, čtvrtek.	
d. ramis palmarum, n. květná	Květ.	dorendage, dorledage, čtvrtek před n. Estomihi až úterý po ní.	
d. Repositionis, repositus, 5. ned. post.	Jud.	dorendonderdach, čtvrtek před n. Estomihi.	
d. Resurrectionis, ned. velikon.	Vel.	Dormientium septem	Č 27.
d. Rogationum, ned. křížová, 5. po Vel.	Rog.	Doroty p. a m.	Ú 6.
d. rosae, rosata, 4. ned. post.	Laet.	dorstag, čtvrtek.	Ú 6.
d. rossa, ned. masopustní	Esto.	Dorthentag, Doroty	Le 6.
d. sancta, ned. velikonoční	Circ.	dorthiende dach	
d. Septuagesimae, ned. devítník	Circ.	dracht hilige, průvody, zvláště na křížové dny před Nanebevst. Páně.	
d. Sexagesimae, ned. po devítniku	Exs.	drauskentag, drauschken montag, drauschkenwoche. pondělí nebo týden po n. Quasimodo, ned. Quasimodo sama	Quas.
dominica Spiritus Domini, Letnice	Let.	Drei artzetag, Pantaleon, Nazarius a Celsus	Čc 28.
		Dreifaltigkeits sonntag, ned. s. Trojice	Troj.

Drei königstag	Le 6.	Ego clamavi, úterý po n. Oculi.	
Drei nageltag, pátek po ned. Quasimodo.	Quas.	Ego sum pastor bonus, 2. ned. po Vel.	Mis. D 28.
dreissigste tag unser Frauen (po Nanebevzetí)	Z 13.	Egressio Noe ex arca	
Drei weisen tag	Le 6.	Egrotus octo annorum, pátek po n. Esto mihi.	Le 13.
Dreizehnte tag	Le 6.	echczinder daig	
Drewesdach, Ondřeje	Li 30.	echter, eichter tag, oktáva.	Ř 21.
dritter herbst, listopad, druttiende dach	Le 6.	Eilftausend meyde tag	
drutteinden andach	Le 13.	eistag, eischtag, popeleční středa, před n. Invocavit.	
druzienmessentag	Le 6.	Eleutera m.	Li 24.
Ducenti 62 mm	Č 17.	Eleutera pap.	K 26.
Ducha sv., Letnice	Let.	Eleuteria bisk. a Ancie matky jeho, přenes. Li 24,	D 18.
duistermaent, prosinec.		Eilftausend jungfrauentag	Ř 21.
dult, dulttag, svátek.		Eliáše pr.	Čc 20.
Dum clamarem ad Dominum, 10. ned. po Troj (Let) nebo čtvrtek po popeleční středě	10 T.	Eligia bisk., přenes. Č 25,	P 1.
Dum medium silentium, ned. po Ván., zvláště připadající na 29. nebo 30. pros.		Elisea pr.	Č 14.
Dum sanctificatus fuero, středa po n. Laetare.		Elisabeth, Alžběty	Li 19.
dunderdach, dunredach, čtvrtek.		Elišky, Alžběty	Li 19.
dunstag, čtvrtek.		Elogia bisk., přenes. Č 25,	P 1.
Duodecim apostolorum	S 15.	Else, Elspet, Alžběty	Li 19.
Duodecim fratrum	Z 1.	Embeichtag, Nový rok	Le 1.
durstag, čtvrtek.		Emerenciány p. a m.	Le 23.
dustermant, prosinec.		Emericha kníž.	Li 5.
dustermette v. finstermette.		Emmerama bisk.	Z 22.
Dušiček; připadne-li 2. list. na neděli, slaví se 3. list., Dvou set šedesáti dvou muž.	Li 2. Č 17.	Endrestag, Ondřeje	Li 30.
		Engelberta bisk.	Li 7.
		Engelweihtag, Michala archanděla	Z 29.
		Entscheynung unsers Herrn	Le 6.
		Epifania bisk. a m.	D 7.
		Epimacha a Gordiana mm.	K 10.
		Epiphania, Zjevení Páně	Le 6.
		Episcopatus puerorum, Mladátek	P 28.
		eppurle, epperle, eppilre, duben.	
		Epularum festum, Stalování s. Petra	Ú 22.
		Erakliana bisk. a vyzn.	Ř 24.
		Erasima bisk.	Č 3.
		eren, žně.	
		Erharta bisk., přenes. Ř 8,	Le 8.
		eritag, erichtag, úterý.	
		erne, žně.	
		ernemonat, srpen.	
		Erscheinung unsers Herrn erste fastenwoche, týden po Invocavit.	Le 6.
		erste marterwoche, týden po Judica.	
		erster augst, srpen.	
		erster herbst, září.	
		erster schlaf, před půlnocí.	
		erster sonntag in der vasten, ned. Invocavit	Inv.

erster tag in der vasten, popeleční středa, před n. Invocavit.
 ertag, erchtag, úterý.
 eschtag, escherige, eschige, eschermittwochen, popeleční středa, před n. Invocavit.
 Eselsfest, neděle květná *Květ.*
 Esto mihi in deum protectorem, 7. ned. před. Vel., neděle masopustní, Quinquagesima *Esto.*
 Etenim sederunt principes, Štěpána *P 26.*
 Etheldredy p. *Č 23.*
 Eufemie p. a m. *D 13.*
 Eufemie, Lucie a Geminiána mm. *Z 16.*
 Eufrazie p. *B 13.*
 Eufrosiny p. *Ú 11.*
 Eugenia bisk. a m. *Z 6.*
 Eugenie p. *P 23.*
 Eucharistia, Boží tělo. *B T.*
 Eulalie p. *Ú 12.*
 Eupla jah. a m. *S 12.*
 Eustachia a spol. mm., čes. kalendář B 29, *Z 20.*
 Eutropia bisk. *D 30.*
 Eutropia, Zosima a Bonosa mm. *Čc 15.*
 Euzebia kn. a vyzn. *S 14.*
 Euzebia m. *Ř 30.*
 Ewaldorum duorum frm mm. evenmaend, září. *Ř 3.*
 Ewenweichtag, Nový rok *Le 1.*
 Ewigabend, předvečer Nového roku *P 31.*
 Ewigtag, Nový rok *Le 1.*
 Exaudi deus orationem meam, úterý po n. Laetare.
 Exaudi Domine vocem meam, Exaudi ante Pentecosten, 6. ned. po Vel. *Exau.*
 Exaudi nos Domine, popeleční středa, před n. Invocavit.
 Exaudi secundum, 5. ned. po Troj (Let) *5. T.*
 Exaudivit de templo, pondělí a úterý před Nanebevstoup. Páně.
 Exorcismus, ned. Oculi. *Oc.*
 Ex ore infantium, Mladátek *P 28.*
 Exspecta Dominum viriliter age, úterý po n. Judica.
 Exsultabunt sancti, svěcení svíček *Ú 2.*
 Exsultate deo, středa suchých dnů podzimních.

Exsultet iam angelica turba, bílá sobota, svěcení velikonoční svíčky.
 Exsurge quare obdormis Domine, 8. ned. před Vel. *Exs.*
 Eychtertag, oktáva. *D 10.*
 Ezechiele pr.
F
 Fabia m. *Čc 31.*
 Fabiána a Šebestiána mm. *Le 20.*
 Fac mecum Domine signum, pátek po n. Oculi.
 Factus est Dominus protector meus, 2. ned. po Troj (Let) *2. T.*
 Faisten, faisdag, Letnice.
 faschangtag, fasching, farschang, vassangtag, fassangus, úterý po n. Esto mihi.
 f a s s n a c h t. fastnacht, úterý po n. Esto mihi.
 f. aller manne, 1. ned. post. *Inv.*
 f. alte, 1. ned. post. *Inv.*
 f. ganze, týden po n. Invocavit.
 f. gemeine, úterý před. n. Invocavit. *Inv.*
 f. grosse, 1. ned. post *Inv.*
 f. der herren, neděle masopustní *Esto.*
 f. junge, popeleční středa, před n. Invocavit
 f. letzte, úterý (někdy i středa) po n. Esto mihi.
 f. lotzel, lutzel, čtvrtek před n. Esto mihi.
 f. lotzgin, čtvrtek před n. Esto mihi.
 f. d pfaffen, ned. masopustní *Esto.*
 f. rechte, úterý po ned. Esto mihi.
 f. tumbé, čtvrtek před n. Esto mihi.
 fassnachtabend, pondělí po n. Esto mihi.
 fastelabend, večery od čtvrtka před n. Esto mihi až do úterka po n. Esto mihi.
 f. grosser, fassabend g. ned. masopustní *Esto.*
 f. kleiner, pondělí po n. Esto mihi.
 f. letzter, úterý po n. Esto mihi.
 f. lutker, čtvrtek před n. Esto mihi.
 f. molken, 1. ned. post. *Inv.*

fasten, půst.
 f. grosse, půst před Vel. *Inv.*
 f. aller manne, 1. ned. post.
 f. ingende, popeleční středa, před n. Invocavit.
 f. lange, půst před velikonoce.
 f., vier tage zu angehenden f., 4 dny od pop. středy do n. Invocavit.
 f., zehn tage in der f., 10 dní od středy před n. Invocavit do n. Reminiscere.
 fastenwoche ganze, týden po n. Invocavit.
 f. letzte, velikonoční týden.
 f. volle, týden po n. Invocavit.
 Faustina bisk. (v Uhrách) *Ř 5.*
 Faustina bisk. *Čc 11.*
 Faustina m. v. Simplicia *Čc 29.*
 Faustina a Jovity mm. *Ú 15.*
 Faustina, Timothea a Venusta mm. *K 22.*
 Fausty p. *Z 20.*
 Veicztag, Víta *Č 15.*
 Veitstag, Víta *Č 15.*
 Feldienstag v. Valentinstag. *S 30.*
 Felicen- u. Gemerentag *Č 9.*
 Feliciána v. Prima *Le 14.*
 Felicis presb. in pincis *S 6.*
 Felicissima m. *K 30.*
 Felixe pap. *Čc 29.*
 Felixe pap. s tov. *Ú 12.*
 Felixe bis. met. *S 30.*
 Felixe a Adakta
 Felixe a Nabora m., přenes. *Čc 12.*
 čc 23, *Ú 14.*
 Veltens-, Veltinstag, Valentina *Le 19.*
 Felntag v. Valentinstag.
 Ferdinanda *K 30.*
 Ferdinanda kr., starší kal. čes. B 30,
 feria ad angelum, středa such. dnů adventních.
 f. bona quarta, středa před Vel.
 f. bona quinta, magna, sancta, viridium zelený čtvrtek.
 f. bona sexta, magna, sancta, veliký pátek.
 f. cocci nati, středa po n. Laetare.
 f. Introduxit nos Dominus, pondělí po Vel.
 f. iudicii extremi, pondělí po n. Invocavit.
 f. Largum sero, štedrý den *P 24.*

f. Magnificat, čtvrtek po n. Oculi.
 f. quarta cinerum, popeleční středa, před n. Invocavit.
 f. Salus populi, čtvrtek po n. Oculi.
 f. secunda iurata, pond. po 6. led. *Ú 22.*
 f. Statuit cathedra Petri feriae communes, týden po s. Michalu.
 f. paschales, týden po Vel.
 f. sacramenti, oktáva Božího těla. *Ř 28.*
 Ferrucia m. *P 25.*
 festum natalicium *Vel.*
 f. paschale *K 15.*
 Fey, Fie, Žofie *K 15.*
 Fidei, Spei, Caritatis, Žofie *Ř 6.*
 Fidy p.
 vierzeiten, suché dny.
 vierzig tage, půst.
 Filipa a Jakuba ap. (a Valpurgy) *K 1.*
 Filipstag, Filipa a Jakuba *K 1.*
 Filipa bisk. a m. *Z 13.*
 Filipa jáh. *Č 6.*
 Filius prodigus, sobota před n. Oculi.
 Filomena a Apolonia *B 8.*
 finstermette, veliký pátek nebo jitiň zeleného čtvrtku, velikého pátku a bílé soboty s předchozími odpoledny.
 Firmina bis. a m. *Z 25.*
 Flaviána m. *Ř 8.*
 Flipps- u. Walperdag, Filipa a Valpurgy *K 1.*
 Florencia a Januára s tov. *Z 19.*
 Floriána m. *K 4 (5).*
 Florina vyzn. *Li 17.*
 Fluristag, Floriána *K 4 (5).*
 Foderunt manus meas, pátek po n. Quasimodo.
 Fortunáta bisk. a vyzn. *Čc 6.*
 Fortunáta bisk. trevir. *Č 10.*
 Fortunáta, Felixe a jin. mm. *Ú 26.*
 Fortunáty p. *Ř 19.*
 Francz Kentag in dem herbste
 Franciscntag der entfanginge der hilgen fünf wunden *Ř 4.*
 Francisci impressio stigmatum *Z 17.*
 Františka vyzn. (seraf.); přenes. K 25, *Z 17.*
 Františka sal. bisk. a vyzn. *Ř 4.*
 Františka de Pauli *Le 29.*
 Františka xav. *D 2.*
P 3.

frassmaendag, frassgerdag, pond. a úterý po Esto mihi.	
F r a u e n t a g (frauen- messe), někdy Ů 2, pravi- delně však	S 15.
F. im advent	P 8.
F. erer anbur tung, als sie geantwort wart in dem tempel	Li 21.
F. der anderen	Z 8.
F. annunciationis	B 25.
F. in dem arn, in der arne	S 15.
F. vor der arne	Čc 2.
F. zem arnde, ze dem ärnde, unser Frauen ärnde	B 25.
F. assumptionis	S 15.
F r a u e n t a g der auf- fart, aufneming	S 15.
F. im augste, ze mitten aug- sten	S 15.
F. Ave praeclara	S 22.
F. als sie begraben wart	S 15.
F. des berchgangs	Čc 2.
F. der besuchung, beschauung	Čc 2.
F. der bodeschup, alz se ge- bodeschepet wart	B 25.
F. der bort	Z 8.
F. candelmess	Ů 2.
F. der eliben, bekliben, elibel- tag, elibermiss	B 25.
F r a u e n t a g conceptio- nis	P 8.
F. conceptionis in der vasten	B 25.
F. chundnuss, chündung	B 25.
F. zu der dienstzeit	Z 8.
F. divisitatio	Čc 2.
F. Elisabeth, als se fand	Čc 2.
F. als ir der engel die bot- schaft brachte	B 25.
F. der entvanginghe, entpho- ung, als sie empfangen wart, vyzaduje-li toho tý- denní den nebo je-li přidá- no in der vasten, je to B 25, jinak však pravidelně	P 8.
F. als sie emphanen ward in dem himmel, als sie em- phanen war zu mitten- augsten	S 15.
F. zem erende (ernde), der erende, als unser herre ge- erndet wart	B 25.
F r a u e n t a g in der erne, ze erne	S 15.
F. der ersten, der ereren, der erren, errenmess	S 15.
F. im evenmant, zu dem hal- ben evenmaint	Z 8.
F. vor fastnacht	Ů 2.
F. in der vasten	B 25.
F. als sy fonden ward	Čc 2.
F. else Frankforder alde messe usget	Z 8.
F. uber das gebirg, als sie auf das gebirge ging	Čc 2.
F. der geburt, als sie gebo- ren wart, unser frauen ge- burtlicher tag	Z 8.
F. als sie gottes mutter ward, als ir der almechtig got verkundt wart	B 25.
F r a u e n t a g der grosse	S 15.
F. im haberschnitt	Z 8.
F. ze herbeste, im herbstmonat	Z 8.
F. der himmelfart, als sie zu himmel ward empfangen, als sie ze himmel gefuert ward	S 15.
F. der hinderen, hindersten	Z 8.
F. im höwet	Čc 2.
F. der intragung in den tempel	Li 26.
F. der jungeren, jungisten, der jungern mess	Z 8.
F. kerzweihe, kerzmesse, als man die kerzen in die hand nimt, segnet, weihet	Ů 2.
F. als sie ze kilchen ging	Ů 2.
F r a u e n t a g der kleiben, klibeln	B 25.
F. der kleiben, klibeln	B 25.
F. der kleine	Z 8.
F. krutwihe, krutwyginge, in den kruden	S 15.
F. ze der kündigung, als ir un- ser Herr gekundet wart	B 25.
F. der lateren, leteren, letz- teren, lasseren, letzten, les- ten	Z 8.
F. lichtweihe, lichtmesse, lichtfewer, lechtmis	Ů 2.
F. lutke	Z 8.
F. im Merz, Merzmesse, ze usganden Merzen	B 25.
F. vor Michaelis	Z 8.
F. der mittelmesse	Z 8.
F r a u e n t a g zu mitten augsten	S 15.
F. zu mittensommer	Čc 2.
F. zu mitten winter	P 8.
F. zu mitterfasten	B 25.
F. der mustmesse	Z 8.
F. als sie mutter gottes wor- den ist	B 25.
F. nativitatis	Z 8.
F. der neuen feier	Čc 2.
F. nivis	S 5.
F. erer opferung	Li 21.

F r a u e n t a g in den ostern	B 25.	f. goldener, pátek suchých dnů.	
F. nach ostern	Čc 2.	f. guter, stiller, veliký pátek.	
F. im ougst, ze mittem oug- sten	S 15.	f. heiliger, veliký pátek.	
F. ze der padenvart, parn- vart	Z 8.	f. weisser, veliký pátek.	
F. na paschen	Čc 2.	Friczentag, Brikciho	Li 13.
F. zer pelzmesse	B 25.	friday, pátek.	
F. ze phennigdienst	Z 8.	Fridlistag, Fridolina	B 6.
F. ze pflanz	B 25.	Fridolina op.	B 6.
F. der potschaft	B 25.	Fridolina bisk.	Li 14.
F. processio, Processi	Čc 2.	fronfasten, suché dny.	
F r a u e n t a g der pruffel- miss	Ů 2.	Fronleichnamstag, Božjho	
F. der purd	Z 8.	těla, čtvrtak po Troj.	B T.
F. purificationis, purgationis	Ů 2.	frontag, neděle.	
F. der reichen	Z 8.	fulmant, volmaneyd, září.	
F. der reinigung, reinigheit, reinige, alz se reynighet wart	Ů 2.	Funkentag, funkensonntag,	
F. in der rokkensat	Z 8.	1. ned. postní, nebo s. Mar- tina	Inv.
F. als man die sangen wihet	S 15.		
F. in der sat	Z 8.		
F. der schiedung, als sie starb	S 15.		
F. schneefeier, als der schnee fiel	S 5.		
F r a u e n t a g zwischen den schnitten	S 15.		
F. im September	Z 8.		
F. der sokinge	Čc 2.		
F. im sommer	S 15.		
F. als sie starb	S 15.		
F. der stillen	B 25.		
F. ze sungichten	Čc 2.		
F. als sie in dem tempel quam, als sie in dem tem- pel geantwurt wart	Li 21.		
F. der uffart	S 15.		
F. der vandinge, als se vande Elizabeth	Čc 2.		
F r a u e n t a g als sie verbo- descheftet wart	B 25.		
F. der verholnen, verholen im merzen in der vasten			
B 25, im advent nebo bez přidavku	P 8.		
F. der verkündigung	B 25.		
F. verpargen	P 8.		
F. als sie verschied	S 15.		
F. der vysiteringe, visitacionis	Čc 2.		
F. der wandlung ins gebirge	Čc 2.		
F. im winter, im wintermo- nat, vor wihnachten	P 8.		
F. der wurzwihe, wortemisse, wischweiheung	S 15.		
F. zwischen den schnitten	S 15.		
f r e i t a g gekrönter pátek po n. Quasimodo.			
f. groner, veliký pátek.			
		G	
		Gabriela arch.	B 18.
		Gaja pap.	D 22.
		Galli, Havla	Ř 16.
		gallicinium, gallicantus, po půlnoci.	
		Gallikana m.	Č 25.
		Gangulfa, Gengolfa	K 13.
		Gangwoche, křížové dny.	
		Gartag, veliký pátek.	
		Gaudeamus igitur	P 29.
		Gaudete in Domino semper, 3. ned. adv.	3. A
		Gaudencia bisk., Radima	Ř 29.
		Gebharda bisk.	S 27.
		geburt unsers Herrn	P 25.
		gedechtnuss unser Frauen schidung nach Bartholomei	Z 23.
		gedenke widder sonntag, 2. ned. v postě.	Rem.
		Gedrudentag, Kedruty	B 17.
		Geerdentag, Kedruty	B 17.
		Geilientag, Jiljho	Z 1.
		Geisttag, Letnice	Let.
		G. heiliger, Letnice	Let.
		Gemerentag, Felixe a Adaukta	S 30.
		Geminiána bisk. a vyzn.	Le 31.
		Geminiána v. Eufemie.	
		Genesia m.	D 20.
		Gengolfa m., někde K 11,	K 13.
		genarius, leden.	
		Genovefy p.	Le 3.
		Georen-, Georgentag, Jiřího	D 23.
		Georgii, Jiřího	D 23 (24).
		Geperchtentag	Le 6.
		Gerardi bisk., přenes. Ů 24,	Z 24.
		Gerbontag, Gereona	Ř 10.
		Gerderden-, Gerdendach,	
		Kedruty	B 17.
		Gereona a Viktora	Ř 10.

Gergen-, Gerientag Jiřího *D 23 (24)*.
 Germana bisk. a vyzn. *Čc 31*.
 Germana op. a m. *Ů 21*.
 Geronimi, Jeronýma *Z 30*.
 Geroncia bisk a m. *K 9*.
 Gertruden-, Gertrawdten-,
 Gerdrawentag, Kedruty *B 17*.
 Gervasia a Protasia *Č 19*.
 Getruwe, Fidy *Ř 6*.
 Gilberta op. a vyzn. *Ů 4*.
 Gilgentag, Jiljího *Z 1*.
 Gilingtag, Jiljího *Z 1*.
 Gillisdach, Jiljího *Z 1*.
 Gillismaent, září.
 Gingolfi, Gengolfa *K 13*.
 Giaristag, Hilaria *Le 13*.
 Glenz, jaro.
 Gleristag, Hilaria *Le 13*.
 Gloitag, Eligia (přenes.) *Č 25*.
 Goara vyzn., přenes. *K 25*, *Čc 6*.
 Godehardi, Gotharda *K 5*.
 godenstag, godesdach středa.
 Godeshiligendach *Li 1*.
 Goerisdach, Jiřího *D 23 (24)*.
 goldene messe, goldenes amt,
 sobota v týdnu po s. Mi-
 chalu.
 goldene none, Nanebevzetí p.
 Mar. *S 15*.
 goldfasten, suché dny.
 goldwoche, týden suchých dní.
 gonsdach, středa.
 Gordiána a Epimacha mm. *K 10*.
 Gorgentag, Jiřího *D 23 (24)*.
 Gorgonia m. *Z 9*.
 Gorientag, Jiřího *D 23 (24)*.
 Gotharda bisk., přenes. *K 4*,
 které v diec. praž. hlav-
 ním svátkem, *K 5*.
 Gotsauffartstag, Gotsoffers-
 tag. Nanebevstoupení Páně *Vs P*.
 Gots geburt *P 25*.
 Gotsleichnamtag, Gotstag, Bo-
 žího těla *B T*.
 Gotstaufe *Le 13*.
 Gotstracht 2. pátek po Vel.
 Goychkentag, snad týden po
 n. Quasimodo nebo neděle
 sama.
 grasmaent, duben.
 Gregorentag, Rehoře *B 12*.
 gudens-, gudestag, středa.
 Guidona op., jinde *K 4*, *B 31*.
 Guilhelmi, Vilema *K 28*.
 Gumberta vyzn., obitus *B 11*, *Čc 15*.
 guns-, gunstesdach, středa.
 Gurien-, Gurigendach, Ji-
 řího *D 23 (24)*.

guter tag, pondělí.
 Gutperta *B 20*.
 Gylies, Jiljího *Z 1*.

H

haberschnitt, měsíce srpen a
 září.
 haberougst, září.
 haberweihe *P 26*.
 Hadriána, Adriána *B 4*.
 Hagelfeier, Jana Buriana a
 Pavla *Č 26*.
 Haimbrams-, Haimeranstag,
 Emmerama *Z 22*.
 halbfasten, 4. ned. post.
 halfmaerte, polovina března.
 Hanstag v. Johanstag.
 Hartmana bisk. *P 23*.
 hartmant, leden.
 Haštala m. *B 26*.
 Háty (Agathae) p. a m. *Ů 5*.
 hau, hauwemant, červenec.
 havermaent, září.
 hebdomada, týden.
 h. absolutionis, velikonoční tý-
 den.
 h. alba, albaria, týden po n.
 Vel. až po n. Quasimodo.
 h. autentica, týden před Vel.
 h. carnisprivii, carnelevarii,
 týden po n. Esto mihi.
 h. communis, týden po s. Mi-
 chalu.
 h. crucis, crucium, týden po
 n. Rogate.
 h. in albis, týden po ned. Vel.
 h. in capite ieiunii, týden po
 n. Esto mihi.
 hebdomada indulgentiae,
 velikonoční týden.
 h. in passione, týden po n. Ju-
 dica.
 h. luctuosa, velikonoční týden.
 h. magna, maior, velikonoční
 týden.
 h. media, středa.
 h. mediana Paschae nebo
 Quadragesimae, týden po
 n. Laetare.
 h. muta, velikonoční týden.
 h. natalis Domini, vánoční ok-
 táva.
 h. nigra, velikonoční týden.
 h. Paschae, paschalis, týden
 po n. Vel.

hebdomada passionis, de
 passione, týden po n. Ju-
 dica.
 h. Pentecostes, týden po Let.
 h. poenitentiae, poenitentialis,
 poenosa, poenalis, veliko-
 noční týden.
 h. plena, celý týden.
 h. post Pascha, týden po n.
 Quasimodo, většinou zvaná
 h. post octavam Paschae
 (post albas).
 h. prima maior ante Pascha,
 týden po n. Judica.
 h. Quadragesimae prima, tý-
 den po n. Invocavit.
 h. Resurrectionis, týden po n.
 Vel.
 h. Rogationum, týden po n.
 Rogate.
 h. sacra, týden velikonoční.
 hebdomada salutis, tý-
 den velikonoční?
 h. sancta, týden velikonoční.
 h. sancta Paschae, týden veli-
 konoční.
 h. sanctae Paschae, týden po
 n. Vel.
 h. secunda Paschae, týden po
 n. Quasimodo.
 h. Septuagesimae, týden po
 n. Circumdederunt.
 h. Trinitatis, týden po s.
 Trojici.
 Hedviky vd., přenes. *S 25*, *Ř 15*.
 heiligmond, helmaent, prosin-
 ec.
 Heiltumfest, Svátostí den.
 Heimerami, Emmerama *Z 22*.
 Heinrici imp., Jindřicha *Čc 14*.
 Heleny král., ve 14. a 15. stcl.
 K 21, v ruz. diec. různě, *K 22*.
 Heleny vd., často zaměňováno
 s predešlým svátkem,
 Heliodora bisk. *D 15*.
 Herakliána bisk. a vyzn. *Čc 3*.
 Herbarum festum, p. Marie *Ř 24*.
 kořenné *S 15*.
 herbstmonat, září, někdy i ří-
 jen a listopad, pak herbst-
 monat der zweite, der dritte.
 h. letzter, prosinec.
 h. vierter, prosinec.
 Heriberta bisk. a vyzn. *B 16*.
 Herkulána bisk. a m. *Li 6*.
 Herma (Hermeta) m. *S 28*.
 Hermagora a Fortunata *Čc 12*.
 Hermogena a Fortunáta *S 23*.

Herremisse, hermise, Mau-
 ricia *Z 22*.
 heumond, heuвет, červenec.
 heuвет, senoseč. *Z 11*.
 Hyacinta *Z 30*.
 Hieronymi, Jeronýma *Ů 24 (25)*.
 Hiesel, Matěje *Le 13*.
 Hilaria vyzn. *Ř 21*.
 Hildgardy *Z 17*.
 Hilgardtag *Z 17*.
 Himmelfart Christi, gottes,
 unsers Hern, čtvrtek po n.
 Rogate *Vs P*.
 Hippolyta s tov. mm. *S 13*.
 hirsemontag, pondělí po n.
 Invocavit.
 Hodie scietis, předvečer vá-
 noční *P 24*.
 Hochleichs chrewtze, pový-
 šení s. Kříže *Z 14*.
 Hochzeit verbieten, ned. Cir-
 cumdederunt, od kdy dříve
 zakázány svatby a veselí.
 hochzit, veliké svátky.
 holzfart-, holzfehrtag, čtvrtek
 po Letnicích.
 Homo vetus, pondělí po 6. led. *Le 11*.
 Honoraty p.
 hora bassa, incensi, lucer-
 naria, serotina, večer.
 horenmond, únor.
 horn, únor.
 horner, únor.
 hornung, únor.
 Hossana filio David, ned.
 květná *Květ*.
 Hocstern, Velikonoce.
 houw, hou et, houmaen, čer-
 venec.
 Hromnic *Ů 2*.
 Huberta bisk. a vyzn. *Li 3*.
 Hugona bisk. lincoln. a vyzn. *Li 17*.
 Hugona bisk. gratianopol. *D 1*.
 Hugona op., přenes. *K 13*, *D 29*.
 hundemaen, červenec.
 hundstage, dny psí.
 Husa, M. Jana H., Husi *Čc 6*.
 Hutzelsonntag, 1. ned. post. *Inv*.
 Huwemaint, červenec.
 Hypapanti, setkání se Si-
 meona s p. Marií v chrámě *Ů 2*.

Ch

Charfreitag, veliký pátek.
 Charitas dei, sobota po Let.
 charwoche, týden před Vel.

Chindelentag, Mlad'átek P 28.
 Chlarentag, Kláry S 12.
 Cholmannstag, Kolomana Ř 13.
 Chorfreitag, veliký pátek.
 chotember, chotemmer, suché dny.
 Christabend, štědrý večer P 24.
 Christi baptismus Le 6.
 Ch. eductio ex Aegypto Le 11.
 Ch. festum, Narození Páně P 25.
 Ch. geburt P 25.
 Ch. liden (vor paschen), veliký pátek.
 Ch. quinque vulnera, pátek po oktávě Božího těla.
 Ch. taufe Le 13.
 Ch. urstende Vel.
 Ch. verklárung, Proměnění K. P. S 6.
 Ch. vigilia, Štědrý večer P 24.
 Christmond, prosinec.
 Christophori, Kryštofa Čc 25.
 Christtag, Narození Páně P 25.
 Chrysanthi et Dariae m. Ř 25.
 Chrysogona m. Li 24.
 Chrysostomi v. Johannis Ch. B 3.
 Chunegundis, Kunhuty Li 26.
 Chunradi, Konráda

Ignacia, bisk. a m., přenes. P 17, Ú 1.
 Ignacia z Loyoly Čc 31.
 Hariustag, Hilaria Le 13.
 Hien-, Ylgentag, Jiřího Z 1.
 Immolabit deum, Božího těla B T.
 Incensum, když se večer světla rozžehnou.
 Inclina Domine aurem tuam, 15. ned. po Troj (Let) 15. T.
 In deo laudabo verbum, pondělí po n. Oculi.
 In excelso throno, 1. ned. po 3 králích. 1. K.
 Infantum, Mlad'átek P 28.
 Infernus factus est Ú 13.
 Infirmus 38 annorum, pátek po n. Invocavit. 1. K.
 ingehenden jars Le 1.
 ingehender jarstag Le 1.
 ingender mai K 1.
 In mediante die festo, středa po n. Jubilate.
 In medio ecclesiae, Jana ev. P 27 a K 6.
 Innocentii pap. Čc 28.
 Innocentium, Mlad'átek P 28.

Ir. nomine Domini omne genu flectatur, středa před Vel.
 In nomine Jesu, středa po n. Květné.
 In principio deus, ned. po 27. červenci.
 In principio erat verbum P 25.
 In principio fecit deus, Septuagesima Circ.
 intempestum, před půlnocí.
 inter canem et lupum, večerní soumrak.
 Intret oratio mea, sobota po n. Invocavit.
 Introduxit vos Dominus, pondělí velikonoční.
 In tua misericordia, 1 ned. po Troj (Let) 1. T.
 Inventio pueri (Jesu), míš.
 diec. čtvrtek po n. Exsurge, v Bratisl. Ú 21.
 Invocavit me et ego exaudiam, 1. ned. post., 6. ned. před Vel. Inv.
 In voluntate tua Domine, 21. ned. po Troj (Let) 21. T.
 Ipapanti Domini Ú 2.
 Irene bisk. se spol. Č 23.
 Isáka Ř 6.
 Isidora bisk. Le 7 (15).
 Isidora m., jinde D 16, K 15.
 Isti sunt dies, 5. ned. post. Jud.
 Ite in castellum, 1. ned. adv. 1. A.

J
 Jacinta v. Prota Z 11.
 Jachyma (Joachima) vyzn.: premonstr. Čc 27, karm. Z 16, františk. B 20.
 Jakuba menšího (Alpei, minoris, des mindereren), většinou společně s Filipem Č 22.
 Jakuba většího (Zebedei, maioris, d. groseren, mereren, im schnitt, aren, augst, sommer) K 1.
 Jana ap. a evangelisty Čc 25.
 J. v oleji P 27.
 Jana Buriana a Pavla (Jana a Pavla) mm. K 6.
 J. Husi Čc 26.
 J. Křtitele Čc 6.
 J. K. narození Č 24.
 J. K. početí Č 24.
 J. K. stětí S 29.
 J. Nepomuckého (kan. 1729) K 16.
 J. poustevníka B 27.

Jana zlatoušého Le 27.
 Janstag v. Johannstag.
 Januaria bisk., někdy i Z 19, Ř 19.
 Jarestag, Nový rok Le 1.
 Jaresabend P 31.
 Jedenácti tisíc děvic (panen) Ř 21.
 je i u n i u m, i. longum, pašchale, Quadagesimae, půst před Vel.
 J. aestivum, autumnale, brumale, hiemale, legitimum, temporale, vernale, suché dny (letní, podzimní, zimní, letní).
 J. clericorum, ned. masopustní Esto.
 J. medium, 4. ned. post. Laet.
 J. mensis primi, quarti, septimi, decimi, suché dny.
 Jeiuuii initium začátek postu, zvláště středa popeleční, před n. Invocavit.
 Jenner, leden.
 Jeorgii v. Georgii D 23 (24).
 Jergentag, Jiřího D 23 (24).
 Jeronýma kn. a vyzn. Z 30.
 Jiljího (Egidii) op. Z 1.
 Jindřicha císa., jinde Čc 13, diec. augšp. Čc 18, Čc 14.
 Jiřího m., původně D 23, ale diec. aquil., augšp., hnězd. praž., solnohr., hor. Italie a Uhry D 24; podle Emle-
 ra naopak v diec. praž., olom., v Bratisl. a eichštet. D 23, jinde D 24 a teprve od 1624 i v praž. diec. D 24. Ale někdy zde již ve 14. st. D 24. D 23 (24).
 Jména Ježíš od 1530 Le 14.
 Joachyma vyzn. v. Jachyma B 30.
 Jodoci, Jošta P 13.
 Johannes in captivitate, 3. ned. adv. 3. A.
 Johannes ap. et ev. (assumptio, in natalibus) P 27.
 J. ante portam latinam K 6.
 J. in dolio K 6.
 J. in oleo K 6.
 J. parvus K 6.
 Johannes Baptistae conceptio Z 44.
 J. B. decollatio S 29.
 J. B. inventio capitis Ú 24.
 J. B. nativitas (J. mediae aestatis, J. de iunio, praecursoris Domini) Č 24.
 J. B. octava Čc 1.

J. B. receptio faciei P 17.
 J. B. sanctificatio Z 24.
 Johannis et Pauli m. Č 26.
 Johannis luminis Č 26.
 Johannis Chrysostomi Le 27.
 Johannis oris aurei Le 27.
 Johans minne, liebe trunk P 27.
 Johannstag, samo o sobě Č 24.
 J. zu ausgehendem ougst S 29.
 J. babtisten, des (gots) teufers Č 24.
 J. Chrysostomi Le 27.
 J. nach des h. Christus dage P 27.
 J. als er enthauptet ward S 29.
 J. in der ernte S 29.
 J. vor der ernte Č 24.
 J. feuerweihe Č 24.
 Johannstag in der Frankfurter messe S 29.
 J. des gotsteufers Č 24.
 J. mit dem guldein mund Le 27.
 J. vorin guldein thor K 6.
 J. im herbst S 29.
 J. als dem korn die wurzel bricht Č 24.
 J. vor der latinischen porten, den man nennet latina K 6.
 J. lateran, latron K 6.
 J. des lichten Č 26.
 J. im meyen K 6.
 Johannstag zu mittensommer Č 24.
 J. in der oly K 6.
 J. nach (ze) ostern, úterý po Vel.
 J. vor pfingsten K 6.
 J. nach pfingsten, úterý letniční.
 J. im sommer Č 24.
 J. ze sonnwenden, sunngichten, sibenden, sumenden, suniich Č 24.
 J. in den twelften P 27.
 J. des vorlaufers Č 24.
 J. nach Walpurgen K 6.
 Johannstag vor dem wälschen thor K 6.
 J. zu weihnachten, an achtendag nach weihnachten Le 3, P 27.
 Johans u. Paulstag der wetterherren, der lichten Č 26.
 Johnny p. K 24.
 Jordansfest, Božího křtení Le 6.
 Jorgen-, Jorgs-, Jorentag, Jiřího D 23 (24).
 Jorrich, Jorris, Jiřího D 23 (24).
 Jorstag Le 1.

Josefa pěst.	B 19.	Kerstag, Kerstmisse	P 25.
Jošta kn. a vyzn.	P 13.	Kerzweihe, kerzmesse, kerz- zentag, někdy bílá sobota, většinou Hromnice	U 2.
Jovis sancta, zelený čtvrtek. Jubilata deo omnis terra, 3. ned. po Vel.	Jub.	Ketrawten, Kedrutý	B 17.
Judassamstag, bílá sobota.		Kette, Ketterlein, Kateřiny	Li 25.
Judica me deus et discerne causam, 5. ned. post.	Jud.	Kettenfeier, Kettenlose, Petra v okovech	S 1.
Judicium extremum, pondělí po n. Invocavit.		Kiliána s tov.	Čc 8.
Judy ap.	Ř 28.	Kindertag, Mladátek	P 28.
Jukunda bisk.	Li 14.	Kindleintag, Mladátek, ale také středa po Vel. a Let., kirchweihtag, kirchmess, kir- mess, posvícení.	P 24.
Julia bisk.	D 12.	Kirs-, Kirst-, Christ-.	P 25.
Juliána m.	Le 9.	Kirsavont, předvečer vánoční	P 6.
Julianentag, Juliány	Ú 16.	Kirstag, Narození Páně	S 12.
Juliány p.	Ú 16.	Klagesdach, Mikuláš 2	Č 6.
Jungfrauen eilftausend	Ř 21.	Klára p., přenes. Ř 2,	Ú 18.
Jungo, červen.		Klaudia bisk. a vyzn.	Čc 7.
jüngster tag, poslední den v měsíci.		Klaudia a Maxima mm.	Li 8.
Jurgen-, Jurienstag	D 23 (24).	K. a Nikostrata	Z 25.
Justa (Justina) bisk. a vyzn.	Z 2.	K. a Simplicia	D 26.
J. rytíře a m.	Čc 14.	Kleofáše	B 25.
Justina kn. a m.	S 4.	Kleta a Marcellina pap. a m.	Li 23.
Justiny p.	Z 26.	Klibeltag, Zvěstování P. Marie	Č 3.
Justus es Domine, 17. ned. po Troj (Let)	17. T.	Klotildy p.	
Juvenala m.	K 7.	Knoblauchsmittwoch, středa po Let.	Čc 28.
K			
Kaiphastag, veliký pátek.		Knoblochstag, Pantaleona	Le 25.
Kajetána	S 7.	kochmont, srpen.	P 26.
Kalixta pap.	Ř 14.	Kolde Pawel, Conversio Pauli	Ř 13.
Kallentag, Havla	Ř 16.	Koleda, doba od 26. pros. do 3 králů, hlavně	Ř 13.
Kalmanstag, Kolomana	Ř 13.	Kolmana m.	Ř 24.
Kandelmess, Hromnice	Ú 2.	Kolmannstag	Li 21.
Kandida	P 1.	Kolumbana bisk.	Le 6.
Karfritag, veliký pátek.		Kolumbana op.	Ú 18.
Karla Boromejského	Li 4.	Königstag, Tří králů	Li 26.
Karla Velikého císa., přenes. Čc 27,	Le 28.	Konkordie	Ř 5.
Karst, Kristus.		Konráda bisk.	
Karstmisse	P 25.	Konstance a Alexandra	Le 29.
Kars-, Karstentag	P 25.	Konstantina bisk., někde Le 30,	K 21.
karwoche, týden před Vel.		Konstantina císa.	Z 8.
Kastullus, Haštala	B 26.	Korbiniána bisk., přenes. Li 20,	Ř 22.
Kässontag, 1. ned. post.	Inv.	Korduly p.	Ú 20.
Katelinentag der brut Christi, Kateřiny	Li 25.	Kornelia a Cypriana mm.	Z 14 (16).
Katertemper, suché dny.		Korony p.	
Kattemer, suché dny.		Kosmy a Damiána mm., diec. vratisl. Z 26	Z 27.
Kateřiny p., přenes. Čc 5,	Li 25.	Kottemer, suché dny.	
Kateřiny Sen.	D 30.	Krautweihe, Nanebevzetí P. Marie	S 15.
Katrein, Kateřiny	Li 25.	Krescencia m.	Č 27.
Kedrutý, Gertrudy	B 27.	Kreuzaufnahmen, v noci před ned. Vel.	
Keirs- v. Christ-.			
Kerst, Kristus.			
Kerstavend, předvečer vánoční	P 24.		

Kreuzerfindung, Nalezení s. Kříže	K 3.	Lamberez-, Lambrecztag, Lamperta	Z 17.
Kreuzerhöhung, Povýšení s. Kříže	Z 14.	Lamperta bisk.	Z 17.
Kreuzsonntag, 5. ned. po Vel.	Rog.	Lanceae et clavorum festum, Svátostý den.	
Kreuztag, často Nalezení s. Kříže (K 3), ale obyčejně Povýšení s. Kříže	Z 14.	lanz, länzen, jaro.	P 24.
K. der erhebung	Z 14.	Largum sero, štědrý den	
K. im evenmant	Z 14.	lasmant, leden.	
K. als es gefunden ward	K 3.	Lateiner: Mamerti K 11, Pancratii K 12, Servatii K 13, rozhraní v počasí.	
K. im herbst, in der herbst- sat, vor heremissen	Z 14.	later, poslední.	
K. der hevunge	Z 14.	laterer tag, nazejtří svátku.	
K. als es zu himmel fur	Z 14.	Laubreise, laubrost, podzim, zvláště listopad nebo i ří- jen.	
K. inventionis	K 3.	laumaend, leden.	
K. im Mai	K 3.	laupreisemont, listopad (ří- jen).	
K. vor Michaelis	Z 14.	Laurenczen-, Larenczentag, Vavřince	S 10.
K. nach (zu) ostern	K 3.	lauwe, leden.	Ř 18.
K. vor pingsten	K 3.	Lauxtag, Lukáše	
K. im september	Z 14.	Lazara bisk. a m., jinde P 17,	Z 4.
K. im sommer	Z 14.	Lazari resuscitatio, pátek po n. Laetare.	
K. der verhevinge	Z 14.	Lazlaw, Ladislava	Č 27
Kreutztage, Kreuzwoche, kří- žové dny.	K 3.	Leandra a Fortunáta mm.	Ú 27.
Krispina m.	Ř 25.	Lebkücheltag	P 28.
Krista Pána Narození	P 25.	Leichmisse, Hromnice	Ú 2.
K. P. Proměnění	S 6.	Leichams-, Leichnamstag, Božího těla	BT.
Kristeinstag, Kristiny	Čc 24.	Lene, Leneke, Heleny	K 22.
Kristina s bratřimi	Li 12.	lenz, jaro.	
Kristiny Pers. m.	B 13.	lenzmonat, březen.	
Kristiny p.	Čc 24.	Leodegaria bisk. a m.	Ř 2.
Křištofa m.	Čc 25.	Leonharda, Linharta	Li 6.
Kříže sv. nalezení	K 3.	Leonis, Lva	D 11.
Kříže sv. povýšení	Z 14.	Leopolda věv., přenes. Ú 15,	Li 15.
Kronfreitag, pátek po n. Qua- simodo.		lesen, vinobraní, ve střed. věku začínající obyčejně koncem září.	
Křtění božího	Le 6.	lestemant, prosinec.	
kündigung, kalende.		Léta nového	Le 1.
Kunhuty, Kunky p. přenes. Z 10,	B 3.	Letnice, s. Duchy, 7. ned. po Vel.	
Kunigunde	B 3.	Lex Domini irreprensibili- lis, sobota po n. Reminiscere.	
Kunegundis, Chunegundis	B 3.	Liberator meus de gentibus iracundis, středa po n. Ju- dica.	
Kuniberta bisk. a vyzn.	Li 12.	Liboria bisk.	Čc 23.
Kunráta, Konrada	Li 26.	Lidmily m., do 1245 Z 15, přenes. Li 10,	Z 16.
Kuntz, Kuno	Li 26.	Lichamestag, Božího Těla	BT.
Kutberta, Gutperta	B 20.	Licht, liecht, Jana Bur. a Pavla	Č 26.
L			
Ladislava kr., depositio Čc 29,	Č 27.		
Laetare Hierusalem et diem festum agite (conventum facite), 4 ned. post.	Laet.		
Laetetur cor querentium, pá- tek suchých dnů podzim- ních nebo čtvrtek po n. Laetare.			

Lichtmess, lichtweihe, Hromnice	Ú 2.	M. adoratio, Klanění tří králů	Le 6.
Lina pap., františkáni: Z 23,	Li 26.	Macharia m.	Le 13.
Línhart a vyzn.	Li 6.	Macherdag, popeleční středa, před n. Invocavit.	
Lisebettendach, Alžběty	Li 19.	Maiabend	D 30.
lismant, leden.		Mainacht alte	D 30.
Litania maior, Gregoriana, Romana	D 25.	maindag, pondělí.	
Litaniae minores, triduanae, rogationum křížové dny.		Maitag, Mayertag, Maie	K 1.
Livina bisk. a m.	Li 12.	Malachiáše bisk. a vyzn.	Li 5.
Lociendag, Lucie	P 13.	Mamerta bisk.	K 11.
Loicentag, Lukáše	Ř 18.	Mammy m.	Čc 18.
Loisigendach, Lucie	P 13.	manaicht v. mainacht.	
Loitag, Eligia (přenes.)	Č 25.	mandach, manendach, pondělí.	
Lollestag, Lulla	Ř 16.	m. brede, pondělí v týdnu po s. Michalu.	
Longina m.	B 15.	mandatum, mytí nohou na zel. čtvrtek.	
Lorenzentag, Vavřince	S 10.	mannvasten, 1. ned. post.	Inv.
Losiendag, Lucie	P 13.	Mansveta bisk.	Z 3.
loupreise, loupriese v. laubreise.		mantig, pondělí.	
Lucae, Lukáše	Ř 18.	Marcela pap.	Le 16.
Lucen-, Luxen-, Luchsntag, Lukáše	Ř 18.	Marcela a Apuleja	Ř 7.
Lucie p. a m.	P 13.	Marcela a Petra mm., přenes. Ř. 20,	Č 2.
Ludmily v. Lidmily	Z 16.	Marcelína a Kleta pap. a mm.	D 26.
Ludvíka bisk., přenes. Li 8,	S 19.	Marciála bisk. a vyzn.	Č 30.
Ludvíka kr.	S 25.	Margarethae, Markety	Čc 13.
lugius, luio, červenec.		Marchsentag, Marka	D 25.
Lukáše ev.	Ř 18.	Maří Magdaleny, obrácení, čtvrtek po n. Judica nebo B 1,	Čc 22.
Luyksdach, Lukáše	Ř 18.	Mariae angelorum	S 2.
Lulla vyzn.	Ř 16.	M. annuntiationis, Zvěstování P. M.	B 25.
Lumina Sancta, Hromnice	Ú 2.	M. ascensio	S 15.
Lupa bisk., přenes. K 10,	Čc 29.	M. assumptionis, Nanebevzetí P. M.	S 15.
lusemant, červen.		M. assumptionis quadragesimus	Z 23.
Lux Domini (dei), neděle.		M. in autumnno	Z 8.
Lux fulgebít, druhá mše vánoční (in aurora, primo mane).		M. candelorum, candelosae	Ú 2.
Lva I. pap. a vyzn.	D 11.	M. cerealis	Ú 2.
Lva II. pap. a vyzn.	Č 28.	M. commendatio v. M. compassio.	
Lva IX. pap. a vyzn.	D 19.	Mariae compassio, transfixio, de pietate, septem dolorum, commendatio, od 1727 pátek po n. Judica, dříve pátek po n. Jubilate nebo v různých diec. různě.	
		M. conceptio, Početí P. M., zřídka, jen, když toho žádá den v týdnu nebo přídavek (na př. in der vasten), 25. břez., jinak pravidelně	P 8.
		M. continentis (Aegyptiacae)	D 9.
		M. dedicatio ad martyres	K 13.
		M. dedicatio ad nives	S 5.

M

Maccabeorum fratrum m.	S 1.
Macedonia k.	B 13.
Maderztag, Medarda	Č 8.
madius, květen.	
Madsdag, Matěje	Ú 24.
Magdalenentag	Čc 22.
Magdaleny; obrác. B 23,	Čc 22.
magius, květen.	
Magna bisk.	S 19.
Magna m.	Ú 15.
Magna op. a vyzn.	Z 6.
Magnificet te Domine, čtvrtek po n. Oculi.	
Magorum trium	Le 6.

Mariae depositio	S 15.	P. M. sedmibolestné, od 1727 pátek po n. Judica, dříve pátek po n. Jubilate nebo v různých diec. různě.	
M. desponsatio, Zasnoubení P. M.	Le 23.	P. M. semenné	Z 8.
M. dormitio	S 15.	P. M. sněžné	S 5.
M. electae (Aegyptiacae)	D 9.	P. M. veliké	S 15.
Mariae exspectatio (partus), Očekávání P. M.	P. 18.	P. M. vítězné	Li 8.
M. gaudia	Z 23.	P. M. zasnoubení	Le 23.
M. illatio, Obětování P. M., někde i Li 26,	Li 21.	F. M. zelené	S 15.
M. luminum, luminis	Ú 2.	F. M. zvěstování v postě	B 25.
M. ad martyres	K 13.	Marie egyptské	D 9.
M. mensis, květen.		Marie Magdaleny	Čc 22.
M. matronae (Aegyptiacae)	D 9.	Marie anبurtung	Li 21.
M. de monte Carmelo (M. scapularis)	Čc 16.	Marien berchang, besuchung	Čc 2.
M. nativitatis	Z 8.	Marien bort	Z 8.
Mariae nivis (ad nives), p. M. sněžné	S 5.	M. dreissigst	Z 13.
M. pausatío, Nanebevzetí P. M.	S 15.	M. empfangnis	P 8.
M. praesentatio, Obětování P. M.	Li 21.	M. empfanginge in der vasten	B 25.
M. processio	Čc 2.	M. engelgruss	B 25.
M. purificatio, Očišťování P. M.	Ú 2.	M. der erren	S 15.
M. quadragesimus assumptionis	Z 23.	M. geburt	Z 8.
M. requies, Nanebevzetí P. M.	S 15.	Mariengradentag, Markéty	Čc 13.
M. rosarii festum, od 1573 první ned. v říjnu, před tím	Ř 7.	Marien heimsuchung	Čc 2.
M. salutatio, Zvěstování P. M.	B 15.	M. himmelfahrt	S 15.
Mariae sanctificatio	P 8.	M. kündigung	B 25.
M. scapularis	Č 16.	M. lateren	Z 8.
M. septem dolorum v. M. compassio.		M. lichtmess	Ú 2.
M. septem gaudia, sedmi radostí P. M.	Z 23.	M. ohnmachtfeier v. M. compassio.	
M. spasmi v. M. compassio.		M. opferung	Li 21.
M. tentatio	Čc 2.	M. reininge, reinigung	Ú 2.
M. transfixio	Č 7.	M. schmerzen v. Mariae compassio.	
M. visio	Č 19.	Marien tempelopfer	Li 21.
M. visitatio, Navštívení P. M.	Čc 2.	M. vandinge, visiteringe	Čc 2.
Mariae Aegyptiacae	D 9.	M. verkündigung	B 25.
Mariae Jacobi et M. Salome	K 25.	Marietag v. Egypten	D 9.
P. Marie kořenné	S 15.	Marina rytíře	B 3.
P. M. nanebevzetí	S 15.	Marka bisk. jerusal. m.	Ř 22.
F. M. narození	Z 8.	Marka ev., přenes. Le 31,	De 25.
P. M. navštívení	Čc 2.	Marka pap. (Marcella, Apuleje, Sergia a Bacha)	Ř 7.
P. M. obětování	Li 21.	Marka i Marcelliana mm.	Č 18.
P. M. očekávání	P 18.	Marka i Marciana mm.	Ř 4.
P. M. očišťování	Ú 2.	Markety p. a m., v růz. diec. různě,	Čc 13.
P. M. početí	P 8.	marterwoche, týden před Vel.	
P. M. postní, v postě	B 25.	Martina bisk., přenes. Čc 4,	Li 11.
P. M. potkání se Simeonem v chrámě	Ú 2.	Martina bisk. a m.	Čc 19.
P. Marie růženec, od 1573 první ned. v říjnu, před tím	Ř 7.	Martina pap., jinde Li 10,	Li 12.
		Martini aestivalis (calidi, ballientis, im sommer), přenes. s. M.	Čc 4.
		Martini brumalis (hiemalis, im herbst, vor weihnachten	Li 11.

Martini quadragesima, doba od 14. list. do Vánoc, nebo čas adventní.		meintag, pondělí.	
martinsmant, listopad.		Meirtinstag, Martina	<i>Li 11.</i>
Martiny p. a m.	<i>Le 1.</i>	Melchiada pap. a m.	<i>P 10.</i>
Marty p., někdy Čc 27,	<i>Čc 29.</i>	Memento nostri Domine, 4. ned. adv.	<i>4. A.</i>
Marxtag	<i>D 25.</i>	mendel-, mendeldonerstag, zelený čtvrtek.	
Marzanasontag, ve Slezsku ned. Laetare	<i>Laet.</i>	mendweke v. meindwoche.	
Märzmesse, Zvěstování P. M. marzo, březen.	<i>B 25.</i>	mengeldach, zelený čtvrtek.	
masopust mužský, 1. ned. post.	<i>Inv.</i>	m e n s i s fenalis, červenec.	
Matěje ap., v přest. roce do 15. stol. většinou Ů 25,	<i>Ů 24.</i>	m. messionum, srpen.	
Matěje bisk. jerusal. a vyzn.	<i>Le 30.</i>	m. Paschae, 4. ned. po Vel.	<i>Cant.</i>
Mater noctium, Vánoce.		m. Paschae octava, 5. ned. po Vel.	<i>Rog.</i>
Materna bisk. trevir., diec. trevir. Z 14,	<i>Z 13.</i>	m. Plutonis, únor.	
Mathiae, Matěje	<i>Ů 24.</i>	m. purgatorium, únor.	
Mathias, Matheis, Matthei buď Matouše nebo Matěje.		m. septimus, září.	
Matheis-, Mathiastag in der vasten	<i>Ů 24.</i>	m. venustus, duben.	
Matheus-, Mathiestag im herbst, Matouše	<i>Z 21.</i>	mentag, pondělí.	<i>Ů 5.</i>
Matildy p.	<i>B 14.</i>	Mentem sanctam, Háty	
Matky boží kořenné	<i>S 15.</i>	Merenda, svačina.	<i>D 25.</i>
M. B. narození	<i>Z 8.</i>	Mereste kreuzgang	<i>Čc 13.</i>
M. B. semenné	<i>Z 8.</i>	Mergrietendach, Markety	<i>Li 26.</i>
M. B. sněžné	<i>S 5.</i>	Merkuria m.	
M. B. veliké	<i>S 15.</i>	Merte, Mertemant, březen.	
M. B. v postě	<i>B 25.</i>	Merteins-, Mertentag, Martina	<i>Li 11.</i>
Matouše ap. a ev.	<i>Z 21.</i>	mertelweke, týden před Vel.	
matutinum tenebrosum, tenebrarum v. finstermette.	<i>Le 15.</i>	Merzmesse	<i>B 25.</i>
Maura op. a vyzn.	<i>Z 22.</i>	metach, metchen středa.	<i>B 9.</i>
Mauricia s tov. mm.	<i>Ř 15.</i>	Metoděje (Cyrila)	<i>B 9.</i>
Maurů tři set	<i>Č 8.</i>	Meyde eilftausend, jedenáct tisíc děvic	<i>Ř 21.</i>
Mawehardi, Medardi	<i>D 30.</i>	midchen, středa.	
Maxencie vd., přenes. Li 12,	<i>Ř 19.</i>	middeweke, středa.	
Maxima m.	<i>K 29.</i>	midsommer	<i>Č 24.</i>
Maxima (Maximina) bisk.	<i>Ř 12.</i>	midsommermant, červen.	<i>P 25.</i>
Maximiliána bisk. a m.		midwinterdach	<i>Z 29.</i>
mazo, květen.	<i>Č 8.</i>	Michaellis, Michala	
Medarda bisk. a vyzn.		M. apparitio, revelatio, victoria	<i>K 8.</i>
Meditatio cordis mei, pátek po n. Laetare.		Michala archand.	<i>Z 29.</i>
Medium Quadragesimae, 4. neděle post.	<i>Laet.</i>	Michel pfinztag, zelený čtvrtek.	
Megede-, meidetag	<i>Ř 21.</i>	michtes, středa.	
Megetag	<i>K 1.</i>	micken, mickle, středa.	<i>P 6.</i>
mechen, středa.		Mikuláše bisk., přenes. K 9.	
Meyda-, meigentag	<i>K 1.</i>	mindeste kreuzgang, 3 dni před Nanebevstoup. Páně.	<i>Li 11.</i>
Meide verbuten v. Allelujah claudere.		Mirtesdach, Martina	
Meyenavent	<i>D 30.</i>	Miserere mei Domine, pátek po n. Judica.	
meinden, týden po s. Michalu.		M. michi Domine, quoniam ad te clamavi, 16. ned. po Troj (Let)	<i>16. T.</i>
meindwoche, meinweken, týden po s. Michalu.		M. m. D. quia conculcabit me hostis, pondělí po n. Judica.	
		M. m. D. quoniam tribulor, pátek a sobota po n. Judica.	

Misereris omnium Domine, popeleční středa před n. Invocavit.		m. swaren, pondělí po 3 Králích.	
Misericordia Domini plena est terra, 2. ned. po Vel.	<i>Mis.</i>	moren, mornende, mornetz, nazejtří.	
Misericordias Domini cantabo, 2. ned. po Vel.	<i>Mis.</i>	Morentag, Maurů	<i>Ř 15.</i>
missa aurea, sobota v týdnu po s. Michalu.		Moriczentag, Mauricia	<i>Z 22.</i>
m. dormientium, jitřní mše.		Morteinstag, Martina	<i>Li 11.</i>
m. matutina, jitřní mše.		Moudrosti boží v. O sapientia	<i>P 17.</i>
m. prima, jitřní mše.		Mulier adultera, sobota po n. Oculi.	
Missae Domini allelujah, 1. ned. po Vel.	<i>Quas.</i>	M. Cananea, 2. ned. po Vel.	
Missus est angelus, středa such. dnů adv.		M. Samaritana, pátek po n. Oculi.	
mittach, středa.		Munera nostra quaesumus, 2. mše o Ván.	
mittfasten, středopostí.		Munera oblata quaesumus, neděle letniční	<i>Let.</i>
mittichen, mitche, středa.		Munus, quod tibi Domine, pondělí po n. Oculi.	
mittlerer heiliger abend zu weihnachten	<i>P 31.</i>		
mittwoche grosse, středa před n. Vel.			
m. gute, středa před n. Vel.			
m. heschichte, popeleční středa, před n. Invocavit.			
m. hohe, středa po Letnicích.			
m. hübsche, středa po Letnicích.			
m. öschrige, popeleční středa, před n. Invocavit.			
m. schiefe, středa před Vel.			
m. krumme, středa před n. Vel.	<i>P 28.</i>		
Ml-d'átek, mládenců	<i>P 16.</i>		
Mládenců tří	<i>Li 4.</i>		
Modesty p.			
Modicum et non videbitis, 3. ned. po Vel.	<i>Jub.</i>		
Moiwendach, Maurů	<i>Ř 15.</i>		
Mojžíše pror.	<i>Z 4.</i>		
monat, monet, monathtag, pondělí.			
Moniky vd., diec. branib. Ů 28, přenes. D 9,	<i>K 4.</i>		
montag blauer, pondělí před Vel.			
m. an der fassnacht, pondělí po n. Esto mihi.			
m. der gaile, pondělí po n. Esto mihi.			
m. geschwornen, pondělí po 3 králích.			
m. kopseliger. kopshillige, pondělí po n. Esto mihi.			
m. hübscher, pondělí po Letnicích.			
m. roter, pondělí po s. Michalu.			
m. stolzer, pondělí po Let.			

N

Nabora a Felixe	<i>Čc 12.</i>
Naegeltag, den Svátostí.	<i>Svát.</i>
Na květy, květná neděle	<i>Květ.</i>
Nanebevstoupení Páně, čtvrtek po n. Rog. nebo K 5	<i>Vs P.</i>
Narcissa bisk.	<i>Ř 29.</i>
narrenkirchweih, ned. masopustní	<i>Esto.</i>
natale v. dies natalis.	
navent. naven, předvečer.	
nawinter zeit, od Vánoc do ned. Invocavit.	
Nazaria a Celsa mm., jinde Čc 28,	<i>Č 12.</i>
Ne autem gloriari, úterý po n. květné a zelený čtvrtek.	
Neděle bílá, 1. ned. po Vel.	<i>Quas.</i>
n. černá, 5. ned. post.	<i>Jud.</i>
n. devítník. Septuagesima, 9. ned. před Vel.	<i>Circ.</i>
n. po devítníku. Sexagesima, 8. ned. před Vel.	<i>Ess.</i>
n. družebná, 4. ned. post.	<i>Laet.</i>
n. křížová, 5. ned. po Vel.	<i>Rog.</i>
n. květná, květnice, na květy, 6. ned. post. ned. před Vel.	<i>Květ.</i>
n. kýchavá, kýchavná, 3. ned. post.	<i>Oc.</i>
n. liščí, 1. ned. post.	<i>Inv.</i>
n. masopustní, Quinquagesima, 7. ned. před Vel.	<i>Esto.</i>
n. prosebná, lépe křížová	<i>Rog.</i>
n. původní, 1. ned. po Vel.	<i>Quas.</i>
n. smrtná, 5. ned. post.	<i>Jud.</i>
n. svatodušní, 7. ned. po Vel., Letnice	<i>Let.</i>

Ne derelinquas me domine,
středa po Reminiscere.
negeder mand, listopad.
Ne necessitatibus meis, pátek
po n. Invocavit.
Nerea, Achillea a Pankrácía *K 12.*
Nětiše, Anežky *Le 21.*
Neujahr, nové léto *Le 1.*
n. grosses, hohes, zweites
n. zweites *Le 6.*
Nicolai, Mikuláše *P 6.*
Nicolai aestivalis, přenes. s.
Mikuláše *K 9.*
Nichlas-, Nyclostag vor (zu)
weihnachten *P 6.*
Nikasia bisk. *P 14.*
Niceta bis. trevir. *Ř. 1.*
Nicodemus, ned. Trojice *Troj.*
Nikodema m., dříve Z 15,
později *Č 1.*
Nivis nebo Nivis Mariae *S 5.*
Nominus Jesu S 7, od 1530 *Le 14.*
Nona aurea, Nanebevstoup.
Páně, čtvrtek po n. Rogate *Vs P.*
Nonabend, předvečer Nane-
bevstoup. Páně, středa po
n. Rogate.
Nontag der heilige, schöne,
schönnontag, Nanebevstoup.
Páně *Vs P.*
Norberta arcib. magdeb.,
přenes. D 24, *Č 6.*
Nos autem gloriari oportet,
úterý a čtvrtek po n. Květ-
né a oba křížové dny (K 3
a Z 14).
Nothelfer vierzehn, čtrnácti
pomocníků *S 8.*
Nox Dominica, noc Páně,
noc před 25. pros.
n. passionis, noc se zeleného
čtvrtku na veliký pátek.
n. sacrata, noc před ned. ve-
likonoční.
n. sancta, vánoce vůbec, hlav-
né noc před 25. pros.
nudius tertius, před třemi dny.
Numeriána arcib. trevir. *Čc 5.*
Nunc scio vere, Petra v oko-
vech S 1 nebo Petra a Pavla *Č 29.*
Nuntag, Nanebevstoup. Páně,
čtvrtek po n. Rogate *Vs P.*

○

Obend, oben, předvečer.
Oberster tag (der weihnach-
ten), Božího křtění *Le 6.*

Oblata munera nova, třetí
mše o Vánocích.
Obristabend *Le 5.*
Obrister, Božího křtění *Le 6.*
Obviatio Simeonis iusti *U 2.*
occasio festi, konec několika-
denního hodu.
octava, ochtáb.
Oculi mei semper ad Domi-
num (Oculi omnium, Oculi
mei spectant, Oculi in Je-
rusalem), 3. ned. post. *Oc.*
Occursus seu hypapanti v.
P. Marie potkání.
Odelrici, Oldřicha *Čc 4.*
odes-, odenstag, středa.
Odilie, Otilie *P 13.*
Odilona op. a vyzn. *Le 2.*
Odon op. a vyzn. *Li 19.*
Odulfa kn. a vyzn. *Č 12.*
oegeste, srpen.
oest, srpen.
Ofertag, Afry *S 7.*
Offenbarung unsers Herrn,
Božího křtění *Le 6.*
Offert unsers Herrn, Nanebe-
vstoup. Páně, čtvrtek po
n. Rogate *Vs P.*
officium tenebrarum v.
finstermette. *Z 16.*
Offimia, Eufemie
ogst, srpen.
ochtertag, oktáva.
oigst, srpen.
oigstin, září.
Oistern, velikonoce.
Olava kr. *Čc 29.*
Oldřicha bisk. *Čc 4.*
Olivarum festum, ned. květná *Květ.*
Olrikesdag, Oldřicha *Čc 4.*
Olympiada a Maxima mm. *D 14.*
Omnes de Saba venient *Le 6.*
Omnes gentes plaudite mani-
bus, 7. ned. po Troj (Let)
a někdy středa po Rogate *7. T.*
Omnes sancti *Li 1.*
O. s. řádu cisterc. *Li 13.*
O. s. řádu kazat. *Li 9.*
Omnia quae fecisti nobis Do-
mine, čtvrtek po n. Judica
a 20 ned. po Troj (Let) *20. T.*
Omnis terra adoret te deus,
2. ned. po 3 králích *2. K.*
Ondřeje ap. přenes. K 9, *Li 30.*
Ondřeje a Benedikta *Čc 16.*
Onufria poust. a vyzn., v růz.
diac. různě, *Č 10.*
Oost, srpen.
Optata bisk. *Li 27.*

Orbanstag, Urbana *K 25.*
Orgia Bacchi, masopustní
úterý, po n. Esto
Ormuzda pap. a vyzn. *S 5.*
Orthiendach, Doroty *Ú 6.*
Ortus dei genitricis *Z 8.*
Osanna filio David, neděle
květná *Květ.*
O sapientia, quae mihi indicat
nativitatem Domini, první
ze sedmi antifon vánočních,
proto na ten den svátek
Moudrosti Boží *P 17.*
Osboltstag, Osvalda *S 5.*
Ostensio reliquiarum, den
Svátostí, pátek po n. Quasi-
modo.
Osterabend, bílá sobota.
Osterblumentag, neděle květná *Květ.*
Ostermonat, duben.
Ostern, Velikonoce.
Osternacht, noc na neděli ve-
likonoční.
Ostertag, neděle velikonoční *Vel.*
O. blauer, neděle květná *Květ.*
O. des peichttages, zelený
čtvrtek.
Osterwoche, týden po neděli
velikonoční.
Osvalda kr. *S 5.*
Otilie p. *P 13.*
Oty bisk. bamb. a vyzn., pře-
nes. Z 30, *Čc 2.*
ougst, srpen.
ougstin, srpen.
Oustern, velikonoce.
owend, předvečer.
owest, owestman, srpen. *Le 1.*
Öwigtag, nový rok

P

Paeschen, Paischen, veliko-
noce.
Palbentag, palentag, ned.
květná *Květ.*
Palmabend, sobota před ned.
květnou.
Palmae, Palmarum, palmen,
palmtag, palmensonntag,
palmstertag, palmenpaes-
ken, als man die palmen
wihet, neděle před Vel. *Květ.*
Palmwoche, týden před ned.
květ. *Li 2.*
Památka za duše
Páně nanebevstoupení,
čtvrtek po n. Rogate nebo
K 5 *Vs P.*
Páně narození *P 25.*
P. obětování *Ú 2.*
P. obřezání *Le 1.*
P. proměnění *S 6.*
P. vzkříšení *Vel.*
P. zjevení *Le 6.*
Panes, 4. ned. post.
pannfast, předvečer.
Pangrezen-, Pangratzentag,
Pankrácía *K 12.*
Pankrácía m. *K 12.*
Pankrácía bisk. *D 3.*
Pantaleona m. *Čc 28.*
Panthileons-, Panteleymonis-
tag *Čc 28.*
Paracletus, 6. ned. po Vel.
Paralyticus, 19. ned. po
Troj (Let) *19. T.*
Parasceven, parasceve, para-
zava, p. Paschae, p. Do-
mini, veliký pátek.
Pascha, Velikonoce, zvlá-
ště neděle velikonoční *Vel.*
I. bonum, ned. velikonoční *Vel.*
P. carnosum, ned. velikonoční *Vel.*
P. clausum, ned. po Vel. *Quas.*
P. communicans, ned. veliko-
noční *Vel.*
P. competentium, ned. před
Vel. *Květ.*
P. Epiphaniae *Le 6.*
P. floridum, florum, ned.
květná *Květ.*
P. de Madio, Letnice *Let.*
Pascha magnum, maior,
ned. velikonoční *Vel.*
P. medium, středa po Vel.
P. novum, bílá sobota. *Let.*
P. Pentecostes *Květ.*
P. petitum, ned. květná *B 22.*
P. primum
P. resurrectionis Dominicae,
ned. velikon. *Vel.*
P. rosarum, Letnice *Let.*
P. ultimum, sobota před n.
Rogate nebo neděle Ro-
gate.
Paschavend, bílá sobota.
Paschae conductus, 1. ned. po
Vel. *Quas.*
Paschedag, ned. velikonoční *Vel.*
P. lutke, ned. květná *Květ.*
Paschenacht, noc na neděli
velikonoční.
Pascheweke, týden po veliko-
nočních.
Passio Dominica, veliký pátek. *Jud.*
Passionssonntag, 5. ned. post. *Mis.*
Pastor bonus, 2. ned. po Vel.

Pastora kn. a vyzn.	Čc 26.	Perpetua, Felicitas, Revocatus, Saturninus, Secundus mm.	B 7.
Fátek veliký, pátek před Vel. Patricia bisk. a vyzn.	B 17.	Pertelmess, Pertelmestag pervigilium, předvečer.	S 24.
Patronorum regni Sueciae, ned. po Čc 9.		Peternellentag, Petronely	K 31.
Pauli commemoratio	Č 30.	Peters gefenknustag	S 1.
P. conversio	Le 25.	Peters des kreutertag	S 1.
P. iustificatio, asi P. conversio	Le 25.	Peters stulfeier, stultag	Ú 22.
Paulsabend	Le 24.	Peterstag samo o sobě (podle Emlera S 1)	Č 29.
Paulstag, sám o sobě většinou Obrácení s. P.	Le 25.	P. vor (in) dem arne	S 1.
P. im afterwinter	Le 25.	P. zu ingeenden augst	S 1.
P. der bekerung, des bekerers, als er bekert ward	Le 25.	P. als he in den banden sat, als he gebunden ward, als em de bande aufsprungen, als er von den banden geloset wart, bantloser	S 1.
P. commemorationis	Č 30.	P. der bandung	S 1.
P. des einsiedels	Le 10.	P. als er bischof ward	Ú 22.
P. des gedechtnisses, gehügnütz	Č 30.	P. in dem brachode	Č 29.
P. im hartmonat	Le 25.	P. in dem buwede	S 1.
F. der kerung, Pauls kertag, Pauls ker	Le 25.	P. ad cathedram	Ú 22.
P. vor der lichtmesse	Le 25.	P. ter coudermesse	Ú 22.
P. im sommer	Č 30.	Peterstag der entbindung, als er entpunden ward	S 1.
P. des wecherer, als er wechert ist	Le 25.	P. vor (in) der erne	Č 29.
P. nach (ze) weihnachten	Le 25.	P. in der fasten, vor vaschang	Ú 22.
P. im winter	Le 25.	P. als er gefanden war	S 1.
Pavla obrácení na víru	Le 25.	P. als er gekrönt (gekathedret) ward	Ú 22.
P. památka	Č 30.	P. als er gemartelt war	Č 29.
Pavla bisk. narbon.	B 22.	P. als er gesetzt war auf den stuel zu Rom	Ú 22.
Pavla prvního poustevníka	Le 10.	P. als er gestüllt wart	Ú 22.
Pavlina bisk.	S 31.	P. im glenz	Ú 22.
Pavlina patr. aquil.	Le 11.	P. an dem herbste	S 1.
Pavly p.	Č 17.	Peterstag im hornung	Ú 22.
Peccatrix poenitens, čtvrtek po n. Judica nebo pátek podzimních suchých dnů.		P. als he in dem kerkener sat	S 1.
Pedilavium, zelený čtvrtek.		P. kettenfeier, kettenlose	S 1.
Pelagia m.	S 28.	P. als dem korn die wurzel bricht	Č 29.
Pelagie p. a m.	Ř 19.	P. als man das krut wiget	S 1.
Pelayentag, Pelagia	S 28.	P. im lenzen	Ú 22.
Pelmedach, ned. květná	Květ.	P. nach lichtmesse	Ú 22.
Pentecoste, Pentecosten, Letnice		P. de by sunte Mathiesdage kumpt	Ú 22.
P. clausum, ned. po Let.		P. des h. martyrsers, von Melyan	D 29.
P. media, středa po n. Jubilate.		P. als man meerrettig weiht	Ú 22.
Penxten, Letnice.		P. im oegstmant, ze ingenden oegsten	S 1.
Perdelmestag, Bartoloměje	S 24.	Peterstag des paweliken stols	Ú 22.
Peregrina bisk. a m.	K 16.	P. als he pawes wart	Ú 22.
Perendie, třetí den.		P. als men den plog utwerpet	Ú 22.
Pergentini et Laurentini m.	Č 13.	P. des reichen	S 1.
Perchtag, perchten, perchnachten	Le 6.		
Perchtenabend	Le 5.		
Perchtoltzag	Čc 27.		

Peterstag in den schoden	Č 29.	Pfingsten, Letnice.	
F. schunefeger	S 1.	Pfingst, neděle letniční	Let.
P. binnen selle	Ú 22.	Pfingstwoche, týden po Let.	
P. im snit	S 1.	Pfultag	K 2.
P. im sommer	Č 29.	přünztag, čtvrtek.	
P. am stul	Ú 22.	Pingesten, Letnice.	
P. ze sunegicht	Č 29.	Pinnosy p.	Ú 28.
Peterstag nach sunwenden		Pinxten, Letnice.	
P. der verhoginge	Č 29.	in den Pinxten, letniční týden.	
P. ad vincula, vinkelstag	Ú 22.	phinztag, čtvrtek.	
P. vogelgeniste	S 1.	Pia pap.	Čc 11.
P. so allermeleiche ze wasser gat	Ú 22.	Picmaent, září.	
P. im winter	Ú 22.	Placida m. a spol.	Ř 5.
P. in zelle, zullen	Ú 22.	Platzmittwoch, středa před Vel.	Ú 3.
P. zewrechirs	S 1.	Plesinstag, Plesistag, Blažeje.	
Peters- u. Paulstag	Č 29.	Plumostertag, plumostern, ned. květná	Květ.
P. u. P. der heil. apostele also ze worden gemartelt	Č 29.	Poelten-, Poltentag, Hippolyta	S 13.
P. u. P. to middensommer	Č 29.	Poleygentag, Pelagia	S 28.
P. u. P. zu sunwenden	Č 29.	Polychronia bisk. a m.	Ú 17.
Pěti bratří	Li 12.	Polykarpa bisk. a m.	Le 26.
Peto Domine, ned. po 11. září.		Polykarpa vyzn.	Ř 27.
Petra bisk. alexandr.	Li 26.	Pomlázka, pondělí, někde úterý velikonoční.	
Petra jetí	S 1.	Poncia jáhna	B 8.
P. mučedníka	D 29.	Pondělí masopustní, pond. po n. Esto mihi.	
P. nastolování	Ú 22.	Popelec, začátek postu, středa před n. Inv.	
P. v okovech, z okovuoov propuštění	S 1.	Populus Sion, 2. ned. adventní	2. A.
P. v postě	Ú 22.	Portiuncula, františkánské posvěcení chrámu	S 2.
P. ješto se ptačí poznává	Ú 22.	Posvěcení chrámu pražského od 1143—1385 Z 30, od 1385	Ř 1.
P. stolování	Ú 22.	P. kaple s. Václava	Z 10.
P. vězení	S 1.	P. kostela olomouc., neděle po oktávě Božího těla.	
Petri ap. samo o sobě většinou	Č 29.	Potenciána bisk.	Li 20.
P. ad cathedram, cathedrati	Ú 22.	Potenciány p.	K 19.
P. catenati	S 1.	Potschaft unser Frauen	B 25.
P. epularum	S 1.	Pouwelsdach v. Paulstag.	
P. in gula Augusti	Ú 22.	Praecisientag, obřezání Páně	Le 1.
P. in ieiunio	Ú 22.	Praecursor Domini, Jan Křtitel	Č 24.
P. incathedratio	Ú 22.	Praecursoris D. nativitas	Č 24.
P. de Junio	Č 29.	praevigilia, předpředvečer. prachmanet, červen.	
J. ad vincula	S 1.	Praxedellentag	Čc 21.
Petri et Pauli ap.	Č 29.	Praxedis p.	Čc 21.
Petri novi m. (de Mediolano), přenes. K 7,	D 29.	Praxentag	Čc 21.
Petronelly p.	K 31.	Prechentag	Le 6.
Petronia bisk. a vyzn.	Ú 27.	Preidentag, Brigity	Ú 1.
Pfaffenfastnacht, neděle masopustní	Esto.	Freimstag, Preims- u. Felicianstag	Č 9.
Pfeffertag	P 28.	Přemysla	P 15.
Pferdstag grosser	P 26.	Priczentag, Brikciho	Li 13.
p f i n c z t a g, čtvrtek.			
p. des heil. antlasstag, zelený čtvrtek.			
p. weicher, zelený čtvrtek.			
Pfingstabend, sobota před Letnicemi.			

prillemant, duben.		Quadragesimae initium, začátek postu, zvláště popeleční středa před n. Invocavit.	
Prima a Feliciána m.	Č 9.	Quadragesimae medium v. Quadragesima media.	
Primastag	Č 9.	Quadragesimum v. Quadragesima.	
Principum apostolorum festum	Č 29.	Quadragesima milites mm., jinde B 9,	B 11.
Prisca, Prišky	Le 18.	Quarentana = Quadragesima.	Inv.
Prišky (Prisca) a m.	Le 18.	Quargdienstag, úterý po n. Esto mihi.	
Prischken-, Prissentag, Prišky	Le 18.	Quartale, Quatember.	
Probelsonntag, ned. po Vel.		Quarta a Quinta mm.	K 10.
Processa a Martiniana mm.	Čc 2.	Quasi modo geniti infantes, 1. ned. po Vel.	Quas.
Procisientag, Obřezání Páně profesum, předvečer.	Le 1.	Quatember, suché dny.	
Prokopa op., přenes. K 29,	Čc 4.	Quatuor coronatorum mm.	Li 8.
Proměnění Krista pána	S 6.	Quatuordecim auxiliatorum	S 8.
Prope esto (es tu) Domine, pátek suchých dnů zimních.		Quatuor milium martyrum	Ř 12.
Prota m.	Č 14.	Quatuor none, čtyři postní dny do n. Invocavit.	
Prota a Jacinta mm.	Z 11.	Quatuor tempora, suché dny.	
Protasia bisk. a vyzn.	Li 6.	Q. t. caritatis, suché dny letniční.	
Protasia i Gervasia mm.	Č 19.	Q. t. intret, suché dny postní.	
Protector noster, 14. ned. po Troj (Let)	14. T.	Q. t. rotare coeli, suché dny podzimní.	
Ptolomaea a Lucia mm.	Ř 19.	Q. t. venite, suché dny adventní.	
Publicani et pharisaei, 11. ned. po Troj (Let)	11. T.	quindena, patnáctý den po svátku, druhá oktáva.	
Puer annorum XII, 1. ned. po 3 králích	1. K.	q. Paschae, 2. ned. po Vel.	Mis.
Puer natus est, 3. mše o Vánocích a mše na Nový rok.		q. Pentecostes, 2. ned. po Let.	
Puerorum (innocentum), Mladátek	P 28.	Quinquagesima, 7. ned. před Vel., ned. masopustní	Esto.
pumpermette v. finstermette.		Quinque fratrum heremitarum	Li 12.
Půst dlouhý, před Velikonoce.		Quinque sanctorum m.	Č 17.
		Quinque vulnerum Christi festum, pátek po oktávě Božího těla.	
		Quintana, 7. ned. před. Vel., Quinquagesima	Esto.
		Quintina m.	Ř 31.
		Quirina m., většinou D 30, diec. solnohr. B 24,	D 29.
		Quirina bisk. a m.	Č 4.
		Quirina vyzn.	Ř 15.
		R Ř	
		Radima bisk., Gaudencia	Ř 29.
		Ramalia, ned. květná	Květ.
		Rami palmarum, ned. květná; in r. p. feria VI, sab-	

batum, pátek, sobota před. n. květ.	Květ.	Rex Domini, pondělí po n. Reminiscere.	
Rasemstag, Erazima rebmonat, redmonat, únor.	Č 3.	Rex dominicarum, 1. ned. po Troj (Let).	1. T.
Recessio diaboli a Domino, 1. ned. post.	Inv.	Richarda kr.	Ú 7.
Redemptionis initium, Zvěstování P. M.	B 25.	říjen někdy měsíc devátý, nyní desátý v roce.	
Reddite caesari, quae sunt caesaris, 23. ned. po Troj (Let)	23. T.	Rimeisdach, Remigia	Ř 1.
Redime me Domine, pondělí po n. Reminiscere.		Rinnabend der wenige, čtvrtek před n. Esto mihi.	
Refectio, ned. Laetare	Laet.	Rinnsontag, ned. masopustní	Esto.
Reginy p. a m.; Z 7, ale čes. kal. z konce 15. st. a missál diec. praž.		Roberta op. a vyzn. (cisterc.)	D 29.
Reginswindy m.	Č 20.	Roberta op. a vyzn. (Clun.)	D 24.
Regula bisk. a vyzn.	Čc 15.	Rogate, 5. ned. po Vel.	Rog.
Regum trium, Tří králů	B 31.	Rogationes, křížové dny.	
Řehoře bisk. lingon., obyčejně Le 4	Le 6.	Rocha vyzn.	S 16.
Řehoře bisk. turského, přenes. Li 6,	Le 11.	Romana m.	S 9.
Řehoře nazian.	Li 17.	Romana op. a vyzn.	Ú 28.
Řehoře pap. a vyzn., ordin. Z 3,	K 9.	Romeistag im herbst, in capite Octobris	Ř 1.
Reliquiarum, Svátostí, pátek po n. Quasimodo.	B 12.	Romualda op. a vyzn.	Ú 7.
Reliquiarum allatio v. Allatio r.		Rorate coeli desuper, středa suchých dnů advent., později i 4. ned. adv.	4. A.
Remeismaint, říjen.		Rosarii (Mariae) festum, od 1573 první ned. v říjnu, před tím	Ř 7.
Remeismisse, Remigia	Ř 1.	Rosenmontag, pondělí po n. Esto mihi.	
Remeistag, Remigia	Ř 1.	Rosensonntag, 4. ned. postní	Laet.
Remigentag, Remigia	Ř 1.	Rozalie p.	Z 4.
Remigia bisk. a vyzn., transmissio Le 13,	Ř 1.	Ruckerstag, pondělí po n. Estomihi.	
Reminiscere miserationum tuarum, 2. ned. postní a středa suchých dní postních		Rudolf a	D 17.
Renáta bisk.	Rem.	Rufa m., ve 13. stol. S 26,	S 27.
Renolda m.	Li 12.	Rufa a Zosima vyzn.	P 18.
Reparáty p. a m.	Le 7.	Rufiny a Justy mm.	Čc 10.
Repleatur os meum laude tua, pátek po n. Let.	Ř 8.	rumpelmette v. finstermette.	
Repositus, 5. ned. post.		Ruperta, Ruprechta bisk. solnohr. a vyzn., přenes. Z 24,	B 27.
Requiescant in pace, zádušní mše v pondělí týdnů po s. Michalu.	Jud.	Ruprechtstag in der vasten	B 27.
Respice primum, 3. ned. po Troj (Let)	Li 2.	R. in dem herbst (lesen)	Z 24.
Respice secundum, 13. ned. po Troj (Let)		Rupti sunt fontes abyssi	D 12.
Respice Domine, 13. ned. po Troj (Let)		Ruselmaent, říjen.	
Respice in me, 3. ned. po Troj (Let)		Rustika m.	Č 14.
Resurrexi, neděle velikonoční.	3. T.	Rustika arcib. trev.	Ř 14.
		Rustika a Florencia m.	Čc 25.
		Rustag, rusttag, Veliký pátek.	
		S Š	
		Sabauda arcib. trev.	Li 26.
		Sabbatum albis depositis, sobota před n. Quasimodo.	
		s. audivit Dominus, sobota před n. Invocavit.	

sabbatum caritas dei, sobota po Let.
 s. carnisprivii, sobota před n. Esto mihi.
 s. conductus Paschae, sobota týdnu velikonočního.
 s. duodecim lectionum, soboty suchých dnů.
 s. filii prodigi, sobota před n. Oculi.
 s. in albis, intra albas, sobota před n. Quasimodo.
 s. in passione, sobota po n. Judica.
 Sabbatum in Pentecosten, sobota po Letnicích.
 s. in ramis palmarum, sobota před n. květnou.
 s. in resurrectione, sobota po Velikonocích.
 s. in rogationibus, sobota před n. Exaudi.
 s. in traditione symboli, sobota před n. květnou.
 s. intret, sobota před n. Reminiscere.
 s. invocavit, sobota před n. Invocavit.
 s. luminum, magnum, sobota bílá.
 s. mediae quadragesimae, sobota před n. Laetare.
 s. palmarum, sobota před n. květnou.
 sabbatum Paschae, sobota před n. Quasimodo, ale v. s. sanctum Paschae.
 s. paschale, sobota před Vel.
 s. passionis, sobota po n. Judica.
 s. Pentecostes, sobota po Let.
 s. post albas, sobota před Quasimodo.
 s. primum passionis Domini, sobota před n. Judica.
 s. quando elemosyna datur, sobota před n. květnou.
 s. quo alleluja clauditur, sobota před n. Circumdede-runt.
 s. sanctum, sobota bílá.
 s. sanctum (sacrum) Paschae, sobota před Vel.
 s. sitientes venite ad aquas, sobota před n. Judica.
 sabbatum trinitatis, sobota po Troj.
 s. vacans, sobota před n. květnou.
 Sabby op. P 5.

Sabina m. Čc 9.
 Sabina vyzn. Čc 11.
 Sabina bisk. Plac. P 11.
 Sabina, Juliana, Maxima, Makrobia, Kassia, Pavla a jiných 10 mm. Čc 20.
 Sabina, Latina a Exsurranta mm. P 1.
 Sabiny p. a m. S 29.
 Sabiny p. a m. kalendář z konce 15. stol. B 31.
 Sacerdotes tui P 31.
 Sacramentum, Božího Těla B T.
 Sacramenti festum, Božího těla. B T.
 Sacramentstag, Božího těla. B T.
 Salomouna m. Ů 8.
 Salus populi, čtvrtek po n. Oculi.
 Salus populi ego sum, 19. neděle po Troj (Let) 19. T.
 Salvatorstag, Trojice. Troj.
 Salvatoris festum v Itálii S 16.
 Samaritana, pátek po Oculi.
 Samaritanus, 13. neděle po Troj (Let) 13. T.
 sambestag, sobota.
 samez-, samiztag, sobota.
 samstag der hohe, bílá sobota.
 s. schmalziger, sobota před n. Esto mihi.
 Samuela pror. S 21.
 Sanctificate ieiunium Domini, pátek po n. Quasimodo.
 Sanctorum omnium Li 1.
 Sanguinis festum, buď Božího Těla nebo stálý svátek v různých diecesích různě: v mohuč. B 26.
 Santrügeltag, pondělí letniční.
 Sapientiae festum, Moudrosti boží P 17.
 sarcophaga festa, dny masopustní.
 saterstag, saterstag, sobota.
 Saturnina bisk. Li 29.
 Saturnina, Tyrsa a Viktora Le 31.
 Sauwels bekerung, Pavla na víru obrácení Le 25.
 Sebalda vyzn. S 19.
 Sebastiantag, Šebestiána L 20.
 Šebestiána v. Fabiána Le 20.
 Seciliendach, Cecilie Li 22.
 Sederunt principes, Štěpána P 26.
 Sedmi bratří Čc 10.
 Sedmi spalů, usnulých, v diec. aquilej., solnohr., pasov., krakov. Z 13, hnězd. Čc 28, řezen. Z 12, Č 27.

Seligen u. Nerentag (Geme-ren), Felixe a Adaukta S 30.
 selle, únor. Li 2.
 Selentag, Dušiček
 Semen Abrahae, čtvrtek po n. Invocavit.
 Semperstag, čtvrtek před n. Esto mihi.
 Septem dormientium Č 27.
 S. d. revelatio Č 27.
 Septem fratrum Romae Čc 10.
 S. fratrum Franciscanorum Ř 13.
 S. Maccabaorum mm. S 1.
 S. panes, 7 ned. po Troj (Let) 7. T.
 S. virginum m. D 9.
 septimana, týden.
 s. communis, týden po s. Michalu.
 s. muta, týden před Vel.
 Septuagesima, devítník, 9. ned. před Vel. Circ.
 Seraphie p. a m. Z 3.
 Serapiona bisk. a vyzn. Ř 30.
 Sereny p. Le 29.
 Sergia a Bacha mm. Ř 7.
 sero, in sero, večer.
 Serváce bisk. a vyzn. K 13.
 Servacien-, Servaczen-, Servaistag, Serváce K 13.
 sesquiannus, půldruhého roku.
 Severa bisk. a vyzn. Ř 22.
 Severina pap. S 26.
 Severina bisk. a vyzn. Ř 23.
 Severina op. a vyzn. Le 8.
 Severinstag Ř 23.
 Severy p. Čc 20.
 Severa arcib. trevir. a vyzn. Ř 15.
 Sexagesima, neděle po devít-níku, 8. ned. před Vel. Exs.
 Sexagesima media, 3. ned. post. Oc.
 Sexaginta duo martirum Čc 17.
 Schaffdonnerstag, čtvrtek před n. Invocavit.
 Schaidburgertag, ned. po 29. srpnu.
 Schaubertag v. Schaidburgertag.
 Scheibensonntag, 1. ned. post. Inv.
 Scheidung d. heil. zwölf boten, rozeslání apošt. Čc 15.
 Sch. unser lieben Frauen S 15.
 Scheufelfassnacht, 1. ned. post. Inv.
 schlachtmonat, prosinec, někdy listopad.
 schläfermesse, jitřní mše.
 schnitt, doba žní.

Schobermess, n. po 29. srpnu.
 Scholasticae, Školastiky Ů 10.
 Schönnonetag Nanebevstoupení Páně Vs. P.
 Schoofsonntag, 1. ned. post. Inv.
 schummern, soumrak.
 Schurtag, středa popeleční, před n. Invocavit.
 Schutteldach, neděle masopustní Esto.
 Schutzengelfest, dnes 1. neděle v říjnu, dříve Ř 2.
 Schwarzer königstag Le 11.
 sibenden, sonnenwende, slunovrat Č 24.
 Si bona suscepimus, ned. po 28. srpnu.
 Sicut oculi servorum, pondělí po n. Invocavit.
 Siebenbrüderstag Čc 10.
 Siebenjungfrauentag D 9.
 Siebenschläfertag, Sedmi usnulých Č 27.
 Siebenschmerzenfest v. Mariae compassio.
 Siebentertag ze (nach) weihnachten Le 1.
 Siebzigtage, Septuagesima Circ.
 Sigmunda kr., přenes. Z 27, K 2.
 Si iniquitates observaveris, 22. ned. po Troj (Let) 22. T.
 sille, silmaent, únor.
 Silveria pap. a m. Č 20.
 Silvestra pap. a vyzn. P 31.
 Simenjudentag, Šimona a Judy Ř 28.
 Simeona bisk. jerusal. Ů 13.
 S. v chrámě Ů 2.
 Simeona mn. a vyzn. Le 5.
 Šimona a Judy ap. Ř 28.
 Simonis et Judae ap. Ř 28.
 Simonstag, Šimona a Judy Ř 28.
 Simpertag, čtvrtek před n. Esto mihi.
 Simphoriani m., Symforiána S 22.
 Simplicia pap. B 2.
 Simplicia, Faustina a Blaženy Čc 29.
 Simpliciana bisk. a vyzn. S 13.
 Sinfrionestag, Symforiána S 22.
 Singezeit, advent.
 singichten, sonnenwende slunovrat Č 24.
 sinsdach, úterý.
 Sintermeysdach, Sankt Remigiustag Ř 1.
 Sinxen, Letnice.
 Si oblitus fuero, 4. ned. po Vel. Cant.

Siri et Juventii vyzn.	Z 12.	s. Jerusalem, 4. ned. post.	Laet.
Siricia pap. a vyzn.	Li 26.	s. in der vier tagen der fasten, 1. ned. post.	Inv.
Sitientes venite ad aquas, sobota po n. Laetare.		s. zu mittfasten, s. mitterfasten, 4. ned. post.	Laet.
Sixta II. pap.	S 6.	s. vor mittfasten, 3. ned. post.	Oc.
Sixttag, d. heil. paweses	S 6.	s o n n t a g nach mittfasten, 5. ned. post.	Jud.
Sixta I. pap.	D 6.	s. namenloser, 5. ned. post.	Jud.
Školastiky p.	Ú 10.	s. ramis palmarum, ned. květná	Květ.
snavend, sneind sobota.		s. rogationum, 5. ned. po Vel.	Rog.
s o b o t a bílá, sobota před ned. Vel.		s. roter, 5. ned. post.	Jud.
s. masopustní, sobota před n. Esto mihi.		s. tauber, ned. květná	Květ.
s. velká, sobota bílá.		s. der todte, 5. ned. post.	Jud.
Solemnitas solemnatum, velikonoce.		s. schwarzer, 5. ned. post.	Jud.
sollman, únor.		s. někdy 4. ned. post.	Jud.
sommer, sommermond, měsíce: červen, červenec a srpen.		s. unbehügeder, 6. ned. po 3 králích	6. K.
sommerquartal, suché dny letniční.		s. wen man das allelujah legt, 9. ned. před Vel.	Circ.
Sommersonntag, Sommertag, 4. ned. post.	Laet.	s. weisser, ned. Invocavit, od 16. st. i 1. ned. po Vel.	Inv.
somnium primum, před půlnocí.		s. westerlegin, 1. ned. po Vel.	Quas.
s o n n a b e n d, sobota.		s. sonnwenden, slunovrat letní	Č 24.
s. der veiste, sobota před n. Esto mihi.		Sonnwende der ander in der vasten	B 21.
s. wan man das alleluja legt, sobota před n. Circumdederunt.		Sophiae, Žofie	K 15.
sonnabende, sonnenwende, slunovrat.		Sotera a Gaja pap. a m.	D 22.
s o n n t a g, neděle.		Spalův sedmi v. Sedmi spalů speckman, prosinec.	Č 27.
s. als sich unsers Herren zukunft anhebt, 1. ned. adv.	1. A.	Speerfeier, Svátostí, pátek po n. Quasimodo.	
s. ausgehender gemeinwochen, osterwochen, pfingstwochen, neděle na konci těchto týdnů.		Speispfintzag, zelený čtvrtek speltmaent, září.	
s. barmherzigkeit d. Herrn, 2. ned. po Vel.	Mis.	Spiritus sanctus, někdy čtvrtek po Let. jinak většinou Letnice	Let.
s. Domine in der vasten, ned. květná	Květ.	sporkel, spurkel, únor.	
s. der fassnacht, in (vor) d. fassnacht, am (vor, zu) fastelavend, zu gross fastelavend, 7. ned. před Vel.	Esto.	Stanislava bisk. a m., od pol. 17. stol. v Čechách K 7, přenes. Z 27,	K 8.
s. nach der ganzen fastenwoche, 2. ned. post.	Rem.	šťastného (Felicis) kn.	Le 14.
s o n n t a g der gebundenen zeit, devítník, 9. ned. před Vel.	Circ.	šťastného (Felixe) a Zbožného	S 30.
s. gedenke widder, 2. ned. post.	Rem.	Statuit ei Dominus, někdy s. Mikuláše P 6, obyčejně Stolování s. Petra	Ú 22.
s. grosser, 1. ned. post.	Inv.	Stellae festum, 3 králův	Le 6.
s. der grüne, ned. květná	Květ.	Stenczlawen-, Stenczels-, Stenzelintag, Stanislava	K 8.
s. der guldene, ned. s. Trojice	Troj.	Stenczilstag im herbst, přenes. s. Stanislava	Z 27.
		štěpána prvomuč., nalezení Š 3,	P 26.
		štěpána pap.	S 2.
		štěpána kr. uh., nalezení prave K 30,	S 20.

Stephani protom. (infra natale Domini), Štěpána	P 26.	Surrexit pastor bonus, 2. ned. po Vel.	Mis.
S. inventio	S 3.	Susanae p., Zuzany	S 11.
S. potatio	P 26.	Suscipimus deus, 8. ned. po Troj (Let)	8. T.
S. translatio	K 7.	Suscipe Domine fidelium preces, 5. ned. po Vel.	Rog.
Stephani pap. a m.	S 2.	Svátostí den, okazování, pátek po n. Quasimodo, kdy byly okazovány veřejně Říšské Svátosti (kopí a hřeby Kristova umučení) nejdříve v Praze, později v Norimberce. Jinak se světil svátek Svátostí skoro v každé diecesi jiný den	Svát.
Stephani regis Ung. et conf. Stephansabend	S 20.	Symforiana v. Timothea	S 22.
Stephansabend	S 2.	Symforosy se 7 syny mm.	Čc 18.
Stephans tag des ersten mertelers, zu weihnachten, Štěpána	P 26.		
S. in den aren, in der erne, im augst, im bowede	S 3.		
s. als er erfunden, erhebt, gefunden ward, der fundig	S 3.		
S. in den oegsten	S 3.		
S. ze ostern, in den osterfeiertagen, pondělí po Vel.			
S. ze pfingsten, in den pfingstfeiern, pondělí po Let.			
S. im schnitt (sommer), zwischen den snyten, nach dem snit, der vindinghe	S 3.		
S. ze weihnachten, im winter Strachoty, Cyrilla	P 26.		
středa popeleční, středa před n. Invocavit,	B 9.		
s. škaradá, středa před ned. Vel.			
strena, strenna	Le 1.		
Středopostí buď ned. Laetare nebo týden před n. Laetare; ale na př. des mandages to mittfasten je pondělí po n. Laetare.			
Stritsontag, 1. ned. post.	Inv.		
subenten, slunovrat letní	Č 24.		
Succinctio campanarum, středa před Vel.			
sulle, únor.			
sumbenden, slunovrat letní	Č 24.		
Sumperstag, čtvrtek před n. Esto mihi.			
sumptag, neděle.			
sunnabend, sobota.			
sungichten, suniechten, slunovrat letní	Č 24.		
sunnbenden-, sunibenttag, slunovrat letní	Č 24.		
sunntag, neděle.	Č 24.		
suniich, slunovrat letní	Č 24.		
sunnunavund, sobota.			
sunnunavend, sobota.			
sunstede, slunovrat letní	Č 24.		
Surdus et mutus, 12. ned. po Troj (Let)	12. T.		
		Tadeáše ap.	Ř 28.
		Tagentag, Háty	Ú 5.
		Tamanstag, Tomáše	P 21.
		Tamper, Tampertage, Quatter, suché dny.	
		Taufsamstag, bílá sobota.	
		Teiburzentag, Tiburcia, říd-čeji S 11,	D 14.
		Teilung der zwölfboten	Čc 15.
		Tein dusend merteler dag	Č 22.
		Tekly p. a m.	Z 23.
		Telefora pap.	L 5.
		Temperfasten, suché dny.	
		Tempersonabend, sobota suchých dnů.	
		Tempestatas suprema, západ slunce.	
		Temptavit Dominus, sobota před Let.	
		tempus illuminationis, zimní čas.	
		t. ociduum, západ slunce.	
		t. paschale, 4 nebo 8 dní velikonočních nebo doba po Vel.	
		t. Quadragesimae, půst před Vel.	
		t. vespertinum, pozdní odpoledne.	
		Tenebrae v. finstermette.	
		Terezie	Ř 15.
		Terribilis est locus iste, posvěcení chrámu.	
		Tertulenstag, Tertullina, jinde Čc 31,	S 4.
		Tertullina kn. a m., jinde Čc 31,	S 4.
		Thebanů, Thebské legie	Z 22.

Theobalda kn. a vyzn.	Čc 1.	Trojice sv., neděle po Let.	Troj.
Theoderici, Dětricha	Ř 23.	Trudberti m.	D 26.
Theodora m.	Li 9.	tult, hod, slavný svátek.	
Theodory p. a m.	D 1.	Tumonstag d. zwölfboten	P 21.
Theodosie p.	D 2.	tunrestag, čtvrtek.	
Theophania, Zjevení Páně	Le 6.	Turbanstag, Urbana	K 25.
Th o m a s t a g, samo o sobě	P 21.	Twelfachtende, twelfandach	Le 13.
T. d. heil. zwölfboten	P 21.	Twelfften, Twölfften, někdy	
T. vor weihnachten, in ad-		doxa mezi 25. pros. a 6.	
vente	P 21.	led., jinak	Le 6.
Thomastag d. bischofs von		týden křížový, po n. Rogate.	
Kantelberge	P 29.	t. velikonoční, před Vel.	
T. ze weihnachten, in weih-			
nachtsfeiertagen	P 29.		
Thomas genannt Didymus	P 21.		
Thomae ap., Tomáše	P 21.		
Thomae ep. Cantuar. m.	P 29.		
Thomae de Aquino conf. in			
den fasten	B 7.		
Thorathentag, Doroty	Ú 6.		
Tibi dixit cor meum, úterý po			
n. Reminiscere.			
Tiburcia m.	S 11.		
Tiburcia a Valeriána mm.	D 14.		
Tiburcien-, Tiburcentag, Ti-			
burcia	D 14 a S 11.		
Tiligentag, Jiljího	Z 1.		
Timothea ap.	Le 24.		
Timothea a Symforiána	S 22.		
tinstag, tistag, úterý.			
Tita m.	D 29.		
Tobiáše	Z 12.		
Todsonntag, ned. Laetare			
nebo Judica.			
Tolomaustag, Bartoloměje	S 24.		
Tomáše ap., přenes. Čc 3,	P 21.		
Tomáše bisk. cantuar. m.	P 29.		
Tomáše z Aquina vyzn.	B 7.		
Toratentag, Doroty	Ú 6.		
Torbanistag, Urbana	K 25.		
Torkeltage, pondělí a úterý			
po n. Invocavit.			
Traditiones, středa po n. O-			
culi.			
Transite ad me omnes, Na-			
vštívení P. Marie	Čc 2.		
Treutel, Kedruty	B 17.		
Tricenarium solemne (cistere).	Z 18.		
Tří králů, přenes. Čc 23,	Le 6.		
T. k. klanění	Le 6.		
Tří mládenců v Babyloně	P 16.		
Trifeldicheit, neděle po Let.	Troj.		
Trinitatis (sanctissimae), ne-			
děle po Let.	Troj.		
Trium clavorum, Svátostí den.			
Trium magorum, regum,			
Tří králů	Le 6.		
Triumphus Corporis Christi,			
Božího těla	B T.		

V W

Václava m., přenes. B 4,	Z 28.
S. V. kaply posvěcení	Z 10.
S. V. kostí sebrání	Č 27.
Vado ad eum, 4. ned. po Vel.	Cant.
Walburgentag, Walborghen-	
dach, Valpurgy	K 1.
Waldentag v. Valentinstag.	
Valentina kn. a m., přenes.	Ú 14.
S 4,	

Valentinstag, d. bi-		wendelmaent, prosinec.	
schofs, jinde Ú 14	Le 7.	Veni et ostende, sobota	
V. vor fastnacht, vor dem		(středa) suchých dnů advent.	
vassang	Ú 14.	Venite adoremus, sobota su-	
V. im hornung, nach der		chých dnů podzim.	
lichtmess	Ú 14.	Venite benedicti patris mei,	
V. des martrers, da er ge-		středa po Vel.	
martert ward	Ú 14.	ver, jaro.	
V. nach dem obristen	Le 7.	v. novum, duben.	
V. nach dem h. prehentage	Le 7.	ver nonen v. vier nonen.	
V. im snitt	S 4.	Verba mea auribus percipe,	
V. vor der tumben	Ú 14.	sobota po n. Oculi.	
V. in den weihenachten-		Verberalia, ned. květná	Květ.
feiertagen	Le 7.	Verbum incarnatum	P 25.
Valeria bisk. a m.	D 14.	verbundene zeit, verboten z.,	
Valeriana v. Tiburcia	P 15.	od ned. Circumderunt do	
Valeriana a Maximiána	K 1.	Velikonoc.	
Walperntag, Valpurgy	K 2.	Werenhardintag, Bernharda	S 20.
Walperti bisk. a vyzn.	K 1.	Werfeier, Svátostí, pátek po	
Walpurgis, Valpurgy	K 1.	n. Quasimodogeniti	Svát.
Valpurgy p., přenes. Ú 25,	K 1.	Werkwoche, týden před Let.	
Valteinstag. v. Valentins-		W. goldene, týden před štěd-	
tag.		rým dnem.	
Waltera opata	Čc 14.	Veroniky p.	Ú 4.
Waltinstag v. Valentinstag.		vertich dage, půst.	
Vandinghe unser Frauen	Čc 2.	Vesper largus, štědrý den	P 24.
Vánoce	P 25.	vesperae, nešpory.	
Warbarentag, Barbory	P 4.	vespera prima, předvečer.	
Varleichnam, Božího těla.	B T.	v. secunda, den svátku.	
Wartolomestag, Bartoloměje	S 24.	Westerlege, 1. ned. po Vel.	Quas.
vasang, vassnacht v. fa-		Wetterfreitag, pátek po Na-	
schang, fassnacht.		nebevstoup. Páně, po n.	
Vasten v. fasten.		Rogate.	
wasten v. fasten.		Wetterherren, Jana a Pavla	Č 26.
Vavřinec (Laurentius) m.	S 10.	wettertage, na jaře.	
večer, vigilia.		Viatora vyzn.	Ř 21.
Večer štědrý	P 24.	Victricem manum tuam,	
Vedasta a Amanda bisk. a	Ú 6.	čtvrtek po Vel.	
vyzn.		Vidi Dominum, ned. po 28.	
wedemaent, červen.		říjnu.	
weiberfassnacht, tučný		Vidimus stellam	Le 6.
čtvrtek.		Vidua in Nain, 16. ned. po	
weiberdonnerstag, čtvrtek		Troj (Let)	16 T.
před n. Esto mihi.		vier nonen, 4 dny postní	
weibermonat, únor.		před n. Invocavit.	
Weicztag, Víta	Č 15.	vier tage, 4 dny od středy	
weidemaent, červen.		před n. Inv. do n. Invo-	
weihenpfinztag, weichen-		cavit.	
phinztag, zelený čtvrtek.		vier unser Frauen tage: Ú 2,	
Weihnachten, vánoce.		B 25, S 15, Z 8.	
Weihnachtsabend, štědrý den	P 24.	vierzeiten, suché dny.	
weichfasten, suché dny.		vierzigtage, půst.	
weimond, říjen.		Wiganda	K 30.
Weites-, Weicztag, Víta	Č 15.	Wigberta prob. a vyzn.	S 13.
Weke, veke, woche, týden.		vigilia, bdění.	
Veltenstag v. Valentinstag.		V. natalis, štědrý večer	P 24.
Venancia	K 18.	V. verbi incarnati	P 24.
Venceslai, Václava	Z 28.	vigilia vigiliae, den před vi-	
Vendalina vyzn.	D 24.	gílii.	

Vigilia bisk. trid., přenes. Le 31,	Č 26.	Vites-, Vitztag, Víta	Č 15.
Wihenachten, Vánoce	P 25.	Witteltag, zelený čtvrtek.	
wichfasten, suché dny.		Witfridtag, veliký pátek.	
Viktora bisk. a m.	D 20.	wiwermond, únor.	
Viktora m.	K 8.	Vladislava kr. a vyzn., depo- sitió Čc 29,	Č 27.
Viktora m., čes. kalendář z konce 15. stol.	B 28.	Vlaristag, Hilaria	Le 13.
Viktora a spol.	Ř 10.	Wlasen-, Wlasy, Vlasiustag, Blažeje	Ú 3.
Viktora a Korony mm.	K 14.	wlnoborn, únor.	
Viktora a Innocence pap. a mm.	Čc 28.	Wlreichstag, Oldřicha	Čc 4.
Viktora a Ursa mm.	Z 30.	Vocem iocunditatis, 5. ned. po Vel.	Rog.
Viktorie p. a m.	P 23.	wodenstag, woensdach, středa.	
Viktorina bisk., přenes Ř 20,	Z 5.	woche gemeine, týden po s. Michalu,	
Viktorina a Floriana mm.	Li 2.	w. gute, týden po s. Michalu.	
Viktorina a Fortunáta mm.	P 2.	w. taube, velikonoční týden.	
Wilbirgintag, Valpurgy	K 1.	w. grose, stille, taube, týden velikonoční, před Vel.	
Vilema	K 23.	Vojtěcha bisk. a m.; solnohr., augšp., eichstadt. diec. D 24; přenes. S 25, hnězd. a krakov. Ř 20, vratisl. S 26, podle Kosmy Z 1,	D 23.
Wilhelmstag, Vilema	K 23.	Wolborghentag, Valpurgy	K 1.
Vilibalda bisk.	Čc 7.	volborn, únor.	Li 6.
Vilibrorda bisk., jinde Li 7,	Li 6.	Wolfartstag, Wilibrorda	Ř 31.
wimmet, wimmant, vinobraní.		Wolfgang bisk.; přenes. Ř 7,	
Winachten, Vánoce.		wolfmond, prosinec, ale i lis- topad a leden.	
Vincencia m.	Le 22.	volmand, září.	
Vincencia bisk.	Č 6.	volrot, prosinec.	
Vincencia Ferr. kn. a vyzn.	D 5.	vorfirabend, vigilia vigiliae.	K 1.
Vincencia a Anastasia	Le 22.	Woltborgendag, Valpurgy	K 1.
Vincencientag, nach weih- nachten	Le 22.	Woltbrechtesdach, Valpurgy	Č 5.
V. der neste nach pfigisten	Č 6.	Wonafacidag, Bonifáce	
V. als sich die vöglein zwayend	Le 22.	wonesdach, středa.	
vindemiae, vinobraní.		wonnemond, květen.	K 1.
Winchten, Vánoce.		Worborgendach, Valpurgy	K 1.
Vinicolae, pátek po n. Remi- niscere.		Vordelinge der apostel	Čc 15.
winnemonat, květen.		Worleichnam, Božího těla.	B T.
winmond, říjen.	Li 23.	vornonentid, dopoledne.	
wintermond, listopad, ale i prosinec a leden.	Le 31.	vorslap, před půlnocí.	
w. hinterster, únor.		Voršily p.	Ř 21.
Vintíře poust.		wortemisse, worzemesse, p. Marie kořenné	S 15.
Virgilia		Vratislava	Z 17.
Virgilia arcib. solnohr., pře- nes. Z. 26, nalez. Ú 15,	Li 27.	vromittag, dopoledne.	
Virginium, 11.000 panen	Ř 21.	Všech svatých	Li 1.
viridium, zelený čtvrtek.		Všech věrných dušiček, je-li 2. list. v neděli, pak L 3	Li 2.
Viri Galilei quid admira- mini, Nanebevstoup. Páně, čtvrtek po n. Rogate	Vs P.	vulneborn, únor.	
Wischweihe	S 15.	Wulreichstag, Oldřicha	Čc 4.
Visitatio occisorum	Č 2.	wunentag, středa.	
Víta s tov. (Modestem a Krescencí)	Č 15.	wungichten, Vánoce	P 25.
Vitališe a Pamfila m.	D 23.	wuonsdach, středa.	
Vitališe a Agrikoly, jinde Li 4,	Li 27.		
Vitalstag	D 23.		

wurzelweihe, wurzweye, p. Marie kořenné	S 15.	Zenona bisk. a vyzn.	P 8.
Wuscheltag, čtvrtek před n. Esto mihi.		Zielendach, Dušiček	Li 2.
Wynnachten, vánoce.		Zilgendach, Cecilie	Li 22.
		zille, únor.	
		Zimen u. Judas, Šimona a Judy	Ř 28.
		Zimpertag, čtvrtek před n. Esto mihi.	
		zinstag, zistag, úterý.	
		Žofie p. a m.	K 15.
		Žofie vd. a dcer (Fidei, Spei et Caritatis) m.	K 15.
		zommer, soumrak.	
		Zosima v. Eutropia	Čc 15.
		Zukunft unsers Herren, ad- vent.	
		zulle, únor.	
		zundach, neděle.	
		zunnwende, slunovrat.	
		Zuzany p.	S 11.
		Zuzany a Marty mm.	Z 20.
		Zwanzigster tag (ze weih- nachten)	Le 13.
		Zwölfboten-, zwölfferrentag	Čc 15.
		Zwölfboten austeilung, schie- dung, teilung	Čc 15.
		zwölfte tag	Le 6.

Z Ž

Zachariáše pap.	B 14 (15).		
Zachariáše pror.	Z 6.		
Zachariáše a Alžběty	Li 5.		
Zachea bisk.	S 23.		
zaterdag, sobota.			
Zdeňka ryt.	P 22.		
zehn nonen (nunen), od po- peleční středy (před n. In- vocavit) až po n. Remini- scere.			
zehntausend rittertag	Č 22.		
zeinstig, úterý.			
zeit gebundene, čas od n. Cir- cumdederunt po n. Vel.			
zelle, únor.			
Zemperstag, čtvrtek před n. Esto mihi.			

4. CISIOJÁNY.

Cisioján latinský.

- Leden:** Cisio Janus epi sibi vendicat oc Feli Mar Ant
Prisca Fab Agn Vincen Tim Pau Po nobile lumen.
- Únor:** Bri Pur Blasus Ag Dor Febru Ap Scholastica Valent
Julí conjunge tunc Petrum Mathiam inde.
- Březen:** Martius Translatio¹⁾ decoratur Gregori²⁾ Lon Cyr
Gertrud Joseph³⁾ Bene juncta Maria genitrice.
- Duben:** April in Ambrosii festis ovat atque Tiburci
et Valer sanctique Geor Marcique Vitalis.
- Květen:** Phil Sig⁴⁾ Crux Flor Got Johan Stanis⁵⁾ epi ne Ser et Soph
Maius in hac serie tenet Urban in pede Cris pan⁶⁾.
- Červen:** Nic Mar Eras⁷⁾ Boni dat jun Primi Ba Cirini
Vitique Mar Protas Al Decem⁸⁾ Joha Jo Dor Le Pe Paul.
- Červenec:** Jul Proces Procop⁹⁾ oc (Hus) Wil Kili Fra Bene Margar Apost Al
Arnolfus Prax Mag Ap Chris Jacobi que Sim Abdon.
- Srpen:** Pe Steph Steph Prot Os¹⁰⁾ Six Do Cy Ro Lau Tibur Hyp Eus
Sumtio Agapiti Timo Bartholo Ruf Au Col Auc Ti.
- Září:** Egidium Sep habet Nat Gorgon Prot Jaci¹¹⁾ Crux Nic
Lud¹²⁾ Lamberte que Mat Mauritius et Da Ven Mich Hier.
- Říjen:** Remique Franciscus Marcus Di Ger arte que Cal Hed¹³⁾
Galle Lucas Fel¹⁴⁾ Und se Seve Crispini¹⁵⁾ Simonis Quin.
- Listopad:** Omne Novembre Leon¹⁶⁾ Qua The¹⁷⁾ Lud Mar Fra¹⁸⁾ Brictius Oth¹⁹⁾
Post hec Elisa Coe Cle Chrys Catherina Sat And²⁰⁾.
- Prosinec:** December Barba Nico Concep et alma Lucia
Sanctus abinde Thomas modo Nat Steph Jo Pu Thome Sil.

¹⁾ *Jindy* Adria Per *misto* Translatio. ²⁾ *Jindy* Gregorio *misto* Gregori Lon. ³⁾ *Jindy* Alba *misto* Joseph. ⁴⁾ *Jindy* lip. ⁵⁾ *Jindy* latin *misto* Stanis. ⁶⁾ *Jindy* can. ⁷⁾ *Jindy* Udal *misto* Marcelle *misto* Mar Eras. ⁸⁾ *Jindy* sancti *misto* Decem. ⁹⁾ *Jindy* Udal *misto* Procop. ¹⁰⁾ *Jindy* protho *misto* Prot Os. ¹¹⁾ *Jindy* Protique *misto* Prot Jaci. ¹²⁾ *Jindy* Eu. ¹³⁾ *Jindy* Calix *misto* Cal Hed. ¹⁴⁾ *Jindy* vel. ¹⁵⁾ *Jindy* Crispine. ¹⁶⁾ *Jindy* Leo. ¹⁷⁾ *Jindy* Theo *misto* The Lud. ¹⁸⁾ *Jindy* Martin *misto* Mar Fra. ¹⁹⁾ *Jindy* Brictique *misto* Brictius Oth. ²⁰⁾ *Jindy* An.

A			
A (April)	D 1.	ca (que ca lix)	Ř 14.
a (ci a san)	P 15.	ca (sti ca Va)	Ú 13.
a (dri a Per)	B 6.	Cal	Ř 14.
a (gar a post)	Čc 15.	can	K 31.
a (o A ga)	S 18.	Cas	Ř 19.
a (us A dri)	B 4.	Cat	Le 12.
Ab (ctus ab in)	P 18.	Ce (tri ce)	B 31.
ab (Sim Ab don)	Čc 30.	ce (sa ce Cle)	Li 22.
Ag	Ú 15.	cel	Č 3.
Agn	Le 21.	Cem (De cem ber)	P 2.
Al (et al ma)	P 11.	cem (De cem Jo)	Č 23.
al (post Al ar)	Čc 17.	Gen	Le 23.
al (tas Al de)	Č 21.	Cep	P 9.
Al (trud Al ba)	B 19.	Ces	Čc 3.
Am (in Am bro)	D 4.	Chris (Ap Chris Ja)	Čc 24.
am (thi am in)	Ú 26.	Chrys (Cle Chrys Ca)	Li 24.
An	Li 30.	Ci (Ci si o)	Le 1.
And	Li 30.	Ci (Ba ci ri)	Č 12.
Ant	Le 17.	ci (bur ci et)	D 16.
Ap (bru Ap Scho)	Ú 9.	ci (Ja ci Crux)	Z 13.
ap (Mag Ap Chris)	Čc 23.	ci (Lu ci a)	P 14.
Ar (Al Ar nol)	Čc 18.	ci (Mar ci que)	D 26.
ar (Ger ar te)	Ř 11.	Cis	Ř 5.
At	D 10.	Cle	Li 23.
Au	S 28.	Co (de co ra)	B 9.
Auc	S 30.	co (Ja co bi)	Čc 26.
Aug	S 28.	co (Ni co Conc)	P 7.
		Coe	Li 22.
		Col	S 29.
		Con (co Con cep)	P 8.
		con (li con jung)	Ú 18.
		Cop	Čc 5.
		Cris (de cris can)	K 30.
		Cris (de cris pan)	K 30.
		cris (ve Cris pi)	Ř 25.
		Crux (ci Crux Nic)	Z 14.
		crux (Sig Crux Flor)	K 3.
		Cta	B 24.
		Cti (san cti Jo)	Č 23.
		cti (san cti que)	D 21.
		Ctus	P 17.
		Cus (cis cus Mar)	Ř 6.
		cus (Mar cus di)	Ř 8.
		Cy	S 8.
		Cyr (Don Cyr Ro)	S 8.
		cyr (on Cyr)	B 16.
		D	
		Da	Z 27.
		Dal	Čc 5.
		Dat	Č 7.
		De (De cem ber)	P 1.
		de (Al De cem)	Č 22.
		de (in de)	Ú 28.
		de (in de Tho)	P 20.
		de (o de co)	B 8.
		de (pe de cris)	K 29.
		Di (cus Di ger)	Ř 9.
		C	
Ca (Chrys Ca the)	Li 25.		
ca (Pris ca Fab)	Le 19.		

di (gi di um) Z 3.
 di (ven di cat) Le 11.
 Do (mo do Nat) P 24.
 do (Six Do Cy) S 7.
 Don (Ab don) Čc 31.
 don (Six don Cyr) S 7.
 Dor (Ag Dor Fe) Ū 6.
 dor (Jo Dor Le) Č 27.
 dri B 5.

E

E (E gi di) Z 1.
 e (hec E li) Li 19.
 e (Mar E ras) Č. 3.
 e (nis e pi) K 10.
 e (nus e pi) Le 6.
 e (ri e te) K 22.
 Et (cep et al) P 10.
 et (ci et Va) D 17.
 et (Ser et Soph) K 14.
 et (us et Da) Z 26.
 Eu Z 16.
 Eus S 14.

F

Fab Le 20.
 Fe (Dor Fe bru) Ū 7.
 fe (oc Fe li) Le 14.
 Fel R 20.
 fes D 8.
 Flor K 4.
 Fra (li Fra Be) Čc 10.
 fra (Mar Fra Bric) Li 12.
 Fran R 4.
 Fus Čc 20.

G

Ga S 19.
 Gal R 16.
 Gar Čc 14.
 Ge (a ge ni) B 28.
 ge (jung ge tunc) Ū 20.
 ge (que Ge or) D 23.
 Ger (Cyr Ger trud) B 17.
 ger (Di Ger ar) R 20.
 Gi Z 2.
 Go B 13.
 Gon Z 10.
 Gor Z 9.
 Got K 5.
 Gre B 12.

H

Ha (Jo ha Jo) Č 25.
 ha (Sep ha bet) Z 6.
 Hac K 19.
 Han (Jo han Jo) Č 25.

han (Jo han La) K 7.
 Hec Li 18.
 Hed R 15.
 Hier Z 30.
 Hus Čc 6.
 Hyp S 13.

I

I (si i fest) D 7.
 i (ti i que) Li 15.
 In (ab in de) P 19.
 in (am in de) Ū 27.
 in (ban in pe) K 27.
 in (ius in hac) K 18.

J

Ja (Chris Ja co) Čc 25.
 ja (o Ja nus) Le 4.
 ja (Prot Ja ci) Z 12.
 Jer Z 30.
 Jo (cem Jo ha) Č 24.
 jo (Got Jo han) K 6.
 jo (ha Jo Dor) Č 27.
 jo (Steph Jo Pu) P 27.
 jo (trud Jo seph) B 19.
 Ju Ū 16.
 Jul Čc 1.
 Jun (con jun ge) Ū 19.
 jun (dat jun Pri) Č 8.
 jun (ne jun cta) B 23.
 Jus K 17.

K

Ki Čc 8.

L

La (han la tin) K 8.
 la (Scho la sti) Ū 11.
 la (Trans la ti) B 5.
 Lam Z 17.
 Lau S 10.
 Le (bi le lu) Le 29.
 le (bre Le on) Li 6.
 le (cel le Bo) Č 4.
 le (Dor Le Pe) Č 28.
 le (Gal le Lu) R 17.
 Lent Ū 15.
 Ler D 19.
 Li (E li sa) Li 20.
 li (fe li Mar) Le 15.
 li (Ju li con) Ū 17.
 li (Ki li Fra) Čc 9.
 lip K 2.
 Lis D 30.
 Lix R 15.
 Lo S 26.

Lon B 15.
 Lu (le Lu cas) R 18.
 lu (le lu men) Le 30.
 lu (ma Lu ci) P 13.
 Lud (Nic Lud Lam) Z 16.
 lud (The Lud Mar) Li 10.

M

Ma (al ma Lu) P 12.
 ma (cta Ma ri) B 25.
 ma (Soph ma jus) K 16.
 ma (trum Ma thi) Ū 24.
 Mag Čc 22.
 Mar (Mar ti us) B 1.
 mar (cus Mar cus) R 7.
 mar (li Mar Ant) Le 16.
 mar (Lud Mar Fra) Li 11.
 mar (ne Mar gar) Čc 13.
 mar (Nic Mar E) Č 2.
 mar (o Mar tin) Li 11.
 mar (or Mar ci) D 15.
 mar (que Mar Pro) Č 13.
 Mas P 22.
 Mat Z 21.
 Mau Z 22.
 Me P 30.
 Men Le 31.
 Mi (Pri mi Ba) Č 10.
 mi (Re mi que) R 2.
 Mich Z 29.
 Mne Li 2.
 Mo (mas mo do) P 23.
 mo (Si mo nis) R 29.
 mo (Ti mo Bar) S 23.

N

Na Li 28.
 Nat (bet Nat Gor) Z 8.
 nat (do Nat Steph) P 25.
 Ne (be ne jun) B 22.
 ne (be ne Mar) Čc 12.
 ne (pi Ne Ser) K 12.
 ne (pi ne Si) R 27.
 Net K 24.
 Ni (ba Ni co) P 6.
 ni (Bo ni dat) Č 6.
 ni (ge ni tri) B 29.
 ni (pi ni si) R 27.
 ni (ri ni Vi) Č 14.
 Nic (Nic Mar E) Č 1.
 nic (Crux Nic Lud) Z 15.
 Nis (mo nis Quin) R 30.
 nis (Sta nis E) K 9.
 No (mne No vem) Li 3.
 no (Po no bi) Le 27.
 Nol Čc 19.
 Nus Le 5.

O (O mne) Li 1.
 o (Le o qua) Li 7.
 o (ri o Cyr) B 15.
 o (si o Ja) Le 3.
 o (stis o vat) D 10.
 o (The o Mar) Li 10.
 o (ti o A) S 17.
 o (ti o de) B 7.
 Oc (cat oc Fe) Le 13.
 oc (cop oc Wil) Čc 6.
 On Li 7.
 Or D 25.
 Os S 5.
 Oth Li 16.

P

Pan K 31.
 Pau (Pe Pau) Č 30.
 pau (Ti Pau Po) Le 25.
 Paul Č 30.
 Pe (Pe Steph Steph) S 1.
 pe (in pe de) K 28.
 pe (Le Pe Paul) Č 29.
 pe (tunc Pe trum) Ū 22.
 Per (a Per de) B 7.
 per (Lam per ti) Z 18.
 Phil K 1.
 Pi (Cris pi ni) R 26.
 pi (E pi Ne) K 12.
 pi (E pi si) Le 7.
 pi (ga pi ti) S 20.
 Po Le 26.
 Post (A post Al) Čc 16.
 post (Oth post hec) Li 17.
 Prax Čc 21.
 Pri Č 9.
 Prie D 2.
 Pris Le 18.
 Pro (ces Pro cop) Čc 4.
 pro (gon Pro ti) Z 11.
 pro (Jul Pro ces) Čc 2.
 pro (Mar Pro tas) Č 19.
 pro (Steph pro tho) S 4.
 Prot (gon Prot Ja) Z 11.
 prot (Steph Prot Os) S 4.
 Pu P 28.
 Pur Ū 2.

Q

Qua Li 8.
 que (at que Ti) D 13.
 que (bi que Sim) Čc 28.
 que (ci que Vi) D 27.
 que (cti que Ge) D 24.
 que (i que post) Li 16.

que (mi que Fran)
que (te que Cal)
que (te que Mat)
que (ti que Crux)
que (ti que Mar)
Quin

Ř 3.
Ř 13.
Z 20.
Z 13.
Č 17.
Ř 31.

R

Ra
ras
Re
ri (Ci ri ni)
ri (go ri Lon)
ri (Ma ri a)
ri (Mau ri ti)
ri (se ri e)
ri (the ri na)
Ro
Ruf

B 10.
Č 24.
Ř 1.
Č 13.
B 14.
B 26.
Z 23.
K 21.
Li 27.
S 9.
S 27.

S

Sa
san (a san ctus)
san (al san cti)
san (ler san cti)
Sat
Se (hac se ri)
se (se Se ve)
se (Und se Se)
Sep
seph
Ser
Scho
si (bro si i)
si (ci si o)
si (ni Si mo)
si (pi si bi)
Sig
Sil
Sim
Six
Soph
Sta
Steph (Na Steph Jo)
Steph (Pe Steph Steph)
Steph (Steph Steph Prot)
sti
stis
Sum
sus

Li 21.
P 16.
Č 22.
D 20.
Li 29.
K 20.
Ř 23.
Ř 22.
Z 5.
B 20.
K 13.
Ú 10.
D 6.
Le 2.
Ř 28.
Le 8.
K 2.
P 31.
Čc 29.
S 6.
K 15.
K 8.
P 26.
S 2.
S 3.
Ú 12.
D 9.
S 15.
Ú 4.

T

Ta
tas
te (ar te que)
te (ber te que)

D 29.
Č 20.
Ř 12.
Z 19.

te (e te net)
the (Ca the ri)
the (Qua The Lud)
thi
tho (Bar tho lo)
tho (de Tho mas)
tho (pro tho Six)
tho (Pu Tho mae)
ti (Auc ti)
ti (Bric ti us)
ti (la ti o)
ti (Lau Ti bur)
ti (Mar ti us)
ti (per ti que)
ti (pi ti Ti)
ti (Pro ti que)
ti (que Ti bur)
ti (ri ti us)
ti (sum ti o)
ti (ti Ti mo)
ti (Viti que)
Tim
Tin (la tin e)
tin (Mar tin Bric)
trans
tri
trud
trum
tunc
tur

U

U
Um
Und
Ur
us (ti us et)
us (ti us Oth)
us (ti us trans)

U

V

Va (ca Va lent)
Va (et Va ler)
vat
ve
vel
vem
ven (bi ven di)
ven (Da Ven Mich)
Vi (ni Vi ti)
Vi (que Vi ta)
Vin

W

Wil

K 23.
Li 26.
Li 9.
Ú 25.
S 25.
P 21.
S 5.
P 29.
S 31.
Li 14.
B 6.
S 11.
B 2.
Z 19.
S 21.
Z 12.
D 14.
Z 24.
S 16.
S 22.
Č 16.
Le 24.
K 9.
Li 12.
B 4.
B 30.
B 18.
Ú 23.
Ú 21.
B 11.

Čc 4.
Z 4.
Ř 21.
K 25.
Z 25.
Li 15.
B 3.

Ú 14.
D 18.
D 11.
Ř 24.
Ř 20.
Li 4.
Le 10.
Z 23.
Č 15.
D 28.
Le 22.

Čc 7.

Cisioján český.

- Leden:** Ochtáb dal prvý křest, tu se nám všem stala chvála i čest;
Anton a Šeb s Nětú vrtie Pavlem pod boží přetú.
- Únor:** Již Hrom Blažej Hat šli spolkem do Školy zpívat;
Valentin tu běše drže Petr stól Macka učeše.
- Březen:** Do Prahy Vaňka nesú, volajice Řehoře z lesu;
Getrudě šel Ben orat a Maří šel daru dávat.
- Duben:** Pravdě ny Ambrož učí, tomuť jest rád svatý Tiburcí;
všichni lidé chválé Jiříe Marka i Vitále.
- Květen:** Filip kříž vyhřebl, Jana v Staňkově v oleji pohřebl;
máj z fioly vyniká, proto i Urban rád dére lýka.
- Červen:** Biskup Ersim Bonifác šla v jahody a s nima Vitác;
ten přišed s vedra, kúpe Jana Burjanna Petra.
- Červenec:** Června ty Prokope pól vyjda sec sěna Marhoř apoštol;
žat chodila Manda, cnů Jakub ovoce nám dá.
- Srpen:** Petr vězí tam Domin zří píce Vavřík Klára i Maří;
čas běše ten nastal, pan Bartoloměj jal, Jana stal.
- Září:** Jilješ oves požal a Maříe rod do nebe kříž dal;
šel pisat svatý Mat Mauric msty pie rád Dam Ven Mich Jer.
- Říjen:** Jeď v říji Francišku tam dal Dionis vlk a lišku;
Havel k Luce jel, Uršue pověděl, že Šimon otjel.
- Listopad:** Vše svaté každý vidal, také Lud Mar pět Brikcie let znal,
znal jest Bětu slou Ce Klimše Kateřina sňal on.
- Prosinec:** Žaluje Barbě Mikul, Prosinec se na Lucie rozdul;
za pana Tomáše z sěkl rod Štěp Jan Mla Tomě Sil.

A

A (dy a sni)
a (hoř a po)
a (rat a Ma)
a (ton a Šeb)
a (vlk a liš)
a (žal a Ma)
Am
An

Č 12.
Čc 15.
B 24.
Le 19.
Ř 13.
Z 7.
D 4.
Le 17.

B

Ban
Bar (je Bar be)
bar (pan Bar to)
Be
Bě (Bar bě Mi)
bě (čas bě še)
bě (jest bě tu)
bě (tu bě še)
Ben

K 26.
P 4.
S 24.
Z 13.
P 5.
S 18.
Li 19.
Ú 18.
B 21.

C

Bis
Bla
Bo (pod Bo ží)
bo (sim Bo ni)
Brik
Brož
Bur (na Bur ja)
bur (Ti bur cí)

Č 1.
Ú 3.
Le 28.
Č 5.
Li 13.
D 5.
Č 26.
D 15.

Ce (jí ce ře)
ce (k Lu ce jel)
ce (pí ce Vav)
ce (Slon ce Klim)
ce (vo ce nám)
Cie (Brik cie let)
cie (Lu cie roz)
cí (bur cí vši)
Ciš
Cnů

B 11.
Ř 19.
S 9.
Li 22.
Čc 29.
Li 14.
P 14.
D 16.
Ř 5.
Čc 24.

	Č	
čas	S 17.	
če	Ú 27 (28).	
červ	Če 1.	
čest	Le 16.	
čí	D 7.	
	D	
Da (Man da cný)	Čc 23.	
dá (nám dá)	Čc 31.	
da (ru dá vat)	B 30.	
da (šel da ru)	B 28.	
Dal (kříž dal šel)	Z 15.	
dal (táb dal pr)	Le 3.	
dal (ví dal ta)	Li 7.	
Dam	Z 27.	
Dé (li dé chvá)	D 20.	
dé (rád dé ře)	K 28.	
Dě (Prav dě ny)	D 2.	
dě (tru dě šel)	B 19.	
Děl	R 26.	
Di (cho di la)	Čc 20.	
di (jal Di o)	Ř 9.	
Do (do Pra hy)	B 1.	
do (kem do ško)	Ú 9.	
do (rod do ne)	Z 11.	
do (tam Do min)	S 5.	
Dr	Ú 20.	
Dul	P 10.	
Dy (ho dy a)	Č 11.	
dý (kaž dý ví)	Li 5.	
	E	
Er	Č 3.	
	F	
Fác	Č 7.	
Fi (Fi lip)	K 1.	
z fi (máj z fi o)	K 16.	
Franc	Ř 4.	
	G	
Ge	B 17.	
	H	
Ha	Ř 16.	
Hat	Ú 5.	
Ho (ja ho dy)	Č 10.	
ho (Ře ho ře)	B 13.	
Hoř	Čc 14.	
Hrom	Ú 2.	
Hřebel (po hřebel)	K 14.	
hřebel (vy hřebel)	K 5.	
Hy	B 3.	

	CH	
Chni	D 18.	
Cho	Čc 19.	
Chvá (dé chvá lé)	D 21.	
Chvá (la chvá la)	Le 13.	
	I	
I (ka i Vi)	D 27.	
i (la i čest)	Le 15.	
i (ra i Na)	S 14.	
i (to i Ur)	K 24.	
	J	
Ja (cný Ja kub)	Čc 25.	
ja (hřebel Ja na)	K 6.	
ja (jal Ja na)	S 29.	
ja (pe Ja na)	Č 24.	
ja (šla v ja ho)	Č 9.	
Jal (měj jal Ja)	S 28.	
jal (tam jal Di)	Ř 8.	
Jan (Bur jan na)	Č 27.	
jan (Štěp Jan Mla)	P 27.	
Jda	Čc 9.	
Je	P 3.	
Jed	Ř 1.	
Jel (ce jel Ur)	Ř 20.	
jel (ot jel)	Ř 31.	
Jer	Z 30.	
Jest (muž jest rád)	D 10.	
jest (znal jest Bě)	Li 18.	
Ješ	Z 2.	
Ji (la jí ce)	B 10.	
ji (le Ji ře)	D 23.	
ji (v ole jí po)	K 12.	
ji (v ří jí Franc)	Ř 3.	
Jil	Z 1.	
Již	Ú 1.	
	K	
Ka (lý ka)	K 31.	
ka (Mac ka u)	Ú 25 (26).	
ka (Mar ka i)	D 26.	
ka (ni ká pro)	K 21.	
ka (še Ka te)	Li 25.	
ka (Vaň ka ne)	B 5.	
Kaž	Li 4.	
Ké (ta ké Lud)	Li 9.	
Kem	Ú 8.	
Kl	P 24.	
Klá	S 12.	
Klim	Li 23.	
Ko (Pro ko pe)	Čc 5.	
ko (v Staň ko vě)	K 9.	
Křest	Le 6.	

Kříž (be Kříž dal)	Z 14.	
kříž (lip Kříž vy)	K 3.	
Ku (ciš ku tam)	Ř 6.	
ku (liš ku Hal)	Ř 15.	
kú (ra kú pe)	Č 22.	
Kub	Čc 26.	
Kul	P 7.	
Kup	Č 2.	
	L	
la (di la Man)	Čc 21.	
La (chvá la i)	Le 14.	
la (sta la chvá)	Le 12.	
la (vo la jí)	B 9.	
Lé (chvá lé Ji)	D 22.	
z le (ře z le su)	B 15.	
le (šu le po)	Ř 23.	
le (Vi tá le)	D 30.	
Lem	Le 26.	
Len	Ú 15.	
Let	Li 15.	
Li (chni li dé)	D 19.	
Líp	K 2.	
Liš	Ř 14.	
Lo	S 26.	
Lu (na Lu cie)	P 13.	
lu (vel k Lu ce)	Ř 18.	
lu (ža lu je)	P 2.	
Lud	Li 10.	
Ly (o ly vy)	K 18.	
ly (ře lý ka)	K 30.	
ly (Ško ly zpíe)	Ú 11.	
	M	
Ma (Ma ří šel)	B 25.	
ma (a Ma ře)	Z 8.	
ma (i Ma ří)	S 15.	
ma (s ni ma Vi)	Č 14.	
má (To má še)	P 21.	
Mac	Ú 24 (25).	
Máj	K 15.	
Man	Čc 22.	
Mar (Lud Mar pět)	Li 11.	
mar (na Mar hoř)	Čc 13.	
mar (ře Mar ka)	D 25.	
Mat	Z 21.	
Mau	Z 22.	
Mě	P 30.	
Měj	S 27.	
Mi	P 6.	
Mich	Z 29.	
Min	S 6.	
Mla	P 28.	
Mon	Ř 29.	
msty	Z 24.	
muť	D 9.	

	N	
Na (červ na ty)	Čc 2.	
na (Ja na Bur)	Č 25.	
na (Jan na Pe)	Č 28.	
na (Ja na stal)	S 30.	
na (Ja na v Staň)	K 7.	
na (pa na To)	P 19.	
na (sé na Lu)	P 12.	
na (sě na Mar)	Čc 12.	
na (ten na stal)	S 21.	
Nám (nám dá)	Čc 30.	
nám (sě nám všem)	Le 9.	
Ne (do nebe)	Z 12.	
ne (ka ne sú)	B 6.	
s Ně	Le 21.	
Nec	P 10.	
Ni (Bo ni fáce)	Č 6.	
ni (vy ni ká)	K 20.	
s ni (a s ni ma)	Č 13.	
Nis	Ř 11.	
Nu	Li 28.	
Ny (Prav dě ny)	D 3.	
	O	
O (Ben o rat)	B 22.	
o (Di o nis)	Ř 10.	
o (z fi o ly)	K 17.	
o (ješ o ves)	Z 3.	
o (kub o vo)	Čc 27.	
Och	Le 1.	
v ole	K 11.	
On	Li 30.	
Ot	Ř 30.	
	P	
Pa	P 18.	
Pan	S 23.	
Páv	Le 25.	
Pe (ko pe pól)	Čc 6.	
pe (kú pe Ja)	Č 23.	
pe (na Pe tra)	Č 29.	
Petr (Petr vě)	S 1.	
Petr (že Petr stól)	Ú 22.	
Pět	Li 12.	
Pi (šel pi sat)	Z 17.	
pí (zří pí ce)	S 8.	
Pie (msty pie rád)	Z 25.	
Po (a po štol)	Čc 16.	
po (ji po hřebel)	K 13.	
po (le po vě)	Ř 24.	
po (ves po žal)	Z 5.	
Pod	Le 27.	
Pól	Čc 7.	
Pr	Le 4.	
Pra	B 2.	
Prav	D 1.	

Pře *Le 30.*
 Při *Č 18.*
 Pro (ká pro to) *K 22.*
 pro (kul pro si) *P 8.*
 pro (ty Pro ko) *Čc 4.*

R

Ra (Klá ra i) *S 13.*
 ra (s ved ra ku) *Č 21.*
 Rád (ban rád dé) *K 27.*
 rád (jest rád svá) *D 11.*
 rád (pie rád Dam) *Z 26.*
 Rat *B 23.*
 Ric *Z 23.*
 Rod (kl rod štěp) *P 25.*
 rod (řie rod do) *Z 10.*
 Roz *P 15.*
 Ru *B 29.*

Ř

Ře (če Ře ho) *B 12.*
 ře (dé ře lý) *K 29.*
 ře (ho ře z le) *B 14.*
 Ří (Ma ří čas) *S 16.*
 ří (Ma ří šel) *B 26.*
 ři (te ři nu) *Li 27.*
 v ři (jed' v ři ji) *R 2.*
 Řie (Ji řie Mar) *D 24.*
 řic (Ma řie rod) *Z 9.*
 řík *S 11.*

S

Sat *Z 18.*
 Sě (nec sě na) *P 11.*
 sě (sec sě na) *Čc 11.*
 sě (tu sě nám) *Le 8.*
 z sě (sě z sě ke) *P 23.*
 Sec *Čc 10.*
 Si *P 9.*
 Sil *P 31.*
 Sim *Č 4.*
 Slon *Li 21.*
 Sňal *Li 29.*
 Spol *Ú 7.*
 Sta *Le 11.*
 Stal *S 22.*
 Sťal *S 31.*
 v Staň *K 8.*
 Stól *Ú 23.*
 Su (z le su Ge) *B 16.*
 sú (ne sú vo) *B 7.*
 Sva (rád sva tý) *D 12.*
 sva (sat sva tý) *Z 19.*
 sva (vše sva té) *Li 2.*

Š

še (bě še dr) *Ú 19.*
 še (bě še ten) *S 19.*
 še (če še) *Ú 28 (29).*
 še (Klim še Ka) *Li 24.*
 še (má še z sě) *P 22.*
 Šeb *Le 20.*
 šed *Č 19.*
 šel (dal šel pi) *Z 16.*
 šel (dě šel Ben) *B 20.*
 šel (ří šel da) *B 27.*
 ši *Ř 28.*
 ško *Ú 10.*
 šla *Č 8.*
 šli *Ú 6.*
 štěp *P 26.*
 štol *Čc 17.*
 šu *Ř 22.*

T

Ta (dal ta ké) *Li 8.*
 tá (Vi tá le) *D 29.*
 Táb *Le 2.*
 Tác *Č 16.*
 Tam (ku tam jal) *Ř 7.*
 tam (zí tam Do) *S 4.*
 Te (Ka te ři) *Li 26.*
 té (sva té kaž) *Li 3.*
 Ten (še ten na) *S 20.*
 ten (tác ten při) *Č 17.*
 Ti (ty Ti bur) *D 14.*
 Tie *Le 24.*
 Tin *Ú 16.*
 To (Bar to lo) *S 25.*
 to (čí to muť) *D 8.*
 to (Mla To mě) *P 29.*
 to (na To má) *P 20.*
 to (pro to i) *K 23.*
 Ton *Le 18.*
 Tra *Č 30.*
 Tru *B 18.*
 Tu (Bě tu slon) *Li 20.*
 tu (křest tu sě) *Le 7.*
 tú (s Ně tú vr) *Le 22.*
 tú (pře tú) *Le 31.*
 tu (tin tu bě) *Ú 17.*
 Ty (na ty Pro) *Čc 3.*
 tý (sva tý Mat) *Z 20.*
 tý (sva tý Ti) *D 13.*

U

U (brož u čí) *D 6.*
 u (ka u če) *Ú 26 (27).*
 Ur (i Ur ban) *K 25.*
 ur (jel Ur šu) *Ř 21.*

Va *Ú 14.*
 Vaň *B 4.*
 Vat (dá vat) *B 31.*
 vat (zpie vat Va) *Ú 13.*
 Vav *S 10.*
 Vě (ko vě v ole) *K 10.*
 vě (Petr vě zí) *S 2.*
 vě (po vě děl) *Ř 25.*
 s ved *Č 20.*
 Vel *Ř 17.*
 Ven *Z 28.*
 Ves *Z 4.*
 Ví (dý ví dal) *Li 6.*
 vi (i Vi ta) *D 28.*
 vi (ma Vi tác) *Č 15.*
 Vlk *Ř 12.*
 Vo (o vo ce) *Čc 28.*
 vo (Sú vo la) *B 8.*
 Vr *Le 23.*
 Vše *Li 1.*
 Všem *Le 10.*
 Vši *D 17.*

V

Vy (kříž vy hřebí) *K 4.*
 vy (ly vy mi) *K 19.*
 vy (pól vy jda) *Čc 8.*
 vý (pr vý křest) *Le 5.*

Z

Za *P 17.*
 Zí *S 3.*
 Znal (let znal znal) *Li 16.*
 znal (znal znal jest) *Li 17.*
 zpie *Ú 12.*
 zří *S 7.*

Ž

Ža *P 1.*
 Žal *Z 6.*
 Žat *Čc 18.*
 Že (děl že ši) *Ř 27.*
 že (dr že Petr) *Ú 21.*
 Žej *Ú 4.*
 Ži *Le 29.*

~

5. ČEŠTÍ KNÍŽATA A KRÁLOVÉ. 894–1189.

Jméno	Vláda	Korunovace	Úmrtí	Poznámka
Bořivoj			asi 894	
Spytihněv I.			asi 905	
Vratislav	905		921 ún. 13	
Václav sv.	924		929 září 28	
Boleslav I.	929		967 červc 15	
Boleslav II.	967		999 ún. 7	
Boleslav III.	999–1002 1003		1037	sesazen dvakrát
Vladivoj	1002		1003 zač.	
Jaromír	1003 1004–1012 1033–1034		1035 list. 4	sesazen třikrát
Boleslav Chrab.	1003–1004		1025	
Oldřich	1012–1033 1034		1034 list. 9	
Břetislav	1034 list. 9		1055 led. 10	
Spytihněv II.	1055 led. 10		1061 led. 28	
Vratislav II.	1061 led. 28	1085 červ. 15	1092 led. 14	
Konrád brněn.	1092 led. 14		1092 září 6	
Břetislav II.	1092 září 6		1100 pros. 22	
Bořivoj II.	1101–1107 1117–1120		1124 ún. 3	sesazen dvakrát
Svatopluk	1107		1109 září 21	
Vladislav I.	1109 září 21		1125 dub. 13	
Soběslav I.	1125 dub. 13		1140 ún. 14	
Vladislav II.	1140 ún. 14	1158 led. 11	1174 led. 18	vzdal se 1172 konec
Bedřich	1172–1173 1179 zač.		1189 břez. 25	sesazen
Soběslav II.	1173 září — 1178 kon.		1180 led. 29	sesazen

5. ČEŠTÍ KNÍŽATA A KRÁLOVÉ 1189–1439.

Jméno	Vláda	Korunovace	Úmrtí	Poznámka
Konrád Ota	1189 břez. 25		1191 září 9	
Václav	1191 září 9 —pros.		asi 1192	sesazen
Přemysl Otakar I.	1192 zač.— 1193 pros. 1197 pros. 6	1198 srp. 15	1230 pros. 15	sesazen
Jindřich Břetislav	1193 červ.		1197 červ. 15	bisk. praž. od 1182
Vladislav (Jindř.)	1197 červ. 22 —pros. 6		1222 srp. 12	markr. mor. 1197 pros. 6
Václav I.	1250 pros.	1228	1253 září 22	mladší král 1228
Přemysl Otakar II.	1253 list.	1261 pros. 25	1278 srp. 26	markr. mor. 1247 břez. mladší král 1247 červc. 31 vév. rak. 1251 list.
Ota m. branibor.	1278 říj.— 1283 květ. 24.			poručník kr. Václava II.
Václav II.	1283 květ. 24	1297 červ. 2	1305 červ. 21	kr. polský 1300 srp.
Václav III.*	1305 červ. 21		1306 srp. 4	kr. uher. 1301 srp. 27 — 1305 podzim
Jindřich*	1306 září zač. 1307 srp. 15 —1310 kon.		1335 dub. 5	vypuzen dvakrát
Rudolf I.*	1306 říj. zač.		1307 červc 3	
Jan	1310 pros.	1311 ún. 2	1346 srp. 26	
Karel IV.*	1346 srp. 26	1347 září 2	1378 list. 29	markr. mor. 1334 kr. říj. 1346 červc. 11 cíř. říj. 1355 dub. 5
Václav IV.	1363 červ. 15	1363 červ. 15	1419 srp. 16	kr. říj. 1376 červc. 6
Zikmund	1419 srp. 16	1420 červc 28	1437 pros. 9	kr. uher. 1387 břez. 31 kr. říj. 1410 září 20 cíř. říj. 1433 květ. 31
Albrecht*	1438 led. 1	1438 červ. 29	1439 říj. 27	kr. uher. 1438 led. 1 kr. říj. 1438 břez. 18

*) Hvězdička označuje, že panovník počítal léta vlády od zvolení (přijetí, nastoupení), jinak je počítal od korunovace.

5. ČEŠTÍ KNÍŽATA A KRÁLOVÉ. 1453–1918.

Jméno	Vláda	Korunovace	Úmrtí	Poznámka
Ladislav	1453	1453 říj. 28	1457 list. 23	kr. uher. 1440 květ. 15
Jiří z Poděbrad	1458 břez. 2	1458 květ. 7	1471 břez. 22	
Matyáš Korvín	1469 květ. 3		1490 dub. 6	kr. uher. 1455 led. 24
Vladislav II.	1471 květ. 27	1471 srp. 22	1516 břez. 13	kr. uher. 1490 září 21
Ludvík*	1516 břez. 13	1509 břez. 11	1526 srp. 29	kr. uher. 1516 břez. 13
Ferdinand I.*	1526 říj. 24	1527 ún. 24	1564 červc 25	viz. tab. č. 6 a 7
Maximilián	1548 dub. 25	1562 září 20	1576 říj. 12	"
Rudolf II.	1576 říj. 12	1575 září 22	1612 led. 20	"
Matyáš		1611 květ. 23	1619 břez. 20	"
Bedřich	1619 srp. 26	1619 list. 4	1632	vypuzen 1620 list. 8
Ferdinand II.	1619 břez. 20	1617 červ. 29	1637 ún. 15	viz tab. č. 6 a 7
Ferdinand III.	1637 ún. 15	1627 list. 24	1657 dub. 2	"
Ferdinand IV.		1646 srp. 5	1654 červc 9	"
Leopold I.	1657 dub. 2	1656 září 14	1705 květ. 5	"
Josef I.*	1705 květ. 5		1711 dub. 17	"
Karel VI.*	1711 dub. 17	1723 září 5	1740 říj. 20	"
Marie Terezie*	1740 říj. 20	1743 květ. 12	1780 list. 29	kr. uher. 1741 červ. 25
Josef II.*	1780 list. 29		1790 ún. 20	viz tab. č. 6 a 7
Leopold II.*	1790 ún. 20	1791 září 6	1792 břez. 1	"
František II.*	1792 břez. 1	1792 srp. 9	1835 břez. 2	"
Ferdinand V.*	1835 břez. 2	1836 září 7	1875 červ. 29	cís. rak., vzdal se 1848 pros. 2
František Josef I.*	1848 pros. 2		1916 list. 21	cís. rak.
Karel*	1916 list. 21		1922 dub. 1	cís. rak., zřekl se 1918 list. 12

*) Hvězdička označuje, že panovník počítal léta vlády od zvolení (přijetí, nastoupení), jinak je počítal od korunovace.

6. ŘÍMŠTÍ KRÁLOVÉ A CÍSAŘOVÉ. 911–1250.

Jméno	Léta královská	Léta císařská	Úmrtí	Poznámka
Konrád I.	911 list. 10		918 pros. 23	
Jindřich I.	919 květ. 12		936 červc 2	
Ota I.	936 srp. 8	962 ún. 2	973 květ. 7	
Ota II.	961 květ. 26	967 pros. 25	983 pros. 7	
Ota III.	983 pros. 25	996 květ. 21	1002 led. 23; 24	
Jindřich II.	1002 červ. 7	1014 ún. 14	1024 červc 13	lomb. 1004 kv. 15
Konrád II.	1024 září 8	1027 břez. 26	1059 červ. 4	burg. 1033 ún. 2
Jindřich III.	1039 červ. 4	1046 pros. 25	1056 říj. 5	ordin. 1028 dub. 14
Jindřich IV.	1056 říj. 5	1084 břez. 31	1106 srp. 7	sesazen 1105 pros. 31
Rudolf švábský	1077 břez. 15	—	1080 říj. 15, 16	
Heřman lucemb.	1081 pros. 26	—		zřekl se 1088
Konrád, syn Jindřicha IV.	1087 květ. 30	—	1101 červc 27	sesazen 1093
Jindřich V.	1106 led. 5	1111 dub. 13	1125 květ. 23	ordin. 1099 led. 6
Lotar	1125 září 13	1133 červ. 4	1137 pros. 3, 4	
Konrád III.	1138 břez. 13	—	1152 ún. 15	
Jindřich, syn Konráda III.	1147 břez. 30	—	1150	
Fridrich I.	1152 břez. 9	1155 červ. 18	1190 červ. 10	burg. 1178 červc
Jindřich VI.	1169 srp. 15	1191 dub. 14	1197 září 28	sicil. 1194 pros. 25
Filip	1198 břez. 8	—	1208 červ. 21	kor. 1198 září 5; počítal léta od volby
Ota IV.	1198 červc 9	1209 říj. 4	1218 květ. 19	
Fridrich II.	1212 pros. 9	1220 list. 22	1250 pros. 13	sicil. 1198 květ. 17 jerusal. 1225 list. 9
Jindřich, syn Fridricha II.	1222 květ. 8	—	1242 ún. 12	sicil. 1212 břez., sesazen 1255 červc
Jindřich Raspe	1246 květ. 22	—	1247 ún. 16	

6. ŘÍMŠTÍ KRÁLOVÉ A CÍSAŘOVÉ. 1250–1493.

Jméno	Léta královská	Léta císařská	Úmrtí	Poznámka
Konrád IV.	1250 pros. 13	—	1254 květ. 21	zvol. 1237 ún. sicil. 1250
Vilém holand.	1248 list. 1	—	1256 led. 28	
Richard cornwal.	1257 květ. 17	—	1272 dub. 2	
Alfons kastil. (zvolen)	1257 dub. 1	—	1284 dub. 4	nepočítal let vlády
Rudolf I. habsb.	1273 říj. 23	—	1291 červec 15	zvol. 1273 říj. 1
Adolf nassav. (zvolen)	1292 květ. 5	—	1298 červec 2	
Albrecht I.	1298 červec 27	—	1308 květ. 1	kor. 1298 srp. 24; počítal léta kolísavě: od kor. a volby
Jindřich VII.	1308 list. 27	1312 červ. 29	1313 srp. 24	kor. 1309 led. 6, odtud počítal, před tím rex electus
Fridrich Krásný	1314 list. 25	—	1330 led. 13	
Ludvík bavor.	1314 list. 25	1328 led. 17	1347 říj. 11	lomb. 1327 květ. 31
Karel IV.	1346 červec 11	1355 dub. 5	1378 list. 29	čes. 1346 srp. 26 lomb. 1355 led. 6 burg. 1365
Günther Schwarz- burský	1349 led. 30	—	1349 červ. 14	zřekl se 1349 květ. 24
Václav	1376 červec 6	—	1419 srp. 16	čes. 1363 červ. 15 sesazen 1400 srp. 20
Ruprecht falcký	1400 srp. 21	—	1410 květ. 18	
Jošt moravský	1410 říj. 1	—	1411 led. 18	
Zikmund	1410 září 20	1433 květ. 31	1437 pros. 9	čes. 1420 červec 28 uher. 1387 břez. 31 lomb. 1431 list. 25
Albrecht II.	1438 břez. 18	—	1439 říj. 27	čes. 1438 červ. 29 uher. 1438 led. 1
Fridrich III.	1440 dub. 6	1452 břez. 19	1493 srp. 19	uher. 1459 břez. 4

6. ŘÍMŠTÍ KRÁLOVÉ A CÍSAŘOVÉ. 1486–1835.

Jméno	Léta královská	Léta císařská	Úmrtí	Poznámka
Maximilián I.	1486 dub. 9	1508 ún. 10 zvolen cís. řím.	1519 led. 12	burg. 1477 uher. 1490 dub. 4
Karel V.	1519 červ. 28	1530 ún. 24 počítal od volby králem	1558 září 21	špan. 1516 zvol. řím. 1520 říj. 26 lomb. 1530 ún. 22 zřekl se 1556 srp. 23
Ferdinand I.	1531 led. 5	1556 ún. 24	1564 červec 25	čes. 1527 ún. 21 uher. 1526 pros. 16
Maximilián II.	1562 list. 24	1564 červec 25	1576 říj. 12	čes. 1548 dub. 25 uher. 1563 září 8
Rudolf II.	1575 říj. 27	1576 říj. 12	1612 led. 10/20	čes. 1575 září 22 uher. 1572 září 25
Matyáš	1612 červ. 13	—	1619 břez. 20	čes. 1611 květ. 23 uher. 1608 červ. 26
Ferdinand II.	1619 srp. 28	—	1637 ún. 15	čes. 1617 červ. 29 uher. 1618 červec 1
Ferdinand III.	1636 pros. 22	1637 ún. 15	1657 dub. 2	čes. 1627 list. 27 uher. 1625 pros. 8
Ferdinand IV.	1653 květ. 24	—	1654 červec 9	čes. 1646 srp. 5 uher. 1647 červ. 16
Leopold I.	1658 červec 18	—	1705 květ. 5	čes. 1654 září 14 uher. 1655 červ. 27
Josef I.	1690 led. 24	1705 květ. 5	1711 dub. 17	čes. 1705 květ. 5 uher. 1687 pros. 9
Karel VI.	1711 říj. 12	—	1740 říj. 20	čes. 1711 dub. 17 uher. 1712 květ. 22
Karel VII. bavor.	1742 led. 24	—	1745 led. 20	
František I.	1745 září 13	—	1765 srp. 18	
Josef II.	1764 břez. 27	1765 srp. 18	1790 ún. 20	čes., uher. 1780 list. 29
Leopold II.	1790 září 30	—	1792 břez. 1	tosk. 1765 srp. 18
František II.	1792 červec 5	—	1835 břez. 2	zřekl se 1806 srp. 6 cís. rak. 1804 srp. 11

7. UHERŠTÍ KRÁLOVÉ. 972–1382.

Jméno	Vláda	Korunovace	Úmrtí	Poznámka
Gejza	972		997	
Štěpán sv.	997		1058 srp. 15	
Petr	1038–1041 1044		1046	vypuzen
Samuel Aba	1041		1044 červc 5	
Ondřej I.	1046		1081	
Bela I.	1061		1063	
Šalomoun	1033		1074	
Gejza I.	1074 dub. 20		1077 dub. 25	
Vladislav sv.	1077		1095 břez. 25	
Koloman	1095		1114 ún. 4	
Štěpán II	1114		1131 dub.	
Bela II.	1131 dub. 28		1141 ún. 13	
Gejza II.	1141		1161 květ. 31	
Štěpán III.	1161 červe 15 —1162 led. 8 1162 červ. 19		1173 břez. 4	
Vladislav II.	1162 led. 8		1162 led. 14	
Štěpán IV.	1162 ún. 11		1162 červ. 19	
Bela III.	1173		1196 dub. 23	
Emerich	1196		1204 list. 30	
Vladislav III.		1204 srp. 26	1205 květ. 11	
Ondřej II.	1205 květ. 29		1235 list.	
Bela IV.	1235		1270	
Štěpán V.	1270		1272 srp. 1	
Vladislav IV.	1272		1290 červe 10	
Ondřej III.	1290 červe 28		1301 led. 14	
Václav (Vlad.) čes.		1301 srp. 27	1305 podzim	vypuzen
Ota	1305 pros. 6		1308	
Karel Robert	1308 list. 27	1310 srp. 27	1342 červe 16	
Ludvík		1342 červe 21	1382 září 11	kr. pol. 1370 list. 17

7. UHERŠTÍ KRÁLOVÉ. 1382–1918.

Jméno	Vláda	Korunovace	Úmrtí	Poznámka
Maria	1382 září 16			vdala se za Zikmunda branib. 1385 list. 15
Zikmund		1387 břez. 31	1437 pros. 9	viz tab. č. 5 a 6
Albrecht	1438 led. 1		1439 říj. 27	
Alžběta	1439 říj. 27		1440	
Vladislav		1440 červe 17	1444 list. 10	kr. pol. 1434 červe 25
Jan Hunyady	1446 červ. 13 —1453 ún. 13		1456 srp. 11	správce království
Ladislav	1440 květ. 15	1453 ún. 13	1457 list. 23	
Matyáš Korvín	1458 led. 24	1464 břez. 25	1490 dub. 6	kr. čes. 1469 květ. 3
Vladislav Jag.	1490 červe 15	1490 září 21	1516 břez. 13	kr. čes. 1471 květ. 27
Ludvík II. Jag.	1516 břez. 13		1526 srp. 29	kr. čes. 1516 břez. 13
Jan Zápolya	1526 list. 1		1540 červe 21	
Ferdinand I.	1526 pros. 16		1564 červe 25	viz tab. 5 a 6
Maximilián II.		1563 září 8	1576 říj. 12	"
Rudolf II.		1572 září 25	1612 led. 10. 20	"
Matyáš		1608 červ. 26	1619 břez. 20	"
Ferdinand II.		1618 červe 1	1637 ún. 15	"
Ferdinand III.		1625 pros. 8	1657 dub. 2	"
Ferdinand IV.		1647 červ. 16	1654 červe 9	"
Leopold I.		1655 červ. 27	1705 květ. 5	"
Josef I.		1687 pros. 9	1711 dub. 17	"
Karel VI.		1712 květ. 22	1740 říj. 20	"
Marie Terezie	1740 říj. 20	1741 červ. 25	1780 list. 29	"
Josef II.	1780 list. 29		1790 ún. 20	"
Leopold II.	1790 ún. 20	1791 list. 15	1792 břez. 1	"
František II.	1792 břez. 1	1792 červ. 6	1835 břez. 2	"
Ferdinand V.	1835 břez. 2		1875 červ. 29	cís. rak., vzdal se 1848 pros. 2
František Josef I.	1848 pros. 2	1867 červ. 8	1916 list. 21	cís. rak.
Karel	1916 list. 21	1916 pros. 30	1922 dub. 1	cís. rak., zřekl se 1918 list. 12

8. PAPEŽOVÉ. 965-1048.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Jan XIII.		965 říj. 1		972 září 6
Benedikt VI.		973 led. 19		974 červc
Benedikt VII.		974 říj.		983 před říj. 7
Jan XIV.		983 konec		984 srp. 20
Bonifác VII.		974 červ.		974 srp. zahnán 984 se vrátil † 985 červc
Jan XV.		985 srp.		996 dub.
Řehoř V.		996 květ. 3		999 ún.
Jan XVI. protip.		997 květ.		998 břez.
Silvester II.	Gerbertus	999 dub.		1003 květ. 12
Jan XVII.	Secco	1003 červ. 13		1003 pros. 7
Jan XVIII.	Phasianus	1003 pros. 25		1009 červ.
Sergius IV.	Petrus	1009 červc		1012 před dub. 20
Benedikt VIII.	Johannes	1012 dub. 20		1024 dub. 9
Řehoř protip.		1012 červ.		1012 konec zahnán
Jan XIX.	Romanus	1024 dub.-květ.		1032 list. 6
Benedikt IX.	Theophylactus	1032 list. 12		1045 květ. 1 se vzdal
Silvestr III. protip.		1045 led. 21		1046 pros. 20 sesazen
Řehoř VI.	Johannes Gratianus	1045 květ. 1		1046 pros. 20 sesazen
Kliment II.		1046 pros. 24	1046 pros. 25	1047 říj. 9
Benedikt IX. znova		1047 list. 8		1048 červc 16 zahnán
Damasus II.	Poppo	1047 pros. 25	1048 červc 17	1048 srp. 9

8. PAPEŽOVÉ. 1048-1138.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Lev IX.	Bruno Hugonis	1048 pros.	1049 ún. 12	1054 dub. 19
Viktor II.	Gebhardus	1054 září	1055 dub. 13	1057 červc 28
Štěpán X.	Fridericus	1057 srp. 2	1057 srp. 3	1058 břez. 29
Benedikt X.	Johannes	1058 dub. 5		1060 dub. sesazen
Mikuláš II.	Gerhardus	1058 pros.	1059 led. 24	1061 červc 27
Alexandr II.	Anselmus	1061 říj. 1		1073 dub. 21
Honorius II. protip.	Cadalus	1061 říj. 28		1064 květ. 31 sesazen
Řehoř VII.	Hildebrandus	1073 dub. 22		1085 květ. 25
Kliment III. protip.	Wibertus	1080 červ. 25	1084 břez. 24	1100 září
Viktor III.	Desiderius	1086 květ. 24	1087 květ. 9	1087 září 16
Urban II.	Odo de Castellione	1088 břez. 12		1099 červc 29
Paschal II.	Reinerius	1099 srp. 13	1099 srp. 14	1118 led. 21
Theodoricus protip.		1100 září		1100 pros. zahnán
Albertus protip.		1102 ún.		1102 břez. sesazen
Silvestr IV. protip.	Maginulfus	1105 list. 18		1111 dub. 12
Gelasius II.	Johannes Caietanus	1118 led. 24	1118 břez. 10	1119 led. 29
Řehoř VIII.	Burdinus	1118 břez. 8		1121 sesazen
Kalixt II.	Guido	1119 ún. 2	1119 ún. 9	1124 pros. 13/14
Celestin II. protip.	Thebaldus Buccapepus	1124 pros. 15		1124 pros. 16 se vzdal
Honorius II.	Lambertus de Fagniano	1124 pros. 16	1124 pros. 21	1130 ún. 13
Innocenc II.	Gregorius Parapeschi	1130 ún. 14	1130 ún. 23	1143 září 24
Anaklet II. protip.	Petrus de Frangipanis	1130 ún. 14	1130 ún. 23	1138 led. 25

8. PAPEŽOVÉ. 1138–1264.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Viktor IV. protip.	Gregorius	1138 břez. 15		1139 květ. 29 se vzdal
Celestin II.	Guido de Castello	1143 září 26		1144 břez. 8
Lucius II.	Gerardus	1144 břez. 12		1145 ún. 15
Eugenius III.	Petrus Bernardus	1145 ún. 15	1145 ún. 18	1153 červe 8
Anastasius IV.	Conradus de Suburra	1153 červe 12		1154 pros. 3
Hadrián IV.	Nicolaus Breakspear	1154 pros. 4	1154 pros. 5	1159 září 1
Alexandr III.	Rolandus Bandinellus	1159 září 7	1159 září 20	1181 srp. 30
Viktor IV. protip.	Octavianus	1159 září 7	1159 říj. 4	1164 dub. 20
Paschal III. protip.	Guido Cremensis	1164 dub. 22	1164 dub. 26	1168 září 20
Kalixt III. protip.	Johannes Struma	1168 září		1178 srp. 29 se vzdal
Innocenc III. protip.	Landus Sinitus	1179 září 29		1180 led. zajat
Lucius III.	Ubaldu Allucinguli	1181 září 1	1181 září 6	1185 list. 25
Urban III.	Ubertus Cribellus	1185 list. 25	1185 pros. 1	1187 říj. 20
Řehoř VIII.	Albertus	1187 říj. 21	1187 říj. 25	1187 pros. 17
Kliment III.	Paulus Scolarus	1187 pros. 19	1187 pros. 20	1191 břez. konec
Celestin III.	Hyacinthus Bobo	1191 břez. 30	1191 dub. 14	1198 led. 8
Innocenc III.	Lotharius Senensis	1198 led. 8	1198 ún. 22	1216 červe 16
Honorius III.	Cencius Satellus	1216 červe 18	1216 červe 24	1227 břez. 18
Řehoř IX.	Ugolinus Senensis	1227 břez. 19	1227 břez. 21	1241 srp. 22
Celestin IV.	Guifredus Castellioneus	1241 říj. 25	1241 říj. 27	1241 list. 10
Innocenc IV.	Sinibaldus Fliscus	1243 červ. 25	1243 červ. 28	1254 pros. 7
Alexandr IV.	Reinaldus Senensis	1254 pros. 12	1254 pros. 20	1261 květ. 25
Urban IV.	Jacobus Pantaleonis	1261 srp. 29	1261 září 4	1264 říj. 2

8. PAPEŽOVÉ. 1265–1409.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Kliment IV.	Guido Grossus	1265 ún. 5	1265 ún. 15	1268 list. 29
Řehoř X.	Thealdus Vicecomes	1271 září 1	1272 břez. 27	1276 led. 10
Innocenc V.	Petrus de Tarentasia	1276 led. 21	1276 ún. 22	1276 červ. 22
Hadrián V.	Otobonus Fliscus	1276 červe 11		1276 srp. 18
Jan XXI.	Petrus Juliani	1276 září 15	1276 září 20	1277 květ. 20
Mikuláš III.	Joh. Caietanus Ursinus	1277 list. 25	1277 pros. 26	1280 srp. 22
Martin IV.	Simon Mompitius	1281 ún. 22	1281 břez. 23	1285 břez. 28
Honorius IV.	Jacobus Sabellus	1285 dub. 2	1285 květ. 20	1287 dub. 3
Mikuláš IV.	Hieronymus Masci	1288 ún. 15	1288 ún. 22	1292 dub. 4
Celestin V.	Petrus de Murrone	1294 červe 5	1294 srp. 29	1294 pros. 13 se vzdal
Bonifác VIII.	Benedictus Caietanus	1294 pros. 24	1295 led. 23	1303 říj. 12
Benedikt XI.	Nicolaus Bocasinus	1303 říj. 22	1303 říj. 27	1304 červe 7
od r. 1309 v Aviñoně				
Kliment V.	Raim. Bertrandi de Gotto	1305 červ. 5	1305 list. 14	1314 dub 14
Jan XXII.	Jacobus Arnaldi Deuza	1316 srp. 7	1316 září 5	1334 pros. 4
Mikuláš V. protip.	Petrus de Corbaria	1328 květ. 12	1328 květ. 15	1330 červe 25 se vzdal
Benedikt XII.	Jacobus Furnarius	1334 pros. 20	1335 led. 8	1342 dub. 25
Kliment VI.	Petrus Rogerii	1342 květ. 7	1342 květ. 19	1352 pros. 6
Innocenc VI.	Stephanus Alberti	1352 pros. 18	1352 pros. 30	1362 září 12
Urban V.	Guilhelmus Grimoaldi	1362 září 28	1362 list. 6	1370 pros. 19
Řehoř XI.	Petrus Rogerii	1370 pros. 30	1371 led. 5	1378 břez. 27
Kliment VII. protip.	Robertus de Gebennis	1378 září 20	1378 říj. 31	1394 září 16
Benedikt XIII. protip.	Petrus de Luna	1394 září 28	1394 říj. 11	1409 červ. 5 sesazen kon- cilem v Pise, 1417 červe 26 konc. kostn.

8. PAPEŽOVÉ. 1378-1484.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
v Římě				
Urban VI.	Bartholomeus Prignano	1378 dub. 9	1378 dub. 18	1389 říj. 15
Bonifác IX.	Petrus Tomacellus	1389 list. 2	1389 list. 9	1404 říj. 1
Innocenc VII.	Cosmus de Melioratis	1404 říj. 17	1404 list. 11	1406 list. 6
Řehoř XII.	Angellus Corarius	1406 list. 30	1406 pros. 19	1409 červ. 5 sesazen kon- cilem v Pise, 1415 červc 4 se zřekl
v Pise				
Alexandr V.	Petrus Philargus	1409 červ. 26	1409 červc 7	1410 květ. 3
Jan XXIII.	Balthasar Cossa	1410 květ. 17	1410 květ. 25	1415 květ. 19 sesazen kon- cilem kostn.
v Římě				
Martinus V.	Otto Colonna	1417 list. 1	1417 list. 21	1431 ún. 20
Kliment VIII. protip.	Egidius Munion	1424		1429 červc 26 se vzdal
Eugenius IV.	Gabriel Condolmieri	1431 břez. 3	1431 břez. 11	1439 červ. 25 sesazen kon- cilem basilej.
Felix V. protip.	Amadeo duca di Savoya	1439 list. 5	1440 červc 24	1449 dub. 7 se vzdal
Mikuláš V.	Thomas Parentucelli	1447 břez. 6	1447 břez. 19	1455 břez. 24
Kalixt III.	Alphonsus Borgia	1455 dub. 4	1455 dub. 20	1458 srp. 6
Pius II.	Enea Silvio Piccolomini	1458 srp. 19	1458 září 3	1464 srp. 14
Pavel II.	Pietro Barbo	1464 srp. 30	1464 září 16	1471 červc 26
Sixtus IV.	Franc. della Rovere	1471 srp. 10	1471 srp. 25	1484 srp. 12

8. PAPEŽOVÉ. 1484-1644.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Innocenc VIII.	Joh. Bapt. Cybo	1484 srp. 29	1484 září 12	1492 červc 25
Alexandr VI.	Roderico Borgia	1492 srp. 11	1492 srp. 26	1503 srp. 18
Pius III.	Franc. Piccolomini	1503 září 22	1503 říj. 1	1503 říj. 18
Julius II.	Giuliano della Rovere	1503 list. 1	1503 list. 26	1513 ún. 21
Lev X.	Giovani Medici	1513 břez. 15	1513 břez. 19	1521 pros. 1
Hadrián VI.	Adriano Florent	1522 led. 9	1522 srp. 31	1523 září 14
Kliment VII.	Guillelmo Medici	1523 list. 19	1523 list. 26	1534 září 25
Pavel III.	Alessandro Farnese	1534 říj. 13	1534 list. 1	1549 list. 10
Julius III.	Giov. Mar. del Monte	1550 ún. 8	1550 ún. 22	1555 břez. 23
Marcel II.	Marc. Cervino	1555 dub. 9	1555 dub. 10	1555 dub. 30
Pavel IV.	Gian. Pietro Caraffa	1555 květ. 23	1555 květ. 26	1559 srp. 18
Pius IV.	Giov. Angelo Medici	1559 pros. 25	1560 led. 6.	1565 pros. 9
Pius V.	Michael Ghislieri	1566 led. 7	1566 led. 17	1572 květ. 1
Řehoř XIII.	Ugo Buoncompagni	1572 květ. 13	1572 květ. 26	1585 dub. 10
Sixtus V.	Felice Peretti	1585 dub. 24	1585 květ. 1	1590 srp. 27
Urban VII.	Giambattista Castagna	1590 září 15		1590 září 27
Řehoř XIV.	Nicolao Sfondrati	1590 pros. 5	1590 pros. 8	1591 říj. 15
Innocenc IX.	Gian. Ant. Facchinetti	1591 říj. 29	1591 list. 2	1591 pros. 30
Kliment VIII.	Hippolyto Aldobrandini	1592 led. 30	1592 ún. 2	1605 břez. 5
Lev XI.	Alessandro Medici	1605 dub. 1	1605 dub. 10	1605 dub. 27
Pavel V.	Camillo Borghese	1605 květ. 16	1605 květ. 29	1621 led. 28
Řehoř XV.	Alessandro Ludovisi	1621 ún. 9	1621 ún. 12	1623 červc 8
Urban VIII.	Maffeo Barberini	1623 srp. 6	1623 září 29	1644 červc 29

8. PAPEŽOVÉ. 1644–1930.

Jméno	Jméno vlastní	Volba	Posvěcení (korunovace)	Úmrtí
Innocenc X.	Giambattista Pamfili	1644 září 15	1644 říj. 4	1655 led. 7
Alexandr VII.	Fabio Chigi	1655 dub. 7	1655 dub. 28	1667 květ. 22
Kliment IX.	Giul. Rospigliosi	1667 červ. 20	1667 červ. 27	1669 pros. 9
Kliment X.	Emilio Altieri	1670 dub. 29		1676 červec 22
Innocenc XI.	Benedetto Odescalchi	1676 září 21		1689 srp. 12
Alexandr VIII.	Pietro Ottobuoni	1689 říj. 6		1691 ún. 1
Innocenc XII.	Antonio Pignatelli	1691 červec 12	1691 červec 15	1700 září 27
Kliment XI.	Giov. Franc. Albani	1700 list. 23	1700 pros. 18	1721 břez. 19
Innocenc XIII.	Mich. Ang. de Conti	1721 květ. 8	1721 květ. 18	1724 břez. 7
Benedikt XIII.	Vinc. Mar. Orsini	1724 květ. 29	1724 červ. 4	1730 ún. 21
Kliment XII.	Lorenzo Corsini	1730 červec 12	1750 červec 16	1740 ún. 6
Benedikt XIV.	Prospero Lambertini	1740 srp. 17	1740 srp. 25	1758 květ. 3
Kliment XIII.	Carlo Rezzonico	1758 červec 6	1758 červec 16	1769 ún. 2
Kliment XIV.	Giov. Ant. Ganganelli	1769 květ. 19	1769 červ. 4	1774 září 22
Pius VI.	Giov. Ang. Braschi	1775 ún. 15	1775 ún. 22	1799 srp. 29
Pius VII.	Greg. Barn. Chiaramonti	1800 břez. 14	1800 břez. 21	1823 srp. 20
Lev XII.	Annib. della Genga	1823 září 28	1823 říj. 5	1829 ún. 10
Pius VIII.	Franc. Xav. Castiglione	1829 břez. 31	1829 dub. 5	1830 list. 30
Řehoř XVI.	Mauro Capellari	1831 ún. 2	1831 ún. 6	1846 červ. 1
Pius IX.	Giov. Mar. Mastai-Feretti	1846 červ. 16	1846 červ. 21	1878 ún. 7
Lev XIII.	Gioachimo Pecci	1878 ún. 20	1878 břez. 3	1903 červec 20
Pius X.	Giuseppe Sarto	1903 srp. 4	1903 srp. 9	1914 srp. 20
Benedikt XV.	Giacomo della Chiesa	1914 září 3	1914 září 6	1922 led. 21
Pius XI.	Achilles Ratti	1922 ún. 6	1922 ún. 12	

9. BRNĚNŠTÍ BISKUPOVÉ (OLOMOUC).

Jméno	Jmenován	Potvrzen	Zemřel (povýšen)
Matěj Frant. hr. Chorýnský		1777 pros. 15	
Jan Lachenbacher		1786 list. 11	
Vincenc Josef hr. Schratzenbach		1799 červ. 13	
Václav ryt. Stuffer		1816 list. 20	
František Gindl	1831 září 16		1841 bis. gurský
Antonín Arnošt hr. Schafgotsch	1841		1870 břez. 31
Karel Nöttig	1870 srp. 17	1870 list. 29	1882 led. 14
Dr. Frant. Sal. Bauer	1882 dub. 30	1882 červec 30	1904 květ. 3 arcib. olom.
Dr. Pavel hr. Huyn	1904 dub. 17	1904 květ. 14	1916 říj. 19 arcib. praž.
Dr. Norbert Jan Klein	1916 říj. 19	1916 pros. 7	1926 led. 4 se vzdal
Dr. Josef Kupka		1926 květ. 31	administrátorem

10. BUDĚJOVIČTÍ BISKUPOVÉ (PRAHA).

Jméno	Jmenován	Potvrzen	Zemřel (povýšen)
Jan Prokop hr. Schafgotsch	1784 dub. 18	1785 pros. 11	1813 květ. 8
Arnošt Konstantín Růžička	1815 červ. 15	1816 srp. 25	1845 břez. 18
Josef Ondřej Lindauer	1845 září 22	1846 led. 18	1850 červ. 4
Jan Valerián Jirsík	1851 břez. 25	1851 září 5	1883 ún. 23
Frant. de P. hr. Schönborn	1883 srp. 22	1883 září 28	1885 červec 27 arcib. praž.
Martin Josef Říha	1885 červec 7	1885 červec 27	1907 ún. 7
Josef Ant. Hůlka	1907 pros. 4	1907 pros. 16	1920 ún. 10
Šimon Bárta		1920 pros. 16	

11. HRADEČTÍ BISKUPOVÉ (PRAHA).

Jméno	Jmenován	Potvrzen	Zemřel (povýšen)
Matouš Ferdinand Sobek (Zoubek) z Bílenberka	1660 květ. 1	1664 list. 10	1668 červ. 10 arcib. pražský
Jan Fridrich z Valdštejna	1668	1673 list. 27	1675 květ. arcib. pražský
Jan Frant. sv. p. z Talmberka	1676 led. 15	1676 říj. 19	1698 dub. 3
Bohumír Kapoun ze Svojkova	1698 září 23	1699 květ. 18	1701 list. 18
Tobiáš Jan Becker	1701 list. 24	1702 dub. 3	1710 září 11
Jan Adam hr. Vratislav z Mitrovic	1710 list. 12	1711 květ. 12	1721 září 24 bis. litoměř.
Václav Frant. z Košina	1721 led. 9	1721 pros. 1	1731 břez. 26
Mauric Adolf Kar. vév. saský	1731 říj. 8	1732 dub.	1733 červ. bis. litoměř.
Jan Josef hr. Vratislav z Mitrovic	1733 červc 7	1733 pros. 18	1753 září 11
Antonín Petr hr. Příchovecký	1753 říj. 18	1753 list. 19	1763 říj. 26 arcib. pražský
Heřman Hanibal hr. Blü- megen	1763	1764 dub. 9	1774 říj. 17
Jan Ondřej Kaiser z Kaiseru	1775 květ. 2	1775 červc 17	1776 květ. 5
Josef Adam hr. Arco	1776 květ. 17	1776 červc 10	1780 dub. 6 bis. sekovský
Jan Leopold z Haye	1780 červc 29	1780 pros. 11	1794 červ. 1
Maria Tadeáš hr. Traut- mannsdorf	1794 srp. 30	1795 červ. 1	1811 list. 26 arcib. olom.
Alois Josef hr. Krakovský z Kolovrat	1812 led. 6	1812 břez. 15	1830 září 5 arcib. pražský
Karel B. Hanl z Kirehtreu	1831 říj. 25	1832 ún. 24	1874 říj. 7
Josef Jan Ev. Hais	1875 květ. 27	1875 červc 5	1892 říj. 27
Edvard Jan N. Brynych	1892 pros. 21	1893 led. 19	1902 list. 20
Josef Doubrava	1903 ún. 9	1903 červ. 22	1921 ún. 20
Karel Kašpar		1921 červ. 13	

12. JAGERŠTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Catapanus	1009		
Bonifacius	1019	1037?	se připomíná
S. Buldus		1047 září 24	
Petr	1048	kol 1096	
Prokop	1102		
Vavřinec	1104	1105	se stal arcib. ostřih.
Martin	kol 1106	1111	se připomíná
Volferius	1111	1113	"
Cletus	1114	1131	"
Ondřej	1132		
Bestrius	1135		
Martyrius	1143	1151	se stal arcib. ostřih.
Lukáš	1156	1161 květ.	"
Sarna	kol 1161		
Chamma	1166		snad týž co předešlý
Mikuláš	1169 (1179)	1183	se stal arcib. ostřih.
Petr	1183	1195	se připomíná
Catapanus	1198	kol 1216	
Tomáš	1217	1224	se připomíná
Cletus	1225	1242	"
Lambertus	1243	1275	"
Ondřej	1275	1304	"
Martin	1307	1321	"
Chanadinus de Telegd	1322	1330 září 17	se stal arcib. ostřih.
Mikuláš	1330 září 17	1362	se připomíná
Michael	1362 list. 28	1377	"

12. JAGERŠTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Emerich Zudar	1377 říj. 2	1384	se připomíná
Jan de Kanizsa	1384 srp. 27	1387 říj. 25	se stal arcib. ostřih.
Štěpán Chyko	1388 led. 18	1399	se připomíná
Tomáš de Ludány	1400 břez. 23	1402—3	„
Stiborius de Minori Stiboriz	1410 srp. 13	1420 srp.	„
Tomáš	1421	1423	„
Petr de Rozgony	1425 květ. 23	1437	„
Dionysius Széch	1439 červ. 5	1440 ún. 15	se stal arcib. ostřih.
Šimon de Rozgony	1440 ún. 15	1444 list. 10	
Ladislav de Hedervár	1447 pros. 20	1467	se připomíná
Jan Peckenschlager	1467 červ. 13	1474 břez. 15	se stal arcib. ostřih.
Gabriel Rangone	1475 dub. 24	1486	
Urban de Nagy-Luche	1487 dub. 27	kol 1490	
Rodericus Borja	kol 1491		
Ascanius Sfortia	1492 srp. 31		se vzdal
Tomáš Bakocz de Erdöd	1497 červ. 9	1497 pros. 20	se stal arcib. ostřih.
Hippolytus de Este (správce)	1497 pros. 20	1520 září 3	
Julius de Medicis, vicecan-cellarius	1520 září 12		se vzdal
Ladislav Szalkán	1523 červ. 18	1524 květ. 6	se stal arcib. ostřih.
Pavel de Várda	1526	1527 led. 1	„
Tomáš Zalaházy	1529 ún. 3	1537	
František de Frangipanibus	1539 květ. 30	1543	
Mikuláš Oláho	1550 červc 4	1554 srp. 3	
František a Wilacki (Ujlak)	1554 srp. 3	1555 ún. 1	
Jiří Body	1556	1557	
Antonín Verantius	1560 červc 17	1570 září 25	

12. JAGERŠTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (jmenován)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Štěpán Radetius	1573 květ. 15	1586 ún.	
Demetrius Naprágy	1594	1595	
Jan Cherödy	1596 červ. 17	1597 srp. 4	
Štěpán Szuhay	1600	1607 říj. 5	se stal arcib. kaloč.
Jan Erdödy	1616	kol 1625	nepotvrzen
Jan Pyber	1625 pros. 25	1633 říj.	1631 dub. 7 potvrzen
Emerich Lósy	1633	1637 list. 16	se stal arcib. ostřih.
Jiří Lippay de Zombor	1637 květ. 1	1642 list. 18	
Jiří Jakusith de Orbova	1642 list. 21	1647 list. 21	
Benedikt Kisdy	1648 ún. 2	1660 červ. 22	
Tomáš Pállfy ab Erdöd	1660	1670	se stal bisk. nitran.
František Szegedy	1669 září 23	1675 září 12	1672 potvrzen
Jiří Bársony	1676 pros. 13	1678 led. 18	
Ferdinand Pállfy ab Erdöd	1678	1680 říj. 31	
Petr Korompay	1681 pros. 28	1687	se stal bisk. nitran.
Jiří Fenessy	1687 květ. 12	1699 břez. 4	
Štěpán Telekessy	1699 červ. 15	1715 břez. 3	
Gabriel Antonín Erdödy	1715	1744	
František Barkóczy	1745 květ. 10	1761 červe 13	se stal arcib. ostřih.
Karel Esterházy de Galántha	1762 dub. 19	1799	
Arcibiskupové			
František Xav. Fuchs	1804 srp. 20	1807 červ. 27	
Štěpán Fischer de Nagy-Szalatnya	1807 září 18	1822 červc 4	
Jan Lad. Pyrker de Felső-Eör	1827 dub. 9	1847 list. 3	
Vojtěch Bartakovics	1850 září 30		

13. KOŠIČTÍ BISKUPOVÉ (JAGER).

Jméno	Jmenován (svěcen)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Ondřej Szabó	1804 srp. 20	1819 září 27	
Štěpán Csech	1821 led. 8	1831 červ. 4	
Emerich Palugyay	1832 ún. 24	1838 list. 17	se stal bisk. nitran.
Antonín Ócskay	1839 ún. 18	1848 září 13	
Josef Kunszt	1850 květ. 20	1851 květ. 14	se stal arcib. kaloč.
Ignác Fábry	1852 září 27	1867 červ. 26	
Jan Perger	1868 břez. 13	1876 dub. 5	
Konstantin Schuster	1877 září 23	1887 břez. 17	
Zikmund Bubics	1887 list. 20	1907 květ. 22	
Augustin Fischer-Colbrie	1905 břez. 12	1925 květ. 25	
Josef Čársky	1925 červ. 14		

14. LITOMĚŘIČTÍ BISKUPOVÉ (PRAHA).

Jméno	Zvolen (jmenován)	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel (povýšen)
Maximilian Rudolf sv. p. Schleinitz		1655 červ. 9	1675 říj. 13
Jaroslav Ignác hr. ze Šternberka		1675	1709 dub. 12
Hugo Frant. hr. Königseck	1709	1711 červ. 7	1720 září 6
Jan Adam hr. Vratislav z Mitrovic		1721 září 24	1733 květ. 5 arcib. pražský
Mauric Adolf vév. saský	1730	1733	1759 červ. 20
Emanuel Arnošt hr. z Valdštejna		1759 červ. 12	1789 pros. 7

14. LITOMĚŘIČTÍ BISKUPOVÉ (PRAHA).

Jméno	Jmenován	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel (povýšen)
Ferdinand Kindermann		1790 červ. 4	1801 květ. 25
Václav Leopold Chlumčanský z Přestavlk		1801 říj. 16	1814 pros. 12 arcib. pražský
Josef František Hurdálek	1815 červ.	1816 ún. 18	1822 ún. 27 se zřekl
Vincenc Edvard Milde	1823 led. 16	1823 červ. 13	1831 pros. 27 arcib. vídeň.
Augustin I. Bartoloměj Hille	1831 pros. 31	1832 září 16	1865 dub. 26
Augustin II. Pavel Vahala	1865 září 16	1866 dub. 8	1877 září 1
Antonín Lud. Frind	1879 květ. 15	1879 červ. 22	1881 říj. 28
Emanuel Jan K. Schöbel	1882 dub. 30	1882 srp. 15	1909 list. 28
Josef Gross	1910 dub. 20	1910 červ. 5	

15. LITOMYŠLŠTÍ BISKUPOVÉ (PRAHA).

Jméno	Zvolen (jmenován)	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel (povýšen)
Jan I.	1344 dub. 30	1344 list. 21	1353 led.-červ.
Jan II. ze Středy		1353 říj. 9	1364 červ. 12 bis. olomoucký
Albrecht ze Šternberka		1364 srp. 23	1368 arcib. magdeb.
Petr Jelito		1368 červ. 9	1371 říj. 13 arcib. magdeb.
Albrecht ze Šternberka	1372 břez. 25 se vrátil	1371 říj. 13	1380 led. 14
Jan III. Soběslav, mark. mor.		1380	1387 biskup olom.
Hynek Kluk z Klučova protibiskup 1379—1380			
Jan IV. Železný		1388 léto	1418 ún. 14 bis. olomoucký
Aleš (Albrecht) z Březi		1420 květ. 13	1442
Matěj		1443	1446 pros. 9
Eliáš (administrátor, farář v Jind. Hradci)		1462 červ. a červ.	se připomíná
Jan VI. Bavor	1474 ún. 10	1474 list. 16	

16. NITRANŠTÍ BISKUPOVÉ (OSTŘÍHOM).

Jméno	Zvolen	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Bisritus (Beszkrtus)	1034	1047 září 27	
Mikuláš	1133		
Pavel	1137		
Jan	1156		
Everardus	1168	1198	
Jan	1204		
Jakub	1223	1240	
Adam	1241	1241	
Bartoloměj	1242		
Mikuláš	1253		
Vincenc	1255	1269	
Filip	1272		
Vincenc	1279		
Petr	1280		
Paschasius	1289	1289	se připomíná
Jan	1302	1328	„
Měšek (Michael)	1328	před 1334 květ. 11	se stal biskupem vesprim.
Vít de Castro ferreo	1334 květ. 11	kol 1347	
Mikuláš de Monoszló	1347 květ. 23	1350 led. 11	se stal bisk. záhřeb.
Štěpán de Insula	1350 led. 11	1367 ún. 10	se stal arcib. kaloč.
Ladislav de Demjén	1367 ún. 26	1372 říj. 27	se stal bisk. vespr.
Dominik de Novo loco	1372 říj. 27		
Demetrius	1387 zvolen	1387 říj. 25	se stal bisk. vespr.
Řehoř	1388 říj. 24	1392	se připomíná
Michael	1393 břez. 10	1399	„

16. NITRANŠTÍ BISKUPOVÉ (OSTŘÍHOM).

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Petr	1399 červ. 16	1403	se připomíná
Hynek	1404 zvolen	1427	„
Jiří de Berzencze	1429 červ. 1	1437	„
Dionysius de Széch	1438 dub. 21	1439 červ. 5	se stal bisk. jager.
Ladislav Bebek de Csetnek	1440	1447	se připomíná
Mikuláš	1449 led. 15	1456	„
Albrecht Hangács de Vettes	1458	1458 červ. 16	se stal bisk. vespr.
Eliáš	1460 zvolen	1463	se připomíná
Tomáš de Debrenthe	1463 led. 13	1480	„
Řehoř	1484 říj. 1	1492	„
Antonín de Sankfalva	1493 led. 2	1500	„
Mikuláš de Báchka	1501 červ. 5	1503 červ. 21	se stal bisk. erdel.
Zikmund Thurzó	1503 srp. 4	1504 list. 15	„
Štěpán	1505 pros. 9		
Štěpán Podmaniczky	1512 říj. 22	1530	se připomíná
Jan Thurzó			
František Thurzó	1550 červc 4		
Pavel Abstemius (Borne- misza)	1560 červc 17	1579	
Zachariáš Mossóczy	1583 říj. 7	1586 dub. 10 ⁴	
Štěpán Fejérvöy	1588 pros. 19	1596 červ. 7	se stal arcib. ostřih.
Frant. Forgách de Ghymes	1599 dub. 2	1607 květ.-srp.	„
Štěpán Szuhay	1607	1607	se stal arcib. kaloč.
Valentin Lépes	1608 pros. 6	1619	„
Jan Telegdy	1619	1644	

16. NITRANŠTÍ BISKUPOVÉ (OSTŘÍHOM).

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Štěpán Bosnyák	1644 září 13	1644	
Jan Püsky	1645	1647	
Jiří Szelepchényi	1648	1658	se stal arcib. káloč.
Leopold Kollonich	1666	1670 červen	
Tomáš Pállfy	1670	1679 květ. 7	
Jan Gubasóczy	1680	1686	
Petr Korompay	1687	1690 květ. 12	
Jakub Hassko	1690	1691	se vzdal
Blasius Jáklín de Elefánth	1691	1696	
Ladislav Matyasovszky	1696 červ. 21	1705 květ. 10	
Ladislav Adam Erdödy	1706	1736 květ. 12	
Jan Arnošt Harrach	1736	1739	
Emerich Esterházy de Galántha	1740 pros. 7	1763 list. 18	
Jan Gusztinyi	1763 list. 18	1777	
Antonín Revay	1780 září 18	1783	
František Fuchs	1787 břez. 10	1804 srp. 20	
Josef Kluch	1808 srp. 28	1826 pros. 31	
Josef Vurum	1827 září 17	1838 květ. 2	
Emerich Palugyay	1839 ún. 13	1858 červe 24	
Augustin Roskoványi	1859 dub. 15	1892 ún. 24	
Emerich Bende	1893 červ. 21	1911 břez. 26	
Vilém hr. Batthyány	1911 břez. 26	1923 list. 23	1904 list. 30 koad- jutor Em. Bende- deho
Karel Kmetko	1921 ún. 13		

17. OLOMOUČTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel (povýšen)
Jan I.		1063	1085 list. 25
Vezel		po 1088	
Ondřej I.	1092 led. 4 investován	1094 břez. 12 svěcen	1096 květ. 22
Petr I.			1104? červe 3
Jan II.		1104	1126 ún. 21
Jindřich Zdík	1126 břez. 22	1126 říj. 3	1150 červ. 25
Jan III.		1150 červe 21	1157 ún. 19
Jan IV.	1157 září 29	1157 říj. 20	1172 dub. 1
Dětleb	1172?	1174?	1181 list. 4
Pelhřim		1182 květ. 23	(1184?) břez. 2
Kaim	1186 červe 10		1194 led. 13
Engelbert		1194 po 30 září	1199 pros. 17
Bavor			1201 říj. (6?)
Robert		1202 dub. 21	1240 říj. 17
Vilem	1240 říj.		1245 září se zřekl
Konrád z Friedberka		1240 konec	1247 zač. se zřekl
Bruno z Schauenburka	1245 září 20 jmenován pa- pežem	1247 květ. uveden do diecese	1281 ún. 18
Dětřich		1281	1302 říj. 10
Jan VI. z Valdštejna		1302	1311 říj. 7
Petr		1311	1316 červ. 7
Konrád		1316 po 13. červe	1326 srp. 8
Jindřich Berka z Dubé		1326 září 26	1333 pros. 29
Jan VII.		1334 břez. 27	1351 září 27
Jan VIII. Očko z Vlašimi		1351 list. 17	1364 červe 12 arcib. pražský
Jan IX. ze Středy	1364 červe 12	1364 srp. 23	1380 pros. 20
Petr Jelito		1381	1387 ún. 12
Jan X. Soběslav mark. mor.		1387	1387 list. 27 patriarcha aquilej.

17. OLOMOUČTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Úmrtí (povýšen)
Mikuláš z Rizmburka	1388 před 4. květ.	1390 b. ez. 26	1397 červ. 6 (9)
Jan XI. Mráz		1397 červc 20	1403 po 11 srp.
Ladislav (Lacek) z Kravař		1403 červ. 2	1408
Konrád z Vechty	1408	1410 červ. 9	1413 červc 17 arcib. pražský
Václav Králík z Buřenic		1413.	1416 září 12
Jan XII.		1418 ún. 14	1430 říj. 9
Konrád ze Zvole		1431 led. 10	1434 srp. 4
Pavel z Miličina	1434 říj. 3	1435 led. 25	1450 květ. 2
Jan XIII.		1450 červc 8	1454 květ. 19
Bohuslav ze Zvole		1454 srp. 16	1457 červc 31
Protáz z Černé hory		1459 červc 27	1482 srp. 24 (25)
Jan Filipec z Prus		1484	
Jan XIV. Vitic	administrátor	1487 červc 4	1489 červ. 3 bisk. vesprim.
Jan XV. Borgia, kardinál	"	1493 ún. 8	1497 se vzdal
Stanislav I. z Turzo		1497 led. 30	1540 dub. 17
Bernard Zoubek ze Zdětina	1540 květ.	1540 červ. 27	1541 břez. 11
Jan XVI. Dubravský	1541 dub. 30	1541 červ. 27	1553 září 6
Marek Khuen z Olomouce	1553 říj. 6	1553 pros. 22	1565 ún. 10
Vilem Prusinovský	1565 břez. 8	1565 dub. 13	1572 červ. 16
Jan XVII. Grodecký	1572 červc 16	1572 list. 19	1574 led. 1
Tomáš Albín z Helfenburka	1574 břez.	1574 říj. 8	1575 břez. 10
Jan XVIII.	1576 ún. 13	1576 květ. 4	1578 ún. 6
Stanislav II. Pavlovský	1579 červ. 11	1579 srp. 26	1598 červ. 2
František z Ditrichštejna, kardinál	1599 květ. 26	1599 září 1	1636 září 19
Jan XIX. Arnošt z Platten- štejna		1636 list.	1637 srp. 21
Leopold Vilem, arcikn. rak.		1637 list. 16	1662 list. 27

17. OLOMOUČTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Úmrtí (povýšen)
Karel I. Josef, arcikníže rak.		1663 ún. 15	1664 led. 21
Karel II. z Lichtenštejna		1664 břez. 12	1695 září 23
Karel III. Josef, vévoda lotrinský		1695 září 23	arcib. trevírským
Volfgang Han. hr. Schratten- bach, kardinál		1711 září 15	1738 červc 22
Jakub Arnošt z Lichten- štejna		1738 říj. 11	1745 led. 13 arcib. salzb.
Ferdinand Julius hr. Troyer, kardinál		1745 pros. 9	1758 ún. 5
Leopold, Fridrich hr. Egkh		1758 dub. 27	1760 pros. 15
Maximilian hr. z Hamiltonu		1761 břez. 4	1776 říj. 31
Arcibiskupové			
Antonín Theodor hr. Col- loredo Waldsee		1777 říj. 6	1811 září 12
Maria Tadeáš hr. Traut- mannsdorf		1811 list. 26	1819 led. 20
Rudolf Jan, arcikníže rak.		1819 břez. 24	1831 červc 23
Ferdinand hr. Chotek		1832 ún. 24	1836 září 5
Maximilián Josef sv. p. So- merau-Beckh, kardinál		1837 květ. 19	1853 břez. 31
Bedřich kardinál z Fürsten- berka	1853 červ. 6	1853 září 4	1892 srp. 8
Dr. Theodor Kohn	1892 list. 8	1893 ún. 5	1915 pros. 3
Dr. František S. kard. Bauer		1904 květ. 13 ustanoven	1915 list. 25
Lev kardinál ze Skrbenských		1916 led. 18 postulován	
Dr. Antonín Cyril Stojan	1921 břez. 10 ustan.	1921 dub. 3 svěcen	1923 září 29
Dr. Leopold Prečan	1923 list. 10 ustan.	1923 pros. 30 svěcen	

18. OSTŘIHOŠTÍ ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel	Poznámka
Dominik	1000	1002	
Šebastián	kol 1002	kol 1036 pros. 20	
Dominik	1037	1046	
Benedikt	1055		
Neaemias		1077	
Desiderius	1078	1084—5	
Acha	1085		
Serafin	1100	1104	
Vavřinec	1105	1118	
Marcel	1119		
Felicián	1127	1150	
Martyrius	1151	1161 dub. 27	
Lukáš Bánffy	1161 květ.	1179	
Job	1179		
Mikuláš	1183		
Job	1184	1204	
Ugrinus	1204		
Jan de Merania	1205	1223	
Robert	1226 břez. 13	1238	
Matěj	1240 břez. 6	1241	
Štěpán de Vancsa	1243 červc 7	1251	se stal kard. bisk. Praenest.
Benedikt	1254 ún. 25	1260	
Filip	1262 led. 11	kol 1273	
Lodomerius	1279 červ. 1	1297	
Řehoř Bodod (de Katupani)	1299 led. 28	1303 říj. 11	
Michael	1303 list. 4	kol 1304	

18. OSTŘIHOŠTÍ ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel	Poznámka
Tomáš	1306 led. 31	kol 1321	
Boleslav de Tost	1321 říj. 2	kol 1328	
Mikuláš	kol 1329 zvolen		vzdal se
Chanadinus de Telegd	1330 září 17	1349	
Mikuláš de Monoszló	1350 led. 11	1358	
Mikuláš	1358 říj. 8	1366 po červ.	
Tomáš	1367 ún. 10	1375	
Jan	1376 led. 23	1378	
Demetrius	1379 a znovu 1381 led. 11.	1386	
Jan de Kanizsa	1387 říj. 25	1418 květ. 30	
Jiří de Hohenlohe	1418 pros. 22	1423 srp. 8	
Jan de Borsnitz	1420 břez. 27	před 1423 srp. 8	
Jiří de Pálócz	1423 list. 10	1439	
Dionysius Szechy	1440 ún. 15	1465 ún. 11	
Jan Vitéz	1465 květ. 11	1472 srp. 11	
Jan Peckenschlager	1474 břez. 15	1482 list. 14	se stal arcib. solnohradským
Jan z Aragonie	1484 pros. 20	1485	
Hippolyt z Este	1487 květ. 21	1497	se stal bisk. jager.
Tomáš Bakócz de Erdöd	1497 pros. 20	1521 červ. 11	
Jiří Szakmary	1523 květ. 18	1524 dub. 7	
Ladislav Szalkán	1524 květ. 6	1526 srp. 29	
Pavel de Varda	1527 led. 1	1549 říj. 12	
Mikuláš Oláhus	1554 srp. 3	1568 led. 14	
Antonín Verantius z Šibeniku	1570 září 25	1573 červ. 16	
Sedes vacat	1573—1596		
Štěpán Fejérvövy	1596 červ. 7	1596 list. 20	
Jan Kutasy	1597 led. 29	1601 září 16	

18. OSTŘIHOŠTÍ ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (potvrzen)	Zemřel	Poznámka
Sedes vacat 1602—1607			
Frant. Forgách de Ghymes	1607 květ.-srp.	1615 říj. 15	
Petr Pázmány	1616 září 28	1637 břez. 19	
Emerich Lósy	1637 list. 16	1642 ún. 9	
Jiří Lippay de Zombor	1642 list. 18	1666 led. 2	
Jiří Szelepcsényi	1666	1685 led. 14	
Jiří Széchenyi	1685 břez. 21	1695 ún. 18	
Leopold Kollonich	1695 červc 14	1707 led. 20	
Kristián August Saský	1707	1725 srp.22	
Emerich Eszterházy de Galántha	1725	1745 pros. 6	
Sedes vacat 1745—1751			
Mikuláš Csáky	1751 list. 15	1757 květ. 31	
Sedes vacat 1757—1761			
František Barkóczy	1761 červc 13	1765 červ. 18	
Sedes vacat 1765—1775			
Josef de Batthyány	1776 květ. 20	1799 říj. 23	
Sedes vacat 1799—1808			
Karel Ambrož z Este	1808	1809 září 2	
Sedes vacat 1809—1819			
Alexandr Rudnay	1819 pros. 17	1831 září 13	
Josef Kopáczy	1838 pros. 15	1847 září 22	
Jan Scitovszky	1849 září 28	1866 říj. 17	
Jan Simor	1867 ún. 22	1891 led. 23	
Klaudius Frant. Vaszary	1891 říj. 27	1912 pros. 31	
Jan Csernoch	1913 led 1	1927 červc 25	
Justinián Jiří Serédi	1928 led. 29		

19. PRAŽŠTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel
Dětmar	973		982 led. 2
Vojtěch	982 ún. 19	983 červ. 29	997 dub. 23
Thidag		998 červc 7	1017 červ. 10
Ekkard		1017 říj. 8	1023 srp. 8
Izzo		1023 pros. 29	1030 led. 30
Šebřif	1030 ún.	1031 červ. 29	1067 pros. 9
Jaromír	1068 červ. 15	1068 červc 2	1089 červ. 26
Kosmas	1091 břez. 4	1034 břez. 12	1098 pros. 10
Heřman	1099 ún. 28	1100 dub. 8	1122 září 17
Menhart		1122	1134 červc 3
Jan I.	1134 září 29	1135 dub. 19	1139 srp. 8
Silvestr	1139 září 29		1140 ún. 17 zřekl se před svéc. † 1161 ún. 10
Ota	1140 ún. 25	1140 červ. 25	1148 červc 10
Daniel I.	1148 červc 29	1148 pros. 31	1167 srp. 9
Gotpold (Gothard)	1168 ún.	—	1168 břez. 10
Fridrich	1169		1179 led. 31
Voliš (Valentin)	1180		1182 (ún. 6?)
Jindřich Břetislav	1182 břez. 25	1182 červc 23	1197 červ. 15
Daniel II. Milík		1197 list. 1	1214 břez. 30
Ondřej		1215 list. 22	1224 červc 10
Pelhřimov		1224 říj. 1	1225 červ. se zřekl † 1245 led. 8
Budilov		1225 červ. 26	1226 červc 10
Jan II.		1226 pros. 19	1236 srp. 17
Bernart		1236 září 10	1240 září 12
Mikuláš z Rizmburka		1241 květ. 29	1528 led. 17
Jan III. z Dražic	1258 ún. 1	1258 břez. 10	1278 říj. 21
Tobiáš z Bechyně	1278 list. 15	1279 ún. 22	1296 břez. 1
Řehoř z Valdeka		1296 červ. 12	1301 září 6

19. PRAŽŠTÍ BISKUPOVÉ A ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel
Jan IV. z Dražic		1301 pros. 10	1343 led. 5
Arnošt z Pardubic	1343 led. 13	1343 břez. 3	
Arcibiskupové			
Arnošt z Pardubic		1344 dub. 30	arcib. pražským † 1364 červ. 30
Jan Očko z Vlašimi	1364 červc 12	1364 srp. 23	1378 září 17 se zřekl † 1380 led. 14
Jan II. z Jenštejna	1378 říj. 20 ustanoven papežem	1379 břez. 19	1396 dub. 2 se zřekl † 1400 červ. 17
Olbram ze Škvorce	1396 břez. 5 ustanoven papežem	1396 dub. 2	1402 květ. 1
Mikuláš Puchník		1402 červe 26	1402 září 19
Zbyněk Zajíc z Hazmburka	před 1403 září 22	1402 list. 29	1411 září 28
Albík z Uničova	1411 říj. 29	1412 led. 25	1412 konec se zřekl † 1427 červe 23
Konrád z Vechty		1413 červe 17	1421 dub. 21 přistoupil k Hu- sitům, 1426 led. 2 v klatbě † 1431 pros. 26
ADMINISTRÁTOŘI STRANY POD JEDNOU.			
Jan biskup olom.	1421 červe 21	† 1430 říj. 9	
Kuneš ze Zvole, bisk. olom.	1431	† 1434 srp. 4	
Šimon z Nymburka, arcijáh. boleslavský	} od 1434	do 1444	od 1436 v Žitavě 1436—1444 v Praze
Johánek z Dubé, děk. praž.			

19. PRAŽŠTÍ ADMINISTRÁTOŘI POD JEDNOU.

Jméno	Zvolen (ustanoven)	Zemřel	Poznámka
Prokop z Kladrub, děkan pražský	od 1444	† 1450	v Praze, od 1448 v Plzni
Václav Hněvsin z Krum- lova, děkan pražský	} od 1450, zvolení kapitulou	do 1458	v Plzni, od 1453 v Praze
Mikuláš z Krumlova			
Václav Hněvsin z Krumlova	1458 ustanoven papežem	† 1460	
Hilarius Litoměřický	} od 1460, zvolení kapitulou	do 1462	
Jan z Krumlova			
Hilarius Litoměřický	od 1462, ustan. papežem	† 1469 v Bu- dějovicích	v Praze, od 1467 v Plzni
Hanuš z Kolovrat	} od 1469	do 1481	v Plzni, od 1478 v Praze
Jan z Krumlova			
Hanuš z Kolovrat	} od 1481	do 1483	
Václav z Plané			
Pavel Pauček	1484 říj. 23 ustan. pap.	† 1498	
Ambrož z Plzně, děkan pražský	od 1498, zvolen kapitulou	do 1509	
Ambrož z Plzně	} od 1500	do 1509	
Blažej z Plané			
Dr. Jan Žák, děkan pražský	od 1516	do 1526	1512—1526 prob. litoměřickým
Arnošt ze Šleinic, probošt pražský	od 1525	do 1542	
Valentin Han ze Stříbra	} od 1543	do 1555	
Jan z Pouchova			

19. PRAŽŠTÍ ADMINISTRÁTOŘI POD OBOJÍ.

Jméno	Zvolen	Zemřel (setrval)	Poznámka
ADMINISTRÁTOŘI STRANY POD OBOJÍ.			
M. Jan z Rokycan	od 1431	do 1437	1435 říj. 21 zvolen stranou podobojí arcib. pražským, nepotvrzen † 1471 ún. 22
M. Křišťan z Prachatic	od 1437	do 1439	
M. Jan Příbram	} od 1439	do 1448	v Praze
M. Prokop z Plzně			
M. Jan z Rokycan	od 1441	do 1448	v Hradci Králové
M. Jan z Rokycan	od 1448	do 1471	
M. Václav Koranda	od 1471	do 1497	
M. Jakub ze Stříbra	od 1497	do 1499 †	
M. Pavel ze Žatce	od 1500	do 1517 †	
Matěj Korambus z Třebče	od 1517	do 1520	
M. Václav Šišmánek z Lito- myšle	od 1520	do 1523 †	
M. Havel Cahera z Žatce	} od 1523 srp. 24	do 1524	
M. Jan Kulata z Přeštic			
Jindřich, farář lounský			
Jan, farář z Čes. Brodu			
M. Havel Cahera z Žatce	od 1524	do 1529	
M. Vavřinec Třeboňský	} od 1529	do 1531	
Václav Unhošťský			
Václav Unhošťský	od 1531	do 1539	
M. Martin Klatovský	od 1539	do 1541	
Jan Mystopol	od 1542	do 1556	

19. PRAŽŠTÍ ADMINISTRÁTOŘI POD OBOJÍ.

Jméno	Zvolen (ustanoven)	Zemřel (setrval)	Poznámka
ADMINISTRÁTOŘI STRANY POD OBOJÍ.			
M. Jan Kolínský			
M. Matěj z Hájků (Dapsilii Curius)	1555	1562 † 1583 břez. 23	
Jan Mystopol	} 1562 na podzim	† 1568	
Martin Mělnický		1571	
Jindřich Dvorský (Curius) z Helfenburka	1571 červec	1581 pros. 12 † 1582 září 15	
Václav Benešovský*	1581 pros. 12	1591 červec 14	
Fabián Rezek Strakonický	1591 červec 14	1594 dub. 29	
Václav Dačický	1594 dub. 29	1604 podzim	sesazen a arcibiskupem pražským uvězněn
Jan Benedikt	1605 červ. 8	1609 zač.	
Tomáš ze Soběslavě	1609 led. 23	1609 červec 30	
Eliáš Šud ze Semanína	1609 říj. 7	1614 květ. 29	
Zikmund Crinitus	1614 červ. 16	† 1619 červ. 16	
Jiří Dikastus Mirkovský	1619 září 19	1621 před Vánocemi	odešel do vyhnanství
Samuel Martinus z Dražova	1631 za saského vpádu do Čech	† 1639 únor 7	ve vyhnanství v Perně

19. PRAŽŠTÍ ARCIBISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Posvěcen (ustanoven)	Zemřel
Antonín Brus z Mohelnice		1561 říj. 5	1580 srp. 28
Martin Medek z Mohelnice		1581 říj. 8	1590 ún. 2
Zbyněk II. Berka z Dubé	1592 pros. 14	1593 říj. 10	1606 břez. 6
Karel hr. z Lamberka	1606 říj. 14	1607 říj. 7	1612 září 18
Jan III. Lohelius		1612	1622 list. 2
Arnošt Albrecht hr. z Harrachu	1623 srp. 6	1624 dub. 2	1667 říj. 25
Jan Vilem hr. Libštejnský z Kolovrat		1667 list.	1668 květ. 31
Matouš Ferdinand Sobek (Zoubek) z Bílenberka		1668 červ. 10	1675 dub. 29
Jan Fridrich hr. z Valdštejna		1675 květ.	1694 červ. 3
Jan Josef hr. Breuner		1694	1710 března 20
Ferdinand hr. Khünburg		1710	1731 srp. 6
Daniel Josef Mayer z Mayeru		1731 list. 4	1733 dub. 10
Jan Adam hr. Vratislav z Mitrovic		1733 květ. 5	1733 červ. 2
Mauric Gustav hr. Mander-scheidu		1733 červ. 22	1763 říj. 26
Antonín Petr hr. Příchofský		1763 říj. 26	1793 dub. 14.
Vilem Florentin kn. Salm		1793 květ. 9	1810 září 14
Václav Leopold Chlumčanský z Přestavlk		1814 pros. 2	1830 červ. 14
Alois Josef hr. Krakovský z Kolovrat		1830 září 5	1833 břez. 28
Ondřej Alois hr. Ankvic		1833 květ. 31	1838 břez. 26
Alois Josef sv. pán Schrenk		1838 červ. 20	1849 ún. 22
Bedřich Josef kníže Schwarzenberg	1849 pros. 13	1850 srp. 15	1885 břez. 27
Frant. kard. Schoenborn	1885 červ. 27	1885 srp. 15	1899 červ. 25
Lev kard. Skrbenský	1899 pros. 14	1900 led. 14	
Pavel de Huyn	1916 říj. 4	1916 pros. 8	
František Kordač	1919 září 16	1919 říj. 26	

20. ROŽNAVŠTÍ BISKUPOVÉ (od 1776 břez. 13, Jager).

Jméno	Jmenován	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Jan B. Galgóczy		1756 dub. 2	apoštolský vikář
Antonín Révay, bisk. mélský	1776 září 16		
Antonín Andrassy	1780 září 18	1799 list. 15	
František Szányi	1802 břez. 1	1810 břez. 29	
Ladislav de Eszterházy	1811 dub. 6	1824 září 11	
František Lajesak	1825 červ. 27	1827 září 17	se stal bisk. varad.
Jan B. Scitovszky	1828 dub. 20	1839 ún. 17	se stal bisk. pětik.
Dominik Zichy v. Vásonkevő	1841 dub. 18	1842 květ. 23	se stal bisk. vespr.
Vojtěch Bartakovics	1844 srp. 16	1850 září 30	se stal arcib. jager.
Štěpán Kollárscsik	1850 září 30	1869 červ. 18	
Juraj Schopper	1872 led. 17	1895 dub. 10	
Jan Ivankovič	1896 list. 22	1904 říj. 15	se vzdal
Ludovít Baláž	1905 říj. 17	1920 září 18	odtud neobsazeno

21. SPIŠŠTÍ BISKUPOVÉ (od 1776 břez. 13, Jager).

Jméno	Jmenován	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Karel de Salbeck	1776 září 16	1787 červ. 15	
Jan Antonín Révay de Reva	1788 dub. 7	1806 led. 9	
Michael de Brigido	1807 břez. 23	1816 červ. 23	
Jan B. Ladislav Pyrker	1819 dub. 18	1820 říj. 2	se stal patriarch. benát.
Josef Bélik	1823 list. 24	1847 břez. 5	
Vincenc Jekelfalussy	1848	1849	
Ladislav Zabojsky	1851 květ. 25	1870 září 11	
Josef Samassa	1871 červ. 26	1873	
Jiří Császka	1874	1891	
Pavel Szmrecsanyi	1891	1903	
Alexander Parvy	1904	1919	
Jan Vojtašák	1920		

22. VRATISLAVŠTÍ BISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (posvěcen)	Zemřel (povýšen)	Poznámka
Jeroným	1051	1062	
Jan I.	1063	1072	
Petr I.	1074	1111	
Žirotlav I.	1111	1120	1112 posvěcen
Heimo (Imislav)	1120	1126	
Robert Korabita	1127	1140—1143	se stal bisk. krak.
Jan II.	1141—1147	1149 (1152, 1154)	se stal arcib. hnězd.
Walter Zadora	1148 (1152, 1154)	1169 led. 27	
Žirotlav Rosen	1170 břez. 12	kol 1193 dub. 3	
Swanko Prawdita	1193?	1198 led. 19	
Jaroslav kn. slez. a opol.	1199	1201 led. 23	
Ciprian	1201 břez. 1	před 1206 květ. 26	
Vavřinec Doliveta	1207 květ. 26	1232 červ. 7	
Tomáš Kozlowaroga	1232 srp. 15	1268 květ. 30	
Vladislav arcib. solnohrad.	postulatus	1270 dub. 27	
Tomáš Zarembo	1270 září 5 posvěcen	1292 břez. 15	
Jan III. Romka	1292 dub. 24	1301 list. 19	
Jindřich II. z Vrbna	1302 ún. 2 zvolen	1319 září 23	
Vít de Habdank	1319 pros. 25 zvolen	1325 list 27?	
Nanker de Oxa	1326 říj. 1	1341 dub. 10	

22. VRATISLAVŠTÍ BISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen	Potvrzen	Zemřel
Přelav de Pogarella	1341 květ. 5 zvolen	1342 led. 28 potvrzen	1376 dub. 6
Dětřich	1376 dub. 27 zvolen	1378 list. 8 potvrzen	
Václav kn. slez. a lehn.	1382 červc 28	1417 pros. 17 se vzdal	1420
Konrád kn. slez. a oleš.	1417 pros. 20	1418 červ. 6 posvěcen	1447 srp. 9
Petr II. Novák	1447 září 5	1447 říj. 22 posvěcen	1456 ún. 6
Jošt z Rožmberka	1456 červ. 9 potvrzen		1467 pros. 15
Rudolf de Rüdesheim	1468 led. 20	1468 dub. 27 potvrzen	1482 led. 17
Jan Roth	1482 ún. 16	1482 břez. 4 potvrzen	1506 led. 21
Jan Turzo	1506 břez. 22 posvěcen	coadjutor Jana Rotha volen 1502 břez. 11	1520 srp. 2
Jakub de Salza	1521 září 1 zvolen	1521 červc 24 potvrzen	1539 srp. 25
Baltazar z Promnic	1539 září 17 zvolen	1540 dub. 21 potvrzen	1562 led. 20
Kašpar z Logau	1562 ún. 16 zvolen	1562 dub. 17 potvrzen	1574 červ. 4
Martin Gerstmann	1574 červc 1 zvolen	1574 srp. 31 potvrzen	1585 květ. 24
Ondřej Jerin	1585 červc 9 zvolen	1585 září 9 potvrzen	1596 list. 5
Sedes vacat	1596—1599		
Pavel Vojtěch	1599 květ. 5 zvolen	1599 srp. 18 potvrzen	1600 květ. 6

22. VRATISLAVŠTÍ BISKUPOVÉ.

Jméno	Zvolen (posvěcen)	Zemřel	Poznámka
Jan ze Žiže	1600 červc 18 zvolen	1608 dub. 25	
Karel rakouský	1608 červc 7 postulatus	1624 pros. 26	
Karel Ferd. pol. a švéd.	1625 květ. 3 zvolen	1655 květ. 9	
Leopold Vilem rakouský	1655 srp. 20 postulatus	1662 list. 27	
Karel Josef rakouský	1663 ún. 23 postulatus	1664 led. 27	
Šebastian Rostock	1664 dub. 22 zvolen	1671 červ. 9	
Bedřich hessen-darmstadt.	1671 září 3 zvolen	1682 ún. 19	
František Ludvík falckrabě rýnský	1683 červ. 30 zvolen	1732 dub. 18	
Filip z Sinzendorfu, kard.	1732 červc 14 zvolen	1747 září 28	
Filip Schaffgotsch	1748 květ. 1 posvěcen	1795 led. 5	od 1744 coadjutor
Jan Kristián Hohenlohe	1789 srp. 3	1817 led. 21	coadjutor
Emanuel Šimonský	1824 srp. 26	1832 pros. 27	
Leopold Sedlnický	1836 červc 11 praecon.	1840 pros. 25	
Josef Knauer	1843 led. 27 praecon.	1844 květ. 16	
Melchior Diepenbrock, kard.	1845 červ. 8 posvěcen	1853 led. 20	
Jindřich Förster	1853 září 12 potvrzen	1881	
Robert Herzog	1882	1883	
Georg Kopp	1887	1914	
Adolf Bertram	1914		

UKAZATEL.

Číslo znamená stránku. Zkratky „m.“ = město, -a atd. nebo městský, -á, -é atd., král. = královský, -á, -é atd., čes. = český, -á, -é atd.

A

Actum (diplom.) 17
 adiutorium (berní) 139
 adjunkt krajský 107
 adresa (inscriptio) 111
 advent (chronol.) 53
 advocatus v. rychtář
 advokáti 101
 akciz 87
 akt (diplom.) 38—39, 41, 43, 45, 51
 aktová látka 142, 143, poznámka 38,
 41
 anděl (sfrag.) 113
 Andernach 129
 annus jubilaeus (chronol.) 61—62
 anthologie klas. spisovatelů 75
 apelační soud král. v. soud
 apographum 37
 apprecatio 17
 approbace (diplom.) 38
 aragonský v. pruhu
 area 87
 arenga 16
 archiv: definice 10—11, literatura 10,
 název 10, obsah 11, podstata 9—11,
 úkol 11, vznik 9—10
 archiv inventovati 44—50, katalogiso-
 vati 51—69, pořádati 40—42, ulo-
 žiti 42—43
 archivu inventář 41—42, 44—50, 77,
 katalog 42, 51—69, pořádek abe-
 cední 41—42, chronologický 41, pů-
 vodní 39, přírůstky 50, razítka 45,
 uložení 42—43
 archiv městský 81, 109, 117, 142,
 143
 archivář: činnost vědecká 70, povin-
 nost hlavní 11, povinnosti jiné
 69—70
 archiváři holanďtí 40
 archivní inspektor státní 3—4, jed-
 notka 51, místnost 42—43, památ-
 ky čistiti, konservovati, vystavo-

vati 43, fotografovati 69, 70, pořá-
 dek v. pořádek, sklad (depôt) 40,
 50, 143, skříně 43, teorie holandská
 40, značka 45—46, značka stará 46
 autenticum (radní kniha pamětní)
 137.

B

Banca v. iudicium
 bann 85
 barvy heraldické 25—26
 bede v. berně
 bedel v. biřic
 berna generalis, regalis, specialis 138
 berně 104, 106, 138; královská 138,
 městská 87, 93, 121, 124, 138, 139,
 rozepisovati ji 93, mimořádná 138,
 řádná 139, zemská 138, 141
 berní knihy 139, obec 141, okresní
 (úředník) 107, rejstřík odhadní 139,
 167—168, rejstřík výběrčí 139,
 168—169, rulla 105, 141, správa
 105, úprava 107, věci 102, 104
 berníci 93
 bernictví krajské 106, městské 95
 berniční účty 100, jich přehlížitel
 100
 Beroun 90
 Bílá hora 100, 103, 105, 106, 111, 112
 biřic 91
 blasonovati znak 27
 bonita půdy 141
 Bononiensis consuetudo (chronol.)
 58
 Božího těla svátek 55
 brabantský v. lev
 brána m. 94
 Bremy 130
 brief (= dopis) 28, 29, (= listina)
 13
 břevno (herald.) rakouské 114—116,
 uherská 113—116

Brno 85, 86, 90, 92, 98, 108, 119
brněnský Municipál 119, písař mistr
Jan 119, právo 92, 99, Sentence
119, Schöffebuch 119, soud kmet-
ský 119
Brod Něm. 98, 108, kniha nálezů 98
Budějovice Čes. 100
Budín 110
bulla olověná, zlatá 23
burgenses 86
burgermeister 94
burgrecht 87, 90
burgundský v. pruhu
Bydžov Nový 86
byrokratická správa 121

C

Calculus Florentinus 62, Pisanus 62
cancellarius 34, c. regis Bohemiae
supremus et archiducissae Austriae
primus 112, c. regni Bohemiae 110,
c. regni B. summus, supremus 110,
112
cancelli 34
capsula pečetní 24
carta 129
cartularium 37
castella římská 82, 83
cedule řezaná 23, testamentu 137
cechy m. 82, 87, 89, 93, 102, 122, 143,
cechu starší 89
cechovní mistři 93, počty 143, privi-
legia 99, 143, registra příjmů a vy-
dání 143, registratura 143, soud
89, zájmy 124
cehmistr 87, 89, 93
celní stanice 85
cesty 105
census arealis 87, civitatis 139, re-
gius 137, recognitionis 87
cisioján (chronol.) 57
cives 86, civium magister 94
civitates římské 81, 82
clo 85, z ochrany zboží 87
clona pečeti 24
collecta 138
collectores 93
completorium (chronol.) 59
confraternitates 89
consiliarius (diplom.) 28
consilium (diplom.) 28, civitatis 88,
plenum, vigorosum 96; consilii do-
mus 94
consistorium 95
consules 89
consulta v. edikty
Contributionalia 143

copia (diplom.) 37, imitativa 37
copiarium 37
corroboratio 17
curia (dvorec) 86
Cursus civilium sententiarum 119

Č

Časopisy (arch.) 70
Čechy 119, znak 113, 114, 116
čeleď 86
číslo jednací 38, pořadové (inventár-
ní) 45
čistiti památky archivní 43
čistopis (diplom.) 31, 38, 123
člověčenství 103
čtvrť m. 139
čtvrtní m. dozorcí 95

D

Daň domovní 84, městská 87, ne-
přímá 87, přímá 87, vojenská 87
dání za právo 99
datování 17, konceptu 46—47, listu
46, originálu 46
datum 17, hlavní 47, inventární 46—
47, jednotky archivní 51, katalo-
gové 52, přibližné 47, regestové 65
datum listu 46, knihy 47. 66, kon-
ceptu 46
dávka 84, 87, 91, 93, 139, naturální
149, poddanská 104
dědina 103, 139
dědinné právo 103
dekrety rady městské 124, 125, kniha
d. 124
dělníci 93
den v měsíci 56—57, v týdnu 55—56,
dne dělení 58—59, dny suché 53—
54, d. s. adventní 53, letniční 55,
podzimní 55, postní 54
denominati 131
depositum (arch.) 40
depôt (arch.) 40
desátníci m. 95
deset kop 91
desky (arch.) 43, zemské 118, úřad
jejich 118, vklad 118, výpis 118
destinatarius 14
děti 104
devisa (herald.) 26
devítník neděle 54
dicta v. edikty
dictamen (diplom.) 30
dictator (diplom.) 39
ding gehegtes 91

dinghaus 91
diplom šlechtický 20
diplomatarium 37
diplomatika (literatura) 12
directorium in publico-politicis et
cameralibus 111
direktor vrchnostenský 104
dispositio (diplom.) 16, její sloveso 64
distributa (vydání) 139
dluhy listem zapsané 99, obecní 142,
dluhů zápisy 96
dlužní věci 105
dobré mravy v kraji 106
dobytek 141
dohled na míry a váhy 88, policejní
88
dochování (arch.) fasciklu, knihy,
originálu 49
dolnolužický v. vůl, znak
dominikál 105, 141
domkaři 86
domy m. 87 105, 139, movité i nemo-
vitě příslušenství 139
domus consilii et maniloquii 94, iu-
dicii, iudicis 91, negotiationum 95
dozor na věci veřejné 101
dozorcí m. čtvrtní 95
družina dvorská 82, řemeslníků 82
držba nepamětná 103
z Dubé Ondřej 119
důchodní vrchnostenský 104
důchody obecní 99, 100
duchovní 86
dům kupecký, obchodní 95
Dunaj 82
důstojníci 101
dvorec panský 86
dvorcové zřízení 82
dvorské úřady v. úřady
Dvůr Králové 86

E

Edikty (edicta, dicta, consulta) m.
rady 124
elench registraturní 39, 41, 44
emfyteutické právo 103
era křesťanská 60—61, mučedníků
61, světová 60
erb (znak) 25—27
exemplum (diplom.) 37
exemptio 85
exhibitum (diplom.) 38
ex libris 68
expedice 38, česká dvorské kanceláře
110, 111, německá d. k. 111
expeditum (diplom.) 38
explicit (diplom.) 65.

F

Facsimile 37
fafrnochy 26
falce královské (Říšské) 85
farář 105
farní obec v. obec
fascikl 39, f. nový 44, 46, původní 41,
43, 47, jeho dochování 49, nápis
48, popis obsahu 66, regest 48
fasse (berní) 141
Ferdinand I 99, 100, 106, 110, 112—
115
Ferdinand II 112
Ferdinand III 112
Ferdinand V 102, 116
fojt 88, 103
folio reální 140
formalismus soudu m. 95, 98
formulář (diplom.) 30
formulářová sbírka 30
forstmistr vrchnostenský 104
forum 81, fori ius 81
fotografií sbírka 70
fotografovati památky arch. 69, 70
Francie sev. 128
franská doba 82
František II. 102, 107, 115, 116
František I. Lotr. 115
František Josef I. 116
freinzins 87
Fridrich II. cí. 85
fronhofverfassung 82.

G

Gemeineltesten 95
genanten 131
genealogie (literatura) 12
gericht (m.) 91 sl.
gerichtshaus 91
geschworne 89
gildy kupecké 89
glejty 126, 134
gotické písmo moderní 20
grafická výzdoba (listiny) 21, 109,
značky (listiny) 22—23
granadský v. rytíř
grossare 30
grunt (usedlost) 104, 140, 141
gruntovní kniha 65, 104, 105, 140,
171—173
guberniální patenty 117
gubernium 101, 102.

H

Habsburkové 111, 112, 114
habsburský v. lev
haličský v. znak

Hamburk 130
hanfešt 13
hastilatio 137
hejtman m. 95, krajský 106, 107, jeho kancelář 106, vrchnostenský 102—104
helm (herald.) 25, jeho tvary 26
heraldika (literatura) 12
heraldický v. barvy, kusy ozdobné hereditates 139
heslo (herald.) 26
hod boží vánoční 54, velikonoční 52, svatodušní 54
hodinky (chronol.) 58
hodiny české 59, jejich převod na naše 59, začátek 59; německé 59, podle celého orloje 59, nerovné 58, podle půlorloje 59
hofmistr král. 111
hofrychtář 92
holandský v. archivář, archivní teorie
hora completa 59, matutina 58, nona 58, prima 58, sexta 58, tertia 58, vespera 59
horae aequinoctiales 58, canonicae 58, temporales 58
horní místo 85
hornolužický v. zed', znak
hospites 86
hospodářský v. inspektor, konference, řád, ředitelství, společnost, správa, úřad, základ
hosté 86, 108
hotovost krajská 106, městská 87, 95, zemská 87
hrad 84, hrady 81, 82, krajské 85, sídelní 85
hradby římské 83
Hradčany 100
Hradec Králové 86
hradiště 81
hrdelní v. moc právní, soud
hromada obecní 104, 105, vesnická 103, větší 104
husitské bouře 95, 98, 99, revoluce 98, 99, 103, války 119.

CH

Cheb 100
chirografy 22, 128, 129
chirografní znamení 22, 31
chirogram 61
chronologie (literatura) 12
chronologický v. jednotka, pořádek, řada
chronostich 61
Chrudim 85, 86.

Imunita města 81, osady trhové 84
incipit znění 65
index registraturní 39
indikce 60
indorsat 36, 41, 51, 67
inductio in realem possessionem 128, 137
ingrossare 30
ingrossator (diplom.) 30, kanceláře m. 121
innungen 89
inquilini 91
inscriptio (diplom.) 15, 111, 123
insertum (diplom.) 37
inspektor archivní státní 3—4 hospodářský 100, vrchnostenský 104
instrukce vrchnostenské 104
instrumentum (= listina) 13, notářský 14, 23
interpolace 31
interventio 16, intervenientes 28
intitulatio (diplom.) 15, 111
introit 53
inventář archivu 41, 42, 44—50, 77; doplňky 50, rozdíl od katalogu 51, podoba 45, pojem 44, rubrika první 45, druhá 45—46, třetí 46—47, čtvrtá 47—49, pátá 49—50, šestá 50, sedmá 50
inventář archivu starý 46, 50, tištěný 70, 77
inventář registraturní 36, 44
inventární jednotka 45—50, poznámka 50, regest 47—49
inventovati archivní sklad 50, pečetidla 50, přírůstky 50
invocatio (diplom.) 15
iudex civitatis 88, iudicis domus 91
Iudicialia 143
iudicium civitatis bannitum, contestatum, magnum, vigorosum 91, iudicii banca 91, caudae 92, domus 91
iudicium peremptorium 92
iurati 89, 91
ius civile 90
ius fori 81
iuvamen (berní) 139.

J

Jagailovci 110, 115
Jan brněnský písař m. 119
Jaroměř 86
jednání (diplom.) 27, diplomatické 28, písemné 28, 121, právní 28, 128, přípravné 28

jednotka archivní 51, datum 51, dějiny 51, literatura 51, 68, obsahu popis 63, otisk 51, úprava 51
jednotka chronologická 52
jednotka inventární 45—50, číslo pořadové 45, datum 46—47, dochování 49—50, popis 47—49, regest 47—49, značka 45—46
Jihlava 85, 90, 92, 108, 119
jihlavský v. právo, sentence
Jiří z Poděbrad 98, 109, 113, 115, pečet král. 114, majestátní 113
jména vlastní česká, latinská, německá 64, jejich tvary původní 64
jmění v. obecní, zádušní
Josef I. 112, 114, 115
Josef II. 102, 105—107, 114—116, 142
justiciář vrchnostenský 102, 105

K

Kalendář církevní 53, římský 56, oprava řehořská 55
Kamenice n. L. 123
kancelář (diplom.) 33, 34, díle 33, úřadu 9
kancelář dvorská 110, její čes. expedice 110, k. dv. česká 111, k. dv. spojená čes. a rakouská 111
kancelář komory čes. 110
kancelář král. čes. 109—111, 113, její kancléř 109, písemnosti 111—112, notář (písař) 110, protonotář (nejvyšší písař) 110, 111
kancelář král. čes. místodržitelská 111
kancelář městská 108, 117, 121—143, její písemnosti 122—124, hospodářské 138—142, politické 124—126, soudní 126—158, registratura 117, 142—143, její technika a praxe 122
kancelářský v. listina. písemnost, poznámka, regest, řád
kancelista m. 101
kancléř (diplom.) 33—34, k. český 112, dvorský 110, k. krále čes. nejvyšší 112, k. království čes. nejvyš. 110, 111, k. v. království čes. 112, k. městský 121, k. Staroměstský 99
kanzlei (písmo) 21
Karel IV. 86, 143
Karel VI. 101, 112, 114, 115
kartony kryté 43, 44
kasa krajská 104
kastilská v. věž
katalog archivu 42, 51—69, jeho rozdíl od inventáře 51, k. pečetidel 69,
k. základní (chronologický) 68, ukazatel k němu 69, k. zvláštní (věcný) 68—69,
katalogový listek 51—52, jeho součástka první (datum) 52, druhá (regest) 63—66, třetí (popis úpravy) 66—67, čtvrtá (poznámky) 67—68, pátá (literatura) 68
katalogisace 112
katastr český 105, josefský 105, 141, stabilní 141—142, tereziánský (revisitační) 105, 141
katastrální v. obec
katastrové práce 107
katolíci 100
katolická reformace 106
kaufhaus 95
klášter 84
klenot (herald.) 25—26
klíč od bran m. 94, od knihy m. 135, od truhly obec. 136, 137
kmeti m. 88, 91, 128—131, vesničtí 103, 104
kniha (arch.) 44, 45, její datování 47, 66, dochování 49, nápis starý 48, 68, obsahu popis 65, 66, uložení 44, 48, úpravy popis 67
kniha gruntovní (pozemková) 65, 104, 105, 140, 171—173
kniha hlavní 19, 39
kniha jednotná (homogenní) 65, složitá (heterogenní) 65
kniha manipulační 38
kniha městská 124, 125, 129, 130, 136—140, katexochén 128, její vývoj u nás 131—133, soustava 132—133; k. m. autentičká v. pamětní, berní 139, dekretů rady m. 124, dolnoněmecká 129, 130, ediktů m. rady 124, glejtů 134, kšaftů v. testamentů, kvitancí 137, měšťan. práv 125, 156—157, missiv. 125, nálezů 98, 125, 127, 134, 159, nálezů vyššího práva 135, 159—160, notulí 125, obeslání 127, obnov m. rady 125, pamětní (radní) 124, 125, 135—138, 163—164, počtů 142, právní 125, práva vedení pro dluhy 134, přívědů 137, přísah úředníků 125, příznání 134, psanců 135, 160, púhonů 127, 132—134, radní 133, 138, radní trhová 137 140, 142, radní věci sporných 134—135 radní věci nesporných 135—137, rukojemství 134, skříňová 129, 130, soudní 133, 135, její oddíly 133, soudní trhová 137, 164—166, její čtyřnásobný zápis 137, soudní věci sporných 127, 134, soudní věci nesporných 128,

132, statutů 124, 125, svatebních smluv 137, svědomí 127, 134, 157—158, testamentů (kšaftů) 137, 167, útrpného práva 135, 161, zástav 137, zvodů 137
 kniha notulí 125
 kniha star. pána z Rožmberka 119
 kniha patentů 118
 kniha pomocná 38
 kniha pozemková v. k. gruntovní
 kniha práv m. 119, měštanských 125, 156—157
 kniha právní v. k. úřední
 kniha právníká 97
 kniha privilegií 118
 kniha registrová 123—125
 kniha správní v. k. úřední
 kniha tištěná (arch.) 70
 kniha úřední: právní 35—36, 51, 124, 125, správní 29, 36
 knihovna příruční (arch.) 143—144
 z Koldína mistr Pavel Kristián 99, jeho Práva městská 118, 119
 kolektivní spoluvlastnictví 103
 kolonisační německá 86
 kolonisační proud, německý 85, 89
 kolonisační území 129
 komisař krajský 107, školní 107
 Kolín n. Rýn. 129, 130
 kollace konceptu s čistopisem 38
 komise správy městské 121
 komora král. čes. 85, 92, 95, 99, 100, její kancelář 110, pokladna 107
 komora městská 142
 koncept (diplom.) 30, 36, 38, 112, 123, 125, volný 36, k—u datum 46, k—ú kniha 36, 123
 koncept (soubor úředníků) 9
 konceptář 36, 51
 konceptní záznam v. záznam
 koncipient 29
 konference hospodářská 100, 102
 konkordance lokační (arch.) 69
 konservovati památky archivní 43
 konšelé m. 99, 122, 135, 137, 138, vesniční 104, 105 v. i. přísední
 kontribuce 104—106
 kontribuční úřad 104
 konvolut 39
 kooptace rady m. 92, 93
 kopíř 36—37, 41, 51
 Kornel ze Všehrd Viktorín 119
 koruna heraldická 26
 koruna království čes. 115, 116, její země 114, 115
 korunovace čes. 113
 korvínský v. znak
 kostel 91, patron 108, počty 93
 koufliute 84

koufstat 84
 koupě 135—137, 140
 krabička pečeti 24
 kraje 106, správa hospodářská 106
 krajský adjunkt 107, bernictví 106, fysik 107, hejtman 106, 107, hoto-
 vost 106, hrad 85, chirurg 107, kasa 104, kasír 107, komisař 107, kontrolor 107, lékař 107, město 106, patent 117, písař 106, sekretář 106, 107, úřady 100, 101, 105—107, vo-
 jenství 106, zřízení 106—107
 království 84
 krámy tržní 87
 kronikářské zprávy 124
 kupci 84, 86, 92, 93
 kupecký dům 95, monopol 89
 kurrentní písmo 20
 kursiva gotická 20, kancelářská 21
 kus heraldický 26, pergamenový (arch.) 41, úřední 38
 kvitance 122, 137, 142

L

Lada 141
 Ladislav král čes. 109, 111, 113, 115, pečť maj. 113
 latinka (písmo) 21
 látka aktová 142, 143
 látka listiny 18—20, pečeti 23—24
 lavice soudní 91
 legenda pečetní 25
 leonský v. lev
 Leopold I 101
 Leopold II 106
 lesy 141
 léta panování (chronol.) 61
 letáky 70
 Letnice (chronol.) 54
 léto (chronol.) 63
 lev (herald.) brabantský 114, český 113—116, dvojocasý 116, habsbur-
 ský 114, 116, leonský 114
 liber bernarum 139, censusum 139, criminalis 135, hereditatum 139, memorialis 137, personarum 134, proscriptorum 135, rationum 142, sententiarum 135, testimoniorum 134
 Liber sententiarum 119
 z Licka Briekého Knihy práv m. 119
 lid poddaný 103—105, l. p. v. mě-
 stě 91
 lidé šosovní 108, zběhlí 99
 lilie (herald.) novoburgund. 114
 list (= dopis) 28—29, 46, listu datum 46, otevřený 35, 110, 111, 115, 116,

M

123, 126, 153—155, poselací, za-
 vřeny 29, 110, 111, 115, 121, 123,
 125, 126, 155—156, l. p. český 112,
 německý 112
 list (= listina) 13, jeho druhy 13,
 formuláře 125—126, l. přímluvný
 126, průvodní 126, zachovací 126
 list skříňový 129, 130
 lístek katalogový v. katalogový lístek
 listina 13, biskupská 14, dosvědčovací
 14, kancelářská, nekancelářská 35,
 na majetek nemovitý 117, městská
 14, 121, 122, 130—132, 136, 138,
 její vývoj u nás 132, notářská 14,
 papežská 14, pergamenová 109, po-
 řizovací 14, 131, 132, předchozí 30,
 přejímá svůj úkol 32, na přiznání
 138, na prodej 138, soukromá 14,
 zeměpanská 14
 listiny čistopis 31, datum 46, docho-
 vání 40, formule 15—17, grafická
 výzdoba 21 grafické značky 22—23
 koncept 30, koncipient 29, látka 18—
 20, obsah 63, originál 31, 32, 36,
 46, 49, ověření 31, pečť 23, 27, pí-
 sař 30, písmo 20—21, podoba
 vnější, vnitřní 18, pravost 14, pří-
 jemce 14, průkaznost 14, původce
 14, rámeček (protokol) 15, regest
 47—48, skladatel 29, skladba 15—
 18, sloh 18, tisk 21, úprava 18—27,
 úvod 15, vydavatel 13, vznik 27—
 32, závěr, 15, znění 15
 listinu registrovati 32, vydati 32,
 vyhotoviti = složiti, napsati, ově-
 řiti 29
 listinný vzor 30
 literatura archivní jednotky v. jed-
 notka
 Litoměřice 85, 86, 90, 92
 litoměřických naučení sbírka 119
 litoměřické právo 100
 littera, litterae (= dopis) 28—29, l.
 conductus 126, conservatoriae 126,
 credentiales 126, expurgationis 126,
 grossae 30, missivae 29, 111, 123,
 125, patentes 35, 111, promotoriae
 126
 losunga 138, 139
 lotrinští orlíci (herald.) 116
 Lübeck 130, právo m. 131
 Lucemburska znak v. znak
 luka 141
 Lužice 111
 Lužice dol. znak v. znak
 Lužice hor. znak v. znak

Magdeburk 92
 magister civium 94
 magistrát 101, 102, 105, volba 102
 magistrátové 101
 magistrátní radové 101, 102, 105
 Maiestas Carolina 119
 majestát (= listina) 13
 majestátní pečť v. pečť
 majetek městský 138, 139, lenní 100,
 movitý 139, nemovitý 100, 128, jeho
 odhad 139, převod 128, obecní 105,
 svobodný 100, šosovní 100,
 maniloquium 89, 94, maniloqui do-
 mus 94
 mandatum 35, 111, 124
 Manilupus vel directorium iuris ci-
 vilis 119
 manuál nálezů 135, písařský věcí ne-
 sporných 132, 135, 161—162, spor-
 ných 132, 134, 157, písařův 138,
 radní 134—137, 142, 162—165, sen-
 tentiarum 135
 mapy 37
 Marie Terezie 101, 105, 106, 112,
 114—116
 marková obec v. obec
 Matyáš kr. český 114, 115, jeho pe-
 čť král. 114
 Matyáš cí. 111
 Mělník 86
 mensis (chronol.) exiens 58, intrans
 58
 mercatores 84
 mercatorium 95
 městiště 85, 87
 město biskupské 86, duchovenské 86,
 francouzské 81, horní 85, 101, ko-
 morní 85, m. od kořene 89, krajské
 106, královské 84, m. k. naše 85,
 86, 98, 99, 101, 103, jeho zřízení
 90 sl., m. k. Říšské 85, mateřské
 92, německé 81, 98, ochranné 86,
 102, 103, panské 86, poddané dě-
 dičné 102, poddanské 84, 86, 101—
 103, 139, podkomořské 85, privile-
 govane 85, 100, 101, římské 81, 82,
 středoevropské 81—84, středověké
 81—84, věnné 86, vrchnostenské
 102, zahraniční 92, zástavní 86,
 město 12. století 81
 města hospodářství 138—140, imu-
 nita 81, lokator 85, obránci 94, oby-
 vatelstvo 86, 108, pán 86 sl., 108,
 139, pořádek 102, samospráva 81,
 správa 81: finanční 93, hospodář-
 ská 93, 95, 100, 101, politická 93,
 95, 101, řemeslná 93, soudní 88, 89,

101, trhová 93; účty 100, zakládání 85 sl., základ hospodářský 117, právní 81—85, zakladatel 85, život veřejný 124

městský archiv 81, 109, 117, 142, 143, aristokracie 92, bernictví 95, brána 94, cechy 82, 87, 89, 93, 102, 122, 143, čtvrt 139, daně 87, domy 87, 105, 139, hotovost 87, 95, kancelář 108, 117, 121—143, kniha v. kniha m., komora 142, listina 14, 121, 122, 130—132, 136, 138, majetek 138, 139: lenní 100, nemovitosti 140, nemovitý 100, svobodný 100, šosovní 100, obec 82, 88, 100, její příjmy 140, styky 124, představenstvo 90, 94, zastoupení 93; obchod 128, obchodní ruch 140, obyvatelstvo 86, 91, 99, 100, patriciové 93, pečet 93, 94, 96, písař 122—124, 131, 132, 136, 138, 139, právo 83, 108, 118, jeho sborníky 111, privilegium 88, 99, 108—109, 117, 118, 124, 147—152, jeho úprava 109, sl.; rada 88—90, 92—102, 120, 121, 129—132, její obnova 92, 100, 101; radové 101, registratura 117, 142—143, rychtář v. rychtář, samospráva 81, 88, sl. soud 86, 88, 90—92, 120, 126, 132, 137, v. i soud m., správa 108 sl. v. i správa m., statuty 94, 97, 100, 121, 124, 125, syndik 101, „šlechta“ 87, úřady 82, úředníci 101, jejich přísaha, seznam 125 vrchnost 100, 104, 139, výsady 86, zeď 81, 93, 122, znak 122, zřízení 81 sl. živnosti 87, 99

měšťané 86, 87, 91, 92, 101, 108, 122, 138, nepraví 94, noví 93, 125, přední 88, venkovští 95

měšťanský majetek 93, 139, právo 93, 125, kniha měšť. práv v. kniha m., přísaha 93, rod 87, 92, výbor 101, 102, zástupce 101

měšťanstvo 93

Metý 129

Militaria (arch.) 143

mince 85

minuskula (listinná) 20

minuta (koncept) 30

mír (dávka) 87

miska pečeti 24

místnost archivní 43

místo horní 85, opevněné 81

místodržící král. 111

místodržitelství čes. 100, 101

místokancléř 110, 112, druhý 110, německý 111

místokancléř v. král. čes. 112

mistři cechovní 93

monogram (diplom.) 22

moc právní hrdeční 101

monitiones generales 126

Morava 86, 110, znak 116

moravský v. hejtman krajský, orlice, znak

morgensprache 89, 94

mos (chronol.) gallicanus, Romanus, Treverensis, Venetus 62

mosty 105

mundare 30

mundum 31, 38

municipium římské 81, 83

Municipál brněnský 119

municipální v. zřízení

Mýto Vys. 86

N

Nádenníci 93

nachricht (posudek) 92

nájem soukromoprávní 87

nález (rozsudek) 97, 134, 136, náleží kniha v. kniha m., rady m. 125

náměstí 85

nápis pečeti 25

nápis původní (kniha, fasciklu) 48

napodobenina 37

narratio (diplom.) 16

nářek cti 99, 126

nařízení 100

narovnání (soudní) 95

Narození Páně svátek 53

naučení litoměřická, olomoucká 119, právní 97

neděle adventní 53, po Letnicích 54, po Velikonocích 54, postní 54, před Velikonocí 54, s. Trojice 155, Velikonocní 54

negotiatores 84

Německo 84—90, 97, 129, jižní 131, severní 130, střední 131

německý v. kolonisace, kolonizační proud, právo

nemocný 137, 138, jeho přátelé 138

nemovitosti městské 140

nešpory 59

neusedlí lidé 94

Norimberk 131

normy právní 118

notář 32, soukromý a veřejný 32, v. i kancelář král. čes.

notarius 32, civitatis 94, 121, n—ii civitatis acta 127, 132, tabulae 127, 132, n. collectarum 121

notářský instrument 14, 23, znamení 23

notula (diplom.) 30, 125, kniha 125

notulář 36

noviny 69

novoburgundská v. lilie

nuntius (biřic) 91

O

Obálky (arch.) 44

obdržení za právo 137

občina 84

obec berní 141, farní 90, katastrální 105, marková 83, městská v. městská o., místní 106, politická 106, svobodná 102, venkovská 90, vesnická 83, vzlaštní v. městě 89, židovská 90

obecní dluhy 142, důchody 99, 100, hromada 104, jmění 93, 102, majetek 105, palice 104, počty 94, 104, podniky 124, přírážka 105, reprezentanti 102, rozpočet 106, samospráva 105, soud 104, starší 95, 100, 101, statky 99, 100, truhla 104, 136, klíč od ní 136, účty 100, jejich přehlížitelé 100, výbor 88, 102, zastupitelstvo 102

obeslání kniha m. 127

obchod m. 128

obchodní ruch m. 140

obraz (diplom.) 37, (arch.) 37, početní 25

Obřezání Páně svátek 54

obsah fasciklu 66, knihy 65—66, listiny 63, pečeti 69

obtentum 137

obyčje soudní germánské 91

obyvatelstvo m. v. městský

obyvatelstvo venkovské, svobodné 87

odboj stavovský 1547 99

odhad majetků měšťanských 93, 139

odhadní rejstřík berní 139, 140

odkaz (arch.) 41, 44, 50, 51, (práv.) 93, 140

odpory 137

odvolání od soudu m. 92, 100

Oeconomica 143

officia (cechy) 89

ochrana trhová 85

okolina 83

Olomouc 85, 86, 92

olomouckých naučení sbírka 119

opis (diplom.) 37, 66, ověřený 37, 47, 117, registrový 32, o—ů sbírka 70

opis pečeti 25

oprava kalendáře řehořská 55

originál listiny 31—32, 36, jeho datování 46, dochování 49, o. podezřelý, skutečný, zdánlivý 31

orel dvojhlavý 114, 115, jednohlavý 114, složených křídel 113, 114

orlice moravská 115, polská 114, slezská 115, těšínská 115, tyrolská 114

orlíci lotriňští 116

osada kupecká 83, římská 84, trhová 81, 83—85, její imunita 84, zemědělská 84

otisk jednotky archivní 51, 68

ověření listiny 31

Otakarovské právo Staropražské 97, 119

P

Padělek (diplom.) 31, kancelářský 31

pagina (= listina) 13, 129

paleografie (literatura) 12

palice obecní 104

památky archivní datované nepřesně 47, papírové 43, pergamenové 44, 45, hudební 70, příbuzné v. cizích archivech 69, tištěné 70

památky archivní čistiti 43, chrániti 70, fotografovati 69, konservovati 43, opisovati 69, sbírati 69, sepisovati 70, vystavovati 43

pán města 86 sl. 108, 139

panská půda 141

panství 104, 105, 141, jeho správa 104, správa berní 105

papír 18—19

parcela 141

Passah 53

pasák 105

patenty 108, 111, 116—117, 124, guberniální krajské, tištěné 117, p—ů kniha 118

patriciové měšťští 93

patricijský rod 92, samovláda 93

patron kostela 108

patronát 93

pečet (listiny) 23—27, 31, 130, jednostranná 24, dvojstranná 24, 113, kovová 23, královská česká 110, 111, 113—116, královská uherská 113, kulatá 24, majestátní 24, 110, 113, menší 24, 110, 111, 113, 115, mincovní 24, nemá 25, oplatková 23, osobní 24, prstenní 116, rubní 24, rychtářská 123, soudní 96, soukromá 24, střední 24, špičatě oválná 24, úřední 24, visutá 44, 109, vosková 23, zadní 24, bez znamení, se znaméním 25

pečet městská 93, 94, 96, 122—123, 136, 138, autentická 122, 131, 132, menší (sekretní) 122—124, větší 122, 124, 137, její udělení 123, znamení 123

pečetí clona 24, dochování 49, krabička 24, látka 23—24, legenda 25, miska 24, nápis 25, obsah 24, obraz 25, opis 25, podoba 24, popis 66, přípevnění, přitíštění, přivěšení, zavěšení 27, uložení 43, 44, vosk 23
 pečetní legenda, obraz znamení 25
 pečetidlo 23, 51, inventář 50, katalog 69, uložení 44
 Pelhřimov 86
 penke (bánke) 91
 percepta 139
 pergamen 18
 pertinentiarum formula 16
 petitio (formule) 16
 petitio, žádost 27
 pfalburger 94
 pergamenové kusy 41, listiny 109, 122
 písař na čisto (diplom.) 30, 32, berní větší, menší 121, komory král. 92, krajský 106, městský 94, 97, 121, 129, 134, 136, 137, 138, 139, 142, p. m. menší 121, vyšší (protonotář) 121, podkomořský 92, pomocný 121, rychtářský 97, soudní 91, vrchnostenský 104
 písařův manuál 138, p. m. nálezu 135
 písařský manual věci sporných 132, 134, 157, nesporných 132, 135, 161—162
 písařna (diplom.) 32—33
 písmo (listiny) 20—21, gotické moderní 20, „kanzlei“ 21, kurrentní německé 20, latinka 21, prodloužené 21
 Písek 90
 písemnost (arch.) došlá 36—37, kancelářská 36, vyšlá 36, zpadělaná 31
 plika 27, 111
 plány (arch.) 37
 Plzeň 85, 90, 98, 100
 počet (chronol.) nový, starý 55
 počín právní 13, 128—131, jednání o něm 27—28, 131, p. p. se pořizuje zápisem do m. knihy 130, 131, p. p. se zlistiňuje 27—28
 počty kostelní 93, obecní 94, 104, cechovní 143
 podací 93
 podání 38, rukou 128
 podatelna úřadu 9, 38
 poddaní lidé 86, 93, 94, 141, jejich půjčky, řemesla, sňatky 104
 poddanské poměry 105, 107, povinnosti 94, 104
 podkomoří král. 85, 88, 89, 92, 101
 podkomořský soud v. soud

podpis (diplom.) 31, vlastnoruční 112
 podruzi 91
 podrychtář 95
 pokladna komorní 107
 poklasný 104
 pokryvadla (herald.) 26
 pokuty 99, soudní 91, 92
 pole orná, pustá 141
 poledne 92
 policejní dohled 88, přestupky 91, řád 100
 Polička 86
 Politica (věci politické) 143
 polní trať 141
 poměry poddanské 105
 ponocný 105
 Popelec 54
 popis obsahu fasciklu 66, knihy 65—66, listiny 63, pečetidla 69
 popis pečeti 67
 popis úpravy jednotky archivní 51, knihy 67, listiny 66—67, opisu 67, pečetidla 69, výpisu 67
 poplatky soudní 91, celní, mýtní, tržní 140
 pořádek (arch.) abecední 41—42, podle hesel věcných 41, 45, 51, chronologický 41, 42, 45, původní 39, 42, 43, 46, 51
 pořadí (arch.) inventární 45, 50, uložení 45
 poručnictvo 136
 poručník 137, k vedení pře 134
 porybný 104
 Porýní dolní 129
 posel (relátor) 34
 posel (soudní) 91
 poslední pořízení 138, vůle 137
 postup (právní počín) 104
 posudek 92, 136
 posudné 99
 povinnost poddanská 94, 104, veřejná 93, 104, vojenská 87, zemská 84, 87
 pozemky 105, 139
 pozemková (gruntovní) kniha v. kniha g.
 pozemský statek 117, 118
 poznámka abecední 74, aktová 38, 41, číselná 74, 75, inventární 50, kancelářská 35, 65, 111, 112, k dějinám archivní jednotky 51, 67—68, protonotářova 112, textová 74, věcná 74, 75
 praeco 91
 Praha 85, 90, 92, 100, 101, 110, 111, 119, 131
 praesentatum 38, p. ad registraturam 39

praesidium úřadu 33
 praetorium 94
 pramenu dějepisného nepůvodnost, obsah 75, popis 76, prepis: českého 72—73, latinského 72, německého 73—74; původ, spolehlivost, uložení, znění 71, vydání 70—76, znění kritické 72—75
 Práva městská Koldínova 119, 120
 pravidla v. právní
 právní kniha úřední 35—36, moc hrdeiní 101, normy, pravidla 118, jich sborníky 118—120
 právnícké knihy, sbírky 97
 právo, české 103, dědinné 103, dvorské 82, 90, emfyteutické 103, konšelské pražské 98, lübecké 130, měšťanské 93, kniha práv měst. 156—157
 právo městské 83, 90, 118, 140, jeho zákonník 99, babenberské (rakouské) 86, brněnské 92, jihlavské 99, 127, jihoněmecké (norimberské) 86, 119, 130—132, jeho sborníky 97, domácí, cizí 118, Staroměstský 97; pražské 92, 97, 99, 100, 132, pražské konšelské 98, 119, severoněmecké (magdeburské) 86, 92, 98, 99, 130—132, jeho sborník 97, Sošlavské 119, Staropražské, Otakar. 97, 119
 právo nalézané 118, německé 103, opevnění 85, podací 140, ripuarské 129, rychtářské 104, římskokan. 121, jeho proces 121, saské 128, 129, sněmovní 99, trhové 81, 85, úročné 87, věcné 129, vyšší 135, volební do m. rady 93, zemské 90, jeho sbírka 119, zákupné 103
 Praxis et cursus cancellariae civilis 122, 125, 135, 156, 159, 160, 165, 166
 Pražská města 85, 112, 138, jejich knihy 133
 Pražské město Menší 86, Nové 134, Starší 86, 134, 135
 předloha pramenná 76
 představenstvo obce m. 90, 94
 předměstí 91, 95
 Přemysl II. král. čes. 85, 89
 prepis pramenů dějepisných v. pramenů d. p.
 přestupky policejní 91
 převod majetku nemovitého 128, 129, 131
 Příbram 86
 příjem (percepta) 139
 příjemce (diplom.) 14

příloha (diplom.) 38, pomocná, právní 37
 primas 93, 100, královský 101
 přímluvce (diplom.) 28
 přímus 89
 priora 38
 princip provenienční (arch.) 40
 přírážka obecní 105
 příruční kniha (manuál) 135, knihovna 143—144
 přírůstky (arch.) 50
 přísaha měšťanská 93
 přísežní 89—92, 97, 130
 příslušenství movité, nemovité 139
 privilegia ottonská 82
 privilegium (= listina) 13, 111—113, 115, 120, 153, p. i. kniha 118
 privilegium cechovní 99, městské 88, 99, 108—109, 116—118, 124, 147—152, p. m. rámcové 108, trhové 84, zakládací 108, 120
 příznání k úroku 138, berní 141
 probošt vyšehradský 110
 prodej 135—137, 140
 prohlášení (publicatio) soudní 128
 Prokop vyšší písař Nového m. Pražského 122, 125, 126, 135—137
 prokurátor 99
 prosba (supplicatio) 27
 prostředek právní hlavní, průvodní 130
 prostředníci (diplom.) 28
 protocolum exhibitorum 38
 protokol listiny 15, podací 9, 38, radní 142, rady m., soudu m. 138, úřadu 9
 protonotář 34
 protonotarius 110, 112, 121, jeho poznámka
 provolání 112 (soudní) 96, 99, 135—137
 průvod bezpečný 126
 průhy (herald.) aragonské 114, 115, sicilské 114, 115, staroburgundské 114, 115
 publicatio (diplom.) 16, (= prohlášení) 128
 půda panská, selská 141, poddanská, vrchnostenská 105, její bonita 141
 půhon 132, p. ů kniha m. 127
 půjčky poddaných 104
 purkmistr 94, 97, 99, 100—102, 122, 136, 137
 purkmistrovský rejstřík 142, úřad 94, úřední období 142
 purkrabí vrchnostenský 102—104
 purkrechtní 104, 140
 purkrechtní právo 140, registratura 104, 140
 původu zásada v. zásada p.

R

z Rabštejna Prokop 110
 rada (diplom.) 28, dvorská čes. 111, královská 109
 rada dvorský čes. 112, magistrátní 101, městský 101, úřadu zemského 107
 rada městská 88—90, 92—102, 120, 121, 129—135, její dekrety, edikty 124, kooptace 92, obnova 92, 100—102, 125, plná 96, 137, nálezy 125, protokoly 124, 132, 142, řád jednací 98, schůze 94, volba 92
 rádce (diplom.) 28
 radní kniha v. kniha m. radní, r. manuál v. manuál
 radní bezplatný 101
 radnice 94, 95
 rakouské v. břevno, mocnářství 115
 rámeček (listiny) 15
 rat (diplom.) 28, stadtrat 88, ganzer, voller 96
 rathaus 94
 razítko archivu 45
 reální folio 140
 referent 38
 reformace katolická 106
 regest 63, heslový 47—49, inventární 47—49, 156, 152, 155, kancelářský 35, katalogový 65, 77, 152, 155, 156, latinský 64, podrobný 51, 64—65, 76, 151—152, 154—156, v řeči předlohy 63, stručný 47—49, záhlavní 63, 76
 regestu datum 65
 registová věta 64
 registra 32, 36, 51, 112, cechovní 143, listin, listů 36, 112, mistrů 143, příjmů a vydání 140, purkrechtní 104, rybničná, špitálská, zádušní 140
 registratura 9, 37—39, její index 9, 39, 41, 44; repertorium 9, skartace 10; r. cechovní 143, kanceláře m. 117, 142—143, její pořádek 142, vrchnostenská 142
 registraturní v. elench, index, inventář, repertorium, signatura
 registrová kniha v. kniha
 registrovati 32, 112
 registrový opis v. opis
 registrum bernarum 139, hereditatum, taxae, taxationis hereditatum 139, R. na dávná zřízení zemská 119
 rejstřík berní 136, b. odhadní 139, 142, 167—168, b. výběří 139, 168—169, jmenný 76, purkmistrovský 142, úroční 139, 169, věcný 76

rekogniční znamení 22
 relace královská 118
 relatio (diplom.) 109
 relator 34, 111
 repertorium registraturní 9, 41, 44, 50
 representanti obecní 102
 resignatio (vzdání) 128
 respect de fonds 40
 richter (stadtrichter) 88
 ripuarský v. právo
 robota 103, 104, 140, 141
 rod měšťanský 87, 92, patricijský 92
 rodina oddělená 103
 rok církevní, křesťanský 52—56, juliánský 52, soudní 126, 127
 roku čtyři části 63, dělení 62—63, označení 60, poloviny 63, začátek 62
 Rostock 130
 rotulus pergamenový 19
 rozdíl (právní počin) 96
 rozkaz (diplom.) 35, 111, 153—155
 rozpočet obecní 106
 z Rožmberka star. pána kniha 119
 Rudolf II. 100
 ruka (rychtářova) 104
 rukojemství 134
 rulla berní 105, 141
 rustikál 105, 140
 rychta městská 90, 91, 94, 98, 100, 102
 rychtář městský 88, 90—92, 98, 122, 128—131, 137, 138, jeho moc policejní 95, právní 94, soud denní 91, 97, úřad 88, volba svobodná 98, jeho pečet 138; m. královský 99—101, vesnický 103, 105, 106, jeho odznak 104, vrchní 104, vrchnostenský 103
 rychtářský poplatek 98, právo 104, úřad 88
 rychtářství světské 98
 Rýn 82, dolní 128
 rytíř (herald.) granadský 114

Ř

Řád hospodářský 103, ř. h. vládní 100, kancelářský 35, policejní 100, práva zemského 110, řemeslnický 100, vrchnostenský 104, zemský 98, 108.
 řada (arch.) chronologická 41, 46, 52, památek nepřesně datovaných 47
 ředitelství hospodářské vrchní 100
 řehořská oprava kalendáře 55

řemesla 95, 141, jejich setníci 95, výnos 139, ř. poddaných 104
 řemeslníci 84, družina 82
 řemeslnický řád 100
 řemeslnictvo 93
 římský v. hradby, castella, civitates.

S

Salutatio (diplom.) 15
 samospráva městská 81, 88—91, 100, s. m. papírová 100, soudní 99, obecní 105, venkovských obcí 83
 samovláda patricijská 93
 saské právo v. právo
 sanctio (diplom.) 17
 Saxenspiegel 97
 sbírka formulářová 30, fotografií 70, nálezů 97, opisů 70, právníká 97, právních naučení 97, statutů 97
 sborník právní 96, 118—120, Staroměstský 97 v. i. právo m.
 scabini 88, 89
 scampna iudicii 91
 sekret (sfrag.) 113—115
 sekretář (diplom.) 34, dvorní čes. 110, 112, krajský 106, krále čes. 110
 selská půda 141
 seniores communis 95
 sentence brněnské 119, jihlavské 119
 sešit (diplom.) 20, 109
 seznání svědků 134
 sfragistika (literatura) 12
 shromáždění veřejné 98
 schöffen 88, 89, 91
 Schöffebuch brněnský 119
 schoz (dávka) 91
 schůzky ranní 94
 Schwabenspiegel 97
 sicilský v. pruhy
 siegel (název) 23
 sigillum autenticum 131
 signatura registraturní 36, 41, uložení 45—46, 52
 signet 116
 sirotci 93, 104
 sirotčí sporné věci 96
 skartace 10
 sklad archivní 40, 69, jeho inventář 50
 skladba (listiny) objektivní, subjektivní 15
 skříně archivní 43
 skříňka (arch.) 44
 skříňová kniha, list 129, 130
 skutky milosrdné 93
 Slavata Vilem 112
 Slezsko 111, znak 116
 slezský v. orlice, znak
 sloh (listiny) 118
 sloveso dispoziční v. regestu 64
 siuha 101
 služba veřejnoprávní 87, vojenská 87
 smlouva přátelská 95, svatební 138, Svatováclavská 99
 snatky poddaných 104
 sněmovní právo 99, usnesení 106
 Soběslavská práva pražská 119
 soud cechovní 89, duchovní 86, dvorský 86, hrabský 82, hrdební 106, královský apelační 100—102
 soud městský 86, 88, 90—92, 95, 96, 98, 120, 126, 132, 137, jeho formalismus 95, 98, jednání 128, knihy (tabulae) 127, 128, nálezy 91, odvolání 92, 100, písemné záznamy (acta) 126, 132, protokoly 124, 127, 128, přisedící 91, zahájení 91, zasedání 91
 soud městský denní 91, 97, hlavní 91—92, náhlý 92, vedlejší 92, zahájený 91—92, 98, 136, 137
 soud nižší 82, obecní 104, podkomořský 91, 92, vsi šosovní 96
 soudní kniha trhová 137, 164—166, s. k. věci nesporných 128, sporných 127, s. moc reální 105, vrchnostenská 105—107, s. správa m. 120, svědeckví 128—131
 soukromoprávní úrok 87
 spisovna v. registratura
 společnost hospodářská 106
 spoluvlastnictví kolektivní 103
 správa berní 105, byrokratická 121, krajská 102
 správa města 81, 90, 93, 99, 120, její páteř (kancelář) 121, finanční 93, hospodářská 95, 100, 120, 125, 142, politická 93, 120, 125, řemeslná 93, soudní 88, 89, 120, 125, trhová 93
 správa zemská 120
 správce vrchnostenský 104
 spravedlnost (= pohledávka) 126
 správní kniha úřední 29, 36
 stadtschreiber 94
 stan (herald.) 26
 stanice celní 85, vojenská 83
 stánky tržní 87
 Staroměstský kancléř 99
 Staropražské právo 119, Otakar 97
 starší cechovní 95, obecní 95, 101, 102, 120
 statky lenní 87, 95, nemovité 91, obecní 99, 100, pozemské 117, 118, svobodné 87, 95, 99, zádušní 140
 Statuta consilii civ. Prag. 98

statuty městské 94, 97, 100, 121, 124, 125, kniha 124
stav panský, rytířský 99, zemský třetí 95
stavební místo (area) 84, 87
stavovský odboj 1547, 99
stilus (chronol.) antiquus, correctus, novus, vetus 55, Franciscus 62, curiae Romanae 62
subiudex 95
subiudicium 92
subnotarius civitatis, collectarum 121
subscriptions (diplom.) 17
summarium 141
supplicatio (diplom.) 27
Sušice 123
svatební smlouva 138
svátky církevní pohyblivé, stálé 53
Svatováclavská smlouva 99
svědeckví soudní 128—131, kniha m. 127
svědkové kvalifikovaní 131, úřední 130, s-ů seznání 134
svědomí kniha m. 134
syndik m. 101.

Š

z Šelmberka Jan na Kosti 110
školy 93
šlechta 91
„šlechta“ městská 87
šoltysové 103
šosovní lidé 108; ves 91
špitály 93
štit (herald.) 25, barvy 25, části 25, pole 25, popis heraldický 25, tvary 25
štit čtvrcený 114, hlavní 114, korunovaný 113, 114, náprsní 115, střední 114
štítek 25, 114, 115
štitonoš 26
Štrasburk 131
Švábské zrcadlo 98

T

Tabulae (knihy) 127, 132
tabulka konkordanční (arch.) 46, lokační (arch.) 69, velikonoční (chronol.) 53, vel. Dionysiova 53
Tasovský Vít 119
taxa hereditatum 139
Těšínska znak 116
těšínská orlice v. orlice
testament 187 v. poslední pořízení, vůle, t-ů kniha 137
text (listiny) 15.

theatrum 95
tisk (listiny) 21
točenice (herald.) 26
tovaryši 93
Tovačovský z Cimburka Ctibor 110
transumptum (diplom.) 37
trať polní 141
trh 88, 95, denní, roční, týdenní 85
trh (právní počín) 96, 99, 104
trhová kniha v. kniha m. radní, soudní trhová, ochrana 85; právo 81, 85, osada 83, 84, privilegium 84, truhla obecní 104, 136, 137, 142, klíč od ní 136, 137
Trutnov 86
tržiště 83
Týn Horšovský 86
tyrolská orlice v. orlice

U

Ubrmanská výpověď 95
účet města 100, účty berniční 100, města 100, obecní 100, jejich přehlížitel 100, 102
učitel 105
účtárna při úřadě podkomoř. 100, 102
uherský v. břevno, pečet, znak nový, starý
ukazatel katalogu chronologického 69
ulice 85
uložení archivu 43—43
úmluva (právní počín) 136
ungelt 87
úprava jednotky archivní 51, knihy 67, listiny 18—27, 66, listu 66, pečetidla 69, vydání pramene 76, výpisu 69
úprava urbární 107
úřad 9—10, (diplom.) 28, jeho kancelář, podatelna, spisovna, výpravna 9, úřad desk zemských 118, dvorský 82, hospodářský 104, 105, kontribuční 104, krajský 100, 101, 105—107, jeho visitace 107, městský 82, 90, ú. m. vedlejší 121, panovníkův 100, 101, podkomořský 100—102, purkmistrovský 94, 142, pražský 111, rychtářský 88, vídeňský 111, zemský 107, 111, jeho radové 107
urážky na cti 105
urbář 140, panský 104, 105, 170—171
urbární úprava 107
určení jmenné v registě 64
úřední v. kniha, kus
úřednictvo veřejné 82
úředník dvorský 111, hradský 103, kontribuční 106, krajský 103, 106—107, městský 101, ú-ů m. pří-

saha 125, seznam 125 vrchnostenský 102, 106, zemský 111, z. nejvyšší 110, 111
urkunde (= listina) 13
úroční rejstřík 139, 169
úrok (census) 87, 139, 140, královský 139, městský 139, peněžité 140, soukromoprávní 87, svatohavelský, svatojiřský 63
usedlost 103, 104, 139, 140
útrpného práva kniha m. 135
úvod listiny 15
území kolonisační 129

V

Václava II. právo hornické 119
Václav IV. 103
věci berní 102, civilní 88, 91, 120, dlužní 105, hospodářské 89, 101, 143, hrdelní 88, kontribuční 143, nesporné 91, 96, 104, 105, 127—129, 132, pamětní 124, patronátní 143, policejní 89, 101, politické 143, řemesel 91, sirotčí 96, 104, 136, soudní 143, sporné 91, 101, 105, 127, 132, školské 143, trestní 88, 91, 101, 120, tržní 89, 91, veřejné 101, vojenské 143
weichbild 89—91, weichbildrecht 87, 90
velikonoce 52—54
velkostatkáři 92
věno 96, 136, 137
ves 81, 84, 99, 103—6, šosovní 91, její soud 96, správa 140, usedlost 139
vesnický v. hromada, kmet, konšel, rychtář, soud
vězňové 134
věž (herald.) kastilská 114, 115
Videň 111, 131
vidimus (diplom.) 37
villa 81
vinice 87
viny královské 92
wirtschaftsamt 104
visitace okulární 141
vklad do desk zem. 118
Vladislav II. král. čes. 110, 111, 113, jeho pečet král. 114, maj. 113
voigt (rychtář) 88
vojenský v. povinnost, služba
vojenství krajské 106
volba v. rada m., rychtář
volební v. právo
vosk červený 122, pečeti 23, pečetní 23, zelený 122,
vrchnost 103—107, duchovní 108, městská 100, 104, 139

vrchnostenský v. direktor, hejtman, inspektor, instrukce, právo, rychtář, soudní moc, správce, výběřčí vsuvka (diplom.) 31
vůl (herald.) dolnolužický 115
wurtzins 87
výběřčí vrchnostenský 105
výbor měšťanský 104, užší, větší 102, obecní 88, 102, volební 102
vydání (distributa) 139
vydání pramene dějepisného 76
vydavatel (diplom.) 13
vydati listinu (diplom.) 32, 38
vyhlášky (arch.) 70
Výklad na právo zemské čes. 119
výpis z desk zem. 67, 118
výpůjčky znění listinného bezděčné, vědomé 75
výsady městské 86
vystavovati archivní památky 43
vzdání (resignatio) 128, 131, 135—7, 140
vzor listinný (diplom.) 30

Z

Zádušní jmění 93, statky 140
zahrada 141
zachovalost 126
základu (zástava) okazování 137
zakládání měst 85 sl.
zakladatel (lokator) města 85
zákoník práva m. 99, 113
zákupné právo 103
západ slunce 92
zapečetění listiny 23
zápis (= listina) 13, (diplom.) 35, čtyřnásobný 137, dluhů 96, do m. knihy 128, 130
zásada původu (arch.) 40, 41
zástava 137
zastoupení obce městské 93
zástupci měšťanští, obecní 101, 102, jich volba 102
zastupitelstvo obecní 102
závazek (právní) 96
závěr listiny 15
záznam (diplom.) 29, konceptní 29, 30, písemný 121
zbehlí lidé 99
zboží svobodné 99
zbraně 99
zdravotnictví 106
zeď (herald.) hornolužická 115
zeď městská 81, 93, 122
země koruny české 114, 115, jich znaky 116
země řád 108

zemský v. desky, hotovost, povinnost, právo, stav třetí, úředník, zřízení
 Zhořelecka znak 116
 zhořelecký v. znak
 Zikmund cis. 112
 zima (chronol.) 63
 zlistinění 27
 zločin těžký 92
 zločinců honba 105
 zmocnění 96
 značka archivní stará 46, 48, uložení (arch.) 45—46, 52, 69, 71
 znak (erb) 25—27, blason 27, části 25
 znak český, 113, 114, 116, dolnolужицкий 113—116, haličský 114, hornolужицкий 113—116, korvinský 114, lucemburský 113—116, moravský 113, 114, 116, rakouský 113, rakouského mocnářství 115, slezský 113, 114, 116, uherský nový 113, 116, starý 113, 114, 116, uherskočeský 114, základní državy 113, zemí koruny čes. 116, zhořelecký 113—116
 znakové znamení v. znamení
 znamení heroltské 26, chirografní 22, 31, notářské 23, pečetní 25, 122, reknovní 22, znakové 26, 122: heroltské 26, obecné, přirozené fantastické umělé 26

znění (listiny) 15, konec (explicit), začátek (incipit) 65, výpůjčky v něm 75
 znění předběžné 30
 Znojmo 85, 86
 zpadělaná písemnost 31
 zpečetění 23
 zrcadlo švábské 98
 zřízení dvorcové 82, katastrální 105—6, konšelské 82, krajské 106—7, markové 83, městské 81 sl., jeho základy 86, podvojný vývoj 132, převrat v něm 101, z. m. pražské 98, jeho kniha oficiální 98, měst podaných 102, municipální římské 82, radní 83, samosprávné 88, vesnické 103—106, vrchnostenské 104, zemské 106, z. z. z 1500 119, z 1504 120, z. z. obnovené 101
 zunftzwang 89
 zvod 96, 99, 128.

Z

Žádost (petitio) 27, 38
 Žatec 90
 Židé 84, 91
 živnost 141, městská 87, 99
 život církevní 141, náboženský 141, veřejný 124.

OBSAH:

Předmluva	str. 3—6.
I. Archiv vůbec	str. 7—77.
1. Archiv a jeho úkol 9—11: Podstata archivu 9—11. Dvojitý úkol archivu 11. Archivář a jeho povinnost 11.	
2. Obsah archivu 11—39: Listina 12—13. Právní podstata listiny 13—14. Průkaznost listiny 14. Pravost listiny 14. Skladba listiny 15—18 (znění, rámec 15, formule 15—17, sloh 17—18). Úprava listiny 18—27. (látka listiny 18—20, písmo listiny 20—21, grafická výzdoba listiny 21, grafické značky na listině 22—23, pečeť na listině 23, látka pečeti 23—24, podoba pečeti 24, obsah pečeti 24—25, znak (erb) 25, štít 25—26, znakové znamení 26, helm 26, klenot 26, ozdobné kusy heraldické 26—27, připevnění pečeti). Vznik listiny 27—39 (jednání diplomatické a právní 27—28, jednání písemné, list 28—29, záznam, úřední kniha správní 29, koncept 29—30, vzor 30, čistopis 30—31, originál listiny 31, registra 31—32, notář 32, písařna 32—33, kancelář 33, kancléř 33—34, protonotář, sekretář 34, relátor 34—35, listiny kancelářské 35, rozkaz, list otevřený 35, zápis, vklad 35, úřední kniha právní 35—36, kancelářské písemnosti 36, vyšlé 36, došlé 36—37, spisovna 37—38, akt 38—39).	
3. Pořádek archivu 39—44: Pořádati archiv 39—42. Uložiti archiv 42—44.	
4. Inventář archivu 44—50: Podstata inventáře 44—45. Inventární jednotka 45. První rubrika inventáře (pořadové číslo inv. jednotky) 45. Druhá rubrika (značka uložení inv. jedn.) 45—46. Třetí rubrika (datum inv. jedn.) 46—47. Čtvrtá rubrika (stručný regist inv. jedn.) 47—49. Pátá rubrika (dochovaní inv. jedn.) 49—50. Šestá rubrika (odkazy) 50. Sedmá rubrika (poznámka) 50. Inventář archivního skladu 50. Inventář pečetidel 50. Doplnky inventáře 50.	
5. Katalog archivu 51—69: Podstata katalogu 51. Katalogový lístek 51—52. Datum katalogové jednotky 52—63 (rok juliánský 52, církevní rok křesťanský 52—55, Řehořská oprava kalendáře 55, označení dne v týdnu 55—56, označení dne v měsíci 56—58, dělení dne 58—59, označení roku 60, indikce 60, éra křesťanská 60—61, léta panování 61, dělení roku 62). Popis obsahu katalogové jednotky 63—66 (regist 63—65, popis obsahu knihy a aktu 65—66). Popis úpravy katalogové jednotky 66—67 (listiny a listu 66—67, knihy, fasciklu 67). Poznámky k dějinám katalogové jednotky 67—68. Literatura katal. jedn. 68. Katalogy zvláštní 68—69. Katalog pečetidel 69.	

6. Archivářovy povinnosti 69—77: Úřední a ochranná činnost archivářova 69—70. Vědecká činnost archivářova 70. Vydávati dějepisné prameny 70—76 (uložení pramene 71—72, kritické znění pramene 72, přepis latinských textů 72, českých textů 72—73, německých textů 73—74, poznámky textové (abecední) 74, věcné (číselné) 75, popis pramene 76, rejstřík vydání pramene jmenný a věcný 76). Tištěný inventář archivu 77.

II. Archiv městský str. 79—144.

1. Základy zřízení městského 81—102: Právní základy středověkého města středoevropského 81—85. Zakládání měst 85—86. Základy zřízení města 86—90. Vývoj zřízení měst královských ve středním věku 90—99 (rychtář královský 90—91, městský soud 91—92, městská rada 92—99). Vývoj zřízení měst královských v novém věku 99—102. Zřízení měst poddaných 102.

2. Základy zřízení vesnického a krajského 103—107: Zřízení vesnické 103—106. Zřízení krajské 106—107.

3. Základy správy městské 108—121: Privilegia městská 108—109. Česká kancelář královská 109—111. Písemnosti její 111—112. Pečetí českých králů 113—116. Privilegia měst poddanských 116. Patenty 116—117. Listiny na nemovitý majetek a důchody městské obce 117. Ověřené opisy privilegií, výpisy z desk, knihy privilegií a patentů 117—118. Právní sborníky 118—120. Městská správa a její kancelář 120—121.

4. Městská kancelář 121—143: Její zřízení 121—122. Její písemnosti 122—124. Politické písemnosti kanceláře městské 124—126. Soudní písemnosti kanceláře městské 126—138 (svědectví soudní 128—129, městská kniha 129—131, městská listina 131—132, soustava naší soudní a radní knihy městské 132—134, naše městská kniha věcí sporných 134—135, naše městská kniha věcí nesporných 135—137, testament 137—138). Hospodářské písemnosti kanceláře městské 138—142. Registratura městské kanceláře 142—143. Příruční knihovna městského archivu 143—144.

Příloha I. str. 145—173

Čís. 1. <i>Privilegium městské</i>	147—152
Čís. 2. <i>Privilegium. Rozkaz. List otevřený</i>	153—155
Čís. 3. <i>List zavřený, poselací</i>	155—156
Čís. 4. <i>Knihy práv měšťanských</i>	156—157
Čís. 5. <i>Písařský manuál věcí sporných</i>	157
Čís. 6. <i>Knihy svědomí</i>	157—158
Čís. 7. <i>Knihy nálezů</i>	159
Čís. 8. <i>Knihy nálezů vyššího práva</i>	159—160
Čís. 9. <i>Knihy psanců</i>	160
Čís. 10. <i>Knihy práva útrpného</i>	161
Čís. 11. <i>Písařský manuál věcí nesporných</i>	161—162
Čís. 12. <i>Manuál radní</i>	162—163

Čís. 13. <i>Radní kniha pamětní</i>	163—164
Čís. 14. <i>Manuál radní a soudní kniha trhová</i>	164—165
Čís. 15. <i>Soudní kniha trhová</i>	165—166
Čís. 16. <i>Knihy kšaftů</i>	167
Čís. 17. <i>Odhadní rejstřík berní</i>	167—168
Čís. 18. <i>Výběrčí rejstřík berní</i>	168—169
Čís. 19. <i>Uročení rejstřík</i>	169
Čís. 20. <i>Urbář</i>	170—171
Čís. 21. <i>Knihy gruntovní</i>	171—173

Příloha II. str. 175—304

<i>Úvodní připomínka</i>	177—180
1. <i>Rímský kalendář</i>	181
2. <i>Letopočty. 900—2000</i>	182—214
3. <i>Seznam svátků</i>	215—253
4. <i>Cisiojány</i>	254—263
5. <i>Čeští knížata a králové. 894—1918</i>	264—266
6. <i>Rímské králové a císařové. 911—1806</i>	267—269
7. <i>Uherští králové. 972—1918</i>	270—271
8. <i>Papežové. 965—1930</i>	272—278
9. <i>Brněnští biskupové (Olomouc)</i>	279
10. <i>Budějovičtí biskupové (Praha)</i>	279
11. <i>Hradečtí biskupové (Praha)</i>	280
12. <i>Jagerští biskupové a arcibiskupové</i>	281—283
13. <i>Košičtí biskupové (Jager)</i>	284
14. <i>Litoměřičtí biskupové (Praha)</i>	284—285
15. <i>Litomyští biskupové (Praha)</i>	285
16. <i>Nitranští biskupové (Ostřihom)</i>	286—288
17. <i>Olomoučtí biskupové a arcibiskupové</i>	289—291
18. <i>Ostřihomští arcibiskupové</i>	292—294
19. <i>Pražští biskupové a arcibiskupové</i>	295—300
20. <i>Rožnavští biskupové (od 1776 březen 13, Jager)</i>	301
21. <i>Spišští biskupové (od 1776 březen 13, Jager)</i>	301
22. <i>Vratislavští biskupové</i>	302—304
<i>Ukazatel</i>	305—320
<i>Obsah</i>	321—323
<i>Opravy</i>	324

Tabulky měsíční.

OPRAVY.

- Str. 9. ř. 12 zdola za „spisovna“ polož. „registratura“.
„ 25. ř. 14 shora za „právní“ vlož „a stavovské“.
„ 94. ř. 5 zdola čti „consilii“ místo „consilium“.
„ 95. ř. 16 shora čti „podrychtáře“ místo „podrychtáře“.
„ 110. ř. 7 „ za „Jan“ vlož „z“.
„ 115. ř. 3 „ čti „ozdobený“ místo „ozdoben“.
„ 119. ř. 18 zdola za „Dubé“ vynech čárku.
„ 122. ř. 17 „ čti „důkladnou“ místo „důkladou“.
„ 122. ř. poslední a 123. ř. 1 a 2 místo „V. — 1930“ vlož „srv. kritiku V. Vojtíškovy knihy „O pečetech a erbech měst pražských a jiných českých“ od V. Hrubého v Naší vědě roč. XI.“.

LEDEN

LEDEN

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
Den	Svátek	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	0 P	Svátek	Den
1	Nový rok	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	Nový rok	1
2	Oktáva s. Štěp.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Oktáva s. Štěp.	2
3	Okt. s. Jana ev.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Okt. s. Jana ev.	3
4	Okt. Mladátek	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	Okt. Mladátek	4
5		Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č		5
6	Tří králů	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	Tří králů	6
7		S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So		7
8	Erharta b.	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	Erharta b.	8
9	Juliána m.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Juliána m.	9
10	Pavla poust.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Pavla poust.	10
11		1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S		11
12		Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č		12
13	Okt. tří králů	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	Okt. tří králů	13
14	Šťastného kn.	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	Šťastného kn.	14
15	Maura op.	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	Maura op.	15
16	Marcella pap.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Marcella pap.	16
17	Antonína p.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Antonína p.	17
18	Přišky p.	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	Přišky p.	18
19		Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č		19
20	Fab. a Šebest.	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	Fab. a Šebest.	20
21	Anežky p.	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	Anežky p.	21
22	Vincence m.	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	Vincence m.	22
23	Zasnoub. P. Mar.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Zasnoub. P. Mar.	23
24	Timothea	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Timothea	24
25	Obrác. s. Pavla	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	Obrác. s. Pavla	25
26	Polykarpa	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Polykarpa	26
27	Jana Zlatoúst.	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	Jana Zlatoúst.	27
28	Karla Vel.	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	Karla Vel.	28
29		Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K		29
30	Adelgundy p.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Adelgundy p.	30
31		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú		31

LEDEN

LEDEN

Den	Svátek	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
		O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P	O P		
1	Nový rok	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Nový rok	1
2	Oktáva s. Štěp.	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	Oktáva s. Štěp.	2
3	Okt. s. Jana ev.	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	Okt. s. Jana ev.	3
4	Okt. Mladátek	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	Okt. Mladátek	4
5		Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		5
6	Tří králů	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S	S Ú	Tří králů	6
7		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po N	N So	So P	P Č	Č S		7
8	Erharta b.	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Erharta b.	8
9	Juliána m.	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	Juliána m.	9
10	Pavla poust.	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	Pavla poust.	10
11		S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K		11
12		Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		12
13	Okt. tří králů	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Okt. tří králů	13
14	Šťastného kn.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 1.K	1.K So	So P	P Č	Č S	Šťastného kn.	14
15	Maura op.	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Maura op.	15
16	Marcella pap.	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	Marcella pap.	16
17	Antonína p.	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	Antonína p.	17
18	Přišky p.	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	Přišky p.	18
19		C S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		19
20	Fab. a Šebest.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Fab. a Šebest.	20
21	Anežky p.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 2.K	2.K So	So P	P Č	Č S	Anežky p.	21
22	Vincence m.	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Vincence m.	22
23	Zasnoub. P. Mar.	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	Zasnoub. P. Mar.	23
24	Timothea	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	Timothea	24
25	Obrác. s. Pavla	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	Obrác. s. Pavla	25
26	Polykarpa	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Polykarpa	26
27	Jana zlatoušt.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Jana zlatoušt.	27
28	Karla Vel.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 3.K	3.K So	So P	P Č	Č S	Karla Vel.	28
29		4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č		29
30	Adelgundy p.	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	Adelgundy p.	30
31		Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So		31

ÚNOR

ÚNOR

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Svátek	Den
1	Brigity p.	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	Brigity p.	1
2	Hromnic	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Hromnic	2
3	Blažeje b.	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	Blažeje b.	3
4		S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So		4
5	Háty p.	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Háty p.	5
6	Doroty p.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Doroty p.	6
7		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú		7
8		Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S		8
9	Apollonie p.	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Apollonie p.	9
10	Školastiky p.	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	Školastiky p.	10
11		S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So		11
12		Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs		12
13		P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		13
14	Valentina m.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Valentina m.	14
15		Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S		15
16	Juliány p.	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Juliány p.	16
17		Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P		17
18		S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So		18
19		Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto		19
20	Korony p.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Korony p.	20
21		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú		21
22	Stolov. s. Petra	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	Stolov. s. Petra	22
23		Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č		23
24	Matěje ap.	Ú Po	Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	Matěje ap.	24
25	Valpurgy p.	S Ú	Ú Po	Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv	Inv So	Valpurgy p.	25
26		Č S	S Ú	Ú Po	Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Inv		26
27		P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		27
28		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 0c	0c So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Rem	Rem So	So P	P Č	Č S	S Ú		28
29		So	P	Č	S	Ú	Po	0c	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S		29

ÚNOR

ÚNOR

Den	Svátek	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
1	Brigity p.	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	Brigity p.	1
2	Hromnic	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Hromnic	2
3	Blažeje b.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Blažeje b.	3
4		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	P Č	Č S		4
5	Háty p.	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	P Č	Háty p.	5
6	Doroty p.	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	Doroty p.	6
7		Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 4.K	4.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So		7
8		S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K		8
9	Apollonie p.	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Apollonie p.	9
10	Školastiky p.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 5.K	5.K So	So P	P Č	Č S	S Ú	Školastiky p.	10
11		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 6.K	6.K So	So P	P Č	Č S		11
12		Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 6.K	6.K So	So P	P Č		12
13		Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 6.K	6.K So	So P		13
14	Valentina m.	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 6.K	6.K So	Valentina m.	14
15		S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po 6.K		15
16	Juliány p.	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Juliány p.	16
17		P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S	S Ú		17
18		So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č	Č S		18
19		Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	P Č		19
20	Korony p.	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So	So P	Korony p.	20
21		Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Circ So		21
22	Stolov. s. Petra	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Circ	Stolov. s. Petra	22
23		Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po		23
24	Matěje ap.	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	S Ú	Matěje ap.	24
25	Valpurgy p.	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č	Č S	Valpurgy p.	25
26		Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P	P Č		26
27		Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So	So P		27
28		Ú Po	Po Inv	Inv So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Esto	Esto So	So P	P Č	Č S	S Ú	Ú Po	Po Exs	Exs So		28
29		Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P	Č	S	Ú	Po	Exs		29

vátek

Svátek Den

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35			
	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P	Č	S	Ú	Po			1
	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P	Č	S	Ú			2
ity p.	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P	Č	S	Kunhuty p.		3
s. Václava	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P	Č	Přen. s. Václava		4
	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So	P			5
	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	So			6
še Akv.	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po	Esto	Tomáše Akv.		7
	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú	Po			8
	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S	Ú			9
	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č	S			10
	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Č			11
e pap.	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So	P	Řehoře pap.		12
	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv	So			13
	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Inv			14
na m.	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Po	Longina m.		15
ca m.	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Ú	Cyriaka m.		16
ty p.	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č	S	Kedruty p.		17
	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P	Č			18
	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So	P			19
	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	So			20
likta op.	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po	Rem	Benedikta op.		21
	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú	Po			22
	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S	Ú			23
	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	S			24
P. Marie	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Č	Zvěst. P. Marie		25
la m.	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So	P	Haštala m.		26
	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc	So			27
	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po	Oc			28
	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú	Po			29
	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S	Ú			30
	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	S			31

Svátek

Svátek Den

ože b.

ap.

Valer. m.

ý vd.

cha

3)

a ev.

ise m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den																										
S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č		1																										
Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č		2																									
Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č		3																								
So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Laet	So	P	Č	Ambrože b.	4																							
Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			5																									
Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			6																								
Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			7																							
S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			8																						
Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			9																					
P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			10																				
So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Lva pap.	11																				
Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			12																		
Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			13																	
Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Tib. a Valer. m.	14																	
S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			15															
Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			16														
P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			17													
So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			18												
Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			19											
Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			20										
Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			21									
S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			22								
Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Vel	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po			23							
P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			24						
So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			25					
Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			26				
Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			27			
Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			28		
S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			29	
Č	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Svát	Č	S	Ú	Po	Quas	So	P	Č	S	Ú	Po	Květ	So	P	Č	S	Ú	Po	Jud	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po			30

diecési pražské, olom., vratislav. slaven svátek sv. Jiří 23. dubna; v pražské od 1623 také 24. dubna, tak podle Emlera, srv. však v Seznamu svátků heslo „Jiří“.

KVĚTEN

KVĚTEN

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
1	Filipa a Jakuba	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	S	Ú	Po	Quas	So	Filipa a Jakuba	1
2	Zikmunda kr.	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	S	Ú	Po	Quas	Zikmunda kr.	2
3	Nalez. sv. Kříže	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	S	Ú	Po	Nalez. sv. Kříže	3
4	Floriana m.	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	S	Ú	Floriana m.	4
5	Gotharda b.	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	S	Gotharda b.	5
6	Jana v oleji	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P	Č	Jana v oleji	6
7		Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	P		7
8	Stanislava b.	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis	So	Stanislava b.	8
9		So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú	Po	Mis		9
10		Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	C	S	Ú	Po		10
11		Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S	Ú		11
12		Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	S		12
13	Serváce	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P	Č	Serváce	13
14		Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	P		14
15	Žofie p.	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub	So	Žofie p.	15
16		So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po	Jub		16
17		Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú	Po		17
18		Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Ú		18
19	Potenciány p.	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č	S	Potenciány p.	19
20		S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P	Č		20
21		B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So	P		21
22		P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant	So		22
23		So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po	Cant		23
24		1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Po		24
25	Urbana pap.	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S	Ú	Urbana pap.	25
26		Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č	S		26
27		S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P	Č		27
28		Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So	P		28
29		P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog	So		29
30		So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Rog		30
31	Petronelly	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs. P	S	Ú	Po	Petronelly	31

ČERVEN

ČERVEN

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den				
1	Nikodema m.	Po	2.T	So	P	C	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs.P	S	Ú	Nikodema m.	1				
2	Marcel. a Petra	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs.P	S	Ú	Marcel. a Petra	2			
3	Erasima b.	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P	Vs.P	S	Ú	Erasima b.	3		
4		Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P			4			
5	Bonifacia b.	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P			5		
6		So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po	Exau	So	P			6	
7		3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po					7	
8	Medarda b.	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po			Medarda b.	8	
9	Prima a Felic.	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po			Prima a Felic.	9
10		S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P	Č	S	Ú	Po			10
11	Barnabáše ap.	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P			Barnabáše ap.	11		
12		P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P			12		
13		So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po	Let	So	P			13	
14		4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po					14	
15	Víta m.	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po			Víta m.	15	
16		Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	Č	S	Ú	Po			16	
17		S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P	C					17	
18	Marka i Marcela	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P			Marka i Marcela	18		
19	Protas. i Gerv.	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P			Protas. i Gerv.	19	
20		So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po	Troj	So	P			20	
21	Albana m.	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po			Albana m.	21		
22	10 tisíc rytířů	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S	Ú	Po			10 tisíc rytířů	22	
23		Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.	S					23	
24	Jana Kř.	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P	B.T.			Jana Kř.	24		
25		Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So	P					25	
26	Jana Bur.	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po	1.T	So			Jana Bur.	26		
27	7 usnulých	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	C	S	Ú	Po	1.T			7 usnulých	27		
28		6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po					28	
29	Petra a Pavla	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S	Ú	Po			Petra a Pavla	29	
30	Památka s. Pavla	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č	S			Památka s. Pavla	30		

ČERVENEC

ČERVENEC

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
1		S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Č		1
2	Navštív. P. Marie	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So	P	Navštív. P. Marie	2
3		P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	So		3
4	Prokopa op.	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po	2.T	Prokopa op.	4
5		7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	Po		5
6	M. Jana Husi	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Ú	M. Jana Husi	6
7	Vilibalda b.	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	S	Vilibalda b.	7
8	Kiliana s tov.	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P	Č	Kiliana s tov.	8
9		Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	P		9
10	Sedmi bratří	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T	So	Sedmi bratří	10
11		So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po	3.T		11
12		8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Po		12
13	Markéty p.	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S	Ú	Markéty p.	13
14		Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	S		14
15	Rozeslání apošt.	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P	Č	Rozeslání apošt.	15
16		Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	P		16
17	Alexia vyzn.	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	So	Alexia vyzn.	17
18	Arnolda b.	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po	4.T	Arnolda b.	18
19		9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú	Po		19
20		Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Ú		20
21	Praxedy p.	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	S	Praxedy p.	21
22	Maří Magdaleny	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Č	Maří Magdaleny	22
23	Apolináře m.	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	P	Apolináře m.	23
24	Kristiny p.	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	So	Kristiny p.	24
25	Jakuba ap.	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	5.T	Jakuba ap.	25
26	Anny vd.	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Anny vd.	26
27		Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Ú		27
28	Pantaleona m.	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	S	Pantaleona m.	28
29	Marty p.	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Č	Marty p.	29
30	Abdona m.	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So	P	Abdona m.	30
31		P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	So		31

SRPEN

SRPEN

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den	
1	Petra v okov.	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	6.T	Petra v okov.	1	
2	Štěpána pap.	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Štěpána pap.	2	
3	Nalezení s. Štěp.	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú	Nalezení s. Štěp.	3	
4		Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	S	Ú		4
5	Matky boží sn.	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Č	Matky boží sn.	5	
6	Proměnění Kr.P.	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	P	Proměnění Kr.P.	6	
7	Afry m.	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	So	Afry m.	7	
8	Cyriaka s tov.	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	7.T	Cyriaka s tov.	8	
9	Romana m.	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Romana m.	9	
10	Vavřince m.	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Ú	Vavřince m.	10	
11	Tiburcia m.	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	S	Tiburcia m.	11	
12	Klára p.	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Č	Klára p.	12	
13	Hippolyta m.	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So	P	Hippolyta m.	13	
14		P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	So		14	
15	Nanebevz. P. M.	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po	8.T	Nanebevz. P. M.	15	
16		13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú	Po		16	
17		Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Ú		17	
18	Agapita m.	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č	S	Agapita m.	18	
19		S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Č		19	
20	Štěpána kr.	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So	P	Štěpána kr.	20	
21		P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	So		21	
22	Tim. a Symfor.	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po	9.T	Tim. a Symfor.	22	
23		14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Po		23	
24	Bartoloměje ap.	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S	Ú	Bartoloměje ap.	24	
25		Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č	S		25	
26		S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Č		26	
27	Rufa m. ¹⁾	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	P	Rufa m. ¹⁾	27	
28	Augustína b.	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	So	Augustína b.	28	
29	Stěti sv. Jana	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	10.T	Stěti sv. Jana	29	
30	Šťast. a Zbožn.	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Šťast. a Zbožn.	30	
31		Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Ú		31	

1) V Čechách ve 13. stol. 26. srpna.

ZÁŘÍ

ZÁŘÍ

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den					
1	Jiljí op.	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č	S	Jiljí op.	1					
2		S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č		2					
3		Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č		3				
4		P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	P	Č		4			
5	Viktora m.	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So	Viktora m.	5				
6		16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So		6			
7		Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Ú	Po	11.T	So		7		
8	Narození P. M.	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	S	Narození P. M.	8					
9	Gorgonia m.	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	Gorgonia m.	9					
10	Posv.kap.s.Václ.	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	Posv.kap.s.Václ.	10				
11	Prota a Jacinta	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č	Prota a Jacinta	11			
12		So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č		12		
13		17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	P	Č		13	
14	Povýš. s. Kříže	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So	Povýš. s. Kříže	14		
15		Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	S	Ú	Po	12.T	So		15	
16	Lidmily m. ¹⁾	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	Lidmily m. ¹⁾	16					
17	Lamperta b.	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č	Lamperta b.	17				
18		P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č		18			
19		So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č		19		
20		18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	P	Č		20	
21	Matouše ap.	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	Matouše ap.	21		
22	Mauricia s tov.	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So	Mauricia s tov.	22	
23		S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	S	Ú	Po	13.T	So		23
24	Početí sv. Jana	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č	Početí sv. Jana	24				
25		P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č		25			
26		So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	P	Č		26		
27	Kosmy a Dam.	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	Kosmy a Dam.	27			
28	Václava m.	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	Václava m.	28		
29	Michala arch.	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	S	Ú	Po	14.T	So	Michala arch.	29	
30	Jeronýma uč.	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Č	Jeronýma uč.	30					

1) Do r. 1245 slaven svátek 15. září.

ŘÍJEN

ŘÍJEN

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
1	Remigia vyzn.	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	P	Remigia vyzn.	1
2	Leodegaria	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T	So	Leodegaria	2
3		So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	15.T		3
4	Františka vyzn.	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Františka vyzn.	4
5		Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S	Ú		5
6		Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	S		6
7	Marka pap.	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P	Č	Marka pap.	7
8		Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	P		8
9	Diviše s tov.	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T	So	Diviše s tov.	9
10		So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po	16.T		10
11		21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú	Po		11
12		Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Ú		12
13	Kolmana	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	S	Kolmana	13
14	Kalixta pap.	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Č	Kalixta pap.	14
15	Hedviky	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	P	Hedviky	15
16	Havla op.	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T	So	Havla op.	16
17		So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	17.T		17
18	Lukáše ev.	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Lukáše ev.	18
19		Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S	Ú		19
20		Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	S		20
21	11 tisíc děvic	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Č	11 tisíc děvic	21
22	Korduly p.	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	P	Korduly p.	22
23	Severina b.	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	So	Severina b.	23
24	Kolumbana b.	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	18.T	Kolumbana b.	24
25	Kryšpína m.	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Kryšpína m.	25
26		Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S	Ú		26
27		Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	S		27
28	Šimona a Judy	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P	Č	Šimona a Judy	28
29		Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So	P		29
30		P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	So		30
31	Quintina m.	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	19.T	Quintina m.	31

LISTOPAD

LISTOPAD

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den
1	Všech Svatých	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Všech Svatých	1
2	Dušiček	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S	Ú	Dušiček	2
3		Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č	S		3
4		S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P	Č		4
5		Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	P		5
6	Linharta vyzn.	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T	So	Linharta vyzn.	6
7		So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	20.T		7
8	Čtyř korunov.	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Čtyř korunov.	8
9	Theodora m.	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Ú	Theodora m.	9
10	Přenes. s. Lidm.	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	S	Přenes. s. Lidm.	10
11	Martina b.	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Č	Martina b.	11
12	Pěti bratří	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	P	Pěti bratří	12
13	Briekého b.	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T	So	Briekého b.	13
14		So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po	21.T		14
15		26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Po		15
16	Otmara op.	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S	Ú	Otmara op.	16
17		Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č	S		17
18		S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Č		18
19	Alžběty vd.	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So	P	Alžběty vd.	19
20		P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	So		20
21	Obětov. P. Marie	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	22.T	Obětov. P. Marie	21
22	Cecilie p.	27.T	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Po	Cecilie p.	22
23	Klimenta pap.	Po	27.T	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Ú	Klimenta pap.	23
24	Chrysogona m.	Ú	Po	27.T	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	S	Chrysogona m.	24
25	Kateřiny p.	S	Ú	Po	27.T	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Č	Kateřiny p.	25
26	Lina p.	Č	S	Ú	Po	27.T	So	P	Č	S	Ú	Po	26.T	So	P	Č	S	Ú	Po	25.T	So	P	Č	S	Ú	Po	24.T	So	P	Č	S	Ú	Po	23.T	So	P	Lina p.	26
27		P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So		27
28		So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A		28
29	Saturnina b.	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	Saturnina b.	29
30	Ondřeje ap.	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Ondřeje ap.	30

PROSINEC

PROSINEC

Den	Svátek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	Svátek	Den																														
1		Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S			1																													
2		S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S			2																												
3		Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S	Ú	Po	1.A	So	P	Č	S			3																											
4	Barbory p.	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Barbory p.	4																											
5		So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S			5																									
6	Mikuláše b.	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Mikuláše b.	6																									
7		Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S			7																							
8	Početí P. Marie	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Početí P. Marie	8																							
9		S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S			9																					
10		Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S	Ú	Po	2.A	So	P	Č	S			10																				
11		P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S			11																			
12		So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S			12																		
13	Lucie p.	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Lucie p.	13																		
14	Nikasia b.	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Nikasia b.	14																	
15		Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S			15															
16		S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S			16														
17	Moudrosti Boží	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Ú	Po	3.A	So	P	Č	S	Moudrosti Boží	17														
18		P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S			18												
19		So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S			19											
20		4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S			20										
21	Tomáše ap.	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Tomáše ap.	21										
22		Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S			22								
23		S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S	Ú	Po	4.A	So	P	Č	S			23							
24	Štědrý večer	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Štědrý večer	24							
25	Narození Krista	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Narození Krista	25						
26	Štěpána m.	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Štěpána m.	26					
27	Jana ev.	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Jana ev.	27				
28	Mladátek	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Mladátek	28			
29	Tomáše b.	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Tomáše b.	29		
30		S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S			30
31	Silvestra p.	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Ú	Po	N	So	P	Č	S	Silvestra p.	31